

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ' - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 2
ΜΑΡΤΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΦΕΤΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΒΛΑΧΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ-ΚΟΚΚΑΛΙΑΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: ΔΕΠΟΥΝΤΗ-ΜΑΡΚΟΥΛΑΚΗ ΧΡΥΣΗ

ΤΑΜΙΑΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΣΚΑΣ

ΜΕΛΗ: ΒΑΣΙΛΙΚΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ
ΒΛΑΧΟΝΙΚΟΛΕΑ-ΣΤΑΘΑΚΗ ΣΤΥΛΙΑΝΗ
ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΔΡΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΥ ΕΛΕΝΗ
ΠΑΠΑΘΕΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΠΟΥΛΑΝΤΖΑ-ΑΓΡΕΒΗ ΜΑΡΙΑ
ΤΡΙΓΑΖΗ ΦΩΤΕΙΝΗ
ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΑΜΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΝΟΜΟΙ**ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4055/12-2-2012
ΦΕΚ 51/9-3-2012 (τ. Α')****Δίκαιη δίκη και εύλογη διάρκεια αυτής.****Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

**ΜΕΡΟΣ Α'
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ****Άρθρο 1
Νομικά πρόσωπα**

1. Το άρθρο 69 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν λείπουν τα πρόσωπα που απαιτούνται για τη διοίκηση του νομικού προσώπου ή αν τα συμφέροντά τους συγκρούονται προς εκείνα του νομικού προσώπου, ο ειρηνοδίκης διορίζει προσωρινή διοίκηση ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον.»

2. Το άρθρο 73 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο νόμος ή η συστατική πράξη ή το καταστατικό δεν ορίζουν διαφορετικά ή το αρμόδιο όργανο δεν αποφάσισε διαφορετικά, η εκκαθάριση γίνεται από εκείνους που έχουν τη διοίκηση του νομικού προσώπου. Αν δεν υπάρχουν, ο ειρηνοδίκης διορίζει έναν ή περισσότερους εκκαθαριστές.»

3. Το άρθρο 81 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν συντρέχουν οι νόμιμοι όροι, ο ειρηνοδίκης διατάσσει: 1. να δημοσιευθεί στον τύπο περίληψη του καταστατικού με τα ουσιώδη στοιχεία του, 2. να εγγραφεί το σωματείο στο βιβλίο των σωματείων. Η εγγραφή αυτή περιλαμβάνει το όνομα και την έδρα του σωματείου, τη χρονολογία του καταστατικού, τα μέλη της διοίκησης και τους όρους που την περιορίζουν. Το καταστατικό επικυρώνεται από τον ειρηνοδίκη, κοι-

νοποιείται στον εισαγγελέα πρωτοδικών και κατατίθεται στο αρχείο του πρωτοδικείου.»

4. Το άρθρο 82 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Τη διάταξη του ειρηνοδίκη που απορρίπτει την αίτηση έχει δικαίωμα να ανακόψει μόνο εκείνος που την είχε υποβάλει. Τη διαταγή που δέχεται την αίτηση έχει δικαίωμα να ανακόψει μόνο ο εισαγγελέας πρωτοδικών αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης της εποπτεύουσας αρχής, καθώς και κάθε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον.»

5. Το άρθρο 83 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Το σωματείο αποκτά προσωπικότητα από τη στιγμή που θα εγγραφεί στο βιβλίο. Η εγγραφή γίνεται αμέσως μετά την έκδοση της διαταγής του άρθρου 81.»

Άρθρο 2**Τόκος επιδικίας**

Το άρθρο 346 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο οφειλέτης χρηματικής οφειλής, και εάν δεν είναι υπερήμερος, οφείλει νόμιμους τόκους αφότου επιδόθηκε η αγωγή ή η διαταγή πληρωμής για το ληξιπρόθεσμο χρέος (τόκος επιδικίας). Το ποσοστό του τόκου επιδικίας είναι δύο (2) εκατοστιαίες μονάδες ανώτερο του τόκου υπερημερίας, όπως ο τελευταίος ορίζεται εκάστοτε από το νόμο ή με δικαιοπραξία. Η προσαύξηση αυτή δεν ισχύει, εάν πριν από τη συζήτηση της αγωγής ο οφειλέτης αναγνωρίσει εγγράφως την οφειλή ή συμβιβαστεί εξωδίκως, ή εάν δεν ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής αντιστοίχως. Με αίτημα του εναγομένου το δικαστήριο δύναται κατ' εξαίρεση, εκτιμώντας τις περιστάσεις, να επιδικάσει την απαίτηση με το νόμιμο ή συμβατικό τόκο υπερημερίας. Η εξαίρεση ισχύει ιδίως για τις κατ' εύλογη κρίση του δικαστηρίου επιδικαζόμενες χρηματικές απαιτήσεις. Από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης που επιδικάζει εντόκως χρηματική οφειλή ή απορρίπτει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής το ποσοστό του τόκου επιδικίας είναι τρεις (3) εκατοστιαίες μονάδες ανώτερο του τόκου υπερημερίας. Η προσαύξηση αυτή δεν ισχύ-

ει εάν δεν ασκηθεί ένδικο μέσο κατά της οριστικής απόφασης.»

Άρθρο 3 Διαζύγιο

1. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1438 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Το διαζύγιο απαγγέλλεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.»

2. Το άρθρο 1441 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι σύζυγοι μπορούν με έγγραφη συμφωνία να λύσουν το γάμο τους, εφόσον έχει διαρκέσει τουλάχιστον έξι μήνες πριν από την κατάρτισή της. Η συμφωνία αυτή υπογράφεται από τα συμβαλλόμενα μέρη και από τους πληρεξουσίους δικηγόρους τους ή μόνον από τους τελευταίους, εφόσον είναι εφοδιασμένοι με ειδικό πληρεξούσιο, το οποίο πρέπει να έχει δοθεί μέσα στον τελευταίο μήνα πριν από την υπογραφή του συμφωνητικού.

Αν υπάρχουν ανήλικα τέκνα, για να λυθεί ο γάμος πρέπει η ανωτέρω συμφωνία να συνοδεύεται με άλλη έγγραφη συμφωνία των συζύγων που να ρυθμίζει την επιμέλεια των τέκνων και την επικοινωνία με αυτά, η οποία ισχύει ώσπου να εκδοθεί η απόφαση για το θέμα αυτό σύμφωνα με το άρθρο 1513. Η κατά τα ανωτέρω έγγραφη συμφωνία, καθώς και το έγγραφο συμφωνητικό που αφορά την επιμέλεια και την επικοινωνία των ανήλικων τέκνων ή τη διατροφή αυτών, εφόσον έχει συμφωνηθεί, υποβάλλονται μαζί με τα ειδικά πληρεξούσια, όταν απαιτείται, στο αρμόδιο μονομελές πρωτοδικείο, το οποίο με απόφασή του, που εκδίδεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, επικυρώνει τις συμφωνίες και κηρύσσει τη λύση του γάμου, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Η απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου που αφορά την επιμέλεια, επικοινωνία και διατροφή των ανήλικων τέκνων αποτελεί εκτελεστό τίτλο.»

Άρθρο 4 Διαθήκη

1. Το άρθρο 1769 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Συμβολαιογράφος, στον οποίο υπάρχει δια-

θήκη, οφείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση μόλις πληροφορηθεί το θάνατο του διαθέτη, αν πρόκειται για δημόσια διαθήκη, να στείλει αντίγραφο της στον ειρηνοδίκη, και αν πρόκειται για μυστική ή έκτακτη, να παραδώσει αυτοπροσώπως το πρωτότυπο αυτής στον ειρηνοδίκη στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο συμβολαιογράφος.»

2. Το άρθρο 1770 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Η μυστική διαθήκη πριν από την αποσφράγιση της για δημοσίευση εξετάζεται από τον ειρηνοδίκη, ενώ παρίσταται και ο συμβολαιογράφος και βεβαιώνεται ότι οι σφραγίδες είναι άθικτες. Κατά τη βεβαίωση αυτή μπορεί να παραστεί και όποιος έχει έννομο συμφέρον και να τις εξετάσει αφού το ζητήσει. Ο ειρηνοδίκης μπορεί πριν από την αποσφράγιση, ύστερα από αίτηση ή και αυτεπαγγέλτως, να εξετάσει τους μάρτυρες που έχουν συμπράξει στην κατάρτιση της διαθήκης, κλητεύοντάς τους με επιμέλεια εκείνου που υπέβαλε την αίτηση ή του γραμματέα του ειρηνοδικείου.»

3. Το άρθρο 1771 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τη δημοσίευση της διαθήκης συντάσσεται πρακτικό, όπου καταχωρίζεται ολόκληρη η διαθήκη και η βεβαίωση για την ύπαρξη ή ανυπαρξία των εξωτερικών ελαττωμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 1721 παράγραφος 4. Το πρωτότυπο στη μυστική ή έκτακτη διαθήκη με το περικάλυμμά του κατατίθεται στο αρχείο του ειρηνοδικείου, αφού προηγουμένως ο ειρηνοδίκης σημειώσει αμέσως ιδιοχειρώς στο πρωτότυπο της διαθήκης και το περικάλυμμά της τη λέξη «θεωρήθηκε», χρονολογήσει και υπογράψει τη θεώρηση και ο γραμματέας στέλνει αμέσως στον γραμματέα του αρμόδιου πρωτοδικείου αντίγραφο του σχετικού πρακτικού.»

4. Το άρθρο 1772 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο διαθέτης δεν είχε την τελευταία του κατοικία ή διαμονή στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου που δημοσίευσε τη διαθήκη, ο γραμματέας του δικαστηρίου στέλνει αντίγραφο του πρακτικού της δημοσίευσης στον εισαγγελέα των πρωτοδικών της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη για να κατατεθεί στο αρχείο

του πρωτοδικείου αυτού και να συνταχθεί σχετική πράξη που την υπογράφουν ο εισαγγελέας και ο γραμματέας του δικαστηρίου που παραλαμβάνει το πρακτικό. Ομοιο αντίγραφο του πρακτικού της δημοσίευσης αποστέλλεται επίσης σε κάθε περίπτωση στον γραμματέα του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του Κράτους.»

5. Το άρθρο 1773 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Προξενική αρχή, στην οποία υπάρχει διαθήκη, οφείλει μόλις πληροφορηθεί το θάνατο του διαθέτη αν εδρεύει σε αυτή πολυμελές προξενικό δικαστήριο να τη δημοσιεύσει σε δημόσια συνεδρίαση του προξενικού αυτού δικαστηρίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 1769 έως 1771 και σε κάθε άλλη περίπτωση να τη δημοσιεύσει στο προξενικό γραφείο ενώπιον δύο μαρτύρων και του γραμματέα του προξενείου, αν υπάρχει, καθώς και να συντάξει πρακτικό, όπου καταχωρίζεται ολόκληρη η διαθήκη. Το πρακτικό υπογράφεται από τον προϊστάμενο της προξενικής αρχής, τον γραμματέα και τους μάρτυρες. Στην ιδιόγραφη, μυστική ή έκτακτη διαθήκη το πρωτότυπο με το τυχόν περικάλυμμα, αφού θεωρηθούν από τον προϊστάμενο της προξενικής αρχής κατά το άρθρο 1771, προσαρτώνται στο πρακτικό και φυλάσσονται στα αρχεία του προξενείου.

Διπλό αντίγραφο του πρακτικού αποστέλλεται από την προξενική αρχή στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αυτό στέλνει το ένα αντίγραφο στον εισαγγελέα των πρωτοδικών της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη, για να κατατεθεί στο αρχείο αυτού του πρωτοδικείου κατά το άρθρο 1772 και το άλλο αντίγραφο στον γραμματέα του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του Κράτους.»

6. Το άρθρο 1774 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Όποιος κατέχει ιδιόγραφη διαθήκη οφείλει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση μόλις πληροφορηθεί το θάνατο του διαθέτη να την εμφανίσει για δημοσίευση στον ειρηνοδίκη είτε της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη είτε της δικής του διαμονής. Η δημοσίευση γίνεται κατά το άρθρο 1771. Η διάταξη του άρθρου 1772 εφαρμόζεται και σε αυτήν την περίπτωση.»

7. Το άρθρο 1776 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αυτός που ζητεί να δημοσιευθεί ιδιόγραφη διαθήκη ενώπιον του ειρηνοδίκη μπορεί κατά τη δημοσίευσή της να προσαγάγει δύο μάρτυρες, οι οποίοι μαρτυρούν ενόρκως για τη γνησιότητα της γραφής ή της υπογραφής του διαθέτη. Ο ειρηνοδίκης αφού ακούσει τους μάρτυρες μπορεί κατά τη δημοσίευση της ιδιόγραφης διαθήκης να την κηρύξει επιπλέον κυρία.»

Άρθρο 5

Κληρονομητήριο

1. Το άρθρο 1956 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ειρηνοδίκης, ύστερα από αίτηση του κληρονόμου, του παρέχει πιστοποιητικό για το κληρονομικό του δικαίωμα και τη μερίδα που του αναλογεί (κληρονομητήριο).»

2. Το άρθρο 1958 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Εκείνος που υποβάλει την αίτηση αποδεικνύει με δημόσια έγγραφα την ακρίβεια όσων αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο. Αν είναι αδύνατον ή ιδιαίτερα δύσκολο να προσαχθεί δημόσιο έγγραφο, ο ειρηνοδίκης μπορεί να επιτρέψει άλλα αποδεικτικά μέσα, υποχρεώνοντας συγχρόνως αυτόν που υπέβαλε την αίτηση να βεβαιώσει ενόρκως ότι δεν γνωρίζει κανένα γεγονός αντίθετο με τις δηλώσεις του.»

3. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1959 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ειρηνοδίκης έχει δικαίωμα να ερευνήσει αυτεπαγγέλτως με κάθε τρόπο για να εξακριβώσει τις δηλώσεις εκείνου που ζητεί το κληρονομητήριο και ιδίως να διατάξει να δημοσιευθεί η αίτηση, καθορίζοντας και τον τρόπο δημοσίευσής της.»

4. Το τρίτο εδάφιο του άρθρου 1960 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ειρηνοδίκης μπορεί να απαιτήσει από όλους τους κληρονόμους να βεβαιώσουν ενόρκως ότι δεν γνωρίζουν κανένα γεγονός αντίθετο με τις δηλώσεις.»

5. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1961 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Το κληρονομητήριο παρέχεται μόνον αν ο

ειρηνοδίκης κρίνει ότι έχουν αποδειχτεί όσα αναφέρονται στην αίτηση.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Άρθρο 6

Καθ' ύλην αρμοδιότητα
των Μονομελών Πρωτοδικείων -
Εξαίρεση δικαστών - Ευεργέτημα πενίας

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 14 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι πάνω από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, δεν υπερβαίνει όμως το ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ.»

2. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 16 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται, ακόμη και αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ.»

3. Στο άρθρο 53 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται τρίτη παράγραφος ως εξής: «Η αίτηση εξαίρεσης είναι απαράδεκτη αν δεν συνοδεύεται από παράβολο εκατό (100) ευρώ, το οποίο επιστρέφεται αν γίνει αυτή ολικά ή μερικά δεκτή. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.»

4. Στο άρθρο 60 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Όταν η αίτηση εξαίρεσης κατά ενός, περισσότερων ή όλων των μελών του δικαστηρίου, κρίνεται ότι είναι αόριστη ως προς τα πραγματικά γεγονότα ή προδήλως ανεπίδεκτη εκτίμησης ή ασκείται καταχρηστικά, απορρίπτεται στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου στο οποίο υποβάλλεται.»

5. Στο άρθρο 17 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται περίπτωση 1 ως εξής και οι

περιπτώσεις 1, 2 και 3 αναριθμούνται σε 2, 3 και 4 αντίστοιχα:

«1) οι διαφορές που αφορούν το διαζύγιο, την ακύρωση του γάμου, την αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας του γάμου, τις σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, οι οποίες πηγάζουν από αυτόν, καθώς και εκείνες της παραγράφου 1 του άρθρου 614».

6. Η παράγραφος 2 του άρθρου 25 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα μη φυσικά πρόσωπα που έχουν ικανότητα να είναι διάδικοι, υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα ή υποκατάστημά τους, εφόσον πρόκειται για διαφορές που αφορούν την εκμετάλλευσή του.»

7. Η παράγραφος 1 του άρθρου 94 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στα πολιτικά δικαστήρια και για την κατάρτιση της έγγραφης συμφωνίας του συναινετικού διαζυγίου οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να παρίστανται με πληρεξούσιο δικηγόρο.»

8. Η παράγραφος 1 του άρθρου 194 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το ευεργέτημα της πενίας παρέχεται σε όποιον αποδεδειγμένα δεν μπορεί να καταβάλει τα έξοδα της δίκης και τα παράβολα χωρίς να περιορισθούν από αυτό τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή του ίδιου και της οικογένειάς του.»

9. Η παράγραφος 1 του άρθρου 199 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όποιος έλαβε το ευεργέτημα της πενίας απαλλάσσεται προσωρινά από την υποχρέωση να καταβάλει τα έξοδα της δίκης και γενικά της διαδικασίας, ιδίως τα τέλη χαρτοσήμου, το τέλος δικαστικού ενσήμου, το τέλος του απογράφου και τις προσυζητήσεις τους, τα παράβολα, τα δικαιώματα των συμβολαιογράφων και των δικαστικών επιμελητών, των μαρτύρων και άλλων δικαστικών πληρεξουσίων, καθώς και από την υποχρέωση εγγυοδοσίας για τα έξοδα αυτά.»

Άρθρο 7

Δικαστική μεσολάβηση

Μετά το άρθρο 214Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 214Β που έχει ως εξής:

«Άρθρο 214B Δικαστική μεσολάβηση

1. Διαφορές ιδιωτικού δικαίου μπορούν να επιλυθούν και με προσφυγή σε δικαστική μεσολάβηση. Η προσφυγή στη δικαστική μεσολάβηση, η οποία είναι προαιρετική, μπορεί να γίνει πριν από την άσκηση της αγωγής ή και κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας.

2. Σε κάθε πρωτοδικείο ορίζονται, για ένα έτος με δυνατότητα ανανέωσης για δύο ακόμη έτη, ένας ή περισσότεροι από τους υπηρετούντες προέδρους πρωτοδικών ή τους αρχαιότερους πρωτοδίκες ως μεσολαβητές μερικής ή πλήρους απασχόλησης.

3. Η δικαστική μεσολάβηση περιλαμβάνει ξεχωριστές και κοινές ακροάσεις και συζητήσεις των μερών και των πληρεξουσίων δικηγόρων τους με τον μεσολαβητή δικαστή, ο οποίος και μπορεί να απευθύνει στα μέρη μη δεσμευτικές προτάσεις επίλυσης της διαφοράς. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί, μετά ή διά πληρεξουσίου δικηγόρου, να προσφεύγει στον κατά τόπον αρμόδιο δικαστή μεσολαβητή υποβάλλοντας γραπτώς το αίτημά του.

4. Το δικαστήριο στο οποίο είναι εκκρεμής η υπόθεση μπορεί σε κάθε στάση της δίκης, ανάλογα με την περίπτωση και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, να καλεί τα μέρη να προσφύγουν στη δικαστική μεσολάβηση για την επίλυση της διαφοράς τους και ταυτόχρονα, αν συμφωνούν τα μέρη, να αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης σε σύντομη δικάσιμο και πάντως όχι πέραν του εξαμήνου.

5. Αν τα μέρη καταλήξουν σε συμφωνία συντάσσεται πρακτικό μεσολάβησης. Το πρακτικό υπογράφεται από τον μεσολαβητή, τα μέρη και τους πληρεξουσίους δικηγόρους τους και το πρωτότυπό του κατατίθεται στη γραμματεία του πρωτοδικείου όπου διεξήχθη η μεσολάβηση.

Κατά την κατάθεση ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει παράβολο υπέρ του Δημοσίου, το ύψος και η αναπροσαρμογή του οποίου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Από την κατάθεση στη γραμματεία του πρωτοδικείου, το πρακτικό μεσολάβησης, εφόσον περιέχει συμφωνία των μερών για

ύπαρξη αξίωσης, αποτελεί εκτελεστό τίτλο, σύμφωνα με το άρθρο 904 παράγραφος 2 εδάφιο γ' Κ.Πολ.Δ.

6. Η μεσολάβηση πρέπει να διεξάγεται κατά τρόπο που να μην παραβιάζει το απόρρητο αυτής, εκτός αν τα μέρη συμφωνήσουν άλλως. Πριν από την έναρξη της διαδικασίας όλοι οι συμμετέχοντες δεσμεύονται εγγράφως να τηρήσουν το απόρρητο της διαδικασίας.»

Άρθρο 8

Ηλεκτρονική κατάθεση προτάσεων και σχετικών - Αναβολή συζήτησης λόγω απεργίας, αποχής

1. Στο άρθρο 237 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Η κατάθεση των προτάσεων μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 119. Επίσης με ηλεκτρονικά μέσα μπορεί να υποβάλλονται και τα σχετικά έγγραφα που επικαλούνται με τις προτάσεις τους οι διάδικοι.»

2 Στην παράγραφο 1 του άρθρου 241 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο, ως εξής:

«Σε περίπτωση αποχής των δικηγόρων, οι υποθέσεις αναβάλλονται υποχρεωτικά σε δικάσιμο που ανακοινώνει το δικαστήριο εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενενήντα (90) ημερών ή σε άλλη εμβόλιμη δικάσιμο.»

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου 256 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ενώπιον των δικαστηρίων, συμπεριλαμβανομένων και των ειρηνοδικείων, μπορεί να εφαρμοστεί και το σύστημα τήρησης πρακτικών των συζητήσεων με φωνοληψία.»

Άρθρο 9

Διαδικασία στα Πολυμελή Πρωτοδικεία

Η παράγραφος 5 του άρθρου 270 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Οι υποθέσεις εκφωνούνται με τη σειρά τους από το πινάκιο και συζητούνται αμέσως αυτές για τις οποίες δεν θα διεξαχθεί εμπόλιμη απόδειξη. Αν πρόκειται να εξεταστούν μάρτυρες η συζήτηση μπορεί να διακόπτεται και για την αμέσως επόμενη δικάσιμο της ίδιας σύνθεσης,

κατά την οποία και ολοκληρώνεται η συζήτηση χωρίς την παρουσία των διαδίκων ή των πληρεξουσίων δικηγόρων τους, αφού προηγηθεί η εξέταση των μαρτύρων. Οι μάρτυρες εξετάζονται ξεχωριστά για κάθε υπόθεση ενώπιον του ορισμένου από τον πρόεδρο εισηγητή δικαστή. Ο ακριβής τόπος και χρόνος διεξαγωγής των εμ-μαρτυρων αποδείξεων καθορίζεται κατά την αρχική δικάσιμο αμέσως μετά την εκφώνηση και τη διακοπή της συζήτησης με ανακοίνωση του προέδρου, η οποία καταχωρίζεται στα πρακτικά και επέχει θέση κλήτευσης όλων των διαδίκων και εκείνων που δεν παρίστανται. Ο εισηγητής αποφασίζει για όλα τα σχετικά με την απόδειξη διαδικαστικά ζητήματα.»

Άρθρο 10

Πρακτικό μεσολάβησης - Εκτελεστός τίτλος εγγραφής υποθήκης

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 293 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο δικαστικός συμβιβασμός που περιλήφθηκε στα πρακτικά του δικαστηρίου, καθώς και στα πρακτικά των παραγράφων 3 του άρθρου 214Α και 5 του άρθρου 214Β υποκαθιστά τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, που προβλέπεται από το ουσιαστικό δίκαιο, και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τίτλος προς εγγραφή ή εξάλειψη υποθήκης.»

Άρθρο 11

Ηλεκτρονική έκδοση αποφάσεων

Το άρθρο 304 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αφού περατωθεί η ψηφοφορία, ο εισηγητής δικαστής συντάσσει την απόφαση σε ηλεκτρονική μορφή. Αν πρόκειται για αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου και του Ειρηνοδικείου, την απόφαση συντάσσει σε ηλεκτρονική μορφή και ακολούθως χρονολογεί και υπογράφει την αποτύπωσή της σε υλική μορφή ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση.

2. Η απόφαση της παραγράφου 1 δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση. Ο δικαστής που παραδίδει την απόφαση σε ηλεκτρονική μορφή, παραδίδει ομοίως και το πρωτότυπο της απόφα-

σης με πλήρες το περιεχόμενο που προβλέπεται στο άρθρο 305.»

Άρθρο 12

Ερημοδικία στις μικροδιαφορές - Παράβολο ενδίκων μέσων - Προσδιορισμός δικασίμου στον Άρειο Πάγο - Παραπομπή σε Τμήμα

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 469 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν απουσιάζει κάποιος διάδικος, η συζήτηση γίνεται και χωρίς αυτόν και οι διατάξεις των άρθρων 271 παράγραφος 3 και 272 παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται.»

2. Στο άρθρο 495 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Εκείνος που ασκεί το ένδικο μέσο της έφεσης, της αναίρεσης και της αναψηλάφησης, υποχρεούται να καταθέσει παράβολο ποσού διακοσίων (200), τριακοσίων (300) και τετρακοσίων (400) ευρώ αντίστοιχα, το οποίο επισυνάπτεται στην έκθεση που συντάσσει ο γραμματέας. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σε περίπτωση που δεν κατατεθεί το παράβολο, το ένδικο μέσο απορρίπτεται από το δικαστήριο ως απαράδεκτο. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής νίκης του καταθέσαντος, το δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει να επιστραφεί το παράβολο σε αυτόν, αλλιώς διατάσσει να εισαχθεί στο δημόσιο ταμείο. Η υποχρέωση της παρούσας παραγράφου δεν ισχύει για τις διαφορές των άρθρων 663, 677 και 681Β.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 568 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για να προσδιοριστεί δικάσιμος ο διάδικος που επισπεύδει τη συζήτηση προσάγει στη γραμματεία του Αρείου Πάγου επικυρωμένο αντίγραφο της αναίρεσης, των προσβαλλόμενων αποφάσεων, των εισαγωγικών εγγράφων της κύριας δίκης ή των παρεμπιπτούσων δικών και των προτάσεων του ίδιου και των άλλων διαδίκων, αν είναι απαραίτητες για να διαγνωστεί η βασιμότητα των λόγων αναίρεσης που περιέχονται στο κύριο δικόγραφο ή στο πρόσθετο αναιρετήριο, καθώς

και συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο του εντολέα του. Δύο αντίγραφα των εγγράφων αυτών κατατίθενται ατελώς.»

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 580 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Αν ο Άρειος Πάγος αναιρέσει την απόφαση για οποιονδήποτε άλλο λόγο, εκτός από εκείνους που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, μπορεί να κρατήσει την υπόθεση και να ασχοληθεί με την εκδίκαση της, ιδίως αν κατά την κρίση του δεν χρειάζεται άλλη διευκρίνιση. Στην αντίθετη περίπτωση παραπέμπει την υπόθεση στο τμήμα που ορίζεται από τον κανονισμό και, αν πρόκειται για τους λόγους που αναφέρονται στους αρ. 1, 2, 3, 6 έως 17, 19 και 20 του άρθρου 559, μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση για παραπέρα εκδίκαση σε άλλο δικαστήριο ισόβαθμο και ομοειδές προς εκείνο το οποίο εξέδωσε την απόφαση που αναιρέθηκε. Αν όμως αναιρεθεί η απόφαση του τελευταίου αυτού δικαστηρίου, δεν γίνεται δεύτερη παραπομπή, αλλά ο Άρειος Πάγος δικάζει αυτός την ουσία της υπόθεσης.»

Άρθρο 13

Προϋποθέσεις έκδοσης διαταγής πληρωμής

Το άρθρο 623 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 624 έως 634 μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής πληρωμής για χρηματικές απαιτήσεις ή απαιτήσεις παροχής χρεογράφων, εφόσον η απαίτηση και το οφειλόμενο ποσό αποδεικνύονται με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο ή με απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, η οποία εκδόθηκε μετά από ομολογία ή αποδοχή της αίτησης του οφειλέτη.»

Άρθρο 14

Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής

1. Το άρθρο 632 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο οφειλέτης κατά του οποίου στρέφεται η διαταγή πληρωμής έχει το δικαίωμα μέσα σε δεκαπέντε εργάσιμες ημέρες από την επίδοσή της να ασκήσει ανακοπή, η οποία απευθύνεται

στο εκδόσαν τη διαταγή πληρωμής ειρηνοδικείο ή μονομελές πρωτοδικείο. Η ανακοπή και η αίτηση αναστολής της παραγράφου 3 του παρόντος επιδίδεται είτε στον δικηγόρο που υπέγραψε την αίτηση για την έκδοση της διαταγής πληρωμής είτε στη διεύθυνση εκείνου κατά του οποίου στρέφονται, η οποία αναφέρεται στη διαταγή πληρωμής, εκτός αν γνωστοποιηθεί με δικόγραφο μεταβολή που έχει επέλθει. Τα αντίγραφα των εγγράφων, τα οποία αποδεικνύουν την απαίτηση, παραμένουν στη γραμματεία του δικαστηρίου μέχρι την πάροδο της προθεσμίας για την άσκηση ανακοπής κατά την παρούσα παράγραφο.

2. Η άσκηση της ανακοπής, η συζήτηση της οποίας προσδιορίζεται υποχρεωτικά εντός εξήντα (60) ημερών ή εντός ενενήντα (90) ημερών αν ο διάδικος διαμένει στην αλλοδαπή ή έχει άγνωστη διαμονή, και εκδικάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 643 και 591 παράγραφος 1 περίπτωση α' Κ.Πολ.Δ.

3. Η άσκηση της ανακοπής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διαταγής πληρωμής. Το δικαστήριο όμως που εξέδωσε τη διαταγή πληρωμής μπορεί, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να χορηγήσει αναστολή με εγγύηση ή χωρίς εγγύηση, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση για την ανακοπή. Αν ασκηθεί αίτηση αναστολής, αυτή κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της ανακοπής και συζητείται υποχρεωτικά κατά την ορισθείσα δικάσιμο αυτής.»

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 643 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Η απόφαση του δικαστηρίου δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από τη συζήτηση της αγωγής.»

Άρθρο 15

Ειδικές διαδικασίες - Συζήτηση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 647 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 643 παράγραφος 1, 648 έως 661 δικάζονται όλες οι κύριες ή παρεπόμενες διαφορές από μίσθωση κάθε είδους πράγματος ή άλλου προσοδοφόρου αντικειμένου ή από επίμορτη αγροληψία.»

2. Το άρθρο 662Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

«Κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 662Β έως Η μπορεί να ζητηθεί η έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου, αν η έναρξη της μίσθωσης αποδεικνύεται εγγράφως, στην περίπτωση καθυστέρησης του μισθώματος από δυστροπία, εφόσον έγγραφη όχληση έχει επιδοθεί με δικαστικό επιμελητή δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την κατάθεση της αίτησης. Η καταβολή των μισθωμάτων, εντός του δεκαπενθημέρου, αποδεικνυόμενη εγγράφως, αποκλείει την έκδοση διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου. Επίδοση έγγραφης όχλησης απαιτείται μόνον την πρώτη φορά.»

3. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 662Γ του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

«3. Στην αίτηση επισυνάπτεται το έγγραφο από το οποίο αποδεικνύεται η έναρξη της μίσθωσης, η έκθεση επίδοσης της όχλησης, καθώς και άλλο σχετικό έγγραφο.»

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 662Δ τροποποιείται ως εξής:

«3. Η διαταγή αποτελεί τίτλο εκτελεστό. Η εκτέλεσή της μπορεί να πραγματοποιηθεί αφού παρέλθουν είκοσι (20) ημέρες από την επίδοση αντιγράφου εξ απογράφου με επιταγή προς εκτέλεση, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη επίδοση αντιγράφου της. Η διαταγή εκτελείται και κατά των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 659.»

5. Προστίθεται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας άρθρο 662Θ ως εξής:

«Στην αίτηση για διαταγή απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου μπορεί να σωρευτεί και αίτημα καταδίκης για χρηματική απαίτηση από οφειλόμενα μισθώματα, κοινόχρηστες δαπάνες, τέλη και λογαριασμούς κοινής ωφελείας, εφόσον το ύψος τους αποδεικνύεται από δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, ιδίως λογαριασμούς κοινοχρήστων και οργανισμών κοινής ωφέλειας. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 662Α έως Η, καθώς και οι διατάξεις των άρθρων 624, 626 παράγραφοι 2 και 3, 630 στοιχεία γ', δ' και ε' και 634.»

6. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 665 του Κώ-

δικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται τρίτο εδάφιο, ως εξής: «Κατά τη διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου η πληρεξουσιότητα μπορεί να δίνεται με ιδιωτικό έγγραφο, το οποίο φέρει βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του διαδίκου από Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών ή οποιαδήποτε άλλη δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή.»

7. Η παράγραφος 3 του άρθρου 666 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 663 εφαρμόζεται και η διάταξη του άρθρου 643 παράγραφος 1, ενώ δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 466 έως 472.»

8. Το άρθρο 672Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Η συζήτηση των αγωγών και των τακτικών ενδίκων μέσων επί των διαφορών για άκυρη απόλυση, μισθούς υπερημερίας και για καθυστερούμενους μισθούς προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεσή τους. Αν αναβληθεί η συζήτηση αυτή προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες. Αν ασκηθεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, αυτή κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της αγωγής και συζητείται υποχρεωτικά κατά την ορισθείσα δικάσιμο αυτής.»

9. Η περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 681Β του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«β) την άσκηση ή αφαίρεση της γονικής μέριμνας αναφορικά με το τέκνο κατά τη διάρκεια του γάμου και σε περίπτωση διαζυγίου ή ακύρωση του γάμου ή όταν πρόκειται για τέκνο χωρίς γάμο των γονέων του, τη διαφωνία των γονέων κατά την κοινή άσκηση από αυτούς της γονικής μέριμνας, καθώς και την επικοινωνία των γονέων και των υπολοίπων ανιόντων με το τέκνο».

10. Στο περιεχόμενο της παραγράφου 2 του άρθρου 681Β του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας η λέξη «πολυμελή» αντικαθίσταται με τη λέξη «μονομελή».

11. Η παράγραφος 2 του άρθρου 683 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν η κύρια υπόθεση υπάγεται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων, τα ασφαλιστικά μέτρα διατάσσονται από αυτά.»

12. Μετά την παράγραφο 2 του άρθρου 683 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται νέα παράγραφος 3 ως εξής και η υφιστάμενη παράγραφος 3 αναριθμείται σε 4:

«3. Τα ειρηνοδικεία είναι αποκλειστικά αρμόδια και για τη συναινετική εγγραφή ή άρση προσμείωσης υποθήκης.»

Άρθρο 16

Ασφαλιστικά μέτρα - Προσωρινή διαταγή

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Η συζήτηση της προσωρινής διαταγής προσδιορίζεται υποχρεωτικά εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) εργάσιμων ημερών από την κατάθεση της αίτησης. Αν ο δικαστής κρίνει ότι είναι αναγκαία η εμφάνιση του καθού τον καλεί με οποιονδήποτε τρόπο εντός της ως άνω προθεσμίας. Αν γίνει δεκτό το αίτημα για έκδοση προσωρινής διαταγής η σχετική αίτηση ασφαλιστικών μέτρων προσδιορίζεται για συζήτηση μέσα σε τριάντα ημέρες. Αναβολή της συζήτησης δεν επιτρέπεται, άλλως παύει αυτοδικαίως η ισχύς της προσωρινής διαταγής, εκτός αν αυτή παραταθεί από το δικαστήριο που εκδικάζει την αίτηση. Σε κάθε περίπτωση ο αντίδικος διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει την ανάκληση της προσωρινής διαταγής.»

2. Στο άρθρο 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5, ως εξής και η παράγραφος 5 αυτού αναριθμείται σε 6:

«5. Η απόφαση του δικαστηρίου δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση μετά την περάτωση της ακροαματικής διαδικασίας και το αργότερο μέχρι και σαράντα οκτώ (48) ώρες μετά τη συζήτηση, καταχωριζομένου του διατακτικού της κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αν για ειδικούς λόγους επιβάλλεται να επιφυλαχθεί το δικαστήριο να εκδώσει την απόφασή του σε μεταγενέστερο χρόνο, αυτός που διευθύνει τη συζήτηση έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί την ημέρα και ώρα που θα δημοσιευθεί η απόφαση, η οποία περιέχει συνοπτική αιτιολογία ως προς την ύπαρξη ή ανυπαρξία του επικαλούμενου δικαιώματος και τη συνδρομή ή μη επικείμενου κινδύνου ή επείγουσας περίπτωσης, μέσα σε αποκλειστική προ-

θεσμία τριάντα (30) ημερών από τη συζήτηση της αίτησης. Μέσα στην ίδια προθεσμία ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση οφείλει να συντάξει, χρονολογήσει και υπογράψει το σύνολο των αποφάσεων επί των υποθέσεων που συζητήθηκαν.»

Άρθρο 17

Υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 740 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται οι υποθέσεις οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 739, εκτός από την ανακοπή του άρθρου 787 και 82 ΑΚ, η οποία υπάγεται στην αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 740 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στην κατά την πρώτη παράγραφο του παρόντος αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγεται και η θέση προσώπου σε ακούσια νοσηλεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 747 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η αίτηση ασκείται με δικόγραφο που πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του ειρηνοδικείου στο οποίο απευθύνεται. Η αίτηση μπορεί να ασκηθεί και προφορικά, οπότε συντάσσεται έκθεση.»

4. Η παράγραφος 4 του άρθρου 747 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Όταν κατά το νόμο το δικαστήριο έχει την εξουσία να ενεργεί αυτεπαγγέλτως, μπορεί να διατάξει την εισαγωγή της υπόθεσης προς συζήτηση με πράξη του. Η πράξη πρέπει να περιλαμβάνει το αντικείμενο της υπόθεσης, υπογράφεται από αυτόν που την εκδίδει και αναφέρεται στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776.»

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 748 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η αίτηση υποβάλλεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση από τη γραμματεία στο δικαστήριο για να ορίσει δικάσιμο. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 226. Κατά την περίοδο των δικαστικών διακοπών, των Χριστουγέννων, Νέου Έτους και του Πάσχα, η δικάσιμος ορίζεται, υποχρεωτικά, εντός τριάντα ημερών από την επανέναρξη της κανονικής λειτουργίας των δικαστηρίων.»

6. Η παράγραφος 3 του άρθρου 748 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο ειρηνοδίκης που είναι αρμόδιος κατά την παράγραφο 1 μπορεί να διατάξει την κλήτευση τρίτων που έχουν έννομο συμφέρον από τη δίκη. Η κλήτευση γίνεται με κοινοποίηση αντιγράφου της αίτησης στο οποίο σημειώνεται ο προσδιορισμός της δικασίμου.»

7. Η παράγραφος 4 του άρθρου 748 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Ο ειρηνοδίκης ορίζει την προθεσμία που κατά την κρίση του απαιτείται για τις κοινοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3.»

8. Το άρθρο 750 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο εισαγγελέας πρωτοδικών δικαιούται να παρίσταται κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο ενώπιον του ειρηνοδικείου.»

9. Το άρθρο 751 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Μεταβολή της αίτησης επιτρέπεται με άδεια του ειρηνοδίκη, εφόσον κατά την κρίση του δεν βλάπτονται συμφέροντα εκείνων που μετέχουν στη δίκη ή τρίτων. Η μεταβολή αναφέρεται στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776.»

10. Το άρθρο 756 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Το δικαστήριο αποφαινεται οριστικά και δέχεται ή απορρίπτει την αίτηση. Η απόφασή του δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση μετά την περάτωση της ακροαματικής διαδικασίας και το αργότερο μέχρι και σαράντα οκτώ (48) ώρες μετά τη συζήτηση, καταχωριζομένου του διατακτικού της κάτω από την αίτηση ή στα πρακτικά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και αν για ειδικούς λόγους επιβάλλεται να επιφυλαχθεί το δικαστήριο να εκδώσει την απόφασή του σε μεταγενέστερο χρόνο, αυτός που διευθύνει τη συζήτηση έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί την ημέρα και ώρα που θα δημοσιευθεί η απόφαση, η οποία περιέχει συνοπτική αιτιολογία ως προς την ύπαρξη ή ανυπαρξία του επικαλούμενου δικαιώματος και τη συνδρομή ή μη επικείμενου κινδύνου ή επείγουσας περίπτωσης, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη συζήτηση της αίτησης. Μέσα στην ίδια προθεσμία ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση οφείλει να συ-

ντάξει, χρονολογήσει και υπογράψει το σύνολο των αποφάσεων επί των υποθέσεων που συζητήθηκαν.»

11. Η παράγραφος 3 του άρθρου 763 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Αν ασκηθεί έφεση, το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, όπως και το δικαστήριο που δικάζει την έφεση ή ο πρόεδρος του μπορούν κατά την κρίση τους, με αίτηση κάποιου από εκείνους που έλαβαν μέρος στην πρωτόδικη δίκη, να αναστείλουν την ισχύ και την εκτέλεσή της, μέχρι να εκδοθεί απόφαση στην έφεση. Η απόφαση που διατάζει την αναστολή σημειώνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο βιβλίο που τηρείται κατά το άρθρο 776 και στο περιθώριο της απόφασης της οποίας αναστέλλεται η ισχύς και η εκτέλεση.»

12. Το άρθρο 769 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής: «Αναίρεση έχουν δικαίωμα να ασκήσουν, και αν νίκησαν, ο αιτών, εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση, ο εκκαλών, ο εφεσίβλητος, εκείνοι που άσκησαν κύρια και πρόσθετη παρέμβαση και οι καθολικοί και ειδικοί διάδοχοί τους, καθώς και ο εισαγγελέας πρωτοδικών. Οι διατάξεις του άρθρου 762 εφαρμόζονται και εδώ.»

13. Η παράγραφος 1 του άρθρου 776 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε κάθε ειρηνοδικείο τηρούνται βιβλία στα οποία καταχωρίζονται περιληπτικά:

- α) οι αιτήσεις που υποβάλλονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 740 έως 781 και οι αποφάσεις που εκδίδονται στις αιτήσεις αυτές,
- β) οι αιτήσεις ανάκλησης ή μεταρρύθμισης των αποφάσεων, τα ένδικα μέσα που ασκούνται κατά των αποφάσεων, οι τριτανakoπές και οι σχετικές αποφάσεις,
- γ) οι αποφάσεις με τις οποίες αναστέλλεται η ισχύς ή η εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης.»

14. Το άρθρο 787 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όταν ζητείται κατά το νόμο να διαταχθεί η εγγραφή σωματείου στο βιβλίο που τηρείται για αυτό το σκοπό, ή η τροποποίηση του καταστατικού ή η εξουσιοδότηση για τη σύγκληση της συνέλευσης σωματείου και τη ρύθμιση της

προεδρίας της ή η διάλυση σωματείου, αρμόδιος είναι ο Ειρηνοδίκης της περιφέρειας που έχει έδρα το σωματείο.

2. Δικαίωμα ανακοπής κατά της διαταγής που δέχεται αίτηση εγγραφής σωματείου ή τροποποίησης καταστατικού έχει ο εισαγγελέας πρωτοδικών αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης της εποπτεύουσας αρχής, καθώς και κάθε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον.»

15. Το άρθρο 798 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής: «Όταν ζητείται κατά το νόμο να χορηγηθεί άδεια για να ενεργηθεί πράξη εκτός από εκείνες που αναφέρονται στα άρθρα 792 και 797, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της κατοικίας, και αν δεν υπάρχει κατοικία της διαμονής του αιτούντος. Αν πρόκειται για εκποίηση πραγμάτων, το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα πράγματα.»

16. Η παράγραφος 1 του άρθρου 807 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής: «1. Για τη δημοσίευση δημόσιας ή μυστικής ή έκτακτης διαθήκης αρμόδιος είναι ο ειρηνοδίκης της περιφέρειας, όπου εδρεύει ο συμβολαιογράφος, ο οποίος τη συνέταξε ή στον οποίο έχει κατατεθεί, ενώ για τη δημοσίευση ιδιόγραφης διαθήκης και την κήρυξη της ως κύριας, ο ειρηνοδίκης στον οποίο προσάγεται για να δημοσιευθεί.»

17. Η παράγραφος 3 του άρθρου 808 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η κήρυξη ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας γίνεται με πράξη του αρμόδιου για τη δημοσίευση της ειρηνοδίκης, εφόσον πιθανολογηθεί γνησιότητα της γραφής και της υπογραφής του διαθέτη. Όταν η διαθήκη δημοσιεύθηκε από προξενική αρχή, αρμόδιος για να την κηρύξει κύρια είναι ο ειρηνοδίκης του δικαστηρίου της κληρονομίας.»

18. Η παράγραφος 4 του άρθρου 808 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Τα αντίγραφα των δημόσιων διαθηκών που δημοσιεύονται και τα πρωτότυπα των μυστικών ή έκτακτων ή ιδιόγραφων διαθηκών, με τα περικαλύμματά τους, χρονολογούνται και υπογράφονται από τον ειρηνοδίκη ή τον πρόξενο και φυλάγονται στο αρχείο του ειρηνοδικείου ή του προξενείου.»

19. Η παράγραφος 5 του άρθρου 808 του Κώδι-

κα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Αντίγραφα των πρακτικών δημοσίευσης της διαθήκης αποστέλλονται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου ή του προξενείου, στη γραμματεία του πρωτοδικείου Αθηνών, καθώς και στη γραμματεία του πρωτοδικείου της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη και φυλάγονται στα αρχεία τους.»

20. Η παράγραφος 6 του άρθρου 808 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Αντίγραφα διαθηκών και ανακλήσεων διαθηκών, που δημοσιεύθηκαν στο εξωτερικό, μπορεί να κατατεθούν σε ελληνική προξενική αρχή ή στη γραμματεία οποιουδήποτε ειρηνοδικείου. Η προξενική αρχή ή η γραμματεία που παραλαμβάνει τα αντίγραφα συντάσσει επάνω σε αυτά πράξη κατάθεσης, όπου αναγράφει όσα κατατέθηκαν, εκείνον που τα κατέθεσε και την ημερομηνία της κατάθεσης. Τα αντίγραφα αυτά πρέπει να είναι επικυρωμένα από την αλλοδαπή αρχή που δημοσίευσε τη διαθήκη. Αν είναι διατυπωμένες ολόκληρες ή εν μέρει σε ξένη γλώσσα, πρέπει να επισυνάπτεται, κατά την κατάθεσή τους, μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του ξενόγλωσσου μέρους τους, που έχει γίνει από το Υπουργείο Εξωτερικών, ελληνική προξενική αρχή ή δικηγόρο. Αντίγραφά τους αποστέλλονται χωρίς καθυστέρηση, με επιμέλεια του προξένου που τα παρέλαβε ή της γραμματείας του δικαστηρίου, στη γραμματεία του πρωτοδικείου Αθηνών.»

21. Το άρθρο 809 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι γραμματείς των ειρηνοδικείων και των προξενικών αρχών τηρούν βιβλία των διαθηκών που δημοσιεύονται και των αντιγράφων τους που οι γραμματείες αυτές φυλάγουν, καθώς και των αντιγράφων που κατατίθενται ή φυλάγονται κατά την παράγραφο 6 του άρθρου 808 του κώδικα αυτού. Η γραμματεία του πρωτοδικείου Αθηνών τηρεί βιβλία των διαθηκών που δημοσιεύονται από αυτό ή άλλα δικαστήρια και προξενικές αρχές, καθώς και των αντιγράφων τους που κατά την παράγραφο 6 του άρθρου 808 κατατίθενται στα άλλα δικαστήρια και τις προξενικές αρχές.»

22. Το άρθρο 810 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Δικαστήριο της κληρονομίας είναι το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος είχε κατά το χρόνο του θανάτου του την κατοικία του και, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του, και αν δεν είχε ούτε διαμονή, το ειρηνοδικείο της πρωτεύουσας του Κράτους.»

23. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 819 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται και προστίθεται δεύτερο ως εξής:

«Ο ειρηνοδίκης του δικαστηρίου της κληρονομίας με αίτηση του κληρονόμου ή του καταπιστευματοδόχου ή του κληροδόχου ή του εκτελεστή διαθήκης, η οποία αναρτάται για δέκα (10) ημέρες σε ειδικό χώρο του καταστήματος του Ειρηνοδικείου, χορηγεί το πιστοποιητικό για το κληρονομικό δικαίωμά του. Αν ασκηθεί μέσα στην παραπάνω προθεσμία παρέμβαση τρίτου, ο ειρηνοδίκης προσδιορίζει δικάσιμο για τη συζήτησή τους προκειμένου να εκδοθεί απόφαση επί αυτών.»

24. Το άρθρο 820 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η διάταξη του ειρηνοδίκη και η απόφαση του δικαστηρίου της κληρονομίας που επιλαμβάνεται πρέπει να περιέχει: α) το ονοματεπώνυμο του κληρονομούμενου, β) τα ονοματεπώνυμα των κληρονόμων ή καταπιστευματοδόχων ή κληροδόχων στους οποίους παρέχεται, γ) τις κληρονομικές μερίδες του καθενός ή τα αντικείμενα τα οποία περιέρχονται στον καθένα, δ) τους όρους ή τους περιορισμούς με τους οποίους η κληρονομία, το καταπίστευμα ή η κληροδοσία περιέρχεται στον καθένα και, ιδιαίτερα αν πρόκειται για κληρονόμο, τα καταπιστεύματα και τα κληροδοτήματα που βαρύνουν τον κληρονόμο και ε) τα ονοματεπώνυμα των εκτελεστών διαθήκης και τις εξουσίες που η διαθήκη τους παρέχει.

2. Αν το πιστοποιητικό χορηγείται σε εκτελεστή διαθήκης η πράξη του ειρηνοδίκη ή η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει να περιέχει μόνο: α) το ονοματεπώνυμο του κληρονομούμενου και β) το ονοματεπώνυμο του εκτελεστή διαθήκης και τις εξουσίες που του παρέχει η διαθήκη.»

25. Το άρθρο 823 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αρμόδιο να διατάξει, με αίτηση οποιουδή-

ποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, να αφαιρεθεί, να κηρυχθεί ανίσχυρο, να τροποποιηθεί ή να ανακληθεί το πιστοποιητικό είναι το δικαστήριο της κληρονομίας.»

26. Το άρθρο 826 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής: «Ο ειρηνοδίκης, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί, για να αποτραπεί κίνδυνος, να διατάξει τη σφράγιση πραγμάτων ορίζοντας συγχρόνως συμβολαιογράφο για να τη διενεργήσει. Αρμόδιος είναι ο ειρηνοδίκης της περιφέρειας όπου βρίσκονται τα πράγματα.»

27. Το άρθρο 832 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν η αποσφράγιση διατάσσεται για να γίνει απογραφή, ο ειρηνοδίκης ορίζει συμβολαιογράφο και πραγματογνώμονες κατά το άρθρο 838 παράγραφοι 2 έως 4.

2. Αν ο ειρηνοδίκης κρίνει ότι δεν είναι αναγκαία η διατήρηση της σφράγισης και δεν πρόκειται να γίνει απογραφή, με απόφασή του που διατάζει την αποσφράγιση ορίζει τον συμβολαιογράφο που θα την ενεργήσει.»

28. Το άρθρο 841 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κάθε διαφορά ή δυσχέρεια που προκύπτει κατά τη σφράγιση, την αποσφράγιση ή την απογραφή δικάζεται από τον ειρηνοδίκη που τις διέταξε.

2. Ο συμβολαιογράφος που ενεργεί τη σφράγιση, την αποσφράγιση και την απογραφή, αποφασίζει προσωρινά για τις διαφορές ή δυσχέρειες που παρουσιάζονται κατά τη διενέργειά τους και η απόφασή του καταχωρίζεται στην έκθεση και εκτελείται αμέσως. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από τον ειρηνοδίκη που αναφέρεται στην παράγραφο 1, να ανακαλέσει την απόφαση αυτή και να επαναφέρει τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση.

3. Οι αποφάσεις που εκδίδονται κατά την παράγραφο 1 έχουν προσωρινή ισχύ, δεν επηρεάζουν την κύρια υπόθεση και το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα μπορεί να τις τροποποιήσει ή να τις ανακαλέσει.»

29. Η παράγραφος 1 του άρθρου 878 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν δεν οριστεί εμπρόθεσμα ο διαιτητής ή

οι διαιτητές ή ο επιδιαιτητής και η συμφωνία για διαιτησία δεν ορίζει διαφορετικά, τους ορίζει με αίτηση το ειρηνοδικείο. Αρμόδιο είναι το ειρηνοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ορίζει η συμφωνία ότι θα διενεργηθεί η διαιτησία, διαφορετικά το ειρηνοδικείο της κατοικίας όποιου υποβάλει την αίτηση ή, αν δεν υπάρχει κατοικία, της διαμονής του. Αν δεν υπάρχει και διαμονή, το ειρηνοδικείο της πρωτεύουσας του Κράτους.»

30. Η παράγραφος 2 του άρθρου 878 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται και όταν ο διαιτητής ή ο επιδιαιτητής που όρισε το ειρηνοδικείο πεθάνει ή για οποιονδήποτε λόγο αρνείται ή κωλύεται να διενεργήσει τη διαιτησία.»

31. Το άρθρο 879 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε κάθε ειρηνοδικείο τηρείται κατάλογος διαιτητών τον οποίο καταρτίζει το πολυμελές πρωτοδικείο, σύμφωνα με όσα ορίζονται με διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Το ειρηνοδικείο ορίζει τους διαιτητές ή τον διαιτητή από τον κατάλογο των διαιτητών και, αν δεν υπάρχει κατάλογος ή αν συντρέχει κατά την κρίση του σοβαρός λόγος, ορίζει το κατάλληλο πρόσωπο.»

32. Η παράγραφος 2 του άρθρου 880 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Όποιος αποδέχτηκε τον ορισμό του ως διαιτητή ή επιδιαιτητή μπορεί για σοβαρό λόγο να αρνηθεί να εκπληρώσει τα καθήκοντά του, ύστερα από άδεια του δικαστηρίου. Η άδεια παρέχεται από το ειρηνοδικείο του τόπου της κατοικίας του ή αν δεν υπάρχει κατοικία της διαμονής του και αν δεν υπάρχει και διαμονή, από το ειρηνοδικείο της πρωτεύουσας του Κράτους, ύστερα από αίτησή του που δικάζεται κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 επ. Η απόφαση δεν προσβάλλεται με ένδικα μέσα, δεν ανακαλείται ούτε μεταρρυθμίζεται.»

Άρθρο 18

Κήρυξη αλλοδαπού τίτλου εκτελεστού στην Ελλάδα

Το άρθρο 905 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με επιφύλαξη αυτών που ορίζουν διεθνείς συμβάσεις και κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να γίνει στην Ελλάδα αναγκαστική εκτέλεση βασισμένη σε αλλοδαπό τίτλο από τότε που θα τον κηρύξει εκτελεστό απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου βρίσκεται η κατοικία και, αν δεν έχει κατοικία, η διαμονή του οφειλέτη και, αν δεν έχει ούτε διαμονή, του μονομελούς πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του Κράτους. Το μονομελές πρωτοδικείο δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 740 έως 781.

2. Το μονομελές πρωτοδικείο κηρύσσει εκτελεστό τον αλλοδαπό τίτλο, εφόσον είναι εκτελεστός κατά το δίκαιο του τόπου όπου εκδόθηκε και δεν είναι αντίθετος προς τα χρηστά ήθη ή προς τη δημόσια τάξη.

3. Αν ο αλλοδαπός τίτλος είναι δικαστική απόφαση, για να κηρυχθεί εκτελεστός πρέπει να συντρέχουν και οι όροι του άρθρου 323 αριθ. 2 έως 5.

4. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3 εφαρμόζονται και για την αναγνώριση δεδικασμένου από απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου που αφορά την προσωπική κατάσταση.»

Άρθρο 19

Αναγκαστική εκτέλεση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 933 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αντιρρήσεις εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και κάθε δανειστή του που έχει έννομο συμφέρον, οι οποίες αφορούν την εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου, τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης ή την απαίτηση, ασκούνται μόνο με ανακοπή που εισάγεται στο ειρηνοδικείο, αν ο εκτελεστός τίτλος έχει εκδοθεί από το δικαστήριο αυτό, και στο Μονομελές Πρωτοδικείο σε κάθε άλλη περίπτωση. Η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεσή της. Η ανακοπή μπορεί να επιδοθεί και στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε την επιταγή του άρθρου 924 ή παρέσχε την εντολή για τη διενέργεια οποιασδήποτε διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης.»

2. Το άρθρο 935 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Λόγοι ανακοπής που είναι ήδη γεννημένοι και μπορούν να προταθούν στη δίκη της ανακοπής σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι απαράδεκτοι όταν προταθούν σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη δίκη όπου ανακύπτει ζήτημα κύρους της αυτής ή άλλης πράξης της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης.»

3. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 936 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής: «Η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεσή της, μπορεί δε να επιδοθεί και στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε την επιταγή του άρθρου 924 ή παρέσχε την εντολή για τη διενέργεια οποιασδήποτε διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης.»

4. Στο άρθρο 937 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Στις δίκες σχετικά με την εκτέλεση για την εκδίκαση των ανακοπών εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 643 και 591 παράγραφος 1 περίπτωση α'.»

5. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 938 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Με αίτηση του ανακόπτοντος μπορεί να διαταχθεί η αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης με εγγύηση ή και χωρίς εγγύηση, αν ο δικαστής κρίνει ότι η ενέργεια της αναγκαστικής εκτέλεσης θα προξενήσει ανεπανόρθωτη βλάβη στον αιτούντα και πιθανολογεί την ευδοκίμηση της ανακοπής. Επίσης μπορεί να διαταχθεί να προχωρήσει η αναγκαστική εκτέλεση αφού δοθεί εγγύηση. Η αίτηση αναστολής κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της ανακοπής και συζητείται υποχρεωτικά κατά την ορισθείσα δικάσιμο αυτής. Η αίτηση μπορεί να επιδοθεί και στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε την επιταγή του άρθρου 924 ή παρέσχε την εντολή για τη διενέργεια οποιασδήποτε διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης.»

2. Αρμόδιος να διατάξει όσα ορίζει η παράγραφος 1 είναι ο δικαστής στον οποίο εκκρεμεί η ανακοπή, ο οποίος μπορεί να εμποδίσει με σημείωμά του την εκτέλεση, ώσπου να εκδοθεί η απόφαση για την αίτηση αναστολής.»

6. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 941 του

Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Η παράγραφος 5 του άρθρου 943 εφαρμόζεται και στην αναγκαστική εκτέλεση για αφαίρεση κινητού.»

7. Τροποποιείται η παράγραφος 4 του άρθρου 943 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ως εξής:

«4. Αν εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση δεν ήταν παρών, η έκθεση της εκτέλεσης του κοινοποιείται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύνταξη της εφόσον αυτός έχει εγγράφως γνωστοποιήσει τη νέα διεύθυνσή του.»

8. Προστίθεται παράγραφος 6 στο άρθρο 943 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ως εξής:

«6. Στην περίπτωση του παρόντος άρθρου η αξίωση εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση, κατά του μεσεγγυούχου που διορίστηκε από τον δικαστικό επιμελητή, προς απόδοση των κινητών πραγμάτων, παραγράφεται ύστερα από έξι (6) μήνες από την αποβολή του.»

9. Η παράγραφος 2 του άρθρου 955 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ο δικαστικός επιμελητής οφείλει, μέσα σε δέκα ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης, να καταθέσει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού τον εκτελεστό τίτλο με το επιδοτήριο της επιταγής, την κατασχετήρια έκθεση και τις εκθέσεις της επίδοσής της στον οφειλέτη και στο ειρηνοδικείο και, στην περίπτωση του άρθρου 956 παράγραφος 3, και το γραμμάτιο της δημόσιας κατάθεσης, συντάσσοντας έκθεση για όλα αυτά.»

10. Το τρίτο εδάφιο της περίπτωσης 3 του άρθρου 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις των φορέων κοινωνικής ασφάλισης αρμοδιότητας γενικής γραμματείας κοινωνικών ασφαλίσεων, οι απαιτήσεις αποζημίωσης σε περίπτωση θανάτου του υπόχρεου προς διατροφή, καθώς και οι απαιτήσεις αποζημίωσης λόγω αναπηρίας ποσοστού εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης.»

11. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 979 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Η ανακοπή στρέφεται κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη. Η συζήτησή της προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεσή της, αν ο δανειστής είναι κάτοικος ημεδαπής ή μέσα σε εκατόν είκοσι (120) ημέρες αν είναι κάτοικος αλλοδαπής.»

12. Στο άρθρο 986 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εκατόν είκοσι (120) ημέρες από την κατάθεσή της, μπορεί δε να επιδοθεί και στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε την προσβαλλομένη δήλωση.»

13. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1023 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Την κατάσχεση δικαιωμάτων του άρθρου 1022 διατάζει ύστερα από αίτηση εκείνου υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, το ειρηνοδικείο, κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 επ.»

Άρθρο 20

Υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας βάσει ειδικών νόμων

Στο άρθρο 3 του Εισαγωγικού Νόμου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής: «Στις περιπτώσεις που διατάξεις νόμων προσδιορίζουν, για τις υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας, αρμοδιότητα πρωτοδικείων, αρμόδια είναι τα ειρηνοδικεία. Εξαιρούνται μόνον οι υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας του άρθρου 4 του ν. 3588/2007 (Α' 153), του ν. 2664/1998 (Α' 275), του άρθρου 1441 του Αστικού Κώδικα, καθώς και του άρθρου 905 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.»

Άρθρο 21

Δικαστικό Ένσημο

1. Η παράγραφος 3 του άρθρου 7 του ν.δ. 1544/1942 (Α' 189) που αντικαταστάθηκε με το άρθρο 70 του ν. 3994/2011 (Α' 165) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στο τέλος, που επιβάλλεται κατά το άρθρο 2 του ν. ΓΠΟΗ/1912, δεν υπόκεινται οι αναγνωριστικές που αφορούν τις διαφορές των άρθρων 663, 677, 681Α και 681Β, καθώς και οι

αγωγές για την εξάλειψη υποθήκης και προσημείωσης και εκείνες που αφορούν την ακύρωση πλειστηριασμού.»

2. Η διάταξη της παραγράφου 14 του άρθρου 72 του ν. 3994/2011 (Α' 165) δεν εφαρμόζεται στις αγωγές που ασκήθηκαν ως καταψηφιστικές πριν από την έναρξη ισχύος του, εφόσον μετατραπούν σε αναγνωριστικές μετά την έναρξη ισχύος αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 22

Τροποποίηση διατάξεων του Πτωχευτικού Κώδικα

1. Το άρθρο 11 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο γραμματέας των πτωχεύσεων γνωστοποιεί αμέσως στον σύνδικο της πτώχευσης τη διάταξη της απόφασης για τη σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας. Η γνωστοποίηση γίνεται με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, ακόμη και με τηλεμοιότητα ή τηλεγράφημα. Αρμόδιος για τη σφράγιση είναι ο σύνδικος της πτώχευσης, ο οποίος υποχρεούται να εκτελέσει τη σφράγιση μέσα σε είκοσι τέσσερις (24) ώρες.

2. Ο εισηγητής μπορεί να επιτρέψει να παρλειφθεί η σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας, αν κατά την κρίση του η απογραφή είναι δυνατόν να περαιωθεί μέσα σε μία (1) ημέρα.

3. Ο σύνδικος θέτει τις σφραγίδες στις θύρες και τα παράθυρα του καταστήματος του οφειλέτη και των λοιπών ακινήτων του, καθώς και επί των κινητών του που βρίσκονται εκτός κλειστού χώρου, ώστε να μην είναι δυνατή η είσοδος στα ακίνητα ή η αφαίρεση κινητών, χωρίς την καταστροφή των σφραγίδων.

4. Δεν μπορεί να σφραγιστεί η κατοικία του οφειλέτη και της οικογένειάς του ή τα κινητά που κατά το άρθρο 953 παράγραφος 3 του Κ.Πολ.Δ. είναι ακατάσχετα. Επίσης, εξαιρούνται από τη σφράγιση και παραδίδονται αμέσως στον σύνδικο τα πράγματα που εξαιρέθηκαν από τη σφράγιση κατά το άρθρο 67, καθώς και τα εμπορικά βιβλία του οφειλέτη και τα βραχυπρόθεσμα

αξιόγραφα ή αυτά που πρέπει να γίνουν αποδεκτά από τρίτο ή για τα οποία πρέπει να ληφθούν συντηρητικά μέτρα.

Τα εμπορικά βιβλία θεωρούνται από τον σύνδικο και βεβαιώνεται με συνοπτική έκθεση η κατάσταση τους, τα δε αξιόγραφα περιγράφονται ακριβώς στην έκθεση.

5. Για τη σφράγιση συντάσσεται από τον σύνδικο έκθεση, στην οποία αναφέρεται η περιγραφή των χώρων, όπου τέθηκαν οι σφραγίδες, τα σημαντικά έγγραφα και οι διαθήκες που ανευρέθηκαν, τα εξαιρέθοντα από τη σφράγιση πράγματα και καταχωρείται κάθε ισχυρισμός ή αντίρρηση των προσώπων που παρευρέθηκαν στη σφράγιση και κάθε τι που μπορεί να έχει σημασία για την πτώχευση και υπέπεσε στην αντίληψη του συνδίκου.

6. Η σφράγιση μισθωμένου από τον οφειλέτη εμπορικού καταστήματος, αποθήκης ή άλλου χώρου για την άσκηση της επιχείρησής του δεν εμποδίζει την εκτέλεση δικαστικής απόφασης που διατάσσει για οποιονδήποτε λόγο την απόδοση του μισθίου στον εκμισθωτή. Μεσεγγυούχος των πραγμάτων που ευρίσκονται στο μίσθιο είναι ο εκμισθωτής, μέχρι να παραληφθούν αυτά από τον σύνδικο και εφαρμόζονται σχετικά οι διατάξεις του άρθρου 956 παράγραφος 4 του Κ.Πολ.Δ.».

2. Το άρθρο 68 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο σύνδικος μέσα σε τρεις (3) ημέρες από το διορισμό του και εφόσον έχει ολοκληρωθεί η σφράγιση, ζητεί από τον ειρηνοδίκη την αποσφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας και προβαίνει στην απογραφή της. Ο οφειλέτης καλείται πριν δυο (2) ημέρες, να παρευρίσκεται κατά την αποσφράγιση και απογραφή. Αν ο οφειλέτης έχει αποβιώσει, στη θέση αυτού καλούνται οι κληρονόμοι του.

2. Η απογραφή γίνεται από τον σύνδικο. Ο σύνδικος μπορεί με την άδεια του εισηγητή να προσλάβει βοηθό της εκλογής του για τη σύνταξη της απογραφής και την εκτίμηση των πραγμάτων. Για την απογραφή και την εκτίμηση των πραγμάτων συντάσσεται από τον σύνδικο έκθεση που υπογράφεται από τον ίδιο και τα άλλα παρόντα πρόσωπα. Οι σφραγίδες αφαιρούνται διαδοχικά, ανάλογα με την πορεία της απογραφής

και κάθε διακοπή αναφέρεται στην έκθεση και υπογράφεται από όλους τους ανωτέρω. Μέσα στην επόμενη ημέρα από την περάτωση της απογραφής, η έκθεση κατατίθεται στον εισηγητή και όποιος έχει έννομο συμφέρον λαμβάνει από τον γραμματέα αμέσως, ατελώς, αντίγραφο.

3. Μόλις περατωθεί η απογραφή, τα βιβλία και τα λοιπά έγγραφα, τα χρεόγραφα, εμπορεύματα, τα χρήματα και όλα τα πράγματα γενικά της πτώχευσης παραδίδονται στον σύνδικο, ο οποίος βεβαιώνει την παράδοση επί του εγγράφου της εκθέσεως απογραφής, αν ήδη δεν έχουν παραδοθεί σε αυτόν σύμφωνα με το άρθρο 67.

4. Στην περίπτωση γ' του άρθρου 154 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007) προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Στην ίδια τάξη υπάγονται οι απαιτήσεις αποζημίωσης σε περίπτωση θανάτου του υπόχρεου προς διατροφή, καθώς και οι απαιτήσεις αποζημίωσης λόγω αναπηρίας ποσοστού εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, εφόσον προέκυψαν έως την κήρυξη της πτώχευσης.»

ΜΕΡΟΣ Β΄ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 23

Ρυθμίσεις για τη δικαστική απέλαση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 74 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση αλλοδαπού που καταδικάσθηκε σε κάθειρξη, εάν κρίνει ότι η παραμονή του αλλοδαπού στη χώρα δεν συμβιβάζεται προς τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το είδος του εγκλήματος για το οποίο καταδικάσθηκε, το βαθμό της υπαιτιότητας του αλλοδαπού, τις ειδικές συνθήκες τέλεσης της πράξης, τις συνέπειες αυτής, το χρόνο παραμονής του αλλοδαπού στο ελληνικό έδαφος, τη νομιμότητα ή μη της παραμονής του, την εν γένει συμπεριφορά,

τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την ύπαρξη οικογένειας και γενικότερα το βαθμό ένταξης αυτού στην ελληνική κοινωνία. Αν ο αλλοδαπός κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης ήταν ανήλικος, για την απέλασή του λαμβάνεται υπόψη και η τυχόν νόμιμη εγκατάσταση και παραμονή της οικογένειάς του στη χώρα ή στην περίπτωση που η οικογένεια του διαμένει στην αλλοδαπή, ο υφιστάμενος στη χώρα προορισμού σοβαρός κίνδυνος κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας του. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκδοση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση επιβλήθηκε από το δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή.»

2. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 74 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Το δικαστήριο που αποφασίζει την απέλαση του αλλοδαπού δράστη επιβάλλει σε αυτόν απαγόρευση επανεισόδου του στη χώρα, για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών ή επί αόριστον. Το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, μετά από γνώμη της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, μπορεί να επιτρέψει την επιστροφή του αλλοδαπού στη χώρα ύστερα από αίτησή του, αφού περάσει μια τριετία από την εκτέλεση της απέλασης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο χρονικός περιορισμός του προηγούμενου εδαφίου δεν ισχύει σε περίπτωση αλλοδαπού ο οποίος έχει τελέσει γάμο με Έλληνα υπήκοο, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί ο γάμος, καθώς και σε περίπτωση παλιννοστούντος ελληνικής καταγωγής. Το συμβούλιο αποφαινεται αμετάκλητα και μπορεί να εξετάσει νέα αίτηση για επιστροφή μόνο μετά την πάροδο ενός έτους από την απόρριψη της προηγούμενης.

4. α) Η απέλαση εκτελείται με ενέργειες των αρμόδιων αστυνομικών αρχών, σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία περί αλλοδαπών.

β) Ο αλλοδαπός μέχρι την εκτέλεση της απέλασής του παραμένει υπό κράτηση σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κράτησης ή των θεραπευτικών καταστημάτων ή σε ειδικούς χώρους των αστυνομικών αρχών που δημιουργούνται για το σκοπό αυτόν, με

εντολή του εισαγγελέα του τόπου έκδοσης της ποινής.

γ) Αν η απέλαση που έχει διαταχθεί δεν είναι δυνατόν να εκτελεσθεί, το δικαστήριο που την επέβαλε την αναστέλλει και επιβάλλει τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 100 ή ορισμένους από αυτούς. Αν εκλείψουν οι λόγοι που επέβαλαν την αναστολή της απέλασης, η απόφαση για τη χορήγησή της ανακαλείται με την ίδια διαδικασία.

δ) Η συνδρομή των προϋποθέσεων κράτησης ελέγχεται ανά τρεις μήνες από τον εισαγγελέα του τόπου κράτησης, μετά από σχετική ειδοποίηση του διευθυντή του καταστήματος κράτησης. Το ανώτατο όριο κράτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το εξάμηνο. Μπορεί όμως να παραταθεί για έξι μήνες στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρά τις εύλογες προσπάθειες των αρμόδιων υπηρεσιών, η εκτέλεση της απέλασης, μολονότι είναι δυνατή, καθυστερεί, επειδή ο αλλοδαπός αρνείται να συνεργασθεί ή καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες. Υπό τις ίδιες προϋποθέσεις και σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν αναμένεται η εκτέλεση της απέλασης σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την πάροδο του έτους, η κράτηση μπορεί να παραταθεί για έξι ακόμη μήνες.

ε) Για την παράταση της κράτησης αποφαινεται αμετάκλητα το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης. Πέντε ημέρες πριν από τη συμπλήρωση των εξαμήνων που προβλέπονται ανωτέρω, η αρμόδια αστυνομική αρχή αναφέρει, με αιτιολογημένη έκθεσή της, στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών τους λόγους μη εκτέλεσης της απέλασης, καθώς και το εφικτό ή μη αυτής. Ο εισαγγελέας μέσα σε δέκα ημέρες εισάγει τη δικογραφία στο αρμόδιο συμβούλιο. Αν η κράτηση δεν παραταθεί μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών μετά τη συμπλήρωση των εξαμήνων που προβλέπονται ανωτέρω, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών διατάσσει την άρση της κράτησης του αλλοδαπού που τελεί υπό απέλαση.

στ) Ο κρατούμενος προς απέλαση αλλοδαπός

μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις κατά της κράτησής του, για τις οποίες αποφαιίνεται αμετάκλητα το δικαστήριο των πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης.»

3. Στο άρθρο 182 του Ποινικού Κώδικα η ισχύουσα διάταξη αριθμείται ως παράγραφος 1 και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Αλλοδαπός ο οποίος απελάθηκε σε εκτέλεση απόφασης δικαστηρίου, αν παραβιάσει την απαγόρευση επιστροφής του στη χώρα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, η οποία δεν μετατρέπεται σε χρηματική ποινή σε καμία περίπτωση και για οποιονδήποτε λόγο, ούτε αναστέλλεται με οποιονδήποτε τρόπο σύμφωνα με τα άρθρα 99 έως 104. Η άσκηση ενδίκων μέσων δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.»

Άρθρο 24

Τροποποίηση των άρθρων

110,111, 198, 308, 314, 331, 381, 407 Π.Κ.

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 110 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο κατάδικος δεν κλητεύεται ούτε εμφανίζεται ενώπιον του συμβουλίου και μπορεί, αφού λάβει γνώση, μέσω του διευθυντή του καταστήματος κράτησης, της πρότασης του εισαγγελέα, να υποβάλει έγγραφο υπόμνημα. Εάν όμως το συμβούλιο κρίνει ότι τούτο είναι αναγκαίο, μπορεί να διατάξει την ενώπιόν του εμφάνιση του καταδίκου.»

2. Η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 111 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Τα πταίσματα παραγράφονται μετά δύο έτη.»

3. α. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 198 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παραγράφου 1, εκδηλώνει δημόσια με βλασφημία έλλειψη σεβασμού προς τα θεία, τιμωρείται με κράτηση έως έξι (6) μήνες ή με πρόστιμο έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.»

β. Τα εδάφια δεύτερο και τρίτο της παραγράφου 1 του άρθρου 308 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής:

«Αν η κάκωση ή η βλάβη της υγείας που του

προξένησε είναι όλως ελαφρά τιμωρείται με κράτηση έως έξι (6) μήνες ή με πρόστιμο έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.»

γ. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 314 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν η σωματική βλάβη που προκλήθηκε είναι όλως ελαφρά, επιβάλλεται κράτηση έως τρεις (3) μήνες ή με πρόστιμο έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.»

δ. Το άρθρο 331 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Όποιος ασκεί αυθαίρετα αξίωση σχετική με δικαίωμα που ή το έχει πραγματικά ή από πεποίθηση το οικειοποιείται, τιμωρείται με κράτηση έως έξι (6) μήνες ή με πρόστιμο έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.»

ε. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 381 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν η φθορά έχει αντικείμενο πράγμα ουτελούς αξίας ή η ζημία που προξενήθηκε από τη φθορά είναι ελαφρά, ο υπαίτιος τιμωρείται με κράτηση έως έξι (6) μήνες ή με πρόστιμο έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.»

στ. Το άρθρο 407 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Όποιος επαιτεί από φυγοπονία ή φιλοχρηματία ή κατά συνήθεια τιμωρείται με κράτηση έως έξι (6) μήνες ή με πρόστιμο έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ. Η χρηματική ποινή μπορεί να επιβληθεί και μαζί με την ποινή της κράτησης.»

Άρθρο 25

Αναπροσαρμογή ποσών

1. Το προβλεπόμενο στις διατάξεις: α) της παραγράφου 3 του άρθρου 159, β) του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 216, γ) της παραγράφου 2 του άρθρου 235, δ) της παραγράφου 2 του άρθρου 236, ε) της παραγράφου 2 του άρθρου 237, στ) του στοιχείου β' της παραγράφου 3 του άρθρου 237, ζ) της παραγράφου 3 του άρθρου 242, η) της περίπτωσης γ' υποπερίπτωσης β' του άρθρου 256, θ) της περίπτωσης γ' υποπερίπτωσης β' του άρθρου 258, ι) του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 292Α, ια) της περίπτωσης ε' του άρθρου 374, ιβ)

του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 375, ιγ) του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 375 και ιδ) της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του άρθρου 386 του Ποινικού Κώδικα, ποσό των εβδομήντα τριών χιλιάδων (73.000) ευρώ αναπροσαρμόζεται στο ποσό των εκατό είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ.

2. Το προβλεπόμενο στις διατάξεις: α) του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 216, β) της περίπτωσης γ' υποπερίπτωσης α' του άρθρου 256, γ) της περίπτωσης γ' υποπερίπτωσης α' του άρθρου 258, δ) της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 386 και ε) του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 390 του Ποινικού Κώδικα, ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ αναπροσαρμόζεται στο ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 26

Ρυθμίσεις για την εξαίρεση των δικαστικών προσώπων

1. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν η αίτηση αφορά την εξαίρεση ολόκληρου του πολυμελούς δικαστηρίου (άρθρο 136 εδάφιο α') ή περισσότερα από ένα μέλη αυτού, η κατάθεσή της γίνεται τουλάχιστον οκτώ (8) ημέρες πριν από την ημέρα που έχει προσδιοριστεί για τη συζήτηση της υπόθεσης.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 16 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι αιτήσεις εξαίρεσης κατά των δικαστικών προσώπων που συμπράττουν ή πρόκειται να συμπράξουν στην ίδια υπόθεση υποβάλλονται εφάπαξ ως προς όλους τους λόγους εξαίρεσης και καθ' όλων των προσώπων αυτών πριν από την επιχείρηση της διαδικαστικής ενέργειας. Το δικαστήριο ή το δικαστικό συμβούλιο αποφαινόμενται με ενιαία απόφαση. Κάθε μεταγενέστερη αίτηση δεν λαμβάνεται υπόψη και απορρίπτεται ως απαράδεκτη από το ίδιο δικαστήριο ή συμβούλιο εκτός αν ταυτόχρονα αποδεικνύεται ότι ο λόγος

εξαίρεσης έγινε γνωστός ή ανέκυψε μεταγενέστερα. Όταν η αίτηση εξαίρεσης κατά ενός, περισσότερων ή όλων των μελών του δικαστηρίου ή του συμβουλίου, κρίνεται ότι είναι αόριστη ως προς τα πραγματικά γεγονότα ή προδήλως ανεπίδεκτη εκτίμησης ή ασκείται καταχρηστικά απορρίπτεται στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου ή συμβουλίου στο οποίο υποβάλλεται.»

3. Ο τίτλος και το άρθρο 17 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 17. Περιεχόμενο και υποβολή της αίτησης εξαίρεσης.

1. Η αίτηση εξαίρεσης πρέπει να περιέχει με σαφήνεια τους λόγους της εξαίρεσης του δικαστικού προσώπου, να μνημονεύει ειδικώς τα πραγματικά γεγονότα στα οποία στηρίζονται οι λόγοι αυτοί και να αναφέρει τα μέσα της απόδειξής τους. Διαφορετικά η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου ή συμβουλίου στο οποίο υποβάλλεται.

2. Την αίτηση εξαίρεσης πρέπει να υπογράψει ο ίδιος ο αιτών ή πληρεξούσιος που έχει ειδική γι' αυτό πληρεξουσιότητα. Μεταγενέστερη προσκόμιση του εγγράφου της πληρεξουσιότητας δεν επιτρέπεται για κανένα λόγο. Στο έγγραφο της πληρεξουσιότητας πρέπει να αναφέρονται ειδικά και συγκεκριμένα οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η εξαίρεση. Σε περίπτωση μη τήρησης των πιο πάνω διατυπώσεων, η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου ή συμβουλίου στο οποίο υποβάλλεται.

3. Η αίτηση εξαίρεσης εγχειρίζεται στον εισαγγελέα του δικαστηρίου, όπου υπηρετεί το πρόσωπο του οποίου ζητείται η εξαίρεση. Αν ζητείται η εξαίρεση μέλους μικτού ορκωτού δικαστηρίου ή μικτού ορκωτού εφετείου, η αίτηση εγχειρίζεται στον εισαγγελέα εφετών, αν δε αφορά μέλος του πταισματοδικείου στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

4. Η αίτηση για την εξαίρεση μέλους δικαστηρίου που συνεδριάζει μπορεί να υποβληθεί και με προφορική δήλωση, που καταχωρίζεται στα πρακτικά της συνεδρίασης και πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Η δήλωση γίνεται αυτοπροσώπως ή από συνήγορο που έχει ειδική γι' αυτό πληρεξουσιότητα, εφαρμόζεται δε αναλόγως και η διάταξη της παραγράφου 2. Διαφορετικά η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου στο οποίο υποβάλλεται. Όταν η αίτηση εξαίρεσης κατά ενός, περισσοτέρων ή όλων των μελών του δικαστηρίου, κρίνεται ότι είναι αόριστη ως προς τα πραγματικά γεγονότα ή προδήλως ανεπίδεκτη εκτίμησης ή ασκείται καταχρηστικά απορρίπτεται στην ίδια συνεδρίαση από την ίδια σύνθεση του δικαστηρίου στο οποίο υποβάλλεται.»

4. Η παράγραφος 2 του άρθρου 20 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν η εξαίρεση αφορά μέλος του εκ τακτικών δικαστών δικαστηρίου ή του εισαγγελέα ή ενόρκου του μικτού ορκωτού δικαστηρίου ή του μικτού ορκωτού εφετείου, αρμόδιο είναι το εκ τακτικών δικαστών δικαστήριο.»

5. Στο άρθρο 23 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Όταν συντρέχει λόγος αποκλεισμού ή εξαίρεσης ή σοβαροί λόγοι ευπρέπειας, η δήλωση αποχής πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να στηρίζεται σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά.

Ο δικαστικός λειτουργός ελέγχεται πειθαρχικά αν δηλώσει αδικαιολογήτως αποχή.»

Άρθρο 27

Ρυθμίσεις για την ποινική δίωξη

1. Η παράγραφος 3 του άρθρου 27 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Κατηγορούσα αρχή είναι ο εισαγγελέας κάθε δικαστηρίου, στο πταισματοδικείο δε ο δημόσιος κατήγορος.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 32 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στις συνεδριάσεις του πταισματοδικείου παρίσταται ο δημόσιος κατήγορος (άρθρο 27 παράγραφος 3).»

3. Το άρθρο 43 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο εισαγγελέας όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, κινεί την ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας προανάκριση ή ανάκριση ή εισάγοντας

την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, όπου αυτό προβλέπεται. Σε κακουργήματα κινεί την ποινική δίωξη μόνο εφόσον έχουν ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 243 και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη. Αν έχει προηγηθεί ένορκη διοικητική εξέταση ή υπάρχει πόρισμα ή έκθεση ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή Σώματος ή Υπηρεσίας Επιθεώρησης και Ελέγχου των φορέων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 3074/2002 (Α' 296) και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη, μπορεί να μην ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση.

2. Αν η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών τη θέτει στο αρχείο και υποβάλλοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, αναφέρει σε αυτόν τους λόγους για τους οποίους δεν άσκησε ποινική δίωξη. Ο τελευταίος έχει δικαίωμα να παραγγείλει προκαταρκτική εξέταση αν πρόκειται για κακούργημα ή την άσκηση ποινικής δίωξης ή τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης στα λοιπά εγκλήματα.

3. Αν έχει διενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 243 ή ένορκη διοικητική εξέταση και ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών κρίνει ότι δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη, θέτει την υπόθεση στο αρχείο και υποβάλλοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, αναφέρει σε αυτόν τους λόγους για τους οποίους δεν άσκησε ποινική δίωξη. Ο τελευταίος έχει δικαίωμα να παραγγείλει την άσκηση ποινικής δίωξης.

4. Μήνυση ή η αναφορά η οποία υποβάλλεται με οποιονδήποτε τρόπο ανωνύμως ή με ανύπαρκτο όνομα, τίθεται αμέσως στο αρχείο από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών και εφαρμόζονται αναλόγως όσα ορίζονται στην παράγραφο 2. Όταν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που μνημονεύονται ειδικά στην παραγγελία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, μπορεί να διαταχθεί και προκαταρκτική εξέταση.

5. Ο αρμόδιος εισαγγελέας ανασύρει τη δικογραφία από το αρχείο μόνον όταν γίνεται επίκληση ή αναφέρονται νέα πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία, τα οποία δικαιολογούν κατά την κρίση του την επανεξέταση της υπόθεσης. Στην περίπτωση αυτή καλεί το μηνυόμενο ή αυτόν σε βάρος του οποίου διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση να παράσχει εξηγήσεις.»

4. Στο άρθρο 42 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Η κατάθεση της μήνυσης μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Οι λεπτομέρειες και οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.»

Άρθρο 28

Ρυθμίσεις για την έγκληση

1. Το άρθρο 46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν ο παθών θέλει να ζητήσει τη δίωξη της αξιόποινης πράξης, υποβάλλει την έγκληση σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 42 παράγραφοι 2 και 3.

2. Ο εγκαλών κατά την υποβολή της έγκλησης, για τα απολύτως κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα, ενώπιον κάθε αρμόδιας αρχής καταθέτει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού εκατό (100) ευρώ. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αν δεν κατατεθεί το παράβολο η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εξαιρούνται από την κατάθεση παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004. Δεν απαιτείται κατάθεση παραβόλου για τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας. Για αξιόποινες πράξεις που τελούνται σε βάρος δημοσίων οργάνων και υπαλλήλων κατά την

άσκηση των ανατεθειμένων σε αυτούς καθηκόντων, ο παθών υποβάλλει την έγκληση ατελώς και χωρίς την κατάθεση παραβόλου.

3. Κατά της διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, με την οποία η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω μη κατάθεσης παραβόλου, δεν επιτρέπεται άσκηση προσφυγής κατά το άρθρο 48.

4. Ο εγκαλών μαζί με την έγκληση οφείλει να υποβάλει και τα διαθέσιμα σε αυτόν αποδεικτικά στοιχεία που στηρίζουν και αποδεικνύουν αυτήν. Οι καταθέσεις μαρτύρων υποβάλλονται με τον τύπο της ένορκης βεβαίωσης που έχει δοθεί ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου, χωρίς κλήση του καθ' ού στρέφεται η έγκληση.»

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 47 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών εξετάζει την έγκληση που έλαβε και αν κρίνει ότι αυτή δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης την απορρίπτει με διάταξη, η οποία περιλαμβάνει συνοπτική αιτιολογία. Ο εγκαλών έχει δικαίωμα να λάβει γνώση και αντίγραφο της διάταξης.»

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου 47 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όσα αναφέρονται στα άρθρα 43 παράγραφοι 1 και 5, 44 και 45 εφαρμόζονται και ως προς την έγκληση.»

4. Το άρθρο 48 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο εγκαλών μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών (3) μηνών από την έκδοση της διάταξης κατά τις παραγράφους 1 και 2 του προηγούμενου άρθρου, μπορεί να προσφύγει κατά αυτής στον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών. Η προθεσμία δεν παρεκτείνεται για κανένα λόγο. Για την προσφυγή συντάσσεται έκθεση από τον γραμματέα της εισαγγελίας που εξέδωσε την προσβαλλόμενη διάταξη.

2. Ο προσφεύγων υποχρεούται να καταθέσει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού τριακοσίων (300) ευρώ, το οποίο επισυνάπτεται στην έκθεση που συντάσσει ο πιο πάνω γραμματέας. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Δικαι-

οσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αν δεν κατατεθεί το παράβολο η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη από τον εισαγγελέα εφετών.

3. Αν ο εισαγγελέας εφετών δεχθεί την προσφυγή παραγγέλλει είτε τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης αν πρόκειται για κακούργημα για το οποίο δεν έχει ήδη διενεργηθεί είτε την άσκηση ποινικής δίωξης στις λοιπές περιπτώσεις και διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου στον καταθέσαντα αυτό.»

Άρθρο 29

Μονομελές Εφετείο Κακουρηγημάτων

1. Η περίπτωση α' του άρθρου 109 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) τα κακουρήματα, εκτός από εκείνα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των μονομελών και τριμελών εφετείων.»

2. Στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθεται άρθρο 110 ως εξής:

«Άρθρο 110

Μονομελές Εφετείο

Το μονομελές εφετείο δικάζει τα πιο κάτω εγκλήματα, εκτός αν στο νόμο απειλείται κατά αυτών η ποινή της ισόβιας κάθειρξης:

1) Τα κακουρήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 308 Α', καθώς και αυτά της παραγράφου 1 του άρθρου 308 Β', εφόσον για τα τελευταία έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής.

2) Τα κακουρήματα των άρθρων 114 του ν. 1892/1990 (Α' 101), 66 του ν. 2121/1993 (Α' 25) και 52 του ν. 4002/2011 (Α' 180).

3) Τα κακουρήματα των νόμων 2725/1999 (Α' 121) και 3028/2002 (Α' 153).»

3. Ο τίτλος και η πρώτη περίοδος του άρθρου 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 111

Τριμελές Εφετείο

Το τριμελές εφετείο δικάζει τα αναφερόμενα στις πιο κάτω περιπτώσεις κακουρηγήματα, από τα υπαγόμενα δε στην αρμοδιότητα του μονομελούς εφετείου (άρθρο 110) εκείνα κατά των

οποίων στο νόμο απειλείται η ποινή της ισόβιας κάθειρξης:»

4. Στο άρθρο 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του μονομελούς εφετείου.»

5. Στην παράγραφο 6 του άρθρου 308 Β του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η φράση «τριμελές εφετείο» αντικαθίσταται με τη φράση «μονομελές εφετείο.»

Άρθρο 30

Ρυθμίσεις για την προανάκριση και την ανάκριση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 243 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η προανάκριση ενεργείται από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο μετά γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 243 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο ανακριτικός υπάλληλος που ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 είναι υποχρεωμένος να διενεργήσει όλες τις προανακριτικές πράξεις που αφορούν την υπόθεση για την οποία η παραγγελία, και καλεί ενώπιόν του τους μάρτυρες για εξέταση και τους κατηγορούμενους για να απολογηθούν εφόσον αυτοί κατοικούν στην περιφέρεια του εφετείου της έδρας του. Αν οι μάρτυρες και οι κατηγορούμενοι είναι κάτοικοι άλλων εφετειακών περιφερειών, ο ανωτέρω ανακριτικός υπάλληλος ζητεί την εξέταση των μαρτύρων και τη λήψη των απολογιών των κατηγορουμένων από τον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο, ο οποίος πρέπει να εκτελέσει αυτήν μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Ο αρχικά ορισθείς ανακριτικός υπάλληλος μετά το πέρας των άνω ενεργειών επιστρέφει τη δικογραφία με εκτελεσμένη πλήρως την παραγγελία στον παραγγείλαντα εισαγγελέα. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής τα Εφετεία Αθηνών και Πειραιώς θεωρούνται ως ανήκοντα σε μία εφετειακή περιφέρεια. Ανακριτικός υπάλληλος που παραβιάζει τις ανωτέρω διατάξεις τιμωρείται πειθαρχικά, σύμφωνα με τις πειθαρχικές διατάξεις από τις οποίες διέπεται, ανάλογα με το βαθμό της υπαιτιότητάς του.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 248 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Μόλις ο ανακριτής λάβει την παραγγελία του εισαγγελέα, ενεργεί όλες τις ανακριτικές πράξεις που θεωρεί κατά την κρίση του αναγκαίες για να εξακριβωθούν το έγκλημα και οι υπαίτιοι. Σε υποθέσεις το αντικείμενο των οποίων απαιτεί ειδικές γνώσεις, ο ανακριτής μπορεί να ζητήσει από τον εισαγγελέα εφετών, που έχει την ανώτατη διεύθυνση της ανάκρισης, να ορίσει με πράξη του ειδικούς επιστήμονες για την υποβοήθηση του έργου της ανάκρισης. Ο ορισμός των προσώπων αυτών γίνεται μεταξύ αυτών που υπηρετούν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και εφαρμόζονται αναλόγως, ως προς αυτούς, οι διατάξεις των άρθρων 188 έως 193.»

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 248 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Αν προηγήθηκε προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση, ο ανακριτής δεν επαναλαμβάνει τις ανακριτικές πράξεις που έχουν γίνει στο πλαίσió τους. Μόνο όταν κρίνει ότι οι πράξεις δεν έγιναν νομότυπα ή όταν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, χρειάζονται ειδική συμπλήρωση, επαναλαμβάνει αυτές.»

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 250 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο ανακριτής έχει το δικαίωμα και οφείλει να επεκτείνει τη δίωξη σε όλους όσους συμμετείχαν στην ίδια πράξη. Δεν μπορεί όμως να επεκτείνει την ποινική δίωξη και σε άλλη πράξη, έστω και αν είναι συναφής, ούτε έχει δικαίωμα συρρίκνωσης ή διεύρυνσης της ασκηθείσας ποινικής δίωξης.»

Άρθρο 31

Τροποποίηση των περί προσωρινής κράτησης διατάξεων

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Εάν η αποδιδόμενη στον κατηγορούμενο πράξη απειλείται στο νόμο με ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη κάθειρξη με ανώτατο όριο τα είκοσι έτη ή εάν το έγκλημα τελέστηκε κατ' εξακολού-

θηση ή στο πλαίσιο εγκληματικής ή τρομοκρατικής οργάνωσης ή υπάρχει μεγάλος αριθμός παθόντων από αυτό, προσωρινή κράτηση μπορεί να επιβληθεί και όταν, με βάση τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης, κρίνεται αιτιολογημένα, ότι αν αφεθεί ελεύθερος, είναι πολύ πιθανό να διαπράξει και άλλα εγκλήματα.»

2. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 283 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε περίπτωση διαφωνίας για την προσωρινή κράτηση ή για τους όρους που πρέπει να τεθούν, αποφαινεται εντός είκοσι τεσσάρων ωρών από τότε που απολογήθηκε ο κατηγορούμενος το τριμελές πλημμελειοδικείο, το οποίο συνεδριάζει ως συμβούλιο και αποφασίζει, αφού ακούσει τον εισαγγελέα και τον κατηγορούμενο. Εάν η ανάκριση ενεργείται στο εφετείο, αρμόδιο είναι το τριμελές εφετείο. Όταν ανακύψει διαφωνία περί την προσωρινή κράτηση, ο ανακριτής υποχρεούται να εκδώσει αμέσως ένταλμα σύλληψης του κατηγορουμένου, το οποίο ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης του πιο πάνω δικαστηρίου.»

Άρθρο 32

Ρυθμίσεις για την αυτοπρόσωπη εμφάνιση ενώπιον των συμβουλίων

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 309 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το συμβούλιο συνεδριάζει χωρίς την παρουσία του εισαγγελέα και των διαδίκων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εφόσον κρίνει ότι τούτο είναι αναγκαίο, μπορεί να διατάξει την εμφάνιση ενώπιόν του όλων των διαδίκων, οπότε καλείται και ο εισαγγελέας. Αν μετά το τέλος της ανάκρισης και την υποβολή των εγγράφων στον εισαγγελέα υποβλήθηκαν στο συμβούλιο από ένα διάδικο έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, το συμβούλιο, στην περίπτωση που κρίνει ότι αυτά ασκούν ουσιώδη επιρροή στη διάγνωση της υπόθεσης, οφείλει να καλέσει τους υπόλοιπους διαδίκους, ή τους αντικλήτους τους, για να ενημερωθούν και να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σε προθεσμία που καθορίζει το ίδιο.»

2. Η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 287 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Αν η ανάκριση συνεχίζεται, πέντε ημέρες πριν από τη συμπλήρωση του χρονικού αυτού διαστήματος ο ανακριτής αναφέρει στον εισαγγελέα εφετών με αιτιολογημένη έκθεσή του τους λόγους για τους οποίους δεν περατώθηκε η ανάκριση και διαβιβάζει τη δικογραφία στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, ο οποίος την εισάγει αμέσως στο συμβούλιο πλημμελειοδικών με έγγραφη αιτιολογημένη πρότασή του. Ο γραμματέας του συμβουλίου ειδοποιεί με οποιοδήποτε μέσο (έγγραφο, τηλεγράφημα, τηλετύπημα ή τηλεμοιοτυπία) τον κατηγορούμενο ή το συνήγορό του για να διατυπώσει τις απόψεις του με έγγραφο υπόμνημα, μέσα σε προθεσμία που καθορίζει ο πρόεδρος του συμβουλίου. Ο κατηγορούμενος, έχει δικαίωμα να λάβει γνώση και αντίγραφο της εισαγγελικής πρότασης. Ο εισαγγελέας, ο κατηγορούμενος και ο συνήγορός του δεν εμφανίζονται ενώπιον του συμβουλίου, μπορεί όμως το συμβούλιο, εάν κρίνει ότι τούτο είναι αναγκαίο, να διατάξει την ενώπιόν του εμφάνιση του κατηγορουμένου, οπότε καλείται και ο εισαγγελέας. Μετά ταύτα, το συμβούλιο αποφαινεται αμετάκλητα αν πρέπει να απολυθεί προσωρινά ο κατηγορούμενος ή να εξακολουθήσει η προσωρινή του κράτηση. Αν η ανάκριση ενεργείται από εφέτη, κατά το άρθρο 29, αρμόδιο να αποφανθεί είναι το συμβούλιο εφετών.»

3. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 287 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα ορίζονται στην προηγούμενη περίπτωση α' για την ειδοποίηση του κατηγορουμένου προς υποβολή υπομνήματος, τη λήψη αντιγράφου της εισαγγελικής πρότασης, τη μη εμφάνιση τούτου ενώπιον του συμβουλίου και την απόφαση του τελευταίου.»

4. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 287 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο για την ειδοποίηση του κατηγορουμένου προς υποβολή υπομνήματος, τη λήψη αντιγράφου της εισαγγελικής πρότασης, τη μη εμφάνιση τούτου ενώπιον του συμβουλίου και την απόφαση του τελευταίου.»

5. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του

άρθρου 138 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα βουλευτάτα του δικαστικού συμβουλίου και οι διατάξεις του ανακριτή εκδίδονται ύστερα από έγγραφη πρόταση του εισαγγελέα, ο οποίος την αναπτύσσει και προφορικά, όταν η εμφάνισή του στο συμβούλιο προβλέπεται από το νόμο.»

6. Στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 18 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, απαλείφεται η φράση «ενώ καλείται ο αιτών και αν είναι δυνατόν και οι άλλοι διάδικοι.»

7. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, απαλείφεται η φράση «αφού ακούσει τον εισαγγελέα, τον αιτούντα και τους διαδίκους που καλούνται είκοσι τέσσερις ώρες πριν.»

Άρθρο 33

Τροποποιήσεις στα άρθρα 142 Α, 273, 322, 340, 349, 408, 474, 486, 489, 490 Κ.Π.Δ.

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 142 Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, αντικαθίσταται ως εξής: «1. Ενώπιον των δικαστηρίων, με εξαίρεση το πταισματοδικείο, μπορεί να εφαρμοστεί και το σύστημα τήρησης πρακτικών των συζητήσεων με φωνοληψία.»

2. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 273 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Στην έκθεση απολογίας αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και η αρμόδια ΔΟΥ του κατηγορουμένου. Αν αυτός δεν έχει ΑΦΜ, αναγράφονται υποχρεωτικά το επώνυμο και το όνομα του πατέρα του, το πατρικό επώνυμο και το όνομα της μητέρας του, η ημερομηνία και ο τόπος γέννησης στην Ελλάδα ή η χώρα γέννησης στο εξωτερικό.»

3. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 322 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Ο προσφεύγων υποχρεούται να καταθέσει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού τριακοσίων (300) ευρώ. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αν δεν κατατεθεί το παράβολο, η προσφυγή απορρίπτεται ως απará-

δεκτη από τον εισαγγελέα εφετών. Σε περίπτωση που ο εισαγγελέας εφετών κάνει δεκτή την προσφυγή διατάσσει και την επιστροφή του παρβόλου στον καταθέσαντα αυτό.»

4. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 340 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τα εδάφια τέταρτο και πέμπτο αντικαθίστανται με τα εξής εδάφια:

«Αν ο κατηγορούμενος αρνηθεί την υπεράσπισή του από το διορισμένο συνήγορο, ο πρόεδρος του δικαστηρίου διορίζει σε αυτόν άλλο συνήγορο από τον ίδιο πίνακα. Σε περίπτωση νέας άρνησης του κατηγορουμένου, το δικαστήριο προβαίνει στην εκδίκαση της υπόθεσης του κακουργήματος χωρίς διορισμό συνηγόρου. Ο κατηγορούμενος που κρατείται, υποχρεούται δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν τη συνεδρίαση να ειδοποιήσει, διά του διευθυντή του καταστήματος κράτησης, τον εισαγγελέα του δικαστηρίου στο οποίο θα γίνει η δίκη για κακούργημα ότι δεν έχει συνήγορο υπεράσπισης. Την ίδια υποχρέωση έχει και ο κατηγορούμενος που δεν κρατείται. Ο εισαγγελέας διορίζει συνήγορο από τον πίνακα και θέτει στη διάθεσή του τη δικογραφία. Οι διευθυντές των καταστημάτων κράτησης οφείλουν να γνωστοποιούν στους κρατούμενους αυτή την υποχρέωση.»

5. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 349 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Η κατά τις προηγούμενες παραγράφους αναβολή γίνεται σε δικάσιμο στην οποία προεδρεύει ο ίδιος δικαστής που προήδρευε του δικαστηρίου που χορήγησε την αναβολή, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο στοιχείο Δ' του άρθρου 17 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων (ν. 1756/1988). Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στις μονομελείς συνθέσεις των δικαστηρίων του πρώτου βαθμού και στα μικτά ορκωτά. Το δικαστήριο πριν διατάξει την αναβολή υποχρεούται να ερευνησει τη δυνατότητα διακοπής της δίκης για δεκαπέντε το πολύ ημέρες, αιτιολογώντας εμπεριστατωμένα ότι δεν μπορεί ο λόγος της αναβολής να αντιμετωπισθεί με διακοπή.

4. Δεύτερη αναβολή μπορεί να δοθεί για τους ίδιους πιο πάνω λόγους και σύμφωνα με τους ως άνω όρους. Κάθε άλλη αναβολή απαγορεύεται

και το δικαστήριο μπορεί μόνο να διατάξει τη διακοπή της δίκης ή της συνεδρίασης για δεκαπέντε το πολύ ημέρες και μέχρι τρεις φορές. Κατά τη διακοπή της συνεδρίασης ο πρόεδρος κατανέμει τις μη εκδικασθείσες υποθέσεις του πινακίου στις επόμενες μετά διακοπή συνεδριάσεις.»

6. Στο άρθρο 349 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Εάν ο λόγος της αναβολής αναφανεί πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο, ο διάδικος ή ο συνήγορός του υποχρεούται, με ποινή το απαράδεκτο της προβολής του λόγου αυτού ενώπιον του επ' ακροατηρίου συνεδριάζοντος δικαστηρίου, να γνωστοποιήσει αυτόν εγγράφως στον αρμόδιο εισαγγελέα, μαζί με τα έγγραφα που τον αποδεικνύουν. Για την αναβολή αποφασίζει το δικαστήριο σε συμβούλιο, αφού ακούσει τη γνώμη του εισαγγελέα χωρίς την παρουσία διαδίκων και, προκειμένου για δίκη ενώπιον των μικτών ορκωτών δικαστηρίων, το συμβούλιο των εφετών. Ο γραμματέας της αρμόδιας εισαγγελίας ενημερώνει τους μάρτυρες και τους νομιμοποιηθέντες διαδίκους για τη νέα δικάσιμο.»

7. Στο άρθρο 408 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η υπάρχουσα διάταξη αριθμείται ως παράγραφος 1 και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Σε περίπτωση που το μικτό ορκωτό δικαστήριο καταδικάσει τον κατηγορούμενο μόνο για πλημμέλημα, η έφεση του κατηγορουμένου κατά της απόφασης αυτής δικάζεται από το εκτακτικών δικαστών δικαστήριο του μεικτού ορκωτού εφετείου, χωρίς να απαιτείται να συγκροτηθεί το τελευταίο.»

8. Στο άρθρο 474 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Στην έκθεση αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και η αρμόδια ΔΟΥ του προσώπου που ασκεί το ένδικο μέσο. Αν αυτός που ασκεί το ένδικο μέσο δεν έχει ΑΦΜ, αναγράφονται υποχρεωτικά το επώνυμο και το όνομα του πατέρα του, το πατρικό επώνυμο και το όνομα της μητέρας του, η ημερομηνία και ο τόπος γέννησης στην Ελλάδα ή η χώρα γέννησης στο εξωτερικό.»

9. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου

486 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ο εισαγγελέας εφετών μπορεί να ασκήσει έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης του μονομελούς εφετείου (άρθρο 110).»

10. Η περίπτωση α' του άρθρου 489 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«α) κατά της απόφασης του πταισματοδικείου και του ειρηνοδικείου (άρθρο 116), αν με αυτήν ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε σε κράτηση περισσότερο από σαράντα (40) ημέρες ή σε πρόστιμο πάνω από χίλια (1.000) ευρώ ή σε αποζημίωση ή σε χρηματική ικανοποίηση προς τον πολιτικώς ενάγοντα πάνω από εκατό (100) ευρώ συνολικά.»

11. Η πρώτη περίοδος της περίπτωσης β' του άρθρου 489 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«β) κατά της απόφασης του μονομελούς πλημμελειοδικείου αν με αυτήν καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε φυλάκιση πάνω από τρεις (3) μήνες ή σε χρηματική ποινή πάνω από δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ.»

12. Η πρώτη περίοδος της περίπτωσης γ' του άρθρου 489 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) κατά της απόφασης του τριμελούς πλημμελειοδικείου και της απόφασης του εφετείου για πλημμελήματα (άρθρα 111 παρ. 6 και 116) αν με αυτή καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε ποινή φυλάκισης πάνω από πέντε (5) μήνες ή σε χρηματική ποινή πάνω από τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.»

13. Η περίπτωση στ' του άρθρου 489 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«στ) κατά της απόφασης του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και του τριμελούς ή μονομελούς εφετείου με την οποία καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε ποινή στερητική της ελευθερίας διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών για κακούργημα ή τουλάχιστον δύο (2) ετών για πλημμέλημα.»

14. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 490 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, μετά τη λέξη «τριμελούς» προστίθενται οι λέξεις «ή μονομελούς».

Άρθρο 34

Τροποποίηση των άρθρων 409 και 410 Κ.Π.Δ.

1. Το άρθρο 409 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής: «Σε περίπτωση αυτόφωρου πταίσματος επιτρέπεται η σύλληψη του δράστη από κάθε αστυνομικό όργανο που έσπευσε ή από ανακριτικό υπάλληλο για την άμεση εισαγωγή του σε δίκη, όταν αυτή είναι δυνατή σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του επόμενου άρθρου ή για τη βεβαίωση της ταυτότητάς του σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του επόμενου άρθρου.»

2. Ο τίτλος και το άρθρο 410 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 410

Άμεση Εισαγωγή σε δίκη ή βεβαίωση της ταυτότητας

1. Αν συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 409, εκείνος που έχει συλληφθεί οδηγείται αμέσως στο δημόσιο κατήγορο και στο πταισματοδικείο του τόπου όπου συνελήφθη, αν υπάρχει πταισματοδικείο που συνεδριάζει εκείνη την ώρα ή μπορεί να συνεδριάσει αμέσως, και εισάγεται αμέσως σε δίκη και εκεί προσκομίζονται και οι σχετικές αποδείξεις.

2. Αν δεν υπάρχει στον τόπο όπου συνελήφθη πταισματοδικείο ή αυτό δεν μπορεί να συνεδριάσει αμέσως, προσάγεται χωρίς αναβολή στο πλησιέστερο αστυνομικό κατάστημα, όπου εξετάζεται και συντάσσεται έκθεση, από τον ίδιο που τον συνέλαβε ή άλλο αστυνομικό υπάλληλο, και αφού βεβαιωθεί η ταυτότητά του αφήνεται ελεύθερος.»

Άρθρο 35

Τροποποίηση του άρθρου 551 Κ.Π.Δ.

Το άρθρο 551 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 551. - Εκτέλεση περισσότερων αποφάσεων για διαφορετικά εγκλήματα.

1. Αν πρόκειται να εκτελεστούν κατά του ίδιου προσώπου περισσότερες αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις για διαφορετικά εγκλήματα που συρρέουν, εφαρμόζονται οι ορισμοί του Ποινικού Κώδικα για τη συρροή.

2. Αν οι καταδίκες απαγγέλθηκαν από το τριμελές ή μονομελές πλημμελειοδικείο, αρμόδιο για να καθορίσει τη συνολική ποινή που πρέπει να εκτιθεί είναι το μονομελές πλημμελειοδικείο. Αν οι καταδίκες απαγγέλθηκαν από το πταισματοδικείο, αρμόδιο για τον καθορισμό της συνολικής ποινής είναι τούτο. Σε κάθε άλλη περίπτωση, αρμόδιο είναι το μονομελές εφετείο.

3. Για τον καθορισμό της συνολικής ποινής, ως ποινή βάσης λαμβάνεται υπόψη η βαρύτερη από αυτές, σε περίπτωση δε ίσης διάρκειας αυτών λαμβάνεται υπόψη η νεώτερη απόφαση. Αν μεταξύ των προς εκτέλεση αποφάσεων υπάρχει και απόφαση που αμετάκλητα έχει καθορίσει συνολική ποινή, για τον καθορισμό της νέας συνολικής ποινής λαμβάνεται ως βάση η καθορισθείσα συνολική ποινή, εάν αυτή είναι βαρύτερη από τις ποινές που επιβλήθηκαν με τις άλλες αποφάσεις. Στην περίπτωση αυτή για τον καθορισμό της κατά την προηγούμενη παράγραφο αρμοδιότητας λαμβάνεται υπόψη και η απόφαση που έχει καθορίσει συνολική ποινή.

4. Η αίτηση για καθορισμό συνολικής ποινής υποβάλλεται στον αρμόδιο εισαγγελέα αυτοπροσώπως ή από συνήγορο που έχει ειδική εντολή γι' αυτό. Αν εκείνος που καταδικάστηκε κρατείται, δεν προσάγεται στο δικαστήριο, μπορεί όμως να αντιπροσωπευθεί με συνήγορο, που διορίζεται με απλή επιστολή, την οποία πρέπει να έχει θεωρήσει ο διευθυντής του καταστήματος κράτησης.

5. Το δικαστήριο αποφαινεται αφού ακούσει τον καταδικασμένο ή το συνήγορό του, αν είναι παρόντες, καθώς και τον εισαγγελέα. Κατά της απόφασης επιτρέπεται αναίρεση στον καταδικασμένο και τον εισαγγελέα.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΕΙΔΙΚΟΙ ΠΟΙΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΚΟΔΟΣΙΑ

Άρθρο 36

Τροποποίηση του ν. 3213/2003
για το πόθεν έσχες

Η διάταξη του άρθρου 10 του ν. 3213/2003 (Α΄ 309), όπως προστέθηκε με το άρθρο 8 του ν. 3849/2010 (Α΄ 80) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 75 παρ. 3 του ν. 3994/2011 (Α΄ 165), αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 10.- Ποινική διαδικασία

1. Για τις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται στα άρθρα 4 έως και 8 των υπόχρεων προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις α΄ έως και στ΄ και ια΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 62, 85 και 86 παρ.1 και 2 του Συντάγματος, του Κανονισμού της Βουλής και του νόμου για την ποινική ευθύνη των Υπουργών, η ποινική δίωξη ασκείται από τον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών και ενεργείται ανάκριση στο εφετείο, ύστερα από παραγγελία του εισαγγελέα και ορισμό εφέτη ανακριτή από την ολομέλεια του οικείου εφετείου. Για την κατηγορία, εφόσον αυτή έχει χαρακτήρα κακουργήματος, αποφαινεται το συμβούλιο των εφετών σε πρώτο και τελευταίο βαθμό.

2. Για τις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται στα άρθρα 4 έως και 8 των λοιπών υπόχρεων προσώπων, που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1, στο άρθρο 14, καθώς και σε άλλους ειδικούς νόμους, η ποινική δίωξη ασκείται από τον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών και ενεργείται με παραγγελία για προανάκριση ή κύρια ανάκριση, ανάλογα με τη βαρύτητα της πράξης. Για την κατηγορία, εφόσον αυτή έχει χαρακτήρα κακουργήματος, αποφαινεται το συμβούλιο πλημμελειοδικών.

3. Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση των πράξεων που τιμωρούνται σε βαθμό κακουργήματος είναι το τριμελές εφετείο, ενώ για τις σε βαθμό πλημμελήματος το τριμελές πλημμελειοδικείο.

4. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

Άρθρο 37

Τροποποίηση του π.δ. 106/2007,
της υγειονομικής διάταξης Α5/3010/1985 και
των νόμων 4022/2011 και 2696/1999

1. Στο τέταρτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 21 του π.δ. 106/2007 (Α΄ 135) η φράση «στον Υπουργό Δικαιοσύνης, κατ' εφαρμογή των άρθρων 74 παρ. 3 και 99 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα» αντικαθίσταται από τη φράση «στο συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, κατ' εφαρμογή

του άρθρου 74 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα».

2. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 24 του π.δ. 106/2007 (Α' 135) η φράση «εφαρμόζονται τα άρθρα 74 παρ. 3 και 99 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα», αντικαθίσταται από τη φράση «εφαρμόζεται το άρθρο 74 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα».

3. Το άρθρο 10 της υγειονομικής διάταξης Α5/3010/1985 (Β' 593/1985, διόρθωση σφαλμάτων: Β' 4/1986) αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι παραβάτες της παρούσας Υγειονομικής διάταξης τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ένα (1) έτος και χρηματική ποινή τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Αν ο δράστης έχει συλληφθεί επί αυτοφώρω, ακολουθείται υποχρεωτικά η διαδικασία που αναφέρεται στα άρθρα 418 και επόμενα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

4. Το άρθρο 11 της υγειονομικής διάταξης Α5/3010/1985 (Β' 593/1985, διόρθωση σφαλμάτων: Β' 4/1986) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η εκτέλεση της παρούσας υγειονομικής διάταξης ανατίθεται στα αρμόδια υγειονομικά και αστυνομικά όργανα σε όλη την Επικράτεια.»

5. Το πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 4022/2011 (Α' 219) αντικαθίστανται ως εξής:

«Η ανάκριση ενεργείται από πρόεδρο πρωτοδικών ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις από πρωτοδίκη, ο οποίος ορίζεται ειδικά γι' αυτή, από το όργανο που διευθύνει το δικαστήριο. Σε δυσχερείς υποθέσεις, μπορεί να ορισθούν επιπλέον μέχρι δύο ανακριτές και μέχρι ένας εισαγγελέας πρωτοδικών.»

6. Η παρ. 10 του άρθρου 10 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2696/1999 (Α' 57), αντικαθίσταται ως εξής:

«Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 8 και 9 τιμωρείται με:

α) διοικητικό πρόστιμο δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ και β) φυλάκιση μέχρι δώδεκα (12) μηνών, επιφυλασσομένης της εφαρμογής διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων.»

7. Η παρ. 9 του άρθρου 11 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2696/1999 (Α' 57), αντικαθίσταται ως εξής:

«Αυτός που παραβαίνει με οποιονδήποτε τρόπο τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, ιδίως αυτός που επικολλά ή αναρτά έντυπα ή διενεργεί γενικά διαφημιστικές πράξεις παραβαίνοντας τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με χρηματική ποινή μέχρι δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ και φυλάκιση μέχρι δώδεκα (12) μηνών, επιφυλασσομένης της εφαρμογής διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων. Πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, εντεταλμένοι ή διευθύνοντες σύμβουλοι Α.Ε., διαχειριστές Ε.Π.Ε., καθώς και πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή τη διαχείριση νομικών προσώπων του Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. ή του εν γένει ιδιωτικού τομέα, που αναθέτουν διαφημιστικές πράξεις κατά παράβαση των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων, τιμωρούνται ως αυτοουργοί, ανεξάρτητα από την ποινική ευθύνη άλλου φυσικού προσώπου.»

8. Στο άρθρο 42 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2696/1999 (Α' 57), γίνονται οι εξής τροποποιήσεις:

- α) Οι αναφερόμενες στην περίπτωση γ' της παραγράφου 7 παραβάσεις τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) μηνών και χρηματική ποινή χιλίων διακοσίων (1.200) ευρώ, καθώς και με αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδήγησης για έξι (6) μήνες.
- β) Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 8 παραβάσεις τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ, καθώς και με αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδήγησης για πέντε (5) χρόνια.
- γ) Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 9 παραβάσεις τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον πεντακοσίων (500) ευρώ, καθώς και με αφαίρεση επιτόπου της άδειας ικανότητας οδήγησης για χρονικό διάστημα τριών (3) μέχρι έξι (6) μηνών.

Άρθρο 38

Πταισματικές παραβάσεις

1. Τιμωρείται με κράτηση έως έξι (6) μήνες ή με πρόστιμο έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ:

- α) Η παράβαση του άρθρου 18 παρ. 1 του ν. 3526/2007.
 β) Η παράβαση του άρθρου 10 του ν. 2946/2001.
 γ) Η παράβαση των άρθρων 9 και 10 του ν. 392/1976.
 δ) Η παράβαση του άρθρου 19 του α.ν. 412/1936.
 ε) Η παράβαση των διατάξεων των άρθρων 17 του α.ν. 431/1937, 11 του α.ν. 1108/1938 και 25 του ν.δ. 3430/1955.
 στ) Η παράβαση των διατάξεων των άρθρων 22 του π.δ. 778/1980, 117 του π.δ. 1073/1981 και 9 του ν. 1396/1983.
 ζ) Η παράβαση του άρθρου 10 του ν. 2853/1922.
 η) Η παράβαση του άρθρου 3 του α.ν. 439/1945.
 θ) Η παράβαση του άρθρου 3 παρ. 2-1 του ν.δ. 608/1948.

2. Αυξάνεται στο ποσό των εξακοσίων (600) ευρώ το προβλεπόμενο από τις διατάξεις των άρθρων 268 του ν.δ. 86/1969, 37, 38 και 39 του ν. 3585/2007 όριο, μέχρι του οποίου τα αντίστοιχα αδικήματα τιμωρούνται σε βαθμό πταίσματος.

Άρθρο 39

Όρκος στην ποινική δίκη

1. Το άρθρο 194 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

«1. Σε αυτούς που έχουν ήδη δώσει όρκο ως πραγματογνώμονες υπενθυμίζεται ο όρκος που έχουν δώσει. Οι υπόλοιποι ορκίζονται, αφού επιλέξουν τον τύπο του όρκου, θρησκευτικό ή πολιτικό που θα δώσουν. Οι πραγματογνώμονες, που επιλέγουν το χριστιανικό όρκο, ορκίζονται στο ιερό ευαγγέλιο ως εξής: «Ορκίζομαι να διενεργήσω με πλήρη αμεροληψία και επιμέλεια και με κάθε μυστικότητα την πραγματογνωμοσύνη που μου ανατέθηκε, έχοντας μοναδικό σκοπό την εξακρίβωση της αλήθειας. Ο Θεός βοηθός μου και το ιερό ευαγγέλιο». Όσοι επιλέξουν τον πολιτικό όρκο ορκίζονται ως εξής: «Δηλώνω επικαλούμενος την τιμή και τη συνείδησή μου ότι θα διενεργήσω με πλήρη αμεροληψία και επιμέλεια και με κάθε μυστικότητα την πραγματογνωμοσύνη που μου ανατέθηκε, έχοντας μοναδικό

σκοπό την εξακρίβωση της αλήθειας.»

2. Αν ο πραγματογνώμονας δεν ορκισθεί σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, η πραγματογνωμοσύνη είναι άκυρη.»

2. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 217 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

«Ο μάρτυρας, πριν καταθέσει, καλείται να δηλώσει το όνομα και το επώνυμό του, τον τόπο της γέννησης και κατοικίας του, καθώς και την ηλικία του.»

3. Το άρθρο 218 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

«1. Κάθε μάρτυρας οφείλει, πριν εξετασθεί στο ακροατήριο, να ορκισθεί δημόσια. Προς τούτο ερωτάται, αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο.

2. Ο τύπος του χριστιανικού όρκου έχει ως εξής: «Ορκίζομαι ενώπιον του Θεού να πω όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια, χωρίς να προσθέσω ούτε να κρύψω τίποτε».

3. Αν ο μάρτυρας πιστεύει σε θρησκεία ή δόγμα που ορίζει άλλο τύπο όρκου, δίνει τον όρκο σύμφωνα με αυτόν τον τύπο.

4. Ο πολιτικός όρκος δίνεται ως διαβεβαίωση με τον εξής τύπο: «Δηλώνω επικαλούμενος την τιμή και τη συνείδησή μου ότι θα πω όλη την αλήθεια και μόνο την αλήθεια, χωρίς να προσθέσω ούτε να κρύψω τίποτε».

5. Ο άλαλος μάρτυρας που γνωρίζει να γράφει ορκίζεται, γράφοντας και υπογράφοντας τον άνω όρκο. Αν δεν ξέρει να γράφει δηλώνει τον όρκο της προηγούμενης παραγράφου, με την βοήθεια διερμηνέα.

6. Οι κληρικοί κάθε θρησκεύματος ορκίζονται διαβεβαιώνοντας στην ιερωσύνη τους.»

4. Το άρθρο 236 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

«Ο διερμηνέας πριν αναλάβει τα καθήκοντά του, οφείλει να ορκισθεί ενώπιον εκείνου που τον διόρισε. Προς τούτο ερωτάται εάν προτιμά να δώσει θρησκευτικό ή πολιτικό όρκο. Εάν επιλέξει το χριστιανικό τύπο όρκου, ορκίζεται στο ιερό ευαγγέλιο ενώπιον εκείνου που τον διόρισε, ότι θα μεταφράσει με ακρίβεια και πιστότητα όλα όσα θα ειπωθούν κατά τη συζήτηση ή, αν πρόκειται για την περίπτωση του άρθρου 237, τα έγγραφα.

Εάν επιλέξει τον πολιτικό όρκο δηλώνει επικαλούμενος την τιμή και τη συνείδηση του, ότι θα μεταφράσει με ακρίβεια και πιστότητα όλα όσα θα ειπωθούν κατά τη συζήτηση ή, αν πρόκειται για την περίπτωση του άρθρου 237, τα έγγραφα.»

5. Η παράγραφος 3 του άρθρου 398 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τροποποιείται ως εξής:

«3. Ο πρόεδρος του μικτού ορκωτού δικαστηρίου καλεί τους ενόρκους να επιλέξουν τον τύπο του όρκου, θρησκευτικό ή πολιτικό, που προτιμούν να δώσουν. Στους ενόρκους που επιλέγουν τον χριστιανικό όρκο διαβάζει τον ακόλουθο όρκο: «Ορκιστείτε και υποσχεθείτε ότι θα θεωρήσετε με προσοχή και θα εξετάσετε με ευσυνειδησία, στη διάρκεια της δικαστικής συζήτησης, την κατηγορία εναντίον του..., καθώς και την υπεράσπισή του, ότι δεν θα συνεννοηθείτε με κανέναν σχετικά με την απόφαση που θα εκδοθεί και ότι κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που σας επιβάλλονται δεν θα ενεργήσετε επηρεασμένοι από φιλία, έχθρα ή χάρη, ούτε για κάποια ιδιαίτερη ωφέλεια ή για άλλη παρόμοια αιτία, αλλά θα έχετε στο νου σας μόνο το Θεό, τη δικαιοσύνη και την αλήθεια και ότι θα ψηφίσετε κατά συνείδηση και κατά την ελεύθερη πεποίθηση που θα σχηματίσετε από τη συζήτηση, προσφερόμενοι εντελώς πιστά και άδολα, για να έχετε βοηθό το Θεό και το ιερό Ευαγγέλιό του». Στους ενόρκους που επιλέγουν τον πολιτικό όρκο διαβάζει τον ακόλουθο όρκο: «Δηλώστε επικαλούμενοι την τιμή και τη συνείδησή σας, και υποσχεθείτε, ότι θα θεωρήσετε με προσοχή και θα εξετάσετε με ευσυνειδησία, στη διάρκεια της προκειμένης δικαστικής συζήτησης, την κατηγορία κατά του..., καθώς και την υπεράσπιση του, ότι δεν θα συνεννοηθείτε με κανέναν σχετικά με την απόφαση που θα εκδοθεί και ότι κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που σας επιβάλλονται δεν θα ενεργήσετε επηρεασμένοι από φιλία, έχθρα ή χάρη, ούτε για κάποια ιδιαίτερη ωφέλεια ή για άλλη παρόμοια αιτία, αλλά θα έχετε στο νου σας μόνο τη δικαιοσύνη και την αλήθεια και ότι θα ψηφίσετε κατά συνείδηση και κατά την ελεύθερη πεποίθηση που θα σχηματίσετε από τη συζήτηση, προσφερόμενοι εντελώς πιστά και άδολα».

ΜΕΡΟΣ Γ΄ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Ν. 3900/2010

Άρθρο 40 Πρότυπη δίκη

1. Η παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε τακτικού διοικητικού δικαστηρίου μπορεί να εισαχθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας με πράξη τριμελούς επιτροπής, αποτελούμενης από τον Πρόεδρό του, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο και τον Πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, ύστερα από αίτημα ενός των διαδίκων ή του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων, όταν με αυτό τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Τα αιτήματα των διαδίκων συνοδεύονται, επί ποινή απαραδέκτου, από παράβολο τριακοσίων (300) ευρώ υπέρ του Δημοσίου. Το ύψος του ποσού του παραβόλου μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η πράξη της Επιτροπής δημοσιεύεται σε δύο ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών και συνεπάγεται την αναστολή εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων, στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα. Η αναστολή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία. Μετά την επίλυση του ζητήματος, το Συμβούλιο της Επικρατείας μπορεί να παραπέμψει το ένδικο μέσο ή βοήθημα στο αρμόδιο τακτικό διοικητικό δικαστήριο. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας δεσμεύει τους διαδίκους της ενώπιόν του δίκης, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι παρεμβάντες.

Στη δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να παρέμβει κάθε διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ίδιο ως άνω ζήτημα, και να προβάλει τους ισχυρισμούς του σχετικά με το ζήτημα αυτό. Για την εν λόγω παρέμβαση δεν καταλογίζεται δικαστική δαπάνη, η δε μη άσκησή της δεν δημιουργεί δικαίωμα ασκήσεως ανακοπής ή τριτανakoπής.»

2. Στο άρθρο 1 του ν. 3900/2010 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Μετά την επίλυση ζητήματος κατά τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, οι υποθέσεις των οποίων είχε ανασταλεί η εκδίκαση, που θέτουν μόνο αυτό το ζήτημα, εισάγονται υποχρεωτικά προς κρίση σε συμβούλιο κατά τα άρθρα 34Α και 34Β του π.δ. 18/1989 και 126Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Το ίδιο ισχύει και για τις υποθέσεις στις οποίες τίθενται εκτός από το ως άνω ζήτημα και λόγοι, που είναι προφανώς अपαράδεκτοι ή αβάσιμοι. Εάν, μετά ταύτα, κατόπιν αιτήσεως διαδίκου εισαχθούν στο ακροατήριο, και το δικαστήριο κρίνει σύμφωνα με τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα δαπανήματα που, κατά τις ως άνω διατάξεις, επιβάλλονται στον διάδικο αυτόν, διπλασιάζονται.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Π.Δ. 18/1989**

Άρθρο 41

Συνοπτική έκθεση δικογράφου
και ηλεκτρονική διεύθυνση

Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 19 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Αν το δικόγραφο υπογράφεται από δικηγόρο, αναγράφεται η ηλεκτρονική του διεύθυνση. Στο δικόγραφο περιέχεται και συνοπτική έκθεση των τιθέμενων νομικών ζητημάτων, η οποία δεν υπερβαίνει τις διακόσιες λέξεις. Ο Κανονισμός του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να καθορίζει το περιεχόμενο της έκθεσης. Η υποχρέωση αυτή δεν αφορά την αίτηση αποστολής. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει στον διάδικο, ο οποίος δεν τήρησε την ως άνω υποχρέωση και ηττήθηκε, αυξημένη δικαστική δαπάνη κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 39 του παρόντος διατάγματος. Αν ο διάδικος νικήσει, το δικαστήριο μπορεί να μην επιδικάσει δικαστική δαπάνη υπέρ αυτού.»

Άρθρο 42

Ηλεκτρονική κατάθεση και
επίδοση δικογράφου

1. Στο άρθρο 19 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Το ένδικο μέσο ή βοήθημα μπορεί να υπο-

βάλεται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150 2001 (Α' 125). Το ένδικο μέσο ή βοήθημα που έχει υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και περιέχει και την έκθεση κατάθεσης.»

2. Στο άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους μπορεί να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου περί ορισμού δικασίμου και εισηγητή φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου που έχουν επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκαν, εφόσον επιστραφεί στο δικαστήριο από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και ισχύει ως έκθεση επίδοσης.»

3. Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρου 34 του π.δ. 18/1989 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η κοινοποίηση μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 7 του άρθρου 21.»

Άρθρο 43

Συνέπειες μη αποστολής φακέλου

Στο άρθρο 24 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Εάν αναβληθεί η εκδίκαση της υπόθεσης μία φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου από τη Διοίκηση, το Δικαστήριο μπορεί να προχωρήσει στην εκδίκασή της και κατά την εκτίμησή του να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος.»

Άρθρο 44

Πληρεξουσιότητα

Στο άρθρο 27 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Γενικό πληρεξούσιο η ισχύς του οποίου έχει παύσει κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 97 παράγραφος 3 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δεν λαμβάνεται υπόψη για τη νομιμοποίηση του πληρεξουσίου, έστω και αν ίσχυε κατά το χρόνο ασκήσεως του ενδίκου μέσου.»

Άρθρο 45

Διαδικασία σε Συμβούλιο για την αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων

Η παρ. 1 του άρθρου 34Α του π.δ. 18/1989, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 7 του ν. 3900/2010, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Δικαστικός σχηματισμός που συγκροτείται από τον Πρόεδρο του αρμόδιου Τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τον εισηγητή της υπόθεσης και έναν σύμβουλο μπορεί, με ομόφωνη απόφαση του που λαμβάνεται σε συμβούλιο, να απορρίπτει ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι προδήλως απαράδεκτα ή αβάσιμα και να παραπέμψει στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο υποθέσεις που έχουν εισαχθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας αναρμοδίως. Με την ίδια απόφαση απορρίπτεται ή παραπέμπεται κατά περίπτωση και η τυχόν εκκρεμής αίτηση αναστολής. Υποθέσεις που έχουν εισαχθεί αναρμοδίως μπορεί να παραπέμπονται στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο με πράξη του Προέδρου του δικαστικού σχηματισμού.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις πλην των παραπεμπτικών αποφάσεων, ο εισηγητής ζητεί προηγουμένως εγγράφως ή προφορικώς ή με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο από τον υπογράφοντα δικηγόρο στη δηλωθείσα από αυτόν διεύθυνση ή στα λοιπά δηλωθέντα από αυτόν στοιχεία επικοινωνίας, την προσκόμιση στοιχείων νομιμοποίησης, καθώς και το προβλεπόμενο από το άρθρο 36 αποδεικτικό καταβολής παραβόλου. Αν αυτά δεν προσκομισθούν σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την αποστολή του εγγράφου ή την ειδοποίηση, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο για το λόγο αυτόν.

Μετά τον ορισμό εισηγητή και δικασίμου κατά το άρθρο 20, ο εισηγητής, αν κρίνει ότι το ένδικο βοήθημα ή μέσο είναι προδήλως απαράδεκτο ή

αβάσιμο ή ότι αυτό ανήκει στην αρμοδιότητα άλλου δικαστηρίου, μπορεί να προτείνει στον Πρόεδρο την εισαγωγή του στο δικαστικό σχηματισμό σε συμβούλιο του παρόντος άρθρου. Οι πάρεδροι συμμετέχουν στους σχηματισμούς της παραγράφου αυτής με αποφασιστική ψήφο.»

2. Μετά το άρθρο 34Α του π.δ. 18/1989 προστίθεται άρθρο 34Β ως εξής:

«Άρθρο 34Β

Αποδοχή ενδίκων μέσων ή βοηθημάτων σε συμβούλιο

1. Μετά την τήρηση των διαδικασιών των άρθρων 20, 21 και 23, ο εισηγητής, εάν κρίνει ότι ένδικο μέσο ή βοήθημα, για το οποίο έχει προσκομιστεί συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο προς τον δικηγόρο που το υπογράφει, έχει ασκηθεί παραδεκτώς και είναι προδήλως βάσιμο, μπορεί να προτείνει στον πρόεδρο την εισαγωγή του στο δικαστικό σχηματισμό σε συμβούλιο του προηγούμενου άρθρου. Εφόσον ο σχηματισμός συμφωνήσει, με ομόφωνη απόφασή του το κάνει δεκτό, και επιδικάζει δικαστική δαπάνη για τη σύνταξη του δικογράφου. Η απόφαση ισχύει και παράγει τα έννομα αποτελέσματά της από την έκδοσή της κατά την επομένη παράγραφο διαπιστωτικής πράξης του Προέδρου, υπόκειται δε έκτοτε σε τριτανακοπή, αν είναι ακυρωτική.

2. Η απόφαση κοινοποιείται στους διαδίκους. Οι διάδικοι μπορούν, με αίτησή τους, να ζητήσουν τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου. Με πράξη του Προέδρου βεβαιώνεται η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής.

3. Αν και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο το ένδικο μέσο ή βοήθημα γίνει δεκτό, ο διάδικος που την προκάλεσε, καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.»

Άρθρο 46

Δικαστική δαπάνη

Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 39 του π.δ. 18/1989 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Εάν ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική συμπεριφορά του στην καθυστέρηση

εκδίκασης της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης. Ειδικά ως προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου για την επιβολή της ανωτέρω δικαστικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη και η τήρηση των υποχρεώσεων των άρθρων 23 και 24.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ** **ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

Άρθρο 47 Αρμοδιότητα

1. Οι περιπτώσεις β' και γ' της παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (Α' 97), όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 1 του άρθρου 13 του ν. 3900/2010, αντικαθίστανται ως εξής:

«β. Των φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ, ανήκει σε πρώτο βαθμό στο μονομελές πρωτοδικείο. Εάν το αντικείμενο υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ ανήκει στο πρώτο και τελευταίο βαθμό στο εφετείο.

γ. Των χρηματικών διαφορών, των οποίων το αντικείμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, ανήκει στο μονομελές πρωτοδικείο.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από την παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 3900/2010, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο προς εκδίκαση των κατά το άρθρο 216 διαφορών είναι, στον πρώτο βαθμό, το μονομελές πρωτοδικείο, ενώ στο δεύτερο βαθμό το τριμελές εφετείο. Εφόσον η απαίτηση, για την οποία χωρεί η εκτέλεση, δεν υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, αρμόδιο στο δεύτερο βαθμό καθίσταται το μονομελές εφετείο.»

Άρθρο 48 Συνοπτική έκθεση δικογράφου και ηλεκτρονική διεύθυνση

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 45 του Κώδικα Διοικη-

τικής Δικονομίας προστίθεται περίπτωση δ' ως εξής:

«Αν το δικόγραφο υπογράφεται από δικηγόρο, αναγράφεται η ηλεκτρονική του διεύθυνση. Στο δικόγραφο περιέχεται και συνοπτική έκθεση των τιθέμενων νομικών ζητημάτων, η οποία δεν υπερβαίνει τις 200 λέξεις. Το περιεχόμενο της έκθεσης μπορεί να καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Επιτρόπου της Επικράτειας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, η οποία αναρτάται σε πίνακες ανακοινώσεων ή στην ιστοσελίδα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Η υποχρέωση για σύνταξη συνοπτικής έκθεσης δεν αφορά την αίτηση αναστολής.»

2. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Αν το δικόγραφο υπογράφεται από δικηγόρο, αναγράφεται η ηλεκτρονική του διεύθυνση.»

3. Στο άρθρο 46 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Εάν ελλείπει η έκθεση της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 45, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει στον διάδικο, ο οποίος δεν τήρησε την ως άνω υποχρέωση και ηττήθηκε, αυξημένα στο τριπλάσιο δικαστικά έξοδα που υπολογίζονται με βάση την αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου και την παράστασή του στη συζήτηση, κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 275. Αν ο διάδικος νικήσει, μπορεί να μην επιδικάσει δικαστική δαπάνη υπέρ αυτού.»

Άρθρο 49 Ηλεκτρονική κατάθεση, κοινοποίηση και θυροκόλληση δικογράφου

1. Στο άρθρο 48 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις μπορούν να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον τα προς επίδοση έγγραφα φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Τα προς επίδοση έγγραφα που υποβλήθηκαν με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκαν, εφόσον επιστραφεί στο δικαστήριο από τον παραλήπτη ηλεκτρονική

απόδειξη, που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και ισχύει ως έκθεση επίδοσης.»

2. Στο άρθρο 126 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Τα δικόγραφα μπορεί να υποβάλλονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Τα δικόγραφα που έχουν υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκαν, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και περιέχει και την έκθεση κατάθεσης.»

3. Στο άρθρο 195 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Η κοινοποίηση μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 6 του άρθρου 48.»

4. Η παράγραφος 2 του άρθρου 55 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η θυροκόλληση συνίσταται στην επικόλληση του επιδοτέου εγγράφου εντός σφραγισμένου και αδιαφανούς φακέλου, επί του οποίου αναγράφονται μόνο τα στοιχεία της επιδίδουσας υπηρεσίας και του προς η κοινοποίηση προσώπου από μέρους του οργάνου της επίδοσης, με την παρουσία ενός μάρτυρα, στη θύρα της κατοικίας ή του χώρου εργασίας ή του υπηρεσιακού καταστήματος όπου κατοικεί ή εργάζεται, κατά περίπτωση, το πρόσωπο προς το οποίο έπρεπε να διενεργηθεί η παράδοση του εγγράφου.»

Άρθρο 50

Δικαστικός συμβιβασμός

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 142 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται περίπτωση ε' ως εξής:

«ε) επιτευχθεί δικαστικός συμβιβασμός του ν. 4600/ 1966.»

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 142 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Η κατάργηση διαπιστώνεται με απόφαση

του δικαστηρίου, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 143, τα οποία, εφόσον δεν έχει ορισθεί δικάσιμος, εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις δ' και ε' της προηγούμενης παραγράφου.»

Άρθρο 51

Διαδικασία σε Συμβούλιο

Το άρθρο 126Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το δικαστήριο, με απόφαση που λαμβάνεται σε συμβούλιο, και σε υποθέσεις αρμοδιότητας μονομελούς δικαστηρίου ο οριζόμενος δικαστής με απόφασή του, μπορεί, εφόσον έχει διενεργήσει όσα αναφέρονται στην παράγραφο 4 του παρόντος, η οποία εφαρμόζεται αναλόγως, να απορρίπτει ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι προδήλως απαράδεκτα ή αβάσιμα και να παραπέμπει, όταν συντρέχουν οι περιπτώσεις του άρθρου 12 παράγραφος 2, στο αρμόδιο δικαστήριο υποθέσεις οι οποίες έχουν εισαχθεί σε αυτό αναρμοδίως. Με την ίδια απόφαση απορρίπτεται ή παραπέμπεται κατά περίπτωση και η τυχόν εκκρεμής αίτηση παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας.

2. Το ίδιο δικαστήριο μπορεί να δέχεται, εν όλω ή εν μέρει, ένδικα βοηθήματα ή μέσα, που είναι προδήλως βάσιμα.

3. Ο πρόεδρος του συμβουλίου διοίκησης ή ο δικαστής που διευθύνει το δικαστήριο ή ο οριζόμενος από αυτούς δικαστής, με πράξη του στο εισαγωγικό τής δίκης δικόγραφο, η οποία δεν κοινοποιείται στους διαδίκους, ορίζει το τμήμα ή το δικαστή για την κατά τις προηγούμενες παραγράφους εκδίκαση της υπόθεσης. Για τις υποθέσεις για τις οποίες έχει προσδιορισθεί δικάσιμος, η ως άνω αρμοδιότητα ανήκει στον πρόεδρο του οικείου τμήματος ο οποίος, με την ίδια πράξη, διατάζει και τη διαγραφή τους από το πινάκιο.

4. Στην περίπτωση της παραγράφου 2 ο εισηγητής ζητεί εγγράφως ή προφορικώς ή με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο από τον υπογράφοντα δικηγόρο στη δηλωθείσα από αυτόν διεύθυνση ή στα λοιπά δηλωθέντα από αυτόν στοιχεία επικοινωνίας, την προσκόμιση στοιχείων νομιμοποίησης, καθώς και το προβλεπόμενο από το άρθρο 277 αποδεικτικό καταβολής παραβόλου. Αν

αυτά δεν προσκομισθούν σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την αποστολή του εγγράφου ή την ειδοποίηση, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο για το λόγο αυτόν.

5. Οι κατά τις παραγράφους 1 και 2 αποφάσεις λαμβάνονται μόνον ομοφώνως και μετά την αποστολή του φακέλου από τη διοίκηση. Άλλως, η υπόθεση εισάγεται για συζήτηση με την τακτική διαδικασία. Οι διατάξεις για την παρέμβαση και την τριτανακοπή εφαρμόζονται και εν προκειμένω. Οι αποφάσεις είναι συνοπτικά διατυπωμένες και περιέχουν, κυρίως, την απόφαση επί των προβαλλόμενων ισχυρισμών.

6. Η απορριπτική απόφαση κοινοποιείται στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Ο τελευταίος μπορεί, με αίτησή του, που κατατίθεται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση, και πάντως όχι μετά την πάροδο δεκαοκτώ (18) μηνών από την έκδοση της απόφασης, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, καταβάλλοντας τριπλάσιο του κατά το άρθρο 277 οριζόμενου παραβόλου. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση που ελήφθη σε συμβούλιο παύει να ισχύει και η υπόθεση εισάγεται για συζήτηση με την τακτική διαδικασία.

7. Σε περίπτωση αποδοχής, κατά την παράγραφο 2, ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, οι ορισμοί της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν και για εκείνον κατά του οποίου εστρέφεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο, καθώς και για τον παρεμβαίνοντα ή τον έχοντα δικαίωμα παρεμβάσεως. Η Αρχή καταβάλλει το τριπλάσιο του προβλεπόμενου για τον ιδιώτη παραβόλου. Στην περίπτωση αυτή, στην απόφαση σημειώνεται ότι η παραδοχή καθίσταται οριστική μετά την τήρηση της διαδικασίας της επόμενης παραγράφου.

8. Ο Πρόεδρος του οικείου Τμήματος ή ο δικαστής του μονομελούς δικαστηρίου με πράξη του διαπιστώνει την άπρακτη πάροδο των προθεσμιών της παραγράφου 6. Από την ημερομηνία σύνταξης της πράξεως αυτής παράγεται το αποτέλεσμα της απόφασης. Αν διαπιστώσει πλημμέλεια στην κοινοποίηση, διατάσσει την ενέργεια νέας.

9. Στις υποθέσεις που εκδικάζονται σε συμβούλιο, δικαστική δαπάνη επιδικάζεται για τη σύνταξη του δικογράφου. Αν, μετά από αίτημα του διαδίκου, η υπόθεση εισαχθεί στην τακτική διαδικασία και το διατακτικό της αποφάσεως είναι, κατά τα

ουσιώδη σημεία του, το ίδιο με αυτό της απόφασης σε συμβούλιο ο διάδικος που προκάλεσε τη νέα συζήτηση καταδικάζεται να καταβάλει στο νικήσαντα διάδικο ποσό ίσο με το πενταπλάσιο της εκάστοτε οριζόμενης δικαστικής δαπάνης. Για το καταβαλλόμενο κατά τις παραγράφους 6 και 7 ειδικό παράβολο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 277. Το παράβολο των παραγράφων 6 και 7 καταπίπτει υπέρ του αντιδίκου.»

Άρθρο 52

1. Η παρ. 1 του άρθρου 189 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο εισηγητής συντάσσει και παραδίδει το σχέδιο της απόφασης σε ηλεκτρονική μορφή το οποίο περιλαμβάνει το ιστορικό, το σκεπτικό και το διατακτικό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο επόμενο άρθρο. Το σχέδιο υπογράφεται, στις πολυμελείς συνθέσεις, από τον εισηγητή και τον πρόεδρο, ενώ στις μονομελείς από τον δικαστή που δίκασε την υπόθεση. Στο σχέδιο, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, τίθεται και η χρονολογία της διάσκεψης.»

2. Η παρ. 3 του άρθρου 189 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο δικαστής παραδίδει το πρωτότυπο της απόφασης σε ηλεκτρονική μορφή με το περιεχόμενο που προβλέπεται στο επόμενο άρθρο. Η απόφαση απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση.»

3. Ο τίτλος του άρθρου 191 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:
«Υπογραφή του πρωτοτύπου».

4. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 194 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας διαγράφεται η φράση «μετέχουν σε αυτήν υποχρεωτικώς οι λοιποί δικαστές που είχαν μετάσχει στην αρχική συζήτηση, εφόσον εξακολουθούν να υπηρετούν στο ίδιο δικαστήριο».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΙΚΑΙΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΩΝ ΛΟΓΩ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΛΟΓΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΗ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗΣ

Άρθρο 53

Δικαιούμενοι στην άσκηση αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση

1. Οποιοσδήποτε από τους διαδίκους, εκτός από το Δημόσιο και τα δημόσια νομικά πρόσωπα τα οποία συνιστούν κυβερνητικούς οργανισμούς κατά την έννοια του άρθρου 34 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που έλαβαν μέρος σε διοικητική δίκη μπορεί να ζητήσει με αίτηση δίκαιη ικανοποίηση προβάλλοντας ότι η διαδικασία για την εκδίκαση της υπόθεσης καθυστέρησε αδικαιολόγητα και συγκεκριμένα ότι διήρκεσε πέραν του ευλόγου χρόνου που απαιτείται για τη διάγνωση των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που ανέκυψαν στη δίκη.

2. Η αίτηση στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών.

Άρθρο 54

Αρμόδιο δικαστήριο

1. Η αρμοδιότητα προς εκδίκαση της αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση, όταν αφορά καθυστέρηση εκδίκασης υπόθεσης ενώπιον:

- (α) του Συμβουλίου της Επικρατείας, ανατίθεται σε Σύμβουλο ή Πάρεδρο,
- (β) των διοικητικών εφετειών, ανατίθεται σε Πρόεδρο Εφετών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση,
- (γ) των διοικητικών πρωτοδικείων, ανατίθεται σε Πρόεδρο Πρωτοδικών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση.

2. Στην αρχή κάθε δικαστικού έτους, οι Πρόεδροι των δικαστικών σχηματισμών του Συμβουλίου της Επικρατείας ορίζουν τις δικασίμους των αιτήσεων για δίκαιη ικανοποίηση, καθώς και τους συμβούλους και παρέδρους που μετέχουν σε κάθε δικάσιμο. Την ίδια υποχρέωση έχει ο πρόεδρος της τριμελούς διεύθυνσης ή ο δικαστής που διευθύνει το διοικητικό εφετείο ή πρωτοδικείο.

Άρθρο 55

Αίτηση

1. Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας και εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου, η οποία εκδόθηκε μετά από δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειας αυτής. Ο αιτών δεν μπορεί να ζητήσει δίκαιη ικανοποίηση για υπέρ-

βαση εύλογης διάρκειας της δίκης, η οποία έλαβε χώρα σε προηγούμενο βαθμό δικαιοδοσίας, με αφορμή την κατάθεση αίτησης για καθυστέρηση δίκης από ανώτερο δικαστήριο.

2. Η αίτηση, συνοδευόμενη από τα στοιχεία της παραγράφου 3 του άρθρου 56, κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση και περιέχει το όνομα και τη διεύθυνση κατοικίας εκείνου που την ασκεί, χρονολογία, υπογραφή, καθώς και την ηλεκτρονική διεύθυνση ή τον αριθμό τηλεφώνου ή του τηλεομοιοτύπου (φαξ) του αιτούντος ή του πληρεξουσίου δικηγόρου του. Η αίτηση κοινοποιείται με επιμέλεια του αιτούντος, με κάθε πρόσφορο μέσο στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Αν έχει ασκηθεί ένδικο μέσο κατά της ως άνω απόφασης και η δικογραφία έχει διαβιβαστεί σε άλλο δικαστήριο, το τελευταίο διαβιβάζει αντίγραφα των διαδικαστικών εγγράφων στο δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αίτηση.

3. Η αίτηση υπογράφεται από δικηγόρο, για τη νομιμοποίηση του οποίου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 και του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

4. Για την άσκηση της αίτησης καταβάλλεται παράβολο, το οποίο ορίζεται σε διακόσια (200) ευρώ υπέρ του Δημοσίου. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών. Η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη, εάν δεν καταβληθεί παράβολο μέχρι τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 1 του επόμενου άρθρου.

Άρθρο 56

Διαδικασία

1. Όταν η αίτηση κατατίθεται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο πρόεδρος του σχηματισμού τμήματος, που εξέδωσε την απόφαση επί της δίκης, για την οποία ζητείται δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας αυτής, ορίζει, με πράξη του, σύμβουλο ή πάρεδρο για την εκδίκασή της. Με την πράξη αυτή, η οποία κοινοποιείται στον υπογράφοντα την αίτηση δικηγόρο και τον Υπουργό Οικονομικών, ορίζεται η ημέρα συζήτησης της αίτησης σε δημόσια συνεδρίαση, η οποία δεν μπορεί να απέχει

πέραν των πέντε (5) μηνών από την κατάθεση της αίτησης. Η διοίκηση υποχρεούται να διαβιβάσει την έκθεση με τις απόψεις της και τα σχετικά στοιχεία τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη συζήτηση της αίτησης. Η αίτηση εκδικάζεται ακόμα και σε περίπτωση μη διαβίβασης της έκθεσης των απόψεων και των στοιχείων από τη διοίκηση.

2. Όταν η αίτηση κατατίθεται ενώπιον διοικητικού εφετείου ή διοικητικού πρωτοδικείου, ο πρόεδρος της τριμελούς διεύθυνσης του δικαστηρίου ή ο δικαστής που διευθύνει το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση επί της δίκης για την οποία ζητείται δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της διάρκειας αυτής, ορίζει με πράξη του, Πρόεδρο Εφετών ή αντίστοιχα Πρόεδρο Πρωτοδικών για την εκδίκασή της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η προηγούμενη παράγραφος.

3. Ο αιτών μνημονεύει στην αίτησή του το δικαστήριο ενώπιον του οποίου προβάλλει ότι υπήρξε αδικαιολόγητη καθυστέρηση, αναφέρει τις αναβολές που τυχόν δόθηκαν με πρωτοβουλία των διαδίκων ή του δικαστηρίου, περιγράφει συνοπτικά τα ανακύψαντα νομικά ή πραγματικά ζητήματα, λαμβάνει θέση επί της πολυπλοκότητας αυτών.

4. Το Ελληνικό Δημόσιο απαντά επί των προβαλλόμενων λόγων περί υπερβάσεως της εύλογης διάρκειας της δίκης προσκομίζοντας όλα τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με τη δικονομική συμπεριφορά του αιτούντος κατά την εξέλιξη της δίκης, την πολυπλοκότητα της υπόθεσης και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κρίνει αναγκαίο για τη διάγνωση της υπόθεσης.

5. Η απόφαση δημοσιεύεται εντός δύο (2) μηνών από τη συζήτηση της αίτησης και κατά αυτής δεν ασκείται ένδικο μέσο.

Άρθρο 57

Κριτήρια για τη διαπίστωση και την επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης

1. Το δικαστήριο αποφαινεται για το αν συντρέχει υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης συνεκτιμώντας, ιδίως, τα εξής: α) τη συμπεριφορά των διαδίκων κατά την εξέλιξη της δίκης για την οποία παραπονείται ότι η διάρκειά της υπερέβη την εύλογη διάρκεια, β) την πολυπλοκότητα

των τιθέμενων νομικών ζητημάτων, γ) τη στάση των αρμόδιων κρατικών αρχών, δ) το διακύβευμα της υπόθεσης για τον αιτούντα.

2. Όταν διαπιστώνεται ότι συντρέχει υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης και επομένως υπάρχει παραβίαση του δικαιώματος σε ταχεία απονομή της δικαιοσύνης, το δικαστήριο αποφαινεται για το αν πρέπει να καταβληθεί χρηματικό ποσό για τη δίκαιη ικανοποίηση και σε καταφατική περίπτωση ορίζει το ύψος αυτής, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως την περίοδο που υπερέβη τον εύλογο χρόνο για την εκδίκαση της υπόθεσης κατά συνεκτίμηση των κριτηρίων της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και την ικανοποίηση του αιτούντος από άλλα μέτρα που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία για την αποκατάσταση της βλάβης του, μεταξύ των οποίων και την επιδίκαση υπέρ αυτού αυξημένης δικαστικής δαπάνης κατά τα οριζόμενα στις οικείες διατάξεις.

3. Αν γίνει αποδεκτή η αίτηση, επιβάλλονται στο Δημόσιο τα έξοδα του αιτούντος για τη σύνταξη της αίτησης και την παράσταση του πληρεξουσίου δικηγόρου, τα οποία δεν μπορεί να υπερβαίνουν το εκάστοτε οριζόμενο ποσό για την άσκηση και συζήτηση της παρέμβασης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης, μπορεί να επιβάλλεται δαπάνη υπέρ του Δημοσίου, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, ανερχόμενη έως και το πενταπλάσιο του ύψους του παραβόλου, εάν δε απορριφθεί ως προφανώς απαράδεκτη ή αβάσιμη, το ποσό της δαπάνης μπορεί να ανέλθει έως και το δεκαπλάσιο του ύψους του παραβόλου.

Άρθρο 58

Εκτέλεση της απόφασης

1. Η απόφαση με την οποία επιδικάζεται το χρηματικό ποσό της δίκαιης ικανοποίησης εκτελείται κατά τις οικείες, περί εντάλματος πληρωμής, διατάξεις εντός έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης στον Υπουργό Οικονομικών. Η είσπραξη του ποσού αυτού μπορεί να επιτευχθεί και με αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου η οποία γίνεται με κατάσχεση της ιδιωτικής περιουσίας αυτού. Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του Δημοσίου επιτρέπεται μετά την παρέλευση των έξι (6) μηνών από την επίδοση της απόφασης στον Υπουργό Οικονομικών.

2. Για την κάλυψη της δαπάνης προς δίκαιη ικανοποίηση των διαδίκων, λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, εγγράφεται κατ' έτος ειδική πίστωση στον Κρατικό Προϋπολογισμό, σε περίπτωση δε που δεν έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό ή η εγγεγραμμένη είναι ανεπαρκής ή έχει εξαντληθεί, τηρείται η, κατά τις οικείες διατάξεις, διαδικασία εγγραφής ή μεταφοράς πίστωσης.

Άρθρο 59

Αίτηση επιτάχυνσης

Στο π.δ. 18/1989 προστίθεται άρθρο 33Α με τίτλο «Αίτηση επιτάχυνσης» ως εξής:

«1. Με αίτηση οποιουδήποτε από τους διαδίκους προς το δικαστήριο, μπορεί να ζητηθεί η επιτάχυνση της εκδίκασης της υπόθεσης, εάν η υπόθεση δεν έχει συζητηθεί για διάστημα μεγαλύτερο των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου.

2. Ο πρόεδρος του οικείου τμήματος ή ο αναπληρωτής του εξετάζει την αίτηση και ορίζει συντομότερη δικάσιμο, εκτιμώντας κυρίως τις προηγούμενες καθυστερήσεις στην εκδίκαση της υπόθεσης σε προηγούμενους βαθμούς ή στάδια της διαδικασίας, καθώς και τις ανάγκες και το φόρτο του δικαστηρίου.

3. Η αίτηση επιτάχυνσης μπορεί να ζητηθεί για ένδικα βοηθήματα ή μέσα τα οποία ασκούνται μετά τη 16η Σεπτεμβρίου 2012, η δε συντομότερη δικάσιμο ορίζεται υποχρεωτικά εντός εξαμήνου, εκτός αν ο διάδικος που αιτείται την επιτάχυνση συνέβαλε στην παράταση της εκκρεμοδικίας. Αναβολή της συζήτησης επιτρέπεται μόνο μία φορά για σπουδαίο λόγο σε δικάσιμο η οποία δεν μπορεί να απέχει πάνω από ένα τρίμηνο από την ορισθείσα με την πράξη επί της αίτησης επιτάχυνσης.

4. Για μια πενταετία, η οποία αρχίζει από τη 16η Σεπτεμβρίου 2012, ο προσδιορισμός των εισαγομένων ενδίκων βοηθημάτων και μέσων εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την κατάθεση τους, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 των υποθέσεων κάθε δικασίμου. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την εξέταση των αιτήσεων είναι τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, καθώς και ο επειγών χαρακτήρας των υποθέσεων.»

Άρθρο 60

Αίτηση επιτάχυνσης

1. Μετά το άρθρο 127 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 127Α με τίτλο «αίτηση επιτάχυνσης - προτίμησης»:

«1. Με αίτηση οποιουδήποτε από τους διαδίκους προς το δικαστήριο, μπορεί να ζητηθεί η επιτάχυνση της εκδίκασης της υπόθεσης, εάν η υπόθεση δεν έχει συζητηθεί για διάστημα μεγαλύτερο των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου.

2. Ο πρόεδρος του συμβουλίου διεύθυνσης ή ο δικαστής που διευθύνει το δικαστήριο ή ο οριζόμενος από αυτούς δικαστής, εξετάζει την αίτηση και ορίζει συντομότερη δικάσιμο, εκτιμώντας κυρίως τις προηγούμενες καθυστερήσεις στην εκδίκαση της υπόθεσης σε προηγούμενους βαθμούς ή στάδια της διαδικασίας, καθώς και τις ανάγκες και το φόρτο του δικαστηρίου.

3. Η αίτηση επιτάχυνσης μπορεί να ζητηθεί για ένδικα βοηθήματα ή μέσα τα οποία ασκούνται μετά τη 16η Σεπτεμβρίου 2012, η δε συντομότερη δικάσιμο ορίζεται υποχρεωτικά εντός εξαμήνου, εκτός αν ο διάδικος που αιτείται την επιτάχυνση συνέβαλε στην παράταση της εκκρεμοδικίας. Αναβολή της συζήτησης επιτρέπεται μόνο μία φορά για σπουδαίο λόγο σε δικάσιμο, η οποία δεν μπορεί να απέχει πάνω από ένα τρίμηνο από την ορισθείσα με την πράξη επί της αίτησης επιτάχυνσης.

4. Για μια πενταετία, η οποία αρχίζει από τη 16η Σεπτεμβρίου 2012, ο προσδιορισμός των εισαγομένων ενδίκων βοηθημάτων και μέσων εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την κατάθεση τους, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 των υποθέσεων κάθε δικασίμου. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την εξέταση των αιτήσεων είναι τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, καθώς και ο επειγών χαρακτήρας των υποθέσεων.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 61

Τροποποίηση και συμπλήρωση της νομοθεσίας των συνταγματικά κατοχυρωμένων ανεξάρτητων αρχών

1. Η παρ. 7 του άρθρου 2 του ν. 3051/2002 (Α΄ 220) αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Η λειτουργία κάθε ανεξάρτητης αρχής ρυθμίζεται από εσωτερικό κανονισμό, ο οποίος εκδίδεται από την ίδια και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο Κανονισμός ακολουθεί τις ρυθμίσεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Παρεκκλίσεις επιτρέπονται μόνο ως προς τη δημοσιότητα των συνεδριάσεων, ανάλογα με τη φύση και αποστολή της κάθε αρχής.

Κατά τη διαδικασία επιβολής διοικητικών κυρώσεων, οι συνεδριάσεις των ανεξάρτητων αρχών είναι μυστικές, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά από άλλη διάταξη νόμου ή τον κανονισμό τους. Αν ο κανονισμός δεν προβλέπει δημόσια συνεδρίαση κατά τη διαδικασία επιβολής κυρώσεων, ο έχων δικαιολογημένο ενδιαφέρον μπορεί, με γραπτή αίτηση του, να ζητήσει την έκδοση της απόφασης ύστερα από δημόσια συνεδρίαση, στην οποία παρίστανται, εκτός από τα ενδιαφερόμενα μέρη και τρίτοι. Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει, επί ποινή απαραδέκτου, τους λόγους που στηρίζουν το αίτημα. Η αρχή αποφαινεται επί του αιτήματος, πριν από την έναρξη της διαδικασίας για την οποία ζητείται η δημόσια συνεδρίαση, χωρίς να απαιτείται η τήρηση οποιασδήποτε άλλης προϋπόθεσης ή πρόσκληση των ενδιαφερομένων να ακουστούν. Η απόφαση γνωστοποιείται προφορικά στον αιτούντα και στους ενδιαφερόμενους, εφόσον παρίστανται και καταχωρίζεται στο πρακτικό ή την απόφαση της αρχής.

Η δημόσια συνεδρίαση της αρχής αποκλείεται:

- α. αν παραβιάσσεται το συμφέρον απονομής της δικαιοσύνης,
- β. εφόσον συντρέχουν λόγοι προστασίας: αα) των συμφερόντων των ανηλίκων, ββ) του ιδιωτικού βίου, γγ) της εθνικής άμυνας και ασφάλειας, δδ) της δημόσιας τάξης, εε) του επιχειρηματικού απορρήτου και
- γ. όταν, κατά την κρίση της αρχής, η δημόσια συνεδρίαση παρεμποδίζει ουσιωδώς τη διερεύνηση της υπόθεσης.

Εάν ο κανονισμός της αρχής προβλέπει δημόσια συνεδρίαση, η αρχή μπορεί, για τους ανωτέρω λόγους, να συνεδριάσει μυστικά. Αν κατά τη διάρκεια της δημόσιας συνεδρίασης παρακωλύεται η διαδικασία από την παρουσία τρίτων

προσώπων ή διαπιστωθεί ότι συντρέχουν οι παραπάνω λόγοι, με απόφαση της αρχής που λαμβάνεται παραχρήμα και καταχωρίζεται στο πρακτικό ή την απόφαση, μπορεί να διακοπεί η δημόσια διαδικασία και να συνεχισθεί με την παρουσία μόνο των ενδιαφερομένων.

Αν πράξη ανεξάρτητης αρχής ακυρώθηκε με απόφαση δικαστηρίου για το λόγο ότι η πράξη δεν ελήφθη σε δημόσια συνεδρίαση, η αρχή επαναλαμβάνει τη διαδικασία σε δημόσια συνεδρίαση, σύμφωνα με τα όσα κρίθηκαν με την ακυρωτική απόφαση, εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν συντρέχουν, κατά την αιτιολογημένη κρίση της αρχής, λόγοι οι οποίοι αποκλείουν τη δημόσια συνεδρίαση.»

2. Οι παράγραφοι 2 και 5 του άρθρου 3 του ν. 3051/2002 αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών και οι αναπληρωτές τους, όπου προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, επιλέγονται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής των Ελλήνων, σύμφωνα με το άρθρο 101Α του Συντάγματος, μετά από προηγούμενη εισήγηση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας κατά τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Η απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής κοινοποιείται αμελλητί στον αρμόδιο κατά περίπτωση Υπουργό, ο οποίος οφείλει να εκδώσει την πράξη διορισμού εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση. Η θητεία των μελών είναι εξαετής χωρίς δυνατότητα ανανέωσης.

Ο Πρόεδρος της ανεξάρτητης αρχής ενημερώνει εγγράφως τον Πρόεδρο της Βουλής για τη λήξη της θητείας των μελών τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία λήξης της θητείας τους.

Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή έκπτωσης μέλους ανεξάρτητης αρχής διορίζεται νέο μέλος για το υπόλοιπο της θητείας. Στις μονοπρόσωπες αρχές το μέλος διορίζεται για πλήρη θητεία. Η παραίτηση θεωρείται ότι έγινε αποδεκτή μετά την πάροδο τριών μηνών από την υποβολή της, εφόσον μέχρι την ημερομηνία αυτή δεν έχει εκδοθεί και κοινοποιηθεί η πράξη αποδοχής της παραίτησης.

Η θητεία των μελών των ανεξάρτητων αρχών παρατείνεται αυτοδίκαια μέχρι το διορισμό νέων.

Ο χρόνος παράτασης της θητείας δεν μπορεί να υπερβεί σε κάθε περίπτωση τους έξι μήνες. Η ανεξάρτητη αρχή μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί όχι όμως πέρα από ένα εξάμηνο, εάν κάποια από τα μέλη της εκλείψουν ή αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ή απολέσουν την ιδιότητά, βάσει της οποίας ορίστηκαν, εφόσον τα λοιπά μέλη επαρκούν για το σχηματισμό απαρτίας.»

«5. Ο Πρόεδρος, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος κάθε ανεξάρτητης αρχής υπηρετούν με καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Με την ειδική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της οικείας αρχής μπορεί να προβλέπεται πλήρης και αποκλειστική απασχόληση και για άλλα μέλη της αρχής. Κατά τη διάρκεια της θητείας των μελών των ανεξάρτητων αρχών αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε δημοσίου λειτουργήματος, καθώς και η άσκηση καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση του Δημοσίου, σε Ν.Π.Δ.Δ. και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται ο διορισμός μελών του διδακτικού προσωπικού πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης στις ανεξάρτητες αρχές με καθεστώς μερικής απασχόλησης, χωρίς να αναστέλλεται ολικά ή μερικά η άσκηση των διδακτικών και ερευνητικών τους καθηκόντων.»

3. Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 του άρθρου 4 του ν. 3051/ 2002 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Το επιστημονικό και λοιπό προσωπικό κάθε ανεξάρτητης αρχής προσλαμβάνεται στις θέσεις που προβλέπονται στον οργανισμό της και επιλέγεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1 του ν. 3812/2009. Η προκήρυξη εκδίδεται από το ΑΣΕΠ μετά από εισήγηση της οικείας αρχής. Η επιλογή γίνεται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην προκήρυξη, τηρούνται δε οι αρχές της δημοσιότητας, της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας. Στην εξεταστική επιτροπή μετέχουν τουλάχιστον δύο μέλη της οικείας αρχής. Στις περιπτώσεις που προβλέπεται συνέντευξη, αυτή είναι δημόσια. Για την επιλογή του ειδικού επιστημονικού προσωπικού η συνέντευξη είναι υποχρεωτική. Παρέχεται η δυνατότητα να προβλέπεται στην προκήρυξη στάδιο γραπτής δοκιμασίας μετά από εισήγηση της οικείας αρχής προς το ΑΣΕΠ.»

«2. Το ειδικό επιστημονικό προσωπικό που εκτελεί την κύρια αποστολή της ανεξάρτητης αρχής προσλαμβάνεται με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ή έμμισθης εντολής επιφυλασσομένων των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 3094/2003 και υπόκειται στη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 3 του ν. 4024/ 2011. Το λοιπό προσωπικό κάθε ανεξάρτητης αρχής υπόκειται στις διατάξεις του ν. 4024/ 2011. Με την επιφύλαξη των ειδικών ρυθμίσεων του παρόντος νόμου η υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού τους διέπεται, κατά περίπτωση, από τις διατάξεις:

Α. Του Κώδικα Καταστάσεως Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ν. 3528/2007, Α' 26) και του ν. 4024/2011, όπως εκάστοτε ισχύουν, ως προς το τακτικό προσωπικό, που εφαρμόζονται αναλόγως.

Β. Του Κώδικα Προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. (π.δ. 410/1988, Α' 191) όπως εκάστοτε ισχύει, και του ν. 3801/2009 (Α' 163) ως προς το προσωπικό που απασχολείται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.

Γ. Του Κώδικα περί Δικηγόρων για τους δικηγόρους που προσλαμβάνονται με σύμβαση έμμισθης εντολής.

Δ. Των ειδικών νόμων και των κανονιστικών πράξεων που ισχύουν για κάθε αρχή.»

«3. Σε κάθε ανεξάρτητη αρχή συνιστώνται υπηρεσιακό συμβούλιο και πειθαρχικό συμβούλιο, τα οποία συγκροτούνται με απόφαση του Προέδρου της.

Στη σύνθεση του υπηρεσιακού συμβουλίου μετέχουν με διετή θητεία: α) Ένα μέλος της οικείας αρχής και ένα μέλος άλλης αρχής ή Βοηθός Συνηγόρου του Πολίτη, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους με κλήρωση. Η κλήρωση διεξάγεται σε δημόσια συνεδρίαση από τον Πρόεδρο της Αρχής ή τον Συνήγορο του Πολίτη, ανάλογα με την Αρχή που υπηρετεί ο υπάλληλος. Το ένα μέλος από τα ανωτέρω ορίζεται ως Πρόεδρος του συμβουλίου από τον Πρόεδρο της Αρχής ή τον Συνήγορο του Πολίτη, β) Ο Γενικός Διευθυντής ή ο υπηρεσιακός προϊστάμενος των διοικητικών υπηρεσιών της Αρχής που

ορίζονται με τους αναπληρωτές τους και γ) δύο αιρετοί εκπρόσωποι των υπαλλήλων και οι αναπληρωτές τους κατά τη σειρά εκλογής τους.

Στη σύνθεση του πειθαρχικού συμβουλίου μετέχουν με διετή θητεία: α) ο Αναπληρωτής Πρόεδρος της Αρχής ή ο αρχαιότερος Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, β) δύο πάρεδροι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Οι ανωτέρω ορίζονται με τους αναπληρωτές τους.

Συνιστάται δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο κοινό για όλες τις Αρχές, το οποίο εδρεύει στο ΑΣΕΠ, είναι επταμελές και συγκροτείται από: α) έναν Σύμβουλο της Επικρατείας, ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, β) δύο μέλη της Αρχής στην οποία υπηρετεί ο πειθαρχικά διωκόμενος υπάλληλος που ορίζονται, με τους αναπληρωτές τους, από τον Πρόεδρο της Αρχής ή τον Συνήγορο του Πολίτη και γ) τέσσερις διοικητικούς προϊσταμένους των άλλων Αρχών με τους αναπληρωτές τους που ορίζονται από τους Προέδρους των Αρχών και τον Συνήγορο του Πολίτη. Το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η θητεία των μελών είναι διετής. Το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο υποστηρίζεται γραμματειακά από το ΑΣΕΠ. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι ισχύουσες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα για τα υπηρεσιακά συμβούλια, τα πειθαρχικά συμβούλια και το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο.»

4. Με προεδρικό διάταγμα που προτείνεται από τον εποπτεύοντα Υπουργό μπορούν να υπαχθούν εν όλω ή εν μέρει στο καθεστώς του παρόντος νόμου και ανεξάρτητες αρχές η σύσταση των οποίων δεν προβλέπεται στο Σύστημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 62

Αίτηση προτίμησης από τον Υπουργό

Σε δίκες ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας

και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, ο Υπουργός, ο οποίος εποπτεύει νομικό πρόσωπο που είναι διάδικο, μπορεί να υποβάλει αίτηση προτίμησης για λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι επιβάλλουν την ταχεία εκδίκαση της υπόθεσης.

Άρθρο 63

Τροποποίηση του ν. 3886/2010

1. Η παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3886/2010 (Α' 173) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποφανθεί αιτιολογημένα, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και, αν την κρίνει βάσιμη, λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, τεκμαίρεται η απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί πάντως να δεχθεί εν όλω ή εν μέρει την προδικαστική προσφυγή και μετά την πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας, έως την προτεραιά της συζήτησης της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, στην περίπτωση δε αυτή καταργείται αντιστοίχως η δίκη επί της εν λόγω αίτησης κατά το μέρος για το οποίο έγινε αποδεκτή η προδικαστική προσφυγή του αιτούντος. Η αρχή δύναται επίσης να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία για την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής, η οποία πρέπει να περιέλθει στο δικαστήριο το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν από την, αρχική ή μετ' αναβολή, δικάσιμο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Η καθυστερημένη περιέλευση του σχετικού εγγράφου δεν υποχρεώνει το δικαστήριο σε αναβολή.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3886/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, η άσκηση αυτής, καθώς και η προθεσμία και η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά.

Εφόσον ασκηθεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο αιτών ειδοποιεί σχετικά την αναθέτουσα αρχή με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως τα ηλεκτρονικά και η τηλεομοιοτυπία, μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την άσκηση της αιτήσεως. Εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας, η

αναθέτουσα αρχή οφείλει, εφόσον έχει ειδοποιηθεί κατά τα ανωτέρω, να αποστείλει στο δικαστήριο με κάθε πρόσφορο μέσο το διοικητικό φάκελο και τις απόψεις της. Σε περίπτωση μη αποστολής φακέλου από την αναθέτουσα, το δικαστήριο μπορεί να συνάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος. Το ίδιο τεκμήριο μπορεί να θεωρηθεί ότι συντρέχει, όταν έχουν αποσταλεί ορισμένα στοιχεία από την αναθέτουσα αρχή, όμως το δικαστήριο κρίνει ότι είναι ελλιπή και δεν επαρκούν για την πιθανολόγηση του βασίμου των προβαλλόμενων αιτιάσεων. Κατά τα λοιπά, η άσκηση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, εκτός αν ορίζεται άλλως με την προσωρινή διαταγή που εκδίδεται κατά την παράγραφο 4.»

3. Στο τέλος της παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 3886/2010 (Α' 173) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Το διατακτικό των αποφάσεων αυτών, υπογραφήσιμο από τον Πρόεδρο, τα μέλη και τον Γραμματέα, εκδίδεται υποχρεωτικά σε προθεσμία επτά (7) ημερών από την εκδίκαση της αίτησης ή, αν έχει χορηγηθεί προθεσμία στους διαδίκους για τη νομιμοποίησή τους ή για την υποβολή υπομνήματος, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής. Η προθεσμία προς τους διαδίκους δεν μπορεί, πάντως, να υπερβαίνει τις τρεις (3) ημέρες από την εκδίκαση.»

Άρθρο 64

Διαφορές που ανακύπτουν
κατά την εφαρμογή του ν. 3894/2010

Το άρθρο 23 του ν. 3894/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αιτήσεις ακυρώσεως κατά πράξεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου, εκδικάζονται από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας.

2. Οι κατά την προηγούμενη παράγραφο αιτήσεις ακυρώσεως επιτρέπεται να εισάγονται στο αρμόδιο Τμήμα με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου, με την οποία ορίζεται προθεσμία για την εκδίκαση της αιτήσεως και τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης του Τμήματος. Αίτηση ακυρώσεως που έχει εισαχθεί σε Τμήμα κατά το προηγούμενο εδάφιο, μπορεί να εισαχθεί εκ νέου

στην Ολομέλεια με πράξη του Προέδρου του Δικαστηρίου εφόσον συντρέχει λόγος.

3. Διοικητικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου, θεωρούνται συναφείς.

Εφόσον με το ίδιο δικόγραφο προσβάλλονται και άλλες, πέρα των ανωτέρω, πράξεις, οι διατάξεις περί συναφείας εφαρμόζονται για τις λοιπές αυτές πράξεις.

4. Αίτηση ακυρώσεως, με την οποία προσβάλλονται πράξεις υπαγόμενες στην αρμοδιότητα περισσότερων Τμημάτων, μπορεί να εισαχθεί κατά την παράγραφο 2 σε οποιοδήποτε από τα Τμήματα αυτά στο σύνολο της. Αιτήσεις ακυρώσεως που στρέφονται κατά συναφών, κατά την έννοια της παραγράφου 3, πράξεων μπορούν να εισαχθούν στο ίδιο Τμήμα.

5. Με πράξη του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Τμήματος, στο οποίο έχει παραπεμφθεί η υπόθεση κατά την παράγραφο 2, τάσσεται στη Διοίκηση προθεσμία, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες, για την αποστολή του φακέλου και την έκθεση των απόψεών της. Η μη τήρηση της προθεσμίας αυτής γνωστοποιείται από τον Πρόεδρο του δικαστηρίου ή του οικείου Τμήματος στον αρμόδιο Υπουργό.

6. Διαφορές που αναφύονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης συμβάσεων στο πλαίσιο του παρόντος νόμου, εκδικάζονται σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους, κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 3 του ν. 3886/2010 (Α' 173).»

Άρθρο 65

Αποδοχή αποφάσεων από τη διάδικο αρχή

Με απόφαση του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειάς του και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος μη εισαγωγής στο ακροατήριο των υποθέσεων επί των οποίων έχουν εκδοθεί αποφάσεις σε συμβούλιο κατά τη διαδικασία των άρθρων 34Α και Β του π.δ. 18/1989 και του άρθρου 126Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας από τη διάδικο

Αρχή, εφόσον η νομική της υπηρεσία διεξάγεται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

Άρθρο 66

Πράξεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων

1. Οι διαφορές που προκύπτουν από την έκδοση διοικητικών πράξεων, οι οποίες αφορούν την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, εκδικάζονται ως διαφορές ουσίας από τα κατά τόπον αρμόδια διοικητικά πρωτοδικεία. Ως προς την προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά των πράξεων αυτών, την προσωρινή δικαστική προστασία, την άσκηση ένδικων μέσων και κάθε θέμα που αφορά τη διαδικασία άσκησης και εκδίκασης της προσφυγής και έκδοσης της σχετικής απόφασης του δικαστηρίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

2. Η προηγούμενη παράγραφος δεν έχει εφαρμογή: α) στις κυρώσεις πειθαρχικού χαρακτήρα, όπως είναι, ιδίως, εκείνες που επιβάλλονται στο προσωπικό των δικαστηρίων, εισαγγελιών και έμμισθων υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων, στους υπαλλήλους της Βουλής, στο κάθε κατηγορίας προσωπικό του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, στα μονοπρόσωπα όργανα και στα μέλη συλλογικών οργάνων διοίκησης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, στους θρησκευτικούς λειτουργούς της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και των λοιπών γνωστών θρησκειών και δογμάτων, καθώς και σε μέλη επαγγελματικών ενώσεων με χαρακτήρα νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, όπως οι ιατρικοί, οδοντιατρικοί και φαρμακευτικοί σύλλογοι, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος και η ένωση Ελλήνων Χημικών, β) στις διαφορές των περιπτώσεων η' και ι' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), γ) στις διαφορές που προκύπτουν από πράξεις επιβολής κυρώσεων, τις οποίες εκδίδουν η Τράπεζα της Ελλάδος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές.

Άρθρο 67

Τροποποίηση του ν. 3068/2002

1. Η παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002 (Α'

274), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 49 του ν. 3900/2010, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αρμόδιο κατά τόπον για την εκδίκαση των διαφορών της προηγούμενης παραγράφου είναι το διοικητικό πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η διοικητική αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη. Κατ' εξαίρεση, αν πρόκειται για διαφορές που αφορούν είτε απόρριψη αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης ή ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής και εργασίας, είτε απόφαση επιστροφής που ενσωματώνεται σε πράξη απόρριψης του αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής, καθώς και σε απόφαση ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής, αρμόδιο είναι το διοικητικό πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η αρμόδια υπηρεσία της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στην οποία τηρείται ο διοικητικός φάκελος του αλλοδαπού, δηλαδή το ανά Νομό Τμήμα Αλλοδαπών και Μετανάστευσης. Κατά τα λοιπά, για την εκδίκαση των διαφορών της προηγούμενης παραγράφου, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 2 έως και 4 του ν. 702/1977 (Α' 268).

Οι αποφάσεις των διοικητικών πρωτοδικείων επί των εν λόγω διαφορών υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 5 του ν. 702/1977.»

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Άρθρο 68

1. Η παρ. 1 του άρθρου 30 του π.δ. 774/1980 (Α' 189) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά καταλογιστικών πράξεων των Υπουργών, Κλιμακίων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μονοπρόσωπων ή συλλογικών διοικητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, Οικονομικών Επιθεωρητών ή άλλου φορέα επί διαχείρισης υλικού, αξιών ή χρηματικού του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους, επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση από όποιον έχει έννομο συμφέ-

ρον μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 30 του π.δ. 774/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης κατά των ανωτέρω πράξεων για το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους και για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο είναι εξήντα ημέρες και αρχίζει από την περιέλευση της προσβαλλόμενης πράξης σε αυτούς.»

3. Η παρ. 1 του άρθρου 53 του π.δ. 774/1980, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η κατά τις διατάξεις του α.ν. 599/1968 (Α' 258) πράξη κανονισμού σύνταξης και η απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Σύνταξεων υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του αρμοδίου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η έφεση ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών, η οποία αρχίζει για τον Υπουργό Οικονομικών και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο από την περιέλευση σε αυτούς της προσβαλλόμενης πράξης και για όποιον έχει έννομο συμφέρον από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες. Επί των εφέσεων αυτών, καθώς και επί των ένδικων μέσων που ασκούνται κατά των αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκδίδονται επί των εφέσεων, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του παρόντος. Όταν ασκηθεί έφεση εξαντλείται η δικαιοδοσία των κατά το άρθρο 1 του α.ν. 599/1968 οργάνων.»

4. Η παρ. 3 του άρθρου 53 του π.δ. 774/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Κατά των πράξεων της Επιτροπής της

παρ. 1 του άρθρου 4 του α.ν. 599/1968 επιτρέπεται η άσκηση του ένδικου μέσου της έφεσης ενώπιον του αρμοδίου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών είτε από τον Υπουργό Οικονομικών είτε από όποιον έχει έννομο συμφέρον. Η προθεσμία αρχίζει για τον Υπουργό Οικονομικών από την περιέλευση σε αυτόν της προσβαλλόμενης πράξης και για όποιον έχει έννομο συμφέρον από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης.

Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες.»

5. Το άρθρο 54 του π.δ. 774/1980, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Σύνταξεων που εκδίδονται επί ενστάσεων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3163/1955, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν.δ. 183/1973, υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του αρμοδίου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών, η οποία ασκείται από τον Διοικητή του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο ή όποιον έχει έννομο συμφέρον. Η προθεσμία αρχίζει για τον Διοικητή του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο από την περιέλευση σε αυτούς της προσβαλλόμενης απόφασης και για όποιον έχει έννομο συμφέρον από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης απόφασης. Επί των εφέσεων αυτών, καθώς και επί των ένδικων μέσων που ασκούνται κατά των αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκδίδονται επί των εφέσεων, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του παρόντος.»

6. Η παρ. 3 του άρθρου 58 του π.δ. 774/1980, όπως ισχύει αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης αναίρεσης είναι εξήντα ημερών και αρχίζει για το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης,

τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, από την περιέλευση της απόφασης στην υπηρεσία τους και για τον ιδιώτη διάδικο από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης απόφασης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση αίτησης αναίρεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες.»

7. Η παρ. 1 του άρθρου 114 του π.δ. 1225/1981 (Α' 304) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται μέσα στην προβλεπόμενη από την παρ. 3 του άρθρου 58 του π.δ. 774/1980 προθεσμία.»

8. Η παρ. 1 του άρθρου 2 του α.ν. 599/1968 (Α' 258), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η πράξη κανονισμού σύνταξης και η απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του αρμοδίου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η έφεση ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών, η οποία αρχίζει για τον Υπουργό Οικονομικών και τον Γενικό Επίτροπο της Επικράτειας στο Ελεγκτικό Συνέδριο από την περιέλευση σε αυτούς της προσβαλλόμενης πράξης και για όποιον έχει έννομο συμφέρον από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες. Επί των εφέσεων αυτών, καθώς και επί των ένδικων μέσων που ασκούνται κατά των αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εκδίδονται επί των εφέσεων, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του οργανισμού του. Όταν ασκηθεί έφεση εξαντλείται η δικαιοδοσία των κατά το άρθρο 1 του α.ν. 599/1968 οργάνων.»

9. Η παρ. 1 του άρθρου 63 του π.δ. 774/1980 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Κατά πράξεων ή παραλείψεων του Υπουργού Οικονομικών κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του για εκτέλεση των πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού σύνταξης σε βάρος του Δημο-

σίου ή της πληρωμής των συντάξεων εν γένει, συμπεριλαμβανομένων και όσων αφορούν καταλογισμό αχρεωστήτως ληφθείσας σύνταξης μπορεί να ασκηθεί ένσταση εντός εξήντα (60) ημερών από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση της ένστασης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα (90) ημέρες.

Σε περίπτωση παράλειψης η ως άνω προθεσμία αρχίζει μετά την πάροδο διμήνου από την ημέρα κατά την οποία δημιουργήθηκε η υποχρέωση προς έκδοση της παραληφθείσας πράξης. Η ένσταση κρίνεται από το κατ' άρθρο 7 παρ. 5 του π.δ. 774/1980 αρμοδίου κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφαρμοζομένων περαιτέρω των άρθρων 28-31, 47, 49-52 και 56-62 αυτού.»

Άρθρο 69

Μετά το άρθρο 108 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται άρθρο 108Α, ως εξής:

«Άρθρο 108Α

Πρότυπη δίκη - προδικαστικό ερώτημα

1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε Τμήματος, μπορεί, ύστερα από αίτημα ενός των διαδίκων ή του Γενικού Επιτρόπου της Επικράτειας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, να εισαχθεί για εκδίκαση ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου με πράξη τριμελούς Επιτροπής, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, όταν η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον του Τμήματος στο οποίο προεδρεύει, και τον Πρόεδρο του Τμήματος στο οποίο εκκρεμεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, όταν με αυτό τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Η πράξη αυτή που δημοσιεύεται σε δύο εφημερίδες των Αθηνών, συνεπάγεται την αναστολή εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων, στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα. Η αναστολή δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία. Στη δίκη δικαιούται να παρέμβει κάθε διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ζήτημα αυτό. Μετά την

επίλυσή του, η Ολομέλεια μπορεί να παραπέμψει το ένδικο βοήθημα ή μέσο στο αρμόδιο Τμήμα, για περαιτέρω εξέταση. Η απόφαση της Ολομέλειας δεσμεύει τους διαδίκους της ενώπιον της δίκης, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι παρεμβάντες.

2. Όταν Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου επιλαμβάνεται υπόθεσης στην οποία ανακύπτει ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων ή κρίνει ότι διάταξη τυπικού νόμου αντίκειται σε διάταξη υπέρτερης τυπικής ισχύος, χωρίς το ζήτημα αυτό να έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μπορεί με απόφασή του, που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στην Ολομέλεια. Το δεύτερο και τέταρτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή. Η απόφαση της Ολομέλειας είναι υποχρεωτική για το Τμήμα που υπέβαλε το ερώτημα και δεσμεύει τους ενώπιόν της παρεμβάντες.

3. Εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον των Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις οποίες τίθεται νομικό ζήτημα για το οποίο έχει ήδη αποφανθεί η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, επιτρέπεται να εισάγονται ενώπιον δικαστικού σχηματισμού, ο οποίος απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος αυτού, τον αρχαιότερο Σύμβουλο και έναν Σύμβουλο αυτού ως εισηγητή. Ο δικαστικός αυτός σχηματισμός αποφαινεται επ' αυτών με ομόφωνη απόφασή του, που λαμβάνεται σε συμβούλιο. Η απόφαση κοινοποιείται στους διαδίκους, οι οποίοι μπορούν, με αίτησή τους, που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου, μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την κοινοποίηση, να ζητήσουν τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, συμπληρώνοντας τις τυπικές ελλείψεις του δικογράφου της έφεσης και καταβάλλοντος επιπλέον παράβολο, εφόσον έχουν τέτοια υποχρέωση, τριπλάσιο από το κατά περίπτωση προβλεπόμενο. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση που ελήφθη σε συμβούλιο παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος εισάγει την υπόθεση για συζήτηση στο Τμήμα. Εάν και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο η έφεση απορριφθεί, ο διάδικος που την προκάλε-

σε μπορεί, κατ' εκτίμηση του Δικαστηρίου, να καταδικασθεί να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο έως το τριπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.»

Άρθρο 70

1. Μετά το άρθρο 110 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται άρθρο 110Α, ως εξής:

«Άρθρο 110Α

Γνωμοδότηση Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

1. Μέσα σε τριάντα ημέρες από την άσκηση αίτησης αναίρεσης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου από το Δημόσιο, το αναιρεσίον, με επιμέλεια του υπογράφοντος το αναιρετήριο δικαστικού πληρεξουσίου ή αρμόδιου διευθυντή του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, αποστέλλει στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους αντίγραφο του αναιρετηρίου, των προσβαλλόμενων αποφάσεων, των εισαγωγικών εγγράφων της κύριας δίκης και των παρεμπιπτούσων δικών, καθώς και των υπομνημάτων των διαδίκων.

2. Το κατά την παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3900/2010 (Α' 213) αρμόδιο όργανο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, μέσα σε τρεις μήνες από την άσκηση της αίτησης αναίρεσης, εκφράζει τη γνώμη του για το παραδεκτό και το βάσιμο τουλάχιστον ενός από τους λόγους της, λαμβάνοντας υπόψη και τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αν μέσα στην προθεσμία αυτή το αναιρεσίον δεν καταθέσει στη γραμματεία του δικαστηρίου κυρωμένο αντίγραφο θετικής γνώμης ή καταθέσει κυρωμένο αντίγραφο αρνητικής γνώμης, η αίτηση αναίρεσης θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε και τίθεται στο αρχείο με πράξη του Προέδρου. Η υπόθεση εισάγεται για συζήτηση μόνον ως προς τους λόγους του αναιρετηρίου, καθώς και τους πρόσθετους λόγους, για τους οποίους υπάρχει ήδη θετική γνώμη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.»

Άρθρο 71

Μετά το άρθρο 117 του π.δ. 1225/1981, προστίθεται άρθρο 117Α ως εξής:

«Άρθρο 117Α

Προδήλως απαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα μέσα

1. Δικαστικός σχηματισμός που συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και απαρτίζεται από τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, έναν Αντιπρόεδρο και έναν Σύμβουλο, ως εισηγητή, μπορεί με ομόφωνη απόφασή του που λαμβάνεται σε συμβούλιο να απορρίπτει αιτήσεις αναίρεσης που είναι προδήλως απαράδεκτες ή αβάσιμες ή όταν με αυτές προβάλλονται λόγοι που κατά πάγια νομολογία της Ολομέλειας του Δικαστηρίου είναι αβάσιμοι. Με την απόφαση αυτή απορρίπτεται και η εκκρεμής αίτηση αναστολής.

2. Η απόφαση κοινοποιείται σε αυτόν που άσκησε την αίτηση αναίρεσης. Ο τελευταίος μπορεί, με αίτησή του που κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου, μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την κοινοποίηση, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, συμπληρώνοντας τις τυπικές ελλείψεις της αίτησής του και καταβάλλοντος επιπλέον παράβολο, εφόσον υπέχει τέτοια υποχρέωση, τριπλάσιο από το κατά περίπτωση προβλεπόμενο. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση που ελήφθη σε συμβούλιο παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος εισάγει την υπόθεση για συζήτηση στην Ολομέλεια.

3. Εάν και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο η αίτηση αναίρεσης απορριφθεί, ο διάδικος που την προκάλεσε μπορεί, κατ' εκτίμηση του Δικαστηρίου, να καταδικασθεί να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο έως το τριπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.

4. Στο δικαστικό σχηματισμό της παραγράφου 1 δεν επιτρέπεται να μετέχουν τα μέλη της Ολομέλειας, που μετείχαν στη σύνθεση του Τμήματος που εξέδωσε την προσβαλλόμενη με την αίτηση αναίρεσης απόφαση.»

Άρθρο 72

Μετά το άρθρο 63 του π.δ. 774/1980 προστίθεται άρθρο 63Α ως εξής:

«Άρθρο 63Α

Πρότυπη Διαδικασία επί ενστάσεων

1. Ένσταση ασκηθείσα, κατά τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου ενώπιον του αρμόδιου Κλιμακίου, μπορεί, ύστερα από αίτημα ενός των

ενδιαφερόμενων μερών ή του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, να εισαχθεί για εξέταση στη Διοικητική Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με πράξη τριμελούς Επιτροπής, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρό του, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο και τον Πρόεδρο του Κλιμακίου στο οποίο εκκρεμεί η ένσταση, όταν με αυτή τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Η πράξη αυτή, που δημοσιεύεται σε δύο εφημερίδες των Αθηνών, συνεπάγεται την αναστολή εξέτασης των εκκρεμών, ενώπιον του Κλιμακίου, υποθέσεων, στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα. Στη διαδικασία δικαιούται να διατυπώσει απόψεις κάθε ενδιαφερόμενος που έχει ήδη ασκήσει ένσταση ενώπιον του Κλιμακίου, με την οποία τίθεται το ίδιο ζήτημα. Μετά την επίλυση του ζητήματος, η Ολομέλεια παραπέμπει την ένσταση στο αρμόδιο Κλιμάκιο για περαιτέρω εξέταση. Η κρίση της Ολομέλειας δεσμεύει το Κλιμάκιο και τα μέρη που συμμετείχαν στη διαδικασία ενώπιόν της.

2. Το Κλιμάκιο, όταν επιλαμβάνεται ένστασης, με την οποία τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων ή κρίνει, κατά την εξέταση ένστασης, ότι διάταξη τυπικού νόμου είναι αντισυνταγματική ή αντίθετη σε άλλη υπερνομοθετικής ισχύος διάταξη, χωρίς το ζήτημα αυτό να έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μπορεί με πράξη του, που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στη Διοικητική Ολομέλεια. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή. Η κρίση της Ολομέλειας είναι υποχρεωτική για το Κλιμάκιο που υπέβαλε το ερώτημα και δεσμεύει τα μέρη που συμμετείχαν στη διαδικασία ενώπιόν της. Μετά την επίλυση του ζητήματος η Ολομέλεια παραπέμπει την ένσταση στο αρμόδιο Κλιμάκιο, εφόσον καταλείπεται έδαφος για περαιτέρω εξέταση.

3. Σε υποθέσεις στις οποίες τίθεται νομικό ζήτημα για το οποίο έχει ήδη αποφανθεί η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, το Κλιμάκιο μπορεί να απο-

φαίνεται επί της ενστάσεως με συνοπτικά αιτιολογημένη πράξη. Ύστερα από πράξη του Προέδρου του, επιτρέπεται η ενιαία εξέταση με την ίδια πράξη περισσότερων ενστάσεων, εφόσον τίθενται όμοια ζητήματα με αυτές.»

Άρθρο 73

1. Το άρθρο 13 παρ. 1 του π.δ. 1225/1981 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για την ασφαλέστερη διάγνωση ή την ταχύτερη εκδίκαση, το δικαστήριο, ύστερα από πράξη του Προέδρου του, μπορεί να διατάσσει τη συνεκδίκαση περισσότερων ένδικων βοηθημάτων ή μέσων ή αιτήσεων καταλογισμού, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της ομοδικίας ή τίθενται όμοια ζητήματα.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 16 του π.δ. 1225/1981, που προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 57 του ν. 3659/2008 (Α' 77), αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα δικόγραφα των ένδικων βοηθημάτων και μέσων, που ασκούνται από ιδιώτη, υπογράφονται από δικηγόρο. Ένδικο μέσο ή βοήθημα που υπογράφεται μόνο από τον ασκούντα αυτόν θεωρείται ότι έχει ασκηθεί νομίμως, εφόσον παρίσταται δικηγόρος κατά τη συζήτησή τους ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.»

3. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 39 του π.δ. 1225/1981 αντικαθίσταται ως εξής:

«Εάν δεν βρίσκεται κανένας από τους προαναφερόμενους στο κατάστημα ή το γραφείο ή το εργαστήριο, ο επιδίδων επικολλά τούτο στη θύρα του καταστήματος ή του γραφείου ή του εργαστηρίου, με την παρουσία ενός μάρτυρος και γίνεται μνεία της πράξης θυροκόλλησης στη σχετική έκθεση επίδοσης.»

Άρθρο 74

1. Στο άρθρο 30 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Η σύνταξη της έκθεσης μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα.»

2. Μετά την παρ. 2 του άρθρου 52 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται παράγραφος 2α, ως εξής:

«2α. Το ένδικο μέσο της έφεσης μπορεί να ασκείται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α'

125). Η έφεση που έχει ασκηθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με την ανωτέρω έννοια και περιέχει και την έκθεση κατάθεσης.»

3. Στην παρ. 4 του άρθρου 52 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής: «Στη γραμματεία τηρείται και ηλεκτρονικό αρχείο εφέσεων.»

4. Το κείμενο του άρθρου 59 του π.δ. 1225/1981 αριθμείται ως παράγραφος 1 και προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Η επίδοση μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον το δικόγραφο φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Το δικόγραφο που έχει επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με την ανωτέρω έννοια και ισχύει ως έκθεση επίδοσης.»

Άρθρο 75

Μετά το άρθρο 121 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται άρθρο 121Α ως εξής:

«Άρθρο 121Α

Αίτηση Επανάληψης της διαδικασίας

1. Απόφαση Τμημάτων ή Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για την οποία κρίθηκε με απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ότι εκδόθηκε κατά παράβαση δικαιώματος, που αφορά το δίκαιο χαρακτηριστήρα της διαδικασίας που τηρήθηκε, ή διάταξης ουσιαστικού δικαίου της Σύμβασης, υπόκειται σε αίτηση επανάληψης της διαδικασίας ενώπιον του σχηματισμού που την εξέδωσε.

2. Δικαίωμα να ασκήσουν την κατά την προηγούμενη παράγραφο αίτηση έχουν όσοι διετέλεσαν διάδικοι στη δίκη ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή οι κάθε είδους καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοί τους, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον.

3. Η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία ενενήντα ημερών, που αρχίζει από τη δημοσίευση της

οριστικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 44 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η ισχύουσα για τον οικείο δικαστικό σχηματισμό διαδικασία. Αν κατά τη διάρκεια της ανωτέρω προθεσμίας υπάρξει διαδοχή του ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου διαδίκου, η προθεσμία για το διάδοχο αρχίζει από τότε που επήλθε η διαδοχή. Ειδικώς στην περίπτωση κληρονομικής διαδοχής, η προθεσμία για τον κληρονόμο αρχίζει από τη λήξη της προθεσμίας για την αποποίηση της κληρονομίας.»

Άρθρο 76

1. Μετά την παρ. 2 του άρθρου 7 του π.δ. 774/1980 προστίθενται οι παράγραφοι 2α και 2β ως ακολούθως:

«2α. Με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μπορεί να καθορίζεται ελάσσων και μείζων Ολομέλεια αυτού και οι αρμοδιότητες αυτών. Η ελάσσων Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου συγκροτείται από τον Πρόεδρο και το ένα τρίτο των μελών του και τον γραμματέα. Η μείζων Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου συγκροτείται από το σύνολο των μελών του και τον γραμματέα. Ο αριθμός των μελών της ελάσσωνος και της μείζονος Ολομέλειας πρέπει να είναι περιττός. Στην ελάσσωνα και τη μείζονα Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου επιτρέπεται να προβλέπεται και η συμμετοχή δύο Παρέδρων με συμβουλευτική γνώμη.

2β. Η ελάσσων Ολομέλεια μπορεί να παραπέμψει υπόθεση στη μείζονα Ολομέλεια. Ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να παραπέμψει υπόθεση απευθείας στη μείζονα Ολομέλεια λόγω μείζονος σπουδαιότητας.»

Άρθρο 77

1. Μετά το έβδομο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980 προστίθενται τα ακόλουθα εδάφια:

«Η πράξη που εκδίδεται κοινοποιείται με τηλεμοιοτυπία στον αρμόδιο φορέα, ο οποίος υποχρεούται αμελλητί να την κοινοποιήσει με

τηλεμοιοτυπία σε όλους τους συμμετέχοντες στην ελεγχόμενη διαγωνιστική διαδικασία ανάδειξης αναδόχου. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση της υποχρέωσης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο διώκονται για παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα αυτεπαγγέλτως και παραπέμπονται υποχρεωτικά στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία.»

2. Όπου στο κείμενο του άρθρου 21 του π.δ. 774/1980 αναφέρεται η λέξη «Τμήμα» αντικαθίσταται με τη λέξη «Κλιμάκιο», όπως αυτή προσδιορίζεται από το ανωτέρω π.δ. 774/1980.

3. Μετά την παρ. 2 του άρθρου 21 του π.δ. 774/1980 προστίθεται παράγραφος 2α ως εξής:

«2α. Κατά την επανυποβολή του εντάλματος για θεώρηση συνοδεύεται υποχρεωτικά από αποδεικτικό κοινοποίησης στο φερόμενο ως δικαιούχο της εντελλόμενης δαπάνης της πράξης επιστροφής του αρμόδιου Επιτρόπου από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του διατάκτη. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση της υποχρέωσης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο διώκονται για παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα αυτεπαγγέλτως και παραπέμπονται υποχρεωτικά στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία.»

4. Στο άρθρο 21 του π.δ. 774/1980 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Αιτήσεις ανάκλησης των Πράξεων ή Πρακτικών των Κλιμακίων σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος από αυτόν που έχει έννομο συμφέρον μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την κοινοποίηση της Πράξης ή του Πρακτικού του Κλιμακίου στον οικείο φορέα. Τις αιτήσεις ανάκλησης εξετάζει το αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αποφαινόμενο σε συμβούλιο. Δεύτερη αίτηση ανάκλησης κατά της ίδιας πράξης δεν επιτρέπεται.»

Άρθρο 78

Η παρ. 2 του άρθρου 15 του π.δ. 774/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Από το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργείται υποχρεωτικά κατασταλτικός έλεγχος όλων των

λογαριασμών ή των απολογισμών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και του εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού λογαριασμού με την ονομασία «Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων» του άρθρου 26 παρ. 1 του ν. 992/1979. Σε κατασταλτικό έλεγχο υπόκειται και κάθε φορέας που έλαβε καθ' οιονδήποτε τρόπο χρηματοδότηση ή επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.»

Άρθρο 79

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 22 του π.δ. 774/1980, όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 9 του άρθρου 9 του ν. 1160/1981 (Α' 147), αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, των απολογισμών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των ειδικών λογαριασμών που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 15 του π.δ. 774/1980, ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος από τον Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου της Κεντρικής Υπηρεσίας ή των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγονται έως την ημερομηνία αυτή. Αμφισβητήσεις που ανακύπτουν από τον ως άνω καθορισμό των αρμοδιοτήτων, επιλύονται κάθε φορά με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Κατά την άσκηση του ελέγχου αυτού, στον αρμόδιο Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου της Κεντρικής Υπηρεσίας περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες του αρμόδιου Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και στον αρμόδιο Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας, καθώς και του αρμόδιου Κλιμακίου. Κατά των πράξεων που εκδίδονται από τους ανωτέρω Επιτρόπους ασκούνται όλα τα ένδικα μέσα που προβλέπονται από το παρόν κατά των πράξεων του Κλιμακίου.»

Άρθρο 80

Μετά το άρθρο 22 του π.δ. 774/1980 προστίθεται άρθρο 22α ως εξής:

«1. Ο έλεγχος είναι ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από το δειγματοληπτικό έλεγχο προκύψουν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται σε έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης.

2. Κατά τον κατασταλτικό έλεγχο ελέγχονται ιδίως: α) η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και ειδικότερα η οικονομικότητα, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα, β) η ορθή τήρηση του κατά περίπτωση ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που το διέπουν, γ) η τήρηση και ενημέρωση των λογαριασμών, ώστε να απεικονίζουν με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και δημοσιονομικών ενεργειών, δ) η νόμιμη λήψη δανείων, η παροχή εγγυήσεων και η τήρηση των όρων των σχετικών συμβάσεων, ε) η νόμιμη και σύμφωνα με αρχή που προβλέπεται στην περίπτωση α' διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας, στ) η έγκαιρη και κανονική απόδοση των υπέρ τρίτων εισπραττόμενων δικαιωμάτων και η είσπραξη και η διαχείριση των ανταποδοτικών τελών ή άλλων ειδικών εσόδων ή των εσόδων από δάνεια ή των βεβαιωθέντων εσόδων από οφειλές και πρόστιμα σε βάρος τρίτων, ζ) τα συστήματα λειτουργίας του φορέα (έλεγχος συστημάτων) και η) η συμμόρφωση του φορέα σε προηγούμενες υποδείξεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

3. Ο κατασταλτικός έλεγχος πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του λογαριασμού ή απολογισμού ή ισολογισμού ή άλλης κατά το νόμο απαιτούμενης οικονομικής κατάστασης του υπόχρεου για κατασταλτικό έλεγχο φορέα, το οποίο συνοδεύεται από τα στοιχεία που ορίζονται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τα ελεγκτικά πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI).»

Άρθρο 81

Μετά το άρθρο 22α του π.δ. 774/1980 προστίθεται άρθρο 22β ως εξής:

«1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προϋπολογισμού στοχευμένους ελέγχους (προληπτικούς και κατασταλτικούς) σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος σύμφωνα με το ετήσιο ελεγκτικό πρόγραμμα του που εκπονεί η Ολομέλειά του.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προϋπολογισμού και στοχευμένους ελέγχους επιδόσεων σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος, σύμφωνα με το ετήσιο ελεγκτικό πρόγραμμα που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο.

3. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν κάθε είδους έκτακτο έλεγχο.»

Άρθρο 82

Μετά το άρθρο 22β του π.δ. 774/1980 προστίθεται άρθρο 22γ ως εξής:

«1. Επιχορήγηση είναι η μεταφορά πίστωσης σε φορέα για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων του και μόνο.

2. Χρηματοδότηση είναι η μεταφορά πίστωσης σε φορέα, στον οποίο έχει εκχωρηθεί αρμοδιότητα από φορέα της Γενικής Κυβέρνησης με σκοπό την υλοποίηση της συγκεκριμένης και μόνο αρμοδιότητας.

3. Κάθε έτος οι φορείς που επιχορηγούνται ή και χρηματοδοτούνται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να υποβάλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, με το πέρας διμήνου από τη λήξη του οικονομικού έτους, απολογισμό της συνολικής οικονομικής τους δραστηριότητας και ξεχωριστό απολογισμό της επιχορήγησης ή της χρηματοδότησης που έλαβαν, εάν αυτή είναι μικρότερη του 100% των συνολικών χρηματικών ποσών που διαχειρίστηκαν. Με τα ανωτέρω υποχρεούνται να συνυποβάλουν και τον προϋπολογισμό τους για το επόμενο έτος.

4. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του, έλεγχο νομιμότητας και

κανονικότητας, καθώς και έλεγχο της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (οικονομικότητα, αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα) για τα ποσά της επιχορήγησης και της χρηματοδότησης που έλαβαν κάθε οικονομικό έτος οι φορείς και συντάσσει έκθεση ελέγχου.

5. Η ανωτέρω έκθεση υποβάλλεται μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία υποβολής στο Ελεγκτικό Συνέδριο όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών και σε κάθε περίπτωση το αργότερο έως την κατάθεσή του προς ψήφιση προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους της Γενικής Κυβέρνησης στη Βουλή.

6. Χωρίς την υποβολή από τους επιχορηγούμενους ή χρηματοδοτούμενους φορείς των στοιχείων που προβλέπονται στην παράγραφο 3, οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε καμία απολύτως επιχορήγηση ή και χρηματοδότηση των φορέων αυτών. Κάθε επιχορήγηση ή χρηματοδότηση που δίνεται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 είναι μη νόμιμη και καταλογίζεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν.»

Άρθρο 83

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4468/1964, που έχει κωδικοποιηθεί στην παρ. 1 του άρθρου 63 του π.δ. 774/1980, προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Η ένσταση απορρίπτεται εάν κατά την κατάθεση της δεν συνοδεύεται από αποδεικτικό καταβολής παραβόλου, το οποίο ορίζεται ίσο με είκοσι (20) ευρώ και επιστρέφεται στον ενιστάμενο σε περίπτωση μερικής ή στο σύνολο παραδοχής αυτής.»

2. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 51 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται δεύτερο εδάφιο, ως εξής:

«Η αίτηση αναστολής απορρίπτεται ως απαράδεκτη εάν μέχρι τη συζήτηση αυτής δεν προσκομισθεί από τον αιτούντα αποδεικτικό καταβολής παραβόλου, το οποίο ορίζεται ίσο με είκοσι (20) ευρώ και επιστρέφεται σε αυτόν σε περίπτωση μερικής ή στο σύνολο παραδοχής αυτής.»

3. Στο άρθρο 112 του π.δ. 1225/1981 προστίθεται παρ. 3 ως εξής:

«3. Η αίτηση αναστολής απορρίπτεται ως απαράδεκτη εάν μέχρι τη συζήτηση αυτής δεν προσκομισθεί από τον εκάστοτε αιτούντα αποδεικτικό καταβολής παραβόλου, το οποίο ορίζεται ίσο με είκοσι (20) ευρώ και επιστρέφεται σε αυτόν σε περίπτωση μερικής ή στο σύνολο αποδοχής αυτής.»

4. Η περίπτωση γ' του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 56 του π.δ. 774/1980, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 57 του ν. 3659/2008 (Α' 77), αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) για τις αιτήσεις ανάκλησης κατά των πράξεων των Κλιμακίων του άρθρου 2 του ν. 3060/2002 (Α' 242) ή των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε πενήντα (50) ευρώ.»

Άρθρο 84

Μετά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3068/2002 (Α' 274), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 56 του ν. 3900/2010 (Α' 213), προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Για το Ελεγκτικό Συνέδριο, το τριμελές συμβούλιο αποτελείται από τον πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, έναν σύμβουλο και τον εισηγητή. Ο πρόεδρος ορίζει ως εισηγητή τον εισηγητή δικαστή της απόφασης, επί αδυναμίας δε αυτού, άλλον σύμβουλο ή πάρεδρο. Οι πάρεδροι συμμετέχουν στο συμβούλιο της διάταξης αυτής με αποφασιστική ψήφο. Εάν πρόκειται για συμμόρφωση σε απόφαση της Ολομέλειας, το τριμελές συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έναν αντιπρόεδρο και τον εισηγητή δικαστή της απόφασης, επί αδυναμίας δε αυτού από άλλον σύμβουλο.»

ΜΕΡΟΣ Ε΄

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Ν. 1756/1988 (Α' 35), ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

Άρθρο 85

Συγκρότηση Εφετείου

1. Η περίπτωση δ' της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 1756/1988 (Α' 35), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 64 του ν. 3994/2011 (Α' 165), αντικαθίσταται ως εξής:

«δ. το μονομελές εφετείο (πολιτικό ή ποινικό) από πρόεδρο εφετών ή εφέτη και το τριμελές εφετείο (πολιτικό ή ποινικό) από πρόεδρο εφετών ή εφέτη και δύο εφέτες.»

2. Στην παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 1756/1988 προστίθεται νέα περίπτωση γ' ως εξής και οι υφιστάμενες γ' και δ' αναριθμούνται σε δ' και ε' αντίστοιχα:

«γ. Το μονομελές διοικητικό εφετείο, από πρόεδρο εφετών ή έφετη.»

3. Στο άρθρο 15 παρ. 7 περίπτωση β' υποπερίπτωση δδ' του ν. 1756/1988, ο αριθμός «10%» αντικαθίσταται με τον αριθμό «20%».

Άρθρο 86 Κανονισμοί

1. Η παρ. 4 του στοιχείου Α' «Κανονισμοί» του άρθρου 17 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και ο Πρόεδρος του οικείου Συμβουλίου Επιθεώρησης έχουν δικαίωμα να ζητήσουν τη σύνταξη, συμπλήρωση, τροποποίηση ή αντικατάσταση κανονισμού, του οικείου δικαστηρίου και δικαιοδοτικού κλάδου.»

2. Η παρ. 7 του στοιχείου Α' «Κανονισμοί» του άρθρου 17 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Οι κανονισμοί και οι τροποποιήσεις τους υποβάλλονται αμέσως στις οικείες ολομέλειες των ανώτατων δικαστηρίων, οι οποίες έχουν δικαίωμα συμπλήρωσης, τροποποίησης ή ακύρωσης αυτών, ως προς όλα τα σημεία και ειδικότερα ως προς τον αριθμό των δικασίμων και των υποθέσεων που προσδιορίζονται σε κάθε δικάσιμο. Οι κανονισμοί ισχύουν μόνο μετά την τελική έγκρισή τους από τις ολομέλειες των ανώτατων δικαστηρίων και αφού διαβιβαστούν στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

Άρθρο 87

Κλήρωση συνθέσεων

1. Το στοιχείο «Β. Κλήρωση των συνθέσεων» του άρθρου 17 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής: «Β. Κλήρωση των συνθέσεων.

1. Σε όσα πρωτοδικεία και εφετεία προβλέπεται οργανικός αριθμός δεκαπέντε (15) τουλάχιστον δικαστών και στις αντίστοιχες εισαγγελίες, οι συνθέσεις των ποινικών δικαστηρίων καταρτίζονται με κλήρωση.

Στα εφετεία Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης ορίζονται για μία διετία από την ολομέλεια των δικαστηρίων αυτών δικαστές που θα προεδρεύουν στα μονομελή ποινικά εφετεία, με δυνατότητα ανανέωσης της θητείας τους για ένα έτος. Στους πίνακες που καταρτίζονται από την ολομέλεια περιλαμβάνεται ο ανάλογος με τις ανάγκες του δικαστηρίου αριθμός δικαστών, μεταξύ των οποίων γίνεται η κλήρωση των τακτικών και αναπληρωματικών κατά τις επόμενες παραγράφους.

2. Η κλήρωση για την κατάρτιση των συνθέσεων των ποινικών δικαστηρίων στις δικάσιμους κάθε μήνα γίνεται από το πρώτο τριμελές πλημμελειοδικείο ή τριμελές ποινικό εφετείο στην πρώτη δικάσιμο του δεύτερου δεκαήμερου του προηγούμενου μήνα και, αν δεν υπάρχει ή ματαιωθεί για οποιονδήποτε λόγο, γίνεται την επόμενη δικάσιμο ή εργάσιμη ημέρα αντίστοιχα.

3. Ο δικαστής ή ο πρόεδρος του συμβουλίου που διευθύνει το δικαστήριο και ο εισαγγελέας που διευθύνει την εισαγγελία καταρτίζουν πίνακες, οι οποίοι περιλαμβάνουν κατ' αρχαιότητα και με αριθμητική σειρά τα ονόματα:

Στο πρωτοδικείο:

- α) όλων των προέδρων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται οι πρόεδροι των μικτών ορκωτών δικαστηρίων και ανάλογος, προς τις υπηρεσιακές ανάγκες, αριθμός προέδρων των τριμελών πλημμελειοδικείων,
- β) των αρχαιότερων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται οι πρόεδροι των υπόλοιπων τριμελών πλημμελειοδικείων,
- γ) όλων των υπόλοιπων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται τα μέλη των μικτών ορκωτών δικαστηρίων, των τριμελών πλημμελειοδικείων και οι δικαστές των μονομελών πλημμελειοδικείων,

δ) των παρέδρων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται μέλη στις συνθέσεις τριμελών πλημμελειοδικείων.

Στην εισαγγελία πρωτοδικών:

- α) όλων των εισαγγελέων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται οι εισαγγελείς των μικτών ορκωτών δικαστηρίων και ανάλογος, προς τις υπηρεσιακές ανάγκες, αριθμός εισαγγελέων των τριμελών πλημμελειοδικείων,
- β) όλων των αντεισαγγελέων πρωτοδικών, από τους οποίους κληρώνονται οι εισαγγελείς των μονομελών και των υπόλοιπων τριμελών πλημμελειοδικείων,
- γ) των παρέδρων εισαγγελίας, από τους οποίους κληρώνονται οι εισαγγελείς των μονομελών πλημμελειοδικείων και, εφόσον επιβάλλεται από υπηρεσιακές ανάγκες, ανάλογος αριθμός ως εισαγγελέων των τριμελών πλημμελειοδικείων.

Στο εφετείο:

- α) των αρχαιότερων προέδρων εφετών μέχρι τον αναγκαίο αριθμό, ανάλογα με τις ανάγκες του δικαστηρίου, από τους οποίους κληρώνονται οι πρόεδροι των μικτών ορκωτών εφετείων και των πενταμελών εφετείων,
- β) των νεότερων προέδρων εφετών και των αρχαιότερων εφετών, μέχρι τον αναγκαίο αριθμό, ανάλογα με τις ανάγκες του δικαστηρίου, από τους οποίους κληρώνονται οι πρόεδροι των τριμελών εφετείων,
- γ) όλων των υπόλοιπων εφετών, από τους οποίους κληρώνονται τα μέλη των μικτών ορκωτών εφετείων, των πενταμελών και τριμελών εφετείων.

Στην εισαγγελία εφετών:

- α) όλων των εισαγγελέων, από τους οποίους κληρώνονται οι εισαγγελείς των μικτών ορκωτών, των πενταμελών και ανάλογος προς τις υπηρεσιακές ανάγκες αριθμός εισαγγελέων των τριμελών εφετείων,
- β) όλων των αντεισαγγελέων, από τους οποίους κληρώνονται οι εισαγγελείς των υπόλοιπων τριμελών και των μονομελών εφετείων.

4. Με βάση τους πιο πάνω πίνακες ενεργείται η κλήρωση έως ότου συγκροτηθούν όλα τα δικαστήρια του μηνός. Αν εξαντληθούν οι κλήροι πριν συμπληρωθούν όλες οι συνθέσεις, τοποθε-

τούνται πάλι στην κληρωτίδα. Δικαστικοί λειτουργοί, οι οποίοι κατά τη διάρκεια του ίδιου δικαστικού έτους έχουν κληρωθεί κατ' επανάληψη, έχουν δικαίωμα να ζητήσουν με προσφυγή στο τριμελές συμβούλιο ή στον προϊστάμενο της εισαγγελίας την εξαίρεσή τους από την κλήρωση του επόμενου μήνα. Στην κληρωτίδα δεν τίθενται τα ονόματα των δικαστικών λειτουργών που έχουν συμπληρώσει την ανάλογη μηνιαία υπηρεσία. Στο δικαστήριο που ενεργεί την κλήρωση μετέχουν δύο γραμματείς, οι οποίοι τηρούν τα πρόχειρα πρακτικά χωριστά με χρήση χημικού χάρτη σε δύο όμοια πρωτότυπα ο καθένας, τα οποία υπογράφονται στην έδρα από τα μέλη της σύνθεσης. Το ένα από αυτά αναρτάται αμέσως στον πίνακα ανακοινώσεων του δικαστηρίου.

5. Με την ίδια διαδικασία ορίζονται οι αναπληρωματικοί δικαστές και εισαγγελείς και οι σύνεδροι δικαστές και δεύτεροι εισαγγελείς.

6. Ο κανονισμός του δικαστηρίου και, αν δεν υπάρχει, η πράξη του προέδρου του συμβουλίου που διευθύνει το δικαστήριο ρυθμίζει τις λοιπές λεπτομέρειες της διαδικασίας της κλήρωσης.

7.α. Αντικατάσταση δικαστή που έχει κληρωθεί ως μέλος της σύνθεσης δικαστηρίου, καθώς και του εισαγγελέα, δεν επιτρέπεται παρά μόνον από τον αναπληρωματικό δικαστή και εισαγγελέα αντιστοίχως, που ορίζεται κατά τη διαδικασία των παραγράφων 4 και 5, για λόγους ασθενείας ή ανυπέβλητης υπηρεσιακής ή προσωπικής ανάγκης του κληρωθέντος μέλους της σύνθεσης του δικαστηρίου. Ο λόγος της αναπλήρωσης αναγράφεται στα πρακτικά του δικαστηρίου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν εμφανιστεί ασθένεια ή ανυπέβλητη υπηρεσιακή ή προσωπική ανάγκη στους αναπληρωματικούς, ο δικαστής ή ο εισαγγελέας που διευθύνει το δικαστήριο ή την εισαγγελία μπορεί με αιτιολογημένη πράξη του να αντικαταστήσει τον κληρωθέντα αναπληρωματικό δικαστή ή εισαγγελέα αντιστοίχως με άλλον μη κληρωθέντα. Η πράξη αυτή μνημονεύεται στα πρακτικά του δικαστηρίου.

β. Όπου δεν διενεργείται κλήρωση, ο δικαστής ή ο εισαγγελέας που διευθύνει το δικαστήριο ή την εισαγγελία, αν εμφανιστεί ανυπέβλητη δυσχέρεια για την κατάρτιση της σύνθεσης του δικαστηρίου, με αιτιολογημένη πράξη του,

αντικαθιστά ή ορίζει τους δικαστές ή τον εισαγγελέα αντιστοίχως.

8. Σε υποθέσεις που έχουν παραπεμφθεί αρμοδίως για να εκδικαστούν στο τριμελές εφετείο κακουργημάτων και λόγω της σοβαρότητας και του αντικειμένου τους πρόκειται να διαρκέσουν επί μακρό χρόνο, η ολομέλεια του δικαστηρίου των εφετών, που συνέρχεται μετά από πρόσκληση του διευθύνοντος το δικαστήριο, δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από την κλήρωση της σύνθεσης, ορίζει από μεν τους προέδρους εφετών αριθμό δεκαπλάσιο, από δε τους εφέτες αριθμό δεκαπενταπλάσιο του απαιτούμενου για τη συγκρότηση του δικαστηρίου, μεταξύ των οποίων θα κληρωθούν ο πρόεδρος του δικαστηρίου από τους προέδρους εφετών και τα μέλη του δικαστηρίου από τους εφέτες, οι οποίοι με τους αναπληρωτές τους, έναν πρόεδρο εφετών και δύο εφέτες, που κληρώνονται από τον ίδιο αριθμό δικαστών και συμπαραδρεύουν (άρθρο 9 παρ. 3 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας) θα συγκροτήσουν το δικαστήριο του τριμελούς εφετείου κακουργημάτων. Η απόφαση της ολομέλειας ισχύει από τη δημοσίευσή της.

Τα οριζόμενα στα προηγούμενα εδάφια ισχύουν και για τη συγκρότηση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου.

Ο εισαγγελέας της έδρας και ο αναπληρωτής του, ο οποίος συμπαρίσταται, κληρώνονται από δέκα εισαγγελείς εφετών που έχουν οριστεί από την ολομέλεια της οικείας εισαγγελίας με την ίδια διαδικασία, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως όσα προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια.

Η κλήρωση για τη συγκρότηση του δικαστηρίου γίνεται την πρώτη ημέρα συνεδρίασης του προηγούμενου της δικασίμου μήνα από το Α' τριμελές εφετείο πλημμελημάτων σε δημόσια συνεδρίαση. Οι κληρωθέντες συμμετέχουν σε κάθε επόμενη μετ' αναβολή δικάσιμο, εκτός αν παύσουν για οποιονδήποτε λόγο να ανήκουν στη δύναμη του δικαστηρίου, οπότε τη θέση τους καταλαμβάνει το αντίστοιχο αναπληρωματικό μέλος. Στην περίπτωση αυτή, στη θέση του αναπληρωματικού, εφόσον εξακολουθεί να συντρέχει ο λόγος αναπλήρωσης, ορίζεται με την ίδια διαδικασία από την ολομέλεια νέο μέλος.

9. Απαγορεύεται να προσδιοριστεί ή να αναβληθεί υπόθεση σε δικάσιμο για την οποία έχει γίνει η κλήρωση της σύνθεσης του δικαστηρίου. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται:

- α. Ο προσδιορισμός: αα) αν συμπληρώνεται ο χρόνος της παραγραφής του εγκλήματος, οπότε ο αρμόδιος εισαγγελέας εκδίδει αιτιολογημένη πράξη, που παραμένει στη δικογραφία, ββ) αν ο κατηγορούμενος κρατείται και συμπληρώνεται το ανώτατο όριο της προσωρινής του κράτησης, γγ) αν πρόκειται για υποθέσεις του άρθρου 27 παράγραφος 2 του παρόντος νόμου, δδ) αν ο νόμος ορίζει προθεσμία προσδιορισμού.
- β. Η αναβολή: αα) αν ο νόμος ορίζει προθεσμία αναβολής, ββ) αν συντρέχει λόγος αναβολής σε σύντομη ρητή δικάσιμο, που αιτιολογείται ειδικά στην απόφαση.

10. Ο προσδιορισμός των ποινικών υποθέσεων γίνεται από τον αρμόδιο εισαγγελέα με σημείωση της δικάσιμου, χρονολογία και υπογραφή του στους φακέλους των δικογραφιών.

11. Η μη τήρηση των διατάξεων των παραγράφων 2 έως και 8 συνεπάγεται ακυρότητα, που καλύπτεται αν δεν προταθεί πριν αρχίσει η αποδεικτική διαδικασία της υπόθεσης.

12. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν έχουν εφαρμογή στην κατάρτιση των συνθέσεων των δικαστηρίων ανηλίκων.»

2. Στο άρθρο 17 του ν. 1756/1988, προστίθεται στοιχείο Δ', ως εξής:

«Δ. Κλήρωση προεδρευόντων σε τριμελή πλημμελειοδικεία και ποινικά εφετεία.

Σε περίπτωση αναβολής ή ματαίωσης της συζήτησης ποινικής δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του τριμελούς πλημμελειοδικείου ή ποινικού εφετείου (μονομελούς, τριμελούς ή πενταμελούς) αυτή προσδιορίζεται σε δικάσιμο στην οποία προεδρεύει ο ίδιος δικαστής. Για το σκοπό αυτόν:

- α) Η υπηρεσία των προεδρευόντων σε ποινικές υποθέσεις προκαθορίζεται από το συμβούλιο ή τον δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο, ανάλογα με τον αριθμό των υποθέσεων που είναι κάθε φορά εκκρεμείς.
- β) Η κλήρωση των προεδρευόντων διεξάγεται τον Ιανουάριο και τον Ιούλιο κάθε έτους.

γ) Σε περίπτωση μετάθεσης, προαγωγής ή αντικατάστασης για άλλη νόμιμη αιτία του προεδρευόντος, κληρώνεται εύλογος, κατά την κρίση του συμβουλίου ή του δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο, αριθμός αναπληρωτών προεδρευόντων. Εάν ο αριθμός των προεδρευόντων ή αναπληρωτών προεδρευόντων δεν επαρκεί για οποιονδήποτε λόγο, τότε διεξάγεται συμπληρωματική κλήρωση ανάμεσα σε δύο δικαστές για κάθε προεδρεύοντα και για κάθε αναπληρωτή προεδρεύοντα.

δ) Ο εισαγγελέας του δικαστηρίου οφείλει να αποστείλει στον πρόεδρο του συμβουλίου ή στον δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο, αναλυτικό πίνακα στον οποίο να εμφανίζεται ο αριθμός των υποθέσεων, που έχουν ήδη προσδιορισθεί για εκδίκηση ανά ακροατήριο και ανά δικάσιμο, τουλάχιστον δέκα ημέρες πριν από την κλήρωση.

ε) Το πρακτικό της κλήρωσης αποστέλλεται αμέσως στον εισαγγελέα της έδρας του δικαστηρίου.

στ) Μετά την κλήρωση προεδρευόντων, δεν επιτρέπεται προσδιορισμός άλλων υποθέσεων στις δικάσιμους για τις οποίες έχει πραγματοποιηθεί κλήρωση. Εξαιρείται η συζήτηση επί των αυτόφωρων εγκλημάτων, καθώς και των υποθέσεων, για τις οποίες ο εισαγγελέας και ο πρόεδρος του συμβουλίου κρίνουν ότι συντρέχει σοβαρός λόγος σύντομου προσδιορισμού. Η παραβίαση των διατάξεων του στοιχείου Δ' του παρόντος άρθρου δεν επάγεται ακυρότητα. Σε κάθε περίπτωση όμως αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα.»

Άρθρο 88

Όριο ηλικίας - Κωλύματα διορισμού

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 26 του ν. 1756/1988 απαλείφεται η φράση «προκειμένου να βοηθηθεί ο ανακριτής».

2. Η παρ. 4 του άρθρου 36 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Δικαστικός λειτουργός διορίζεται εκείνος που συμπλήρωσε το 28ο έτος και δεν έχει υπερβεί το 40ό έτος της ηλικίας του.»

3. Το στοιχείο ε' της παρ. 1 του άρθρου 37

του ν. 1756/ 1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«ε) Εκείνος που καταδικάστηκε αμετάκλητα σε οποιαδήποτε ποινή, για κλοπή (άρθρα 372 - 374 Π.Κ.), απάτη (άρθρο 386 Π.Κ.), υπεξαίρεση κοινή ή στην υπηρεσία (άρθρα 375,258 Π.Κ.), εκβίαση (άρθρο 385 Π.Κ.), πλαστογραφία (άρθρο 216 Π.Κ.), πλαστογραφία πιστοποιητικών (άρθρο 217 Π.Κ.), πλαστογραφία και κατάχρηση ενσήμων (άρθρο 218 Π.Κ.), ψευδή βεβαίωση (άρθρο 242 Π.Κ.), ψευδορκία και ψευδή ανώμοτη κατάθεση (άρθρα 224, 225 Π.Κ.), παραπλάνηση σε ψευδορκία (άρθρο 228 Π.Κ.), ψευδή καταμήνυση (άρθρο 229 Π.Κ.), απιστία δικηγόρου (άρθρο 235 Π.Κ.), απιστία περί την υπηρεσία (άρθρο 256 Π.Κ.), δωροδοκία (άρθρα 235 - 237 Π.Κ.), καταπίεση (άρθρο 244 Π.Κ.), παράβαση καθήκοντος (άρθρο 259 Π.Κ.), συκοφαντική δυσφήμιση (άρθρο 363 Π.Κ.), υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης (άρθρο 220 Π.Κ.), υπεξαγωγή εγγράφου (άρθρο 222 Π.Κ.), παραβίαση υπηρεσιακού απορρήτου (άρθρο 252 Π.Κ.), έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής (άρθρα 336 - 353 Π.Κ.), έκδοση ακάλυπτης επιταγής, καθώς και για παράβαση της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, λαθρεμπορίας και τυχερών παιχνιδιών.»

4. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 1756/1988, η φράση «Στα Πρωτοδικεία Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιώς ως ανακριτές ορίζονται πρωτοδίκες με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία» αντικαθίσταται με τη φράση «Ειδικά στα Πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης ως ανακριτές ορίζονται για μία τριετία πρωτοδίκες με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία».

Άρθρο 89

Άδεια τοκετού και ανατροφής παιδιού

Οι παράγραφοι 20, 21, 22 και 23 του άρθρου 44 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται και προστίθενται παράγραφοι 24, 25 και 26, ως εξής:

«20. Η δικαστική λειτουργός που κυοφορεί έχει δικαίωμα άδειας πριν και μετά τον τοκετό, κατά τις διατάξεις που ισχύουν για τους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους του κράτους.

21. Στο γονέα δικαστικό λειτουργό χορηγείται, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης,

Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ύστερα από αίτησή του, άδεια πέντε (5) μηνών με αποδοχές για ανατροφή παιδιού. Η ημερομηνία έναρξης της ορίζεται: α) από τον Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης, σε όσα Δικαστήρια διευθύνονται από Τριμελές Συμβούλιο, β) από τον προϊστάμενο του Δικαστηρίου ή της Εισαγγελίας ή της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων σε κάθε άλλη περίπτωση, και πρέπει να προσδιορίζεται, όταν το σχετικό αίτημα υποβάλλεται από μητέρα δικαστική λειτουργό, το συντομότερο δυνατόν, οπωσδήποτε, όμως, μέσα σε δύο (2) μήνες από το πέρας της άδειας μητρότητας που έλαβε η ίδια δικαστική λειτουργός. Η αίτηση για τη χορήγηση της πιο πάνω άδειας σε πατέρα δικαστικό λειτουργό για την ανατροφή του παιδιού του πρέπει να υποβάλλεται το συντομότερο δυνατόν μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας που έχει χορηγηθεί στην εργαζομένη μητέρα του παιδιού του. Αν η σύζυγος του δικαστικού λειτουργού δεν έχει πάρει άδεια μητρότητας, η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται το συντομότερο δυνατόν μετά την ημερομηνία κατά την οποία θα έληγε η άδεια μητρότητας, την οποία, με βάση το χρόνο τοκετού, θα ελάμβανε μητέρα δικαστική λειτουργός.

22. Στους ειρηνοδίκες και πταισματοδίκες η άδεια της προηγούμενης παραγράφου χορηγείται: 1) από τον Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης για το Ειρηνοδικείο Αθηνών, 2) από τον διευθύνοντα το δικαστήριο, αν υπηρετούν πέντε (5) τουλάχιστον ειρηνοδίκες ή πταισματοδίκες σε αυτό, και 3) από τον Πρόεδρο του οικείου Πρωτοδικείου στις λοιπές περιπτώσεις. Οι παραπάνω ορίζουν και την ημερομηνία έναρξης της άδειας.

23. Αν και οι δύο γονείς είναι δικαστικοί λειτουργοί, με κοινή τους δήλωση που κατατίθεται στις υπηρεσίες τους καθορίζουν ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση άδειας ανατροφής παιδιού.

24. Αν ο σύζυγος δικαστικού λειτουργού δεν εργάζεται ή δεν ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα, ο δικαστικός λειτουργός δεν δικαιούται να κάνει χρήση της άδειας ανατροφής παιδιού, εκτός αν λόγω σοβαρής πάθησης ή βλάβης κριθεί ο σύζυγος του δικαστικού λειτουργού ανίκανος να

αντιμετωπίζει τις ανάγκες ανατροφής του παιδιού, σύμφωνα με βεβαίωση της Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγεται ο δικαστικός λειτουργός.

25. Αν ο σύζυγος δικαστικού λειτουργού εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα και δικαιούται αντίστοιχης της παραγράφου 21 άδειας ανατροφής παιδιού, ο δικαστικός λειτουργός δικαιούται να κάνει χρήση της άδειας ανατροφής παιδιού κατά το μέρος που ο σύζυγος αυτού δεν κάνει χρήση των δικών του δικαιωμάτων ή κατά το μέρος που αυτά υπολείπονται της ανατροφής παιδιού.

26. Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης παιδιού χωρίς γάμο των γονέων του, την παραπάνω άδεια ανατροφής παιδιού δικαιούται ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια του παιδιού.»

Άρθρο 90

Μισθός - Θέματα δικαστικών διακοπών

1. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 43 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Δεν οφείλεται μισθός για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο δικαστικός λειτουργός από δική του υπαιτιότητα δεν παρέχει υπηρεσία. Ως μη παροχή υπηρεσίας νοείται και η, κατά την κρίση των οργάνων που αναφέρονται στην επόμενη παράγραφο, αδικαιολόγητη καθυστέρηση παράδοσης σχεδίων αποφάσεων και δικογραφιών που του ανατίθενται προς επεξεργασία, καθώς και η μη συμμετοχή στις συνεδριάσεις των οργάνων του δικαστηρίου ή η μη εκτέλεση υπηρεσίας που του ανατέθηκε αρμοδίως.

4. Στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου ο μισθός περικόπτεται με πράξη του δικαστικού λειτουργού που διευθύνει το δικαστήριο ή την εισαγγελία ή τη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, ή με πράξη του προϊσταμένου του αμέσως ανώτερου δικαστηρίου ή εισαγγελίας. Για την περικοπή του μισθού του εκκαθαριστή - δικαστικού λειτουργού, αρμόδιος είναι ο προϊστάμενος του αμέσως ανώτερου δικαστηρίου ή εισαγγελίας. Ο αρμόδιος για την περικοπή του μισθού πριν προβεί στην έκδοση της πράξης καλεί εγγράφως τον δικαστικό λειτουργό να εκφράσει τις απόψεις του, ενώ τάσσει σε αυτόν και προθεσμία για την περαίωση της

εκκρεμότητας. Η πράξη της περικοπής τίθεται στον ατομικό φάκελο του δικαστικού λειτουργού και συνιστά δυσμενές στοιχείο για την προαγωγή του. Κατά της πράξης αυτής επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του οικείου Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από την επίδοσή της στον ενδιαφερόμενο δικαστικό λειτουργό, χωρίς να αναστέλλεται για οποιονδήποτε λόγο η εκτέλεσή της. Το συμβούλιο αποφαινεται αμετάκλητα και, αν αποδεχθεί την προσφυγή, εξαφανίζει την πράξη περικοπής και η πράξη αυτή αφαιρείται από τον ατομικό φάκελο του δικαστικού λειτουργού και δεν λαμβάνεται υπόψη για την προαγωγή του, ενώ διατάσσεται η απόδοση του μισθού που περικόπηκε.»

2. Η παρ. 11 του άρθρου 44 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Δικαστικός λειτουργός δεν έχει δικαίωμα να κάνει ολικά ή μερικά χρήση δικαστικών διακοπών ή κανονικής άδειας, εφόσον κατά την κρίση του οικείου προϊσταμένου υπάρχει κίνδυνος ουσιώδους καθυστέρησης στην έκδοση απόφασης ή βουλεύματος σε επείγουσα υπόθεση ή σε άλλη επείγουσα δικαστική ενέργεια. Αν ο δικαστικός λειτουργός καθυστερεί να παραδώσει σημαντικό αριθμό σχεδίων αποφάσεων υποθέσεων που έχουν συζητηθεί ή καθυστερεί να επεξεργασθεί τις δικογραφίες που του έχουν ανατεθεί κατά τους όρους που καθορίζει ο νόμος, ο κανονισμός ή η ολομέλεια του δικαστηρίου ή της εισαγγελίας, μπορεί να υποχρεωθεί, με πράξη του προϊσταμένου του οικείου δικαστηρίου ή με πράξη του προϊσταμένου του αμέσως ανώτερου δικαστηρίου ή εισαγγελίας, να προσκομίσει τον οριζόμενο από αυτούς αριθμό σχεδίων ή δικογραφιών μέσα στην περίοδο των δικαστικών διακοπών. Σε κάθε περίπτωση ο δικαστικός λειτουργός έχει υποχρέωση, η οποία ελέγχεται πειθαρχικά, να έχει διεκπεραιώσει την εκκρεμότητα πριν την έναρξη του νέου δικαστικού έτους.»

Άρθρο 91

Αναρρωτική άδεια

1. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 45 του ν. 1756/1988 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Εάν η αναρρωτική άδεια ή η απουσία λόγω

ασθενείας εκτείνεται σε δύο διαδοχικές πολιτικές δικασίμους, ο δικαστικός λειτουργός παραπέμπεται υποχρεωτικά για εξέταση στην οικεία υγειονομική επιτροπή. Σε περίπτωση ανίατων ασθενειών η άδεια μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται απολύτως απαραίτητο.»

2. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 45 του ν. 1756/1988 προστίθεται η φράση «κατά τις οικείες διατάξεις».

Άρθρο 92 Εκπαιδευτική άδεια

Το άρθρο 46 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Επιτρέπεται η χορήγηση εκπαιδευτικής άδειας απουσίας στην αλλοδαπή:

- α) στους εισηγητές και παρέδρους του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου,
- β) στους δικαστικούς λειτουργούς των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων από το βαθμό του ειρηνοδίκη, του πρωτοδίκη και του αντεισαγγελέα πρωτοδικών μέχρι του εφέτη και του αντεισαγγελέα εφετών,
- γ) στους δικαστικούς λειτουργούς των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων από το βαθμό του πρωτοδίκη μέχρι του εφέτη.

Εκπαιδευτική άδεια δεν επιτρέπεται να χορηγηθεί μετά τη συμπλήρωση του τεσσαρακοστού πέμπτου (45ου) έτους της ηλικίας. Για να χορηγηθεί εκπαιδευτική άδεια απαιτείται ο δικαστικός λειτουργός να έχει πολύ καλή γνώση της γλώσσας της χώρας στην οποία πρόκειται να μεταβεί για εκπαίδευση και να έχει γίνει δεκτός σε αναγνωρισμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών σε πανεπιστήμιο της αλλοδαπής.

2. Ο αριθμός των δικαστικών λειτουργών που αποστέλλονται στην αλλοδαπή με εκπαιδευτική άδεια κάθε εκπαιδευτικό έτος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που εκδίδεται μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

3. Οι άδειες χορηγούνται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το αργότερο έως το τέλος Μαρτίου του

έτους έναρξης της άδειας, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου δικαστικού λειτουργού και απόφαση του αρμόδιου Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο αποφαινεται ύστερα από ερώτημα του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και μόνο μέχρι τον αριθμό των αναφερόμενων σε αυτό θέσεων. Στην αίτηση πρέπει να προσδιορίζονται τα θέματα με τα οποία πρόκειται να ασχοληθεί ο δικαστικός λειτουργός και να επισυνάπτονται τα δικαιολογητικά. Ο Υπουργός έχει δικαίωμα να διαφωνήσει με την απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή αποφαινεται η ολομέλεια του οικείου ανώτατου δικαστηρίου.

4. Η εκπαιδευτική άδεια χορηγείται για ένα έτος και είναι δυνατόν να παραταθεί, με την ίδια διαδικασία, για ένα ακόμη έτος, αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, εφόσον ο δικαστικός λειτουργός καταθέτει βεβαίωση του πανεπιστημίου ότι έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή και ότι μπορεί ακόμη να ολοκληρώσει το πρόγραμμα των μεταπτυχιακών του σπουδών. Στην περίπτωση αδικαιολόγητης υπέρβασης της εκπαιδευτικής άδειας εφαρμόζονται όσα ορίζονται στο άρθρο 44 παράγραφος 19.

5. Αυτός που πήρε εκπαιδευτική άδεια οφείλει να αναφέρει με δήλωσή του στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων την ημερομηνία αναχώρησης και εγκατάστασής του στην αλλοδαπή, την έναρξη της εκπαίδευσής του, καθώς και τον τόπο και τη διεύθυνση της διαμονής του. Οφείλει επίσης, στο τέλος κάθε εξαμήνου, να υποβάλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στον πρόεδρο του οικείου Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου λεπτομερή έκθεση για τη συντελεσθείσα εργασία και για την πορεία της εκπαίδευσής του, με τα αποδεικτικά των σπουδών του. Παράβαση της υποχρέωσης αυτής είναι δυνατόν να επιφέρει την ανάκληση του υπολοίπου της εκπαιδευτικής άδειας.

6. Στον δικαστικό λειτουργό που αποστέλλεται με εκπαιδευτική άδεια παρέχεται επιπλέον το 50% των αποδοχών της οργανικής του θέσης, καθώς και τα έξοδα μετάβασης και επι-

στροφής. Στον δικαστικό λειτουργό που πήρε υποτροφία από το ίδρυμα κρατικών υποτροφιών ή από οποιονδήποτε άλλο ημεδαπό οργανισμό, οι επιπλέον αποδοχές καταβάλλονται μειωμένες κατά το ποσό της υποτροφίας.

7. Η εκπαιδευτική άδεια διακόπτεται ύστερα από απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, αν οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιβάλλουν ή αν ο δικαστικός λειτουργός δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη επίδοση ή υπέπεσε σε πειθαρχικό παράπτωμα.

8. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή ο πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου μπορεί να αναθέσει σε δικαστικό λειτουργό, που βρίσκεται με εκπαιδευτική άδεια στην αλλοδαπή, τη μελέτη ή έρευνα ορισμένων ζητημάτων που αφορούν τη λειτουργία των δικαστηρίων ή των φυλακών και τη σχετική με τη δικαιοσύνη νομοθεσία ή άλλα ειδικά θέματα.

9. Οι δικαστικοί λειτουργοί που έλαβαν εκπαιδευτική άδεια είναι υποχρεωμένοι, μετά την επιστροφή τους, να υπηρετήσουν επί χρόνο τετραπλάσιο του χρόνου της άδειάς τους.

10. Αν οι δικαστικοί λειτουργοί αθετήσουν την υποχρέωσή τους αυτή, οφείλουν να επιστρέψουν στο Δημόσιο, μέσα σε τρεις μήνες, τις επιπλέον αποδοχές που έλαβαν κατά το χρόνο της άδειας, καθώς και τα έξοδα μετάβασης και επιστροφής, με το νόμιμο τόκο από τη λήψη τους. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις του κώδικα είσπραξης δημοσίων εσόδων.

11. Σε έκτακτες περιπτώσεις ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από γνώμη του προέδρου του οικείου ανώτατου δικαστηρίου του κλάδου στον οποίο ανήκει ο δικαστικός λειτουργός ή, αν πρόκειται για μέλη της Γενικής Επιτροπείας, του γενικού επιτρόπου της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, μπορεί να επιτρέψει την αποστολή στην αλλοδαπή δικαστικών λειτουργών όλων των βαθμών, ανεξαρτήτως ηλικίας, για συμμετοχή σε συνέδρια ή παρακολούθηση βραχυχρόνιων σεμιναρίων ή της οργάνωσης και λειτουργίας ξένων δικαστηρίων. Η απουσία του δικαστικού λειτουργού από τα καθήκοντά του δεν μπορεί να υπερβεί το μήνα.

12. Εκπαιδευτική άδεια απουσίας στην ημεδαπή μπορεί να χορηγηθεί στους δικαστικούς λειτουργούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μόνο για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, εφόσον αυτοί έχουν ήδη γίνει δεκτοί από Νομικό Τμήμα Νομικής Σχολής, έχει ορισθεί από τον αρμόδιο Τομέα η σχετική τριμελής συμβουλευτική επιτροπή που θα παρακολουθεί τον υποψήφιο διδάκτορα και έχει ορισθεί και το θέμα της διατριβής. Η εκπαιδευτική άδεια δεν μπορεί να υπερβεί σε καμία περίπτωση τους έξι (6) μήνες. Χορηγείται υπό τις προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως, στον δικαστικό λειτουργό που δεν έχει συμπληρώσει το 48ο έτος της ηλικίας του. Στον δικαστικό λειτουργό δεν χορηγούνται άλλες αποδοχές ή παντός είδους επιμίσθιο ή έξοδα.

13. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία εκδίδεται το αργότερο έως την 30ή Ιουνίου κάθε έτους, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου δικαστικού λειτουργού και απόφαση του αρμόδιου Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, μπορεί να χορηγείται ειδική άδεια απουσίας έως πέντε μηνών στην αλλοδαπή σε: α) δύο κατ' έτος παρέδρους και εισηγητές του Συμβουλίου της Επικρατείας, β) τρεις κατ' έτος δικαστικούς λειτουργούς των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων από το βαθμό του πρωτοδίκη μέχρι και του εφέτη και γ) τρεις κατ' έτος δικαστικούς λειτουργούς των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων από το βαθμό του πρωτοδίκη μέχρι και του εφέτη, προκειμένου αυτοί να ασκηθούν για επιμορφωτικούς λόγους στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και σε εθνικά αλλοδαπά δικαστήρια. Οι παράγραφοι 5 και 6 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως, οι δε επιπλέον των τακτικών αποδοχές καταβάλλονται μειωμένες κατά το ποσό της αμοιβής που λαμβάνουν από τα ευρωπαϊκά και αλλοδαπά εθνικά δικαστήρια για τη συμμετοχή τους στο ανωτέρω πρόγραμμα. Οι ανωτέρω δικαστικοί λειτουργοί οφείλουν να γνωρίζουν άριστα μία εκ των επισήμων γλωσσών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επι-

κρατείας και ο Πρόεδρος και ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορούν να ζητήσουν από τους ανωτέρω δικαστικούς λειτουργούς να συντάξουν έκθεση για τα προγράμματα που παρακολούθησαν και να τα παρουσιάσουν στους λοιπούς δικαστικούς λειτουργούς του οικείου δικαιοδοτικού κλάδου.»

Άρθρο 93 Προαγωγές

Η παράγραφος 5 του άρθρου 49 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται και στο ίδιο άρθρο προστίθενται νέες παράγραφοι 6, 7, 8, 9 και 10 ως εξής:

«5. Η προαγωγή στους βαθμούς του συμβούλου της Επικρατείας, του αρεοπαγίτη, του αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, του συμβούλου και αντεπιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του επιτρόπου και αντεπιτρόπου των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, του προέδρου και εισαγγελέα εφετών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και του προέδρου εφετών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, γίνεται κατ' απόλυτη εκλογή και προϋποθέτει την ύπαρξη εξαιρετικών προσόντων στο πρόσωπο των ανωτέρω δικαστικών λειτουργών που έχουν τα τυπικά προσόντα. Ως ουσιαστικά προσόντα αξιολογούνται ιδίως, το ήθος, το σθένος, η κρίση και αντίληψη, η ποσοτική και ποιοτική απόδοση, η επιστημονική κατάρτιση και η κοινωνική παράσταση.

6. Κατ' απόλυτη εκλογή κρίνονται και οι λοιποί δικαστικοί λειτουργοί, εκτός από αυτούς που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, οι οποίοι συγκεντρώνουν σε ιδιαίτερα ικανό βαθμό τα πιο πάνω ουσιαστικά προσόντα και μπορούν να ανταποκριθούν πλήρως στα καθήκοντα του ανώτερου βαθμού.

7. Για την εκτίμηση των ουσιαστικών προσόντων των κρινόμενων λαμβάνονται υπόψη οι εκθέσεις επιθεώρησης, οι ατομικοί φάκελοι και κάθε άλλο πρόσφορο στοιχείο.

8. Οι αποφάσεις του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου και της οικείας ολομέλειας πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να είναι πλήρως αιτιολογημένες. Τα μέλη τους μπορούν να στηρίζουν αιτιολογημένα την κρίση τους και στην προσωπική τους αντίληψη ως προς την ικανότη-

τα των κρινόμενων για την απονομή της δικαιοσύνης και τα εν γένει προσόντα τους.

9. Δεν προάγεται στον επόμενο βαθμό δικαστής, ο οποίος καθυστερεί αδικαιολόγητα τη δημοσίευση και θεώρηση των αποφάσεων που εκδίδει, καθώς και εισαγγελικός λειτουργός ο οποίος καθυστερεί αδικαιολόγητα την επεξεργασία των δικογραφιών που του ανατίθενται, εκτός αν το οικείο συμβούλιο αιτιολογήσει ειδικά τους λόγους της κατά παρέκκλιση προαγωγής. Αδικαιολόγητη είναι η καθυστέρηση όταν: α) οι αποφάσεις δεν δημοσιεύονται μέσα σε διάστημα έξι μηνών από τη συζήτηση ή μέσα στις ειδικότερες προθεσμίες που ορίζει ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας ή οι οικείες ειδικές διατάξεις για το Συμβούλιο της Επικρατείας και το Ελεγκτικό Συνέδριο, β) προκειμένου για υποθέσεις ασφαλιστικών, όταν οι αποφάσεις δεν εκδίδονται μέσα σε ένα μήνα, γ) προκειμένου για θεωρήσεις όταν αυτές γίνονται πέρα από ένα μήνα, δ) προκειμένου για εισαγγελικούς λειτουργούς όταν η επεξεργασία και μη επιστροφή των δικογραφιών καθυστερεί πέρα από τέσσερις μήνες.

10. Μη προακτέος κρίνεται ο δικαστικός λειτουργός ο οποίος έχει τιμωρηθεί πειθαρχικά σε οποιαδήποτε ποινή για καθυστέρηση στην εν γένει εκτέλεση των καθηκόντων του, τουλάχιστον δύο φορές την τελευταία επταετία.»

Άρθρο 94 Μεταθέσεις - Αποσπάσεις

1. Το άρθρο 50 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο όσον αφορά προαγωγές και μεταθέσεις δικαστικών λειτουργών συνεδριάζει μια φορά το χρόνο, κατά το χρονικό διάστημα από 10 Ιουνίου έως 10 Ιουλίου. Οι προαγόμενοι και μετατιθέμενοι δικαστικοί λειτουργοί είναι υποχρεωμένοι να εμφανισθούν στις θέσεις τους έως την 15η Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους. Αν εμφανισθεί απρόβλεπτη υπηρεσιακή ανάγκη ή σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τη διάρκεια του δικαστικού έτους, επιτρέπεται μόνο απόσπαση δικαστικού λειτουργού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 51.

2. Μετάθεση δικαστικού λειτουργού δεν επιτρέπεται πριν από τη συμπλήρωση υπηρεσίας ενός (1) δικαστικού έτους στον τόπο όπου τοποθετήθηκε, λόγω διορισμού, προαγωγής ή μετάθεσης. Προκειμένου για δικαστές των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων δεν επιτρέπεται μετάθεση πριν από τη συμπλήρωση υπηρεσίας δύο (2) δικαστικών ετών στον τόπο όπου τοποθετήθηκαν, λόγω διορισμού, προαγωγής ή μετάθεσης. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται μετάθεση και πριν την παρέλευση του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, για υπηρεσιακούς ή σοβαρούς προσωπικούς λόγους, οι οποίοι πρέπει να βεβαιώνονται ειδικά στην απόφαση ή αν υποβληθούν αιτήσεις αμοιβαίας μετάθεσης ή εάν υπάρχει ή προκύπτει κώλυμα εντοπιότητας.

3. Μετάθεση δικαστικού λειτουργού μπορεί να γίνει είτε ύστερα από αίτηση αυτού είτε αυτεπαγγέλτως προκειμένου να αντιμετωπισθεί υπηρεσιακή ανάγκη, η οποία πρέπει να εκτίθεται αναλυτικά στην απόφαση. Απαγορεύεται να αποφασισθεί μετάθεση που έχει σχέση με την άσκηση των δικαιοδοτικών και εν γένει υπηρεσιακών καθηκόντων του δικαστικού λειτουργού.

4. Η μετάθεση είναι υποχρεωτική αν ο δικαστικός λειτουργός: α) υπέπεσε σε βαρύ πειθαρχικό παράπτωμα, β) εμφανίζει αδικαιολόγητη και σοβαρή, κατά την κρίση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, καθυστέρηση στην εκτέλεση των καθηκόντων του.

5. Δικαστικός λειτουργός σύζυγος δικαστικού λειτουργού μετατίθεται ύστερα από αίτηση του στην περιφέρεια που υπηρετεί ο άλλος σύζυγος, εφόσον δεν υπάρχει κώλυμα συνυπηρέτησης. Δημόσιος υπάλληλος και υπάλληλος νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου σύζυγος δικαστικού λειτουργού μπορεί να μετατίθεται ύστερα από αίτησή του στην περιφέρεια όπου υπηρετεί ο σύζυγός του, εφόσον υπάρχει κενή θέση σε αντίστοιχη υπηρεσία.»

2. Στο τέλος της παρ. 7 του άρθρου 51 του ν. 1756/1988 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Μετά την παρέλευση του ανωτέρω χρόνου και σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατή η εκ νέου απόσπαση του ίδιου δικαστικού λειτουργού.»

Άρθρο 95

Αργία

Το άρθρο 57 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 57

Αργία

1. Ο δικαστικός λειτουργός που στερήθηκε την προσωπική του ελευθερία με ένταλμα προσωρινής κράτησης, με βούλευμα ή με δικαστική απόφαση, έστω και αν απολύθηκε προσωρινά από τις φυλακές, τίθεται αυτοδίκαια σε κατάσταση αργίας. Αν εκλείψει ο λόγος για τον οποίο ο δικαστικός λειτουργός τέθηκε σε αργία, επανέρχεται αυτοδίκαια στην υπηρεσία. Αν έχουν μεσολαβήσει προαγωγές, κρίνεται και μπορεί να προαχθεί στον ανώτερο βαθμό εάν υπάρχει κενή οργανική θέση, διαφορετικά, προαγόμενος, παραμένει υπεράριθμος και καταλαμβάνει την πρώτη θέση που θα κενωθεί. Σε περίπτωση που αμετάκλητα αθωωθεί από την ασκηθείσα σε βάρος του ποινική δίωξη, καταλαμβάνει τη σειρά αρχαιότητας που κατείχε στον προηγούμενο βαθμό, διαφορετικά η αρχαιότητα του καθορίζεται με απόφαση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου:

2. Ο δικαστικός λειτουργός μπορεί να τεθεί σε προσωρινή αργία, αν ασκήθηκε εναντίον του: α) ποινική δίωξη για έγκλημα που αποτελεί κώλυμα διορισμού κατά τις διατάξεις του άρθρου 37, με εξαίρεση τα εγκλήματα της ψευδορκίας και ψευδούς ανώμοτης κατάθεσης (άρθρα 224, 225 Π.Κ.), παραπλάνησης σε ψευδορκία (άρθρο 228 Π.Κ.), ψευδούς καταμήνυσης (άρθρο 229 Π.Κ.), συκοφαντικής δυσφήμισης (άρθρο 363 Π.Κ.) και της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής,

β) πειθαρχική δίωξη για παράπτωμα που μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης.

3. Η θέση σε προσωρινή αργία, κατά την προηγούμενη παράγραφο, γίνεται με προεδρικό διάταγμα ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που εκδίδεται ύστερα από πλήρως αιτιολογημένη απόφαση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου. Μετά την πάροδο εξαμήνου από τη θέση σε προσωρινή αργία, το ίδιο συμβούλιο υποχρεούται να αποφανθεί αιτιολο-

γημένα για τη συνέχιση ή μη της αργίας. Η προσωρινή αργία αίρεται αυτοδίκαια μετά την πάροδο διετίας από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος περί θέσεως του δικαστικού λειτουργού σε αργία, εφόσον δεν έχει εκδοθεί παραπεμπτικό βούλευμα ή καταδικαστική απόφαση και εφαρμόζονται ανάλογα τα τελευταία εδάφια της παραγράφου 1. Μπορεί όμως το μέτρο να ληφθεί εκ νέου στην περίπτωση της υποβολής αίτησης επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας κατά το άρθρο 105.

4. Για τον δικαστικό λειτουργό που τελεί σε κατάσταση αργίας ή προσωρινής αργίας, αναβάλλεται η κρίση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου περί προαγωγής μέχρι να εκλείψει ο λόγος για τον οποίο ο δικαστικός λειτουργός τέθηκε σε αργία ή μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση ή αμετάκλητο βούλευμα ή τελεσίδικη πειθαρχική απόφαση, αντίστοιχα.

5. Η προσωρινή αργία της παραγράφου 2 αρχίζει και λήγει, αντίστοιχα, από την ανακοίνωση στον δικαστικό λειτουργό του σχετικού προεδρικού διατάγματος. Δεν απαιτείται έκδοση προεδρικού διατάγματος για τη λήξη της αργίας, αν εκδοθεί αμετάκλητη απαλλακτική δικαστική απόφαση ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα ή τελεσίδικη απαλλακτική πειθαρχική απόφαση. Στις περιπτώσεις αυτές ο δικαστικός λειτουργός επανέρχεται, επίσης, αυτοδίκαια στην υπηρεσία και εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 1. Επανέρχεται, επίσης, αυτοδίκαια στην υπηρεσία, μετά την έκδοση σχετικού διαπιστωτικού προεδρικού διατάγματος, ο δικαστικός λειτουργός ο οποίος καταδικάστηκε αμετάκλητα για έγκλημα ή τιμωρήθηκε τελεσίδικα για πειθαρχικό παράπτωμα, που δεν συνεπάγονται οριστική παύση και εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 1.

6. Από τις αποδοχές του δικαστικού λειτουργού που έχει τεθεί σε αργία παρακρατείται το ένα τρίτο (1/3). Το ποσό που παρακρατήθηκε αποδίδεται, με πράξη του εκκαθαριστή αποδοχών της υπηρεσίας, αν ο δικαστικός λειτουργός αθωωθεί αμετάκλητα από την ασκηθείσα σε βάρος του ποινική και πειθαρχική δίωξη. Σε κάθε

άλλη περίπτωση, εκτός από εκείνη της οριστικής παύσης, μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου να διαταχθεί η απόδοση, εν όλω ή εν μέρει, του ποσού που παρακρατήθηκε.»

Άρθρο 96

Θέση εκτός υπηρεσίας

Το άρθρο 57Α του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 57Α

Θέση εκτός υπηρεσίας

Ο δικαστικός λειτουργός, σε βάρος του οποίου έχει διαταχθεί πειθαρχική προκαταρκτική εξέταση για αδίκημα που μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης, μπορεί, να τεθεί προσωρινά εκτός υπηρεσίας με πλήρως αιτιολογημένη απόφαση του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου μέχρι το πέρας της εξέτασης αυτής. Στην περίπτωση αυτή ο δικαστικός λειτουργός διατηρεί τις αποδοχές του. Αν, στη συνέχεια, ασκηθεί κατ' αυτού πειθαρχική δίωξη εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 57. Αν η υπόθεση τεθεί στο αρχείο, ο δικαστικός λειτουργός επανέρχεται αυτοδίκαια στην υπηρεσία. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 5 του προηγούμενου άρθρου.»

Άρθρο 97

Προαγωγή διοικητικών δικαστών στο Συμβούλιο της Επικρατείας

Μετά το άρθρο 66 προστίθενται άρθρα 66Α, 66Β και 66Γ, ως εξής:

«Άρθρο 66Α

1. Οι θέσεις των Συμβούλων της Επικρατείας καλύπτονται κατά το ένα πέμπτο με προαγωγή δικαστών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2 και στα άρθρα 66Β και 66Γ.

2. Σε Σύμβουλο της Επικρατείας προάγεται, ύστερα από αίτηση του, και εφόσον δεν συμπληρώνει το εξηκοστό τρίτο έτος της ηλικίας του έως την 31η Δεκεμβρίου του έτους κενώσεως ή συστάσεως της θέσεως, πρόεδρος εφετών διοικητικών δικαστηρίων ή εφέτης διοικητικών δικα-

στηρίων, με επτά τουλάχιστον έτη υπηρεσίας στο βαθμό του εφέτη και συνολική πραγματική δικαστική υπηρεσία είκοσι έξι τουλάχιστον ετών στα διοικητικά δικαστήρια.

3. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο της Διοικητικής Δικαιοσύνης, εκτιμώντας τις ανάγκες της υπηρεσίας, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να κρίνει ως προακτέο δικαστικό λειτουργό που έχει τα νόμιμα προσόντα και δίχως αίτησή του.»

«Άρθρο 66B

1. Η διαδικασία πλήρωσης θέσης Συμβούλου της Επικρατείας με προαγωγή δικαστή των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων κινείται με ανακοίνωση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Η ανακοίνωση αποστέλλεται στα διοικητικά εφετεία της χώρας και αναρτάται αμέσως από τον γραμματέα του κάθε εφετείου στο οικείο δικαστικό κατάστημα. Για την ανάρτηση συντάσσεται έκθεση που διαβιβάζεται στον Γενικό Επίτροπο. Η ανακοίνωση αποστέλλεται, το ταχύτερο δυνατόν, μετά την κένωση της θέσης ή τη σύσταση νέας θέσης. Ειδικά για την πλήρωση των κενών θέσεων οι οποίες προβλέπεται ότι θα προκύψουν την 30ή Ιουνίου κάθε έτους, η ανακοίνωση αποστέλλεται το αργότερο εντός του μηνός Φεβρουαρίου. Με την ανακοίνωση καλούνται οι ενδιαφερόμενοι που έχουν τα νόμιμα προσόντα να υποβάλουν αίτηση στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την επομένη της αναρτήσεως της ανακοινώσεως.

2. Μετά τη λήξη της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας των τακτικών δικαστηρίων αποστέλλει στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Ο Υπουργός υποβάλλει ερώτημα για την πλήρωση των ανωτέρω θέσεων στον Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου της Διοικητικής Δικαιοσύνης, διαβιβάζοντας και τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί. Το ερώτημα προκαλείται μέσα σε δύο μήνες από την κένωση της θέσης ή τη σύσταση νέας θέσης. Για την πλήρωση των θέσεων οι οποίες προβλέπεται ότι θα κεν-

νωθούν την 30ή Ιουνίου κάθε έτους, το ερώτημα αποστέλλεται εντός του μηνός Απριλίου.»

«Άρθρο 66Γ

1. Η προαγωγή γίνεται κατ' απόλυτη εκλογή, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 49.

2. Ο πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου της Διοικητικής Δικαιοσύνης ορίζει έναν αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ή σύμβουλο της Επικρατείας από τα μέλη αυτού ως εισηγητή, ο οποίος συντάσσει για τους κρινόμενους αιτιολογημένη εισήγηση και την αναπτύσσει προφορικά στη συνεδρίαση. Ο εισηγητής λαμβάνει υπόψη για την εκτίμηση των ουσιαστικών προσόντων των κρινόμενων τις εκθέσεις επιθεώρησης, τους ατομικούς φακέλους και κάθε άλλο πρόσφορο στοιχείο. Μπορεί ακόμη να σχηματίσει και προσωπική αντίληψη ως προς την ικανότητα των κρινόμενων για την απονομή της δικαιοσύνης και τα εν γένει προσόντα τους.

3. Η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου της Διοικητικής Δικαιοσύνης διαβιβάζεται στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στα διοικητικά εφετεία όπου υπηρετούν οι δικαστικοί λειτουργοί που είχαν υποβάλει σχετική αίτηση. Ο δικαστικός λειτουργός που δεν κρίθηκε προακτέος έχει δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή κατά της απόφασης στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 68.»

Άρθρο 98

Παρατηρητές - Προσφυγή σε ολομέλεια

1. Το τρίτο και το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 8 του άρθρου 67 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται, αντίστοιχα, ως εξής:

«Αυτοί ορίζονται με κλήρωση μεταξύ των δεκαπέντε αρχαιοτέρων παρέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, προέδρων εφετών και εφετών των διοικητικών εφετειών Αθηνών και Πειραιώς, οι οποίοι δεν έχουν τιμωρηθεί με οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή εκτός από την επίπληξη ή δεν έχουν κριθεί μη προακτέοι στον επόμενο βαθμό από αυτόν που κατέχουν.

Οι μετέχοντες χωρίς ψήφο καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το κρινόμενο ζήτημα, οφείλουν δε να αποχωρήσουν πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας.»

2. Το πρώτο εδάφιο, αντίστοιχα, των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 68 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε ημερών αφ' ότου περιέλθει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, μπορεί, με τους περιορισμούς της επόμενης παραγράφου, να διαφωνήσει προς την απόφαση και να παρπέμψει την υπόθεση στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, εκθέτοντας τους λόγους της διαφωνίας.

8. Προσφυγή στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου που αφορά προαγωγή, τοποθέτηση, μετάθεση και απόσπαση έχει δικαίωμα να ασκήσει ο δικαστικός λειτουργός τον οποίο αφορά η απόφαση αυτή, εφόσον όμως έλαβε ως προς τις λοιπές, πλην της προαγωγής, περιπτώσεις, τρεις τουλάχιστον ψήφους στο 15μελές Συμβούλιο και δύο στο 11μελές.»

3. Το ένατο και το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 72 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται, αντίστοιχα, ως εξής:

«Στην ίδια συνεδρίαση γίνεται η κλήρωση για τους παρέδρους που μετέχουν στο Συμβούλιο χωρίς ψήφο, μεταξύ των δεκαπέντε αρχαιότερων παρέδρων, οι οποίοι δεν έχουν τιμωρηθεί με οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή πλην της επίπληξης ή δεν έχουν κριθεί μη προακτέοι στον επόμενο βαθμό από αυτόν που κατέχουν.

Οι μετέχοντες χωρίς ψήφο καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το κρινόμενο ζήτημα, οφείλουν δε να αποχωρήσουν πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας.»

4. Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 73 του ν. 1756/1988 απαλείφεται η φράση «ως προς τις λοιπές, πλην της προαγωγής».

Άρθρο 99

Τροποποίηση των άρθρων 77 και 78 του ν. 1756/1988

1. Στο άρθρο 77 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ο τίτλος αυτού ως εξής:

«Προαγωγές δικαστικών λειτουργών πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης».

2. Στο άρθρο 77Α του ν. 1756/1988 τίθεται τίτλος ως εξής: «Ειρηνοδίκες», στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, οι λέξεις «35ο έτος» αντικαθίστανται με τις λέξεις: «40ό έτος».

3. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 78 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Αυτοί που μετέχουν χωρίς ψήφο καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το κρινόμενο ζήτημα, οφείλουν δε να αποχωρήσουν πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας».

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 78 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην ίδια συνεδρίαση γίνεται η κλήρωση των χωρίς ψήφο προέδρων και εισαγγελέων εφετών και των εφετών και αντεισαγγελέων εφετών, μεταξύ των δεκαπέντε αρχαιότερων προέδρων και εισαγγελέων εφετών και μεταξύ των τριάντα αρχαιότερων εφετών και αντεισαγγελέων εφετών, των εφετειών και εισαγγελιών εφετών Αθηνών και Πειραιώς, οι οποίοι δεν έχουν τιμωρηθεί με οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή εκτός από την επίπληξη ή δεν έχουν κριθεί μη προακτέοι στον επόμενο βαθμό από αυτόν που κατέχουν.»

Άρθρο 100

Τροποποίηση του άρθρου 79 του ν. 1756/1988

Το άρθρο 79 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής: «Ως προς τη λειτουργία και τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης, τη διαφωνία του Υπουργού, την προσφυγή του ενδιαφερόμενου, και όλα τα λοιπά θέματα, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 68, με τις εξής παραλλαγές:

α) Στην παράγραφο 4, η παραπομπή, αντί στο άρθρο 34 παράγραφοι 3 και 4 του ν.δ. 170/1973, γίνεται στο άρθρο 302 παράγραφος 2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

β) Στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, ως δευτεροβάθμιο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης, μετέχουν ο Εισαγγελέας και οι αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου. Στην ίδια Ολομέλεια, όταν πρόκειται για προαγωγή, τοποθέτηση, μετάθεση, μετάταξη ή απόσπαση δικαστικών λειτουργών, μετέχουν χωρίς ψήφο οι πρόεδροι και εισαγγελείς εφετών και οι εφέτες και αντεισαγγελείς εφετών που μετέχουν κατά περίπτωση στο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης, οι οποίοι καλούνται να διατυπώσουν τη γνώμη τους για το κρινόμενο ζήτημα, οφείλουν δε να αποχωρήσουν πριν από την έναρξη της ψηφοφορίας.»

Άρθρο 101 Επιθεώρηση

Οι παράγραφοι 1B, 2, 4, 5 και 10 του άρθρου 80 του ν. 1756/1988 αντικαθίστανται ως εξής:

«1.B. Την Επιθεώρηση ενεργούν:

- α) στα εφετεία, στα πρωτοδικεία και στις αντίστοιχες εισαγγελίες, αραιοπαγίτες και αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου,
- β) στα ειρηνοδικεία και στα ειδικά πταισματοδικεία, ο πρόεδρος και ο εισαγγελέας εφετών αντίστοιχα της οικείας περιφέρειας ή οι οριζόμενοι από αυτούς πρόεδροι και εισαγγελείς εφετών,
- γ) στις γραμματείες των παραπάνω δικαστηρίων και εισαγγελιών, οι πρόεδροι και εισαγγελείς εφετών της οικείας περιφέρειας και οι πρόεδροι και εισαγγελείς πρωτοδικών, αντίστοιχα.

2. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Επιθεώρησης και οι επιθεωρητές αραιοπαγίτες και αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου ορίζονται με τους αναπληρωματικούς τους με κλήρωση, από την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, η οποία συνέρχεται σε συμβούλιο μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μήνα Μαΐου. Για την επιλογή του προέδρου του Συμβουλίου Επιθεώρησης τοποθετούνται στην κληρωτίδα τα ονόματα των αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου. Για την επιλογή των μελών του Συμβουλίου επιθεώρησης και των επιθεωρητών τοποθετούνται στην κληρωτίδα τα ονόματα των αραιοπαγιτών και αντεισαγγελέων, τους οποίους η ίδια Ολομέλεια ορίζει

σε αριθμό διπλάσιο του απαιτούμενου για το σύνολο των μελών του Συμβουλίου Επιθεώρησης και των επιθεωρητών από αυτούς που έχουν διετή υπηρεσία. Αν δεν υπάρχει επαρκής αριθμός μελών του Αρείου Πάγου με διετή υπηρεσία, επιτρέπεται να συμπληρωθεί ο αριθμός και από αυτούς που έχουν υπηρεσία ενός έτους.

4. Δεν μπορούν να ορισθούν τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη του Συμβουλίου Επιθεώρησης ή επιθεωρητές όσοι άσκησαν καθήκοντα στις αντίστοιχες θέσεις κατά τα αμέσως δύο προηγούμενα χρόνια.

5. Για την κλήρωση χρησιμοποιούνται αδιαφανή σφαιρίδια, στα οποία τοποθετούνται οι κλήροι με τα ονόματα των αντιπροέδρων, των αραιοπαγιτών και των αντεισαγγελέων, αφού προηγουμένως επιδειχθούν σε όλα τα μέλη της ολομέλειας. Στη συνέχεια ο πρόεδρος εξάγει δύο (2) σφαιρίδια από την πρώτη κληρωτίδα, που περιέχει τα ονόματα των αντιπροέδρων, δώδεκα (12) σφαιρίδια από τη δεύτερη κληρωτίδα, που περιέχει τα ονόματα των αραιοπαγιτών, και επτά (7) σφαιρίδια από την τρίτη κληρωτίδα, που περιέχει τα ονόματα των αντεισαγγελέων. Μετά την εξαγωγή του κλήρου από κάθε σφαιρίδιο ο πρόεδρος εκφωνεί το όνομα του κληρωθέντος και επιδεικνύει τον κλήρο με το όνομα του κληρωθέντος στα λοιπά μέλη της ολομέλειας.

Από τους κληρωθέντες της πρώτης κληρωτίδας ο πρώτος αντιπρόεδρος κατά σειρά κλήρωσης αποτελεί το τακτικό και ο δεύτερος το αναπληρωματικό μέλος του Συμβουλίου Επιθεώρησης.

Από τους κληρωθέντες της δεύτερης κληρωτίδας οι τρεις (3) αρχαιότεροι αποτελούν τα μέλη του Συμβουλίου, οι δύο (2) πρώτοι τα τακτικά και ο τρίτος το αναπληρωματικό, οι υπόλοιποι έξι (6), κατά σειρά κληρώσεως, αποτελούν τους επιθεωρητές των περιφερειών της επιθεώρησης και οι επόμενοι τρεις (3) είναι αναπληρωματικοί τους.

Από τους κληρωθέντες της τρίτης κληρωτίδας ο πρώτος αποτελεί το τακτικό μέλος του Συμβουλίου Επιθεώρησης, ο δεύτερος τον αναπληρωτή του, οι τρεις επόμενοι τους επιθεωρητές της Γ', Δ' και Η' περιφέρειας επιθεώρησης αντίστοιχα και οι επόμενοι δύο (2) είναι οι αναπληρωματικοί τους.

Για την κλήρωση συντάσσεται πρακτικό που διαβιβάζεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

10. Σε περίπτωση θανάτου, αποχώρησης από την υπηρεσία, μετάθεσης, προαγωγής ή κωλύματος του επιθεωρητή αρεοπαγίτη ή αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, την επιθεώρηση διενεργούν ή συνεχίζουν οι αναπληρωματικοί τους, κατά τη σειρά ορισμού τους και μόνο για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας τους.»

Άρθρο 102

Περιφέρειες επιθεώρησης

Η παρ. 1 του άρθρου 81 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι περιφέρειες της επιθεώρησης ορίζονται σε εννέα (9) και καθεμία από αυτές περιλαμβάνει αντιστοίχως:

Η πρώτη (Α'), τα Εφετεία Αθηνών, Λαμίας και Ευβοίας, τα Πρωτοδικεία και τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών των Εφετείων Αθηνών, Λαμίας και Ευβοίας, πλην του Πρωτοδικείου Αθηνών και των Εισαγγελιών Πρωτοδικών Αθηνών, Λαμίας και Χαλκίδας.

Η δεύτερη (Β'), το Πρωτοδικείο Αθηνών.

Η τρίτη (Γ'), τις Εισαγγελίες Εφετών και Πρωτοδικών Αθηνών και Λαμίας, την Εισαγγελία Εφετών Ευβοίας και την Εισαγγελία Πρωτοδικών Χαλκίδας. Ως επιθεωρητής ορίζεται αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Η τέταρτη (Δ'), τις Εισαγγελίες Εφετών Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Θράκης και Δυτικής Μακεδονίας και τις υπαγόμενες σε αυτές Εισαγγελίες Πρωτοδικών. Ως επιθεωρητής ορίζεται αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Η πέμπτη (Ε'), τα Εφετεία Πειραιώς, Ναυπλίου και Καλαμάτας, τα υπαγόμενα σε αυτά Πρωτοδικεία, καθώς και τις αντίστοιχες Εισαγγελίες Εφετών, με τις υπαγόμενες σε αυτές Εισαγγελίες Πρωτοδικών, πλην των Εισαγγελιών Εφετών και Πρωτοδικών Πειραιά.

Η έκτη (ΣΤ'), τα Εφετεία Κρήτης, Ανατολικής Κρήτης, Δωδεκανήσου, Αιγαίου και Βορείου Αιγαίου, τα υπαγόμενα σε αυτά Πρωτοδικεία, καθώς και τις αντίστοιχες Εισαγγελίες Εφετών, με τις υπαγόμενες σε αυτές Εισαγγελίες Πρωτοδικών.

Η έβδομη (Ζ'), τα Εφετεία Λάρισας, Ιωαννί-

νων, Πατρών, Δυτικής Στερεάς Ελλάδος και Κέρκυρας και τα υπαγόμενα σε αυτά Πρωτοδικεία.

Η όγδοη (Η'), τις Εισαγγελίες Εφετών Λάρισας, Ιωαννίνων, Πατρών Δυτικής Στερεάς Ελλάδος και Κέρκυρας, με τις υπαγόμενες σε αυτές Εισαγγελίες Πρωτοδικών.

Ως επιθεωρητής ορίζεται αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Η ένατη (Θ'), τα Εφετεία Θεσσαλονίκης, Θράκης και Δυτικής Μακεδονίας, καθώς και τα υπαγόμενα σε αυτά Πρωτοδικεία.»

Άρθρο 103

Κλίμακα αξιολόγησης - Επιθεώρηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο

1. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του στοιχείου «Α. Όργανα επιθεώρησης του Συμβουλίου της Επικρατείας» του άρθρου 82 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι κρίσεις κατά την αξιολόγηση έχουν υποχρεωτικά και αποκλειστικά την εξής κλίμακα: 1. εξαιρετος, 2. πολύ καλός, 3. καλός, 4. ανεπαρκής.»

2. Το στοιχείο Β του άρθρου 82 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Β. Όργανα επιθεώρησης του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

1. Οι πάρεδροι, οι εισηγητές και οι δόκιμοι εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπόκεινται σε επιθεώρηση, η οποία διενεργείται κάθε δύο δικαστικά έτη.

2. Την επιθεώρηση διενεργεί στους παρέδρους, τους εισηγητές και τους δόκιμους εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου ένας από τους αρχαιότερους συμβούλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ο σύμβουλος ορίζεται, με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Ολομέλειας σε συμβούλιο, η οποία εκδίδεται το μήνα Μάιο. Η θητεία αυτή αρχίζει τη 16η Σεπτεμβρίου του ημερολογιακού έτους κατά το οποίο γίνεται ο ορισμός και λήγει τη 15η Σεπτεμβρίου του μεθεπόμενου ημερολογιακού έτους.

3. Ο ανωτέρω σύμβουλος συντάσσει, το μήνα Μάιο κάθε δεύτερου δικαστικού έτους, εκθέσεις επιθεώρησης για τους ανωτέρω δικαστικούς λειτουργούς του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Για να μορφώσει πληρέστερη γνώμη ο επιθεωρητής

ζητεί πληροφορίες και στοιχεία από τον Πρόεδρο του οικείου τμήματος και τα μέλη του, και ειδικά για τους δικαστικούς λειτουργούς που υπηρετούν στη Γενική Επιτροπεία του Δικαστηρίου από τον Γενικό Επίτροπο.

4. Για την αξιολόγηση των παρέδρων λαμβάνονται υπόψη και εκτιμώνται το ήθος και το σθένος τους, η ικανότητά τους προς σύνταξη σχεδίων αποφάσεων και πράξεων, η συμβολή τους κατά τη διάσκεψη, ο βαθμός δυσκολίας και ο τρόπος επεξεργασίας του νομικού και πραγματικού μέρους των υποθέσεων για τις οποίες εισηγήθηκαν ή συνέταξαν πράξεις, η εν γένει επιμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, η παράσταση, καθώς και τα τηρούμενα στο Δικαστήριο στατιστικά στοιχεία για την ποσοτική απόδοσή τους. Για την αξιολόγηση των εισηγτών λαμβάνονται υπόψη και εκτιμώνται το ήθος και το σθένος τους, ο τρόπος επεξεργασίας του νομικού και πραγματικού μέρους των υποθέσεων για τις οποίες συνέταξαν εισηγήσεις και σχέδια πράξεων, η ικανότητά τους προς σύνταξη εισηγήσεων και σχεδίων πράξεων, η εν γένει επιμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, η παράσταση, καθώς και τα τηρούμενα στο Δικαστήριο στατιστικά στοιχεία για την ποσοτική απόδοσή τους. Για την αξιολόγηση του δικαστικού λειτουργού ως προς τα ανωτέρω προσόντα, οι επιθεωρητές οφείλουν να χρησιμοποιούν αποκλειστικά και μόνο την εξής κλίμακα: 1. εξαιρετός, 2. πολύ καλός, 3. καλός, 4. ανεπαρκής.

5. Οι εκθέσεις επιθεώρησης κοινοποιούνται αμελλητί στους δικαστικούς λειτουργούς που αναφέρονται πιο πάνω, οι οποίοι μπορούν να λαμβάνουν γνώση των στοιχείων του ατομικού τους φακέλου.

6. Ιδρύεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο Συμβούλιο Επιθεώρησης, το οποίο συγκροτείται από τρεις αντιπροέδρους, από τους οποίους οι δύο, με τους αναπληρωτές τους, ορίζονται με κλήρωση, η οποία διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 της περίπτωσης Γ, ενώ ο τρίτος είναι ο πρόεδρος, ή ο αναπληρωτής του, του τμήματος στο οποίο υπηρετεί ο επιθεωρούμενος δικαστικός λειτουργός. Ειδικά για τους δικαστικούς λειτουργούς που υπηρετούν στη Γενική Επιτροπεία του Δικαστηρίου, το τρίτο μέ-

λος του εν λόγω Συμβουλίου Επιθεώρησης είναι ο Γενικός Επίτροπος ή ο αναπληρωτής του. Η θητεία των μελών του Συμβουλίου που κληρώθηκαν αρχίζει τη 16η Σεπτεμβρίου του ημερολογιακού έτους κατά το οποίο γίνεται η κλήρωση και λήγει τη 15η Σεπτεμβρίου του μεθεπόμενου ημερολογιακού έτους.

7. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 9, 10 και 11 της περίπτωσης Α' .»

Άρθρο 104

Κλήρωση Συμβουλίου Επιθεώρησης στο Συμβούλιο της Επικρατείας

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του στοιχείου Γ' του άρθρου 82 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Επιθεώρησης και οι επιθεωρητές σύμβουλοι της Επικρατείας ορίζονται, με τους αναπληρωματικούς τους, με κλήρωση, από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία συνέρχεται σε συμβούλιο μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μήνα Μαΐου.»

Άρθρο 105

Τροποποίηση των άρθρων 84 και 85 του ν. 1756/1988

1. Στο άρθρο 84 του ν. 1756/1988 προστίθεται νέα παράγραφος, η οποία λαμβάνει τον αριθμό 8 ως εξής:

«8. Στη γραμματεία των ανωτάτων δικαστηρίων, των εφετειών και των διοικητικών εφετειών τηρείται ειδικό αρχείο στο οποίο φυλάσσονται επί μία πενταετία οι αποφάσεις που αναιρούνται ή εξαφανίζονται κατά παραδοχή του αντίστοιχου ενδίκου μέσου, προκειμένου να λαμβάνουν γνώση ο αρμόδιος επιθεωρητής, το Συμβούλιο Επιθεώρησης, το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και η οικεία Ολομέλεια. Αντίγραφα των αναιρετικών αποφάσεων γνωστοποιούνται στα μέλη της σύνθεσης του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση που αναιρέθηκε ή εξαφανίστηκε.»

2. Η πρώτη περίοδος της παραγράφου 3 του άρθρου 85 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Για την αξιολόγηση του δικαστικού λει-

τουργού ως προς τα ανωτέρω προσόντα, οι επιθεωρητές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν αποκλειστικά και μόνο την εξής κλίμακα: 1. εξαιρετός, 2. πολύ καλός, 3. καλός, 4. ανεπαρκής.»

3. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 87 προστίθεται νέο εδάφιο το οποίο έχει ως εξής:

«Ενώπιον του Συμβουλίου Επιθεώρησης δικαιούται να παραστεί εφόσον το επιθυμεί ο προσφεύγων.»

Άρθρο 106

Πειθαρχικά παραπτώματα

Το άρθρο 91 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 91

Πειθαρχικά παραπτώματα

1. Το πειθαρχικό παράπτωμα συντελείται με υπαίτια και καταλογιστή ενέργεια ή παράλειψη του δικαστικού λειτουργού, εντός ή εκτός υπηρεσίας, η οποία αντίκειται προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το Σύνταγμα και τις κείμενες διατάξεις ή είναι ασυμβίβαστη προς το αξίωμά του και θίγει το κύρος του ή το κύρος της δικαιοσύνης.

2. Πειθαρχικά παραπτώματα του δικαστικού λειτουργού είναι:

- α) πράξεις που μαρτυρούν έλλειψη πίστης και αφοσίωσης προς την πατρίδα και το δημοκρατικό πολίτευμα της Χώρας,
- β) κάθε παράβαση διατάξεως που αναφέρεται στην απονομή της δικαιοσύνης, την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία των δικαστηρίων και την κατάστασή του ως δικαστικού λειτουργού,
- γ) Η χρησιμοποίηση της ιδιότητάς του για επίδιξη ιδιοτελών σκοπών,
- δ) η αναξιοπρεπής ή απρεπής εντός ή εκτός υπηρεσίας συμπεριφορά,
- ε) η αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην εκτέλεση των καθηκόντων του. Για το δικαιολογημένο ή μη της καθυστέρησης λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα της υπόθεσης, ο βαθμός και η πείρα του δικαστικού λειτουργού, ο φόρτος της εργασίας εν γένει και οι ατομικές και οικογενειακές του περιστάσεις. Σε κάθε περίπτωση δεν είναι αδικαιολόγητη η έκδοση απόφασης

πολιτικού δικαστηρίου μέσα σε έξι (6) μήνες από τη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός αν πρόκειται για υποθέσεις στις οποίες ορίζονται ειδικότερες προθεσμίες στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Θεωρείται αδικαιολόγητη η καθυστέρηση όταν αφαιρείται ή επιστρέφεται η δικογραφία από τον δικαστή που τη χειρίζεται λόγω μη έκδοσης απόφασης μέσα σε οκτώ (8) μήνες από τη συζήτηση πολιτικής ή διοικητικής υπόθεσης,

στ) η παράβαση της υπηρεσιακής εχεμύθειας,

ζ) η αποσιώπηση νόμιμου λόγου αποκλεισμού ή εξαίρεσης,

η) η συμμετοχή του σε οργάνωση της οποίας οι σκοποί είναι κρυφοί ή επιβάλλει στα μέλη της μυστικότητα.

3. Περισσότερες πράξεις που αποτελούν εξακολούθηση του ίδιου παραπτώματος θεωρούνται ως ενιαίο σύνολο, η βαρύτητα του οποίου λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό και την επιμέτρηση της ποινής.

4. Δεν αποτελούν πειθαρχικά παραπτώματα για το δικαστικό λειτουργό:

- α) η άρνησή του να εφαρμόσει διατάξεις που τίθενται κατά κατάλυση του συντάγματος ή είναι αντίθετες σε αυτό,
- β) η έκφραση γνώμης δημόσια, εκτός αν γίνεται με προφανή σκοπό τη μείωση του κύρους της δικαιοσύνης ή υπέρ ή κατά ορισμένου κόμματος ή άλλης ορισμένης πολιτικής οργάνωσης,
- γ) η συμμετοχή και η ανάπτυξη δραστηριότητας στις αναγνωρισμένες ενώσεις δικαστών ή άλλα σωματεία και η έκφραση γνώμης και κριτικής άποψης που γίνεται στα πλαίσια της συμμετοχής σε ένωση δικαστικών λειτουργών.»

Άρθρο 107

Πειθαρχικά Συμβούλια

1. Η παρ. 4 του άρθρου 98 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Κατά τη διαδικασία ενώπιον των πειθαρχικών συμβουλίων επιτρέπεται συμπάρασταση με δικηγόρο.»

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 99 του ν. 1756/1988 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αρμόδιοι για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης είναι:

- α) ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για όλους τους δικαστικούς λειτουργούς
- β) ο αρχαιότερος από τους κληρωθέντες, κατά το άρθρο 82, στο Συμβούλιο Επιθεώρησης, αντιπρόεδρους του Συμβουλίου της Επικρατείας (τακτικούς και αναπληρωματικούς), για τους παρέδρους, τους εισηγητές και τους δόκιμους εισηγητές του Συμβουλίου της Επικρατείας,
- γ) ο αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας που προεδρεύει στο Συμβούλιο Επιθεώρησης των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων για τους δικαστικούς λειτουργούς των διοικητικών δικαστηρίων,
- δ) ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και ο προϊστάμενος της επιθεώρησης για όλους τους δικαστικούς λειτουργούς των πολιτικών-ποινικών δικαστηρίων, εκτός από τα μέλη του Αρείου Πάγου,
- ε) ο αρχαιότερος από τους κληρωθέντες, κατά το άρθρο 82, στο Συμβούλιο Επιθεώρησης, αντιπρόεδρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου (τακτικούς και αναπληρωματικούς), για τους παρέδρους, τους εισηγητές και τους δόκιμους εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου,
- στ) ο πρόεδρος του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης του εφετείου ή ο πρόεδρος του εφετείου (πολιτικού ή διοικητικού) για τους πρόεδρους πρωτοδικών, πρωτοδίκες, παρέδρους, ειρηνοδίκες και ππαισματοδίκες,
- ζ) ο εισαγγελέας εφετών ή ο προϊστάμενος της εισαγγελίας για τους εισαγγελείς, αντεισαγγελείς πρωτοδικών και παρέδρους της εισαγγελίας.»

ΜΕΡΟΣ ΣΤ' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 108

Τροποποίηση του ν.δ. 1017/1971,
των νόμων 2318/1995, 3689/2008
και συμπλήρωση του ν.δ. 811/1971

1. Στο άρθρο 19 του ν. 2318/1995 (Α' 126) προστίθεται παράγραφος 4, ως εξής:

«4. Σε κάθε Σύλλογο Δικαστικών Επιμελητών τηρείται Μητρώο Αστικών Εταιριών Δικαστικών

Επιμελητών, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 68/2011 (Α' 153), με τις εξής προϋποθέσεις:

α. Δύο ή περισσότεροι δικαστικοί επιμελητές που ασκούν τα καθήκοντά τους στην περιφέρεια του ίδιου Πρωτοδικείου, εφαρμοζόμενης εν προκειμένω και της διάταξης του άρθρου 1 παράγραφος 3 του παρόντος, μπορούν να συστήσουν «Αστική Επαγγελματική Εταιρία Δικαστικών Επιμελητών», με σκοπό την παροχή των υπηρεσιών σε τρίτους και τη διανομή των συνολικών καθαρών αμοιβών που θα προκύψουν από τη δραστηριότητά τους αυτή. Η έδρα της εταιρίας που ορίζεται με το καταστατικό της πρέπει να βρίσκεται εντός της περιφέρειας του συλλόγου και ειδικά στην πρωτοδικειακή περιφέρεια ενός τουλάχιστον των εταίρων.

β. Απαγορεύεται η συμμετοχή σε εταιρία δικαστικών επιμελητών φυσικού προσώπου που δεν είναι δικαστικός επιμελητής ή και η με οποιονδήποτε τρόπο συμμετοχή του στα κέρδη της εταιρείας έναντι παροχής κεφαλαίου ή εργασίας προς αυτή.

γ. Για τη σύσταση της αστικής εταιρίας δικαστικών επιμελητών απαιτείται ως συστατικός τύπος έγγραφο καταστατικό, το οποίο να υπογράφεται από όλα τα ιδρυτικά μέλη και να καθορίζει τουλάχιστον: αα) το σκοπό, την επωνυμία και την έδρα της εταιρίας, ββ) τα ονόματα, τους ατομικούς αριθμούς μητρώου καθενός από τους εταίρους, τους αριθμούς φορολογικού μητρώου τους και τις διευθύνσεις των ιδρυτικών τους μελών εταίρων, γγ) τους όρους της εισόδου, της αποχώρησης και της αποβολής των εταίρων, δδ) τις εισφορές των εταίρων και την αύξηση ή μείωσή τους, εε) τον αριθμό των μερίδων εκάστου εταίρου, στστ) τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταίρων, ζζ) τη διοίκηση της εταιρείας και το διορισμό ενός ή περισσοτέρων διαχειριστών, ηη) την ύπαρξη ή όχι δικαιώματος εναντίωσης στις πράξεις των διαχειριστών, θθ) τους λόγους ανάκλησης του διαχειριστή, ιι) τον τρόπο της δικαστικής και εξώδικης αντιπροσώπευσης της εταιρίας, ιια) τον τρόπο λήψης των αποφάσεων της εταιρίας και τις τυχόν αυξημένες πλειοψηφίες της συ-

νέλευσης των μελών της εταιρίας, ιβιβ) τις υποχρεώσεις απέναντι στους τρίτους, ιγιδ) τη διανομή των κερδών και των ζημιών, ιδιδ) τους λόγους λύσης της εταιρίας και ιιε) την εκκαθάριση της εταιρίας μετά τη λύση.

δ. Το καταστατικό της εταιρίας, καθώς και οι τροποποιήσεις του υποβάλλονται για έγκριση στον οικείο σύλλογο δικαστικών επιμελητών, στην περιφέρεια του οποίου έχει οριστεί η έδρα της εταιρίας. Η έγκριση του καταστατικού και των τροποποιήσεών του γίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου δικαστικών επιμελητών της έδρας της εταιρίας, που ελέγχει αν οι διατάξεις του καταστατικού συμφωνούν με τις διατάξεις του νόμου. Αν παρέλθει άπρακτο διάστημα μηνός από την υποβολή προς έγκριση του καταστατικού ή τροποποίησής του η έγκριση λογίζεται παρασχεθείσα. Η απόφαση που δεν εγκρίνει το καταστατικό της εταιρίας ή τις τροποποιήσεις του πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

ε. Η απόφαση του Δ.Σ. του συλλόγου δικαστικών επιμελητών με την οποία εγκρίνεται το καταστατικό, ορίζει: αα. Τη δημοσίευσή της στα εκδιδόμενα από την Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών περιοδικά, καθώς και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών είτε στην έντυπη είτε στην ηλεκτρονική του μορφή. ββ. Την εγγραφή της εταιρίας στα βιβλία εταιριών του οικείου συλλόγου δικαστικών επιμελητών. γγ. Την ταυτόχρονη δημιουργία φακέλου της εταιρίας. δδ. Την τοιχοκόλληση της στα γραφεία του συλλόγου δικαστικών επιμελητών επί τριάντα ημέρες.

Οι με αριθμούς ββ', γγ' και δδ' πράξεις γίνονται υποχρεωτικά μέσα σε δύο εργάσιμες ημέρες από την έκδοση της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου δικαστικών επιμελητών που εγκρίνει το καταστατικό.

στ. Στο πρωτότυπο του καταστατικού το οποίο τηρείται στο αρχείο του οικείου συλλόγου τίθεται, ταυτόχρονα με την έγκριση, σφραγίδα θεώρησής του από τον πρόεδρό του ή τον νόμιμο αναπληρωτή του.

ζ. Οι εταιρίες, εκτός από τα υποχρεωτικώς τηρούμενα βιβλία σύμφωνα με τη φορολογική

νομοθεσία, υποχρεούνται να τηρούν και βιβλίο πρακτικών των αποφάσεων της συνέλευσης των εταίρων και των πράξεων των διαχειριστών. Αντίγραφα από το βιβλίο πρακτικών, επικυρωμένα από τον διαχειριστή, δικαιούται να λαμβάνει οποιοσδήποτε εταίρος, καθώς και ο οικείος σύλλογος δικαστικών επιμελητών σε περίπτωση πειθαρχικού ελέγχου.

η. Η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου δικαστικών επιμελητών, που εγκρίνει ή απορρίπτει το καταστατικό της εταιρίας, προσβάλλεται από όποιον έχει έννομο συμφέρον, με αίτηση ακύρωσης.

θ. Η Αστική Εταιρία Δικαστικών Επιμελητών αποκτά νομική προσωπικότητα από τη στιγμή που θα εγγραφεί στο βιβλίο εταιριών του οικείου συλλόγου δικαστικών επιμελητών. Εφόσον στο καταστατικό δεν ορίζεται διαφορετικά, οι πριν από την απόκτηση νομικής προσωπικότητας προπαρασκευαστικές πράξεις που αποσκοπούσαν στην ίδρυση της εταιρίας, καθώς και δικαιопραξίες των ιδρυτικών εταίρων τις οποίες τυχόν είχαν συνάψει, που δεν έχουν σχέση προς την ίδρυση αυτής, δεσμεύουν την εταιρεία, εφόσον εγκρίθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο από αυτήν μετά την απόκτηση της νομικής προσωπικότητας.

ι. Οι διατάξεις δημοσιότητας του άρθρου 6 για τη σύσταση της εταιρίας εφαρμόζονται και σε περίπτωση τροποποίησης του καταστατικού της το οποίο κωδικοποιείται. Το κωδικοποιημένο με την τροποποίηση καταστατικό σημειώνεται στο βιβλίο των εταιριών του οικείου συλλόγου με ειδικό αύξοντα αριθμό. Αν λυθεί η εταιρία με συμφωνία των εταίρων, η συμφωνία γίνεται εγγράφως και υποβάλλεται στον οικείο σύλλογο δικαστικών επιμελητών, ο οποίος με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου διαπιστώνει τη λύση της εταιρίας. Οι διατάξεις δημοσιότητας του άρθρου 6 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Συγχρόνως γίνεται σημείωση της λύσης στα οικεία βιβλία του συλλόγου και η έγγραφη συμφωνία λύσης τίθεται στο φάκελο της εταιρίας που λύνεται. Αν με τη συμφωνία λύσης ορίζεται και εκκαθαριστής, σημειώνεται στο οικείο βιβλίο και το όνομα του εκκαθαριστή.

ια. Απαγορεύεται στον εταίρο δικαστικό επιμελητή να συμμετέχει σε άλλη αστική εταιρία δικαστικών επιμελητών ή να ασκεί ατομικά το επάγγελμα και γενικά να ενεργεί για δικό του ή ξένο λογαριασμό πράξεις αντίθετες με τα συμφέροντα της εταιρίας.

ιβ. Ως «οικείος σύλλογος δικαστικών επιμελητών» νοείται ο «σύλλογος της έδρας της εταιρίας».

2. Η περίπτωση η' της παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 2318/1995 αντικαθίσταται ως εξής:

«ο αθέμιτος επαγγελματικός ανταγωνισμός που επιδιώκεται με την είσπραξη αμοιβών μικρότερων από τις οριζόμενες με τις αντίστοιχες υπουργικές αποφάσεις. Το αυτό εφαρμόζεται και σε όλα τα μέλη της αστικής εταιρίας δικαστικών επιμελητών, αν ένα μέλος της υποπίπτει σε αυτό το πειθαρχικό αδίκημα.»

3. Το άρθρο 95 του ν. 2318/1995 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι σύλλογοι δικαστικών επιμελητών σε όλη την Επικράτεια είναι οκτώ, ήτοι:

- α) Σύλλογος Δικαστικών Επιμελητών Εφετειών Αθήνας, Πειραιά, Αιγαίου, Δωδεκανήσου, Λαμίας, Βορείου Αιγαίου και Ευβοίας με έδρα την Αθήνα,
- β) Σύλλογος Δικαστικών Επιμελητών Εφετείου Θεσσαλονίκης με έδρα τη Θεσσαλονίκη,
- γ) Σύλλογος Δικαστικών Επιμελητών Εφετειών Πάτρας και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας με έδρα την Πάτρα,
- δ) Σύλλογος Δικαστικών Επιμελητών Εφετειών Λάρισας και Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τη Λάρισα,
- ε) Σύλλογος Δικαστικών Επιμελητών Εφετειών Ναυπλίου και Καλαμάτας με έδρα το Ναύπλιο,
- στ) Σύλλογος Δικαστικών Επιμελητών Εφετειών Κρήτης και Ανατολικής Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο,
- ζ) Σύλλογος Δικαστικών Επιμελητών Εφετείου Θράκης με έδρα την Κομοτηνή και
- η) Σύλλογος Δικαστικών Επιμελητών Εφετειών Ιωαννίνων και Κέρκυρας με έδρα τα Ιωάννινα.

Στους συλλόγους αυτούς είναι υποχρεωτικά μέλη όλοι οι δικαστικοί επιμελητές, που είναι διορισμένοι και υπηρετούν στις περιφέρειες των πρωτοδικείων των αντίστοιχων προς τους συλλόγους αυτούς εφετειών.»

4. Επαναφέρεται σε ισχύ η παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3689/2008 (Α' 164) ως είχε πριν από την τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3910/2011 (Α' 11) και καταργείται από τότε που ίσχυσε η περίπτωση β' του άρθρου 35 του ν. 3910/2011 (Α' 11).

5. Στην παράγραφο 5 του ν.δ. 811/1971 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με την επιλογή, πρόσληψη, υπηρεσιακή κατάσταση, με οποιονδήποτε τρόπο μετατροπή ή λύση της εργασιακής σχέσης των υπαλλήλων των Υποθηκοφυλακείων.»

6. Στην υποπερίπτωση α' της περίπτωσης Α' της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.δ. 1017/1971, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 10 του άρθρου 7 του ν. 4043/2012, μετά τη φράση «εισαγωγικά της δίκης» προστίθεται η φράση «έγγραφα, προτάσεις ή σημειώματα ή».

ΜΕΡΟΣ Ζ'

ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 109

Καταργούμενες διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:

- α) Οι παράγραφοι 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 99 του Ποινικού Κώδικα.
- β) Το άρθρο 220 και οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 485 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.
- γ) Η παράγραφος 3 του άρθρου 32 του ν. 3900/2010.
- δ) Ο τίτλος του άρθρου 14 του ν. 3387/2005.
- ε) Η παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 2318/1995.
- στ) Το άρθρο 11 του ν. 3090/2002.
- ζ) Τα άρθρα 8, 9 και 11 του ν. 3068/2002.
- η) Η παράγραφος 2 του άρθρου 191 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 32 του ν. 3900/2010 και απαλείφεται η ένδειξη «1».
- θ) Η παράγραφος 4 του άρθρου 30 του π.δ. 774/1980 καταργείται.
- ι) Η παράγραφος 1 του άρθρου 50 του π.δ. 1225/1981 καταργείται.

ια) Το άρθρο 7 του ν. 2928/2001 και τα άρθρα 20 και 21 του ν. 663/1977.

2. Μέσα σε ένα μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται η περίπτωση θ' του άρθρου 29 του ΚΟΔΚΔΛ, που προστέθηκε με το άρθρο 39 του ν. 3659/2008 και αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 57 του ν. 3900/2010.

3. Οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 67 του ν. 3842/2010 «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις» (Α' 58) καταργούνται από τότε που ίσχυσαν.

Άρθρο 110

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του άρθρου 3 παράγραφος 2 εφαρμόζονται και για τις συζητηθείσες σε πρώτη συζήτηση αιτήσεις συναινετικών διαζυγίων.

2. Οι υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας των άρθρων 1, 4 και 5 του παρόντος μέχρι της υπαγωγής τους στα ειρηνοδικεία υπάγονται στην αρμοδιότητα του προέδρου πρωτοδικών ή του μονομελούς πρωτοδικείου.

3. Η διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 237 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθεί σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα, που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο οποίο θα ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τον τρόπο και τη διαδικασία κατάθεσης των προτάσεων και υποβολής των σχετικών εγγράφων ηλεκτρονικά.

4. Απελάσεις που επιβλήθηκαν με βάση ποινή φυλάκισης μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, παράγουν αποτελέσματα και αποκλείουν την είσοδο των αλλοδαπών που απελάθηκαν για χρονικό διάστημα πέντε ετών από την εκτέλεση της απέλασης. Για τις απελάσεις που επιβλήθηκαν με βάση ποινή κάθειρξης μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, το χρονικό διάστημα ισχύος της απαγόρευσης εισόδου του αλλοδαπού στη χώρα καθορίζεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, ύστερα από αίτηση του απελαθέντα που υποβάλλεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 74 παρ. 3 του Π.Κ.,

όπως τροποποιήθηκε με τον παρόντα νόμο.

5. Η εκτέλεση απελάσεων που έχουν επιβληθεί, έως την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, με βάση ποινή φυλάκισης, αναστέλλεται υποχρεωτικά εάν για οποιονδήποτε λόγο δεν πραγματοποιηθεί εντός τριάντα ημερών από τότε που διαταχθεί η απόλυση υπό όρους του κρατούμενου αλλοδαπού ή που εκτιθεί πλήρως ή χαριστεί η ποινή του.

Εάν οι ανωτέρω προϋποθέσεις πληρούνται ήδη κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού ή εάν πρόκειται περί αλλοδαπών κρατουμένων των οποίων η ποινή έχει ανασταλεί κατ' άρθρο 99 παρ. 1 του Π.Κ., όπως ίσχυε έως τη θέση σε ισχύ του νόμου αυτού, ή κατ' άρθρο 100 του Π.Κ. ή κατ' άρθρο 100Α του Π.Κ., όπως ίσχυε πριν την κατάργηση του από το άρθρο 34 περίπτωση β' του ν. 3904/2010 (Α' 218) και εφόσον πληρούνται οι τεθέντες από το Δικαστήριο όροι, η αναστολή επέρχεται, εάν δεν εκτελεστεί η απέλαση μέσα σε τριάντα ημέρες από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού.

Η αναστολή διατάσσεται για διάστημα ενός έτους, που μπορεί να παρατείνεται για ίσο χρονικό διάστημα εφόσον εξακολουθεί να είναι ανέφικτη η απέλαση, από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης, υπό τον όρο της εμφάνισης του απολυόμενου μέσα στο πρώτο πενήνήμερο κάθε μήνα στο αστυνομικό τμήμα διαμονής του. Στους απολυόμενους αλλοδαπούς μπορεί να επιτραπεί η εργασία υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 5 του άρθρου 37 του ν. 3907/2011 για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή εκτέλεσης της απέλασής τους.

Εάν κατά την αιτιολογημένη γνώμη της αστυνομικής αρχής η απέλαση οποιουδήποτε από τους απολυόμενους αλλοδαπούς καταστεί οποτεδήποτε εφικτή, με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης ανακαλείται η χορηγηθείσα αναστολή και διατάσσεται η κράτηση του αλλοδαπού για χρονικό διάστημα το πολύ δεκαπέντε (15) ημερών προς πραγματοποίηση της απέλασης.

6. Υποθέσεις, οι οποίες με τις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται πλέον στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του μονομελούς εφετείου κακουργημάτων, εάν μέχρι τη δημοσίευση του πα-

ρόντος νόμου έχει γίνει επίδοση κλητηρίου θεσπίσματος ή κλήσης στον κατηγορούμενο, εκδικάζονται από το αρμόδιο δικαστήριο στο οποίο έχουν εισαχθεί, ενώ εάν δεν έχει γίνει τέτοια επίδοση καταλαμβάνονται από τις νέες διατάξεις και εκδικάζονται από το μονομελές εφετείο.

7. Υποθέσεις του άρθρου 36 οι οποίες δεν έχουν παραπεμφθεί στο ακροατήριο του αρμοδίου μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δικαστηρίου με επίδοση κλητηρίου θεσπίσματος ή κλήσης στον κατηγορούμενο, εισάγονται αμέσως με πράξη του εισαγγελέα εφετών στο κατά τόπον και σύμφωνα με τις νέες διατάξεις καθ ύλην αρμόδιο δικαστήριο.

8. Υποθέσεις του άρθρου 36 που εκκρεμούν στην ανάκριση ή σε οποιοδήποτε στάδιο και σε οποιοδήποτε βαθμό συνεχίζονται σύμφωνα με τις νέες διατάξεις. Οι πράξεις της ποινικής διαδικασίας που τελέστηκαν υπό την ισχύ των διατάξεων που τροποποιούνται με το άρθρο 36 διατηρούν το κύρος τους.

9. Υποθέσεις του άρθρου 38 σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας και αν βρίσκονται, εκδικάζονται σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, αν δε ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών διαπιστώσει τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής, με πράξη του θέτει αυτές στο αρχείο.

10. Η ισχύς των άρθρων 41 και 44 αρχίζει τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

11. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, οι τεχνικές λεπτομέρειες, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα με την εφαρμογή των άρθρων 42, 49 και 74 του παρόντος.

12. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου λήγει η θητεία των μελών των προβλεπόμενων από το Σύνταγμα ανεξάρτητων αρχών, που έχουν επιλεγεί από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής και έχουν υπηρετήσει ως τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη στην ίδια αρχή συνολικά για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της οκταετίας. Για όσα από τα υπηρετούντα μέλη δεν έχουν συμπληρώσει οκταετία, από την αρχική επιλογή τους, η θητεία τους παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση της οκταετίας. Η αντικατάσταση των αποχωρούντων κατά τα ανωτέρω με-

λών πραγματοποιείται μέσα σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου. Μέχρι την αντικατάσταση παρατείνεται η θητεία των αποχωρούντων.

13. Η Διάσκεψη των Προέδρων αποφασίζει σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και τις διατάξεις του ν. 3051/2002, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο. Κατά την πρώτη ανασυγκρότηση κάθε ανεξάρτητης αρχής τα μισά από τα πρωτοεπιλεγόμενα μέλη, πλην του Προέδρου της, ορίζονται διά κληρώσεως για θητεία τριών ετών, εφόσον συντρέχει περίπτωση για τη συμπλήρωση του αριθμού των μελών με τριετή θητεία.

14. Η ισχύς του άρθρου 66 δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος υποθέσεις. Από την έναρξη ισχύος του εν λόγω άρθρου καταργούνται: α) οι διατάξεις των παραγράφων 4Α και 5 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), όπως η παράγραφος 4Α προστέθηκε με το άρθρο 48 παρ. 3 του ν. 3900/2010 (Α' 213) και η παράγραφος 5 προστέθηκε με το άρθρο 51 παρ. 2 του ν. 3659/2008 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 48 παρ. 4 του ν. 3900/2010 και β) κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα στα οποία αναφέρεται το παρόν άρθρο.

15. Οι διατάξεις των άρθρων 47 και 67 του παρόντος εφαρμόζονται στις εκκρεμείς υποθέσεις, για τις οποίες δεν έχει ορισθεί δικάσιμος.

16. Οι διατάξεις του άρθρου 68 ισχύουν από 16.9.2012 και εφαρμόζονται στις πράξεις και στις δικαστικές αποφάσεις που θα εκδοθούν από την ημερομηνία αυτή και εφεξής.

17. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 70 εφαρμόζονται επί αιτήσεων που ασκούνται μετά την πάροδο ενός μηνός από τη δημοσίευση της απόφασης που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 3 του ν. 3900/2010 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

18. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 71 εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς ενώπιον των Τμημάτων υποθέσεις.

19. Οι διατάξεις του άρθρου 79 δεν εφαρμόζονται στις εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον του αρμοδίου Κλιμακίου.

20. Οι διατάξεις των άρθρων 9 και 16 του Α' Μέρους (Πολιτική Δίκη) ισχύουν μετά την πάρο-

δο δύο (2) μηνών από της δημοσίευσής του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

21. Οι διατάξεις των άρθρων 1, 4, 5, 8, 17 και 20 ισχύουν από 16 Σεπτεμβρίου 2012.

22. Η ισχύς του άρθρου 61 αρχίζει τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, πλην των ρυθμίσεων που αναφέρονται στην τηρητέα διαδικασία και τη δημοσιότητα των συνεδριάσεων των αρχών, οι οποίες ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος.

23. Η διάταξη του άρθρου 94, κατά το μέρος που αναφέρεται στη μη μετάθεση δικαστικού λειτουργού πριν τη συμπλήρωση έτους στον τόπο, όπου τοποθετήθηκε, ισχύει από 16 Σεπτεμβρίου 2012.

24. Εκκρεμείς υποθέσεις των περιπτώσεων β' και γ' της παρ. 8 του άρθρου 51 του ν. 2172/1993, όπως αυτή αντικαθίσταται με την παράγραφο 6 του άρθρου 111 του παρόντος νόμου, σε οποιοδήποτε στάδιο βρίσκονται σε άλλες ανακριτικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές, με την έναρξη ισχύος του νόμου διαβιβάζονται στις εισαγγελίες πρωτοδικών ή εφετών Πειραιώς.

25. Το ειδικό επιστημονικό προσωπικό, που υπηρετεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου στις πέντε συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές και εκπληρώνει την κύρια αποστολή τους, εξακολουθεί να παρέχει τις υπηρεσίες του με την προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία εργασιακή και ασφαλιστική σχέση, υπαγόμενο σε ενιαίο μισθολογικό καθεστώς σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 3 του ν. 4024/2011 (Α' 226). Η ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3051/2002 (Α' 220), όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 61 παρ. 3 του παρόντος εφαρμόζεται για τους εφεξής προσλαμβανόμενους υπαλλήλους.

26. Για εκκρεμείς υποθέσεις του άρθρου 25, ως προς τις οποίες συμπληρώνεται ο χρόνος παραγραφής, την εξάλειψη του αξιοποίνου μπορεί να διαπιστώσει και ο εισαγγελέας εφετών ή πλημμελειοδικών, κατά περίπτωση, και με πράξη του θέτει τη δικογραφία στο αρχείο.

27. Η απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 108 εκδίδεται, κατά την πρώτη εφαρμογή, εντός τριμήνου από την δημοσίευση του παρό-

ντος. Κατά το διάστημα αυτό δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε μετατροπή ή λύση της εργασιακής σχέσης των υπαλλήλων των Υποθηκοφυλακείων.

Άρθρο 111

Ρυθμίσεις για το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

1. Στο τέλος της παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 2286/1995 (Α' 19) προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά για την ανάδειξη προμηθευτών σε πετρελαιοειδή για τις ανάγκες των υπηρεσιών αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αρμόδιος είναι ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο οποίος δύναται να εξουσιοδοτεί προς τούτο τους προϊσταμένους των ως άνω υπηρεσιών.»

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 6 του ν.δ. 3026/1954 (Α' 235) αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Μέρος της άσκησης, διάρκειας έως έξι μηνών, μπορεί να γίνει στο Συμβούλιο της Επικρατείας ή στο πολιτικό και διοικητικό εφετείο ή πρωτοδικείο ή στην αντίστοιχη εισαγγελία ή στο ειρηνοδικείο της έδρας του Δικηγορικού Συλλόγου που είναι εγγεγραμμένος ο ασκούμενος. Ο συνολικός αριθμός, η κατανομή των ασκούμενων δικηγόρων στα δικαστήρια και τις εισαγγελίες, η διαδικασία, ο τρόπος επιλογής, ο καθορισμός της έναρξης, ο ακριβής χρόνος άσκησης, η εξειδίκευση των καθηκόντων που οι ασκούμενοι επιτελούν, ο τρόπος καταβολής της αμοιβής, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικά με την άσκηση καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η περαιτέρω κατανομή των ασκούμενων δικηγόρων στο Συμβούλιο της Επικρατείας ή ανά εφετείο, πρωτοδικείο, εισαγγελία ή ειρηνοδικείο καθορίζονται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ή τα όργανα διοίκησης του εφετείου, πρωτοδικείου, της εισαγγελίας ή του ειρηνοδικείου αντιστοίχως, μετά από γνώμη του οικείου δικηγορικού συλλόγου. Ο ασκούμενος λαμβάνει αμοιβή που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και

Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μπορεί να παραταθεί ο χρόνος άσκησης των ασκούμενων δικηγόρων για ένα εξάμηνο ακόμη και για μία μόνο φορά για κάθε ασκούμενο και μόνον για όσες θέσεις δεν καλύφθηκαν κατά το τρέχον εξάμηνο.»

3. Καταργείται στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων η Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης και η υφιστάμενη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του άρθρου 49 του ν. 3943/2011 μετονομάζεται σε Γενική Διεύθυνση Οικονομικών - Διοικητικών Υπηρεσιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η μονάδα αυτή συγκροτείται από τις Διευθύνσεις: α) Διοίκησης και Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, β) Οικονομικού, γ) Οργάνωσης και Πληροφορικής και δ) Τεχνικής Υπηρεσίας. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του π. δ. 36/2000 (Α' 29) «Οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης», όπως ισχύει.

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 75 του ν. 2812/2000 (Α' 67) αντικαθίσταται ως εξής: «3. Η μετάθεση διενεργείται με πράξη του Υπουργού Δικαιοσύνης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του οικείου δικαστικού (υπηρεσιακού) συμβουλίου. Κατά τους μήνες Απρίλιο και Νοέμβριο κάθε έτους αποστέλλονται από την αρμόδια υπηρεσία στα οικεία υπηρεσιακά συμβούλια τα ερωτήματα μεταθέσεων. Με βάση τα ερωτήματα αυτά, τα υπηρεσιακά συμβούλια επιλαμβάνονται, έως τις 30 Μαΐου και 31 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

Ερωτήματα των μεταθέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 76 και 79 του Κώδικα αποστέλλονται οπωσδήποτε. Η πράξη μετάθεσης εκδίδεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την περιέλευση της απόφασης στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αποστέλλεται στη γραμματεία του δικαστηρίου, της εισαγγελίας ή της υπηρεσίας, στην οποία υπηρετεί ο δικαστικός υπάλληλος, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την έκδοσή της και επιδίδεται με επιμέλεια του προϊσταμένου της γραμματείας ή της υπηρεσίας χωρίς καθυστέρηση σε αυτόν που μετατίθεται, ο οποίος υποχρεούται μέσα σε προθεσμία δεκα-

πέντε (15) ημερών από την επίδοση της πράξης να εμφανιστεί στη νέα του θέση.»

5. Οι νέες οργανικές θέσεις συμβολαιογράφων οι οποίες συστάθηκαν με το π.δ. 114/2011 (Α' 250), θα πληρωθούν κατά τα οριζόμενα σε αυτό και με τους διαγωνισμούς των ετών 2012 και 2013 αντίστοιχα.

6. Η παρ. 8 του άρθρου 51 του ν. 2172/1993 αντικαθίσταται ως εξής:

«8.α) Για την ανάκριση των αξιόποινων πράξεων που προβλέπει το ν.δ. 187/1973 «Περί Κωδικός Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου» ή έχουν σχέση με το θαλάσσιο εμπόριο ή τη χρησιμοποίηση ή λειτουργία πλοίου ή την παροχή εργασίας σε αυτό ή τη ναυσιπλοΐα, ο πρόεδρος του συμβουλίου που διευθύνει το δικαστήριο ορίζει κατά προτίμηση ανακριτικό τμήμα στο οποίο υπηρετεί δικαστής που έχει τα προσόντα της παραγράφου 7.

β) Ποινικά αδικήματα, σχετιζόμενα με ναυτικές διαφορές, κατά την έννοια της παραγράφου 3 του άρθρου 51 του παρόντος νόμου, καθώς και συναφείς με αυτά αξιόποινες πράξεις, ανακρίνονται και δικάζονται αποκλειστικά από τις δικαστικές αρχές του Πρωτοδικείου και Εφετείου Πειραιά, η δικαιοδοσία των οποίων εκτείνεται σε ολόκληρο το Νομό Αττικής, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

γ) Για εγκλήματα που διαπράχθηκαν σε ελληνικό πλοίο στο εξωτερικό ή σε ανοιχτή θάλασσα, καθώς επίσης και σε πλοίο με ξένη σημαία, τιμωρούνται όμως στην Ελλάδα, αποκλειστικά αρμόδιες για τη δίωξη, ανάκριση και εκδίκασή τους ορίζονται οι εισαγγελικές και δικαστικές αρχές του Πειραιά.»

7. Το άρθρο 38 του ν. 3772/2009 (Α' 112) αντικαθίσταται ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μπορεί να χορηγείται ειδική άδεια σε δικαστές ή υπαλλήλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μέχρι έξι (6) κατ' έτος, οι οποίοι γνωρίζουν μια εκ των επισήμων γλωσσών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να απασχοληθούν για επιμορφωτικούς σκοπούς ή για απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας στο

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Κατά τη διάρκεια της ειδικής αυτής άδειας, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους πέντε μήνες, καταβάλλονται στους δικαστές ή υπαλλήλους αυτούς οι μηνιαίες τακτικές αποδοχές της οργανικής τους θέσης.»

8. Η παρ. 4 του άρθρου 38 του ν. 2721/1999, όπως αντικαταστήθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 30 του ν. 2915/ 2001, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Σε περίπτωση έλλειψης, απουσίας ή κωλύματος, ο Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου αναπληρώνεται, σε κάθε περίπτωση με απόφαση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, από άλλον Επίτροπο και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, από Προϊστάμενο Τμήματος.»

Άρθρο 112

Ρυθμίσεις επί μέρους θεμάτων
του Υπουργείου Δικαιοσύνης,
Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

1. Η κυριότητα του κινητού εξοπλισμού της εταιρίας «ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» περιέρχεται στο Ταμείο Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την περιέλευση αυτή.

2. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3898/2010 (Α' 211) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η ως άνω αποζημίωση βαρύνει τον προϋπολογισμό του Ταμείου Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων.»

3. Στο τέλος της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 3898/2010 (Α' 211) προστίθεται εδάφιο ως εξής «η οποία αμοιβή βαρύνει τον προϋπολογισμό του Ταμείου Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων.»

4. Το άρθρο 14 του ν. 3226/2004 (Α' 24) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ορίζεται η αποζημίωση των δικηγόρων υπηρεσίας, συμβολαιογράφων, δικα-

στικών επιμελητών και άλλων προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες στο πλαίσιο της παροχής νομικής βοήθειας, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες νόμιμες αμοιβές. Η αμοιβή μπορεί να υπολείπεται των προβλεπόμενων νόμιμων αμοιβών σε περίπτωση αναίρεσης και παράστασης ενώπιον του μικτού ορκωτού δικαστηρίου, του μικτού ορκωτού εφετείου και του πενταμελούς εφετείου κακουργημάτων. Με όμοια απόφαση καθορίζεται το πλαίσιο και η διαδικασία εκκαθάρισης και είσπραξης της αποζημίωσης.

2. Αρμόδιο όργανο για τη συλλογή των δικαιολογητικών των αιτήσεων των δικαιούχων δικηγόρων και άλλων προσώπων για τη διαβίβασή τους στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι η διοίκηση του αρμόδιου δικαστηρίου.»

5. Η παρ. 8 του άρθρου 4 του ν. 663/1977 (Α' 215), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 37 του ν. 3858/2010 (Α' 102), αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την είσπραξη των σύμφωνα με τις παραγράφους 4 του άρθρου 42, 2 του άρθρου 46, 2 του άρθρου 48 και 1 του άρθρου 322 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και των σύμφωνα με τις παραγράφους 4 του άρθρου 495 και 3 του άρθρου 53 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ποσών των παραβόλων, εκδίδονται ειδικά έντυπα παραβόλων από το Ταμείο Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), ονομαστικής αξίας ίσης με ποσοστό 60% επί του εκάστοτε οριζόμενου ποσού παραβόλου, καθώς και έντυπο παραβόλου υπέρ Δημοσίου ονομαστικής αξίας ίσης με ποσοστό 40% επί του εκάστοτε οριζόμενου ποσού παραβόλου. Ο τρόπος της προμήθειας των ως άνω παραβόλων, ο τύπος, ο τρόπος χρήσεως, διαθέσεως και διαχειρίσεως αυτών, ο τρόπος της ακυρώσεως και εν γένει κάθε λεπτομέρεια, καθορίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου, εγκρινόμενη με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας έκδοσης των ως άνω παραβόλων υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), εκδίδεται ισόποσο διπλότυπο είσπραξης από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρε-

οίες, τα οποίο καταμερίζεται σε δύο (2) Κ.Α.Ε.»

6. Η περίπτωση γ' του πρώτου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 10 του ν. 2331/1995 (Α' 173) αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) η υποβολή του νομοπαρασκευαστικού έργου και η αντιμετώπιση κάθε θέματος που αφορά στην εφαρμογή του ενωσιακού και διεθνούς δικαίου αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων».

7. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 10 του ν. 2331/1995 (Α' 173) αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τη στελέχωση της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας συνιστώνται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πέντε (5) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, οι οποίες καλύπτονται ως εξής:

α) Από δικαστικούς λειτουργούς με βαθμό προέδρου πρωτοδικών, εφέτη, εισαγγελέα πρωτοδικών ή αντεισαγγελέα εφετών πολιτικών και ποινικών ή διοικητικών δικαστηρίων ή πρόεδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίοι γνωρίζουν άριστα την αγγλική γλώσσα και αποσπώνται με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση στο Υπουργείο, με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του οικείου ανώτατου δικαστικού συμβουλίου. Τα καθήκοντα των αποσπώμενων δικαστικών λειτουργών αφορούν αποκλειστικά στους τομείς της εκτέλεσης νομοπαρασκευαστικού έργου και της εκπροσώπησης της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς.

β) Από μέλη του διδακτικού προσωπικού νομικών τμημάτων Α.Ε.Ι, πλήρους ή μερικής απασχόλησης, με βαθμό Επίκουρου ή Αναπληρωτή Καθηγητή και άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας, τα οποία αποσπώνται στο Υπουργείο κατά παρέκκλιση κάθε άλλης σχετικής με τη διαδικασία της απόσπασης διάταξης, με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Κοσμήτορα της σχολής, στην οποία ανήκουν και σχετική απόφαση του Πρύτανη.

Η απόσπαση των προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' στη συνιστώμε-

νη Ειδική Νομική Υπηρεσία γίνεται για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών.»

8. Οι οργανικές θέσεις πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ) του κλάδου ελεγκτών της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα μετατρέπονται σε αντίστοιχες θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Οι ήδη υπηρετούντες υποχρεούνται να δηλώσουν εντός μηνός από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου εάν αποδέχονται να υπηρετήσουν στη θέση αυτή. Οι αποδεχόμενοι να υπηρετήσουν με σχέση ιδιωτικού δικαίου προσμετρούν για τη βαθμολογική και μισθολογική κατάταξη και το χρόνο προηγούμενης σχετικής απασχόλησης σύμφωνα με βεβαίωση του οικείου ασφαλιστικού φορέα. Σε περίπτωση αρνητικής δήλωσης ή παράλειψη υποβολής δήλωσης, εξακολουθούν να υπηρετούν ως μόνιμοι υπάλληλοι σε προσωποπαγείς θέσεις κατηγορίας ΠΕ Ελεγκτών της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Για το διάστημα αυτό, δεν πληρώνονται οι αντίστοιχες κενές στην ανωτέρω Αρχή θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της ίδιας Αρχής.

9. Μετά το Κεφάλαιο Θ' του Δεύτερου Μέρους του Πρώτου Τμήματος του ν. 1756/1988 «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών» (Α' 35), όπως ο νόμος αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει, προστίθεται Κεφάλαιο Γ' με τον τίτλο: «Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου» και τα άρθρα 32 Α, 32 Β, 32 Γ και 32 Δ ως εξής:

«Άρθρο 32 Α

Ανεξάρτητη δικαστική αρχή

Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι ανεξάρτητη δικαστική αρχή, η οποία δρα ενιαία και αδιαίρετα.

Άρθρο 32 Β

Διάρθρωση της Γενικής Επιτροπείας

1. Επικεφαλής της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως γενικός δημοσιονομικός εισαγγελέας είναι ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποτελείται από: α) Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, β) Τον Επίτροπο Επικρατείας, γ) Τρεις (3) Αντεπιτρόπους Επικρατείας, δ) Δύο (2) Παρέδρους, ε) Οκτώ (8) Εισηγητές.

3. Οι ανωτέρω θέσεις Εισηγητών και Παρέδρων συνιστώνται με προεδρικό διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και πάντως μετά την 1.1.2018. Μέχρι τη σύσταση των ανωτέρω θέσεων, οι σχετικές ανάγκες καλύπτονται, με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, με απόσπαση, χρονικής διάρκειας δύο ετών που μπορεί να παραταθεί, ισάριθμων Παρέδρων και Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Στο βαθμό του Επιτρόπου Επικρατείας προάγεται Αντεπίτροπος Επικρατείας, ο οποίος έχει συμπληρώσει τρία έτη υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν και κρίνεται προακτέος από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

5. Στο βαθμό του Αντεπιτρόπου Επικρατείας προάγεται Πάρεδρος της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας, ο οποίος έχει συμπληρώσει τουλάχιστον πέντε έτη υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν και κρίνεται προακτέος από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι διατάξεις των άρθρων 71 Α του παρόντος νόμου, 79 παρ. 3 του π.δ. 774/1980 (Οργανισμός του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Α' 189) και 58 παρ. 7 του ν. 3160/2003 (Α' 165) εξακολουθούν να ισχύουν, καθώς και η διάταξη του άρθρου 79 παρ. 3 του π. δ. 774/1980.

6. Στο βαθμό του Παρέδρου της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας προάγεται Εισηγητής αυτής, ο οποίος έχει συμπληρώσει επτά χρόνια υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν και κρίνεται προακτέος από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

7. Ως εισαγωγικός βαθμός στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας προβλέπεται αυτός του Εισηγητή. Σε θέσεις Εισηγητών της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας διορίζονται απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών κατεύθυνσης Διοικητικής Δικαιοσύνης, οι οποίοι έχουν ευδοκίμως διανύσει περίοδο δοκιμαστι-

κής υπηρεσίας, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν για τους Εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 32 Γ Αρμοδιότητες

1. Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου:

Α. Ασκήει εποπτεία, με την έννοια ότι μπορεί να λαμβάνει γνώση, να παρακολουθεί την πορεία και να δίνει οδηγίες: α) στους Οικονομικούς Επιθεωρητές του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι Οικονομικοί Επιθεωρητές των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού, αναφορικά με υποθέσεις διαχείρισης δημοσίου χρήματος, β) στους Επιθεωρητές Δημόσιας Διοίκησης, αναφορικά με υποθέσεις ελέγχου περιουσιακής κατάστασης δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών.

Β. Ασκήει αιτήσεις, για τις οποίες καθιδρύεται δικαιοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καταλογισμού εις βάρος των υπαλλήλων εν γένει, που αναφέρονται στο άρθρο 14 του ν. 3213/2003 (Α' 309), όπως ισχύει, με χρηματικό ποσό ίσης αξίας με το περιουσιακό όφελος που απέκτησε ο ίδιος, η σύζυγος ή ανήλικο τέκνο του, εφόσον η απόκτηση του οφέλους αυτού δεν δικαιολογείται.

Γ. Θέτει στο αρχείο αναφορές, αιτήσεις ή καταγγελίες για τις οποίες κρίνει ότι είναι απαραίδεκτες ή νόμω ή ουσία αβάσιμες.

2. Ο Επίτροπος Επικρατείας αναπληρώνει τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας. Με πράξη του τελευταίου, ασκήει οποιαδήποτε αρμοδιότητα Αντεπιτρόπου Επικρατείας ή Παρέδρου της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας.

3. Οι Αντεπίτροποι Επικρατείας: Α. Αναπληρώνουν τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας και τον Επίτροπο Επικρατείας. Β. Μετέχουν σε υπηρεσιακά συμβούλια και επιτροπές του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Οι Πάρεδροι της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας: Α. Αναπληρώνουν τους Αντεπιτρόπους Επικρατείας. Β. Ελέγχουν, κατόπιν έγγρα-

φης εντολής του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας τη νομιμότητα των διοικητικών πράξεων απονομής σύνταξης ή βοηθημάτων, που συνεχονται με τη σύνταξη, από το Δημόσιο ή από άλλο φορέα, εφόσον οι ανακύπτουσες από την άπονη σύνταξης ή βοηθήματος διαφορές υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Γ. Επικουρούν τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, τον Επίτροπο Επικρατείας και τους Αντεπιτρόπους Επικρατείας στο έργο τους.

5. Οι δόκιμοι Εισηγητές και οι Εισηγητές της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας: Α. Επικουρούν τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, τον Επίτροπο Επικρατείας, τους Αντεπιτρόπους Επικρατείας και τους Παρέδρους της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας στο έργο τους. Β. Μπορούν να παρίστανται και να προτείνουν σε υποθέσεις στα Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Γ. Δύνεται να τους ανατεθεί η αρμοδιότητα της περίπτωσης Β' της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 32 Δ
Διεθνής συνεργασία

Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας δύναται να συνεργάζεται με ευρωπαϊκές και διεθνείς υπηρεσίες για την καταπολέμηση της διαφθοράς.»

Άρθρο 113
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την 2α Απριλίου 2012, εκτός των διατάξεων του άρθρου 110, στις οποίες ορίζεται διαφορετικός χρόνος έναρξης ισχύος.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4061/2012
ΦΕΚ 66/22-3-2012 (τ. Α')

Διαχείριση και προστασία ακινήτων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων - Ρύθμιση εμπραγμάτων δικαιωμάτων και λοιπές διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 5
Εκμίσθωση λατομείων

Για την εκμίσθωση και εκμετάλλευση λατομείων, την έκδοση αδειών εκμετάλλευσης, καθώς και για κάθε άλλο σχετικό θέμα αρμόδιος είναι ο περιφερειάρχης, στην Περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο, και εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του ν. 1428/1984 (Α' 43), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου αυτού όσον αφορά τη διαδικασία και τους όρους παραχώρησης που προβλέπονται στα άρθρα 8, 9, 10 και 11.

Άρθρο 6
Παραχώρηση της χρήσης για κοινωφελείς σκοπούς

Η απόφαση παραχώρησης της χρήσης ακινήτων, δωρεάν, για κοινωφελείς σκοπούς, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 4, ανακαλείται αν ο χρήστης δεν εκπληρώσει το σκοπό της παραχώρησης εντός πενταετίας από την έκδοση της απόφασης παραχώρησης ή αν αλλάξει ο σκοπός της παραχώρησης, χωρίς τη συναίνεση του οργάνου που εξέδωσε την πράξη αυτή. Στην απόφαση παραχώρησης περιλαμβάνονται κατά τα λοιπά οι όροι του άρθρου 11. Με την ίδια απόφαση μπορεί να τίθενται επιπλέον όροι για την παραχώρηση του ακινήτου.

Άρθρο 12
Διόρθωση κτηματολογικών στοιχείων,

παραχωρητηρίων και αποφάσεων
Επιτροπών Απαλλοτριώσεων

1. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη διορθώνονται, μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας της Περιφέρειας:

- α) παραχωρητήρια, που εκδόθηκαν βάσει διατάξεων ιδίως του Αγροτικού Κώδικα, του άρθρου 12 του ν. 1832/1951 (Α' 153), των άρθρων 3 και 6 του ν. 666/1977 (Α' 234), καθώς και όσων εκδίδονται βάσει του άρθρου 21 του παρόντος νόμου, εφόσον πρόκειται για εσφαλμένη αναγραφή της ταυτότητας του δικαιούχου ή των παραχωρηθέντων ακινήτων,
- β) τα κυρωμένα κτηματολογικά στοιχεία των διανομών απαλλοτριωθέντων αγροκτημάτων για την αποκατάσταση ακτημόνων γεωργών, εφόσον έχουν εμφιλοχωρήσει τεχνικά σφάλματα ή λανθασμένες αναγραφές της ταυτότητας των δικαιούχων ή των παραχωρηθέντων τεμαχίων και
- γ) αποφάσεις Επιτροπών Απαλλοτριώσεων μόνο ως προς την εσφαλμένη αναγραφή της ταυτότητας των δικαιούχων.

2. Η διόρθωση των παραπάνω στοιχείων γίνεται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου στην αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας, στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται το ακίνητο.

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Άρθρο 21

Έκδοση τίτλου κυριότητας

1. Ο Περιφερειάρχης είναι αρμόδιος για την έκδοση των τίτλων κυριότητας, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 22, την παράγραφο 7 του άρθρου 23 και την παράγραφο 4 του άρθρου 36. Ο τίτλος κυριότητας μεταγράφεται με μέριμνα του δικαιούχου. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη η αρμοδιότητα μπορεί να μεταβιβαστεί σε άλλα όργανα της Διοίκησης.

2. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζεται ο τύπος του παραχωρητηρίου.

Άρθρο 22

Μη προβολή δικαιωμάτων κυριότητας
από το Δημόσιο

1. Το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε ακίνητα, που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 1, εφόσον ο νομέας του ακινήτου ή ο δικαιοπάροχός του:

- α) Το απέκτησε:
  - αα) με νόμιμο τίτλο, από επαχθή αιτία, με την προϋπόθεση ότι ο τίτλος του μεταγράφηκε έως την 5.6.1993, εκτός αν κατά τη κτήση της νομής βρισκόταν σε κακή πίστη. Σε κακή πίστη βρισκόταν ο νομέας αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1042 του Αστικού Κώδικα. Στο χρόνο νομής προσμετράται και ο χρόνος νομής του δικαιοπαρόχου του που διανύθηκε με τις ίδιες προϋποθέσεις,
  - ββ) βάσει παραχωρητηρίου που δεν έχει μεταγραφεί, ως προς το εμβαδόν του ακινήτου που αναγράφεται στο παραχωρητήριο αλλά και των λοιπών στοιχείων των ακινήτων και των δικαιούχων,
  - γγ) βάσει παραχωρητηρίου που εκδόθηκε από αναρμόδιο διοικητικό όργανο ή βάσει πράξης δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, μόνο ως προς το εμβαδόν του παραχωρούμενου ακινήτου.

β) Με απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων, κρίθηκε δικαιούχος οικοπέδου ή κλήρου βάσει των διατάξεων του Αγροτικού Κώδικα και δεν κηρύχθηκε έκπτωτος, δεν εκδόθηκε όμως το σχετικό παραχωρητήριο.

γ) Το νέμεται πριν την 1.1.1965 για γεωργική χρήση, η οποία εξακολουθεί να ασκείται μέχρι σήμερα. Ο Νομός Αττικής εξαιρείται από την εφαρμογή της περίπτωσης αυτής.

2. Η μη προβολή δικαιωμάτων κυριότητας αφορά μόνο τον δικαιούχο ή το νόμιμο δικαιοπάροχο του που εμπίπτει στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου.

3. Για τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παραγράφου 1, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτημα στην αρμόδια Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, στην οποία περιγράφει το κατεχόμενο ακίνητο κατά θέση, εμβαδόν και συντεταγμένες στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα

αναφοράς, με συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα και υποβάλλει αντίγραφο του επικαλούμενου τίτλου κυριότητας ή της σχετικής πράξης παραχώρησης διοικητικού οργάνου, Δήμου ή Κοινότητας ή της απόφασης της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων, βάσει της οποίας κρίθηκε δικαιούχος οικοπέδου ή κλήρου. Η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών μπορεί να ζητήσει από τον ενδιαφερόμενο την προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων, προκειμένου να διαμορφώσει την κρίση της, σχετικά με την ταυτότητα του νομέα ή του ακινήτου και την καλόπιστη νομή, στην περίπτωση της απόκτησής του με νόμιμο τίτλο από επαχθή αιτία ή της νομής του ακινήτου πριν την 1.1.1965. Η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών εκδίδει απόφαση για τη μη προβολή δικαιωμάτων κυριότητας στις περιπτώσεις που ο ενδιαφερόμενος επικαλείται πράξη παραχώρησης διοικητικού οργάνου, Δήμου ή Κοινότητας ή απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων, βάσει της οποίας κρίθηκε δικαιούχος.

4. Αν ο ενδιαφερόμενος επικαλείται νόμιμο τίτλο από επαχθή αιτία και καλόπιστη νομή του ακινήτου ή νομή του πριν την 1.1.1965 στην Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών μετέχει εκπρόσωπος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ως Πρόεδρος αυτής. Η Επιτροπή αποφαίνεται για τη μη προβολή δικαιωμάτων του Δημοσίου στο κατεχόμενο ακίνητο.

5. Τα παραχωρητήρια που εκδόθηκαν στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' της περίπτωσης α' της παραγράφου 1, θεωρούνται έγκυρα και ισχυρά. Για την περίπτωση β' της παραγράφου 1, μετά την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, ο Περιφερειάρχης εκδίδει παραχωρητήριο, όπου αναγράφονται τα στοιχεία του αρχικού δικαιούχου και προσδιορίζεται το παραχωρούμενο ακίνητο κατά εμβαδόν, θέση και συντεταγμένες στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς. Δεν εκδίδεται παραχωρητήριο, αν οι καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοι του δικαιούχου έχουν μεταγράψει συμβολαιογραφική πράξη ή έχουν επικυρώσει ανώμαλη δικαιοπραξία που αφορά το ίδιο ακίνητο σύμφωνα, ιδίως, με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 18 του ν. 1644/1986, του άρθρου 16 του ν.

3147/2003, της παρ. 9 του άρθρου 3 του ν. 3399/2005 και του άρθρου 31 του ν. 3698/2008.

6. Για το τμήμα του κατεχόμενου ακινήτου για το οποίο δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτημα εξαγοράς του στην Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών. Η ίδια Επιτροπή εξετάζει το αίτημα αυτό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23.

Άρθρο 23

Διαδικασία για την εξαγορά ακινήτων

1. Όποιος κατέχει ακίνητο, το οποίο διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μπορεί να υποβάλλει αίτηση εξαγοράς του στην Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών της οικείας Περιφέρειας, εφόσον αποδεικνύει κατοχή αυτού πριν την 5.6.1993 και η επιφάνειά του δεν υπερβαίνει τα δέκα (10) στρέμματα. Στην αίτηση περιγράφει το κατεχόμενο ακίνητο κατά θέση, εμβαδόν και συντεταγμένες στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς. Δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής τα ακίνητα της παραγράφου 3 του άρθρου 1, καθώς και όσα περιλαμβάνονται σε δασικούς χάρτες ως δάση, δασικές ή αναδασωτές εκτάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3889/2010 (Α' 182).

2. Η προθεσμία για την κατάθεση των αιτήσεων εξαγοράς από τους ενδιαφερόμενους, λήγει έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση του νόμου.

3. Αν στο ακίνητο έχει ανεγερθεί αυθαίρετο κτίσμα, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει στην Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών την προβλεπόμενη στη παρ. 4 του άρθρου 23 του ν. 4014/2011 βεβαίωση του μηχανικού.

4. Για την κατοχή του ακινήτου λαμβάνονται υπόψη ιδίως πράξεις αποδοχής κληρονομιάς, ιδιωτικά συμφωνητικά με βέβαιη χρονολογία και έκθεση γεωπόνου που βεβαιώνει την ηλικία των δένδρων σε πολυετείς καλλιέργειες. Οι ένορκες βεβαιώσεις δεν λαμβάνονται υπόψη ως αποδεικτικό στοιχείο για την απόδειξη κατοχής του ακινήτου.

5. Το τίμημα εξαγοράς των κατεχομένων ακινήτων ορίζεται στο ύψος της αντικειμενικής τους

αξίας. Σε περιοχές που δεν ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού το τίμημα καθορίζεται βάσει της αγοραίας τους αξίας. Αν ο ενδιαφερόμενος είναι κατ' επάγγελμα αγρότης και ασκεί αγροτική χρήση στο ακίνητο το τίμημα εξαγοράς ορίζεται στο 1/3 της αντικειμενικής αξίας, άλλως στο 1/3 της αγοραίας αξίας απαγορευμένης κάθε άλλης χρήσης.

6. Το τίμημα κατατίθεται στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) ως έσοδο του Δημοσίου και καταβάλλεται σε τέσσερις (4) εξαμηνιαίες άτοκες δόσεις. Σε ακίνητα που βρίσκονται εντός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, καθώς και σε παραλιακές ή τουριστικές περιοχές, το τίμημα καταβάλλεται σε οκτώ (8) εξαμηνιαίες δόσεις. Το τίμημα δύναται να εξοφληθεί εφάπαξ με έκπτωση 10%.

7. Έως ότου εξοφληθεί το οφειλόμενο τίμημα, ο κάτοχος δεν μπορεί να μεταβιβάσει το ακίνητο. Μετά την εξόφληση του τιμήματος, ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει το σχετικό παράβολο στην αρμόδια υπηρεσία της οικείας Περιφέρειας και εκδίδεται τίτλος κυριότητας από τον Περιφερειάρχη, σύμφωνα με το άρθρο 21.

8. Σε περίπτωση μη καταβολής μίας δόσης, εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη λήξη της, η Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) ειδοποιεί την Επιτροπή Ελέγχου και Νομιμότητας. Η Επιτροπή εκδίδει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής κατά του κατόχου και επιβάλλει το προβλεπόμενο στο άρθρο 18 πρόστιμο.

Άρθρο 24

Ακίνητα για βόσκηση

1. Η κυριότητα των ακινήτων που παραχωρήθηκαν σε κτηνοτρόφους για κτηνοτροφική αποκατάσταση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κτηνοτροφικού Κώδικα και του άρθρου 10 του ν. 3147/2003 ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο. Η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών εξετάζει αν οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί ακτημόνων κτηνοτρόφων που συστήθηκαν βάσει του άρθρου 19 του Κτηνοτροφικού Κώδικα, εξακολουθούν να έχουν πάνω από έξι (6) μέλη που έτυχαν κτηνοτροφικής αποκατάστασης, βάσει των διατάξεων του Κτηνοτροφικού Κώδικα και του άρθρου 10 του ν. 3147/2003. Αν διαπιστωθεί

ότι έχουν από έξι (6) μέλη και κάτω, διαλύονται υποχρεωτικά με απόφαση του Περιφερειάρχη, μετά από εισήγηση της Επιτροπής Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών και η ακίνητη περιουσία που απέκτησαν βάσει των άρθρων 2 και 3 του «Κώδικα περί αποκαταστάσεως Κτηνοτρόφων» περιέρχεται στο Ελληνικό Δημόσιο.

2. Οι κτηνοτρόφοι που αποκαταστάθηκαν κτηνοτροφικά σε ακίνητα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχουν, μόνο, δικαίωμα χρήσης των ακινήτων αυτών. Η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών εξετάζει αν οι κτηνοτρόφοι που αποκαταστάθηκαν κτηνοτροφικά μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, εξακολουθούν να έχουν την ιδιότητα του αγρότη σύμφωνα με άρθρο 2 του ν. 3874/2010, αν διατηρούν το ποίμνιο και δεν έχουν μεταβάλει τη χρήση του βοσκοτόπου. Δικαίωμα χρήσης του ακινήτου διατηρούν και οι νόμιμοι κληρονόμοι των αποκαταστηθέντων κτηνοτρόφων, αν διατηρούν το ποίμνιο και δεν μεταβάλλουν τη χρήση του βοσκοτόπου για χρονικό διάστημα 20 ετών από τη δημοσίευση του νόμου. Μετά την πάροδο του χρονικού αυτού διαστήματος εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 4, 7 και 10 του παρόντος νόμου. Για τη χρήση του βοσκοτόπου, οι κτηνοτρόφοι καταβάλλουν τίμημα που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

3. Αν δεν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, ειδοποιεί τον κτηνοτρόφο να εγκαταλείψει το ακίνητο, εντός προθεσμίας σαράντα (40) ημερών. Αν ο κάτοχος δεν εγκαταλείψει το ακίνητο, η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών ειδοποιεί την Επιτροπή Ελέγχου και Νομιμότητας. Η Επιτροπή εκδίδει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής του κατόχου και επιβάλλει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 διοικητικά μέτρα.

4. Αν ο αποκαταστημένος κτηνοτρόφος ή ο νόμιμος διάδοχός του άλλαξε τη χρήση τμήματος του βοσκοτόπου σε γεωργική μπορεί να υποβάλλει αίτηση εξαγοράς του τμήματος αυτού στην Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, εφόσον αποδεικνύει την αλλαγή χρήσης μέχρι την 5.6.1993 και η επιφάνειά του δεν υπερβαίνει τα 60 στρέμματα. Το ακίνητο πε-

ριγράφεται στην αίτηση κατά θέση, όρια και συντεταγμένες στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς. Το τίμημα εξαγοράς ορίζεται ίσο με το 1/3 της αντικειμενικής αξίας ή της αγοραίας αξίας όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού, απαγορευομένης κάθε άλλης χρήσης πλην της αγροτικής. Η προθεσμία για την υποβολή των αιτήσεων εξαγοράς λήγει την 31.12.2012. Αν οι αποκατασταθέντες κτηνοτρόφοι ή οι νόμιμοι διάδοχοί τους άλλαξαν αυθαίρετα τη χρήση του βοσκοτόπου επιβάλλεται, επιπλέον, πρόστιμο για την αλλαγή χρήσης ίσο με το 1/10 της αντικειμενικής αξίας του τμήματος του ακινήτου που άλλαξε χρήση ή της αγοραίας αξίας όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 4, 6 εδάφια α' και γ', 7 και 8 του άρθρου 23 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 25 Αρμόδια δικαστήρια

Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει προσφυγή στα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια κατά της απόφασης της Επιτροπής Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών που εκδίδεται κατ'εφαρμογή των άρθρων 22, 23 και 24, εντός αποκλειστικής προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίησή της στον ενδιαφερόμενο ή διαφορετικά από τότε που έλαβε γνώση αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29 Συμπλήρωση διατάξεων του ν. 998/1979 (Α' 289)

Μετά το άρθρο 46 του ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» (Α' 289) προστίθεται άρθρο 46α ως εξής:

«Άρθρο 46α Εκχερσωθείσες δασικές εκτάσεις για αγροτική χρήση.

1. Για λόγους δημοσίου συμφέροντος, δασικού

χαρακτήρα εκτάσεις που εκχερσώθηκαν για γεωργική χρήση, πριν τεθεί σε ισχύ το Σύνταγμα του 1975 και διατηρούν τη χρήση αυτή μέχρι σήμερα, δεν υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, απαγορευμένης κάθε άλλης χρήσης από τον κάτοχό τους.

2. Δεν υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου αυτού εκτάσεις, οι οποίες περιλαμβάνονται σε κυρωμένους δασικούς χάρτες ως δάση, δασικές ή αναδασωτέες εκτάσεις, καθώς και οι εκτάσεις που υπάγονται σε ειδικό καθεστώς προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 5 του ν. 3937/2011 (Α' 60). Τυχόν εκδοθέντες τίτλοι κυριότητας ανακαλούνται και το τίμημα επιστρέφεται.

3. Οι κάτοχοι των δημόσιων εκτάσεων της παραγράφου 1 εφόσον έχουν την ιδιότητα του κατ'επάγγελμα αγρότη υποβάλουν αίτημα εξαγοράς στο αρμόδιο Δασαρχείο ή στην αρμόδια Διεύθυνση Δασών, εάν δεν υφίσταται Δασαρχείο. Στην αίτηση περιγράφεται το κατεχόμενο ακίνητο κατά θέση, όρια και εμβαδόν, με συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα εξαρτημένο από το Εθνικό Τριγωνομετρικό Δίκτυο (κρατικό σύστημα συντεταγμένων ΕΓΣΑ '87). Ο Δασάρχης ή ο Διευθυντής Δασών, εφόσον δεν υφίσταται Δασάρχης, εισηγείται αρμοδίως και ο Διευθυντής της οικείας Διεύθυνσης Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει την απόφαση εξαγοράς της έκτασης. Η προθεσμία για την κατάθεση των αιτήσεων εξαγοράς λήγει την 31.12.2013. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί για ένα ακόμα έτος με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

4. Για την κατοχή του ακινήτου λαμβάνονται υπόψη ιδίως πράξεις αποδοχής κληρονομιάς, ιδιωτικά συμφωνητικά με βέβαιη χρονολογία, καθώς και παραχωρητήρια των δασικών υπηρεσιών για χρήσεις που προβλέπονται από τη δασική νομοθεσία. Οι ένορκες βεβαιώσεις δεν λαμβάνονται υπόψη ως αποδεικτικό στοιχείο για την απόδειξη κατοχής του ακινήτου.

5. Το τίμημα εξαγοράς ορίζεται στο 1/3 της αντικειμενικής αξίας ή άλλως της αγοραίας αξίας και καταβάλλεται σε τέσσερις (4) εξαμηνιαίες άτοκες δόσεις. Το τίμημα κατατίθεται υπέρ

του Ειδικού Φορέα Δασών του Πράσινου Ταμείου και διατίθεται αποκλειστικά για την ανάπτυξη και προστασία των δασών.

6. Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επί των εκτάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 του ν. 3208/2003.

7. Οι κάτοχοι δημόσιων και μη εκτάσεων της παραγράφου 1 καταβάλουν χρηματικό αντάλλαγμα για την απώλεια του φυσικού αγαθού από την αλλαγή χρήσης της έκτασης, για να αναδασωθεί αντίστοιχη έκταση, κατά την έννοια του «θετικού περιβαλλοντικού ισοζυγίου», κατ'εφαρμογή του άρθρου 45 παρ. 12 του ν. 998/1979, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ. 10 του ν. 3208/2003. Η καταβολή του ανταλλάγματος αυτού αποτελεί προϋπόθεση για την εξαγορά της έκτασης από τον ενδιαφερόμενο σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, καθώς και για τη νομιμοποίηση της αλλαγής χρήσης από τον κάτοχο έκτασης δημόσιας ή μη.

8. Έως ότου εξοφληθεί το οφειλόμενο τίμημα και καταβληθεί το αντάλλαγμα χρήσης, ο κάτοχος δεν μπορεί να μεταβιβάσει την έκταση.

9. Μετά την εξόφληση του τιμήματος και του χρηματικού ανταλλάγματος, οι διοικητικές πράξεις που εκδόθηκαν από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες για την προστασία της έκτασης, σύμφωνα με τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας, παύουν να ισχύουν. Ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει τίτλο κυριότητας υπέρ του κατόχου της έκτασης. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται ο τύπος του τίτλου κυριότητας.»

10. Στην παρ. 4 του άρθρου 50 του ν. 998/1979 προστίθεται εδάφιο β' ως εξής:

«Η χορήγηση της σχετικής έγκρισης κτήσης γης εκτός σχεδίου πόλεως από Οικοδομικό Συνεταιρισμό, με την απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, γίνεται ως ορίζεται, μετά προηγούμενη έρευνα αυτής ως ιδιωτικής, δηλαδή μετά προηγούμενη έρευνα και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος έναντι του Δημοσίου. Σε όσους Οικοδομικούς Συνεταιρισμούς έχει χορηγηθεί στο παρελθόν η έγκριση κτήσης γης με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, αυτή είναι ισχυρή και στα επόμενα στάδια αδειοδοτήσεων και εγκρίσεων, Βεβαίωση του άρθρου 24 παράγραφο 6 του ν. 2508/1997, Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσε-

ων, Πολεοδομική Μελέτη κατά τα οποία, δεν ερευνάται τυχόν δικαίωμα κυριότητας του Δημοσίου, οι σχετικές αποφάσεις και βεβαιώσεις θα αναφέρουν ρητά ότι το Δημόσιο δεν αποξενούται από τα τυχόν δικαιώματά του.»»

Άρθρο 31

Επικύρωση ανώμαλων δικαιοπραξιών

1. Οι διατάξεις του άρθρου 15 του ν.δ. 3958/1959 εφαρμόζονται σε μεταβιβάσεις γεωργικών κλήρων ή οικοπέδων που έγιναν μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3, και 5 του άρθρου 2 του ν. 666/1977. Η προθεσμία που αναφέρεται στην παράγραφο 2 παρατείνεται από τότε που έληξε και για πέντε (5) ακόμα έτη από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Συμβολαιογραφικές πράξεις που έγιναν κατά παράβαση του άρθρου 1 του α.ν. 431/1968 και του άρθρου 2 του ν. 666/1977 είναι έγκυρες και ισχυρές, εφόσον δεν ακυρώθηκαν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

2. Η προθεσμία που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 634/1977 (Α' 186) για την υποβολή δήλωσης στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, στις περιπτώσεις επικύρωσης ανώμαλων δικαιοπραξιών, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 3958/1959, παρατείνεται από τότε που έληξε και για πέντε (5) ακόμα έτη από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων οι προθεσμίες των προηγούμενων παραγράφων μπορεί να παρατείνονται για δύο (2) ακόμα έτη.

Άρθρο 33

Τροποποίηση άρθρου 28 του ν. 1892/1990 (Α' 101)

Οι διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 1892/1990 «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 28

Απόκτηση εμπράγματων ή ενοχικών δικαιωμάτων

1. Για την απόκτηση με δικαιοπραξία εν ζωή

εμπράγματος ή ενοχικών δικαιωμάτων από φυσικά ή νομικά πρόσωπα σε ιδιωτικές νήσους ή νησίδες, καθώς και σε ιδιωτικά ακίνητα νήσων ή νησίδων, οπουδήποτε και αν αυτές βρίσκονται, απαιτείται άδεια από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Η αίτηση για τη χορήγηση άδειας υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

2. Σε περίπτωση απόκτησης εμπράγματος δικαιωμάτων επί της έκτασης, απαιτείται η έκδοση πιστοποιητικού από την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία με το οποίο βεβαιώνεται ότι το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ' αυτής. Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μεριμνά για την έκδοση του πιστοποιητικού από την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία.»

Άρθρο 37

Καταργούμενες διατάξεις

1. Καταργούνται οι κάτωθι διατάξεις, καθώς και όλες οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις τους:

α) Το άρθρο 2 του ν. 3250/1924 (Α' 324), όπως ισχύει.

β) Ο αν. 431/1968 (Α' 115), όπως ισχύει.

γ) Τα άρθρα 5 και 6 του ν. 666/1977 (Α' 234), όπως η παρ. 9 του άρθρου 5 τροποποιήθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 12 του ν. 3147/2003 (Α' 135).

ζ) Το β.δ. 29.10/6.12/1949 (Α' 342), όπως ισχύει.

ι) Το ν.δ. 1189/1972 (Α' 99), όπως ισχύει.

ιδ) Το άρθρο 15 παρ. 2 του ν.δ. 216/1973 (Α' 271).

2. Καταργείται κάθε ειδική διάταξη της αγροτικής νομοθεσίας που ρυθμίζει τη διαχείριση εκτάσεων με δασικό χαρακτήρα με διαφορετικό τρόπο και ειδικότερα η παρ. 2 του άρθρου 75 του ν. 998/1979 (Α' 289).

3. Καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη νόμου που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται από αυτόν.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4067/2012

ΦΕΚ 79/09.04.2012 (τ. Α')

Νέος Οικοδομικός Κανονισμός.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Πεδίο Εφαρμογής

1. Σε περιοχές εντός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις του παρόντος.

2. Σε περιοχές εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις του παρόντος:

α) το άρθρο 2,
β) οι παράγραφοι 2, 4 και 5 του παρόντος άρθρου,

γ) το άρθρο 4,
δ) το άρθρο 6,
ε) η παράγραφος 3 του άρθρου 8,

στ) το άρθρο 11 εκτός από την παράγραφο 2 και τις παραγράφους διγ, διζ, διστ για το άρθρο 19 όπως αναφέρεται σε αυτήν,

ζ) οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 12, η παράγραφος 14η όταν δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλες διατάξεις,

η) το άρθρο 13,
θ) το άρθρο 16,
ι) το άρθρο 17 εκτός από την παράγραφο 2α,

2β, 2στ, 6β και 8,
ια) το άρθρο 21,
ιβ) το άρθρο 23,
ιγ) το άρθρο 25,

ιδ) το άρθρο 26,
ιε) το άρθρο 28,
ιστ) τα άρθρα 29 έως 37.

3. Σε νομίμως υφιστάμενους οικισμούς χωρίς εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις του παρόντος:

α) το άρθρο 2,
β) οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του παρόντος άρθρου,

γ) το άρθρο 4,

- δ) το άρθρο 5,
- ε) το άρθρο 6,
- στ) το άρθρο 9,
- ζ) το άρθρο 11, εκτός από την παράγραφο 6ιζ,
- η) οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 12,
- θ) το άρθρο 13,
- ι) το άρθρο 14 με τη διευκρίνιση ότι η αναφερόμενη απόσταση Δ ορίζεται σε 2,50 μ. ανεξάρτητα από το ύψος,
  - ια) το άρθρο 16,
  - ιβ) το άρθρο 17,
  - ιγ) το άρθρο 18,
  - ιδ) το άρθρο 19,
  - ιε) το άρθρο 23,
  - ιστ) το άρθρο 25,
  - ιζ) το άρθρο 26,
  - ιη) τα άρθρα 29 έως 37.

4. Όλα τα αριθμητικά μεγέθη που ορίζονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου θεωρούνται ως τα ανώτατα επιτρεπόμενα.

5. α) Οι ειδικές πολεοδομικές διατάξεις, με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, κατισχύουν των γενικών διατάξεων, που περιέχονται στον παρόντα νόμο.

β) Οι διατάξεις του παρόντος κατισχύουν των κανονιστικών πράξεων της Διοίκησης (όπως αποφάσεις Νομάρχη, πράξεις Δημοτικού Συμβουλίου κ.λπ.), με τις οποίες θεσπίζονται όροι δόμησης (όπως ύψος, ποσοστό κάλυψης, αριθμός ορόφων, θέση υπογείου κ.λπ.), εκτός από: 1) οποιουδήποτε είδους διατάγματα και 2) πράξεις, με τις οποίες θεσπίζονται ειδικές και εντοπισμένες ρυθμίσεις (όπως για διατηρητέα κτίρια, μνημεία, ειδικά κτίρια κ.λπ.). Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να διαπιστώνεται η μη εφαρμογή των παραπάνω κανονιστικών πράξεων της διοίκησης.

Άρθρο 2 Ορισμοί

1. Αίθριο είναι το μη στεγασμένο τμήμα του κτιρίου που περιβάλλεται από όλες τις πλευρές του από το κτίριο ή τα όρια του οικοπέδου, στο οποίο μπορούν να έχουν ανοίγματα, χώροι κύριας χρήσης και εγγράφεται σε αυτό κύκλος διαμέτρου Δ.

2. Αιολικά ενεργειακά συστήματα είναι οι εγκαταστάσεις που επιτρέπουν την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών του κτιρίου.

3. Ακάλυπτος χώρος είναι ο χώρος του οικοπέδου που δεν δομείται.

4. Ανοίγματα χώρου κτιρίου είναι το κενό που τυχόν υπάρχει στην οροφή του ανώτατου σε κάθε θέση ορόφου, καθώς και τα κενά όλων των τοίχων, τα οποία είτε παραμένουν ελεύθερα είτε κλείνουν με ανοιγόμενα ή σταθερά κουφώματα και χρησιμοποιούνται για επικοινωνία των χώρων μεταξύ τους ή με το ύπαιθρο ή για το φυσικό φωτισμό ή για τον αερισμό των χώρων κτιρίου ή για αποθήκευση ηλιακής θερμότητας.

5. Ανοικτός εξώστης (μπαλκόνι) είναι η οριζόντια προεξοχή του δαπέδου ορόφου ή δώματος που προβάλλει πέρα από τις επιφάνειες των όψεων του κτιρίου.

6. Ανοικτοί ημιυπαίθριοι χώροι είναι οι μη θερμαινόμενοι στεγασμένοι χώροι που διαθέτουν τουλάχιστον μία ανοιχτή πλευρά προς κοινόχρηστο χώρο ή προς τους υποχρεωτικούς ακάλυπτους χώρους και το μήκος του ανοίγματος είναι ίσο ή μεγαλύτερο του 35% του συνολικού μήκους του περιγράμματος του ανοικτού ημιυπαίθριου χώρου.

7. Απόσυρση κτιρίου είναι η κατεδάφιση κτιρίου κύριας χρήσης, ενεργειακής κατηγορίας χαμηλότερης του επιτρεπόμενου ορίου που προβλέπεται στους σχετικούς κανονισμούς και η αντικατάστασή του με κτίριο που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις.

8. Αρχιτεκτονικές προεξοχές και αρχιτεκτονικά στοιχεία είναι τα φέροντα ή μη στοιχεία του κτιρίου που συμμετέχουν στη διαμόρφωση των όψεων του.

9. Αστικός σχεδιασμός είναι η ρύθμιση του φυσικού (χερσαίου και θαλάσσιου) και δομημένου χώρου μέσα από τον έλεγχο των αντιθέσεων/ανταγωνισμού στην κατασκευή του οικιστικού ιστού, όπως προκύπτει από πολεοδομική μελέτη. Αποδίδει ογκοπλαστικά μοντέλα της προσδοκώμενης εικόνας του χώρου και σχεδιασμό της ροής-αλληλουχίας των στοιχείων του δημόσιου χώρου, όπως πλατείες, εστιακά σημεία, χώροι πρασίνου, υδάτινα στοιχεία των διατηρητέων οικι-

στικών συνόλων και των χώρων πολιτιστικού ή ιστορικού-αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

10. Βιοκλιματικός σχεδιασμός κτιρίου είναι ο σχεδιασμός του κτιρίου που αποσκοπεί στη βέλτιστη εκμετάλλευση των φυσικών και κλιματολογικών συνθηκών με σκοπό να επιτυγχάνονται οι βέλτιστες εσωτερικές συνθήκες θερμικής άνεσης και ποιότητας αέρα κατά τη διάρκεια όλου του έτους με την ελάχιστη δυνατή κατανάλωση ενέργειας.

11. Βιοκλιματικό κτίριο ονομάζεται ένα κτίριο που ανταποκρίνεται στις κλιματικές συνθήκες του περιβάλλοντός του, καθώς έχει σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να επιτυγχάνονται οι βέλτιστες εσωτερικές συνθήκες θερμικής άνεσης και ποιότητας αέρα κατά τη διάρκεια όλου του έτους, με την ελάχιστη δυνατή κατανάλωση ενέργειας και κατατάσσεται στις ανώτερες ενεργειακά κατηγορίες όπως αυτές κάθε φορά ορίζονται.

12. Γήπεδο είναι η συνεχόμενη έκταση γης που αποτελεί αυτοτελές και ενιαίο ακίνητο και ανήκει σε έναν ή σε περισσότερους κυρίους εξ αδιαιρέτου, σε περιοχή εκτός εγκεκριμένου σχεδίου.

13. Δεξαμενή αποχέτευσης είναι ο στεγανός χώρος όπου συγκεντρώνονται τα λύματα του κτιρίου.

14. Διάγραμμα Εφαρμογής (ΔΕ) ή Τεχνική Έκθεση (ΤΕ) είναι αυτό που ορίζει την εφαρμογή στο έδαφος των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων.

15. Διπλά κελύφη είναι κατασκευές συστήματος πρόσοψης που αποτελείται από μια εξωτερική και μια εσωτερική επιφάνεια, μεταξύ των οποίων μεσολαβεί κενό ικανών διαστάσεων στο οποίο διακινείται αέρας και μπορεί να εξυπηρετήσει τη βιοκλιματική λειτουργία του κτιρίου.

16. Δομικό έργο είναι κάθε είδους κατασκευή, ανεξάρτητα από τα υλικά και τον τρόπο κατασκευής της, που είναι σταθερά συνδεδεμένη με το έδαφος, δεν έχει δυνατότητα αυτοκίνησης και δεν μπορεί να ρυμουλκηθεί.

17. Δρόμοι ή Οδοί είναι οι κοινόχρηστες εκτάσεις που εξυπηρετούν τις ανάγκες κυκλοφορίας των οχημάτων και των πεζών.

18. Δρόμοι Ήπιας Κυκλοφορίας είναι οι πεζόδρομοι στους οποίους επιτρέπεται η υπό όρους

κίνηση οχημάτων.

19. Εγκατάσταση είναι η κατασκευή ή υποδομή που προορίζεται ή απαιτείται για τη λειτουργία, εξυπηρέτηση και ασφάλεια των κτιρίων, όπως οι ανελκυστήρες, τα στοιχεία διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, κλιματισμού, δροσισμού, διανομής και εκροής ύδατος, θέρμανσης, φυσικού αερίου, τα θερμικά ηλιακά συστήματα, τα στοιχεία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τα στοιχεία μονάδων Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), οι καπναγωγοί, οι επιγραφές, οι κεραιές.

20. Εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο οικισμού ή σχέδιο πόλης ή πολεοδομικό σχέδιο ή εγκεκριμένη πολεοδομική μελέτη είναι το διάγραμμα με τον τυχόν ειδικό πολεοδομικό κανονισμό που έχει εγκριθεί σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις και καθορίζει τους ειδικούς όρους δόμησης, τους κοινόχρηστους, κοινωφελείς και δομήσιμους χώρους και τις επιτρεπόμενες χρήσεις σε κάθε τμήμα ή ζώνη τους.

21. Ειδικά κτίρια είναι τα κτίρια, των οποίων η κύρια χρήση σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% της συνολικής επιφάνειας δόμησής τους δεν είναι η κατοικία.

22. Ειδικά κτίρια και εγκαταστάσεις δημόσιου ενδιαφέροντος είναι όσα χαρακτηρίζονται με απόφαση του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού στον οποίο υπάγεται η χρήση του κτιρίου.

23. Εκσκαφή, Επίχωση ή Επίστρωση είναι οι κατασκευές διαμόρφωσης του εδάφους για δόμηση σε οικόπεδο ή γήπεδο. Εργασίες εκσκαφής, επίχωσης ή επίστρωσης που εκτελούνται για άλλο σκοπό εγκρίνονται από την εκάστοτε αρμόδια αρχή.

24. Ελαφρά κατασκευή είναι η κατασκευή με φέροντα οργανισμό και στοιχεία πλήρωσης μειωμένου μόνιμου φορτίου ιδίου βάρους σε σχέση με τις συμβατικές κατασκευές, όπως αυτές από οπλισμένο σκυρόδεμα ή λιθοδομή φέρουσας τοιχοποιίας κ.ά.

25. Ελεύθερο ύψος σε τυχόν σημείο του δαπέδου ορόφου ή χώρου κτιρίου είναι το μήκος της κατακόρυφης γραμμής μεταξύ του ανώτατου σημείου του τελειωμένου δαπέδου μέχρι το κατώτατο σημείο της τελειωμένης οροφής ή τυχόν ψευδοροφής.

26. Ενεργητικά ηλιακά συστήματα ψύξης/θέρμανσης είναι τα ηλιακά συστήματα που χρησιμοποιούν μηχανικά μέσα (όπως ηλιακός συλλέκτης θερμού ύδατος, φωτοβολταϊκά στοιχεία, υβριδικά συστήματα).

27. Επιτρεπόμενος όγκος του κτιρίου είναι ο επιτρεπόμενος όγκος σε κυβικά μέτρα κάθε κτιρίου μέσα στο ιδεατό στερεό και υπολογίζεται από την οριστική στάθμη του εδάφους.

28. Εσωτερικός εξώστης (πατάρι) είναι προσβάσιμος χώρος που βρίσκεται εντός χώρου, όπου η υποκείμενη επιφάνεια πληροί τις προϋποθέσεις χώρου κύριας χρήσης, έχει προσπέλαση αποκλειστικά από το χώρο αυτόν, αποτελεί λειτουργικό παράρτημα της χρήσης αυτής, έχει συνολικό εμβαδόν μικρότερο του 70% της επιφάνειας του υποκείμενου χώρου, δεν θεωρείται όροφος και δεν μπορεί να αποτελεί ανεξάρτητη ιδιοκτησία.

29. Ζεύξη κτιρίων είναι κατασκευή ή τμήμα κτιρίου το οποίο αναπτύσσεται πάνω από κοινόχρηστο χώρο, όπως δρόμο, πεζόδρομο και συνδέει κτίρια μεταξύ τους σε ένα ή περισσότερα επίπεδα. Η ζεύξη κτιρίων μπορεί να γίνεται και υπόγεια.

30. Ιδεατό στερεό είναι το υπέργειο στερεομετρικό σχήμα μέσα στο οποίο επιτρέπεται η κατασκευή του κτιρίου και των εγκαταστάσεών του.

31. Καθαρό εμβαδόν δαπέδου είναι το εμβαδόν του χώρου χωρίς τα περιμετρικά δομικά στοιχεία που τον ορίζουν.

32. Καθαρός όγκος του χώρου είναι ο όγκος που περικλείεται από τις κατώτατες επιφάνειες της οροφής ή ψευδοροφής, τις περιμετρικές επιφάνειες των φερόντων στοιχείων και στοιχείων πλήρωσης και του δαπέδου του χώρου.

33. Καθολικός σχεδιασμός ή Σχεδιασμός για όλους είναι ο σχεδιασμός προϊόντων δομημένου περιβάλλοντος, που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους ανθρώπους, χωρίς ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση.

34. Κάλυψη του οικοπέδου είναι η επιφάνεια που ορίζεται πάνω σε οριζόντιο επίπεδο από τις προβολές όλων των περιγραμμάτων των κτιρίων του οικοπέδου, εξαιρουμένων των χώρων που ορίζονται στο άρθρο 12.

35. Κατασκευή είναι κάθε ασφαλές τεχνικό έργο.

36. Κατασκευές πλήρωσης είναι οι κατασκευές που υλοποιούν οικοδομικά το κέλυφος και την εσωτερική διαρρύθμιση των χώρων.

37. Κλειστός εσωτερικός εξώστης (κλειστό πατάρι) είναι προσβάσιμος χώρος με ύψος έως 1,20 μ. χωρίς μόνιμη κατασκευή κλίμακας, βρίσκεται εντός χώρου, όπου η υποκείμενη επιφάνεια πληροί τις προϋποθέσεις χώρου κύριας ή βοηθητικής χρήσης, έχει βοηθητική χρήση, δεν θεωρείται όροφος και δεν μπορεί να αποτελεί ανεξάρτητη ιδιοκτησία.

38. Κλειστός εξώστης («έρκερ») είναι η κλειστή από όλες τις εξωτερικές πλευρές οριζόντια προεξοχή δαπέδου τμήματος ορόφου χώρου κύριας ή βοηθητικής χρήσης που προβάλλει πέρα από τις επιφάνειες των όψεων του κτιρίου και εξέχει του περιγράμματος κάλυψης.

39. Κοινόχρηστοι χώροι είναι οι κοινής χρήσης ελεύθεροι χώροι, που καθορίζονται από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο ή έχουν τεθεί σε κοινή χρήση με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο.

40. Κοινοφελείς χώροι είναι οι χώροι που καθορίζονται από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο ή τοπικό ρυμοτομικό ή σχέδιο οικισμού και προορίζονται για την ανέγερση κατασκευών κοινής ωφέλειας δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα.

41. Κορυφογραμμή είναι η νοητή γραμμή, που σχηματίζουν οι διαδοχικές κορυφές και οι αυχένες μιας οροσειράς, όπως αυτή προβάλλεται στον ορίζοντα, στο τμήμα του ορίου της λεκάνης απορροής με τα μέγιστα υψόμετρα.

42. Κτίριο είναι η κατασκευή που αποτελείται από χώρους και εγκαταστάσεις και προορίζεται για προσωρινή ή μόνιμη παραμονή του χρήστη.

43. Κτίριο ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης είναι το κτίριο που, τόσο από το βιοκλιματικό σχεδιασμό του όσο και από τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, παρουσιάζει πολύ υψηλή ενεργειακή κατάσταση σύμφωνα με τον ΚΕΝΑΚ, όπως ισχύει και η σχεδόν μηδενική ή πολύ χαμηλή ποσότητα ενέργειας που απαιτείται για τη λειτουργία της χρήσης του, καλύπτεται από ανανεώσιμες πηγές, μονάδες Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), καθώς και της παραγόμε-

νης ενέργειας επιτόπου ή πλησίον.

44. Κύρια όψη είναι κάθε όψη του κτιρίου που βλέπει σε δημόσιο κοινόχρηστο χώρο, όπως ορίζεται από εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.

45. Λυόμενη κατασκευή είναι η κατασκευή που αποτελείται από συναρμολογούμενα και αποσυναρμολογούμενα δομικά στοιχεία πιστοποιημένα από αρμόδιο φορέα που τοποθετούνται σε σταθερή βάση.

46. Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος κτιρίου είναι το ύψος του ανώτατου επιπέδου του κτιρίου, πάνω από το οποίο απαγορεύεται κάθε δόμηση εκτός από τις εγκαταστάσεις που επιτρέπονται ειδικά και περιοριστικά.

47. Μικτό εμβαδόν είναι το εμβαδόν του χώρου συμπεριλαμβανομένων των περιμετρικών δομικών στοιχείων που τον ορίζουν. Σε περίπτωση όμορων χώρων λαμβάνεται το ήμισυ του δομικού στοιχείου στον υπολογισμό.

48. Οικοδομική γραμμή είναι η γραμμή που καθορίζεται από εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο και αποτελεί όριο της δόμησης στο οικοδομικό τετράγωνο προς τον κοινόχρηστο χώρο που το περιβάλλει.

49. Οικοδομικό τετράγωνο (Ο.Τ.) είναι κάθε δομήσιμη ενιαία έκταση που βρίσκεται μέσα στο εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο και περιβάλλεται από κοινόχρηστους χώρους ή και εκτός σχεδίου περιοχή.

50. Οικόπεδο είναι η συνεχόμενη έκταση γης που αποτελεί αυτοτελές και ενιαίο ακίνητο και ανήκει σε έναν ή σε περισσότερους κυρίους εξ αδιαιρέτου και βρίσκεται μέσα σε εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο ή μέσα στα όρια οικισμού χωρίς σχέδιο. Ανάλογα με τη θέση τους στο οικοδομικό τετράγωνο τα οικόπεδα χαρακτηρίζονται μεσαία εφόσον έχουν ένα πρόσωπο σε κοινόχρηστο χώρο, γωνιακά εφόσον έχουν πρόσωπα σε συμβολή δύο κοινόχρηστων χώρων, διαμπερή εφόσον έχουν πρόσωπα σε δύο διαφορετικούς κοινόχρηστους χώρους.

51. Όμορα ή γειτονικά οικόπεδα ή γήπεδα είναι τα οικόπεδα ή γήπεδα που έχουν τουλάχιστον ένα κοινό όριο ή ένα κοινό τμήμα ορίου.

52. Όρια οικοπέδου ή γηπέδου είναι οι γραμμές που το χωρίζουν από τα όμορα οικόπεδα ή γήπεδα και τους κοινόχρηστους χώρους ή μόνο

από όμορα οικόπεδα ή γήπεδα. Τα όρια του οικοπέδου με τους κοινόχρηστους χώρους συμπύπτουν με τα όρια του οικοδομικού τετραγώνου στις εντός σχεδίου περιοχές.

53. Όρια οικοδομικού τετραγώνου είναι οι γραμμές που το χωρίζουν από τους κοινόχρηστους χώρους ή την εκτός σχεδίου περιοχή.

54. Οριστική στάθμη εδάφους οικοπέδου ή γηπέδου είναι η στάθμη του εδάφους, όπως αυτή διαμορφώνεται τελικά με εκσκαφή, επίχωση ή επίστρωση, ύστερα από έκδοση άδειας δόμησης.

55. Όροφοι είναι τα τμήματα του κτιρίου, στα οποία διαχωρίζεται καθ' ύψος από διαδοχικά δάπεδα, με μεταξύ τους ελάχιστη απόσταση, όπως ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις.

56. Όψεις του κτιρίου είναι οι επιφάνειες του κτιρίου προς τους κοινόχρηστους ή και ακάλυπτους χώρους του οικοπέδου και ορίζονται σύμφωνα με τον προσανατολισμό τους. Ως όψεις του κτιρίου θεωρούνται και οι στέγες.

57. Παθητικά ηλιακά συστήματα ψύξης ή θέρμανσης είναι οι κατασκευές ή οι εγκαταστάσεις που αξιοποιούν την ηλιακή ενέργεια και αποτελούν συστατικά μέρη του κτιρίου. Οι βασικές κατηγορίες είναι:

- α. Συστήματα άμεσου ηλιακού οφέλους, όπως σε νότια ανοίγματα
- β. Συστήματα έμμεσου ηλιακού οφέλους (όπως ηλιακός χώρος - θερμοκήπιο, ηλιακός τοίχος, θερμοσιφωνικό πέτασμα, ηλιακό αίθριο)
- γ. Συστήματα δροσισμού (όπως ο ηλιακός αγωγός, τα σκίαστρα, οι ενεργειακοί υαλοπίνακες).

58. Παραχωρημένοι σε δημόσια κοινή χρήση χώροι του οικοπέδου είναι οι χώροι, που έχουν αποδοθεί ανταποδοτικά σε δημόσια χρήση με συμβολαιογραφική πράξη, χωρίς να χάνονται τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα των παραχωρητών.

59. Πεζόδρομοι είναι οι δρόμοι, που προορίζονται αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των πεζών.

60. Πέργκολα είναι η εξωτερική ασκεπής σταθερή κατασκευή με μέγιστο ύψος τα τρία μέτρα, που προορίζεται για την αναρρίχηση των φυτών ή την τοποθέτηση προσωρινών σκιάστρων από ύφασμα, καλαμωτή και κινητά στοι-

χεία, αποκλειομένων οποιωνδήποτε άλλων κατακόρυφων στοιχείων πλήρωσης του φέροντα οργανισμού της κατασκευής.

61. Περίγραμμα κτιρίου αποτελεί η προβολή επί του εδάφους όλων των χώρων του, που προσμετρώνται στην κάλυψη.

62. Περίφραξη ή Περίφραγμα είναι η κατασκευή με την οποία διαχωρίζονται μεταξύ τους όμορα οικοπέδα ή γήπεδα, καθώς και οικοπέδο ή γήπεδο από κοινόχρηστο χώρο.

63. Πίσω όριο μεσαίου οικοπέδου είναι αυτό που δεν έχει κανένα κοινό σημείο με τη ρυμοτομική γραμμή, βρίσκεται στην πιο απομακρυσμένη απόσταση από το πρόσωπο του οικοπέδου και δεν είναι πλάγιο όριο.

64. Πλάγια όρια μεσαίου οικοπέδου είναι αυτά που το ένα άκρο τους βρίσκεται επί της ρυμοτομικής γραμμής ή έχουν κοινό άκρο με το τμήμα πλάγιου ορίου που βρίσκεται επί της ρυμοτομικής γραμμής και δεν είναι πίσω όριο. Πλάγια όρια γωνιακού, δισγωνιαίου ή διαμπερούς οικοπέδου είναι όλα τα όρια των οικοπέδων αυτών με τις όμορες ιδιοκτησίες.

65. Πλάτος δρόμου σε κάθε σημείο είναι το μήκος της καθέτου στον άξονα της οδού μεταξύ των ρυμοτομικών γραμμών.

66. Πληθυσμός κτιρίου, ορόφου ή χώρου ή δομικού έργου είναι ο μέγιστος αριθμός ατόμων που επιτρέπεται να βρίσκονται ταυτόχρονα μέσα στο κτίριο ή στον όροφο ή στο χώρο ή στο δομικό έργο.

67. Ποσοστό κάλυψης του οικοπέδου είναι ο λόγος της μέγιστης επιφάνειας που επιτρέπεται να καλυφθεί προς τη συνολική επιφάνεια του οικοπέδου.

68. Ποσοστό υποχρεωτικής φύτευσης ακάλυπτου είναι ο αριθμός που πολλαπλασιαζόμενος με την επιφάνεια του υποχρεωτικού ακάλυπτου ορίζει την υποχρεωτικά φυτεμένη επιφάνεια του οικοπέδου.

69. Πραγματοποιούμενο μέσο ύψος χώρου είναι ο λόγος του καθαρού όγκου του προς το εμβαδόν της επιφάνειας του δαπέδου του.

70. Προκήπιο (ή πρασιά) είναι το τμήμα του οικοδομικού τετραγώνου, που βρίσκεται μεταξύ της ρυμοτομικής και οικοδομικής γραμμής, όπως αυτές ορίζονται από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.

71. Προσβασιμότητα είναι το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος, που επιτρέπει σε όλα τα άτομα - χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας και λοιπών χαρακτηριστικών, όπως σωματική διάπλαση, δύναμη, αντίληψη, εθνικότητα - να έχουν πρόσβαση σε αυτό, δηλαδή να μπορούν αυτόνομα, με ασφάλεια και με άνεση να προσεγγίσουν και να χρησιμοποιήσουν τις υποδομές, αλλά και τις υπηρεσίες (συμβατικές και ηλεκτρονικές) και τα αγαθά που διατίθενται στο συγκεκριμένο περιβάλλον.

72. Προστέγασμα είναι το μη προσβάσιμο σταθερό ή κινητό στοιχείο σε συνέχεια των όψεων του κτιρίου και πέρα από την επιφάνειά τους.

73. Πρόσωπο οικοπέδου ή γηπέδου είναι το όριό του προς τον κοινόχρηστο χώρο.

74. Προσωρινή κατασκευή είναι η κατασκευή που αποτελείται εξ ολοκλήρου από ξηρή δόμηση και εγκαθίσταται σε ελαφρά βάση ή με σημειακή θεμελίωση επί του εδάφους, τοποθετείται και απομακρύνεται σε λυόμενα μέρη, δεν απαιτεί εκτεταμένη υποδομή ώστε να αλλοιώνει σοβαρά το φυσικό έδαφος και δεν απαιτεί μόνιμη εγκατάσταση συλλογής αποβλήτων. Τοποθετείται για συγκεκριμένο σκοπό και διάρκεια σε οικοδομήσιμο ή μη χώρο.

75. Πρόχειρη κατασκευή είναι η κατασκευή που υλοποιείται με πρόχειρο τρόπο, από ασύνδετα ευτελή υλικά, όπως τσιμεντόλιθοι, λαμαρίνες, σανίδες.

76. Ρυμοτομική γραμμή είναι η γραμμή, που καθορίζεται από εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο και οριοθετεί το οικοδομικό τετράγωνο ή γήπεδο σε σχέση με τον κοινόχρηστο χώρο που το περιβάλλει ή εκτός σχεδίου περιοχή.

77. Ρυμοτομούμενο τμήμα είναι το τμήμα ιδιοκτησίας (οικοπέδου ή κτιρίου) που βρίσκεται εντός εγκεκριμένων κοινόχρηστων χώρων του ρυμοτομικού σχεδίου, όπως δρόμους, πλατείες.

78. Στάθμη Φυσικού Εδάφους είναι η υπάρχουσα στερεομετρική επιφάνεια του φυσικού εδάφους.

79. Στέγαστρο είναι η μη προσβάσιμη σταθερή κατασκευή, σε πρόβολο ή επί υποστρωμάτων, που κατασκευάζεται με συμπαγή σταθερά ή κινητά στοιχεία στην οροφή του, αποκλειόμενων οποιωνδήποτε άλλων κατακόρυφων στοιχείων πλήρωσης.

80. Στέγη είναι η κατασκευή κάλυψης του κτιρίου, η οποία περιλαμβάνει τη φέρουσα κατασκευή και την επικάλυψή της και μπορεί να αποτελείται από επιφάνειες διαφόρων μορφών, κλίσεων και υλικών.

81. Σοφίτα είναι ανοιχτός ή κλειστός προσβάσιμος χώρος που βρίσκεται εντός του ύψους της επικλινούς στέγης του κτιρίου και δεν μπορεί να αποτελεί ανεξάρτητη ιδιοκτησία.

82. Συντελεστής δόμησης (σ.δ.) είναι ο αριθμός, ο οποίος πολλαπλασιαζόμενος με την επιφάνεια του οικοπέδου ή γηπέδου, δίνει τη συνολική επιτρεπόμενη επιφάνεια δόμησης.

83. Συντελεστής κατ' όγκο εκμετάλλευσης (σ.ο.) του οικοπέδου ή γηπέδου είναι ο αριθμός, ο οποίος πολλαπλασιαζόμενος με την επιφάνεια του οικοπέδου, δίνει το συνολικό επιτρεπόμενο όγκο του πάνω από την οριστική στάθμη του εδάφους.

84. Τυφλή όψη είναι η πλευρά του κτιρίου που κατασκευάζεται στα όρια της ιδιοκτησίας με τα όρια του όμορου οικοπέδου.

85. Υδάτινες επιφάνειες είναι οι δομημένες επιφάνειες στις οποίες εξασφαλίζεται συνεχής παρουσία νερού, είτε σε ηρεμία είτε σε μηχανικά υποβοηθούμενη ροή.

86. Υδροκρίτης είναι το όριο, το οποίο ορίζει την έκταση που καταλαμβάνει η λεκάνη απορροής ανάντη μιας δεδομένης διατομής Α υδατορεύματος.

87. Υπόγειο είναι όροφος ή τμήμα ορόφου, του οποίου η οροφή δεν υπερβαίνει την απόσταση 1,20 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους.

88. Υπόσκαφο είναι το κτίριο ή το τμήμα κτιρίου που κατασκευάζεται υπό τη στάθμη του φυσικού εδάφους και παρουσιάζει μόνο μια ορατή όψη. Η κατασκευή του γίνεται κάτω από τη στάθμη του φυσικού εδάφους, με επέμβαση σε αυτό και πλήρη επαναφορά στην αρχική του μορφή. Τα υπόσκαφα κτίρια μπορούν να έχουν κύρια χρήση.

89. Υποχρεωτικός ακάλυπτος χώρος του οικοπέδου είναι ο χώρος που δεν δομείται και παραμένει ακάλυπτος ώστε να μην υπάρχει υπέρβαση της επιτρεπόμενης κάλυψης της περιοχής και που διαμορφώνεται με την κατάλληλη φύτευση, ώστε να δημιουργείται ευνοϊκό μικροκλίμα, τόσο για το κτίριο όσο και για το οικοδομικό τετράγωνο.

90. Ύψος κτιρίου σε κάθε σημείο είναι η κατακόρυφη απόσταση από το σημείο τομής της όψης του κτιρίου με το οριστικά διαμορφωμένο έδαφος έως τη στάθμη της τελικής άνω επιφάνειας του τελευταίου ορόφου στη θέση αυτή. Το μεγαλύτερο από τα ύψη που πραγματοποιούνται είναι το μέγιστο πραγματοποιούμενο ύψος του κτιρίου.

91. Ύψος στέγης είναι η μεγαλύτερη κάθετη απόσταση από το σημείο έδρασής της έως το ανώτατο σημείο της και αν δεν ορίζεται διαφορετικά, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2,00 μ. από το ανώτατο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής.

92. Φέρων οργανισμός του κτιρίου ή φέρουσα κατασκευή του είναι το τμήμα που μεταφέρει άμεσα ή έμμεσα στο έδαφος τα μόνιμα, ωφέλιμα και γενικά τα φορτία των δυνάμεων που επενεργούν σε αυτό.

93. Φυτεμένες επιφάνειες είναι οι διαστρωμένες δομημένες επιφάνειες που έχουν φυσικό ή εμπλουτισμένο χώμα και βλάστηση ή υδάτινες επιφάνειες σε συνδυασμό μεταξύ τους.

94. Χρήση του κτιρίου είναι αυτή για την οποία έχει χορηγηθεί Άδεια Δόμησης ή σε κάθε περίπτωση αυτή που αναγράφεται στην ταυτότητα κτιρίου.

95. Χώροι κύριας χρήσης των κτιρίων είναι όσοι προορίζονται για την εξυπηρέτηση της βασικής χρήσης του κτιρίου και την παραμονή των χρηστών του σε αυτούς, όπως είναι σε κτίρια κατοικίας, τα υπνοδωμάτια, οι χώροι διημέρευσης, οι κουζίνες, τα γραφεία. Οι χώροι κύριας χρήσης έχουν για τα κτίρια που κατασκευάζονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος ελεύθερο ύψος τουλάχιστον 2,65 μ..

96. Χώροι βοηθητικής χρήσης είναι χώροι που δεν προορίζονται για την εξυπηρέτηση της βασικής χρήσης του κτιρίου και την παραμονή των χρηστών του σε αυτούς, όπως είναι χώροι κυκλοφορίας, διάδρομοι, προθάλαμοι, κλιμακοστάσια, χώροι υγιεινής, μηχανοστάσια, αποθήκες, χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, κτίρια παραμονής ζώων.

Άρθρο 3

Ορισμοί συντελεστών και μεγεθών

Οι συντελεστές και τα μεγέθη που χρησιμοποι-

ούνται στις διατάξεις του παρόντος ορίζονται ως ακολούθως:

- A: ο συντελεστής επιρροής της μείωσης της κάλυψης ή αύξησης του συντελεστή δόμησης στην περίπτωση παροχής κινήτρων για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας ζωής σε πυκνοδομημένες και αστικές περιοχές και παίρνει τις ακόλουθες τιμές για κάθε λόγο B: A = 0.5 για $1 < B \leq 2$, A = 0.8 για $2 < B \leq 3$, A = 0.9 για $3 < B \leq 5$, A = 1 για $B > 5$.
- B: ο λόγος της επιφάνειας οικοπέδου προς την επιφάνεια της κατά κανόνα αρτιότητας της περιοχής και υπολογίζεται στην περίπτωση παροχής κινήτρων για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας ζωής σε πυκνοδομημένες και αστικές περιοχές.
- Δ: είναι η απόσταση του κτιρίου από τα όρια οικοπέδου ή κτιρίου, κατά περίπτωση, και ορίζεται σε: 3,00 μ.+0,10H, δ: είναι η απόσταση του κτιρίου από τα όρια οικοπέδου ή κτιρίου, κατά περίπτωση, και ορίζεται σε: 2,50μ. + 0,05H,
- H: είναι το μέγιστο πραγματοποιούμενο ύψος του κτιρίου, σε περίπτωση που εξαντλείται ο συντελεστής δόμησης ή το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος, σε περίπτωση που δεν εξαντλείται ο συντελεστής αυτός.
- Π: σε ορισμένο σημείο του προσώπου του οικοπέδου: θεωρείται το μήκος της καθέτου στην οικοδομική γραμμή στο σημείο αυτό έως την τομή της με την απέναντι εγκεκριμένη οικοδομική γραμμή του ίδιου δρόμου ή την προέκτασή της. Αν το οικοδομικό τετράγωνο βρίσκεται στα όρια του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και απέναντι υπάρχει μόνο ρυμοτομική γραμμή, για τον υπολογισμό του Π, λαμβάνεται υπόψη η γραμμή αυτή αντί της οικοδομικής.

Άρθρο 4 Άδειες Δόμησης

1. Άδεια Δόμησης, κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 4030/2011, απαιτείται για την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας δόμησης, όπως:
  - α. Κατεδάφιση κατασκευών.
  - β. Εκσκαφές, επιχώσεις, επιστρώσεις, διαμορφώσεις οικοπέδων και γηπέδων με σκοπό τη δόμηση.

- γ. Τοποθέτηση ικριωμάτων.
- δ. Ανέγερση, προσθήκη, επισκευή, κτιρίων και των παραρτημάτων τους.
- ε. Τροποποίηση ή επισκευή όψεων με χρήση ικριωμάτων.
- στ. Αλλαγή χρήσης, σε περίπτωση που επέρχεται αλλαγή προς το δυσμενέστερο, στα φορτία σχεδιασμού της στατικής μελέτης ή στον αριθμό απαιτούμενων θέσεων στάθμευσης.
- ζ. Κατασκευή και προσθήκη οποιασδήποτε μορφής εγκατάστασης, που δεν ορίζεται με τις παραγράφους 2 και 3.
- η. Περιτοιχίσεις και περιφράξεις που δεν ορίζονται με την παράγραφο 3ζ.
- θ. Κατασκευή υπόγειων δεξαμενών.
  2. Έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας, απαιτείται για τις ακόλουθες εργασίες σε κτίρια που υφίστανται νόμιμα:
    - α. Δοκιμαστικές τομές του εδάφους και εκσκαφή μετά από έγγραφο της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας.
    - β. Τοποθέτηση προκατασκευασμένων κατοικιών για αυτοστέγαση μειονεκτικών και ειδικών ομάδων πληθυσμού όπως εκάστοτε ορίζονται.
    - γ. Αντλητικές εγκαταστάσεις και κτίσματα με τις απολύτως απαραίτητες διαστάσεις για τη στέγασή τους σύμφωνα με το άρθρο 3 του π.δ. 24/ 31.5.1985 (Δ' 270), εκτός της περίπτωσης που επιβάλλεται η κατασκευή υποστυλωμάτων και εφόσον έχουν την απαιτούμενη έγκριση της αρμόδιας Διεύθυνσης Γεωργίας.
    - δ. Γεωτρήσεις νερού σε ιδιόκτητα οικόπεδα εντός σχεδίου ή εντός οικισμού ή σε γήπεδα εκτός σχεδίου, μετά από έγκριση του δήμου της περιοχής και της αρμόδιας Διεύθυνσης της περιφέρειας.
    - ε. Οι εργασίες που απαιτούνται για γεωτεχνικές έρευνες, σύμφωνα με τον ΕΑΚ 2003, χωρίς εργασίες αντιστήριξης.
    - στ. Εγκατάσταση προσωρινών κατασκευών που συνοδεύεται με πιστοποιητικό στατικής επάρκειας.
    - ζ. Η κατασκευή ανελκυστήρα σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 27 που απαιτείται για τη μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία ή

εμποδιζόμενων ατόμων σε υφιστάμενα κτίρια.

- η. Κοπή δένδρων μέσα σε εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια ή τις Ζ.Ο.Ε. που δεν προστατεύονται από τις διατάξεις για την προστασία των δασών και των δασικών γενικά εκτάσεων ή από διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας ή της νομοθεσίας για τις προστατευόμενες περιοχές ή άλλης συναφούς νομοθεσίας. Για την κοπή δένδρων, στο περίγραμμα της εκσκαφής δεν απαιτείται οποιαδήποτε άδεια κατά τις διατάξεις του παρόντος, με την εξαίρεση των αδειών και εγκρίσεων που απαιτούνται από τις ειδικές διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου.
- θ. Υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.
 Η έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία δόμησης, μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα, η οποία συνοδεύεται από τεχνική έκθεση μηχανικού. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης της έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας και κάθε σχετικό θέμα.
3. Δεν απαιτείται Άδεια Δόμησης ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας, για τις ακόλουθες εργασίες:
- α. Μικρής έκτασης εσωτερικές επισκευές ή διασκευές που δεν μεταβάλλουν τη φέρουσα κατασκευή του κτιρίου ή τις όψεις του, συμπεριλαμβανομένων των κατασκευών που απαιτούνται για τη μετακίνηση ή την κάθε μορφής εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων. Δεν συμπεριλαμβάνεται η κατασκευή ανελκυστήρα της παραγράφου 2 του άρθρου 27.
- β. Εσωτερικούς και εξωτερικούς χρωματισμούς ή αντικατάσταση κιγκλιδωμάτων χωρίς χρήση ικριωμάτων.
- γ. Αλλαγή ή επισκευή δαπέδων.
- δ. Συντήρηση, επισκευή ή διασκευή εγκαταστάσεων και αγωγών κτιρίων.
- ε. Αντικατάσταση εσωτερικών ή εξωτερικών κουφωμάτων στο ίδιο άνοιγμα.
- στ. Συντήρηση, επισκευή στεγών χωρίς χρήση ικριωμάτων.
- ζ. Απλή περιτοίχιση από λιθοδομή μέχρι ύψους ενός μέτρου (1,00 μ.) ή περίφραξη από ελαφρύ υλικό χωρίς χρήση σενάζ, γηπέδων σε εκτός σχεδίου περιοχές. Επίσης, επιτρέπεται οριοθέτηση με πασσάλους των κορυφών οικοπέδου ή γηπέδου.
- η. Κατασκευή πέργκολας σε ισόγειους υπαίθριους χώρους κατοικιών ή στον περιβάλλοντα ακάλυπτο χώρο. Κατασκευή εστιών, φούρνων και τζακιών σε εσωτερικούς χώρους.
- θ. Τοποθέτηση ασκεπούς δεξαμενής νερού ή πισίνας, μέγιστης επιφάνειας 50 τ.μ., που εξυπηρετούνται με εξωτερικά συστήματα μηχανοστασίου τύπου compact και δεν απαιτείται για την εγκατάστασή τους τοίχιο από οπλισμένο σκυρόδεμα και με την προϋπόθεση ότι το ύψος όλων των κατασκευών σε κανένα σημείο δεν υπερβαίνει περισσότερο το ένα μέτρο (1,00 μ.) από την οριστική στάθμη εδάφους και εφόσον δεν απαιτούνται εκσκαφές ή επιχώσεις του φυσικού εδάφους μεγαλύτερες από 1,00 μ. για την τοποθέτησή της και τηρείται η απαιτούμενη φύτευση του υποχρεωτικώς ακαλύπτου χώρου. Για την εγκατάσταση απαιτείται δήλωση αρμόδιου μηχανικού που αναλαμβάνει την ευθύνη της στατικής και ηλεκτρομηχανολογικής ασφάλειας της κατασκευής και των εγκαταστάσεων.
- ι. Μικρές διαμορφώσεις του εδάφους με πέτρα μέχρι συν/πλην 0,50 μ. από το φυσικό έδαφος.
- ια. Τοποθέτηση κλιματιστικών και επιτοίχιων λεβήτων αερίου για θέρμανση και παραγωγή ζεστού νερού χρήσης, σε υφιστάμενα κτίρια σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 16, εγκατάσταση συστοιχίας επίτοιχων λεβήτων αερίου για θέρμανση ή παραγωγή ζεστού νερού χρήσης σε ισόγειους υπαίθριους χώρους κατοικιών, εγκατάσταση συστημάτων τροφοδοσίας, ρύθμισης και μέτρησης φυσικού αερίου (ρυθμιστές, μετρητές, παροχρητευτικοί αγωγοί), εγκατάσταση συστημάτων Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), υπέργειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου σύμφωνα με το άρθρο 17.
- ιβ. Τοποθέτηση ηλιακών θερμοσιφώνων σύμφωνα με την παράγραφο 2β' και γ' του άρθρου 19.

ιγ. Η κατασκευή φυτεμένων δωμαίων και φυτεμένων επιφανειών.

ιδ. Τοποθέτηση εξωτερικής θερμομόνωσης ή παθητικών ηλιακών συστημάτων στις εξωτερικές όψεις υφιστάμενων κτιρίων, εφόσον δεν αλλοιώνονται οι όψεις.

Για τις ανωτέρω εργασίες απαιτείται, προ 48 ωρών, έγγραφη ενημέρωση για την εκτέλεσή τους της αρμόδιας Υπηρεσίας Δόμησης, που γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μπορούν να καθορίζονται επιπλέον των παραπάνω και άλλες περιπτώσεις, όπου δεν απαιτείται άδεια δόμησης, αλλά έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή ενημέρωση της αρμόδιας Υ.ΔΟΜ. με την επιφύλαξη των περιπτώσεων των παραγράφων 1 και 3.

4. Για τις ακόλουθες περιπτώσεις οι εργασίες εκτελούνται χωρίς άδεια δόμησης σύμφωνα με τους όρους που ορίζει η αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης και ύστερα από δήλωση ανάληψης επίβλεψης από αρμόδιο μηχανικό, που γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα:

- α) κατεδάφιση κατασκευών ή κτιρίων, που χαρακτηρίζονται επικινδύνως ετοιμόρροπα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί επικινδύνων οικοδομών, με την επιφύλαξη της παραγράφου 8 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου,
- β) εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας που καθορίζονται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης, σε κτίριο ή κατασκευές που έχουν χαρακτηρισθεί επικίνδυνες, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις,
- γ) κατεδάφιση ή αποκατάσταση κατασκευών που έχουν κριθεί οριστικά αυθαίρετες κατά τις ισχύουσες περί αυθαίρετων διατάξεις.

5. Αυθαίρετη και κατεδαφιστέα είναι κάθε κατασκευή που εκτελείται ή έχει εκτελεστεί:

- α) χωρίς οικοδομική άδεια ή άδεια δόμησης ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή έγγραφη ενημέρωση, όπως ορίζονται στο παρόν άρθρο,
- β) καθ' υπέρβαση της οικοδομικής άδειας ή της άδειας δόμησης
- γ) με βάση άδεια που ανακλήθηκε ή ακυρώθηκε και

δ) κατά παράβαση γενικών ή ειδικών διατάξεων και των μέγιστων ανοχών όπως αυτές καθορίζονται.

6. Σε περίπτωση αυθαίρετης κατασκευής, που τηρεί τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις ή αυτές που ίσχυαν κατά το χρόνο κατασκευής της, αυτή είναι δυνατόν να νομιμοποιηθεί ύστερα από έκδοση ή αναθεώρηση της άδειας δόμησης.

Μετά την έκδοση ή αναθεώρηση της παραπάνω άδειας δόμησης, η κατασκευή παύει να είναι αυθαίρετη και κατεδαφιστέα.

Πρόστιμο αυθαίρετης κατασκευής δεν επιβάλλεται σε περίπτωση αναθεώρησης άδειας δόμησης, που βρίσκεται σε ισχύ, εφόσον τηρείται το περίγραμμα της οικοδομής, ο συντελεστής δόμησης και ο συντελεστής όγκου.

7. Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία έκδοσης άδειας δόμησης για την εκτέλεση στρατιωτικών έργων ή εγκαταστάσεων.

8. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία έκδοσης άδειας δόμησης, για την εκτέλεση έργων ή εγκαταστάσεων στους χώρους των πολιτικών αεροδρομίων, των εγκαταστάσεων ραδιοβοηθημάτων της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας και των χώρων των ζωνών λιμένων, ως και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 5

Χρήση κτιρίων

1. Μεταβολή της χρήσης του κτιρίου ή μέρους του επιτρέπεται μόνον αν η νέα χρήση προβλέπεται από τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις. Για τη μεταβολή απαιτείται έκδοση Άδειας Δόμησης και ενημέρωση της Ταυτότητας Κτιρίου.

Σε κάθε άλλη περίπτωση η κατασκευή θεωρείται αυθαίρετη.

2. Χώροι για τους οποίους έχει χορηγηθεί άδεια δόμησης με συγκεκριμένη χρήση, μπορούν να μεταβάλουν τη χρήση τους, εφόσον η νέα χρήση προβλέπεται από τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις και οι προϋποθέσεις για τη

νέα χρήση καλύπτονται από τις προϋποθέσεις επί μέρους μελετών που πληροί η υφιστάμενη χρήση. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται ενημέρωση της Ταυτότητας Κτιρίου και δεν απαιτείται έκδοση άδειας δόμησης.

3. Σε κτίρια νομίμως υφιστάμενα εντός εγκεκριμένου σχεδίου ή οικισμού, είναι δυνατή η αλλαγή χρήσης σύμφωνα με το ισχύον ρυμοτομικό σχέδιο, τις ισχύουσες χρήσεις γης της περιοχής και ανεξάρτητα από τυχόν μεταβολή λοιπών όρων δόμησης.

4. Σε κάθε περίπτωση μεταβολής της χρήσης κτιρίου ή χώρου κτιρίου πρέπει να διασφαλίζεται υποχρεωτικά η προσβασιμότητα στα άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα στους κοινόχρηστους χώρους του κτιρίου με την προϋπόθεση να μην θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου. Σε αντίθετη περίπτωση η κατασκευή θεωρείται αυθαίρετη.

Άρθρο 6

Προστασία Αρχιτεκτονικής και Φυσικής Κληρονομιάς

1. Η αρχιτεκτονική κληρονομιά περιλαμβάνει Μνημεία, Αρχιτεκτονικά σύνολα, Τόπους και Τοπία ως αναλύονται στο άρθρο 1 του ν. 2039/1992 (Σύμβαση για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης, Γρανάδα, 3 Οκτωβρίου 1985) και στο άρθρο 1 του ν. 1126/1981 (Σύμβαση της UNESCO για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, Παρίσι 1972).

Η ακίνητη φυσική κληρονομιά περιλαμβάνει φυσικά μνημεία, γεωλογικούς και φυσιογραφικούς σχηματισμούς και φυσικά τοπία ως αναλύονται στο άρθρο 2 του ν. 1126/1981.

2. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να χαρακτηρίζονται ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων ή του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής στην περίπτωση θέσπισης και ειδικών όρων, μορφολογικών πε-

ριορισμών δόμησης και χρήσεων γης, με σκοπό τη διατήρηση και ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής και αισθητικής φυσιογνωμίας τους:

- α) Ως (παραδοσιακά) προστατευόμενα σύνολα: οικισμοί ή τμήματα πόλεων ή οικισμών ή αυτοτελή οικιστικά σύνολα εκτός αυτών.
- β) Ως ζώνες ιδιαίτερου κάλλους, χώροι, τόποι, τοπία ή και φυσικοί σχηματισμοί που συνοδεύουν ή περιβάλλουν στοιχεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, όπως και αυτοτελείς σχηματισμοί φυσικού ή ανθρωπογενούς χαρακτήρα, εντός ή εκτός οικισμών.
- γ) Προκειμένου για την προστασία, αποκατάσταση, διατήρηση και ανάδειξη του παραδοσιακού πολεοδομικού ιστού των παραδοσιακών οικισμών ο οποίος αποτελεί συστατικό στοιχείο της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας τους, είναι δυνατή η τροποποίηση ή αναθεώρηση του ισχύοντος ρυμοτομικού σχεδίου, έστω και αν με αυτήν επέρχεται μείωση της επιφάνειας των κοινόχρηστων χώρων του.

Στις περιοχές αυτές μπορούν, μετά από μελέτες αστικού σχεδιασμού ή τοπίου, να θεσπίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης και να καθορίζονται ειδικές χρήσεις.

Αν η γνώμη του δημοτικού συμβουλίου δεν περιέλθει στην αρμόδια υπηρεσία τού κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη λήψη του σχετικού εγγράφου, το διάταγμα εκδίδεται και χωρίς αυτή.

Ο χαρακτηρισμός σύμφωνα με την περίπτωση β', εφόσον δεν θεσπίζονται ειδικοί όροι, μορφολογικοί περιορισμοί δόμησης και χρήσεις γης, μπορεί να γίνεται με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ειδικές διατάξεις με τις οποίες έχουν χαρακτηριστεί ανάλογα και έχουν τεθεί σε καθεστώς προστασίας οι οικισμοί, χώροι, τόποι που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' ανωτέρω και έχουν επιβληθεί ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης και χρήσεων για την προστασία του παραδοσιακού τους χαρακτήρα και της ιδιαίτε-

ρης φυσιογνωμίας τους (ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής, αισθητικής), κατισχύουν των διατάξεων του παρόντος νόμου και κάθε άλλης διάταξης.

3. α) Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να χαρακτηρίζονται ως διατηρητέα, μεμονωμένα κτίρια ή τμήματα κτιρίων ή συγκροτήματα κτιρίων, ως και στοιχεία του περιβάλλοντος χώρου αυτών, όπως επίσης και στοιχεία του φυσικού ή και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος χώρου, όπως αυλές, κήποι, θυρώματα και κρήνες, καθώς και μεμονωμένα στοιχεία πολεοδομικού (αστικού ή αγροτικού) εξοπλισμού ή δικτύων, όπως πλατείες, κρήνες, διαβατικά, λιθόστρωτα, γέφυρες που βρίσκονται εντός ή εκτός οικισμών, για το σκοπό που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο και να καθορίζονται ειδικοί όροι προστασίας και περιορισμοί δόμησης και χρήσης, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του νόμου αυτού και από κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη.

Με όμοια απόφαση μπορεί να χαρακτηρίζεται ως διατηρητέα η χρήση ακινήτου με ή χωρίς κτίσματα εντός ή εκτός οικισμών επίσης και το τυχόν όνομα ή επωνυμία με την οποία η χρήση αυτή συνδέθηκε με το διατηρητέο χαρακτήρα της, ιστορικό, λαογραφικό ή άλλο.

Η παραπάνω έκθεση αποστέλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης και στον οικείο Δήμο, ο οποίος εντός πέντε (5) ημερών από τη λήψη της υποχρεούται:

- να ενημερώσει εγγράφως την αρμόδια υπηρεσία για την παραλαβή της αιτιολογικής έκθεσης,
- να αναρτήσει την αιτιολογική έκθεση στο δημοτικό κατάστημα και το διαδίκτυο,
- να δημοσιεύσει σχετική ενημερωτική πρόσκληση για την ανάρτηση προς τους ενδιαφερόμενους σε μία τοπική εφημερίδα, αν εκδίδεται, ή σε μία εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού,

- να τοιχοκολλήσει την ενημερωτική πρόσκληση στα προτεινόμενα προς χαρακτηρισμό ακίνητα.

Οι ιδιοκτήτες μπορούν να διατυπώσουν αντιρρήσεις προς την αρμόδια υπηρεσία του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης. Αν ο Δήμος δεν τηρήσει όσα αναφέρονται προηγουμένως, η περαιτέρω διαδικασία χαρακτηρισμού συνεχίζεται νόμιμα μετά την πάροδο δύο (2) μηνών από την αποστολή της έκθεσης στο Δήμο.

Η παραπάνω διαδικασία μπορεί να παραλείπεται εφόσον η έκθεση κοινοποιηθεί απευθείας στον ιδιοκτήτη. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο ιδιοκτήτης μπορεί να διατυπώσει τις αντιρρήσεις του μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση της έκθεσης.

β) Από την κοινοποίηση της αιτιολογικής έκθεσης απαγορεύεται κάθε επέμβαση στο προτεινόμενο προς χαρακτηρισμό αντικείμενο για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους ή μέχρι τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης ή τη γνωστοποίηση στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης για τη μη περαιτέρω προώθηση της διαδικασίας χαρακτηρισμού.

Οικοδομικές εργασίες που εκτελούνται σε προτεινόμενο προς χαρακτηρισμό κτίριο με Άδεια Δόμησης που εκδόθηκε πριν από την κοινοποίηση της αιτιολογικής έκθεσης, διακόπτονται. Όταν ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη διαδικασία και το κτίριο κριθεί διατηρητέο, τότε το όποιο κόστος της οικοδομικής άδειας, καθώς και των εργασιών οι οποίες έχουν προηγηθεί της διακοπής και αντιβαίνουν στους όρους κήρυξης του κτιρίου ως διατηρητέου, επιβαρύνουν το Πράσινο Ταμείο.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

γ) Για επεμβάσεις ή προσθήκες σε διατηρητέα κτίρια ή την κατασκευή νέων κτιρίων σε ακίνητα στα οποία υπάρχουν διατηρητέα κτίρια, μπορούν να ορίζονται με τη διαδικασία που καθορίζεται στην παράγραφο 3α συμπληρωματικοί ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης

ή χρήσης κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη εφόσον δεν αλλοιώνονται τα στοιχεία που συνθέτουν στο χαρακτηρισμό τους ως διατηρητέων.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορούν να καθορίζονται το είδος των επεμβάσεων, η διαδικασία και γενικότερα οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής μπορεί να καθορίζονται:

- α) κατηγορίες διατηρητέων και κριτήρια αξιολόγησης για την υπαγωγή των προς χαρακτηρισμό κατασκευών στις κατηγορίες αυτές,
- β) ειδικότεροι όροι και περιορισμοί ως προς τις δυνατότητες επέμβασης επί των διατηρητέων κατασκευών κατά κατηγορία,
- γ) μεταβατικές διατάξεις ως προς το καθεστώς των ήδη χαρακτηρισμένων κατασκευών ως διατηρητέων, σε σχέση με την κατάταξη σε κατηγορίες και τις δυνατότητες επέμβασης επί αυτών.

Με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μετά από γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, μπορεί να καθορίζονται επί μέρους περιοχές της χώρας και οικισμοί ή τμήματα αυτών, εντός των οποίων έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των ανωτέρω.

5. α) Προϋπόθεση για την Έγκριση Δόμησης και χορήγηση Άδειας Δόμησης για την ανέγερση οικοδομών ή προσθηκών σε υφιστάμενα κτίρια σε ακίνητα όμορα διατηρητέων κτιρίων, αποτελεί η σύμφωνη γνώμη του οικείου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, το οποίο γνωμοδοτεί με γνώμονα την προστασία και ανάδειξη της αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας του διατηρητέου κτιρίου. Με απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να καθορίζονται ειδικότερα τα κριτήρια για την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης.

β) Με τη διαδικασία που καθορίζεται στην παράγραφο 3α μπορεί να ορίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης ή χρήσης κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη και σε

ακίνητα που είναι όμορα με τα διατηρητέα κτίρια ή σε ζώνες που συνεχονται με αυτά, για την προστασία και ανάδειξη των διατηρητέων κτιρίων. Εφόσον με τους παραπάνω όρους και περιορισμούς δεν μπορεί να εξαντληθεί ο ισχύων συντελεστής δόμησης των υπόψη ομόρων ακινήτων ή ακινήτων που εμπίπτουν στην παραπάνω ζώνη, εφαρμόζονται οι διατάξεις για τη μεταφορά συντελεστή δόμησης που ισχύουν για τα ακίνητα με διατηρητέα κτίρια.

6. α) Ακίνητα και στοιχεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς ανακατασκευάζονται στην αρχική τους μορφή αν έχει κινηθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού τους ως διατηρητέων με την κοινοποίηση στους ενδιαφερόμενους ή στον οικείο Δήμο της αιτιολογικής έκθεσης χαρακτηρισμού και κατεδαφίζονται για οποιοδήποτε λόγο ή ακόμη και αν βρίσκονται σε κατάσταση επικινδύνου ετοιμορροπίας και επιβάλλεται η κατεδάφισή τους.

Η ανακατασκευή γίνεται βάσει λεπτομερούς μελέτης αποτύπωσης και φωτογραφικής και κάθε άλλης δυνατής τεκμηρίωσης της υφιστάμενης κατάστασης που απαιτείται πριν από την υλοποίηση των μέτρων που επιβάλλονται από το σχετικό πρωτόκολλο επικινδύνου ετοιμορροπίας και κατεδάφισης του κτιρίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Στη μελέτη αποτύπωσης προσδιορίζονται και όλα τα αρχιτεκτονικά μέλη ή τμήματα του κτιρίου που φέρουν γλυπτικό ή επίπλαστο διάκοσμο και τα οποία διασώζονται κατά την κατεδάφιση για να χρησιμοποιηθούν στην ίδια θέση ή ως πρότυπα στην ανακατασκευή του κτιρίου.

Η ανακατασκευή εγκρίνεται με απόφαση του κατά περίπτωση Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας Υπηρεσίας και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

- β) Διατηρητέα κτίρια τα οποία έχουν κατεδαφιστεί από γεγονότα που οφείλονται σε ανωτέρα βία, όπως σεισμό, πυρκαγιά, πλημμύρα ή κρίνονται κατεδαφιστέα με πρωτόκολλα επικινδύνως ετοιμόρροπου οικοδομής, επανακατασκευάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. της 15.4.1988 (Δ' 317).

γ) Οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 32 του ν. 1337/1983 έχουν εφαρμογή για τα διατηρητέα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 3α, καθώς και για τα κτίρια για τα οποία έχει κοινοποιηθεί στον οικείο Δήμο και την Υπηρεσία Δόμησης αιτιολογική έκθεση για το χαρακτηρισμό τους ως διατηρητέων. Οι ίδιες διατάξεις έχουν εφαρμογή και για τα κτίρια εκείνα, για τα οποία εκδίδεται πρωτόκολλο επικινδύνως ετοιμόρροπου οικοδομής, μετά την κοινοποίηση της αιτιολογικής έκθεσης χαρακτηρισμού τους ως διατηρητέων.

7. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να αναστέλλεται για χρονικό διάστημα έως δύο (2) έτη, σε οικισμούς ή τμήματά τους, σε περιοχές εκτός οικισμών ή σε μεμονωμένα ακίνητα εντός ή εκτός οικισμών, η έκδοση Αδειών Δόμησης, κάθε εργασία ανέγερσης νέων κτιρίων, κατεδάφισης, προσθήκης, αλλαγής εξωτερικής εμφάνισης υφισταμένων κτιρίων και διαμόρφωσης των κοινόχρηστων χώρων, ή να επιβάλλονται όροι για την εκτέλεση των εργασιών αυτών με σκοπό τη σύνταξη πολεοδομικής μελέτης ή και ειδικού κανονισμού δόμησης για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η αναστολή μπορεί να παραταθεί για ένα (1) ακόμα έτος, εφόσον οι σχετικές μελέτες έχουν προοδεύσει σημαντικά και προκύπτει αυτό τεκμηριωμένα.

8. Αίτηση για κατεδάφιση, επισκευή ή προσθήκη σε κατασκευή που έχει ανεγερθεί προ του έτους 1955 ή κατά την κρίση της Υπηρεσίας Δόμησης, του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή άλλης αρμόδιας υπηρεσίας μπορεί να χαρακτηριστεί ως διατηρητέα, παραπέμπεται στο οικείο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής.

Η παραπομπή αυτή είναι υποχρεωτική και για μεταγενέστερες του έτους 1955 κατασκευές που βρίσκονται σε (παραδοσιακό) προστατευόμενο οικισμό, (παραδοσιακό) προστατευόμενο τμήμα πόλης, ιστορικό τόπο, αρχαιολογικό χώ-

ρο και περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Αν το Συμβούλιο κρίνει ότι η επισκευή δεν θίγει την κατασκευή ή ότι δεν συντρέχει λόγος να κινηθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού της ως διατηρητέας, προωθείται η διαδικασία έκδοσης της Άδειας Δόμησης αν συντρέχουν και οι λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση, με αιτιολογημένη έκθεση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, το θέμα παραπέμπεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, της Γενικής Γραμματείας Μακεδονίας - Θράκης ή της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής.

Στην περίπτωση αυτή η άδεια χορηγείται όταν γνωστοποιηθεί στην Υπηρεσία Δόμησης ότι η κατασκευή δεν κρίνεται διατηρητέα ή αν παρέλθουν δώδεκα (12) μήνες από τη διαβίβαση του σχετικού φακέλου κατεδάφισης στην αρμόδια υπηρεσία του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου, χωρίς να εκδοθεί απόφαση χαρακτηρισμού του κτιρίου ως διατηρητέου.

9. Ειδικότερα με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού και για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, μπορούν να καθορίζονται περιοχές εντός ή εκτός (παραδοσιακών) προστατευόμενων οικισμών εντός των οποίων οι αιτούμενες άδειες κατεδάφισης υποχρεωτικά παραπέμπονται στο οικείο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής μετά τη γνωμοδότηση του οποίου αποστέλλονται στην υπηρεσία που έχει την αρμοδιότητα χαρακτηρισμού και τηρείται η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου.

10. Σε διατηρητέα κτίσματα μπορεί να δίνεται παρέκκλιση στο ποσοστό κάλυψης για προσθήκη ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού, μετά από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

11. Σε περίπτωση επεμβάσεων σε υφιστάμενα κηρυγμένα διατηρητέα κτήρια ή κτήρια που είναι αξιόλογου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος και έχουν ανεγερθεί προ της έναρξης ισχύος του Κανονισμού Θερμομόνωσης, επιτρέπεται, με σκοπό τη διατήρηση του χαρακτήρα, της μορφολογίας και της τυχόν ιστορικής σημασίας τους, η μη εφαρμογή εν όλω ή εν μέρει του ΚΕΝΑΚ, μετά από απόφαση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, η οποία εκδίδεται κατόπιν αίτη-

σης του ιδιοκτήτη που συνοδεύεται από αιτιολογική και τεχνική έκθεση για τις απαιτούμενες επεμβάσεις που προκύπτουν από την ενεργειακή μελέτη.

Άρθρο 7

Αρτιότητα και οικοδομησιμότητα

1. Οικόπεδο που εντάσσεται σε σχέδιο πόλης μετά τη δημοσίευση του ν. 1577/1985, θεωρείται άρτιο και οικοδομήσιμο όταν:

- α) έχει τα ελάχιστα όρια εμβαδού και προσώπου, κατά τον κανόνα ή κατά παρέκκλιση, τα οποία καθορίζονται από τους όρους δόμησης της περιοχής,
- β) ή έχει τα ελάχιστα όρια εμβαδού και προσώπου που ισχύουν κατά τον κανόνα στην περιοχή ή εκείνα που αναφέρει το ν.δ. 8/1973 αν αυτά είναι μεγαλύτερα και συγχρόνως εάν μπορεί να εγγραφεται στο οικοδομήσιμο τμήμα του, κάτοψη κτιρίου με ελάχιστη επιφάνεια 50 τ.μ. και ελάχιστη πλευρά 5 μ., με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει.

2. Οικόπεδο που έχει δημιουργηθεί πριν από τη δημοσίευση του ν. 1577/1985 και έχει τα ελάχιστα όρια εμβαδού και προσώπου, κατά τον κανόνα ή κατά παρέκκλιση, που ισχύουν στην περιοχή, θεωρείται άρτιο και οικοδομήσιμο.

3. Οικόπεδα που έχουν πρόσωπα σε δύο ή περισσότερους κοινόχρηστους χώρους, για τους οποίους ισχύουν διαφορετικές ελάχιστες απαιτήσεις αρτιότητας, θεωρούνται άρτια αν διαθέτουν τις μικρότερες, εκτός αν προβλέπεται διαφορετική ρύθμιση από ειδικές διατάξεις.

4. Γωνιακά άρτια και οικοδομήσιμα οικόπεδα, που έχασαν την αρτιότητα τους ως προς το εμβαδόν τους λόγω εγκεκριμένης απότμησης, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα.

5. Άρτια και οικοδομήσιμα οικόπεδα δεν επιτρέπεται να χάνουν την ιδιότητα αυτή με την τακτοποίηση σε καμία περίπτωση.

6. α) Στα ήδη εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια και σε εκείνα που εγκρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. της 17.7.1923 περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του κράτους και οικοδομής αυτών κατά την τακτοποίηση, εκτός από τα ελάχιστα όρια προσώπου και εμ-

βαδού κατά τον κανόνα ή κατά παρέκκλιση, στο οικοδομήσιμο τμήμα του οικοπέδου πρέπει να εγγράφεται κάτοψη κτιρίου με ελάχιστη επιφάνεια πενήντα (50.00) τ.μ. και ελάχιστη πλευρά πέντε (5.00) μ..

β) Οικόπεδο που δεν έχει τις παραπάνω προϋποθέσεις τακτοποιείται με τα γειτονικά σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. της 17.7.1923 και του ν.δ. 690/1948 (Α' 133). Δεν απαιτείται η εγγραφή κάτοψης κτιρίου ελάχιστης επιφάνειας 50,00 τ.μ. και ελάχιστης πλευράς 5,00 μ. όταν το οικόπεδο έχει δημιουργηθεί πριν από την ισχύ του ν. 1577/1985 και έχουν καθοριστεί μικρότερα όρια αρτιότητας στην περιοχή.

7. Δεν επιτρέπεται η δόμηση ακόμη και σε οικόπεδο άρτιο και οικοδομήσιμο, έστω και κατά το άρθρο 25 του ν. 1337/1983 όπως εκάστοτε ισχύει, αν για οποιονδήποτε λόγο απαιτείται τακτοποίηση των γειτονικών του οικοπέδων και κατά την κρίση της πολεοδομικής υπηρεσίας, η δόμηση θα παρεμποδίσει ή θα δυσχεράνει με οποιονδήποτε τρόπο την τακτοποίηση.

8. Σε οικόπεδο που βρίσκεται στη συνάντηση δύο γραμμών δόμησης που τέμνονται είτε με πλάγια ή εισέχουσα απότμηση είτε με κοίλη ή κυρτή γωνία, κατά την τακτοποίηση ως μήκος προσώπου λαμβάνεται ολόκληρο το ανάπτυγμα της ρυμοτομικής γραμμής που αντιστοιχεί στο οικόπεδο.

9. α) Οικόπεδο άρτιο κατά κανόνα ή κατά παρέκκλιση, ως προς το εμβαδόν, το οποίο δεν έχει το κατά παρέκκλιση ελάχιστο πρόσωπο, εάν δεν μπορεί να τακτοποιηθεί κατά τρόπο ώστε να αποκτήσει το κατά κανόνα πρόσωπο, θεωρείται άρτιο και οικοδομήσιμο εφόσον με την τακτοποίηση αποκτήσει το κατά παρέκκλιση πρόσωπο ή εάν το οικόπεδο πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει, εκτός εάν η παραπάνω έλλειψη οφείλεται σε κατάτμηση από τους ιδιοκτήτες ή του δικαιοπαρόχους τους με δικαιοπραξία εν ζωή ή αιτία θανάτου μετά την ισχύ του ν. 651/1977.

β) Οικόπεδα που προϋφίστανται της ισχύος του ν. 651/1977 τα οποία δεν έχουν πρόσωπο σε εγκεκριμένη οδό, εφόσον δεν προέρχονται από κατάτμηση, που έγινε από τους ιδιοκτή-

τες ή τους δικαιοπαρόχους τους με δικαιοπραξία εν ζωή ή αιτία θανάτου, μετά την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου της περιοχής, όταν παρά την προσκύρωση καταργούμενης ιδιωτικής οδού ή γενικά καταργηθέντος κοινόχρηστου χώρου δεν αποκτούν πρόσωπο ή εμβαδόν κατά τον κανόνα ή την παρέκκλιση της περιοχής, θεωρούνται οικοδομήσιμα εφόσον αποκτούν τουλάχιστον 5,0 μ. πρόσωπο σε εγκεκριμένη οδό και εγγράφουν στο οικοδομήσιμο τμήμα τους κάτοψη κτιρίου με ελάχιστη επιφάνεια 50,00 τ.μ. και ελάχιστη πλευρά 5,0 μ..

γ) Οικόπεδο μη άρτιο κατ' εμβαδόν και μη υπαγόμενο στις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει, που δεν μπορεί να αποκτήσει διαστάσεις αρτίου οικοπέδου με τις διατάξεις του ν.δ. 690/1948, προσκυρώνεται κατά προτεραιότητα σε οικόπεδο που έχει το ελάχιστο εμβαδόν και δεν έχει το ελάχιστο πρόσωπο, για την απόκτηση και του ελάχιστου προσώπου. Αν δεν υπάρχει τέτοιο όμορο οικόπεδο, αλλά υπάρχει οικόπεδο μη άρτιο κατά το εμβαδόν, που υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει, το παραπάνω οικόπεδο προσκυρώνεται σε αυτό.

10. Τμήματα οικοπέδου αρτίου και οικοδομήσιμου που δεν επιδέχονται εν όλω ή εν μέρει τακτοποίηση αφαιρούνται αναγκαστικά και προσκυρώνονται στα γειτονικά οικόπεδα. Η προσκύρωση αυτή γίνεται μόνο αν τα γειτονικά οικόπεδα έχουν το ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν και η προσκύρωση είναι απόλυτα απαραίτητη για να αποκτήσουν το ισχύον ελάχιστο πρόσωπο κατά τον κανόνα ή, σε περίπτωση που αυτό είναι αδύνατον, κατά παρέκκλιση.

11. Οι διατάξεις της παραγράφου 10 δεν εφαρμόζονται:

- α) αν στα παραπάνω τμήματα υπάρχουν οικοδομές με την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 42 του ν.δ. της 17.7.1923,
- β) αν η έλλειψη του ελάχιστου απαιτούμενου προσώπου των γειτονικών οικοπέδων, στα οποία προσκυρώνονται τα παραπάνω τμήματα, οφείλεται σε υπαίτια κατάτμηση από τους ιδιοκτήτες ή τους δικαιούχους τους με δικαιοπραξία εν ζωή ή αιτία θανάτου μετά την

έναρξη της ισχύος του ν. 651/1977.

12. Η κατά την παράγραφο 10 προσκύρωση γίνεται μόνο ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερόμενου.

13. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 9, οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 4 έχουν εφαρμογή μόνο για τα οικόπεδα που υπάγονται στην παρέκκλιση, σύμφωνα με τις σχετικές ειδικές διατάξεις.

14. Το Δημόσιο και οι δήμοι ή οι κοινότητες, όταν επισπεύδουν την εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου, αποζημιώνουν και τα μη άρτια και μη οικοδομήσιμα τμήματα των ρυμοτομούμενων οικοπέδων που απομένουν μετά τη ρυμοτομία, εκτός αν οι ιδιοκτήτες δηλώνουν έως την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο για τον καθορισμό της προσωρινής τιμής μονάδας ότι δεν επιθυμούν την αποζημίωση. Στην περίπτωση αυτή τα παραπάνω μη άρτια και μη οικοδομήσιμα οικόπεδα βαρύνονται με ενδεχόμενη αποζημίωση λόγω παροδιότητας.

15. Όπου από την πολεοδομική νομοθεσία απαιτείται να είναι οικοδομήσιμο το οικόπεδο η εγγραφή στο οικοδομήσιμο τμήμα αυτού κάτοψης κτιρίων ορισμένων διαστάσεων, νοείται ως σχήμα το ορθογώνιο

Άρθρο 8

Ειδικές περιπτώσεις

1. α. Κατ' εξαίρεση των παραγράφων 48, 49, 53, 76 του άρθρου 2 του παρόντος, ως οικοδομικό τετράγωνο θεωρείται και το τετράγωνο που βρίσκεται στα ακραία σημεία ρυμοτομικού σχεδίου που έχει εγκριθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 1337/1983 χωρίς να περιβάλλεται από όλες τις πλευρές από κοινόχρηστους χώρους ή και χωρίς να περιβάλλεται από όλες τις πλευρές από ρυμοτομικές γραμμές, εφόσον στην περίπτωση αυτή, στη θέση των ρυμοτομικών γραμμών που λείπουν απεικονίζονται οι γραμμές των ορίων της έκτασης, για την οποία εγκρίθηκε το σχέδιο αυτό.
- β. Οικόπεδα που βρίσκονται στα πιο πάνω οικοδομικά τετράγωνα και δεν έχουν πρόσωπο σε εγκεκριμένη από το σχέδιο ή προϋφιστάμενη αυτού οδό, δομούνται σύμφωνα με τις διατά-

ξεις της παραγράφου 5 των ενοποιημένων άρθρων 43, 44, 45 του ν.δ. της 17.7/16.8.1923.

γ. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης επιτρέπεται, στις παραπάνω περιπτώσεις ρυμοτομικών σχεδίων που έχουν εγκριθεί μέχρι 13.3.1983, ο καθορισμός της οριακής οδού του ρυμοτομικού σχεδίου σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. της 17.7/16.8.1923 με τη διαδικασία του άρθρου 3 του νομοθετικού διατάγματος αυτού.

Ειδικά για τους παραδοσιακούς οικισμούς ο καθορισμός της οριακής οδού γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 9β του άρθρου 25 του ν. 2508/1997

2. Όταν στα ακραία σημεία των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων, προβλέπεται η ύπαρξη δρόμου και απέναντι από τα αντίστοιχα οικοδομικά τετράγωνα, προβλέπονται ρυμοτομικές γραμμές, η δόμηση των οικοπέδων που έχουν πρόσωπο στο δρόμο αυτόν, γίνεται με βάση το πλάτος του, όπως προβλέπεται από το σχέδιο μέχρι την απέναντι ρυμοτομική γραμμή. Αν απέναντι από τα οικοδομικά τετράγωνα που βρίσκονται στα ακραία σημεία του ρυμοτομικού σχεδίου, που έχει εγκριθεί, μέχρι τις 13.3.1983, προβλέπεται οικοδομική γραμμή, χωρίς να ανήκει σε Ο.Τ. με την έννοια της παραγράφου 49 του άρθρου 2 του νόμου αυτού ή της παραπάνω παραγράφου 1, οι ιδιοκτησίες που έχουν πρόσωπο στη γραμμή αυτή, εφόσον έχουν δημιουργηθεί μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού, είναι οικοδομήσιμες μόνο κατά το τμήμα τους, το οποίο έχει επιφάνεια, που αντιστοιχεί στις ελάχιστες απαιτούμενες για το εμβαδόν και το πρόσωπο διαστάσεις αρτιότητας, οι οποίες προβλέπονται από τις πολεοδομικές διατάξεις, που ισχύουν για το απέναντι οικοδομικό τετράγωνο. Οι ιδιοκτησίες αυτές οικοδομούνται μόνο κατά το παραπάνω τμήμα τους, σύμφωνα με τους όρους δόμησης, που ισχύουν για το απέναντι οικοδομικό τετράγωνο, με τον περιορισμό ότι ο συντελεστής δόμησης δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερος από τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν. 1337/1983, όπως ισχύει.

Για τα παραπάνω τμήματα των ιδιοκτησιών, τα οποία αποτελούν οικόπεδα ευρισκόμενα εντός σχεδίου, έχουν εφαρμογή όλες οι διατά-

ξεις (πολεοδομικές, δασικές κ.λπ.), που εφαρμόζονται για τις εντός σχεδίου περιοχές. Η κατάτμηση των παραπάνω ιδιοκτησιών επιτρέπεται μόνο σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τη δόμηση, σε περιοχή εκτός σχεδίου πόλης. Υπόλοιπο τμήμα των ιδιοκτησιών αυτών, πέρα από εκείνο που έχει τις παραπάνω ελάχιστες διαστάσεις αρτιότητας, οικοδομείται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δόμηση εκτός σχεδίου, μόνον εφόσον το εμβαδόν του υπόλοιπου αυτού τμήματος καλύπτει το ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν για τη δόμηση εκτός σχεδίου.

3. Γήπεδα ολόκληρα ή τμήμα αυτών που βρίσκονται σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλης και έχουν πρόσωπο σε δρόμους, όπου έχουν θεσπιστεί ειδικοί όροι δόμησης και χρήσεις, είτε για τις περιοχές αυτές είτε γραμμικά για τους δρόμους αυτούς και οι οποίοι σημειώνονται στο εγκεκριμένο διάγραμμα με ρυμοτομική γραμμή ή με δύο γραμμές, ρυμοτομική και οικοδομική, οικοδομούνται με τους πιο πάνω ειδικούς όρους, μόνο κατά το τμήμα τους που έχει επιφάνεια ίση με την ελάχιστη επιφάνεια άρτιου γηπέδου που προβλέπεται από τους ειδικούς αυτούς όρους. Υπόλοιπο τυχόν τμήμα των γηπέδων αυτών, πέρα από εκείνο που έχει την παραπάνω ελάχιστη επιφάνεια αρτιότητας, οικοδομείται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δόμηση εκτός σχεδίου, μόνον εφόσον το εμβαδόν του υπόλοιπου αυτού τμήματος καλύπτει το ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν για τη δόμηση εκτός σχεδίου. Για την τοποθέτηση του κτιρίου ή των κτιρίων εντός του γηπέδου λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του γηπέδου.

4. Οικόπεδα που βρίσκονται μέσα σε εγκεκριμένο σχέδιο και έχουν παραχωρηθεί από το κράτος έως τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, για οποιονδήποτε λόγο, με αποφάσεις ή παραχωρητήρια, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα με όποιες διαστάσεις και εμβαδόν παραχωρήθηκαν ή με τις τυχόν μικρότερες ή μεγαλύτερες που έχουν στην πραγματικότητα, εφόσον η μεταβολή αυτή δεν οφείλεται σε μεταβιβάσεις.

Σε περίπτωση μείωσης των ανωτέρω οικοπέδων λόγω ρυμοτομίας, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα, εφόσον έχουν τα ελάχιστα όρια αρτιότητας που προβλέπονται, κατά τον κανόνα

ή κατά παρέκκλιση, από τις διατάξεις που ισχύουν για την περιοχή ή εκείνα που προβλέπονται από το άρθρο 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει.

Οικόπεδα που δημιουργούνται από κατάτμηση παραχωρηθέντος οικοπέδου, που έγινε ύστερα από έγκριση της αρμόδιας για την παραχώρηση αρχής, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα εφόσον είναι άρτια, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την περιοχή. Σε αντίθετη περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει.

5. Αν η οδός που αποτελεί το ακραίο όριο εγκεκριμένου μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος σχεδίου πόλης, τέμνει ιδιοκτησίες και δεν έχουν καταβληθεί οι οφειλόμενες αποζημιώσεις για την εφαρμογή του σχεδίου ως προς την οδό αυτή μπορεί να τροποποιείται και επεκτείνεται το σχέδιο με την μετατόπιση της οριακής αυτής οδού προς την εκτός σχεδίου περιοχή χωρίς πάντως να τέμνονται άλλες ιδιοκτησίες.

Το τμήμα που εντάσσεται στο σχέδιο πόλης από την καθεμία από τις παραπάνω ιδιοκτησίες δεν μπορεί να είναι εμβαδού μεγαλύτερου του διπλάσιου των κατά τον κανόνα ορίων αρτιότητας που προβλέπονται από το ήδη εγκεκριμένο σχέδιο της περιοχής. Η μετατόπιση αυτή επιτρέπεται μόνον εφόσον εναρμονίζεται με τις κυκλοφοριακές και τις εν γένει πολεοδομικές συνθήκες και ανάγκες της περιοχής.

Σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου αυτής μπορεί και να αυξάνεται ή να μειώνεται το πλάτος της μετατοπιζόμενης οδού. Για το τμήμα που εντάσσεται στο σχέδιο πόλης με βάση την παράγραφο αυτή, ισχύουν οι όροι δόμησης που θεσπίζονται από το ήδη εγκεκριμένο σχέδιο της περιοχής, όπως αυτοί κάθε φορά ισχύουν.

6. Σε περίπτωση εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου οι κύριοι των παραπάνω ιδιοκτησιών υπόκεινται σε εισφορά γης και χρήματος κατά τις διατάξεις των άρθρων 8 και 9 του ν. 1337/1983. Αν το εμβαδόν της έκτασης την οποία καταλαμβάνει η μετατοπιζόμενη οδός είναι ίσο ή μεγαλύτερο προς την κατά το προηγούμενο εδάφιο εισφορά σε γη δεν οφείλεται άλλη εισφορά σε γη ή αποζημίωση. Αν είναι μικρότερο οφείλεται η διαφορά της εισφοράς γης.

Η έκταση αυτή αποκτά την ιδιότητα του κοινόχρηστου από τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης που προβλέπεται στην επόμενη παράγραφο 7.

7. Η τροποποίηση και η επέκταση του σχεδίου πόλης κατά την παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η οποία εκδίδεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 3 του ν.δ. της 17.7.1923. Αν η διαδικασία αυτή έχει τηρηθεί μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού δεν απαιτείται επανάληψη για την έκδοση της απόφασης Υπουργού.

Άρθρο 9

Δουλείες σε ακίνητα

1. Απαγορεύεται η σύσταση δουλειών, οι οποίες συνεπάγονται περιορισμό της δυνατότητας ανέγερσης ή επέκτασης των κτιρίων ή εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις.

Από την απαγόρευση αυτή εξαιρείται η δουλεία διόδου, εφόσον αποτελεί τη μοναδική διόδο προς κοινόχρηστο χώρο οικοπέδου ή κτιρίου ή αυτοτελούς από πλευράς δόμησης ορόφου, η οποία μπορεί να περιορίζεται στη χρήση της στάθμης του ισογείου. Δικαιοπραξίες που αντιβαίνουν στις διατάξεις της παραγράφου αυτής είναι απολύτως άκυρες.

2. Δουλείες που έχουν συσταθεί έως τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δεν παρεμποδίζουν την έκδοση άδειας δόμησης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Οι δουλείες αυτές καταργούνται κατά τη διαδικασία των επόμενων παραγράφων, αν εκδοθεί νόμιμη οικοδομική άδεια για να γίνουν στο δουλεύον ακίνητο κατασκευές ή εγκαταστάσεις που καθιστούν αδύνατη, εν όλω ή εν μέρει, την άσκηση της δουλείας.

Κατ' εξαίρεση δεν υπάγονται στην παράγραφο αυτή η δουλεία κοινού σκελετού και η δουλεία διόδου, όπως αυτή ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο. Στα νέα κτίρια πρέπει να εξασφαλίζεται η διόδος δουλείας στο επίπεδο του εδάφους και σε ύψος χώρου κύριας χρήσης.

3. Στον δικαιούχο της καταργούμενης δουλείας καταβάλλεται αποζημίωση. Ο καθορισμός του ποσού της αποζημίωσης, ανεξάρτητα από

την αξία του αντικειμένου της διαφοράς, γίνεται από το ειρηνοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το δουλεύον ακίνητο που δικάζει κατά τις σχετικές διατάξεις της Πολιτικής Δικονομίας, ύστερα από αίτηση του δικαιούχου της δουλείας ή εκείνου στον οποίο έχει χορηγηθεί νόμιμη άδεια δόμησης για την εκτέλεση εργασιών ασυμβίβαστων με την άσκηση της δουλείας.

4. Η δουλεία καταργείται με την καταβολή ή την κατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων της αποζημίωσης. Μετά την κατάργηση επιτρέπεται να εκτελεστούν, σύμφωνα με την άδεια δόμησης, οι εργασίες τις οποίες εμπόδιζε η δουλεία.

Άρθρο 10

Κίνητρα για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας ζωής σε πυκνοδομημένες και αστικές περιοχές

1. Σε περίπτωση οικοπέδων (αυτοτελών ή εκ συνενώσεως), που βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως στις γεωγραφικές περιφέρειες: α) των Δήμων του Νομού Αττικής και β) των αναφερόμενων στο άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 1561/1985 (Α' 148), Δήμων του Νομού Θεσσαλονίκης, όπως και στις δύο περιπτώσεις, καθορίζονταν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 2539/1997 (Α' 244), και οι οποίοι είχαν κατά την απογραφή του 1991 πληθυσμό μεγαλύτερο των 25.000 κατοίκων, και γ) των Δήμων Πάτρας, Λάρισας, Ηρακλείου, Βόλου, Νέας Ιωνίας Μαγνησίας, Ιωαννίνων, όπως καθορίζονταν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 2539/1997, και (τα οικοπέδα σε καθεμία από τις υπό α', β' και γ' περιπτώσεις) δεν εμπίπτουν σε παραδοσιακούς οικισμούς και παραδοσιακά τμήματα πόλης ή σε ιστορικούς τόπους ή σε περιοχές με αποκλειστική χρήση κατοικίας και όταν το εμβαδόν τους είναι μεγαλύτερο της κατά κανόνα αρτιότητας της περιοχής, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, παρέχονται τα ακόλουθα κατά περίπτωση πολεοδομικά κίνητρα, εφόσον τηρούνται οι ακόλουθες κατά περίπτωση προϋποθέσεις και σε κάθε περίπτωση με την προϋπόθεση ο αριθμός των κτιρίων που δημιουργούνται να είναι μικρότερος του Β/2 και ίσος με τη μικρότερη προκύπτουσα ακέραιη μονάδα με ελάχιστο το ένα:

α. Με την προϋπόθεση:

- ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά ΑΧ10%,
δίνεται το κίνητρο:
- ποσοστιαίας αύξησης του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης του οικοπέδου κατά ΑΧ10%.

β. Με τις προϋποθέσεις:

- ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά ΑΧ15%,
- απόσυρσης κτιρίου κύριας χρήσης εμβαδού τουλάχιστον ενός τετάρτου του υπάρχοντος επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης της περιοχής,
δίνεται το κίνητρο:
- ποσοστιαίας αύξησης του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης του οικοπέδου κατά ΑΧ15%.

γ. Με τις προϋποθέσεις:

- ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά ΑΧ20%,
- απόδοσης σε κοινή δημόσια χρήση επιφάνειας ίσης με την αύξηση της επιφάνειας δόμησης διά του συντελεστή δόμησης,
δίνεται το κίνητρο:
- ποσοστιαίας αύξησης του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης του οικοπέδου κατά ΑΧ20%.

δ. Με τις προϋποθέσεις:

- ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά ΑΧ25%,
- απόδοσης σε κοινή δημόσια χρήση επιφάνειας ίσης με την αύξηση της επιφάνειας δόμησης δια του συντελεστή δόμησης,
- απόσυρσης κτιρίου κύριας χρήσης εμβαδού τουλάχιστον ενός τετάρτου του υπάρχοντος επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης της περιοχής,
δίνεται το κίνητρο:
- ποσοστιαίας αύξησης του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης του οικοπέδου κατά ΑΧ25%.

Σε κάθε περίπτωση δίνεται κίνητρο προσαύξησης του επιτρεπόμενου ύψους, έως το ανώτατο επιτρεπόμενο κατά το άρθρο 15 ύψος, για τον προσαυξημένο συντελεστή δόμησης.

Η επιφάνεια που αποδίδεται σε κοινή δημόσια χρήση, συνεχεται με κοινόχρηστο χώρο του ρυμοτομικού σχεδίου και η μία πλευρά της ταυτίζεται με όλο το μήκος του προσώπου του οικοπέδου με την προϋπόθεση ότι έχει βάθος τουλάχιστον 1,5 μ.. Σε περίπτωση που η παραχωρούμενη επιφάνεια δεν επαρκεί για να αποδοθεί σε όλο το μήκος του προσώπου του οικοπέδου με ελάχιστο βάθος 1,5 μ., η μια πλευρά της ταυτίζεται κατ' ελάχιστο με το 1/3 του μήκους του προσώπου του οικοπέδου με τρόπο ώστε το βάθος της να είναι μικρότερο του πλάτους.

Σε κάθε περίπτωση το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής για τη διατύπωση της γνώμης του λαμβάνει υπόψη του ιδίως τα κριτήρια του περιβαλλοντικού οφέλους και της βέλτιστης απόδοσης σε κοινή χρήση.

ε. Για τις ανωτέρω περιπτώσεις α', β', γ', δ' με $B > 2$, η διαμόρφωση τυφλών όψεων επιτρέπεται μόνον κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής το οποίο πιστοποιεί την αδυναμία ανέγερσης της οικοδομής χωρίς τυφλές όψεις, εξαντλουμένων των όρων και περιορισμών δόμησης.

Επίσης, σε περίπτωση οικοπέδου με $B > 5$ οι διατάξεις των ανωτέρω περιπτώσεων α', β', γ', δ' εφαρμόζονται μόνο μετά από σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

στ. Όταν τα οικόπεδα των παραπάνω περιπτώσεων α', β', γ', δ' δημιουργούνται από συνένωση οικοπέδων εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα είναι άρτιο κατά παρέκκλιση ή ρυμοτομούμενο ή τυφλό ή μη οικοδομήσιμο, παρέχονται τα παραπάνω κίνητρα με εφαρμογή των αντίστοιχων τύπων όπου $A = 1$ για κάθε λόγο Β.

ζ. Σε περίπτωση οικοπέδων τουλάχιστον 4.000 τ.μ. με απόδοση σε κοινή δημόσια χρήση του 100% του ακαλύπτου παρέχεται το εξής κίνητρο: αύξηση της επιτρεπόμενης δόμησης του προκύπτοντος οικοπέδου κατά 35% με προσθήκη καθ' ύψος μέχρι 30% επιπλέον του επιτρεπόμενου της περιοχής με τις προϋποθέ-

σεις ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά ΑΧ35% και αριθμού των κτιρίων που δημιουργούνται μικρότερου του Β/2 και ίσο με τη μικρότερη προκύπτουσα ακέραη μονάδα με ελάχιστο το ένα.

Στην περίπτωση αυτή απαγορεύεται η διαμόρφωση τυφλών όψεων των κτιρίων με κατάλληλη χωροθέτησή τους στο οικόπεδο.

η. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, είναι δυνατή η έγκριση της γενικής διάταξης και ογκοπλαστικής διαμόρφωσης κτιρίων σε οικόπεδα ελάχιστου εμβαδού 3.000 τ.μ., κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου, με προϋπόθεση την τήρηση του ισχύοντος σ.δ. της περιοχής, ο οποίος πρέπει να είναι τουλάχιστον 1.6 και του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους κτιρίων που ορίζεται με τον παρόντα νόμο. Η παρούσα διάταξη ισχύει και για την υλοποίηση μελέτης που έχει βραβευθεί σε αρχιτεκτονικό διαγωνισμό ανεξαρτήτως εμβαδού του οικοπέδου.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις απαγορεύεται η διαμόρφωση τυφλών όψεων των κτιρίων με κατάλληλη χωροθέτησή τους στο οικόπεδο.

2. Η απόδοση σε κοινή δημόσια χρήση γίνεται με συμβολαιογραφική πράξη, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία δόμησης πριν την έκδοση της άδειας δόμησης. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μπορεί να καθορίζεται η διαδικασία απόδοσης σε κοινή χρήση, καθώς και κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος.

3. Στους παραχωρημένους σε δημόσια χρήση χώρους του οικοπέδου επιτρέπεται η διαμόρφωση από τον οικείο δήμο χώρου πρασίνου και η τοποθέτηση κατασκευών στοιχείων αστικού εξοπλισμού και η συντήρησή τους βαρύνει το Δήμο. Δεν επιτρέπεται εγκατάσταση συλλογής σκουπιδιών, περιπτέρων ή παιδικής χαράς.

4. Για την έκδοση άδειας δόμησης, σύμφωνα με την παράγραφο 1, επί οικοπέδου που αποτελεί οικοδομικό τετράγωνο απαιτείται έγκριση

του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

5. Επιτρέπεται η ενοποίηση των υποχρεωτικών ακάλυπτων χώρων των οικοπέδων ενός οικοδομικού τετραγώνου ή μέρους του, προς κοινή χρήση των ενοίκων του οικοδομικού τετραγώνου ή μέρους του, χωρίς να θίγονται τα δικαιώματα κυριότητας.

6. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου απαιτείται απόφαση πλειοψηφίας της συνέλευσης των ιδιοκτητών των ακινήτων που βρίσκονται στο οικοδομικό τετράγωνο, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία του 66% των ψήφων του κάθε οικοπέδου, και με την οποία καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και ο τρόπος ενοποίησης, διαμόρφωσης και χρήσης των ακάλυπτων χώρων, καθώς και τα αναγκαία μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται η ασφαλής προσπέλαση στους χώρους αυτούς.

7. Κατά την έγκριση, επέκταση, αναθεώρηση ή τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου μπορεί να προβλέπεται:

- α) Η ενοποίηση των ακάλυπτων χώρων των οικοπέδων κάθε οικοδομικού τετραγώνου και η θέση των χώρων αυτών στη χρήση όλων των ενοίκων των κτιρίων του τετραγώνου αυτού. Στην περίπτωση αυτή η ενοποίηση γίνεται σύμφωνα με τους όρους που θεσπίζονται με το ρυμοτομικό σχέδιο.
- β) Η δημιουργία δικτύου ελεύθερων δημόσιων προσβάσιμων κοινόχρηστων χώρων αποκλειστικά για πεζούς, με χρήση των ακάλυπτων χώρων των οικοπέδων και με κίνητρο την αύξηση μέχρι και 20% της επιτρεπόμενης δόμησης, με ταυτόχρονη διατήρηση των προβλεπόμενων υποχρεωτικών ακάλυπτων χώρων.
- γ) Για περιπτώσεις περιοχών εντός πόλεων όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, η οριοθέτηση περιοχής εντός της οποίας είναι δυνατή η οικοδόμηση στο πλαίσιο του ισχύοντος συντελεστή δόμησης και κατά παρέκκλιση των υπολοίπων διατάξεων του παρόντος νόμου, προκειμένου να διασφαλίζεται διάταξη κτιρίων και συνέχεια των ακάλυπτων, κατά τρόπο ώστε να μεγιστοποιείται το δημόσιο περιβαλλοντικό όφελος για την περιοχή, ή και να δημιουργείται μητροπολιτικός πόλος πολλαπλών λειτουργιών ή και να εφαρμόζονται

πρότυπα προγράμματα αστικής ανάπτυξης ή ανασυγκρότησης. Η κατά τα ως άνω γενική διάταξη των κτιρίων και η ογκοπλαστική διαμόρφωσή τους εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής. Κατά την εφαρμογή της παρούσας διάταξης είναι δυνατή η κατά παρέκκλιση θέσπιση σ.δ. με προσαύξηση 50% από τον ισχύοντα για ιδιοκτησίες του Δημοσίου ή του δήμου.

- δ) Για περιπτώσεις περιοχών εντός πόλεων όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, η οριοθέτηση περιοχής εντός της οποίας είναι δυνατή η οικοδόμηση κατά παρέκκλιση των διατάξεων που αφορούν στο συντελεστή δόμησης, ποσοστό κάλυψης, ύψος κτιρίου, θέση και χρήση κτιρίου, προκειμένου να δημιουργείται μητροπολιτικός πόλος πολλαπλών λειτουργιών ή και να εφαρμόζονται πρότυπα προγράμματα αστικής ανάπτυξης ή ανασυγκρότησης. Η κατά τα ως άνω γενική διάταξη των κτιρίων και η ογκοπλαστική διαμόρφωσή τους εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

8. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ρυθμίζονται όλα τα θέματα, που σχετίζονται με τη σύγκληση της συνέλευσης των ιδιοκτητών, την πρόσκληση των μελών, τη λήψη και γνωστοποίηση των αποφάσεων, τον τρόπο καθορισμού του συνολικού αριθμού των ψήφων και της κατανομής τους στους ιδιοκτήτες, η οποία γίνεται με βάση το εμβαδόν της ιδιοκτησίας και το ποσοστό συμμετοχής σε αυτή σε σχέση με το ολικό εμβαδόν του οικοδομικού τετραγώνου.

9. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, η οποία διατυπώνεται κατόπιν εισήγησης του οικείου Δήμου, μπορούν να καθορίζονται περιοχές στις γεωγραφικές περιφέρειες των Δή-

μων, όπως καθορίζονταν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 2539/1997 (Α' κ 244), οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στην παράγραφο 1 του παρόντος και βρίσκονται στην ηπειρωτική Ελλάδα, την Κρήτη και την Εύβοια, όπου εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 4 του παρόντος.

Άρθρο 11

Συντελεστής δόμησης

1. Κατά τη θέσπιση ή μεταβολή όρων δόμησης ο συντελεστής δόμησης των οικοπέδων ορίζεται αριθμητικά. Συντελεστές δόμησης που προκύπτουν έμμεσα από διατάξεις προγενέστερες της δημοσίευσης του νόμου αυτού, εξακολουθούν να ισχύουν έως ότου καθοριστούν αριθμητικά.

2. Ο συντελεστής δόμησης που εφαρμόζεται σε οικόπεδο με πρόσωπο σε περισσότερους κοινόχρηστους χώρους, για τους οποίους ισχύουν διαφορετικοί συντελεστές, είναι ο λόγος του αθροίσματος των γινομένων του μήκους κάθε προσώπου του οικοπέδου επί τον αντίστοιχο συντελεστή δόμησης προς το άθροισμα των μηκών των προσώπων.

3. Σε συνιδιοκτητα οικόπεδα με κάθετη ή οριζόντια ιδιοκτησία που έχει συσταθεί κατά τις διατάξεις του ν. 1024/1971 (Α' 232) και έχει εκδοθεί άδεια πριν από τη μεταβολή γενικών ή ειδικών διατάξεων που αφορούν την επιτρεπόμενη δόμηση, προκειμένου για έκδοση άδειας δόμησης ο κάθε συνιδιοκτήτης χρησιμοποιεί το ποσοστό δόμησης που του αναλογεί σύμφωνα με το συντελεστή δόμησης που ισχύει κατά το χρόνο έκδοσης της άδειας δόμησης.

4. Για τον υπολογισμό της μέγιστης επιτρεπόμενης δόμησης που μπορεί να πραγματοποιηθεί σε ένα οικόπεδο πολλαπλασιάζεται η επιφάνεια του επί το σ.δ. που ισχύει.

5. Στο σ.δ. προσμετρούνται:

- α. Οι επιφάνειες των στεγασμένων και κλειστών από όλες τις πλευρές χώρων του κτιρίου.
- β. Οι επιφάνειες των μη θερμαινόμενων στεγασμένων χώρων που διαθέτουν τουλάχιστον μία ανοιχτή πλευρά προς οποιονδήποτε ανοιχτό χώρο του οικοπέδου ή του κτιρίου και το μήκος του ανοίγματος είναι μικρότερο του 35% του συνολικού μήκους του περιγράμματος του χώρου αυτού.

γ. Οι επιφάνειες των υπογείων οποιασδήποτε άλλης χρήσης εκτός αυτών που ορίζονται στην παράγραφο 6.

δ. Οι επιφάνειες των ανοικτών εξωστών και ανοικτών ημιυπαίθριων χώρων, όταν η συνολική επιφάνεια των χώρων αυτών έχει ποσοστό μεγαλύτερο του 40% της επιφάνειας που επιτρέπεται να δομηθεί.

6. Στο σ.δ. δεν προσμετρούνται:

α. Οι επιφάνειες των ανοικτών εξωστών και ανοικτών ημιυπαίθριων χώρων, όταν η συνολική επιφάνεια των χώρων αυτών έχει ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 40% της επιφάνειας που επιτρέπεται να δομηθεί στο οικόπεδο. Σε κάθε περίπτωση το ποσοστό των ανοικτών ημιυπαίθριων χώρων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% της επιφάνειας που επιτρέπεται να δομηθεί.

β. Οι υπέργειοι χώροι στάθμευσης σε κτίρια αμιγούς χρήσης στάθμευσης αυτοκινήτων.

γ. Οι μη προσβάσιμες επιφάνειες οι οποίες προκύπτουν από εσοχές στο σώμα του κτιρίου ανεξάρτητα από τις διαστάσεις τους.

δ. Η επιφάνεια των υποχρεωτικών σύμφωνα με τον κτιριοδομικό κανονισμό κοινόχρηστων κλιμακοστασίων συμπεριλαμβανομένων των ανελκυστήρων και των πλατύσκαλων και για επιφάνεια έως 25 τ.μ. ανά όροφο και ανά κλιμακοστάσιο και 40 τ.μ. στο επίπεδο της εισόδου του κτιρίου κατοικίας που διαθέτει κοινόχρηστο κλιμακοστάσιο.

Σε περίπτωση προσθήκης καθ' ύψος σε κτίρια που δεν έχουν αυθαίρετη δόμηση και έχουν υπόλοιπο σ.δ. το σύνολο των επιφανειών του υπάρχοντος κλιμακοστασίου σύμφωνα με τα προαναφερθέντα μεγέθη.

ε. Η επιφάνεια έως 12 τ.μ. συνολικά σε κάθε αυτοτελή ανεξάρτητη ιδιοκτησία όταν δεν υπάρχει κοινόχρηστο κλιμακοστάσιο στο κτίριο.

Σε προσθήκες σε κτίρια της περίπτωσης αυτής που δεν έχουν αυθαίρετη δόμηση και έχουν υπόλοιπο σ.δ., η επιφάνεια της κλίμακας του υπάρχοντος κτιρίου και έως 12 τ.μ..

στ. Η επιφάνεια έως και δύο ανοικτών κλιμακοστασίων εφόσον εξυπηρετείται στάθμη ορόφου έως 7,50 μ. από το οριστικά διαμορφωμένο έδαφος στη θέση αυτή.

- ζ. Κλίμακες κινδύνου εφόσον απαιτούνται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του εκάστοτε ισχύοντος κανονισμού πυροπροστασίας και μόνο σε υφιστάμενα πριν από την ισχύ του κανονισμού κτίρια στα οποία έχει εξαντληθεί το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης ή και δόμησης του οικοπέδου.
- η. Η επιφάνεια κατακόρυφων αγωγών ανεξαρτήτως διαστάσεων, τουλάχιστον 0,50 τ.μ. για τη συλλογή και εξυπηρέτηση των μηχανολογικών εγκαταστάσεων, καθώς και η επιφάνεια αιθρών και όλων των διαμπερών ανοιγμάτων ή οδεύσεων που λειτουργούν ως φωταγωγοί ή ως αγωγοί κυκλοφορίας του αέρα για το δροσισμό του κτιρίου.
- θ. Υπόγειοι όροφοι για την εξυπηρέτηση χώρων στάθμευσης ανεξάρτητα χρήσης κτιρίων, καθώς και για μηχανολογικές εγκαταστάσεις απαραίτητες για τη λειτουργία του κτιρίου και την υποστήριξη του ενεργειακού σχεδιασμού του κτιρίου, για τη διαχείριση και εξοικονόμηση νερού, ΑΠΕ, μονάδων Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), για χρήση υδατοδεξαμενής ή δεξαμενής συλλογής λυμάτων ή πισίνας, όπως ορίζεται από τους ειδικούς κανονισμούς που τις διέπουν, επιφάνειας ίσης με εκείνη που καταλαμβάνει το κτίριο ή και κατ' επέκταση του περιγράμματος της ανωδομής του, σύμφωνα με το εδάφιο β' της παραγράφου 6 του άρθρου 17.
- ι. Για κτίρια κατοικιών ένας υπόγειος όροφος επιφάνειας ίσης με εκείνη που καταλαμβάνει το κτίριο, προοριζόμενος για βοηθητικές χρήσεις με την προϋπόθεση ότι η οροφή του σε κανένα σημείο δεν υπερβαίνει το 1,20 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους.
Ο όροφος αυτός δύναται να εξυπηρετεί κύριες χρήσεις του κτιρίου εφόσον όλος ή μέρος του αποτελεί λειτουργικό προσάρτημα αυτοτελούς κατοικίας ή κατοικιών και προσμετρηθεί το 50% της επιφάνειας του χώρου της κύριας χρήσης στο σ.δ.. Στην περίπτωση αυτή δεν ισχύουν οι απαιτήσεις περί φυσικού φωτισμού και αερισμού.
- ια. Για κτίρια μικτής χρήσης, εφόσον κατασκευάζονται στο ισόγειο άλλες χρήσεις εκτός κατοικίας,

είναι ένας υπόγειος όροφος επιφάνειας ίσης με εκείνη που καταλαμβάνει η άλλη χρήση, ποσοστό του οποίου μέχρι 50% μπορεί να προορίζεται για κύρια χρήση αυτού με την προϋπόθεση τήρησης των κανονισμών λειτουργίας του, ανεξάρτητα εκπλήρωσης προϋποθέσεων φυσικού φωτισμού - αερισμού. Το υπόλοιπο 50% διατίθεται αποκλειστικά για βοηθητικές χρήσεις αποθηκών εφόσον λειτουργικά είναι προσάρτημα αυτών, με την προϋπόθεση ότι η οροφή του υπογείου ορόφου σε κανένα σημείο δεν υπερβαίνει το 1,20 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους.

Στις περιπτώσεις κτιρίων μικτής χρήσης και για την εξυπηρέτηση των κατοικιών της ανωδομής μπορεί να κατασκευάζεται επιπλέον υπόγειος όροφος όπως ορίζεται στην παράγραφο ι'.

ιβ. 1. Για ειδικά κτίρια, ο πρώτος υπόγειος όροφος κύριας χρήσης κτιρίου θεάτρου, μουσείου, νοσοκομείου ή θεραπευτηρίου, ανεξάρτητα εκπλήρωσης προϋποθέσεων φυσικού φωτισμού-αερισμού, επιφάνειας ίσης με εκείνη που καταλαμβάνει το κτίριο, καθώς και αυτής εκτός του περιγράμματος της ανωδομής σύμφωνα με το εδάφιο β' της παραγράφου 6 του άρθρου 17, εφόσον στο εκτός του περιγράμματος τμήμα εξυπηρετούνται χώροι μηχανολογικών εγκαταστάσεων για τη λειτουργία του κτιρίου ή και απαραίτητων για την υποστήριξη του ενεργειακού σχεδιασμού του κτιρίου της διαχείρισης και εξοικονόμησης νερού και των ΑΠΕ ή και Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ), όπως ορίζεται από τους ειδικούς κανονισμούς που διέπουν τις εγκαταστάσεις αυτές.

2. Ειδικά για κτίρια προσωρινής διαμονής (ξενοδοχεία), ο πρώτος υπόγειος όροφος για χρήσεις εγκαταστάσεων άθλησης όπως τα κολυμβητήρια, γυμναστήρια, σάουνες και οι αίθουσες πολλαπλών χρήσεων.

ιγ. Ενιαίος χώρος στάθμευσης στεγασμένος μέγιστου ύψους 2,60 μ., με ελαφρά κατασκευή ανοιχτός από όλες τις πλευρές, σε θέση εκτός της επιφάνειας του προκηπίου και σε επαφή με τα πλάγια ή πίσω όρια του οικοπέδου, με μήκος μικρότερο ή ίσο με το 1/2 του

μήκους των πλευρών στις οποίες εφάπτεται και εφόσον εξασφαλίζεται η υποχρεωτική φύτευση.

ιδ. Εσωτερικοί εξώστες (πατάρια) με συνολικό εμβαδόν μικρότερο ή ίσο του 10% της δόμησης του κτιρίου, χωρίς να αποτελούν ανεξάρτητο όροφο, χωρίς να δημιουργούν ανεξάρτητη ιδιοκτησία και εφόσον ο χώρος κάτω από αυτόν διασφαλίζει προϋποθέσεις ύψους χώρου κύριας χρήσης.

Εσωτερικοί εξώστες (πατάρια) σε περίπτωση προσθήκης καθ' ύψος σε κτίρια που δεν έχουν αυθαίρετη δόμηση και έχουν υπόλοιπο σ.δ., με συνολικό εμβαδόν μικρότερο ή ίσο του 10% της επιτρεπόμενης δόμησης σύμφωνα με τους όρους δόμησης που ισχύουν κατά το χρόνο έκδοσης της άδειας δόμησης προσθήκης.

ιε. Σοφίτες με συνολικό εμβαδόν μικρότερο ή ίσο των 1/2 του χώρου της υποκείμενης κάτοψης με τον οποίο συνδέονται λειτουργικά, χωρίς να αποτελούν ανεξάρτητο όροφο και εφόσον το μέσο ελεύθερο ύψος είναι μικρότερο από 2,20 μ..

ιστ. Οι κατασκευές που ορίζονται στα άρθρα 16, 17 και 19 του παρόντος με τις ελάχιστες διαστάσεις που προβλέπονται σε αυτά.

ιζ. Ο ελεύθερος χώρος που δημιουργείται όταν το κτίριο κατασκευάζεται σε υποστυλώματα (PILOTIS), εφόσον έχει:

α) επιφάνεια τουλάχιστον ίση με το 50% της επιφάνειας που καταλαμβάνει το κτίριο,

β) στάθμη δαπέδου έως 0,50 μ. πάνω ή κάτω ($\pm$ 0,50 μ.) από την οριστική στάθμη εδάφους σε κάθε σημείο του,

γ) ελεύθερο ύψος τουλάχιστον το προβλεπόμενο για χώρο κύριας χρήσης.

Στην περίπτωση αυτή δεν προσμετρούνται επίσης χώροι κλιμακοστασίων, ανελκυστήρων, εισόδων και αποθήκης εξυπηρέτησης περιβάλλοντα χώρου επιφάνειας έως 40 τ.μ. για κάθε συγκρότημα κλιμακοστασίου.

ιη. Η επιφάνεια της παρόδιας στοάς όπως ορίζεται στο άρθρο 22.

ιθ. Η επιφάνεια θερμομόνωσης πάχους άνω των 6 εκατοστών στις κατασκευές νέων κτιρίων.

κ. Σε υφιστάμενα κτίρια η επιφάνεια που προκύπτει από την προσθήκη εξωτερικής θερμομό-

νωσης, καθώς και η επιφάνεια του πάχους παθητικών ηλιακών και φωτοβολταϊκών συστημάτων, για διάσταση μέχρι 15 εκ., έστω και αν δεν τηρούνται οι πλάγιες αποστάσεις Δ ή η οικοδομική γραμμή σε περίπτωση ύπαρξης προκηπίου, ακόμη και στην περίπτωση που υπάρχει στο ακίνητο υπόλοιπο πολεοδομικών μεγεθών. Όταν η οικοδομική γραμμή ταυτίζεται με τη ρυμοτομική, τα παραπάνω κατασκευάζονται σε ύψος τουλάχιστον 3.00 μ. από την οριστική στάθμη του πεζοδρομίου ή την οριστική στάθμη του παραχωρημένου χώρου.

κα. Η επιφάνεια του σεισμικού αρμού που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις στις όμορες ιδιοκτησίες και όπου αυτό επιβάλλεται από τη στατική μελέτη του κτιρίου.

κβ. Η επιφάνεια που καταλαμβάνει η περιμετρική φέρουσα τοιχοποιία ή ο περιμετρικός φέρων οργανισμός και οι τοίχοι πλήρωσής του από φυσικά ανακυκλώσιμα πρωτογενή υλικά, όπως πέτρα, ξύλο, λάσπη, κ.λπ..

κγ. Η επιφάνεια στεγασμένης πλατφόρμας ανελκυστήρα οχήματος εμβαδού μέχρι 25 τ.μ..

κδ. Το 50% της επιφάνειας των υπόσκαφων κτιρίων ή τμήματος κτιρίων για χρήση κατοικίας και το 20% για άλλες χρήσεις, όταν είναι κατασκευές που διαθέτουν μόνο μία (1) όψη όπως αυτή ορίζεται με μία ενιαία επιφάνεια, σε γενική κάτοψη δεν φέρουν οποιοδήποτε ίχνος κατασκευής επί του εδάφους (εξαιρουμένων των ανοιγμάτων για αερισμό και φωτισμό), η στέγη τους είναι προσβάσιμη και καλύπτεται με το υλικό του φυσικού εδάφους της περιοχής, αποτελεί συνέχεια του φυσικού εδάφους και δεν διαφοροποιείται ως προς το προϋπάρχον φυσικό έδαφος.

Για την εκπλήρωση των προβλεπόμενων από τις γενικές πολεοδομικές διατάξεις αερισμό και φωτισμό επιτρέπεται η κατασκευή κατακόρυφων διόδων εντός ή εκτός του περιγράμματος του κτιρίου, μέγιστης διάστασης δύο (2,00) μέτρων και μήκους ως το περίγραμμα του κτιρίου, η επιφάνεια των οποίων δεν προσμετράται στη δόμηση.

Δεν επιτρέπεται η κατασκευή υπέργειου κτίσματος εντός του περιγράμματος του υπόσκαφου κτιρίου.

Δεν επιτρέπεται η αλλοίωση του φυσικού εδάφους πέραν των απαραίτητων εργασιών και διαμορφώσεων για την κατασκευή του υπόσκαφου κτιρίου.

Τα υπόσκαφα κτίρια κατασκευάζονται μετά από έγκριση του αρμόδιου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής. Για την εξασφάλιση αερισμού και φωτισμού, η μοναδική όψη υπόσκαφων κτιρίων ή τμήματος αυτών μπορεί να μην ακολουθεί τους μορφολογικούς κανόνες της περιοχής, μετά από έγκριση της σχετικής μελέτης από το αρμόδιο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής.

Για την κατασκευή υπόσκαφων κτιρίων επιτρέπεται η εκσκαφή χωρίς τους περιορισμούς της παραγράφου 4 του άρθρου 15.

Οι διατάξεις οι οποίες ρυθμίζουν την κατασκευή υπόσκαφων κτιρίων εφαρμόζονται και στα νησιά, στα οποία η δόμηση, στις εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές ρυθμίζεται από ειδικές διατάξεις, μη εφαρμοζόμενης της προϋπόθεσης που τάσσει η περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 3937/2011, αποκλειστικά και μόνο για την κατασκευή υπόσκαφων κτιρίων.

κε. Κλειστός χώρος συλλογής και αποθήκευσης απορριμμάτων, προσβάσιμος από το δρόμο για την αποκομιδή, ύψους έως 2,00 μ. και επιφανείας έως 2,00 τ.μ. για κτήρια μίας κατοικίας προσαυξανόμενος κατά 1,00 τ.μ. ανά 5 κατοικίες και μέχρι 5,00 τ.μ. μέγιστο και με την προϋπόθεση ότι ο χώρος δεσμεύεται συμβολαιογραφικά για τη χρήση αυτή.

κστ. Διπλά ενεργειακά κελύφη σε νέα και υπάρχοντα κτίρια ή κατασκευές για τη δημιουργία φυτεμένων τοίχων, μέγιστου πλάτους μέχρι 0,70 μ. για επιφάνεια έως 50% της συνολικής επιφάνειας των περιμετρικών όψεων του κτιρίου.

κζ. Η επιφάνεια (1,60x1,90) πρόβλεψης ανεγκυστήρα για άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα σε κτίρια που δεν υπάρχει απαίτηση κατασκευής ανεγκυστήρα.

κη. Χώρος τοποθέτησης μετρητικών και ρυθμιστικών διατάξεων φυσικού αερίου.

κθ. Το καθαρό εμβαδόν αίθριων και οποιασδήποτε μορφής διαμπερών ανοιγμάτων του

κτιρίου, κάθετων ή οριζόντιων ή και με τεθλασμένες ή καμπύλες διαδρομές, ανεξαρτέτως διαστάσεων σε οποιοδήποτε όροφο του κτιρίου δημιουργούνται.

λ. Οι κλειστοί εσωτερικοί εξώστες (κλειστά πατάκια).

Άρθρο 12 Ποσοστό κάλυψης

1. α) Το ποσοστό κάλυψης του οικοπέδου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% της επιφάνειας του. Στην περίπτωση που δεν εξασφαλίζεται κάλυψη 120 τ.μ. το μέγιστο ποσοστό κάλυψης προσαυξάνεται έως τα 120 τ.μ. εφόσον η κάλυψη δεν υπερβαίνει το 70% του οικοπέδου και το ισχύον ποσοστό κάλυψης.

β) Κατά την αναθεώρηση, επέκταση ή έγκριση ρυμοτομικών σχεδίων ή τροποποίηση των όρων δόμησης περιοχής μπορεί να καθορίζονται διαγράμματα κάλυψης ανεξαρτήτως ποσοστού, σε ολόκληρη ή σε τμήμα της σχετικής περιοχής, εφόσον αιτιολογούνται από την αντίστοιχη μελέτη της περιοχής.

γ) Σε οικόπεδο, με περισσότερα από ένα πρόσωπα σε κοινόχρηστους χώρους, όπου τυχόν ισχύουν διαφορετικά ποσοστά κάλυψης, εφαρμόζεται σαν ποσοστό κάλυψης του όλου οικοπέδου ο αριθμητικός μέσος των ποσοστών κάλυψης.

δ) Ο υποχρεωτικός ακάλυπτος χώρος του οικοπέδου αφήνεται σε επαφή, με ένα ή περισσότερα όρια του οικοπέδου, έχει διαστάσεις τουλάχιστον δ ή Δ και πρέπει να είναι προσπελάσιμος από τους χώρους κοινής χρήσης του κτιρίου.

2. Σε συνιδιόκτητα οικόπεδα με κάθετη ή οριζόντια ιδιοκτησία που έχει συσταθεί κατά τις διατάξεις του ν. 1024/1971 (Α' 232) και έχει εκδοθεί άδεια πριν από τη μεταβολή γενικών ή ειδικών διατάξεων που αφορούν την επιτρεπόμενη κάλυψη, προκειμένου για έκδοση άδειας δόμησης ο κάθε συνιδιοκτήτης χρησιμοποιεί το ποσοστό κάλυψης που του αναλογεί σύμφωνα με την επιτρεπόμενη κάλυψη που ισχύει κατά το χρόνο έκδοσης της άδειας δόμησης.

3. Στον υπολογισμό της επιτρεπόμενης κάλυψης του οικοπέδου: προσμετράται η επιφάνεια

που ορίζεται από τις προβολές των περιγραμμάτων όλων των κτιρίων, όπως αυτά ορίζονται από τους κλειστούς και τους στεγασμένους χώρους των κτιρίων όπως αναφέρεται στην παράγραφο 5β του άρθρου 11 και από τους ανοικτούς ημιπαίθριους χώρους, πάνω σε οριζόντιο επίπεδο.

4. Στον υπολογισμό της επιτρεπόμενης κάλυψης του οικοπέδου δεν προσμετρώνται οι επιφάνειες των ορθών προβολών σε οριζόντιο επίπεδο:

α. Τμημάτων του ακάλυπτου χώρου που εισέχουν στο κτίριο, ανεξάρτητα από το πλάτος και το βάθος τους, ακόμη και εάν περιλαμβάνουν φέρον στοιχείο.

β. Ανοιχτών εξωστών.

γ. Χώρων και κατασκευών που αναφέρονται στις περιπτώσεις ζ', ιγ', ιθ', κ', κα', κβ', κε', κοτ', κη', της παραγράφου 6 του άρθρου 11.

δ. Χώρων και κατασκευών όπως ορίζονται στα άρθρα 16 και 17 με τις ελάχιστες διαστάσεις που προβλέπονται σε αυτά.

ε. Αίθριων και οποιασδήποτε μορφής διαμπερών ανοιγμάτων του κτιρίου, κάθετων ή οριζόντιων ή και με τεθλασμένες ή καμπύλες διαδρομές, ανεξαιρέτως διαστάσεων και εφόσον η στάθμη τους αρχίζει από το τελικά διαμορφωμένο έδαφος.

στ. Το 50% της επιφάνειας των υπόσκαφων κτιρίων ή τμήματος κτιρίων για χρήση κατοικίας και το 20% για άλλες χρήσεις. Σε περίπτωση κατασκευής υπόσκαφου κτιρίου το ποσοστό κάλυψης δύναται να αυξάνεται, χωρίς όμως να υπερβαίνει το 70%.

ζ. Η επιφάνεια της στοάς όταν κατασκευάζεται χωρίς υποστυλώματα και χωρίς την κατασκευή ορόφου πάνω από την επιφάνεια αυτή.

Άρθρο 13

Συντελεστής Όγκου

1. Για τον υπολογισμό της επιτρεπόμενης κατ' όγκον εκμετάλλευσης του οικοπέδου σ.ο. εφαρμόζονται οι ακόλουθες σχέσεις:

α) (σ.ο.) = $5,00 \times (\sigma.δ.)$,

όπου (σ.δ.) ο αντίστοιχος συντελεστής δόμησης του οικοπέδου κατά περίπτωση και αφορά: κτίρια ανεξάρτητα από το ύψος τους

β) (σ.ο.) = $5,50 \times (\sigma.δ.)$,

κτίρια με μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος μικρό-

τερο ή ίσο των 8,50μ. και ειδικά κτίρια.

2. Για τον υπολογισμό του πραγματοποιούμενου συντελεστή όγκου σ.ο.:

α) Προσμετρώνται:

- ο όγκος των χώρων που προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης,

- ο όγκος των ανοικτών ημιπαίθριων χώρων,

- ο όγκος των χώρων που ορίζονται στα εδάφια β', δ', ε', ιδ', ιε', κζ', λ' της παραγράφου 6 του άρθρου 11,

- ο χώρος της στέγης

- ο χώρος υπογείου από την οριστική στάθμη εδάφους και άνω.

β) Δεν προσμετρώνται:

- όλες οι περιπτώσεις της παραγράφου 6 του άρθρου 11 εκτός των περιπτώσεων β', δ', ε', ιδ', ιε', κζ', λ'.

Άρθρο 14

Θέση κτιρίου και εγκαταστάσεων

1. Η τοποθέτηση του κτιρίου στο οικοπέδο γίνεται σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις και διασφαλίζει την απρόσκοπτη πρόσβαση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων σε αυτό.

α) Η όψη του κτιρίου στο πίσω όριο του οικοπέδου απέχει κατ' ελάχιστο απόσταση Δ από αυτό. Σε περίπτωση που δεν υφίσταται πίσω όριο λόγω σχήματος του οικοπέδου, δεν είναι υποχρεωτική η απόσταση αυτή.

β) Όταν στο κοινό πλάγιο όριο όμορων οικοπέδων υπάρχει κτίσμα σε απόσταση μεγαλύτερη του ενός μέτρου από το κοινό όριο που έχει ανοίγματα στην πλευρά αυτή, το κτίριο οφείλει να έχει κατ' ελάχιστο απόσταση δ από το κοινό πλάγιο όριο.

γ) Όταν σε οποιοδήποτε τμήμα των πίσω ή πλαγίων ορίων του οικοπέδου εφάπτεται κτίριο οποιασδήποτε χρήσης και χρονολογίας κατασκευής, το κτίριο μπορεί να εφάπτεται στα όρια αυτά.

Τυχόν εσοχές του κτιρίου στην περίπτωση αυτή μπορούν να έχουν οποιαδήποτε απόσταση από το όμορο κτίριο με την προϋπόθεση να μην δημιουργούνται ανοίγματα σε όψεις του που έχουν μικρότερη απόσταση των υποχρεωτικών δ ή Δ από το όριο του οικοπέδου.

δ) Όταν το όμορο οικοπέδο είναι αδόμητο ή έχει

κτίσμα που έχει κατασκευαστεί πριν την ένταξη της περιοχής σε σχέδιο, το κτίριο επιτρέπεται να εφάπτεται ή να απέχει από το πλάγιο κοινό όριο απόσταση δ.

- ε) Όταν το οικοπέδο βρίσκεται σε περιοχές που προβλεπόταν λόγω πρώην συστημάτων δόμησης η τοποθέτηση του κτιρίου σε επαφή με πλάγιο κοινό όριο, το κτίσμα μπορεί να τοποθετείται σε επαφή με το πλάγιο κοινό όριο ανεξάρτητα θέσης και χρόνου κατασκευής του κτίσματος του όμορου οικοπέδου.
- στ) Σε περίπτωση που λόγω των υποχρεωτικών αποστάσεων Δ ή δ, δεν μπορεί να εξασφαλιστεί μήκος πλευράς κτιρίου 9,00 μ. τότε το κτίριο τοποθετείται μέσα στην υποχρεωτική απόσταση Δ ή δ μέχρι την εξασφάλιση των 9,00 μ. και εάν το τμήμα της υποχρεωτικής απόστασης που απομένει είναι μικρότερο του ενός μέτρου, το κτίριο μπορεί να εφάπτεται του αντίστοιχου ορίου.
- ζ) Σε γωνιακά οικοπέδα αφήνεται υποχρεωτικά ακάλυπτος δχδ στην απέναντι της γωνίας θέση του οικοπέδου ή σε θέση που η επιφάνεια αυτή συνεχεται με τους ακάλυπτους των όμορων ιδιοκτησιών, με την επιφύλαξη της προηγούμενης παραγράφου.
- η) Εάν το όριο του οικοπέδου είναι κοινό με περισσότερα του ενός οικοπέδα το κτίριο τοποθετείται σε απόσταση Δ ή δ εφόσον μόνο ένα εκ των ομόρων βρίσκεται σε απόσταση από το κοινό όριο και υποχρεωτικά μόνο κατά το τμήμα του οικοπέδου αυτού.
- θ) Σε οικοπέδα όπου κατασκευάζονται περισσότερα του ενός κτίρια, η ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους είναι Δ.
- ι) Η απόσταση μεταξύ των κτιρίων του ίδιου ακινήτου μπορούν να απέχουν μεταξύ τους ελάχιστη απόσταση 2,50 μ. όταν το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής ή το ύψος στο οποίο εξαντλείται ο σ.δ. δεν ξεπερνά τα 8,50 μ..
2. Σε περίπτωση εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων ή κατά την επέκταση ή αναθεώρησή τους, όπου το επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων της περιοχής καθορίζεται μέχρι και οκτώ μέτρα και πενήντα εκατοστά (8,50 μ.) και επιβάλλεται η τήρηση απόστασης του κτιρίου από τα όρια του οικοπέδου, επιτρέπεται η απόσταση αυτή να

είναι μικρότερη του Δ της παραγράφου 1, όχι όμως μικρότερη των 2,50 μ..

3. Οι χώροι κλιμακοστασίου καλύπτουν τις προϋποθέσεις φυσικού φωτισμού, αερισμού εφόσον έχουν ανοίγματα προς ακάλυπτους χώρους ή ελεύθερο ανοιχτό χώρο ελάχιστης διάστασης δύο (2,00 μ.) μέτρων κάθετα προς την πλευρά των ανοιγμάτων.

Άρθρο 15

Ύψος κτιρίου - αφετηρία μέτρησης υψών - πλάτος δρόμου

1. Το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος του κτιρίου ορίζεται σε συνάρτηση με τον επιτρεπόμενο συντελεστή δόμησης της περιοχής ως εξής:

για συντελεστή δόμησης έως 0,4	ύψος 10,75 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 0,8	ύψος 14,00 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 1,2	ύψος 17,25 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 1,6	ύψος 19,50 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 2,0	ύψος 22,75 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 2,4	ύψος 26,00 μ.

για συντελεστή δόμησης 2,4 και άνω, το δεκαπλάσιο του επιτρεπόμενου συντελεστή με μέγιστο ύψος 32,00 μ..

Σε περιπτώσεις κατασκευής φυτεμένων δωματίων επιφάνειας μεγαλύτερης του 50% της καθαρής επιφάνειας δώματος τα ανωτέρω μέγιστα επιτρεπόμενα ύψη προσαυξάνονται κατά 1,00 μ. και των στεγών κατά 0,40 μ. και ομοίως σε υφιστάμενα κτίρια στα οποία έχει γίνει εξάντληση ύψους περιοχής.

2. Επιτρέπονται παρεκκλίσεις ως προς το ύψος και το συντελεστή όγκου με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής:

- α) για τα ειδικά κτίρια πλην των γραφείων, στις περιοχές με συντελεστή δόμησης έως 1, 2 και αιτιολογημένη πρόταση του αρμόδιου φορέα, με τις ακόλουθες μέγιστες τιμές:
για συντελεστή δόμησης έως 0,4	ύψος 13,00 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 0,8	ύψος 18,00 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 1,2	ύψος 21,00 μ.,
- β) σε περίπτωση προσθήκης καθ' ύψος σε κτίριο που έχει ανεγερθεί με νόμιμη οικοδομική άδεια, εφόσον δεν έχει εξαντληθεί ο συντελεστής δόμησης.

3. Το μέγιστο ύψος του κτιρίου σε κάθε σημείο των όψεων του μετρείται από την οριστική στάθμη του εδάφους σε οποιαδήποτε σημείο μέτρησης ή από τη στάθμη του πεζοδρομίου, αν οι όψεις τοποθετούνται επί της ρυμοτομικής γραμμής και αυτή ταυτίζεται με την οικοδομική γραμμή.

Σε οικόπεδα με πρόσωπα σε περισσότερους του ενός κοινόχρηστους χώρους, για τα οποία ισχύουν διαφορετικά μέγιστα επιτρεπόμενα ύψη και το ένα τουλάχιστον από αυτά δεν ορίζεται βάσει της παραγράφου αυτής, επιβάλλεται η τήρηση του μικρότερου από τα επιτρεπόμενα ύψη μέχρι την απόσταση των 9,0 μ. από την οικοδομική γραμμή στην οποία αντιστοιχεί αυτό, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τους ειδικούς όρους δόμησης της περιοχής.

Σε περίπτωση υπογείου με ύπαρξη χαμηλωμένης αυλής (cours anglaises) η αφετηρία μέτρησης του ύψους γίνεται από την οριστική στάθμη εδάφους του ισογείου στην αντίστοιχη θέση.

4. Δεν επιτρέπεται, εκτός των περιπτώσεων που εγκρίνονται από Συμβούλια Αρχιτεκτονικής, η τροποποίηση της φυσικής στάθμης του εδάφους των ακαλύπτων χώρων του οικοπέδου παρά μόνο για τη διευκόλυνση της φυσικής απορροής ομβρίων και μέχρι στάθμης ± 1.00 μ. από το φυσικό έδαφος. Σε περίπτωση εκσκαφής ακαλύπτων χώρων του οικοπέδου για οικόπεδα με κλίση μεγαλύτερη του 20%, η στάθμη του φυσικού εδάφους μπορεί να υποβιβαστεί τεχνητά έως 2.00 μ.. Εκσκαφές ή επιχώσεις εδάφους που υπερβαίνουν τα παραπάνω όρια, για κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος και σημασίας, επιτρέπεται ύστερα από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

5. Το κτίριο (πλην εξωστών) που μπορεί να κατασκευαστεί στο οικόπεδο οφείλει να εγγράφεται στο ιδεατό στερεό, που καθορίζεται:

α) στα πρόσωπα του οικοπέδου, από την κατακόρυφη επιφάνεια που περνά από την οικοδομική γραμμή και της οποίας τα ανώτατα σημεία βρίσκονται σε ύψος 1,5 Π, που δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 7,5 μ., από τα αντίστοιχα σημεία του κρασπέδου του πεζοδρομίου,

β) από κεκλιμένη επιφάνεια που περνά από τα ανώτατα σημεία της κατακόρυφης επιφάνειας που ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο και σχηματίζει με αυτήν οξεία γωνία εφαπτομένης 1:1.5,

γ) στις υπόλοιπες πλευρές του οικοπέδου από κατακόρυφες επιφάνειες που περνούν από τα όρια του οικοπέδου ή από τα όρια των αποστάσεων που επιβάλλονται.

6. Σε περιπτώσεις πλατειών ή διευρύνσεων λόγω συμβολής οδών με ή χωρίς απότμηση, για τον καθορισμό του ύψους της πρόσοψης των κτιρίων στο τμήμα που βλέπει στη διεύρυνση ή την πλατεία, λαμβάνεται το μεγαλύτερο μέγεθος Π από όλα τα προκύπτοντα στο σημείο της συμβολής.

Όταν ο εγκεκριμένος κοινόχρηστος χώρος περιβάλλεται κατά το μεγαλύτερο μέρος του από οικοδομικό τετράγωνο και επικοινωνεί με άλλο κοινόχρηστο χώρο από δίοδο, ως μέγεθος Π για τον καθορισμό του ύψους της πρόσοψης των κτιρίων που βλέπουν σε αυτόν λαμβάνεται το πλάτος της διόδου στο σημείο συμβολής της με το χώρο αυτόν.

7. Τα ύψη για την εφαρμογή του ιδεατού στερεού, μετρώνται από κάθε σημείο της ρυμοτομικής γραμμής στη στάθμη του οριστικά διαμορφωμένου πεζοδρομίου, όπως αυτή βεβαιώνεται από τον μελετητή μηχανικό και εγκρίνεται στο τοπογραφικό διάγραμμα και το διάγραμμα κάλυψης από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης.

Αν δεν υπάρχει οριστικά διαμορφωμένο πεζοδρόμιο, η στάθμη αυτή καθορίζεται από την εγκεκριμένη υψομετρική μελέτη της οδού.

Αν δεν υπάρχει υψομετρική μελέτη της οδού, η μελέτη συντάσσεται από ιδιώτη μηχανικό και αυτή εγκρίνεται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης. Επιτρέπεται η σύνταξη νέας υψομετρικής μελέτης στην περίπτωση διαφοροποίησης του ύψους της οδού.

Άρθρο 16

Λειτουργικά, ενεργειακά και διακοσμητικά στοιχεία στις όψεις του κτιρίου

1. Στις όψεις του κτιρίου επιτρέπονται τόσο για τα νέα κτίρια, όσο και για τις προσθήκες σε υφιστάμενα κτίρια και εφόσον δεν δημιουργούν χώ-

ρους χρήσης του κτιρίου, αρχιτεκτονικές προεξοχές, αρχιτεκτονικά στοιχεία και συστήματα σκίασης μέγιστου πλάτους ίσου με $1/4 \Delta$ ή $1/4 \delta$.

2. Εξώστες και στεγασμένοι χώροι κτιρίων με τυχόν οριζόντια φέροντα ή κατακόρυφα και οριζόντια αρχιτεκτονικά στοιχεία, ή κινητά συστήματα ηλιοπροστασίας όπως πανέλα διάτρητων υλικών, περσίδες κ.ά., διατάσσονται ελεύθερα σε οποιαδήποτε όψη και όροφο του κτιρίου.

3. Οι ανοικτοί εξώστες μπορούν να προεξέχουν της οικοδομικής γραμμής έως πλάτους $1/10 \Pi$ και όχι περισσότερο των 2,00 μ. και όταν αυτή ταυτίζεται με τη ρυμοτομική γραμμή μπορούν να κατασκευάζονται σε ύψος τουλάχιστον 3,00 μέτρων από τη στάθμη του πεζοδρομίου. Ανοικτοί εξώστες εντός των υποχρεωτικά ακαλύπτων τμημάτων του οικοπέδου μπορούν να κατασκευάζονται μέχρι πλάτους $1/4 \Delta$ ή $1/4 \delta$.

Οι εξώστες, αρχιτεκτονικά και λοιπά δομικά στοιχεία, αν εξέχουν της ρυμοτομικής γραμμής, πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 0,50 μ. από το άκρο του κρασπέδου του πεζοδρομίου και προς την πλευρά της ρυμοτομικής γραμμής σε οριζόντια προβολή.

4. Κατακόρυφα στηρίγματα κινητών προστεγασμάτων επιτρέπεται να κατασκευάζονται σε οποιαδήποτε θέση, ακόμα και σε τμήματα εξωστών που βρίσκονται πάνω από κοινόχρηστους χώρους, εφόσον τα στηρίγματα αυτά εδράζονται στους εξώστες και δεν εξέχουν από το περίγραμμά τους.

5. Κλειστοί εξώστες (έρκερ) κατασκευάζονται με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- α) Το άθροισμα των επιφανειών των ορθών προβολών σε κατακόρυφο επίπεδο των κλειστών εξωστών που κατασκευάζονται στις όψεις των κτιρίων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% της αντιστοίχου επιφάνειας όψεως.
- β) Η μέγιστη προεξοχή να μην υπερβαίνει το 0,80 μ..
- γ) Σε περίπτωση που η οικοδομική γραμμή συμπίπτει με τη ρυμοτομική γραμμή και το κτίριο τοποθετείται σε αυτήν, οι κλειστοί εξώστες επιτρέπονται μόνο για πλάτος δρόμου άνω των 8 μέτρων και σε κάθε περίπτωση πρέπει να βρίσκεται πάνω από 5,00 μέτρα από την οριστική στάθμη του πεζοδρομίου.

δ) Οι κλειστοί εξώστες επιτρέπονται εντός των πλαγιών υποχρεωτικών ακαλύπτων, σε ύψος άνω των 3,00 μ..

ε) Δεν επιτρέπεται η κατασκευή ανοιχτών εξωστών σε συνέχεια κλειστών εξωστών.

6. Σε πεζόδρομους και δρόμους ήπιας κυκλοφορίας επιτρέπεται η κατασκευή των στοιχείων των προηγούμενων παραγράφων σε ύψος μεγαλύτερο των 3,00 μ. και μικρότερο των 5,00 μ., μετά από βεβαίωση του δήμου ότι δεν παρεμποδίζουν τη λειτουργία του πεζοδρομίου. Επιτρέπεται η κατασκευή τους σε μικρότερο ύψος με την προϋπόθεση ότι προβάλλονται επί του εδάφους κατά τρόπο ανιχνεύσιμο από το λευκό μπαστούνι τυφλών ατόμων.

7. Σε καταστήματα και εισόδους κτιρίων πάνω από κοινόχρηστους χώρους επιτρέπεται να κατασκευάζονται μόνιμα προστεγάσματα χωρίς κατακόρυφα στηρίγματα.

Μέσα στις αποστάσεις Δ του κτιρίου από τα όρια ή από άλλο κτίριο του ίδιου οικοπέδου τα παραπάνω προστεγάσματα επιτρέπεται να κατασκευάζονται με πλάτος μέχρι $1/2 \Delta$ ή $1/2 \delta$.

8. Μέσα στις ελάχιστες αποστάσεις Δ ή δ του υποχρεωτικού ακάλυπτου χώρου επιτρέπονται κατασκευές για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων.

9. Μεταξύ των ανοιχτών στεγασμένων χώρων, στους εξώστες και στους υπαίθριους χώρους των κτιρίων, επιτρέπονται στηθαία και διαχωριστικά στοιχεία μεταξύ των όμορων ιδιοκτησιών ή των συνιδιοκτησιών.

10. Κλιματιστικά στοιχεία και επίτοιχοι λέβητες αερίου για θέρμανση ή παραγωγή ζεστού νερού χρήσης στις όψεις των νέων κτιρίων, μετά τη δημοσίευση του παρόντος, οφείλουν να είναι ενσωματωμένα και να μην προεξέχουν από την επιφάνεια των όψεων του κτιρίου.

Σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπεται να εξέχουν μέχρι πενήντα (50) εκατοστά και μόνο όταν δεν μπορούν να τοποθετηθούν επί των εξωστών ή των δωματίων, να τοποθετούνται σε ύψος μεγαλύτερο των τριών (3,00 μ.) μέτρων από τη στάθμη του πεζοδρομίου και με πρόβλεψη κατάλληλης απορροής των συμπυκνωμένων υδρατμών, για κτίρια που βρίσκονται στην οικοδομική γραμμή και η λειτουργία τους δεν υπερβαίνει τα επι-

τρεπόμενα όρια ηχητικής ρύπανσης. Στις όψεις του κτιρίου επιτρέπεται η εγκατάσταση μετρητικών και ρυθμιστικών διατάξεων φυσικού αερίου.

Άρθρο 17

Κατασκευές και φυτεύσεις στους ακάλυπτους χώρους και περιφράξεις

1. Για την κατασκευή κάθε εργασίας δόμησης και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου του κτιρίου τηρούνται τα προβλεπόμενα από τη σχετική νομοθεσία μέτρα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις, όπως εκάστοτε ισχύει.

2. α. Ο υποχρεωτικά ακάλυπτος χώρος του οικοπέδου τουλάχιστον κατά τα 2/3 του πρέπει να παραμένει χωρίς επίστρωση και να φυτεύεται, όπως προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις. Στον υπολογισμό της φύτευσης συμμετέχουν οι ασκεπείς κατασκευές για την υποδοχή στοιχείων νερού και οι πισίνες σε ποσοστό 50% της επιφάνειάς τους. Οι πέργκολες εφόσον είναι ασκεπείς και προορίζονται για στήριξη φυτών μπορούν να κατασκευάζονται στην επιφάνεια του χώρου φύτευσης, χωρίς περιορισμό διαστάσεων και θέσης.

β. Τα προκήπια είναι υποχρεωτικοί ακάλυπτοι.

γ. Το αίθριο συμμετέχει στον υπολογισμό του υποχρεωτικής ακάλυπτου χώρου.

δ. Η επιφάνεια κάθε διαμπερούς ανοίγματος που φυτεύεται στο επίπεδο εδάφους, συμμετέχει στον υπολογισμό της φύτευσης.

ε. Όλοι οι υποχρεωτικοί ακάλυπτοι χώροι του οικοπέδου πρέπει να προσαρμόζονται στη μορφολογία του εδάφους του οικοδομικού τετραγώνου.

στ. Ειδικά για πρατήρια υγρών καυσίμων ο υποχρεωτικός χώρος φύτευσης ορίζεται στο 1/4 του αναφερόμενου στην παράγραφο 2α.

3. Στους ακάλυπτους χώρους του οικοπέδου ή γηπέδου επιτρέπονται οι παρακάτω διαμορφώσεις:

α) Η τροποποίηση της φυσικής στάθμης του εδάφους των ακάλυπτων χώρων του οικοπέδου μόνο για τη διευκόλυνση της φυσικής απορροής ομβρίων και μέχρι στάθμης $\pm 1,00$ μ. από το φυσικό έδαφος, εκτός των περιπτώσεων που εγκρίνονται από Συμβούλια

Αρχιτεκτονικής. Σε περίπτωση εκσκαφής ακάλυπτων χώρων του οικοπέδου με κλίση μεγαλύτερη του 20%, η στάθμη του φυσικού εδάφους μπορεί να υποβιβαστεί τεχνητά έως 2,00 μ.. Εκσκαφές ή επιχώσεις εδάφους που υπερβαίνουν τα παραπάνω όρια, για κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος και σημασίας επιτρέπονται ύστερα από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

β) Η επίχωση μέχρι τη στάθμη του πεζοδρομίου τμήματος του χώρου μεταξύ της πρόσοψης του κτιρίου και της ρυμοτομικής γραμμής ή η κατασκευή γεφυρωτής προσπέλασης στο κτίριο, σε πλάτος όσο απαιτείται από τη χρήση του κτιρίου για οικόπεδα με κλίση άνω του 17%.

γ) Κατασκευές, όπως σκάλες, κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες), αντηρίδες, πεζούλια, βεράντες, φυτεύσεις, *cours anglaises* συνολικού μήκους μικρότερου ή ίσου του 1/3 της όψης στην οποία αντιστοιχεί και μέχρι καθαρού πλάτους 1,20 μ., μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων κ.λπ..

4. Μέσα στις ελάχιστες αποστάσεις Δ του υποχρεωτικού ακάλυπτου χώρου επιτρέπονται στεγασμένοι ανελκυστήρες οχημάτων, σκιάστρα, προστεγάσματα, αρχιτεκτονικές προεξοχές και αρχιτεκτονικά στοιχεία, σύμφωνα με το άρθρο 16, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων.

Οι κλίμακες κινδύνου μπορεί να τοποθετούνται μέσα στις ελάχιστες επιτρεπόμενες αποστάσεις του υποχρεωτικά ακάλυπτου χώρου και σε απόσταση τουλάχιστον 1,00 μ. από τα όρια του οικοπέδου, εφόσον δεν είναι δυνατή η τοποθέτησή τους σε άλλη θέση.

5. Επιτρέπεται η στέγαση κολυμβητικών δεξαμενών ιδιοκτησίας του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των Ο.Τ.Α. και της Ο.Σ.Κ. Α.Ε. με πέργκολες που καλύπτονται με ελαφρά εύκαμπτα υλικά ή με αθρωτές κινούμενες κατασκευές.

6. Κάτω από την οριστική στάθμη του εδάφους των ακάλυπτων χώρων του οικοπέδου ή γηπέδου, επιτρέπονται:

α) Η κατασκευή δεξαμενών αποχέτευσης, νερού, υγρών και αερίων καυσίμων, αποθήκης

συσσωρευτών φωτοβολταϊκών συστημάτων, δικτύων για την εξυπηρέτηση του κτιρίου και των απαραίτητων για τη λειτουργία ασκούς πισίνας εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

β) Η επέκταση υπογείων ορόφων με τις χρήσεις που ορίζονται στο άρθρο 11:

Για οικόπεδα εμβαδού έως και 300 τ.μ. επιτρέπεται έως τα όρια του οικοπέδου. Στην περίπτωση αυτή, επιτρέπεται η εξαγορά των θέσεων στάθμευσης που δεν εξασφαλίζονται από τη μελέτη.

Σε οικόπεδα εμβαδού από 300 τ.μ. έως 600 τ.μ. επιτρέπεται επέκταση των υπογείων έξω από το περίγραμμα της κάλυψης του κτιρίου σε ποσοστό έως και 50% του υποχρεωτικώς ακαλύπτου χώρου. Στην περίπτωση αυτή, επιτρέπεται η εξαγορά των θέσεων στάθμευσης που δεν εξασφαλίζονται από τη μελέτη, σε ποσοστό έως και 30% του συνόλου των απαιτούμενων θέσεων.

Σε περίπτωση που στα οικόπεδα αυτά δεν εξασφαλίζονται από τη μελέτη οι απαιτούμενες θέσεις στάθμευσης στον πρώτο υπόγειο όροφο, μπορεί να επεκτείνονται όλοι οι υπόγειοι όροφοι έως και 80% του υποχρεωτικώς ακαλύπτου χώρου. Στην περίπτωση αυτή, επιτρέπεται η εξαγορά των θέσεων στάθμευσης που δεν εξασφαλίζονται από τη μελέτη, σε ποσοστό έως και 15% του συνόλου των απαιτούμενων θέσεων.

Σε οικόπεδα εμβαδού άνω των 600 τ.μ. επιτρέπεται επέκταση των υπογείων έξω από το περίγραμμα της κάλυψης του κτιρίου σε ποσοστό έως και 50% του υποχρεωτικώς ακαλύπτου χώρου. Στην περίπτωση αυτή, δεν επιτρέπεται εξαγορά θέσεων στάθμευσης.

Σε κάθε περίπτωση πάνω από το χώρο της επέκτασης υπογείου δημιουργείται φύτευση με ελάχιστο πάχος εδάφους 40 εκ..

γ) Εντός και εκτός περιγράμματος κτιρίων και κάτω από την οριστική στάθμη εδάφους (υπόγειοι χώροι και ακάλυπτοι χώροι) επιτρέπονται υδατοδεξαμενές, πισίνες σε επαφή με δομικά στοιχεία και με τα όρια του οικοπέδου.

7. Επί των ακάλυπτων χώρων του οικοπέδου και εφόσον καλύπτεται η υποχρέωση για φύτευ-

ση, σύμφωνα με την παράγραφο 2, επιτρέπονται οι παρακάτω κατασκευές:

- α) Πέργκολες με προσωρινά σκίαστρα.
  - β) Στοιχεία εξυπηρέτησης (πάγκοι, τραπέζια), άθλησης και παιχνιδότοπων.
  - γ) Σκάλες ή κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) καθόδου προς τους υπόγειους χώρους ή μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων.
  - δ) Ασκειές κατασκευές για την υποδοχή στοιχείων νερού και πισίνες.
  - ε) Συστοιχία επίτοιχων λεβήτων αερίου για θέρμανση ή παραγωγή ζεστού νερού χρήσης.
  - στ) Δεξαμενή αερίου καυσίμου, όπως και αποθήκη συσσωρευτών φωτοβολταϊκών συστημάτων εφόσον δεν μπορεί να είναι υπόγειες.
  - ζ) Καπνοδόχοι.
  - η) Εγκαταστάσεις παθητικών ή ενεργητικών ηλιακών συστημάτων, καθώς και αντιθρομβικών συστημάτων, που κατασκευάζονται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς.
  - θ) Εγκαταστάσεις παθητικών ή ενεργητικών ηλιακών συστημάτων, και κλιματιστικών σε παραδοσιακούς οικισμούς ή διατηρητέα κτίρια, ύστερα από έγκριση του Αρχιτεκτονικού Συμβουλίου ή του αρμόδιου φορέα, ως προς την ένταξή τους στο χώρο.
  - ι) Κινητά ή μόνιμα προστεγάσματα με μέγιστο πλάτος προεξοχής 1/2 Δ.
    - ια) Στέγαστρα σε οποιαδήποτε θέση και εφόσον αυτά αναπτύσσονται εντός των υποχρεωτικών ακαλύπτων μπορούν να κατασκευάζονται με πλάτος μέχρι 1/4 Δ ή δ.
    - ιβ) Οι εγκαταστάσεις των πρατηρίων, οι δεξαμενές, οι αντλίες διάθεσης υγρών και αερίων καυσίμων και τα στέγαστρά τους, στις θέσεις που εγκρίνονται από την αρμόδια υπηρεσία, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Το σύνολο των κατασκευών των περιπτώσεων α' και ια' δεν μπορεί να υπερβαίνει το εμβαδόν της επιτρεπόμενης κάλυψης.
8. Τα προκήπια διαμορφώνονται ανάλογα με τη χρήση του κτιρίου, περιλαμβάνουν πάντοτε δένδρα, φυτά ή και υδάτινες κατασκευές σύμφωνα με τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού.

A. Κάτω από την επιφάνειά τους επιτρέπονται:

- α. Εγκαταστάσεις των οργανισμών κοινής ωφέλειας.
- β. Δεξαμενές νερού, δεξαμενές λυμάτων και δίκτυα για την εξυπηρέτηση του κτιρίου.
- γ. Δεξαμενές υγρών και αερίων καυσίμων πρατηρίων καυσίμων σε αποστάσεις που ορίζονται από τους ισχύοντες σχετικούς κανονισμούς.
- δ. Διαπλατύνσεις των θεμελίων, έως 0,30 μ. έξω από τις εγκεκριμένες οικοδομικές γραμμές, εφόσον το πάνω μέρος τους βρίσκεται σε βάθος μεγαλύτερο από 2,50 μέτρα από την οριστική στάθμη του κοινόχρηστου χώρου στη συγκεκριμένη θέση.
- ε. Υποσταθμός ηλεκτρικού ρεύματος που κατασκευάζεται από τη ΔΕΗ σε απόσταση 2,00 μ. από τη ρυμοτομική γραμμή και με στάθμη της πλάκας επικάλυψης 1,00 μ. τουλάχιστον κάτω από τη στάθμη της οδού και του πέριξ εδάφους.
- ζ. Ανοιχτός χώρος στάθμευσης ή υπόσκαφος σε οικόπεδα ή γήπεδα με κλίση τουλάχιστον 20% με προϋπόθεση την υποχρεωτική ύπαρξη φυτεμένης επιφάνειας στην οροφή του.

B. Στην επιφάνειά τους επιτρέπονται εφόσον καλύπτεται η υποχρέωση για φύτευση:

- α) Οι κατασκευές των περιπτώσεων α', δ', ι', ια', ιβ' της παραγράφου 7 χωρίς προϋποθέσεις μέγιστου πλάτους και πάντοτε έως το όριο της ρυμοτομικής γραμμής.
- β) Υπαίθριες σκάλες όταν τηρούνται ταυτόχρονα οι προϋποθέσεις ότι εξυπηρετούν όροφο που η στάθμη του δαπέδου του δεν υπέρκειται από την οριστική (φυσική ή τεχνητή) στάθμη του εδάφους περισσότερο από 1,80 μ. και δεν προεξέχουν από την οικοδομική γραμμή περισσότερο από το ένα τέταρτο του πλάτους του προκηπίου.
- γ) Στοιχεία διευκόλυνσης της μετακίνησης ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων.
- δ) Στέγαστρα για την εξυπηρέτηση πρατηρίων υγρών και αερίων καυσίμων μετά από έγκριση φορέα και Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής έως το όριο της ρυμοτομικής γραμμής. Τα στέγαστρα μπορούν να προεξέχουν της οικοδομικής γραμμής έως πλάτους 1/10Π και όχι

περισσότερο των 2,00 μ. όταν η οικοδομική γραμμή ταυτίζεται με τη ρυμοτομική γραμμή. Σε κάθε περίπτωση το ύψος του στεγάστρου θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 5,00 μέτρα από τη στάθμη του πεζοδρομίου.

9. Περιφράγματα

- α) Τα οικόπεδα οριοθετούνται με σταθερούς οριοδείκτες ή με περιφράγματα. Επιτρέπεται η περίφραξη των αρτίων οικοπέδων και γηπέδων και των μη ρυμοτομούμενων τμημάτων των μη αρτίων και μη οικοδομήσιμων οικοπέδων, που βρίσκονται σε εντός σχεδίου περιοχές. Επιτρέπεται η περίφραξη μη αρτίων γηπέδων με πρόχειρη κατασκευή, όπως συρματοπλεγμα.
- β) Τα περιφράγματα τοποθετούνται είτε κατά μήκος των ορίων των ομόρων οικοπέδων είτε στο πρόσωπο αυτών. Όλα τα περιφράγματα κατασκευάζονται εξ ολοκλήρου εντός του οικοπέδου.
- γ) Τα περιφράγματα του οικοπέδου ή γηπέδου σε κανένα σημείο δεν μπορεί να έχουν ύψος μεγαλύτερο από 3,00 μ. και το συμπαγές τμήμα τους μεγαλύτερο από 1,50 μ.. Τα αυλόθυρα - πορτασιές για την είσοδο πεζών και οχημάτων που κατασκευάζονται σε συνέχεια της περίφραξης έχουν μέγιστο ύψος 2,50 μ. και μπορεί να αποτελούνται από συμπαγή στοιχεία. Αφετηρία μέτρησης των υψών είναι η υψηλότερη από τις οριστικές στάθμες του εδάφους εκατέρωθεν του περιφράγματος. Για τα περιφράγματα που βρίσκονται στο πρόσωπο του οικοπέδου, τα παραπάνω ύψη μετρούνται από τη στάθμη του πεζοδρομίου. Επιτρέπεται παρέκκλιση των παραπάνω διατάξεων όσον αφορά την κατασκευή συμπαγούς περιφράγματος έως ύψους 3,00 μ., σε ειδικές περιπτώσεις, ή σε παραδοσιακούς οικισμούς, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.
- δ) Αν το φυσικό έδαφος στη ρυμοτομική γραμμή είναι υψηλότερο από τη στάθμη του πεζοδρομίου από 1,00 μ. έως 2,50 μ., το περίφραγμα μπορεί να κατασκευαστεί συμπαγές έως τη στάθμη του φυσικού εδάφους. Αν από τη στάθμη του πεζοδρομίου έως τη στάθμη του φυσικού εδάφους στη ρυμοτομική γραμμή υπάρχει υψομετρική διαφορά μεγαλύτε-

ρη από 2,50 μ., το συμπαγές τμήμα τού περιφράγματος μπορεί να έχει ύψος έως 2,50 μ. και το έδαφος κλιμακώνεται έτσι ώστε κάθε κλιμάκωση να έχει ύψος έως 2,50 μ. και πλάτος τουλάχιστον 1,50 μ..

- ε) Στα οικοπέδα και γήπεδα, στα οποία ανεγείρονται ειδικά κτίρια, επιτρέπεται, ύστερα από έγκριση του αρμόδιου από άποψη λειτουργίας του συγκεκριμένου κτιρίου φορέα να κατασκευάζεται συμπαγές περίφραγμα, με ύψος μεγαλύτερο από 3,00 μ., εφόσον απαιτείται από λόγους ασφάλειας ή λειτουργίας.
- στ) Οι ιδιοκτησίες που καθορίζονται με κάθετη σύσταση ιδιοκτησίας, περιφράσσονται μόνον στα όρια του οικοπέδου ή του γηπέδου.

Άρθρο 18 Φυτεμένα δώματα

1. Η κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα δώματα, στις στέγες και στους υπαίθριους χώρους, νέων, νομίμως υφισταμένων κτιρίων και κτιρίων των εδαφίων δ', ε' και στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4014/2011, επιτρέπεται εφόσον δεν αντίκειται σε ειδικότερους όρους δόμησης που ισχύουν.

Το υπόστρωμα ανάπτυξης των φυτών με τη διαστρωμάτωση των εξειδικευμένων υλικών, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα 40 εκ. πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος του κτιρίου. Η βλάστηση που αναπτύσσεται επάνω σε αυτό δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα 3,00 μ.. Το είδος της βλάστησης, το υπόστρωμα ανάπτυξης των φυτών, το σύστημα της πολυεπίπεδης διαστρωμάτωσης των εξειδικευμένων υλικών, καθώς και το αρδευτικό σύστημα, περιγράφεται σε τεχνική έκθεση, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.

Δεν επιτρέπεται η κατασκευή φυτεμένων επιφανειών επάνω στις απολήξεις των κλιμακωστάσιων και τα φρεάτια των ανελκυστήρων.

Η κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα δώματα, στις στέγες και στους υπαίθριους χώρους των κτιρίων πρέπει να μην προσβάλλει την αισθητική του κτιρίου και να εναρμονίζεται με τις υπόλοιπες κατασκευές που προβλέπονται σε αυτά, βάσει του άρθρου 19 του παρόντος. Ειδικά για τις στέγες, πρέπει η φυτεμένη επιφάνεια να

ακολουθεί την κλίση τους, ώστε να μην αλλοιώνεται η μορφή του κτιρίου.

Οι φυτεμένες επιφάνειες στα δώματα, τις στέγες και τους υπαίθριους χώρους των κτιρίων δεν αίρουν την υποχρέωση της παραγράφου 2 του άρθρου 17 του παρόντος.

2. α. Νέα κτίρια:

Για την κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα δώματα, στις στέγες και στους υπαίθριους χώρους κτιρίων που κατασκευάζονται με άδειες δόμησης, ακολουθούνται οι καθοριζόμενες διαδικασίες πληρότητας και ελέγχου του ν. 4030/2011 «Νέος τρόπος έκδοσης αδειών δόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις» (Α' 249), όπως ισχύει, με την πρόσθετη υποβολή τεχνικής έκθεσης κατασκευής Φυτεμένης Επιφανείας δώματος ή στέγης ή υπαίθριου χώρου.

Η κατασκευή της φυτεμένης επιφανείας συσχετίζεται με τις επί μέρους μελέτες του κτιρίου.

Η ανωτέρω τεχνική έκθεση συντάσσεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες προδιαγραφές και κατευθυντήριες οδηγίες.

β. Υφιστάμενα κτίρια:

Για την κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα δώματα, στις στέγες και στους υπαίθριους χώρους υφισταμένων κτιρίων, κατά την έννοια της παραγράφου 1, δεν απαιτείται οικοδομική άδεια ή έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας.

Για την κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα κτίρια της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4030/2011 απαιτείται σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

Για τα κηρυγμένα διατηρητέα κτίρια ή νεώτερα μνημεία, απαιτείται επιπροσθέτως η σύμφωνη γνώμη του φορέα προστασίας τους.

Σε κάθε υπηρεσία δόμησης τηρείται ειδικό Μητρώο «Φυτεμένων Επιφανειών», που ενημερώνεται με τις κατά τα άνω υποβαλλόμενες γνωστοποιήσεις.

3. Το περιεχόμενο του φακέλου των δικαιολογητικών και οι επί μέρους προδιαγραφές σχεδίων και τεχνικής έκθεσης που υποβάλλονται στην αρμόδια υπηρεσία για την κατασκευή Φυτεμένης Επιφανείας προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 19

Κατασκευές πάνω από το κτίριο

1. Όλες οι κατασκευές πάνω από το κτίριο πρέπει να αποτελούν ένα ενιαίο αισθητικό σύνολο, μπορεί να συνδέονται ή να περιφράσσονται με ελαφρά ή διάτρητα στοιχεία και οι θέσεις τους αποτυπώνονται υποχρεωτικά στις μελέτες που συνοδεύουν την άδεια δόμησης.

2. Πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής και μέσα στο ιδεατό στερεό επιτρέπονται:

- α) Σε νέα και υφιστάμενα κτίρια, χώροι κύριας χρήσης αποκλειστικής ή κοινόχρηστης, μέγιστης επιφάνειας 35 τ.μ., με προϋπόθεση τη δημιουργία φυτεμένου δώματος που καλύπτει το 80% της συνολικής επιφάνειας του δώματος και με αναλογία ένα (1) τ.μ. χώρου ανά πέντε (5) τ.μ. φύτευσης.
- β) Καπνοδόχοι, αγωγοί αερισμού, εγκαταστάσεις ηλιακών συστημάτων με τοποθέτηση του δοχείου σε άμεση επαφή με την άνω στάθμη του δώματος και τοποθέτηση του συλλέκτη πάνω από αυτό, πύργοι ψύξης και δοχεία διαστολής.
- γ) Απολήξεις κλιμακοστασίων με στάση ανελκυστήρα στο δώμα και φρεάτων ανελκυστήρων με τις ελάχιστες αναγκαίες διαστάσεις και μέγιστο εξωτερικό ύψος 3,80 μ., από την τελικά διαμορφωμένη επιφάνεια του τελευταίου ορόφου του κτιρίου μετά την εξάντληση του συντελεστή δόμησης του οικοπέδου, εφόσον εγκαθίσταται φυτεμένο δώμα ή σύστημα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
Πάνω στις απολήξεις αυτές απαγορεύεται η τοποθέτηση οποιασδήποτε κατασκευής ή εγκατάστασης.
- δ) Στηθαία και κιγκλιδώματα ασφαλείας τοποθετούνται στη θέση του περιγράμματος του υποκείμενου ορόφου.
- ε) Ασκεπείς πισίνες, διακοσμητικά χωροδικτυώματα μέγιστου ύψους 3,00 μ., μόνιμες γλάστρες φυτών και γενικά εγκαταστάσεις για τη δημιουργία κήπων με τον εξοπλισμό τους, που κατασκευάζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, τοποθετούνται υποχρεωτικά μέσα στο χώρο που ορίζεται από στηθαία ή κιγκλιδώματα ασφαλείας.

στ) Κατασκευές για τη στήριξη των φυτών, πέργκολες που μπορούν να επικαλύπτονται από ελαφρά εύκαμπτα υλικά ή κινητά συστήματα, καλαμωτές, φωτοβολταϊκά πανέλα και μόνο σε οριζόντια θέση.

ζ) Στέγες. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύονται κατασκευές που δημιουργούν κατακόρυφα ανοίγματα και διαφοροποιούν την ενιαία κλίση και στερεομετρία της στέγης.

3. Πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής και έξω από το ιδεατό στερεό επιτρέπεται η τοποθέτηση αλεξικέραυνου.

Άρθρο 20

Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους

1. Στους δημόσιους κοινόχρηστους χώρους του οικισμού επιτρέπονται κατασκευές για:

- α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων,
- β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών,
- γ) λυόμενες και προσωρινές κατασκευές,
- δ) για τη λειτουργία και την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

Οι παραπάνω κατασκευές υλοποιούνται από τον οικείο Δήμο, από άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ή νομικά πρόσωπα ή ιδιώτες, ύστερα από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και άδεια της Υπηρεσίας Δόμησης.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι κατηγορίες των κατασκευών ή εγκαταστάσεων για τις οποίες δεν απαιτείται Άδεια Δόμησης και η διαδικασία ελέγχου τους από άποψη ασφαλείας και αισθητικής.

2. Επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις:

- α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων)

βάσει μελέτης της αρμόδιας αρχής, για τις οποίες δεν απαιτείται έκδοση άδειας. Οι επιχειρήσεις και οργανισμοί κοινής ωφέλειας υποχρεούνται να κοινοποιούν τα σχέδια στα οποία απεικονίζεται η κατασκευή των έργων στις οικείες Υπηρεσίες Δόμησης.

β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό από υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, των Περιφερειών και των Δήμων μετά από κοινοποίηση της μελέτης στις οικείες Υπηρεσίες Δόμησης.

Από τους ίδιους φορείς επιτρέπεται η εγκατάσταση των σταθμών αυτών χωρίς έκδοση άδειας στους ακάλυπτους χώρους οικοπέδων και δωματίων δημοσίων κτιρίων. Οι κατασκευές αυτές δεν προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης και στην κάλυψη.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η χρονική διάρκεια και η διαδικασία εγκατάστασης των σταθμών αυτών.

γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.

δ) Η εγκατάσταση κεντρικών λεβήτων ή μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ) για τηλεθέρμανση.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1β, 1γ, 2α, 2β του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τις εκτάσεις κοινόχρηστων χώρων όπως ορίζονται στο ν. 998/1979, όπως ισχύει, μετά από έγκριση δασικής υπηρεσίας.

4. Η κατασκευή σκαλοπατιών για την εξυπηρέτηση των κτιρίων έξω από τη ρυμοτομική γραμμή απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση.

Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η κατασκευή τους ύστερα από άδεια του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου αν μετά την ανέγερση του κτιρίου έχει μεταβληθεί η υψομετρική στάθμη του δρόμου. Η κατασκευή αυτή πρέπει να εξασφαλίζει την ασφάλεια της κυκλοφορίας.

Εκτός της ρυμοτομικής γραμμής απαγορεύεται οποιασδήποτε μορφής κατασκευή, με την

επιφύλαξη της τήρησης των διατάξεων ασφαλείας για την εγκατάσταση δικτύων κοινής ωφέλειας, μόνιμη ή κινητή για την εξυπηρέτηση του κτιρίου, όπως ράμπες, σκαλοπάτια, ζαρντινιέρες.

5. Η υπέργεια ζεύξη κτιρίων εγκρίνεται από το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής και τον αρμόδιο για τον έλεγχο και τη διαχείριση του Κοινόχρηστου Χώρου φορέα. Η ζεύξη κτιρίων πραγματοποιείται άνω των 5,00 μ., μπορεί να γίνεται και υπόγεια, τηρουμένων των απαραίτητων περιορισμών, με τις ίδιες διαδικασίες και τις κατά περίπτωση απαιτούμενες εγκρίσεις.

Άρθρο 21

Προσωρινές κατασκευές

1. Η προσωρινή κατασκευή τοποθετείται σε ιδιωτικούς χώρους παραχωρημένους σε δημόσια κοινή χρήση όπως ορίζεται στο άρθρο 10 και σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους, υπαίθριους ή στεγασμένους, κατά παρέκκλιση των κείμενων πολεοδομικών όρων της περιοχής και υπό την προϋπόθεση ότι επιτρέπονται οι συγκεκριμένες χρήσεις. Για τις προσωρινές κατασκευές απαιτείται έγκριση τοποθέτησης και λειτουργίας από τον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα, κατόπιν υποβολής απαραίτητων δικαιολογητικών και στοιχείων για την κατασκευή ή συναρμολόγηση και τοποθέτηση, καθώς και προσδιορισμός του χρονικού διαστήματος διατήρησής τους.

2. Οι κατασκευές αυτές οφείλουν να διαθέτουν πιστοποιητικό στατικής επάρκειας σύμφωνο με τις ισχύουσες ελληνικές ή ευρωπαϊκές προδιαγραφές.

Η θεμελίωσή τους πρέπει να γίνεται:

- α. επί ξύλινων πασσάλων,
- β. επί μεμονωμένων προκατασκευασμένων πεδίων σκυροδέματος, επιφάνειας μικρότερης ή ίσης του ενός τετραγωνικού μέτρου,
- γ. επί προκατασκευασμένων θεμελιολωρίδων σκυροδέματος, πλάτους μικρότερου ή ίσου του 0,60 μ. και επί οποιουδήποτε άλλου προκατασκευασμένου στοιχείου, για το οποίο αποδεικνύεται η ευχερής απομάκρυνση και για το οποίο δεν απαιτείται έγχυτο σκυρόδεμα επί τόπου του έργου.

Με υπουργική απόφαση του αρμόδιου

Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ορίζεται το χρονικό διάστημα αδειοδότησης ανά είδος και επιφάνεια προσωρινής κατασκευής, καθώς και τα στοιχεία που απαραίτητα υποβάλλονται μαζί με την αιτιολογική έκθεση για την αναγκαιότητα της τοποθέτησης, στον αρμόδιο φορέα.

Άρθρο 22 Παρόδια στοά

1. Η κατασκευή παρόδιας ή στοάς είναι υποχρεωτική όταν αυτό προβλέπεται από το ρυμοτομικό σχέδιο της περιοχής και κατά την έγκριση ή τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου, το πλάτος της ορίζεται αριθμητικά.

Η παρόδια στοά οφείλει να συνδέεται λειτουργικά και αισθητικά με το κτίριο και η μία πλευρά της να εφάπτεται της οικοδομικής γραμμής και δεν μπορεί να αποτελεί ανεξάρτητη κατασκευή.

Σε περίπτωση που η όψη του κτιρίου κατασκευάζεται σε απόσταση από την οικοδομική γραμμή μεγαλύτερη του προβλεπόμενου πλάτους της στοάς ή δεν καταλαμβάνει όλο το μήκος των προσώπων του οικοπέδου στα οποία προβλέπεται η υποχρεωτική στοά, απαιτείται έγκριση Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής για την έκδοση άδειας δόμησης.

2. Η κατασκευή της ακολουθεί τις παρακάτω προδιαγραφές:

- α) Το δάπεδό της να είναι συνεχόμενο με το δάπεδο του πεζοδρομίου.
- β) Το ελεύθερο ύψος της από τη στάθμη του πεζοδρομίου μέχρι την κατώτερη επιφάνεια της οροφής της να μην είναι μικρότερο από το ύψος που προκύπτει από τη σχέση ύψους προς πλάτος 3:4 και σε όλες τις περιπτώσεις να μην είναι μικρότερο των 3,00 μ..
- γ) Να μην υπάρχουν μόνιμες προεξοχές ή και κατασκευές στο δάπεδο, την οροφή και στην πλευρά του κτιρίου.
- δ) Η κάθετη προς την οικοδομική γραμμή πλευρά των υποστυλωμάτων δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερη από το 1/6 του πλάτους της στοάς.
- ε) Ποσοστό 30% της επιφάνειας της στοάς προσμετράται στον υπολογισμό της απαιτούμενης επιφάνειας φύτευσης.

στ) Κάτω από τη στοά σε ίσο πλάτος με αυτή και μέχρι βάθος 3,00 μ. από τη στάθμη του πεζοδρομίου επιτρέπονται μόνο εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας και τα δίκτυα που εξυπηρετούν το κτίριο.

ζ) Οι στοές μπορεί να κατασκευαστούν χωρίς υποστυλώματα εφόσον επιτρέπεται από τη στατική επίλυση του κτιρίου που τις διαμορφώνει.

3. Σε κτίρια, στα οποία δεν έχει διανοιγεί η προβλεπόμενη από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο στοά, δεν χορηγείται άδεια δόμησης για οποιαδήποτε προσθήκη, είτε καθ' ύψος είτε κατ' επέκταση στο κτίριο. Επιτρέπονται επισκευές και διαρρυθμίσεις, καθώς και αλλαγές χρήσης του υφισταμένου κτιρίου σύμφωνα με τις επιτρεπόμενες χρήσεις που ισχύουν στην περιοχή.

Για κτίρια για τα οποία απαιτούνται επισκευές λόγω σεισμών ή σε περίπτωση επισκευών για λόγους υγιεινής και χρήσης κτιρίων ή επικινδυνότητας η παραπάνω απαγόρευση δεν έχει ισχύ.

Άρθρο 23 Υφιστάμενα κτίρια

1. Κτίριο ή τμήμα αυτού θεωρείται νομίμως υφιστάμενο:

- α) αν έχει ανεγερθεί με νόμιμη άδεια ή αναθεώρηση και σύμφωνα με τους όρους αυτής,
- β) αν έχει νομιμοποιηθεί με το εδάφιο 5 της παραγράφου 8 του άρθρου 8 του ν. 1512/1985 ή την παράγραφο 3 του άρθρου 22 του ν. 1577/1985, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 2831/2000 ή την παράγραφο 2 του άρθρου 26 του ν. 4014/2011,
- γ) αν προϋπήρχε της έγκρισης του σχεδίου πόλης και συγχρόνως οποιουδήποτε κανονισμού δόμησης στην περιοχή προ της δημοσίευσης του προεδρικού διατάγματος της 23.10.1928 για τις εκτός σχεδίου δόμησης περιοχές και προ της δημοσίευσης του ν.δ. της 16.8.1923 για τις εντός σχεδίου περιοχές,
- δ) αν προϋφίσταται του βασιλικού διατάγματος της 9.8.1955 ή εξαιρέθηκε με τις διατάξεις του ν. 1337/1983 και μόνο για το τμήμα που δεν αντίκειται είτε στις ισχύουσες διατάξεις είτε σε εκείνες που ίσχυαν κατά το χρόνο κατα-

- σκευής του εάν αυτές είναι ευνοϊκότερες,
- ε) αν πρόκειται για κτίρια που έχουν χαρακτηριστεί νεότερα μνημεία ή διατηρητέα είτε στο σύνολο, είτε μόνο τμήματα αυτών όπως ιδίως όψεις, φέρουσα τοιχοποιία,
- στ) αν πρόκειται για κτίριο που έχει ανεγερθεί με οικοδομική άδεια πριν την ισχύ του παρόντος και που έχει πρόσωπο σε οικοδομική γραμμή που βρίσκεται απέναντι από οικοδομικό τετράγωνο στα ακραία σημεία του σχεδίου και με τους όρους δόμησης του απέναντι οικοδομικού τετραγώνου.

2. Για τα κτίρια ή τα τμήματα των κτιρίων της παραγράφου 1, οι συντελεστές κάλυψης, δόμησης, όγκου και ύψη υπολογίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό και τις πολεοδομικές διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο κατασκευής τους.

Ειδικότερα:

- α) Στην κάλυψη και στο συντελεστή δόμησης του οικοπέδου, που έχει πραγματοποιηθεί, προσμετρώνται τα υπάρχοντα κτίσματα, νομίμως υφιστάμενα ή όχι.
- β) Χώροι των προαναφερθέντων κτισμάτων που δεν υπολογίζονταν κατά το χρόνο κατασκευής τους στο συντελεστή δόμησης του οικοπέδου, δεν υπολογίζονται στη συνολική επιφάνεια του κτιρίου.
- γ) Όροι δόμησης ή διατάξεις που ορίζονται με τον παρόντα νόμο και δεν είχαν ορισθεί κατά το χρόνο κατασκευής του υφιστάμενου κτίσματος κατισχύουν των διατάξεων του παρόντος νόμου κατά τη μελέτη της προσθήκης, εξαιρουμένων των διατάξεων που αφορούν σε άτομα με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενα άτομα.

3. Προσθήκη σε νομίμως υφιστάμενο κτίριο επιτρέπεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) Κατ' επέκταση ή και καθ' ύψος σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και σύμφωνα με τις ειδικές πολεοδομικές διατάξεις που ισχύουν στην περιοχή.
- Η συνολική εκμετάλλευση δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ισχύοντα, κατά το χρόνο χορήγησης της άδειας δόμησης προσθήκης, συντελεστή δόμησης της περιοχής.
- β) Ειδικότερα, η επέκταση καθ' ύψος επιτρέπεται να εκτείνεται έως το περίγραμμα του κτι-

ρίου, έστω και αν το τελευταίο υπερβαίνει τα όρια του οικοδομήσιμου τμήματος του οικοπέδου, όπως αυτά καθορίζονται από τον παρόντα νόμο ή από τις ειδικές διατάξεις που ισχύουν στην περιοχή, μόνο για λόγους ενίσχυσης ή συμπλήρωσης της φέρουσας κατασκευής.

4. Σε περίπτωση προσθηκών και ενισχύσεων φέροντος οργανισμού νομίμως υφιστάμενων κτιρίων επιτρέπεται η κατασκευή φερόντων στοιχείων εντός των υποχρεωτικά ακαλύπτων χώρων, πλαγίων και πίσω υποχρεωτικών αποστάσεων Δ ή δ και προκηπίου σύμφωνα με τη στατική μελέτη. Σε περίπτωση ταύτισης της οικοδομικής γραμμής με τη ρυμοτομική γραμμή επιτρέπεται το πλάτος του φέροντος στοιχείου και μόνο, να εισέρχεται στον κοινόχρηστο χώρο έως και 30 εκατοστά. Οι κατασκευές αυτές δεν προσμετρώνται στην επιφάνεια κάλυψης και δόμησης του κτιρίου. Η θεμελίωση εκτός ρυμοτομικής γραμμής επιτρέπεται σε βάθος ανώτερο των δύομιση μέτρων και προεξοχής από το φέροντα οργανισμό έως 30 εκατοστά.

5. Σε περίπτωση συναίνεσης ιδιοκτητών όμορων οικοπέδων είναι δυνατή η λειτουργική ενοποίηση των κτισμάτων των ιδιοκτησιών για όσο χρονικό διάστημα προβλέπεται από την ιδιωτική σύμβαση εφόσον διασφαλίζεται η στατική επάρκεια των κτισμάτων μετά τις προβλεπόμενες διαρρυθμίσεις.

Σε περίπτωση συναίνεσης ιδιοκτητών αυτοτελών ιδιοκτησιών του ιδίου κτιρίου είναι δυνατή η λειτουργική τους ενοποίηση εφόσον διασφαλίζεται η στατική επάρκεια του κτίσματος μετά τις προβλεπόμενες διαρρυθμίσεις.

Άρθρο 24 Χαμηλά κτίρια

1. Χαμηλό κτίριο είναι αυτό του οποίου κύρια χρήση είναι η κατοικία και το οποίο έχει μέγιστο ύψος το πολύ 8,50 μ., μη συμπεριλαμβανομένης της στέγης, από την οριστική στάθμη του εδάφους και έχει συνολική επιφάνεια που υπολογίζεται στο σ.δ. το πολύ 400 τ.μ..

Στο οικόπεδο είναι δυνατή η κατασκευή περισσότερων του ενός χαμηλών κτιρίων, με την προϋπόθεση ότι η συνολική επιφάνεια όλων των

κτιρίων που υπολογίζεται στο σ.δ. δεν υπερβαίνει τα 400 τ.μ..

2. Στη συνολική επιφάνεια, που προκύπτει από το συντελεστή δόμησης, για τα χαμηλά κτίρια δεν υπολογίζεται, εκτός από τα αναφερόμενα στο άρθρο 11, οι εξώστες και υπαίθριοι στεγασμένοι χώροι, ανεξάρτητα από την επιφάνειά τους.

3. Τα χαμηλά κτίρια τοποθετούνται ελεύθερα μέσα στο οικοπέδο, όταν δεν εφάπτονται με τα πίσω και πλάγια όρια του οικοπέδου, η ελάχιστη απόσταση του κτιρίου από τα όρια είναι $\Delta = 2,50$ μ. και η κάλυψή τους δεν υπερβαίνει την επιτρεπόμενη κάλυψη της περιοχής. Στην περίπτωση που δεν εξασφαλίζεται κάλυψη 120 τ.μ. το μέγιστο ποσοστό κάλυψης προσαυξάνεται έως τα 120 τ.μ. εφόσον η κάλυψη δεν υπερβαίνει το 70% του οικοπέδου και δεν ισχύουν διαφορετικές ειδικές διατάξεις στην περιοχή.

4. Πάνω από το μέγιστο ύψος των 8,50 μ. επιτρέπονται στέγες μέγιστου ύψους 1,50 μ., καθώς και οι λοιπές κατασκευές που αναφέρονται στο άρθρο 20.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν έχουν εφαρμογή στις περιοχές που το επιτρεπόμενο ύψος είναι μικρότερο των 11 μ..

6. Κατά τα λοιπά η δόμηση των χαμηλών κτιρίων διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 25

Κίνητρα για τη δημιουργία κτιρίων ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης

1. Στην περίπτωση όπου το κτίριο κατατάσσεται σύμφωνα με την ενεργειακή του μελέτη, στην ανώτερη ενεργειακή κατηγορία A+ σύμφωνα με τον ΚΕΝΑΚ όπως αυτή κάθε φορά ορίζεται και σύμφωνα με τον ενεργειακό σχεδιασμό του απαιτείται η ελάχιστη δυνατή κατανάλωση ενέργειας μέσω συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), καθώς και συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τότε δίνεται κίνητρο αύξησης του σ.δ. κατά 5 %.

2. Ειδική αύξηση του σ.δ. κατά 10 % προσφέρεται σε κτίρια ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης που παρουσιάζουν παράλληλα εξαιρετική

περιβαλλοντική απόδοση. Τα κτίρια αυτά θα πρέπει να παρουσιάζουν ετήσια πρωτογενή ενεργειακή κατανάλωση για θέρμανση, κλιματισμό, φωτισμό, αερισμό και ζεστό νερό χρήσης κάτω των 10 kWh/m²/έτος. Η όλη ενεργειακή μελέτη θα πρέπει να εκπονείται σύμφωνα με τον ΚΕΝΑΚ, και είναι δυνατόν να συμπληρώνεται με ειδικά υπολογιστικά δεδομένα που προκύπτουν από την προσομοίωση του κτιρίου με αναγνωρισμένα διεθνώς υπολογιστικά εργαλεία ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Στα κτίρια αυτά πρέπει αναγκαστικά να περιλαμβάνονται συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και συστήματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Παράλληλα, πρέπει να τεκμηριώνεται η εξαιρετική περιβαλλοντική τους απόδοση με χρήση διεθνώς αναγνωρισμένης μεθοδολογίας περιβαλλοντικής αξιολόγησης, (Environmental Assessment Method), όπως το LEED ή άλλη ισοδύναμη διεθνής μεθοδολογία. Εξαιρετική περιβαλλοντική απόδοση θεωρείται αυτή που είναι ισοδύναμη ή καλύτερη από το χρυσό LEED. Κατά τη φάση της υποβολής των δικαιολογητικών της άδειας πρέπει να κατατίθεται πλήρης φάκελος που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της ενεργειακής μελέτης που αποδεικνύει ότι η συνολική ετήσια πρωτογενής κατανάλωση για θέρμανση, κλιματισμό, αερισμό, ζεστό νερό και φωτισμό δεν υπερβαίνει τις 10 kWh/m²/έτος, καθώς και πλήρη ανάλυση των περιβαλλοντικών μέτρων που θα υιοθετηθούν, ώστε να αποδεικνύεται ότι θα επιτευχθεί η ελάχιστη απαιτούμενη περιβαλλοντική αξιολόγηση που αναφέρθηκε παραπάνω.

Μετά το πέρας της κατασκευής πρέπει να συμπληρώνεται στην Ταυτότητα Κτιρίου και να προσκομίζεται στην αρμόδια αρχή που εξέδωσε την άδεια:

- α) Πιστοποιητικό περιβαλλοντικής αξιολόγησης που έχει απονεμηθεί στο κτίριο από πιστοποιημένο και εξουσιοδοτημένο για τη σχετική πράξη αναλυτή.
- β) Υπεύθυνη δήλωση του εποπτεύοντος μηχανικού ότι το κτίριο κατασκευάστηκε με τα ενεργειακά χαρακτηριστικά που αναφέρονται στην αρχική ενεργειακή μελέτη, ενώ κάθε πιθανή μεταβολή μικρής κλίμακας πρέπει να τεκμηριώνεται ότι δεν αυξάνει την ενεργεια-

κή κατανάλωση του κτιρίου άνω των επιτρεπόμενων ορίων.

3. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι προδιαγραφές των κτιρίων ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης, ο τρόπος άσκησης και η περιοδικότητα των ελέγχων, το ύψος των προστίμων υπέρ του Πράσινου Ταμείου, σε περίπτωση μη υλοποίησης της μελέτης, καθώς και κάθε άλλο συναφές ζήτημα.

Άρθρο 26

Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων

1. Στους χώρους όλων των νέων κτιρίων εκτός των κτιρίων με χρήση κατοικίας, για τα οποία η άδεια δόμησης εκδίδεται μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη αυτόνομη και ασφαλής προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους των κτιρίων σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Σχεδιάζοντας για Όλους», όπως αυτές τροποποιούνται και ισχύουν κάθε φορά. Στα κτίρια αυτά επιβάλλεται επίσης η πρόβλεψη προσβάσιμων σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων χώρων υγιεινής σε ποσοστό 5% των συνολικών χώρων υγιεινής για χρήση κοινού ή σε κάθε περίπτωση τουλάχιστον ένας ανά συγκρότημα χώρων υγιεινής, ο οποίος μπορεί να έχει μικτή χρήση (ανδρών/γυναικών). Οι παραπάνω προσβάσιμοι χώροι υγιεινής θα συνυπολογίζονται στον αριθμό χώρων υγιεινής που επιβάλλεται ανά χρήση από άλλες διατάξεις. Εφόσον τα παραπάνω κτίρια διαθέτουν χώρους στάθμευσης τότε ποσοστό 5% αυτών ή τουλάχιστον ένας θα διαμορφώνεται κατάλληλα για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων.

Ειδικά για τα κτίρια με χρήση κατοικίας επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η αυτόνομη και ασφαλής οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς κοινόχρηστους χώρους των κτιρίων κατοικίας, καθώς επίσης και η διασφάλιση συνθηκών εύκο-

λης μετατρεψιμότητας των κατοικιών σε κατοικίες μελλοντικών χρηστών με αναπηρία/εμποδιζόμενων ατόμων, χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου.

2. Η δυνατότητα αυτόνομης και ασφαλούς προσπέλασης όλων των κτιρίων από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών εξασφαλίζεται με προσβάσιμες οριζόντιες και κατακόρυφες οδεύσεις που αρχίζουν από τη στάθμη του πεζοδρομίου και φτάνουν μέχρι την πόρτα του ανελκυστήρα και τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους των κτιρίων αυτών και αποτελούνται από στοιχεία κατάλληλων προδιαγραφών, όπως ράμπες, αναβατόρια, ανελκυστήρες, με την πρόβλεψη προστατευμένων προσβάσιμων χώρων αναμονής σε περίπτωση έκτακτων αναγκών σε κάθε όροφο σε αναλογία ένας χώρος με μία θέση αμαξιδίου, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μικρότερος από 200 άτομα, ή 1 χώρος με δύο θέσεις αμαξιδίου όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μεγαλύτερος από 200 άτομα.

3. Οι κοινής χρήσης υπαίθριοι χώροι των οικοπέδων, στα οποία κατασκευάζονται τα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1, επιβάλλεται να διαμορφώνονται κατάλληλα, εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους ώστε να χρησιμοποιούνται και από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα.

4. Στα υφιστάμενα πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου κτίρια που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού (χώροι συνεδρίων, εκθέσεων, μουσείων, συναυλιών, αθλητικών ή πολιτιστικών συγκεντρώσεων, ναοί, θέατρα/κινηματογράφοι, εστιατόρια/ζαχαροπλαστεία/καφενεία / κέντρα διασκέδασης, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, αίθουσες αναμονής επιβατών, τράπεζες/ανταλακτήρια κ.λπ.), προσωρινής διαμονής, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, δικαιοσύνης και σωφρονισμού, γραφείων και εμπορίου, βιομηχανίας και βιοτεχνίας, καθώς επίσης και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και

πρατηρίων καυσίμων επιβάλλεται να γίνουν οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα.

Οι διαμορφώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή γίνονται σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που αναφέρονται στην παραπάνω παράγραφο 1 και θα πρέπει να ολοκληρωθούν μέχρι το 2020, με την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου, άλλως τα κτίρια θα θεωρούνται αυθαίρετα.

Ειδικά για την περίπτωση των υφιστάμενων κτιρίων που μνημονεύονται στην παρούσα παράγραφο επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η πρόβλεψη ανελκυστήρα με τις ελάχιστες εσωτερικές διαστάσεις θαλάμου που προβλέπει το πρότυπο ΕΛΟΤ-ΕΝ 81-70 «Κανόνες ασφάλειας για την κατασκευή και την εγκατάσταση ανελκυστήρων - Ειδικές εφαρμογές για ανελκυστήρες επιβατών και αγαθών - Μέρος 70: Προσιτότητα σε ανελκυστήρες ατόμων περιλαμβανομένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες» για ένα χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου και ενός τουλάχιστον προσβάσιμου σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα χώρου υγιεινής με κοινή χρήση ανδρών/γυναικών.

Υφιστάμενα κτίρια με χρήσεις εμπορίου και γραφείων, εκτός των κτιρίων που στεγάζουν γραφεία υπηρεσιών του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου φορέα, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, καθώς επίσης και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο, με μικτό εμβαδόν μικρότερο από 100 τ.μ. μπορούν να εξαιρεθούν μόνο από την υποχρέωση δημιουργίας προσβάσιμων χώρων υγιεινής για το κοινό, εφόσον αυτό προκαλεί δυσανάλογη επιβάρυνση στους ιδιοκτήτες τους.

Ειδικότερα θέματα που αφορούν στην προσαρμογή των παραπάνω κτιρίων μπορούν να ρυθμιστούν με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

5. Από τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εξαιρούνται τα κτίρια που έχουν μοναδική πρόσβαση σε δρόμο με βαθμίδες ή βρίσκονται σε οικόπεδα στα οποία η ελάχιστη διαφορά στάθμης του φυσικού εδάφους στην οικοδομική γραμμή από την επιφάνεια του πεζοδρομίου είναι μεγαλύτερη από 2,50 μ.. Επίσης εξαιρούνται από την υποχρέωση διαμόρφωσης πρόσβασης στους πάνω από το ισόγειο ορόφους ή τους εσωτερικούς εξώστες ή αναβαθμούς τα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφόσον:

- α) το εμβαδόν των εσωτερικών εξωστών ή αναβαθμών αποτελεί ποσοστό μέχρι 50% του εμβαδού της κυρίως αίθουσας και όχι περισσότερο των 100 τ.μ. και η χρήση του είναι ίδια με αυτή της κυρίως αίθουσας ή οι εσωτερικοί εξώστες ή αναβαθμοί έχουν βοηθητική χρήση,
- β) το συνολικό μικτό εμβαδόν των πάνω από το ισόγειο ορόφων είναι μικρότερο των 200 τ.μ. και
- γ) το μικτό εμβαδόν κάθε ορόφου είναι μικρότερο των 70 τ.μ.. Οι εξαιρέσεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και γ' της παραγράφου αυτής δεν ισχύουν, αν η χρήση του κτιρίου είναι η μοναδική στον οικισμό και ταυτόχρονα στους πάνω από το ισόγειο ορόφους υπάρχουν χρήσεις για εξυπηρέτηση κοινού διαφορετικές από αυτές που υπάρχουν στον ισόγειο όροφο.

6. Κατά τη διαμόρφωση ή ανακατασκευή των κοινόχρηστων χώρων των οικισμών (όπως ιδίως χώρων που προορίζονται για την κυκλοφορία των πεζών, όπως των πλατειών / πεζοδρομίων / πεζοδρομίων / νησίδων, χώρων πρασίνου / άλσεων, στάσεων / αποβαθρών κ.λπ.) εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων με οδεύσεις πεζών / οδεύσεις τυφλών / κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) χωρίς αναβαθμούς με κλίση μέχρι 5% / προσβάσιμα μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, κατάλληλη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού, όπως στεγάστρων, καθιστικών, στύλων φωτισμού, κάδων απορριμμάτων, σήμανσης κ.λπ., καθώς και να διαμορφώ-

νεται ποσοστό 5% των χώρων στάθμευσης ή τουλάχιστον ένας για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με τις Οδηγίες, πρότυπα και κανονισμούς που αναφέρονται στην παραπάνω παράγραφο 1.

Σε πεζοδρόμια και σε πεζοδρόμους και λοιπούς κοινόχρηστους χώρους του μη βασικού δικτύου πεζοδρόμων, εφόσον η μορφολογία του εδάφους δεν επιτρέπει τη δυνατότητα δημιουργίας πλήρως προσβάσιμων χώρων κίνησης για άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο, εξασφαλίζεται πάντοτε η προσβασιμότητα για τις λοιπές κατηγορίες χρηστών.

7. Στην περίπτωση ανάγκης γνωμοδότησης επί ειδικών θεμάτων προσβασιμότητας που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων, τα αρμόδια γνωμοδοτικά / ελεγκτικά όργανα, όπως ΥΔΟΜ, Ελεγκτές Δόμησης, Συμβούλια Αρχιτεκτονικής μπορούν να προσφύγουν στην «Επιτροπή Προσβασιμότητας», που συνιστάται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και εδρεύει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η Επιτροπή αυτή θα μπορεί να εισηγηθεί στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν στην προσβασιμότητα. Με την παραπάνω απόφαση καθορίζονται οι φορείς που θα εκπροσωπούνται σε αυτήν, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οπωσδήποτε εκπρόσωποι της Εθνικής Συνομοσπονδίας των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), οι ιδιότητες των μελών, ο τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας της και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

8. Οι ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, αφορούν στη σύνταξη, παρουσίαση της μελέτης προσβασιμότητας, όπως αυτή ορίζεται στο ν. 4030/2011 (Α' 249) άρθρο 3 παρ. 2β και άρθρο 9 παρ. 6 και στο προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κατ' εξουσιοδότηση του παραπάνω νόμου. Ομοίως κατ' εξουσιοδότηση του παραπάνω νόμου πραγματοποιείται ο έλεγχος των έργων και εργασιών δόμησης που ορίζεται στο άρθρο 4 της υ.α. οικ. 9875/2012 (Β' 469).

Άρθρο 27 Ειδικές διατάξεις

1. Σε κτίρια, κτιριακές υποδομές και εγκαταστάσεις που χαρακτηρίζονται ως ειδικά κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος ύστερα από απόφαση του Υπουργού στον οποίο υπάγεται ο αρμόδιος φορέας έγκρισης της άδειας δόμησης, επιτρέπονται παρεκκλίσεις του παρόντος νόμου που χορηγείται μετά από αιτιολογημένη τεχνική έκθεση και έγκριση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

2. Σε νομίμως υφιστάμενα κτίρια που δεν διαθέτουν ανελκυστήρα και κατά το χρόνο ανέγερσής τους δεν ήταν υποχρεωτική η κατασκευή του από τις ισχύουσες τότε διατάξεις, επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος και των ειδικών όρων δόμησης της περιοχής, κατασκευή ανελκυστήρα ή άλλων μηχανικών μέσων κάλυψης υψομετρικών διαφορών και του χώρου πρόσβασης σε αυτά με απαραίτητη προϋπόθεση τη σύνταξη ή ενημέρωση της Ταυτότητας Κτιρίου.

Για διατηρητέα κτίρια και παραδοσιακούς οικισμούς, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

Αντίστοιχα σε νομίμως υφιστάμενα κτίρια κατοικίας που δεν διασφαλίζουν προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα επιτρέπεται κατά παρέκκλιση κάθε ισχύουσας διάταξης, κανονισμού (συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού πολυκατοικίας) κ.λπ. η τοποθέτηση διάταξης (ράμπας ή αναβατορίου) που θα διασφαλίζει την πρόσβαση στα άτομα αυτά, από το πεζοδρόμιο στους εσωτερικούς / εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους, εφόσον διαμένουν ως ιδιοκτήτες ή ένοικοι στα παραπάνω κτίρια, με απαραίτητη προϋπόθεση την εξασφάλιση της ασφάλειας των χρηστών, τη σύνταξη ή ενημέρωση της Ταυτότητας Κτιρίου και την κάλυψη των εξόδων κατασκευής από τα ενδιαφερόμενα άτομα.

3. Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής τόσο του άρθρου 10 όσο και του άρθρου 25 η προσαύξηση του συντελεστή δόμησης υπολογίζεται ξεχωριστά για κάθε περίπτωση, επί του αρχικού συντελεστή.

4. Για την κατασκευή ή επισκευή τεμένους σε Βακουφικό ακίνητο της Θράκης, αντί του τίτλου

ιδιοκτησίας, οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται να προσκομίσουν στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης τα ακόλουθα δικαιολογητικά έγγραφα:

- α) Πιστοποιητικό από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο περί μη διεκδικήσεως του ακινήτου.
- β) Βεβαίωση του Δημάρχου για το χρόνο δημιουργίας του οικοπέδου ή του γηπέδου, συνυποδεδυμένη από τοπογραφικό διάγραμμα θεωρημένο από τον ίδιο.
- γ) Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1985, στην οποία να δηλώνεται ότι ο αιτών είναι κύριος του οικοπέδου ή του γηπέδου, ο τρόπος και ο χρόνος απόκτησής του, καθώς και ο χρόνος δημιουργίας του που επικαλείται για την παρέκκλιση.

Άρθρο 28

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις δόμησης κοντά σε ρέματα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολυεδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων, επιλύεται κάθε ερμηνευτικό ζήτημα που προκύπτει από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, καθώς και κάθε διάταξη της κείμενης πολεοδομικής νομοθεσίας, λόγω διαφορετικών ερμηνειών των αρμόδιων υπηρεσιών.

3. α) Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται και εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των παραγόντων οι οποίοι συμμετέχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο στην παραγωγή των ιδιωτικών οικοδομικών έργων και εγκαταστάσεων.

- β) Ειδικότερα καθορίζονται και εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις, ευθύνες κ.ά.:
  - του κυρίου του έργου
  - του μελετητή μηχανικού κατά τομέα εργασιών
  - του επιβλέποντος μηχανικού κατά τομέα εργασιών
  - του γενικού εργολάβου του έργου

- του κατ' είδος εργασίας υπεργολάβου, τεχνικού και τεχνίτη

- των παραγωγών δομικών υλών, υλικών και ειδών

- των προμηθευτών δομικών υλών, υλικών και ειδών,

γ) Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα ορίζονται κατά περίπτωση τα κριτήρια, οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες βάσει των οποίων οι εργολάβοι, υπεργολάβοι, παραγωγοί και προμηθευτές εντάσσονται στο αντίστοιχο μητρώο δια του οποίου πιστοποιείται η πληρότητα, ποιότητα και αξιοπιστία των παρεχόμενων υπηρεσιών, υλών, υλικών και ειδών. Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα ορίζονται τα όργανα και οι διαδικασίες σύνταξης των μητρώων εργολάβων, υπεργολάβων, παραγωγών και προμηθευτών. Με όμοιο προεδρικό διάταγμα καθορίζεται ο τρόπος επιμερισμού των ευθυνών των παραπάνω προσώπων, το είδος των κυρώσεων και τα κριτήρια και τα όργανα επιβολής αυτών.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, εγκρίνονται Τεχνικές Οδηγίες μετά από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Τ.Ο.Τ.Ε.Ε.) με τις οποίες τροποποιούνται ή και καθορίζονται τεχνικές προδιαγραφές μελετών, καθώς και το περιεχόμενο Ειδικών Κανονισμών.

5. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι προδιαγραφές για την εξοικονόμηση νερού σε κτήρια και κάθε άλλο συναφές ζήτημα.

Άρθρο 29

1. Η ισχύς της διάταξης του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4030/2011 αρχίζει μετά την έκδοση απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με την οποία διαπιστώνεται η οργάνωση του μητρώου του πρώτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου. Εγκρίσεις και άδειες δόμησης, οι οποίες έχουν εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας, χωρίς τη δήλωση του αριθμού του μηχανικού στο μητρώο της παραπάνω διάταξης θεωρούνται νομίμως εκδοθείσες.

2. Η θητεία των μελών των Συμβουλίων Πο-

λεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥΠΟΘΑ), του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής (ΚΕΣΑ) και του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΚΕΣΥΠΟΘΑ) είναι διετής.

3. Στην παρ. 9 του άρθρου 6 του ν. 4030/2011 οι λέξεις «κατά τον χρόνο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ανεξάρτητα από το χρόνο».

4. Στην παρ. 12 του άρθρου 7 του ν. 4030/2011 η λέξη «αμοιβών» αντικαθίσταται από τη λέξη «εισφορών».

5. α. Η ισχύς των οικοδομικών αδειών, οι οποίες δεν είχαν λήξει την 1.3.2011 παρατείνεται κατά τρία έτη. Οικοδομικές άδειες, οι οποίες είχαν εκδοθεί και είχε αρχίσει η εκτέλεση των εργασιών τους πριν την 1.3.2012, αναθεωρούνται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες του ν. 4030/2011 διατάξεις, εφόσον η αναθεώρηση δεν αφορά προσθήκη.

β. Οι διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 4030/2011 εφαρμόζονται για τις οικοδομικές άδειες, οι οποίες έχουν εκδοθεί μέχρι την 1.3.2012, εφόσον αρχίσει η εκτέλεση των οικοδομικών εργασιών τους, μετά την παραπάνω ημερομηνία.

γ. Στο άρθρο 9 παράγραφος 5 του ν. 4030/2011 η λέξη «ΥΔΟΜ» αντικαθίσταται από τις λέξεις «αρμόδια υπηρεσία του Δήμου».

δ. Στην παράγραφο 11 του άρθρου 24 του ν. 4014/2011 μετά το εδάφιο «Ανείσπρακτα βεβαιωθέντα ποσά προστίμων ανέγερσης και διατήρησης, δυνάμει άλλων διατάξεων, διαγράφονται» προστίθενται εδάφια, τα οποία έχουν ως εξής: «Για τη διαγραφή των προστίμων υποβάλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης αίτηση του ενδιαφερομένου, η οποία συνοδεύεται από: 1) τη βεβαίωση υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος και 2) υπεύθυνη δήλωση ότι τα πρόστιμα, των οποίων ζητείται η διαγραφή, αφορούν το ακίνητο, το οποίο έχει υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος. Η Υπηρεσία Δόμησης εκδίδει πράξη με την οποία ακυρώνει τον οικείο χρηματικό κατάλογο ή την πράξη επιβολής προστίμου και την αποστέλλει στην αρμόδια φορολογική αρχή, σε περίπτωση που τα πρόστιμα έχουν βεβαιωθεί και φορολογικά, προκειμέ-

νου η φορολογική αρχή να διαγράψει κάθε σχετική πράξη (ταμειακή βεβαίωση), που έχει ως νόμιμο έρεισμα το χρηματικό κατάλογο ή την πράξη επιβολής προστίμου.

6. Παρατείνεται η ισχύς των οικοδομικών αδειών, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 3α του άρθρου 6 του από 8.7.1993 προεδρικού διατάγματος (Δ' 795), έως και τις 31.12.2014, προκειμένου να ολοκληρωθούν οι όψεις και η τυχόν στέγη του κτιρίου και να ενταχθούν στην παρ. 4γ του άρθρου 6 του ν. 4030/2011. Για τις εργασίες αυτές δεν απαιτείται έκδοση αναθεώρησης οικοδομικής άδειας, παρά μόνον έγγραφη ενημέρωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δόμησης, η οποία γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα.

7. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 45 του ν. 4030/2011 προστίθεται εδάφιο, το οποίο έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση των κηρυγμένων παραδοσιακών οικισμών, των ιστορικών διατηρητέων οικισμών και των οικιστικών συνόλων, που έχουν χαρακτηριστεί ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία, η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου είναι τέσσερα έτη.»

8. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του ν. 4030/2011 μετά τις λέξεις «διοικητικών οργάνων» προστίθεται η φράση εκτός της γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής ή του Σ.Χ.Ο.Π. Αιγαίου.

9. Στην παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4030/2011 μετά τις λέξεις «η έγκριση δόμησης» προστίθεται η φράση «, η γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής ή του Σ.Χ.Ο.Π. Αιγαίου όπου απαιτείται».

Άρθρο 30

1.α. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του π.δ. 340/1990 (Α' 135) προστίθεται εδάφιο στ' ως εξής: «στ. Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής».

β. Η περίπτωση ε' του στοιχείου ζ της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του π.δ. 51/1988 (Α' 19), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως: «ε) Οι κατευθύνσεις για το σχεδιασμό των Γ.Π.Σ. και ΣΧΟΟΑΠ των Δήμων των παραπάνω Ρυθμιστικών Σχεδίων.»

2. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 1 έως 5 του

άρθρου 8 του ν. 4002/2011 εφαρμόζονται και επί ξενοδοχειακών καταλυμάτων της παρ. 1Α του άρθρου 2 του ν. 2160/1993, τα οποία κατασκευάζονται, σε γήπεδα τουλάχιστον 50.000 τ.μ., εντός πέντε (5) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, εφόσον είχε υποβληθεί πλήρης φάκελος για την έκδοση οικοδομικής άδειας μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 4002/2011.

3. α. Στο άρθρο 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται παράγραφος 27 ως εξής:

«27. Για τα κτίρια, που στεγάζουν υποδομές δικαιοσύνης και ανήκουν στο Δημόσιο ή στο Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων ή σε νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δεν υπάρχει υποχρέωση καταβολής παραβόλου για την υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος.»

β. Στην παράγραφο 1α του άρθρου 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται εδάφιο, το οποίο έχει ως εξής:

«Η με οποιονδήποτε τρόπο μεταβολή των χρήσεων γης δεν επιδρά στο κύρος της υπαγωγής, σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια.»

γ. Στο άρθρο 26 παράγραφος 2 του ν. 4014/2011 η ημερομηνία «31.12.2011» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «30.6.2012» και διαγράφονται οι λέξεις «και επέρχονται οι συνέπειες των παραπάνω διατάξεων».

δ. Για τη λήψη άδειας εγκατάστασης, λειτουργίας ή για την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης για την άσκηση μεταποιητικών ή συναφών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 17 έως 40 του ν. 3982/2011 (Α' 209), σε κτίρια ή τμήματα κτιρίων, που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 4014/2011, απαιτείται αντί της οικοδομικής άδειας η βεβαίωση περαίωσης της διαδικασίας υπαγωγής στο παραπάνω άρθρο.

ε. Στο τέλος της παρ. 18 του άρθρου 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται το εξής εδάφιο:

«Στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου υπάγονται αυθαίρετες κατασκευές που έχουν ανεγερθεί κατά παράβαση των ρυθμίσεων του από 17.2.1998 π.δ. «Καθορισμός χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του έτους 1923 περιοχή της χερσονήσου Λαυρεωτικής (Ν.

Αττικής)» (Δ' 125/1998). Σε περίπτωση διαπλάτυνσης του οδικού δικτύου οι κύριοι των αυθαιρέτων κατασκευών δεν δικαιούνται αποζημίωσης για τις αυθαίρετες κατασκευές.

στ. Στην παράγραφο 2 (α) του άρθρου 3 του από 14.6.2011 π.δ. (Δ' 187) μετά τις λέξεις «πολιτισμού» προστίθενται οι λέξεις «, όπως μουσείων».

4. Στο άρθρο 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται παράγραφος 28 ως εξής:

«28. Για την εφαρμογή της περίπτωσης βγ' της παραγράφου 24 του άρθρου 24 του παρόντος, όπως προστέθηκε με την παράγραφο 11 του άρθρου 49 του ν. 4030/2011 η επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 24 του παρόντος αποφαινεται για το σύνολο των μέχρι τις 28.2.2012 υποβληθεισών αιτήσεων και εν συνεχεία για το σύνολο των αιτήσεων, που υποβάλλονται από 1.3.2012 και μέχρι 30.6.2012.»

5. Η περίπτωση β' του άρθρου 8 του ν. 3027/2002 καταργείται, αφότου ίσχυσε.

6. Στο άρθρο 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται παράγραφος 29 ως ακολούθως:

«29. Δεν θεωρούνται αυθαίρετα κατά την έννοια των διατάξεων του παρόντος, κτίρια που έχουν ανεγερθεί σύμφωνα με νόμιμη οικοδομική άδεια, πριν από την επιβολή κατασκευής παρόδιας στοάς από το ρυμοτομικό σχέδιο της περιοχής, για το λόγο μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής.»

Άρθρο 31

Ρύθμιση πολεοδομικών θεμάτων

1. Η έγκριση, αναθεώρηση ή τροποποίηση ρυμοτομικών σχεδίων, γίνεται με προεδρικό διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλου αρμόδιου Υπουργού, κατά τις διατάξεις της παρ. 9β του άρθρου 25 του ν. 2508/1997. Εξαιρούνται οι πολεοδομικές ρυθμίσεις-τροποποιήσεις βάσει των διατάξεων των παραγράφων ΙΙΣΤ.39 του άρθρου 186 και 11.19 του άρθρου 280 του ν. 3852/2010 (Α' 87), που εξακολουθούν να ισχύουν.

Για την έκδοση του παραπάνω προεδρικού διατάγματος, αρμόδιο συμβούλιο να γνωμοδοτεί είναι το Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.) της οικείας Περι-

φέρειας. Θέματα για τα οποία έχει γνωμοδοτήσει μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος το αρμόδιο Κεντρικό Συμβούλιο, εγκρίνονται με τη γνωμοδότηση του συμβουλίου αυτού. Ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός μπορεί να ζητά τη γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου του, με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 45 του ν. 4030/2011 (Α' 249).

2. Στο τέλος της περίπτωσης ε' της παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 2508/1997 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Τα παραπάνω εφαρμόζονται και για ιδιοκτησίες ή τμήματα αυτών που καθορίστηκαν ως κοινόχρηστοι χώροι μεταγενέστερα με τροποποίηση ή αναθεώρηση σχεδίου, καθώς και για τους χώρους που χαρακτηρίστηκαν ως χώροι κοινωφελούς χρήσεως ή σκοπών με την αρχική ένταξη ή μεταγενέστερα ως ανωτέρω. Ειδικά στις περιπτώσεις αποχαρακτηρισμού χώρου προοριζόμενου για κοινωφελή σκοπό η εισφορά διατίθεται μόνο για τον ίδιο ή άλλο κοινωφελή σκοπό και εφόσον αυτό δεν είναι εφικτό μπορεί είτε να διατεθεί για τη δημιουργία κοινοχρήστου χώρου ή να μετατραπεί σε χρηματική.

Η πράξη τροποποίησης του σχεδίου της παρούσας κατά το μέρος που αφορά στη μετάσταση κυριότητας υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. μεταγράφεται νόμιμα στο οικείο υποθηκοφυλακείο ή καταχωρείται στο Κτηματολογικό Γραφείο.

Στις παραπάνω περιπτώσεις ο υπόχρεος σε εισφορά δεν συμμετέχει στις τυχόν επιπλέον επιβαρύνσεις από την πράξη αναλογισμού, αλλά υποκαθίσταται από τον οικείο Δήμο.».

Σε περίπτωση που ο καθορισμός του ακινήτου ως κοινόχρηστου χώρου ή ο χαρακτηρισμός του ως κοινωφελούς χρήσης δεν έγινε με την αρχική ένταξη στο σχέδιο πόλης, αλλά με μεταγενέστερη τροποποίησή του και έχει ήδη επιβληθεί εισφορά σε γη ή χρήμα, με βάση το ν. 1337/1983, είτε αποζημίωση οποιασδήποτε μορφής για την ένταξη στο σχέδιο πόλης με βάση το ν.δ. της 17.7.1923, αν αρθεί η απαλλοτρίωση ή το ρυμοτομικό βάρος και το ακίνητο καταστεί οικοδομήσιμο, δεν επιβάλλεται εκ νέου εισφορά σε γη ή χρήμα.

3. α. Η παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 4030/2011 (Α' 249) αντικαθίσταται ως εξής:

« 1. Η εποπτεία λειτουργίας των Οικοδομι-

κών Συνεταιρισμών (Ο.Σ.) ανήκει στο Υπουργείο Οικονομικών, σύμφωνα με το ν. 1667/1986 (Α' 196). Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής διατηρεί τις αρμοδιότητες του μόνο για τις διαδικασίες χωροθέτησης, πολεοδόμησης, τον καθορισμό όρων και περιορισμών δόμησης, έγκρισης μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και θέματα ενέργειας.»

β. Τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 6 του άρθρου 39 του ν. 4030/2011 αντικαθίστανται ως εξής:

«Η απόφαση ανάληψης των εν λόγω έργων υποδομής κοινοποιείται αμελλητί με ευθύνη του Ο.Τ.Α. στις αρμόδιες υπηρεσίες δόμησης, με παραγγελία να μην εκδίδουν άδειες δόμησης για όσο διάστημα είναι απαραίτητο στους Ο.Τ.Α. προκειμένου να προβούν στη σύνταξη των μελετών για τα έργα υποδομής και μέχρι την υλοποίηση αυτών κατά τις διατάξεις της παραγράφου 10.

Οι Ο.Τ.Α. που αναλαμβάνουν την εκπόνηση των μελετών και την κατασκευή των έργων τεχνικής υποδομής στις οικιστικές περιοχές των Ο.Σ., εντάσσουν αυτά στους προϋπολογισμούς και τα προγράμματά τους σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.».

γ. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 39 του ν. 4030/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση των οριζομένων στις προηγούμενες παραγράφους για Ο.Σ. των οποίων η πολεοδομική μελέτη έχει εγκριθεί μετά την ισχύ του π.δ. 17/1984 και οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει την κατασκευή των έργων υποδομής, εάν έχουν εξαντληθεί οι προθεσμίες του άρθρου 8 παρ. 5 του π.δ. 93/1987 μπορούν μέσα σε έξι μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, ύστερα από σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών τους, να επιλέξουν τη σύναψη συμβάσεων με τους Ο.Τ.Α. για την κατασκευή έργων από κοινού ή με όποιον άλλον τρόπο δεσμευτούν συμβατικά.».

δ. Η παρ. 12 του άρθρου 39 του ν. 4030/2011 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«12. Όσοι Ο.Σ. αναλάβουν την εκτέλεση των έργων υποδομής στην έκτασή τους, οφείλουν να τα ολοκληρώσουν εντός της προθεσμίας της παραγράφου 3, διαφορετικά διαλύονται κατόπιν σχετικής απόφασης του αρμόδιου δικαστηρίου

μετά από αίτηση της Περιφέρειας και τα έργα αναλαμβάνει ο Ο.Τ.Α.»..

Άρθρο 32

Διαδικασία τροποποίησης εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων μετά από άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης

1. Η τροποποίηση εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων, μετά από βεβαιωθείσα αυτοδίκαιη ανάκληση επιβληθείσας απαλλοτρίωσης ή σε συμμόρφωση δικαστικής απόφασης για την άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης, γίνεται με την τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 154 του από 14.7.1999 π.δ. του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Δ' 580).

Η έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης γίνεται με την υποβολή σχετικού αιτήματος στον οικείο δήμο ή την αρμόδια υπηρεσία, από τον ιδιοκτήτη στο ακίνητο του οποίου ανακλήθηκε ή ήρθη η απαλλοτρίωση ή δέσμευση, το οποίο συνοδεύεται υποχρεωτικά από τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) βεβαίωση της αυτοδίκαια ανακληθείσας απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης ή δικαστική απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου,
- β) ακριβή αντίγραφα τίτλων ιδιοκτησίας, πιστοποιητικά μετεγγραφής μη διεκδίκησης ή στοιχεία κτηματολογίου που έχουν καταστεί οριστικά, καθώς και δήλωση ιδιοκτησίας όπου απαιτείται,
- γ) τα απαιτούμενα κατά τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις τοπογραφικά διαγράμματα, γνωμοδοτήσεις αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων, καθώς και τυχόν άλλες αναγκαίες κατά περίπτωση ειδικές μελέτες (όπως οριοθέτησης ρέματος, γεωλογική - γεωτεχνική κ.ά.), τα οποία μπορεί να συνοδεύονται και από τεχνική έκθεση αιτιολόγησης της πρότασης τροποποίησης του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου.

Ο οικείος δήμος τηρεί τις προβλεπόμενες από τις παραπάνω διατάξεις, διατυπώσεις και διαδικασίες δημοσιοποίησης της προτεινόμενης τροποποίησης του σχεδίου στη θέση του ακινήτου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας η διαδικασία έγκρισης της τροποποίησης συνεχίζεται χωρίς τη γνώμη του.

2. Για την τροποποίηση του σχεδίου με σκοπό

τη διοικητική εφαρμογή της δικαστικής απόφασης που αίρει ή ανακαλεί τη ρυμοτομική απαλλοτρίωση και της αυτοδίκαιης άρσης λαμβάνονται υπόψη όλες οι προστατευτικές διατάξεις για το περιβάλλον και ιδίως οι διατάξεις για τις αρχαιότητες, τον αιγιαλό και την παραλία, τα δάση, τους προστατευόμενους φυσικούς σχηματισμούς κ.λπ. που ισχύουν κατά το χρόνο της τροποποίησης.

Σε περίπτωση που δεν μπορεί να τροποποιηθεί το σχέδιο πόλης και να ενταχθεί η ιδιοκτησία σε οικοδομικό τετράγωνο λόγω των υφισταμένων στην περιοχή απαγορεύσεων και ρυθμίσεων, τότε δημιουργείται σε αυτήν ζώνη ελεύθερου χώρου ή τίθεται εκτός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και ορίζονται σε αυτήν ειδικοί όροι χρήσης και δόμησης.

Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται η διαδικασία προσαρμογής της προηγούμενης παραγράφου για ακίνητα του Δημοσίου, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ..

3. Με την τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, επιτρέπεται η εκ νέου επιβολή της ανακληθείσας ή αρθείσας ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης, για τον ίδιο ή για άλλο σκοπό, μόνον εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) σοβαροί πολεοδομικοί λόγοι και αναγκαιότητα διατήρησης του ακινήτου ως κοινόχρηστου ή κοινωφελούς χώρου, βάσει πολεοδομικών προτύπων ή των προβλέψεων του ισχύοντος γενικού πολεοδομικού σχεδιασμού όπου υπάρχει και
- β) πρόθεση και οικονομική δυνατότητα του οικείου δήμου ή άλλου αρμόδιου φορέα για την άμεση καταβολή της προσήκουσας αποζημίωσης στους δικαιούχους, που αποδεικνύεται με την εγγραφή της προσήκουσας αποζημίωσης σε ειδικό κωδικό στον προϋπολογισμό του οικείου δήμου ή του εκάστοτε αρμόδιου φορέα.

Ως προσήκουσα αποζημίωση για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου ορίζεται η υπολογιζόμενη με βάση το σύστημα αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών, κατά το ημερολογιακό έτος δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της σχετικής διοικητικής

πράξης έγκρισης της τροποποίησης, με την οποία επιβάλλεται εκ νέου η ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση.

4. α. Ο οικείος δήμος ή ο κατά περίπτωση αρμόδιος για την απαλλοτρίωση φορέας οφείλει εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών, από τη δημοσίευση της διοικητικής πράξης έγκρισης της τροποποίησης επανεπιβολής της απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης, να κινήσει ως επισπεύδων τη διαδικασία εφαρμογής του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου με την τήρηση των προβλεπόμενων από τις σχετικές διατάξεις διαδικασιών και τις διατάξεις του επόμενου άρθρου.
- β. Μετά την άπρακτο παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 4α με πράξη του οργάνου που είναι αρμόδιο για την τροποποίηση του σχεδίου ανακαλείται αυτοδίκαια η ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση και ο χώρος καθίσταται οικοδομήσιμος με νέα τροποποίηση του σχεδίου ή τίθεται σε καθεστώς εκτός σχεδίου με μερική κατάργηση του εγκεκριμένου σχεδίου, εφόσον συντρέχουν οι λόγοι της παραγράφου 2. Στην περίπτωση αυτή η έγκριση της διοικητικής πράξης τροποποίησης ή κατάργησης του σχεδίου πόλης γίνεται χωρίς επανάληψη των διαδικασιών της παραγράφου 1 του παρόντος, εντός προθεσμίας ενός (1) έτους της προθεσμίας της παραγράφου 4α.

Άρθρο 33

Χρηματοδότηση και ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων

1. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 33, καθώς και στις περιπτώσεις στις οποίες έχουν παρέλθει τουλάχιστον δέκα (10) έτη από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου, με το οποίο καθορίστηκε το ακίνητο ως κοινόχρηστος χώρος, πλην οδών, εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, είναι δυνατόν με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου να τηρούνται οι γενικές διατάξεις του ν. 2882/2001 (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων) αντί των διατάξεων περί ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων. Για την εξασφάλιση των προς απαλλοτρίωση ακινή-

των για τη δημιουργία των παραπάνω κοινόχρηστων χώρων, καταβάλλεται με επίσπευση του οικείου δήμου το σύνολο της αποζημίωσης, όπως αυτή καθορίζεται είτε δικαστικά, είτε εξωδικαστικά, μέχρι ύψους που υπολογίζεται βάσει του συστήματος αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών.

2. α. Από την κατά τα ανωτέρω αποζημίωση ποσοστό ίσο προς το 30% της αξίας των προς απαλλοτρίωση ή απόκτηση ακινήτων βαρύνει τον προϋπολογισμό του δήμου, ενώ το υπόλοιπο 70% κατανέμεται και βαρύνει, ως ειδική εισφορά, ανάλογα με το εμβαδό του οικοπέδου, τους κύριους ή νομείς όλων των άρτιων και οικοδομήσιμων οικοπέδων, των Οικοδομικών Τετραγώνων που έχουν πλευρά έστω και σημειακά στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο, καθώς και των ακινήτων που βρίσκονται εντός ή τέμνονται από τον τομέα που προσδιορίζεται από κλειστή τεθλασμένη γραμμή, η οποία χαράσσεται σε απόσταση διακόσια πενήντα (250) μέτρα από τα όρια του προς διάνοιξη κοινόχρηστου χώρου. Όταν ο προς διάνοιξη κοινόχρηστος χώρος έχει ευρύτερη σημασία για την πολεοδομική ενότητα ή και την πόλη γενικότερα η απόσταση μπορεί να αυξάνεται αναλόγως δυναμένη να φθάνει τα πεντακόσια (500) μέτρα. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του δήμου καθορίζεται για κάθε κοινόχρηστο χώρο, το ακριβές μέγεθος της παραπάνω απόστασης.

Ειδικότερα το μερίδιο των ακινήτων που έχουν πρόσωπο στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο επιβαρύνεται επιπλέον, πολλαπλασιαζόμενο με συντελεστή 3.

Το μερίδιο ακινήτων τα οποία είναι μη άρτια αλλά οικοδομήσιμα κατά τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως ισχύει, μειώνεται κατά 40%, ενώ σε ακίνητα στα οποία υπάρχουν κτίρια κηρυγμένα ως διατηρητέα ή ως μνημεία μειώνεται κατά 60%.

- β. Με την έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης του σχεδίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, ο δήμος προβαίνει στη σύνταξη πίνακα απογραφής των περιλαμβανομένων ακινήτων στον οποίο αναγράφονται οι

κύριοι ή νομείς τους με τις διευθύνσεις της κατοικίας τους, για τον προσδιορισμό και βεβαίωση της εισφοράς. Ο πίνακας απογραφής τοιχοκολλάται στο κατάστημα του δήμου και μπορεί να αναρτάται στην ιστοσελίδα του επί ένα δίμηνο. Η ανακοίνωση για την τοιχοκόλληση του πίνακα δημοσιεύεται σε δύο τοπικές εφημερίδες, εφόσον εκδίδονται, και σε μια ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας. Σχετική έντυπη ειδοποίηση απευθύνεται και σε όλους τους αναφερομένους στον πίνακα ως κυρίου ή νομείς των υποκείμενων στην ειδική εισφορά ακινήτων. Η ειδοποίηση αποστέλλεται και ταχυδρομικά ή επιδίδεται στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες ή στους ενοίκους των κτιρίων ή χώρων, ή τον διαχειριστή αυτών, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να την παραδώσουν χωρίς καθυστέρηση στους κυρίους ή τους νομείς αυτών.

γ. Η εισφορά εισπράττεται ως δημοτικό τέλος, με βάση τις επιφάνειες των ακινήτων που έχουν καταγραφεί για τον υπολογισμό του τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ) που χρησιμοποιούνται και για τη σύνταξη του παραπάνω πίνακα. Εφόσον έχει συνταχθεί κτηματολόγιο ή κτηματογραφήση, χρησιμοποιούνται τα σχετικά στοιχεία αυτών.

3. Μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση στον τύπο της, κατά την προηγούμενη παράγραφο, ανακοίνωσης, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της εγγραφής, επισυνάπτοντας και κάθε δικαιολογητικό που συσχετίζεται με τις αντιρρήσεις του κατά των εγγράφων στον πίνακα. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της ιδιοκτησίας του κυρίου ή νομέα του ακινήτου, η ένσταση είναι απαράδεκτη, αν δεν κατονομάζει τον πραγματικό κύριο ή νομέα, εφόσον την ένσταση την προβάλλει αυτός που στην κατοχή του βρίσκεται το ακίνητο.

4. Για τις ενστάσεις αποφασίζει, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 3, το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο εγκρίνει τον οριστικό πίνακα απογραφής, ο οποίος τοιχοκολλάται και ανακοινώνεται όπως και ο αρχικός πίνακας και αποτελεί τον τίτλο βεβαίωσης της εισφοράς.

5. Η εισφορά βεβαιώνεται βάσει αντικειμενικών αξιών και εισπράττεται υπέρ του οικείου δήμου, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων των δήμων. Εισφορά μέχρι 500 ευρώ καταβάλλεται από τον υπόχρεο εφάπαξ μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ειδοποίησή του για τη σχετική βεβαίωση. Εισφορά μεγαλύτερη από το ποσό αυτό καταβάλλεται σε οκτώ (8) το πολύ ίσες τριμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες όμως καμία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό αυτό, πλην της τελευταίας (υπόλοιπο). Μετά το δικαστικό προσδιορισμό των προσωρινών τιμών μονάδας, ο δήμος αναπροσδιορίζει το ποσό της εισφοράς και προβαίνει σε συμπληρωματική βεβαίωση. Σε συμπληρωματικές επίσης βεβαιώσεις προβαίνει ο δήμος και σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί δικαστικά διαφορά προσώπων υπόχρεων. Για την καταβολή των συμπληρωματικά βεβαιούμενων εισφορών σε δόσεις εφαρμόζεται το πιο πάνω τρίτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

6. Η εισφορά και το ποσό της κατά την παράγραφο 1 συμμετοχής του οικείου δήμου φέρεται στον προϋπολογισμό εσόδων του δήμου με ιδιαίτερο κωδικό αριθμό και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την καταβολή των αποζημιώσεων απαλλοτρίωσης των κοινόχρηστων χώρων, για τους οποίους έγινε ο υπολογισμός και η βεβαίωση της εισφοράς. Χρησιμοποίηση του προϊόντος είσπραξης της εισφοράς για άλλους σκοπούς συνιστά, εκτός των άλλων συνεπειών, και βαριά κατά τον Ποινικό Κώδικα παράβαση καθήκοντος για όλα τα όργανα του δήμου, αιρετά ή όχι, που συμπράττουν στην ανεπίτρεπτη χρησιμοποίηση.

7. Όταν αρχίσει η πραγματοποίηση εσόδων από την είσπραξη της εισφοράς ο δήμος ζητά από το αρμόδιο δικαστήριο, εφόσον απαιτείται, τον προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις προσωρινό προσδιορισμό της τιμής μονάδας και στη συνέχεια παρακαταθέτει σταδιακά και τμηματικά, ανάλογα με το διαθέσιμο προϊόν της εισφοράς, τις σχετικές αποζημιώσεις για τη συντέλεση των απαλλοτριώσεων και τη διάνοιξη των κοινόχρηστων χώρων για τους οποίους προορίζεται η εισφορά.

8. Στην περίπτωση που η εισφορά προσδιορίστηκε και βεβαιώθηκε για τμήμα μόνο της επιφάνειας του κοινοχρήστου χώρου, σύμφωνα με το

παρόν, επαναλαμβάνεται η διαδικασία για το υπόλοιπο τμήμα της επιφάνειας του μερικά ή ολικά.

9. α) Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 8 του παρόντος εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε σχέδια που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις περί εισφορών των ιδιοκτησιών σε γη και χρήμα, για τα ακίνητα ή τα τμήματα των ακινήτων που είναι προς απαλλοτρίωση, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδίου και εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν έχουν αποκατασταθεί.

β) Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε απαλλοτριώσεις για τη δημιουργία ή τη διάνοιξη κοινόχρηστων χώρων, πλην οδών εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8. 1923 νομοθετικού διατάγματος και του ν. 5269/1931 και δεν έχουν συντελεστεί ή εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις ή προσφυγές ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών. Στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι αποζημίωσης είναι και υπόχρεοι αποζημίωσης / ειδικής εισφοράς, επέρχεται συμψηφισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Τυχόν καταβληθέντα ποσά λόγω αυταποζημίωσης δεν αναζητούνται.

10. Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί από τους πόρους του, τους δήμους για την απόκτηση και αποζημίωση των κοινοχρήστων αυτών χώρων. Ποσοστό ίσο προς το 70% της χρηματοδότησης, το οποίο εισπράττεται από τον οικείο δήμο ως ειδική εισφορά, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, επιστρέφεται στο Πράσινο Ταμείο και μπορεί να επαναχορηγείται στο δήμο για την εκτέλεση μελετών και έργων διαμόρφωσης των υπόψη κοινοχρήστων χώρων ή για τη χρηματοδότηση της αποζημίωσης άλλων κοινοχρήστων χώρων του σχεδίου.

Άρθρο 34

Μεταβατικές διατάξεις

Οικοδομικές άδειες σε ισχύ κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος αναθεωρούνται μέσα στο χρόνο ισχύος τους είτε σύμφωνα με το σύνολο των διατάξεων του παρόντος είτε σύμφωνα με

το σύνολο των διατάξεων, που ίσχυαν κατά το χρόνο έκδοσής τους.

Άρθρο 35

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε διάταξη, η οποία είναι αντίθετη στις ρυθμίσεις του παρόντος, με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του άρθρου 1 και του άρθρου 34.

Άρθρο 36

Διασφάλιση παροχής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας

1. Μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάθεσης της παροχής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) κατά τις διατάξεις των άρθρων 55 επόμενα του ν. 4001/2011 (Α' 179) και τη θέσπιση του Κώδικα Διαχείρισης Ηλεκτρικών Συστημάτων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών κατά το άρθρο 130 του ίδιου νόμου, για την απρόσκοπτη και αδιάλειπτη παροχή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας που έχει επιβληθεί στις επιχειρήσεις του τομέα ηλεκτρικής ενέργειας, οφείλεται από την 1.1.2012 αντάλλαγμα Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (αντάλλαγμα ΥΚΩ), το οποίο με την επιφύλαξη της παρ. 7 του άρθρου 55 του ν. 4001/ 2011, υπολογίζεται ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	Μοναδιαία χρέωση σε €/MWh
Υψηλής Τάσης (ΥΤ)	4,14
Βιομηχανικής χρήσης ΜΤ	6,91
Αγροτικής χρήσης ΜΤ	5,46
Γενικής χρήσης ΜΤ	17,9
Καταναλώσεις Νύχτας ΧΤ	8,89
Αγροτικής χρήσης ΧΤ	7,07
Φωτισμός Οδών και Πλατειών ΧΤ	13,71
Γενικής Χρήσης ΧΤ	18,24
Βιομηχανικής χρήσης ΧΤ	18,24
Οικιακής χρήσης ΧΤ (Καταναλώσεις Ημέρας)	
0 - 1600 kWh / τετραμηνία	6,99
1601 - 2000 kWh / τετραμηνία	15,7
2001 - 3000 kWh / τετραμηνία	39,87
3001 - ΑΝΩ kWh / τετραμηνία	44,88

2. Υπόχρεοι καταβολής του ανταλλάγματος ΥΚΩ είναι οι εκάστοτε χρήστες κάθε παροχής ηλεκτροδότησης, οι οποίοι το συγκαταβάλλουν

προς τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας με διακριτή χρέωση στους λογαριασμούς καταναλώσεως που λαμβάνουν, όπως η κατανάλωση αυτή προσδιορίζεται από τον αρμόδιο Διαχειριστή Δικτύου. Το αντάλλαγμα ΥΚΩ αποδίδεται από τους προμηθευτές εντός του επόμενου της έκδοσης των λογαριασμών μήνα, σε ειδικό λογαριασμό που τηρείται από την εταιρεία με την επωνυμία «Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔ.Μ.Η.Ε.) Α.Ε.» του άρθρου 97 του ν. 4001/2011.

Από τα έσοδα του ειδικού λογαριασμού καταβάλλεται εξ ολοκλήρου αντιστάθμιση στους κατόχους άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας που παρέχουν Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας.

3. Το αντάλλαγμα που αντιστοιχεί στο κόστος εκπλήρωσης υποχρεώσεων παροχής ΥΚΩ, όπως αυτό έχει θεσπισθεί για τον τομέα της ηλεκτρικής ενεργείας για την περίοδο από το έτος 2008 έως και το έτος 2011, επιμερίζεται στους εκάστοτε χρήστες παροχής ηλεκτροδότησης αντί στους κατόχους αδειών προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	Μοναδιαία χρέωση σε €/MWh		
	Έτος 2009	Έτος 2010	Έτος 2011
Υψηλής Τάσης (ΥΤ)	6,29	4,21	3,88
Βιομηχανικής χρήσης ΜΤ	7,75	6,58	5,87
Αγροτικής χρήσης ΜΤ	3,80	3,24	0,95
Γενικής χρήσης ΜΤ	9,64	8,35	11,41
Καταναλώσεις Νύχτας ΧΤ	0,00	0,00	1,45
Αγροτικής χρήσης ΧΤ	4,41	3,70	1,15
Φωτισμός Οδών και Πλατειών ΧΤ	8,47	7,65	2,32
Γενικής Χρήσης ΧΤ	12,80	11,51	14,37
Βιομηχανικής χρήσης ΧΤ	12,08	10,34	13,22
Οικιακής χρήσης ΧΤ (Καταναλώσεις Ημέρας)			
0 - 800 kWh / τετραμηνία	0,0	0,0	0,20
801 - 1600 kWh / τετραμηνία	10,1	8,7	5,28
1601 - 2000 kWh / τετραμηνία	10,8	9,3	11,37
2001 - 3000 kWh / τετραμηνία	19,2	16,6	31,57
3001 - ΑΝΩ kWh / τετραμηνία	26,6	22,2	36,08

Κατά τον επιμερισμό σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια λαμβάνονται υπόψη τα όρια ετήσιας επιβάρυνσης, σύμφωνα με την παρ. 4

του άρθρου 29 του ν. 2773/1999 (Α' 286), όπως εκάστοτε ίσχυαν.

4. Τα ποσά που βαρύνουν τους εκάστοτε χρήστες παροχής ηλεκτροδότησης δυνάμει της προηγούμενης παραγράφου συμψηφίζονται οίκοθεν με τα ποσά που αντιστοίχως έχουν καταβληθεί από τους χρήστες αυτούς προς τους κατόχους άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να ανακτηθεί το κόστος χρεώσεων ΥΚΩ, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 28 του ν. 3426/2005, κατά τη χρονική περίοδο από το έτος 2008 έως και το έτος 2011. Αν από το συμψηφισμό προκύψει χρεωστικό υπόλοιπο σε βάρος των εκάστοτε χρηστών, το χρεωστικό υπόλοιπο δεν αναζητείται από τους χρήστες και διαγράφεται.

5. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται η υπουργική απόφαση ΠΕΚΑ ΗΛ/Β/Φ.1.17/2123/2857/2010 και η απόφαση ΡΑΕ 1527/2011.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζεται κάθε αναγκαία τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 37

Στο άρθρο 6 του από 19.7/24.7.2007 π.δ. «Καθορισμός Ζωνών προστασίας του ορεινού όγκου Πάρνηθας (Ν. Αττικής)» (Δ' 336), που προστέθηκε με το άρθρο 1 στοιχείο ΙV του π.δ. 4070-7/2008 (Δ' 619), μετά την παρ. 2 προστίθενται παράγραφοι 3 έως 10, ως ακολούθως και η παρ. 3 αναριθμείται σε 11:

«3. Ο Φορέας Διαχείρισης διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), στο οποίο μετέχουν ως μέλη, χωρίς πρόσθετη αποζημίωση, ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, ο Γενικός Γραμματέας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού. Ο Πρόεδρος και τα λοιπά τρία (3) μέλη ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Οι αποδοχές του Προέ-

δρου και των μελών Δ.Σ. του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, τηρουμένων των εκάστοτε ανώτατων ορίων, που προβλέπονται στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, και βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Φορέα. Για τη θέση του Προέδρου απαιτείται η κατοχή πτυχίου πανεπιστημιακού ιδρύματος της ημεδαπής ή ισοτίμου της αλλοδαπής και δεκαετής, επιστημονική ή επαγγελματική, εμπειρία στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. εκπροσωπεί τον Φορέα δικαστικώς και εξωδικώς, συγκαλεί το Δ.Σ., προεδρεύει των συνεδριάσεών του και ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τους Κανονισμούς του Φορέα ή του ανατίθενται με απόφαση του Δ.Σ.. Τον Πρόεδρο απόντα ή κωλυόμενο αναπληρώνει άλλο μέλος του Δ.Σ. που ορίζεται από αυτό.

4. Το Δ.Σ. συγκαλείται με πρόσκληση του Προέδρου του τακτικά μεν ανά μήνα, έκτακτα δε όταν το κρίνει απαραίτητο ο Πρόεδρος ή το ζητήσουν τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη του, που προσδιορίζουν και τα θέματα για τα οποία ζητούν την έκτακτη σύγκληση. Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τουλάχιστον τέσσερα (4) μέλη του. Οι αποφάσεις του λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των μελών του. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. μετέχει χωρίς ψήφο ο νομικός σύμβουλος του Φορέα που ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ.. Το Δ.Σ. νομίμως συνέρχεται και συνεδριάζει και εκτός έδρας του.

5. Πόροι του Φορέα Διαχείρισης είναι, ιδίως, έσοδα από τις δραστηριότητές του σύμφωνα με το σκοπό του και από κάθε νόμιμη αιτία, επιχορηγήσεις από πόρους του «Πράσινου Ταμείου» του ν. 3889/2010 (Α' 182) για τη στήριξη των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, καθώς και από άλλους τυχόν δημόσιους πόρους. Για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών που συνδέονται άμεσα με την επίτευξη του σκοπού του μπορεί να καταβάλλονται στον Φορέα Διαχείρισης επιχορηγήσεις από

εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται τα έργα και οι υπηρεσίες που χρηματοδοτούνται, το συνολικό κόστος αυτών και το ύψος της σχετικής χρηματοδότησης, ο τρόπος και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή της, οι υποχρεώσεις του Φορέα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

6. Ο οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος του Φορέα Διαχείρισης γίνεται από δύο (2) ορκωτούς λογιστές, οι οποίοι ορίζονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής από πίνακα δέκα (10) ορκωτών λογιστών, που καταρτίζεται από το Δ.Σ. του Φορέα. Ο τακτικός έλεγχος της οικονομικής διαχείρισης του Φορέα γίνεται κάθε χρόνο και οι δαπάνες του ελέγχου βαρύνουν τον ίδιο. Το διαχειριστικό έτος του Φορέα συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος. Το πρώτο διαχειριστικό έτος αρχίζει την ημέρα της σύστασης του Φορέα. Οι ορκωτοί λογιστές υποβάλλουν μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους έκθεση για τη διαχείριση και τον απολογισμό του διαχειριστικού έτους που έληξε. Οι εκθέσεις υποβάλλονται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και στο Δ.Σ. του Φορέα. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να ζητήσει οποτεδήποτε έκτακτο έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης του Φορέα.

7. Το πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων, που συνάπτει ο Φορέας Διαχείρισης, καθορίζεται κατ' εξαίρεση από κάθε κείμενη διάταξη, πλην του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με κανονισμούς που καταρτίζονται από το Δ.Σ. του Φορέα και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με όμοιες αποφάσεις καταρτίζεται και εγκρίνεται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης, με τον οποίον ρυθμίζονται, ιδίως, θέματα λειτουργίας του Δ.Σ., ο τρόπος και τα όργανα διαχείρισης των πόρων, θέματα προσωπικού και κάθε άλλο θέμα που αφορά τη διάρθρωση και

την εσωτερική λειτουργία του.

8. Για την κάλυψη των αναγκών σε προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, κατά την έναρξη λειτουργίας του, μπορεί να αποσπώνται σε αυτόν έως πέντε (5) υπάλληλοι, μόνιμοι ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με απόφαση του οικείου Υπουργού, για χρονικό διάστημα μέχρι τριών (3) ετών που μπορεί να παραταθεί μία φορά. Το προσωπικό που αποσπάται λαμβάνει τις αποδοχές του φορέα προέλευσης, οι οποίες βαρύνουν τον Φορέα Διαχείρισης.

9. Ο Φορέας Διαχείρισης απαλλάσσεται από κάθε δημόσιο, δημοτικό ή υπέρ τρίτου άμεσο ή έμμεσο φόρο, καθώς και από κάθε είδους τέλη υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου, εκτός από τους φόρους προστιθέμενης αξίας και εισοδήματος. Επίσης απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής δικαστικού ενσήμου και απολαμβάνει γενικά όλων των διοικητικών, οικονομικών, φορολογικών, δικαστικών, (ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου) και άλλων προνομίων και ατελειών του Δημοσίου. Για κάθε πράξη του Φορέα για την οποία απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο δεν καταβάλλονται φόροι, εκτός από το φόρο προστιθέμενης αξίας, τέλη, εισφορές, αμοιβές ή δικαιώματα, ανταποδοτικά ή μη, υπέρ του Δημοσίου, οποιουδήποτε Ν.Π.Δ.Δ., ασφαλιστικών οργανισμών, τρίτων, συμβολαιογράφων, δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών και υποθηκοφυλάκων.

10. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο ζήτημα που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.»

Άρθρο 38

Τροποποίηση στο ν.δ. 721/1970 (Α' 251) περί Οικονομικής Μέριμνας και Λογιστικού Ενόπλων Δυνάμεων

Στο ν.δ. 721/1970 (Α' 251, Οικονομική Μέριμνα και Λογιστικό Ενόπλων Δυνάμεων) και στο άρθρο 55, μετά την παράγραφο τέσσερα (4) προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής και αναριθμούνται οι επόμενες:

«5. Για την επίτευξη των αεροφωτογραφιών σκοπών του ΟΚΧΕ επιτρέπεται η δωρεάν διάθε-

ση των υφιστάμενων ειδικά διασκευασμένων ιπτάμενων μέσων των Ενόπλων Δυνάμεων μετά των αντίστοιχων υλικών, εφοδίων και προσωπικού λειτουργίας τους.

Τα ανωτέρω ειδικά διασκευασμένα ιπτάμενα μέσα διατίθενται προκειμένου ο ΟΚΧΕ να τοποθετεί ψηφιακή αεροφωτογραφική μηχανή για την επίτευξη των αναφερομένων στην παρ. 1 του άρθρου 55 του ν.δ. 721/1970 σκοπών.

Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από πρόταση του ΟΚΧΕ καθορίζονται οι όροι και οι λεπτομέρειες για τον τρόπο και τη διαδικασία εφαρμογής της παρούσας διάταξης.»

Άρθρο 39

Στο άρθρο 28 του ν. 4014/2011 όπως τροποποιήθηκε με τις παραγράφους 12 και 13 του άρθρου 49 του ν. 4030/2011, προστίθεται παράγραφος 8 η οποία έχει ως εξής:

«8. Οι τελεσίδικες αποφάσεις κατεδάφισης που αφορούν αυθαίρετα κτίσματα των περιπτώσεων αα', ββ', γγ', εε', σστ', ζζ' και β' της παραγράφου 3 του άρθρου 23 του ν. 4014/2011, εκτελούνται με ευθύνη της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 280 του ν. 3852/2010 με το συντονισμό, την παρακολούθηση και τη συνδρομή της ΕΥΕΚΑ.»

Άρθρο 40

Η προβλεπόμενη διαδικασία στο άρθρο 56 «Ρύθμιση θεμάτων του Ειδικού Φορέα Δασών» του ν. 4030/2011 «Νέος τρόπος έκδοσης αδειών δόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις» (Α' 249), εφαρμόζεται και για τις Δαπάνες από πιστώσεις του Ειδικού Φορέα Δασών του Πράσινου Ταμείου οικονομικού έτους 2012 και καταβάλλονται από τα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης του άρθρου 190 του ν. 3852/2010 (Α' 87) μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2013.

Άρθρο 41

Η παρ. 1 του άρθρου 49 του ν. 998/1979 τροποποιείται ως εξής:

1.α. Υπό την επιφύλαξη των, στο άρθρο 48 παρ. 1 του παρόντος νόμου και στο άρθρο 53 παρ. 1 του ν. 4042/2012 προβλεπομένων,

δεν επιτρέπεται η μεταβολή του κύριου προορισμού και η αναίρεση της λειτουργίας των εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή πολεοδομικής ζώνης ή εντός οικιστικής περιοχής κειμένων κοινοχρήστων εκτάσεων, οι οποίες καλύπτονται από δασική βλάστηση φυσικώς ή τεχνητώς δημιουργημένη (πάρκα και άλση).

Η ως άνω απαγόρευση ισχύει επίσης: α) για τα πάρκα και άλση τα οποία χαρακτηρίζονται από το εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ως κοινόχρηστοι χώροι χωρίς άλλο ιδιαίτερο χαρακτηρισμό, αλλά έχουν αποκτήσει εν τοις πράγμασι τέτοιο χαρακτήρα (πάρκου ή άλσους) και β) για κοινόχρηστους χώρους πρασίνου, που περιβάλλονται από τον οικιστικό ιστό χωρίς να έχουν ενταχθεί σε σχέδιο πόλης, φέρουν δασική βλάστηση, φυσικώς ή τεχνητώς δημιουργηθείσα και λειτουργούν εκ των πραγμάτων ως πάρκα και άλση.

1.β. Στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας υπάγονται και τμήματα πάρκου ή άλσους, τα οποία φέρουν μη δασική βλάστηση συνδέονται όμως οργανικά με το σύνολο του πάρκου ή άλσους υπό την έννοια ότι συμβάλλουν στη διατήρηση της φυσικής ισορροπίας του συνόλου.

1.γ. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται οι προδιαγραφές σύνταξης των μελετών διαχείρισης των πάρκων και αλσών. Οι ως άνω μελέτες εγκρίνονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Της έγκρισης αυτής προηγείται θετική γνώμη της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού όπου αυτή απαιτείται για λόγους προστασίας των αρχαιοτήτων ή κηρυγμένων μνημείων δυνάμει των διατάξεων του ν. 3028/2002.

1.δ. Η διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 71 του Δασικού Κώδικα (ν.δ. 86/1969), η οποία προστέθηκε στο άρθρο αυτό με την παρ. 8 του άρθρου 4 του ν. 3208/2003, ισχύει αναλό-

γως και για τα πάρκα και άλση, νοουμένου, αντί του αναφερομένου στην ως άνω διάταξη Υπουργού Γεωργίας, του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

1.ε. Υφιστάμενα κτίρια και υποδομές εντός πάρκων και αλσών χωρίς έγκριση εξαιρούνται της κατεδάφισης, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις της ως άνω διάταξης της παρ. 6 του άρθρου 71 του Δασικού Κώδικα και της προβλεπομένης στη διάταξη αυτή υπουργικής απόφασης και εφόσον οι οικείοι Ο.Τ.Α. εξασφαλίσουν εντός τριών (3) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος τις απαιτούμενες από την κείμενη νομοθεσία εγκρίσεις.

1.στ. Κτίρια, εγκαταστάσεις και υποδομές που πραγματοποιήθηκαν από το Υπουργείο Δημοσίων Έργων και τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού σε εκτάσεις των παραγράφων 1 και 1α του παρόντος κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας εξαιρούνται της κατεδάφισης.

1.ζ. Τυχόν πράξεις της διοίκησης που εκδόθηκαν για την προστασία των εκτάσεων των παραγράφων 1ε και 1στ του παρόντος άρθρου ανακαλούνται.

1.η. Αποφάσεις κήρυξης εκτάσεων ως δασωτέων ή αναδασωτέων που αφορούν πάρκα και άλση αίρονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης κατόπιν σχετικής εισήγησης της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας μετά τη δημιουργία ή αναδημιουργία της δασικής βλάστησης.

1.θ. Έργα απαραίτητα για τη λειτουργία των περιστατικών δασών, πάρκων και αλσών που συντηρούν και εμπλουτίζουν τη βλάστηση, βελτιώνουν την αισθητική του τοπίου, εξασφαλίζουν την άνετη, ασφαλή κίνηση και εξυπηρέτηση των επισκεπτών και διευκολύνουν τη σωματική άσκηση, την αναψυχή και την πνευματική ανάταση του ανθρώπου δεν συνιστούν μεταβολή της κατά προορισμό χρήσης των εν λόγω περιστατικών δασών, πάρκων και αλσών. Ο τυχόν αναδασωτέος χαρακτήρας τους δεν εμποδίζει την ανάπτυξη των έργων αυτών.

Άρθρο 42

1. Στην παρ. 5 του άρθρου 32 του ν. 4038/ 2012 (Α' 14), μετά τις λέξεις «..., της Εθνικής Πινακοθήκης - Ίδρυμα Αλέξανδρου Σούτζου, Λαογραφικού και Εθνολογικού Μουσείου Μακεδονίας του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης του» αντικαθίστανται οι λέξεις: «του ΚΕΛΕΣ» ως εξής: «του Κέντρου Συστημάτων Λήψεως και Επεξεργασίας Σημάτων Συναγερμού (ΚΕΛΕΣΣ), καθώς και του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (ΤΑΠΑ)...».

2. Στην παρ. 7 του άρθρου 20 του ν. 4024/ 2011 (Α' 226) μετά τις λέξεις «μουσείων και αρχαιολογικών χώρων του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού» προστίθενται οι λέξεις: «,και του Κέντρου Λήψεως και Επεξεργασίας Σημάτων Συναγερμού (ΚΕΛΕΣΣ)».

Άρθρο 43

Παρατείνεται για δύο (2) ακόμα έτη από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού η προθεσμία που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 3851/2010 (Α' 85), εντός της οποίας πρέπει να χορηγηθεί στους αιτήσαντες, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 3851/2010, άδεια εκμετάλλευσης λατομείων σχιστολιθικών πλακών. Μέσα στην ανωτέρω προθεσμία οι συναρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να έχουν περαιώσει τις κατά νόμο ενέργειές τους και να έχουν αποφανθεί οριστικά επί των υποβληθέντων αιτημάτων αναφορικά με τη λειτουργία, των λατομείων σχιστολιθικών πλακών.

Άρθρο 44

Εντός του Ο.Τ. του Χώρου Αθλητικών Εγκαταστάσεων του Γυμναστικού Συλλόγου «Ο ΗΡΑΚΛΗΣ» στην περιοχή «Χορτατζήδες» του Δήμου Θεσσαλονίκης που εγκρίθηκε με το άρθρο 21 - Κεφαλαίου Β' του ν. 2947/2001 (Α' 228), επιτρέπονται πέραν των αθλητικών χρήσεων, σύνοδες χρήσεις των αθλητικών δραστηριοτήτων με τους αντίστοιχους κλειστούς διαδρόμους (π.χ. χώροι ΜΜΕ, χώροι αναψυχής και εστίασης της αθλητικής ομάδας, χώροι εκπαίδευσης, αθλητικοί ξενώνες, παιδότοπος, εκθεσιακοί χώροι, κέντρα άθλησης και σωματικής

υγιεινής κ.λπ.), καθώς και εμπορικές δραστηριότητες με τους αντίστοιχους κλειστούς διαδρόμους (π.χ. καφέ, εστιατόρια, μαγειρεία, μπουτίκ αθλητικών ειδών, εμπορικά καταστήματα, γραφεία, συνεδριακό κέντρο, πολυκινηματογράφος, χώρος ψυχαγωγίας και αναψυχής, κ.λπ.), άνευ εφαρμογής των περιορισμών του άρθρου 3 παρ. 2 της απόφασης 3046/304/13.1.1989 του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων «Κτιριοδομικός Κανονισμός» (Δ' 59, 3.2.1989 όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 31252/22.7.2009 (ΑΑΠ 390/13.8.2009)».

Άρθρο 45

1. Από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου τα ακίνητα, που αναφέρονται και περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα και στα παρακάτω τοπογραφικά διαγράμματα, τα οποία σε φωτοσμίκρυνση δημοσιεύονται με τον παρόντα νόμο, ιδιοκτησίας της «ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (ΕΤΑΔ Α.Ε.), πρώην «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.» (ΕΤΑ Α.Ε.), των οποίων τη διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση ασκεί η «ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (ΕΤΑΔ Α.Ε.) πρώην «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.» (ΕΤΑ Α.Ε.), περιέρχονται κατά κυριότητα χωρίς αντάλλαγμα στους αναφερόμενους παρακάτω Δήμους - αποδέκτες αντίστοιχα, οι οποίοι, από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, υποκαθίστανται αυτοδικαίως στη θέση της «ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (ΕΤΑΔ Α.Ε.) πρώην «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.» (ΕΤΑ Α.Ε.).

2. Για τα ακίνητα ιδιοκτησίας της ΕΤΑΔ Α.Ε. που μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στους ως άνω Δήμους, μεταγράφονται στα οικεία Βιβλία Μεταγραφών των αρμόδιων Υποθηκοφυλακείων ή Κτηματολογικών Γραφείων, τα σχετικά αποσπάσματα αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΤΑΔ Α.Ε., τα οποία αποτελούν το μεταγραφικό τίτλο και συνοδεύονται από σχετική περίληψη μεταγραφής των εν λόγω ακινήτων. Η μεταβίβαση των παραπάνω ακινήτων στους αναφερόμενους παραπάνω φορείς και η μεταγραφή των σχετικών αποσπασμάτων των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΤΑΔ Α.Ε. στα Βιβλία Μεταγραφών των αρμόδιων Υποθηκοφυ-

Πίνακας των προς παραχώρηση ακινήτων και αποδεκτών

A/A	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΔΗΜΟΣ	ΑΚΙΝΗΤΟ	ΕΜΒΑΔΟΝ (τ.μ.)	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ
1	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΞΕΝΙΑ ΚΑΛΑ- ΜΠΑΚΑΣ	24.267,67	Στην πόλη της Καλαμπάκας, εδαφική έκταση εμβαδού 24.267,67 τ.μ., μετά ξενοδοχειακής εγκατάστασης. Το παραπάνω ακίνητο περιγράφεται στο υπ' αριθμ. 184/82/48108/5.5.1998 τοπογραφικό διάγραμμα ΕΟΤ.	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ
2	ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΜΟΥ	ΣΑΜΟΥ	ΞΕΝΙΑ ΣΑΜΟΥ	784,80	Στην πόλη της Σάμου, εδαφική έκταση 784,80 τ.μ. μετά ξενοδοχειακής εγκατάστασης. Το παραπάνω ακίνητο περιγράφεται στο υπ' αριθμ. 191/5.12.2003 τοπογραφικό διάγραμμα ΕΤΑ.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ

λακείων ή Κτηματολογικών Γραφείων, ως και κάθε πράξη εκκαθάρισης, απαλλάσσονται από κάθε φόρο μεταβίβασης ακινήτου, τέλος χαρτοσήμου ή άλλο φόρο ή τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, Ν.Π.Δ.Δ. και γενικά υπέρ οποιουδήποτε τρίτου.

Άρθρο 46

Η παρ. 4 του άρθρου 23 του ν. 3054/2002 (Α' 230) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Οι Άδειες κατηγορίας Α' που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 15 του ν. 1571/1985 (Α' 192, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 35 του ν. 2008/1992 (Α' 16), καθώς και οι Άδειες κατηγορίας Στ' που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο πέμπτο του ν. 1769/1988 (Α' 66) και το άρθρο 24 του ν. 2008/1992 (Α' 154) μπορεί να ανανεώνονται όπως προβλέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Η εν λόγω διά-

ταξη εφαρμόζεται αναδρομικά από την ισχύ του ν. 3054/2002 (Α' 230).».

Άρθρο 47

Οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων του άρθρου 70 του ν. 4042/2012 (Α' 24) εφαρμόζονται και για τα μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

Άρθρο 48

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει τρεις (3) μήνες από την ψήφιση του, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 27 παράγραφος 4, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 και 47 η ισχύς των οποίων αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

**ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4072
ΦΕΚ 86/11.4.2012 (τ. Α')**

**Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος –
Νέα εταιρική μορφή – Σήματα – Μεσίτες Ακι-
νήτων – Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων
και αλιείας και άλλες διατάξεις.**

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η
Βουλή:

**ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΝΕΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΜΟΡΦΗ: ΙΔΙΩΤΙΚΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

**Άρθρο 43
Βασικά χαρακτηριστικά**

1. Εισάγεται νέα εταιρική μορφή, η ιδιωτική κεφα-
λαιουχική εταιρεία. Η εταιρεία αυτή έχει νομική
προσωπικότητα και είναι εμπορική, ακόμη και αν
ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση.
Απαγορεύεται στην ιδιωτική εταιρεία η άσκηση
επιχείρησης για την οποία έχει οριστεί από το νό-
μο αποκλειστικά άλλη εταιρική μορφή.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 79, για τις
εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο η εται-
ρεία με την περιουσία της.

3. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία έχει κε-
φάλαιο τουλάχιστον ενός (1) ευρώ. Οι εταίροι
συμμετέχουν στην εταιρεία με κεφαλαιακές, με
εξωκεφαλαιακές ή με εγγυητικές εισφορές,
σύμφωνα με τα άρθρα 77 έως 79.

4. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία μπορεί
να συνιστάται από ένα πρόσωπο ή να καθίσταται
μονοπρόσωπη. Το όνομα του μοναδικού εταίρου
υποβάλλεται σε δημοσιότητα διά του Γ.Ε.ΜΗ.

5. Το καταστατικό της ιδιωτικής κεφαλαιουχι-
κής εταιρείας και οι τροποποιήσεις του, εφόσον
είναι ιδιωτικά έγγραφα, καθώς και οι αποφάσεις
των εταίρων της και τα πρακτικά μπορούν να συ-
ντάσσονται και σε μία από τις επίσημες γλώσ-

σες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στις περιπτώσεις
αυτές εφαρμόζεται το άρθρο 14 του ν. 341-
9/2005 (Α' 297). Στις σχέσεις της εταιρεία και
των εταίρων με τους τρίτους υπερισχύει το κεί-
μενο στην ελληνική.

**Άρθρο 44
Επωνυμία**

1. Η επωνυμία της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής
εταιρείας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός
ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμε-
νο της επιχείρησης που ασκεί. Φανταστική επω-
νυμία είναι επίσης επιτρεπτή.

2. Στην επωνυμία της ιδιωτικής κεφαλαιουχι-
κής εταιρείας πρέπει να περιέχονται σε κάθε περι-
πτωση ολογράφως οι λέξεις «Ιδιωτική Κεφαλαι-
ουχική Εταιρεία» ή η συντομογραφία «Ι.Κ.Ε.».

3. Ενόσω η εταιρεία είναι μονοπρόσωπη,
στην επωνυμία της συμπεριλαμβάνονται οι λέ-
ξεις «Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική
Εταιρεία» ή «Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε.». Η ένδειξη
αυτή προστίθεται ή αφαιρείται με καταχώριση
στο Γ.Ε.ΜΗ., με μέριμνα του διαχειριστή, χωρίς
τροποποίηση του καταστατικού.

4. Η επωνυμία της εταιρείας μπορεί να αποδί-
δεται ολόκληρη με λατινικούς χαρακτήρες ή σε
ξένη γλώσσα. Αν αποδίδεται στην αγγλική γλώσ-
σα θα πρέπει να περιέχει ολογράφως τις λέξεις
«Private Company» ή την ένδειξη «P.C.» και αν εί-
ναι μονοπρόσωπη τις λέξεις «Single Member
Private Company» ή «Single Member P.C.».

**Άρθρο 45
Έδρα**

1. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία έχει την
έδρα της στο δήμο που αναφέρεται στο κατα-
στατικό της.

2. Μεταφορά της καταστατικής έδρας της
εταιρείας σε άλλη χώρα του Ευρωπαϊκού Οικο-
νομικού Χώρου δεν επιφέρει τη λύση της εται-
ρείας, υπό τον όρο ότι η χώρα αυτή αναγνωρίζει
τη μεταφορά και τη συνέχιση της νομικής προ-
σωπικότητας. Ο διαχειριστής καταρτίζει έκθεση,
στην οποία εξηγούνται οι συνέπειες της μετα-
φοράς για τους εταίρους, τους δανειστές και
τους εργαζομένους. Η έκθεση αυτή, μαζί με οι-
κονομικές καταστάσεις μεταφοράς της έδρας,

καταχωρίζονται στο Γ.Ε.ΜΗ. και τίθενται στη διάθεση των εταίρων, των δανειστών και των εργαζομένων. Η απόφαση μεταφοράς δεν λαμβάνεται, αν δεν παρέλθουν δύο μήνες από τη δημοσίευση αυτή. Η μεταφορά αποφασίζεται ομόφωνα από τους εταίρους. Η αρμόδια Υπηρεσία καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. μπορεί να απορρίψει την αίτηση καταχώρισης της μεταφοράς για λόγους δημόσιου συμφέροντος.

3. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία δεν έχει υποχρέωση να έχει την πραγματική της έδρα στην Ελλάδα.

4. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα, πρακτορεία ή άλλες μορφές δευτερεύουσας εγκατάστασης σε άλλους τόπους της Ελλάδας ή της αλλοδαπής.

Άρθρο 46 **Διάρκεια**

Η διάρκεια της εταιρείας είναι ορισμένου χρόνου. Αν δεν ορίζεται ο χρόνος της διάρκειας στο καταστατικό, η εταιρεία διαρκεί δώδεκα (12) έτη από τη σύστασή της. Η διάρκεια μπορεί να παραταθεί με απόφαση των εταίρων, που λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 72 παράγραφος 5. Αν δεν ορίζεται κάτι άλλο, η παράταση ισχύει για δώδεκα (12) έτη.

Άρθρο 47 **Εταιρική διαφάνεια**

1. Σε κάθε έντυπο της εταιρείας πρέπει απαραίτητα να αναφέρονται η επωνυμία της, το εταιρικό κεφάλαιο και το συνολικό ποσό των εγγυητικών εισφορών του άρθρου 79, ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. της εταιρείας, η έδρα της και η ακριβής της διεύθυνση, καθώς και αν η εταιρεία βρίσκεται υπό εκκαθάριση. Αναφέρεται επίσης η ιστοσελίδα της εταιρείας σύμφωνα με την επόμενη παράγραφο.

2. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία οφείλει μέσα σε ένα μήνα από τη σύστασή της να αποκτήσει εταιρική ιστοσελίδα, όπου πρέπει να εμφανίζονται με μέριμνα και ευθύνη του διαχειριστή τα ονοματεπώνυμα και οι διευθύνσεις των εταίρων, με την κατηγορία εισφορών του καθενός, το πρόσωπο που ασκεί τη διαχείριση, καθώς και οι πληροφορίες της προηγούμενης παραγρά-

φου. Στο Γ.Ε.ΜΗ. καταχωρίζεται και η ιστοσελίδα της εταιρείας. Περισσότερες εταιρείες μπορούν να έχουν κοινή ιστοσελίδα, αν το περιεχόμενο της είναι σαφώς διακριτό ανά εταιρεία.

3. Ενώσω η εταιρεία δεν διαθέτει εταιρική ιστοσελίδα, είναι υποχρεωμένη να δίδει ή να αποστέλλει δωρεάν και χωρίς καθυστέρηση τις πληροφορίες της προηγούμενης παραγράφου σε οποιονδήποτε τις ζητεί.

Άρθρο 48 **Επίλυση διαφορών**

1. Για τις υποθέσεις που, κατά τις διατάξεις του Β' Μέρους του παρόντος νόμου, υπάγονται σε δικαστήριο, αποκλειστικά αρμόδιο είναι το ειρηνοδικείο της έδρας της εταιρείας, που κρίνει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, εκτός αν ορίζεται κάτι άλλο.

2. Με το αρχικό καταστατικό μπορούν να υπάγονται οι υποθέσεις της παραγράφου 1, καθώς και κάθε άλλη διαφορά που ανακύπτει από την εταιρική σχέση μεταξύ εταίρων ή μεταξύ αυτών και της εταιρείας, σε διαιτησία. Ρήτρα διαιτησίας εισαγόμενη με τροποποίηση του καταστατικού ισχύει μόνο αν αποφασίστηκε ομόφωνα.

3. Με το καταστατικό μπορούν να υπάγονται οι υποθέσεις της παραγράφου 1, καθώς και κάθε άλλη διαφορά που ανακύπτει από την εταιρική σχέση μεταξύ εταίρων ή μεταξύ αυτών και της εταιρείας, σε διαμεσολάβηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3898/2010 (Α' 211). Η σχετική καταστατική ρήτρα μπορεί να παραπέμπει σε οργανωμένη διαδικασία διαμεσολάβησης ή να προβλέπει ως διαμεσολαβητή πρόσωπο που έχει τη σχετική πιστοποίηση. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι η διαμεσολάβηση είναι υποχρεωτική πριν αχθεί η υπόθεση στο δικαστήριο ή γίνει προσφυγή σε διαιτησία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ**

Άρθρο 49 **Η ιδρυτική πράξη**

1. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία συνιστάται από ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (ιδρυτές).

2. Η πράξη σύστασης της εταιρείας καταρτίζεται με έγγραφο που πρέπει να περιέχει το καταστατικό. Το έγγραφο αυτό είναι συμβολαιογραφικό, αν το επιβάλλει ειδική διάταξη νόμου αν εισφέρονται στην εταιρεία περιουσιακά στοιχεία, για τη μεταβίβαση των οποίων απαιτείται ο τύπος αυτός, ή αν επιλέγεται από τα μέρη.

Άρθρο 50

Περιεχόμενο του καταστατικού

1. Το καταστατικό της εταιρείας πρέπει να περιέχει: (α) το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση κατοικίας και την τυχόν ηλεκτρονική διεύθυνση των εταίρων· (β) την εταιρική επωνυμία· (γ) την έδρα της εταιρείας· (δ) το σκοπό της εταιρείας· (ε) την ιδιότητα της εταιρείας ως ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία· (στ) τις εισφορές των εταίρων κατά κατηγορία εισφορών και την αξία τούτων, σύμφωνα με τα άρθρα 77 έως και 79, καθώς και το κεφάλαιο της εταιρείας· (ζ) το συνολικό αριθμό των εταιρικών μεριδίων· (η) τον αρχικό αριθμό των μεριδίων κάθε εταίρου και το είδος της εισφοράς που τα μερίδια αυτά εκπροσωπούν (θ) τον τρόπο διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας και (ι) τη διάρκεια της εταιρείας.

2. Ειδικότερες συμφωνίες των εταίρων που περιέχονται στο καταστατικό είναι ισχυρές, αν δεν προσκρούουν στον παρόντα νόμο.

Άρθρο 51

Διαδικασία σύστασης

Για τη διαδικασία σύστασης της εταιρείας εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5Α του ν. 3853/2010 (Α' 90), όπως το άρθρο αυτό προστίθεται με το άρθρο 117 παράγραφος 3 του παρόντος νόμου. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και αν, σύμφωνα με το νόμο, απαιτείται άδεια λειτουργίας της εταιρικής επιχείρησης ή το καταστατικό της εταιρείας πρέπει να εγκριθεί από κάποιον αρμόδιο φορέα προκειμένου η εταιρεία να αρχίσει τις εργασίες επιδίωξης του σκοπού της. Στις περιπτώσεις αυτές η άδεια ή η έγκριση μπορεί να χορηγείται αφού συσταθεί η εταιρεία, αλλά πριν αρχίσει τις εργασίες για τις οποίες ο νόμος απαιτεί άδεια ή έγκριση.

Άρθρο 52

Δημοσιότητα Γ.Ε.ΜΗ.

1. Η σύσταση της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας γίνεται με εγγραφή της εταιρείας στο Γ.Ε.ΜΗ.

2. Στο Γ.Ε.ΜΗ. υποβάλλονται στη δημοσιότητα που προβλέπεται από το άρθρο 16 του ν. 3419/2005 και οι τροποποιήσεις του καταστατικού, καθώς και όσα άλλα στοιχεία αναφέρονται στο νόμο αυτόν, καθώς και στον παρόντα νόμο.

3. Ως προς τα αποτελέσματα της εγγραφής της εταιρείας στο Γ.Ε.ΜΗ. και της καταχώρισης σε αυτό των άλλων στοιχείων της παραγράφου 2 ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 3419/2005.

Άρθρο 53

Κήρυξη ακυρότητας της εταιρείας

1. Η εταιρεία που έχει εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ. κηρύσσεται άκυρη με απόφαση του δικαστηρίου μόνο αν: (α) συστήθηκε χωρίς έγγραφο, σύμφωνα με το άρθρο 49 παράγραφος 2, (β) στο καταστατικό της εταιρείας δεν αναφέρεται η επωνυμία, ο σκοπός ή το ύψος του κεφαλαίου της εταιρείας, (γ) ο σκοπός της εταιρείας είναι παράνομος ή αντίκειται στη δημόσια τάξη και (δ) ο μοναδικός ιδρυτής ή όλοι οι ιδρυτές δεν είχαν ικανότητα για δικαιοπραξία όταν υπέγραψαν την πράξη σύστασης της εταιρείας, εκτός αν εντός της ετήσιας προθεσμίας της παραγράφου 2 ένας από αυτούς κατέστη ικανός και ενέκρινε τη σύσταση της εταιρείας.

2. Η αίτηση για ακύρωση της εταιρείας υποβάλλεται από κάθε πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον, μέσα σε ένα έτος από την εγγραφή της εταιρείας στο Γ.Ε.ΜΗ., και κοινοποιείται υποχρεωτικά στην εταιρεία. Στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 η υποβολή της αίτησης δεν υπόκειται σε χρονικό περιορισμό.

3. Το δικαστήριο που προβαίνει στην ακύρωση θέτει με την ίδια απόφαση την εταιρεία υπό εκκαθάριση και διορίζει τον εκκαθαριστή.

4. Οι λόγοι κήρυξης ακυρότητας των περιπτώσεων α', β' και γ' της παραγράφου 1 θεραπεύονται εάν, μέχρι τη συζήτηση της αίτησης, το καταστατικό τροποποιηθεί, ώστε να μην υφίσταται πλέον ο λόγος ακυρότητας. Το δικαστή-

ριο που εκδικάζει αίτηση για κήρυξη της ακυρότητας μπορεί να χορηγήσει στην εταιρεία εύλογη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των τριών (3) μηνών, με σκοπό να ληφθεί η απόφαση της τροποποίησης του καταστατικού και να καταχωρισθεί το τροποποιημένο καταστατικό στο Γ.Ε.ΜΗ. Για το διάστημα που μεσολαβεί το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα.

5. Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της εταιρείας αντιτάσσεται στους τρίτους από την καταχώρισή της στο Γ.Ε.ΜΗ. Τριτανακοπή μπορεί να ασκηθεί μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την καταχώριση αυτή. Η κήρυξη της ακυρότητας δεν επηρεάζει την εγκυρότητα των υποχρεώσεων ή των απαιτήσεων της εταιρείας.

Άρθρο 54 **Ευθύνη ιδρυτών**

Οι ιδρυτές που συναλλάχθηκαν με τρίτους στο όνομα της εταιρείας πριν από τη σύστασή της ευθύνονται απεριόριστα και εις ολόκληρον. Ευθύνεται όμως, μόνη η εταιρεία για τις πράξεις που έγιναν κατά το διάστημα αυτό αν μέσα σε τρεις μήνες από τη σύστασή της ανέλαβε με πράξη του διαχειριστή τις σχετικές υποχρεώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' **ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ** **ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ**

Άρθρο 55 **Ένας ή περισσότεροι διαχειριστές**

Την εταιρεία διαχειρίζεται και εκπροσωπεί ένας ή περισσότεροι διαχειριστές. Όπου στον παρόντα νόμο γίνεται λόγος για «διαχειριστή», νοούνται και οι περισσότεροι διαχειριστές.

Άρθρο 56 **Διαχείριση εκ του νόμου**

Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό, οι πράξεις διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας διενεργούνται συλλογικά από όλους τους εταίρους ή από το μοναδικό εταίρο (νόμιμη διαχείριση). Επείγουσες πράξεις διαχείρισης, από την παράλειψη των οποίων απειλείται σοβα-

ρή ζημία της εταιρείας, μπορεί να διενεργεί κάθε εταίρος χωριστά, ειδοποιώντας τους λοιπούς εταίρους.

Άρθρο 57 **Καταστατική διαχείριση**

Το καταστατικό μπορεί να ορίζει τον τρόπο διαχείρισης και εκπροσώπησης της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας (καταστατική διαχείριση). Η διαχείριση μπορεί να γίνεται για ορισμένο ή αόριστο χρόνο από έναν ή περισσότερους διαχειριστές. Ο διαχειριστής διορίζεται με απόφαση των εταίρων που λαμβάνεται με πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων. Αν δεν ορίζεται κάτι άλλο στην απόφαση, ο διαχειριστής διορίζεται για αόριστο χρόνο. Σε περίπτωση περισσότερων διαχειριστών οι πράξεις διαχείρισης και εκπροσώπησης διενεργούνται συλλογικά, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει κάτι άλλο. Επείγουσες πράξεις διαχείρισης, από την παράλειψη των οποίων απειλείται σοβαρή ζημία της εταιρείας, μπορεί να διενεργεί κάθε διαχειριστής χωριστά, ειδοποιώντας τους λοιπούς διαχειριστές.

Άρθρο 58 **Ποιος διορίζεται διαχειριστής**

Διαχειριστής μπορεί να είναι μόνο φυσικό πρόσωπο, εταίρος ή μη. Σε περίπτωση νόμιμης διαχείρισης, αν κάποιος από τους εταίρους είναι νομικό πρόσωπο, αυτό οφείλει να ορίσει για λογαριασμό του φυσικό πρόσωπο που θα είναι διαχειριστής. Το νομικό πρόσωπο είναι εις ολόκληρο υπεύθυνο για τη διαχείριση.

Άρθρο 59 **Ανάκληση διαχειριστή με απόφαση των εταίρων**

Ο διαχειριστής που ασκεί καταστατική διαχείριση ανακαλείται με απόφαση των εταίρων που λαμβάνεται με πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων, αν το καταστατικό δεν ορίζει μεγαλύτερη πλειοψηφία. Αν η διαχείριση έχει ανατεθεί για ορισμένο χρόνο, το καταστατικό μπορεί να ορίζει και τους λόγους ανάκλησης.

Άρθρο 60
Διορισμός και ανάκληση
διαχειριστή από εταίρο

1. Σε περίπτωση περισσότερων διαχειριστών, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι ένας ή περισσότεροι από αυτούς διορίζονται και ανακαλούνται από συγκεκριμένο εταίρο ή εταίρους με κοινή δήλωσή τους. Η ανάκληση τέτοιου διαχειριστή πρέπει να συνοδεύεται από διορισμό νέου. Ενόσω αυτός που έχει το δικαίωμα δεν προβαίνει σε διορισμό διαχειριστή ή δεν αντικαθιστά το διαχειριστή που ανακάλεσε, η διαχείριση διενεργείται από τους υπόλοιπους διαχειριστές.

2. Παροχή του δικαιώματος της προηγούμενης παραγράφου με τροποποίηση του καταστατικού είναι επιτρεπτή μόνο με ομόφωνη απόφαση των εταίρων.

Άρθρο 61
Ανάκληση διαχειριστή από το δικαστήριο

1. Αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, το δικαστήριο μπορεί να ανακαλεί το διαχειριστή που ασκεί καταστατική διαχείριση μετά από αίτηση εταίρων που κατέχουν το ένα δέκατο (1/10) του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων. Ως σπουδαίος λόγος θεωρείται ιδίως η σοβαρή παράβαση καθηκόντων ή η ανικανότητα προς τακτική διαχείριση. Συμφωνία για μη ανάκληση από το δικαστήριο για σπουδαίο λόγο είναι άκυρη.

2. Σε περίπτωση ανάκλησης διαχειριστή τη διαχείριση ασκούν οι λοιποί διαχειριστές, ο εταίρος όμως ή οι εταίροι που είχαν διορίσει τον ανακληθέντα διαχειριστή μπορούν να διορίσουν άλλο πρόσωπο στη θέση του. Αν δεν υπάρχουν άλλοι διαχειριστές και ενόσω οι εταίροι δεν προβαίνουν σε διορισμό νέου διαχειριστή, ισχύει η νόμιμη διαχείριση.

Άρθρο 62
Έλλειψη διαχειριστή

Σε περίπτωση ανάκλησης του διαχειριστή κατά το άρθρο 59, καθώς και σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης, ή έκπτωσης αυτού για άλλο λόγο, ο νέος διαχειριστής διορίζεται με απόφαση των εταίρων, άλλως εφαρμόζονται οι διατάξεις του καταστατικού. Το καταστατικό μπορεί να προ-

βλέπει το διορισμό διαχειριστή από την πλειοψηφία των διαχειριστών που απομένουν ή τη συνέχιση της διαχείρισης από τους λοιπούς διαχειριστές χωρίς αντικατάσταση. Κάθε εταίρος ή διαχειριστής μπορεί να συγκαλεί τη συνέλευση των εταίρων για εκλογή νέου διαχειριστή. Εάν οι εταίροι δεν προβαίνουν σε εκλογή διαχειριστή και το καταστατικό δεν περιέχει σχετικές προβλέψεις, ισχύει η νόμιμη διαχείριση.

Άρθρο 63
Δημοσιότητα

1. Ο διορισμός, η ανάκληση και η αντικατάσταση του διαχειριστή υπόκεινται σε δημοσιότητα στο Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν. 3419/2005. Η έλλειψη δημοσιότητας έχει τις συνέπειες της παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 3419/2005.

2. Ελάττωμα ως προς το διορισμό του διαχειριστή δεν αντιτάσσεται στους τρίτους, εφόσον τηρήθηκαν οι σχετικές με το διορισμό του διατυπώσεις δημοσιότητας στο Γ.Ε.ΜΗ., εκτός αν η εταιρεία αποδείξει ότι οι τρίτοι γνώριζαν το ελάττωμα.

Άρθρο 64
Εξουσίες διαχειριστή - αμοιβή διαχειριστή

1. Ο διαχειριστής εκπροσωπεί την εταιρεία και ενεργεί στο όνομά της κάθε πράξη που αφορά στη διοίκηση της εταιρείας, τη διαχείριση της περιουσίας της και την εν γένει επιδίωξη του σκοπού της.

2. Πράξεις του διαχειριστή, ακόμη και αν είναι εκτός του εταιρικού σκοπού, δεσμεύουν την εταιρεία απέναντι στους τρίτους, εκτός αν η εταιρεία αποδείξει ότι ο τρίτος γνώριζε την υπέρβαση του εταιρικού σκοπού ή όφειλε να τη γνωρίζει. Δεν συνιστά απόδειξη μόνη η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας ως προς το καταστατικό ή τις τροποποιήσεις του. Περιορισμοί της εξουσίας του διαχειριστή της εταιρείας, που προκύπτουν από το καταστατικό ή από απόφαση των εταίρων, δεν αντιτάσσονται στους τρίτους, ακόμη και αν έχουν υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας.

3. Ο διαχειριστής μπορεί να αναθέτει την άσκηση συγκεκριμένων εξουσιών του σε εταί-

ρους ή τρίτους, αν τούτο επιτρέπεται από το καταστατικό.

4. Ο διαχειριστής δεν αμείβεται για τη διαχείριση, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά από το καταστατικό ή απόφαση των εταίρων.

Άρθρο 65 **Υποχρέωση πίστewος**

1. Ο διαχειριστής έχει υποχρέωση πίστewος απέναντι στην εταιρεία. Οφείλει ιδίως: (α) να μην επιδιώκει ίδια συμφέροντα που αντιβαίνουν στα συμφέροντα της εταιρείας, (β) να αποκαλύπτει έγκαιρα στους εταίρους τα ίδια συμφέροντά του, που ενδέχεται να ανακύψουν από συναλλαγές της εταιρείας, οι οποίες εμπίπτουν στα καθήκοντά του, καθώς και κάθε άλλη σύγκρουση ιδίων συμφερόντων με αυτά της εταιρείας ή συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 42ε του κ.ν. 2190/1920, που ανακύπτει κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, (γ) να μη διενεργεί πράξεις για λογαριασμό του ίδιου ή τρίτων, που ανάγονται στο σκοπό της εταιρείας ούτε να είναι εταίρος προσωπικής εταιρείας, Ε.Π.Ε. ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, που επιδιώκει τον ίδιο σκοπό, εκτός αν οι εταίροι αποφασίσουν ότι επιτρέπονται τέτοιες πράξεις και (δ) να τηρεί εχεμύθεια για τις εταιρικές υποθέσεις.

2. Το καταστατικό μπορεί να εξειδικεύει τις υποχρεώσεις της παραγράφου 1.

3. Σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1, η εταιρεία δικαιούται αντί αποζημίωσης να απαιτεί, προκειμένου μιν για πράξεις που έγιναν για λογαριασμό του ίδιου του διαχειριστή, να θεωρηθεί ότι οι πράξεις αυτές διενεργήθηκαν για λογαριασμό της εταιρείας, προκειμένου δε για πράξεις που έγιναν για λογαριασμό άλλου, να δοθεί στην εταιρεία η αμοιβή για τη μεσολάβηση ή να εκχωρηθεί σε αυτήν η σχετική απαίτηση. Οι απαιτήσεις αυτές παραγράφονται μετά από έξι (6) μήνες από τότε που οι παραπάνω πράξεις ανακοινώθηκαν στους εταίρους και σε κάθε περίπτωση μετά από τριετία.

Άρθρο 66 **Τήρηση βιβλίων**

1. Ο διαχειριστής οφείλει να τηρεί: (α) «βιβλίο

εταίρων», στο οποίο καταχωρίζει τα ονόματα των εταίρων, τη διεύθυνσή τους, τον αριθμό των μεριδίων που κατέχει κάθε εταίρος, το είδος της εισφοράς που εκπροσωπούν τα μερίδια, τη χρονολογία κτήσεως και μεταβίβασης ή επιβάρυνσης αυτών και τα ειδικά δικαιώματα που παρέχει το καταστατικό στους εταίρους και (β) «ενιαίο βιβλίο πρακτικών αποφάσεων των εταίρων και αποφάσεων της διαχείρισης». Στο τελευταίο αυτό βιβλίο καταχωρίζονται όλες οι αποφάσεις των εταίρων και οι αποφάσεις της διαχείρισης που λαμβάνονται από περισσότερους διαχειριστές και δεν αφορούν θέματα τρέχουσας διαχείρισης ή, ανεξάρτητα από τον αριθμό των διαχειριστών, συνιστούν πράξεις καταχωριστέες στο Γ.Ε.ΜΗ.

2. Η εταιρεία φέρει το βάρος απόδειξης ότι οι αποφάσεις των εταίρων και του διαχειριστή έλαβαν χώρα την ημερομηνία και ώρα που αναγράφεται στο βιβλίο.

Άρθρο 67 **Ευθύνη διαχειριστή**

1. Ο διαχειριστής ευθύνεται έναντι της εταιρείας για παραβάσεις του παρόντος νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων των εταίρων, καθώς και για κάθε διαχειριστικό πταίσμα. Η ευθύνη αυτή δεν υφίσταται προκειμένου για πράξεις ή παραλείψεις που στηρίζονται σε σύννομη απόφαση των εταίρων ή που αφορούν εύλογη επιχειρηματική απόφαση, η οποία ελήφθη με καλή πίστη, με βάση επαρκείς πληροφορίες και αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του εταιρικού συμφέροντος. Αν περισσότεροι διαχειριστές ενήργησαν από κοινού, ευθύνονται εις ολόκληρο.

2. Με απόφαση των εταίρων μπορεί να απαλλάσσεται ο διαχειριστής μετά την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων μόνο για τα διαχειριστικά πταίσματα, εκτός αν οι εταίροι παρέχουν ομόφωνα γενική απαλλαγή.

3. Η αξίωση της εταιρείας παραγράφεται μετά τριετία από την τέλεση της πράξης.

4. Την αγωγή της εταιρείας για αποζημίωση ασκεί και οποιοσδήποτε εταίρος ή διαχειριστής της εταιρείας. Με απόφαση των εταίρων μπορεί να ορίζεται ειδικός εκπρόσωπος της εταιρείας για τη διεξαγωγή της δίκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ - Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Άρθρο 68 Αρμοδιότητα εταιρών

1. Οι εταίροι αποφασίζουν για κάθε εταιρική υπόθεση.

2. Οι εταίροι είναι οι μόνοι αρμόδιοι να λαμβάνουν αποφάσεις: (α) για τις τροποποιήσεις του καταστατικού, στις οποίες περιλαμβάνονται η αύξηση και η μείωση του κεφαλαίου, εκτός αν ο παρών νόμος ή το καταστατικό προβλέπει ότι συγκεκριμένες τροποποιήσεις ή πράξεις αύξησης ή μείωσης του κεφαλαίου γίνονται από μόνο το διαχειριστή, (β) για το διορισμό και την ανάκληση του διαχειριστή, με την επιφύλαξη του άρθρου 60, (γ) για την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, τη διανομή κερδών, το διορισμό ελεγκτή και την απαλλαγή του διαχειριστή από την ευθύνη, (δ) για τον αποκλεισμό εταίρου, (ε) για τη λύση της εταιρείας ή την παράταση της διάρκειας της και (στ) για τη μετατροπή και τη συγχώνευση της εταιρείας.

3. Ανάθεση στο διαχειριστή εξουσίας τροποποίησης του καταστατικού, σύμφωνα με την παράγραφο 2 περίπτωση α΄ του παρόντος άρθρου, μη προβλεπόμενη στο αρχικό καταστατικό, αποφασίζεται με ομοφωνία των εταίρων. Η εξουσία που παρέχεται στο διαχειριστή να τροποποιεί το καταστατικό δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει την τριετία.

Άρθρο 69 Συνέλευση των εταιρών

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 73, οι αποφάσεις των εταιρών λαμβάνονται σε συνέλευση.

2. Η συνέλευση συγκαλείται τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος και μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τη λήξη της εταιρικής χρήσης με αντικείμενο την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (τακτική συνέλευση).

Άρθρο 70 Σύγκληση

1. Η σύγκληση της συνέλευσης γίνεται από το διαχειριστή, σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού, σε κάθε περίπτωση όμως προ οκτώ (8)

τουλάχιστον ημερών. Η ημέρα της σύγκλησης και η ημέρα της συνέλευσης δεν υπολογίζονται στην προθεσμία αυτή. Απαιτείται προσωπική πρόσκληση των εταίρων με κάθε κατάλληλο μέσο, περιλαμβανομένου του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail).

2. Εταίροι που έχουν το ένα δέκατο (1/10) του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων δικαιούνται να ζητήσουν από το διαχειριστή τη σύγκληση συνέλευσης προσδιορίζοντας τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Αν ο διαχειριστής μέσα σε δέκα (10) ημέρες δεν συγκαλέσει τη συνέλευση, οι αιτούντες εταίροι προβαίνουν οι ίδιοι στη σύγκληση με την προταθείσα ημερήσια διάταξη.

3. Η πρόσκληση της συνέλευσης πρέπει να περιέχει με ακρίβεια τον τόπο και το χρόνο, όπου θα λάβει χώρα η συνέλευση, τις προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των εταίρων, καθώς και λεπτομερή ημερήσια διάταξη.

4. Κατά παρέκκλιση από τις προηγούμενες διατάξεις η συνέλευση μπορεί να συνεδριάζει εγκύρως, αν όλοι οι εταίροι είναι παρόντες ή αντιπροσωπεύονται και συναινούν (καθολική συνέλευση).

Άρθρο 71 Τόπος συνέλευσης

1. Η συνέλευση μπορεί να συνέρχεται οπουδήποτε αναφέρεται στο καταστατικό, στο εσωτερικό ή το εξωτερικό. Αν δεν αναφέρεται ο τόπος αυτός, η συνέλευση μπορεί να συνέρχεται στην έδρα της εταιρείας ή και οπουδήποτε αλλού, αν συναινούν όλοι οι εταίροι.

2. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι η συνέλευση των εταίρων διεξάγεται με τηλεδιάσκεψη. Κάθε εταίρος μπορεί να αξιώσει να διεξαχθεί η συνέλευση με τηλεδιάσκεψη, ως προς αυτόν, αν κατοικεί σε άλλη χώρα από εκείνη όπου διεξάγεται η συνέλευση ή αν υπάρχει άλλος σπουδαίος λόγος, ιδίως ασθένεια ή αναπηρία.

Άρθρο 72 Συμμετοχή στη συνέλευση - Διεξαγωγή της συνέλευσης και λήψη αποφάσεων

1. Στη συνέλευση μετέχουν όλοι οι εταίροι αυ-

τοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο. Έχουν το δικαίωμα να λάβουν το λόγο και να ψηφίσουν.

2. Κάθε εταιρικό μερίδιο παρέχει δικαίωμα μιας ψήφου. Το καταστατικό μπορεί να θέτει μέγιστο όριο αριθμού ψήφων που μπορεί να έχει κάθε εταίρος για τη λήψη ορισμένων αποφάσεων. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας θεωρείται ότι τα επιπλέον μερίδια του εταίρου δεν υπάρχουν.

3. Το δικαίωμα ψήφου δεν μπορεί να ασκείται από εταίρο, διαχειριστή ή μη, αν πρόκειται να αποφασισθεί ο ορισμός ειδικού εκπροσώπου για διεξαγωγή δίκης εναντίον του (άρθρο 67 παράγραφος 4) ή η απαλλαγή από την ευθύνη του (άρθρο 67 παράγραφος 2) ή ο αποκλεισμός του από την εταιρεία κατ' άρθρο 93.

4. Η συνέλευση αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων. Οι αποφάσεις της συνέλευσης δεσμεύουν τους απόντες ή τους διαφωνούντες εταίρους.

5. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 68, περιπτώσεις α', δ', ε' και στ', η συνέλευση αποφασίζει με την αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.

6. Το καταστατικό μπορεί να αυξάνει το ποσοστό λήψης όλων ή ορισμένων αποφάσεων ή και να ορίζει ότι ορισμένες αποφάσεις λαμβάνονται ομόφωνα. Το καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπει ότι ορισμένες ή και όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία του αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπούν την πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων. Θέσπιση διατάξεων της παρούσας παραγράφου με τροποποίηση του καταστατικού απαιτεί ομοφωνία των εταίρων.

7. Οι αποφάσεις των εταίρων καταχωρίζονται στο βιβλίο πρακτικών που τηρείται κατά το άρθρο 66.

Άρθρο 73

Αποφάσεις των εταίρων χωρίς συνέλευση

Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις των προηγούμενων άρθρων, οι αποφάσεις των εταίρων, αν είναι ομόφωνες, μπορούν να λαμβάνονται εγγράφως χωρίς συνέλευση. Η ρύθμιση αυτή ισχύει και

αν όλοι οι εταίροι ή οι αντιπρόσωποί τους συμφωνούν να αποτυπωθεί πλειοψηφική απόφασή τους σε έγγραφο, χωρίς συνέλευση. Το σχετικό πρακτικό υπογράφεται από όλους τους εταίρους με αναφορά των μειοψηφούντων. Οι υπογραφές των εταίρων μπορούν να αντικαθίστανται με ανταλλαγή μηνυμάτων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα, αν τούτο προβλέπεται στο καταστατικό. Τα παραπάνω πρακτικά καταχωρίζονται στο βιβλίο πρακτικών που τηρείται κατά το άρθρο 66.

Άρθρο 74

Ελαττωματικές αποφάσεις των εταίρων

1. Απόφαση της συνέλευσης των εταίρων που λήφθηκε με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με το νόμο ή το καταστατικό ή κατά κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας υπό τους όρους του άρθρου 281 του Αστικού Κώδικα, ακυρώνεται από το δικαστήριο. Η ακύρωση μπορεί να ζητείται από το διαχειριστή, καθώς και από κάθε εταίρο που δεν παρέστη στη συνέλευση ή αντιτάχθηκε στην απόφαση, με αίτηση που υποβάλλεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την καταχώριση της στο βιβλίο πρακτικών. Ο αιτών μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο το διορισμό ειδικού εκπροσώπου της εταιρείας για τη διεξαγωγή της δίκης. Η τελεσίδικη απόφαση περί ακυρότητας ισχύει έναντι πάντων. Αν η προσβαλλόμενη απόφαση της συνέλευσης καταχωρίστηκε στο Γ.Ε.ΜΗ., καταχωρίζεται και η δικαστική απόφαση που την ακυρώνει.

2. Απόφαση της συνέλευσης των εταίρων που είναι αντίθετη στο νόμο ή το καταστατικό είναι άκυρη. Η ακυρότητα αναγνωρίζεται από το δικαστήριο ύστερα από αίτηση που υποβάλλεται από κάθε πρόσωπο το οποίο έχει έννομο συμφέρον, εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την καταχώριση της απόφασης στο βιβλίο πρακτικών. Σε περίπτωση που με τροποποίηση του καταστατικού ο σκοπός της εταιρείας καθίσταται παράνομος ή αντικείμενος στη δημόσια τάξη, καθώς και όταν από την απόφαση προκύπτει διαρκής παράβαση διατάξεων αναγκαστικού δικαίου, η προβολή της ακυρότητας δεν υπόκειται σε προθεσμία.

3. Απόφαση που αποτυπώνεται σε έγγραφο,

χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 73 ή που είναι αντίθετη στο νόμο ή το καταστατικό, είναι άκυρη. Τα δύο τελευταία εδάφια της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ **ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΜΕΡΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΤΑΙΡΩΝ**

Άρθρο 75 **Εταιρικά μερίδια**

1. Η συμμετοχή στην ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία προϋποθέτει την απόκτηση ενός ή περισσότερων εταιρικών μεριδίων. Τα εταιρικά μερίδια δεν μπορούν να παρασταθούν με μετοχές. Η εταιρεία μπορεί να χορηγεί έγγραφο για τα εταιρικά μερίδια που δεν έχει χαρακτήρα αξιόγραφου.

2. Ο αρχικός αριθμός των εταιρικών μεριδίων κάθε εταίρου ορίζεται στο καταστατικό κατά το άρθρο 50. Στη συνέχεια ο αριθμός αυτός μπορεί να αυξομειώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

3. Τα εταιρικά μερίδια έχουν ονομαστική αξία τουλάχιστον ενός (1) ευρώ. Η ονομαστική αξία είναι ίδια για όλα τα εταιρικά μερίδια, ανεξάρτητα από το είδος της εισφοράς στην οποία αντιστοιχούν.

4. Τα εταιρικά μερίδια μπορεί να αποτελούν αντικείμενο κοινωνίας, επικαρπίας ή ενεχύρου. Υποχρεώσεις που προκύπτουν από εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές, κατά την έννοια των άρθρων 78 και 79, βαρύνουν αποκλειστικά τον ψιλό κύριο ή τον ενεχυριαστή. Εκείνος που έχει το δικαίωμα ψήφου ορίζεται από το καταστατικό, άλλως ισχύουν αναλόγως τα άρθρα 1177 και 1245 του Αστικού Κώδικα.

5. Αν εταιρικό μερίδιο περιέλθει σε περισσότερους, οι συνδικαιούχοι οφείλουν να υποδείξουν στην εταιρεία κοινό εκπρόσωπο. Αν δεν υποδείξουν, δηλώσεις που έχουν σχέση με την εταιρική ιδιότητα των συνδικαιούχων μπορεί να γίνουν εγκύτως προς οποιονδήποτε από αυτούς.

Άρθρο 76 **Είδη εισφορών**

1. Τα εταιρικά μερίδια παριστούν εισφορές των εταίρων.

2. Οι εισφορές των εταίρων μπορεί να είναι τριών ειδών: κεφαλαιακές, εξωκεφαλαιακές και εγγυητικές. Κάθε εταιρικό μερίδιο εκπροσωπεί ένα μόνο είδος εισφοράς.

3. Ο αριθμός των μεριδίων του κάθε εταίρου είναι ανάλογος προς την αξία της εισφοράς του.

Άρθρο 77 **Κεφαλαιακές εισφορές**

1. Οι «κεφαλαιακές εισφορές» αποτελούν εισφορές σε μετρητά ή σε είδος που σχηματίζουν το κεφάλαιο της εταιρείας.

2. Κεφαλαιακές εισφορές σε είδος επιτρέπονται μόνο αν το εισφερόμενο αποτελεί στοιχείο ενεργητικού, που μπορεί να τύχει χρηματικής αποτίμησης κατά την έννοια του άρθρου 8 παρ. 5 του κ.ν. 2190/1920. Η αποτίμηση αυτή γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 9α του κ.ν. 2190/1920. Αποτίμηση δεν απαιτείται, αν η αξία της εισφοράς, κατά το καταστατικό ή την απόφαση που αυξάνει το κεφάλαιο, δεν υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ.

3. Αύξηση ή μείωση του αριθμού των εταιρικών μεριδίων που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές μπορεί να γίνει μόνο με αύξηση ή μείωση κεφαλαίου.

4. Το κεφάλαιο πρέπει να καταβληθεί ολοσχερώς κατά την ίδρυση της εταιρείας ή κατά την αύξηση του κεφαλαίου. Ο διαχειριστής της εταιρείας οφείλει μέσα σε ένα μήνα από τη σύσταση της εταιρείας ή την αύξηση του κεφαλαίου να βεβαιώσει την ολοσχερή καταβολή αυτού, με πράξη του που καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. Σε περίπτωση μη ολοσχερούς καταβολής ο διαχειριστής προβαίνει σε αντίστοιχη μείωση του κεφαλαίου και σε ακύρωση των εταιρικών μεριδίων που αντιστοιχούν στο κεφάλαιο το οποίο δεν καταβλήθηκε.

5. Στην εταιρεία πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ένα εταιρικό μερίδιο που να εκπροσωπεί κεφαλαιακή εισφορά. Αν λόγω ακύρωσης μεριδίων δεν υπάρχουν πλέον μερίδια που να αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές, η εταιρεία οφείλει, είτε να ορίσει πρόσωπο, εταίρο ή τρίτο, που θα εξαγοράσει ένα τέτοιο μερίδιο, πριν αυτό ακυρωθεί, είτε να αυξήσει το κεφάλαιο της μέσα σε ένα μήνα από την ακύρωση. Παράλειψη

της αύξησης αποτελεί λόγο δικαστικής λύσης της εταιρείας με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

Άρθρο 78

Εξωκεφαλαιακές εισφορές

1. Οι «εξωκεφαλαιακές εισφορές» συνίστανται σε παροχές που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κεφαλαιακής εισφοράς, όπως απαιτήσεις που προκύπτουν από ανάληψη υποχρέωσης εκτέλεσης εργασιών ή παροχής υπηρεσιών. Οι παροχές αυτές πρέπει να εξειδικεύονται στο καταστατικό και εκτελούνται για ορισμένο ή αόριστο χρόνο.

2. Η αξία των εισφορών αυτών που αναλαμβάνονται, είτε κατά τη σύσταση της εταιρείας είτε και μεταγενέστερα καθορίζεται στο καταστατικό.

3. Σε περίπτωση μη παροχής της εξωκεφαλαιακής εισφοράς η εταιρεία μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο είτε την εκπλήρωση είτε την ακύρωση των μεριδίων που αντιστοιχούν στην εισφορά η οποία δεν παρασχέθηκε. Περαιτέρω αξίωση αποζημίωσης της εταιρείας δεν αποκλείεται.

4. Στις περιπτώσεις ακύρωσης εταιρικών μεριδίων λόγω εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου, καθώς και στην περίπτωση αναγκαστικής εκποίησης εταιρικών μεριδίων ο εταίρος που δεν έχει παράσχει πλήρως την εξωκεφαλαιακή εισφορά του, υποχρεούται να καταβάλει στην εταιρεία σε μετρητά το μέρος των παροχών που δεν εκτέλεσε. Ως αξία των παροχών λογίζεται εκείνη της εισφοράς, όπως προσδιορίστηκε στο καταστατικό, ή του μέρους της εισφοράς.

Άρθρο 79

Εγγυητικές εισφορές

1. «Εγγυητικές εισφορές» είναι εισφορές που συνίστανται στην ανάληψη ευθύνης έναντι των τρίτων για τα χρέη της εταιρείας μέχρι το ποσό που ορίζεται στο καταστατικό. Ο εταίρος που παρέχει εγγυητική εισφορά θεωρείται ότι δηλώνει υπεύθυνα ότι είναι σε θέση και ότι θα καταβάλει κάθε προσπάθεια, ώστε να είναι σε θέση κατά πάντα χρόνο, να προβεί στις καταβολές των χρεών της εταιρείας μέχρι το ποσό του προηγούμενου εδαφίου.

2. Η αξία κάθε εγγυητικής εισφοράς καθορί-

ζεται στο καταστατικό και δεν μπορεί να υπερβαίνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ποσού της ευθύνης κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

3. Η ευθύνη του εταίρου καλύπτει οποιοδήποτε χρέος της εταιρείας κατά την παράγραφο 1 με τόκους και άλλες επιβαρύνσεις. Η ευθύνη αυτή υφίσταται άμεσα και πρωτογενώς έναντι των δανειστών, που μπορούν να ασκήσουν ευθέως αγωγή κατά του εταίρου. Ο εταίρος μπορεί να προβάλει κατά του δανειστή ενστάσεις που δεν θεμελιώνονται στο πρόσωπο του μόνον εφόσον θα μπορούσαν να προβληθούν από την εταιρεία. Περισσότεροι εταίροι που ευθύνονται με τον τρόπο αυτόν υπέχουν ευθύνη εις ολόκληρο.

4. Σε περίπτωση πτώχευσης εταίρου με εγγυητική εισφορά κάθε δανειστής της εταιρείας μπορεί να αναγγεληθεί στην πτώχευση αυτή. Το ποσό που διανέμεται αθροιστικά στους δανειστές της εταιρείας δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό της ευθύνης που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, μειωμένο αναλογικά στο μέτρο που ικανοποιούνται και οι απαιτήσεις των ενέγγυων πτωχευτικών πιστωτών. Έως το όριο αυτό οι δανειστές της εταιρείας κατατάσσονται τηρουμένου μεταξύ τους του άρθρου 154 του Πτωχευτικού Κώδικα.

5. Ο εταίρος που έχει παράσχει εγγυητική εισφορά και κατέβαλε εταιρικό χρέος δεν έχει δικαίωμα αναγωγής κατά της εταιρείας.

6. Στις περιπτώσεις ακύρωσης εταιρικών μεριδίων λόγω εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου, καθώς και αναγκαστικής εκποίησης εταιρικών μεριδίων, ο εταίρος που δεν έχει καταβάλει πλήρως το ποσό της ευθύνης του από εγγυητική εισφορά, εξακολουθεί να είναι υπόχρεος έναντι τρίτων για την καταβολή των χρεών της εταιρείας που γεννήθηκαν πριν από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. των γεγονότων αυτών, για διάστημα τριών (3) ετών μετά την καταχώριση αυτή.

7. Μετά από κάθε μεταβολή στις εγγυητικές εισφορές της εταιρείας, ο διαχειριστής υποβάλλει για καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. επικαιροποιημένη κατάσταση με τη μεταβολή που έχει επέλθει και τις εγγυητικές εισφορές των κατ' ιδίαν εταίρων που υφίστανται με το ποσό της ευθύνης που δεν έχει καταβληθεί για κάθε εισφορά. Την

κατάσταση αυτή αναρτά και στην ιστοσελίδα της εταιρείας.

Άρθρο 80

Λογιστική παρακολούθηση των εισφορών

Ο τρόπος λογιστικής παρακολούθησης και παρουσίασης των εξωκεφαλαιακών και εγγυητικών εισφορών καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Η κατά το καταστατικό αποτίμηση των εξωκεφαλαιακών και των εγγυητικών εισφορών καταχωρίζεται σε λογαριασμούς των ιδίων κεφαλαίων.

Άρθρο 81

Επιστροφή εισφορών

Η επιστροφή των κεφαλαιακών εισφορών πριν από τη λύση της εταιρείας επιτρέπεται μόνο με τη διαδικασία της μείωσης κεφαλαίου. Επιστροφή των λοιπών εισφορών ή απαλλαγή των εταιρών από τις υποχρεώσεις που ανέλαβαν με τις εισφορές αυτές δεν είναι επιτρεπτή.

Άρθρο 82

Εξαγορά υποχρεώσεων

από εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές

1. Παρά τη διάταξη του άρθρου 81, ο εταίρος έχει δικαίωμα να εξαγοράσει τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει από εξωκεφαλαιακή ή εγγυητική εισφορά, μετατρέποντας τα μερίδιά του σε μερίδια κεφαλαιακής εισφοράς και καταβάλλοντος στην εταιρεία υπό μορφή αύξησης κεφαλαίου για μεν την εξωκεφαλαιακή εισφορά ποσό ίσο με την αξία της εισφοράς του, όπως ορίσθηκε στο καταστατικό, για δε την εγγυητική εισφορά το πλήρες ποσό της ευθύνης του. Αν οι υποχρεώσεις αυτές έχουν εν μέρει εκπληρωθεί, το καταβλητέο ποσό ορίζεται από την εταιρεία αναλογικά. Σε περίπτωση αμφισβήτησης του καταβλητέου ποσού ή, αν η εταιρεία δεν προβαίνει σε προσδιορισμό του ποσού, το δικαστήριο κρίνει μετά από αίτημα του εταίρου, σύμφωνα με το άρθρο 371 ΑΚ. Η αύξηση κεφαλαίου διενεργείται από το διαχειριστή, χωρίς να υπάρχει δικαίωμα προτίμησης των λοιπών εταιρών. Στην περίπτωση δικαστικού προσδιορισμού του ποσού εξαγοράς, η αύξηση διενεργείται όταν η απόφαση τελεσιδικήσει.

2. Από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. της αύξησης κεφαλαίου, ο εταίρος έχει τα μερίδια που αντιστοιχούν στην αύξηση.

3. Δικαίωμα εξαγοράς υποχρεώσεων από εγγυητική εισφορά δεν μπορεί να ασκηθεί από ενδιαφερόμενο εταίρο που έχει ήδη εναχθεί από δανειστή της εταιρείας για καταβολή χρέους αυτής. Το καταστατικό μπορεί να απαγορεύει την εξαγορά των υποχρεώσεων από εγγυητικές εισφορές για ορισμένο χρονικό διάστημα από την ανάληψή τους, που δεν μπορεί να υπερβαίνει την τριετία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΑΛΛΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Άρθρο 83

Ελευθερία μεταβίβασης

1. Η μεταβίβαση και η επιβάρυνση των μεριδίων ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας εν ζωή ή αιτία θανάτου είναι ελεύθερη, με την επιφύλαξη των επόμενων άρθρων.

2. Εταίρος με μερίδια που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαιακή ή εγγυητική εισφορά, που δεν έχει εξ ολοκλήρου καταβληθεί, δεν επιτρέπεται να μεταβιβάσει τα μερίδια του, ενόσω δεν εξαγοράζει τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από αυτές σύμφωνα με το άρθρο 82.

Άρθρο 84

Μεταβίβαση εν ζωή

1. Η μεταβίβαση ή επιβάρυνση των εταιρικών μεριδίων εν ζωή γίνεται εγγράφως και επάγεται αποτελέσματα ως προς την εταιρεία και τους εταίρους από τη γνωστοποίηση σε αυτή της μεταβίβασης. Η γνωστοποίηση αυτή είναι έγγραφη και υπογράφεται από τον μεταβιβάζοντα και τον αποκτώντα. Η κοινοποίηση του εγγράφου γνωστοποίησης στην εταιρεία μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail). Ο διαχειριστής οφείλει να καταχωρίζει αμέσως τη μεταβίβαση στο βιβλίο των εταιρών, υπό την προϋπόθεση ότι τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις για τη μεταβίβαση, όπως προβλέπονται στο νόμο και το καταστατικό. Ως προς τους

τρίτους η μεταβίβαση θεωρείται ότι έγινε από την καταχώριση στο βιβλίο των εταίρων.

2. Το καταστατικό μπορεί να αποκλείει ή να περιορίζει τη μεταβίβαση ή επιβάρυνση των μεριδίων εν ζωή. Μπορεί επίσης να προβλέπει δικαίωμα προτίμησης των λοιπών εταίρων, αν κάποιος εταίρος προτίθεται να μεταβιβάσει μερίδιά του, καθώς και δικαίωμα της εταιρείας να υποδεικνύει εταίρο ή τρίτο για εξαγορά των μεριδίων, που πρόκειται να μεταβιβασθούν, αντί πλήρους τιμήματος προσδιοριζόμενου από το δικαστήριο, εκτός αν τα μέρη συμφωνούν στο ύψος του ή το καταστατικό ορίζει τον τρόπο προσδιορισμού του.

Άρθρο 85 **Μεταβίβαση αιτία θανάτου**

1. Ο διαχειριστής οφείλει να καταχωρίσει χωρίς καθυστέρηση τη μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων αιτία θανάτου στο βιβλίο των εταίρων, αφού ελέγξει το δικαίωμα του κληρονόμου.

2. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι σε περίπτωση θανάτου εταίρου, τα εταιρικά του μερίδια εξαγοράζονται από πρόσωπο που υποδεικνύει η εταιρεία, εταίρο ή τρίτο, αντί πλήρους τιμήματος προσδιοριζόμενου από το δικαστήριο, εκτός αν τα μέρη συμφωνούν στο ύψος του ή το καταστατικό ορίζει τον τρόπο προσδιορισμού του. Η υπόδειξη πρέπει να γίνει μέσα σε ένα (1) μήνα από τότε που η εταιρεία λάβει γνώση του θανάτου και πρέπει να γνωστοποιείται στον κληρονόμο ή κληροδόχο, καθώς και στους λοιπούς εταίρους. Το καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπει ότι οι επιζώντες εταίροι έχουν δικαίωμα προτίμησης στην εξαγορά κατά το ποσοστό της συμμετοχής τους στην εταιρεία.

Άρθρο 86 **Δικαίωμα προαίρεσης**

Οι εταίροι μπορούν να συμφωνούν μεταξύ τους ή με τρίτους την παροχή δικαιώματος προαίρεσης αγοράς ή πώλησης μεριδίων. Η συμφωνία αυτή καταγράφεται στο βιβλίο εταίρων. Αν ο διαχειριστής βεβαιωθεί ότι ασκήθηκε το δικαίωμα προαίρεσης, οφείλει να εγγράψει αμελλητί στο βιβλίο τη μεταβολή του δικαιούχου.

Άρθρο 87 **Ίδια μερίδια**

Η εταιρεία δεν επιτρέπεται να αποκτά, άμεσα ή έμμεσα, δικά της μερίδια. Μερίδια που αποκτώνται, με οποιοδήποτε τρόπο, παρά τη διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ακυρώνονται αυτοδικαίως. Σε περίπτωση συγχώνευσης ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας με απορρόφηση άλλης εταιρείας, η οποία κατέχει μερίδια της πρώτης, τα μερίδια αυτά ακυρώνονται αυτοδικαίως με τη συντέλεση της συγχώνευσης. Στις παραπάνω περιπτώσεις ο διαχειριστής οφείλει με πράξη του να προβεί χωρίς καθυστέρηση στη διαπίστωση της μείωσης του αριθμού των εταιρικών μεριδίων και ενδεχομένως της αντίστοιχης μείωσης κεφαλαίου και να προβεί στη σχετική καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ.

Άρθρο 88 **Κατάσχεση εταιρικών μεριδίων**

1. Η κατάσχεση των εταιρικών μεριδίων είναι δυνατή ακόμη και αν η μεταβίβαση τούτων αποκλείεται ή υπόκειται σε περιορισμούς. Η κατάσχεση γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 1022 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Η σχετική αίτηση του δανειστή και η απόφαση του δικαστηρίου που διατάσσει την κατάσχεση επιδίδονται και στην εταιρεία. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ως πρόσφορο μέσο για την αξιοποίηση του δικαιώματος κατά το άρθρο 1024 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και τη μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων σε εταίρους ή σε πρόσωπο που υποδεικνύει η εταιρεία με πληρωμή πλήρους τιμήματος, που προσδιορίζεται από το δικαστήριο. Το δικαστήριο λαμβάνει γνώση του ενδιαφέροντος των εταίρων ή του τρίτου που υποδεικνύεται από την εταιρεία με οποιονδήποτε πρόσφορο δικονομικό τρόπο.

2. Σε περίπτωση πτώχευσης εταίρου τα εταιρικά του μερίδια ανήκουν στην πτωχευτική περιουσία και εκποιούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 146 του Πτωχευτικού Κώδικα. Αντί της εκποίησης, το πτωχευτικό δικαστήριο μπορεί να διατάξει, μετά από αίτηση της εταιρείας, τη μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων σε εταίρους ή τρίτους που υποδεικνύει η εταιρεία, με καταβολή στον πιστωτή πλήρους τιμήματος, που προσδιορίζεται από το δικαστήριο.

Άρθρο 89

Είσοδος νέου εταίρου - νέες εισφορές από υπάρχοντες εταίρους

1. Αν δεν προβλέπει κάτι άλλο το καταστατικό για την είσοδο νέου εταίρου ή την ανάληψη νέων εισφορών από υπάρχοντες εταίρους, απαιτείται ομόφωνη απόφαση των εταίρων. Η απόφαση αυτή πρέπει να μνημονεύει τον αριθμό των αποκτώμενων μεριδίων και την εισφορά που πρόκειται να αναληφθεί. Αν η απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί λόγω αντιρρήσεων εταίρου ή εταίρων, των οποίων μειώνονται τα ποσοστά, το δικαστήριο μπορεί μετά από αίτηση της εταιρείας να επιτρέψει την είσοδο του εταίρου ή την ανάληψη εισφορών από υπάρχοντες εταίρους, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, που επιβάλλεται από το συμφέρον της εταιρείας.

2. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση αύξησης του κεφαλαίου.

Άρθρο 90

Αύξηση κεφαλαίου

1. Η αύξηση κεφαλαίου γίνεται με αύξηση του αριθμού των εταιρικών μεριδίων.

2. Σε περίπτωση αύξησης κεφαλαίου που δεν γίνεται με εισφορά σε είδος όλοι οι εταίροι έχουν δικαίωμα προτίμησης στο νέο κεφάλαιο, ανάλογα με τον αριθμό των εταιρικών μεριδίων που έχει καθένας. Το δικαίωμα προτίμησης ασκείται με δήλωση προς την εταιρεία μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την καταχώριση της απόφασης των εταίρων στο Γ.Ε.ΜΗ. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι το δικαίωμα προτίμησης το έχουν μόνο οι εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές. Το δικαίωμα προτίμησης μπορεί να καταργείται ή να περιορίζεται με απόφαση των εταίρων που λαμβάνεται κατά το άρθρο 72 παράγραφος 5. Αν η απόφαση αυτή δεν μπορεί να ληφθεί λόγω αντιρρήσεων εταίρου ή εταίρων, των οποίων μειώνονται τα ποσοστά, εφαρμόζεται αναλόγως το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 89.

3. Το καταστατικό της εταιρείας μπορεί να προβλέπει ότι το κεφάλαιο θα αυξηθεί σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο με νέες εισφορές ορισμένου ποσού («εγκεκριμένο κεφάλαιο»). Το χρονικό σημείο μπορεί να προσδιορίζεται με

μορφή αίρεσης ή προθεσμίας ή με λήψη απόφασης από το διαχειριστή ή τους εταίρους. Αν δεν προκύπτει κάτι άλλο από το καταστατικό, υποχρέωση καταβολής των εισφορών αυτών έχουν όλοι οι εταίροι, ανάλογα με το ποσό των εταιρικών μεριδίων που κατέχει ο καθένας. Σε περίπτωση αύξησης του κεφαλαίου με τον τρόπο αυτόν ο διαχειριστής υποχρεούται να αναπροσαρμόσει το κεφάλαιο της εταιρείας με σχετική δήλωση στο Γ.Ε.ΜΗ. Αν δεν αναφέρεται κάτι άλλο, οι νέες εισφορές είναι σε μετρητά.

Άρθρο 91

Μείωση κεφαλαίου

1. Η μείωση κεφαλαίου γίνεται με ακύρωση υφιστάμενων μεριδίων που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές και με τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των εταίρων που έχουν τέτοια μερίδια. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει συναίνεση των εταίρων αυτών ή χωριστή απόφαση τούτων που λαμβάνεται κατά πλειοψηφία. Η μείωση δεν επιτρέπεται να επιφέρει μηδενισμό του κεφαλαίου, εκτός αν γίνεται ταυτόχρονη αύξηση τούτου.

2. Σε περίπτωση μείωσης κεφαλαίου το αποδεδειγμένο ενεργητικό μπορεί να αποδίδεται στους εταίρους με μερίδια που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές, μόνο αν οι εταιρικοί δανειστές δεν προβάλουν αντιρρήσεις. Η προβολή αντιρρήσεων πρέπει να γίνει με δήλωση των δανειστών προς την εταιρεία μέσα σε ένα μήνα από την καταχώριση της απόφασης των εταίρων για μείωση του κεφαλαίου στο Γ.Ε.ΜΗ. Αν υπάρξει τέτοια δήλωση, αποφαίνεται το δικαστήριο μετά από αίτημα της εταιρείας. Το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την απόδοση του ενεργητικού στους εταίρους ή να την εξαρτήσει από εξόφληση του δανειστή, παροχή σε αυτόν επαρκών ασφαλειών, ή ανάληψη προσωπικής υποχρέωσης από εταίρους. Εάν υποβληθούν αντιρρήσεις από περισσότερους δανειστές, εκδίδεται μία απόφαση ως προς όλες. Η παρούσα παράγραφος δεν εφαρμόζεται αν η μείωση γίνεται για απόσβεση ζημιών ή για σχηματισμό αποθεματικού.

Άρθρο 92

Έξοδος εταίρου

1. Κάθε εταίρος μπορεί να εξέλθει της εταιρείας

για σπουδαίο λόγο με απόφαση του δικαστηρίου, που εκδίδεται μετά από αίτησή του.

2. Το καταστατικό μπορεί να περιλαμβάνει διατάξεις για το δικαίωμα των εταίρων να εξέλθουν της εταιρείας υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Μπορεί επίσης να προβλέπει την έξοδο εταίρου με εξωκεφαλαιακές εισφορές με δήλωση της εταιρείας, αν ο εταίρος αυτός περιέλθει σε αδυναμία εκπλήρωσης της παροχής που αντιστοιχεί στην εισφορά αυτή, ιδίως λόγω ασθένειας ή συνταξιοδότησης ή διότι έχει κληρονομήσει τα εταιρικά μερίδια.

3. Ο εξερχόμενος εταίρος δικαιούται να λάβει την πλήρη αξία των μεριδίων του. Αν τα μέρη δεν συμφωνούν στην αποτίμηση ή το καταστατικό δεν ορίζει τον τρόπο προσδιορισμού της, αποφασίζει το δικαστήριο. Σε κάθε περίπτωση, η εταιρεία μπορεί να αξιώσει αποζημίωση κατά το άρθρο 78 παράγραφος 4.

4. Μετά την έξοδο του εταίρου ο διαχειριστής υποχρεούται χωρίς καθυστέρηση να προβεί σε ακύρωση των μεριδίων του και, αν συντρέχει περίπτωση, σε μείωση του κεφαλαίου και να αναπροσαρμόσει τον αριθμό των εταιρικών μεριδίων με σχετική καταχώριση στο Γ.Ε.Μ.Η. Μπορεί όμως, να ορίζεται στο καταστατικό ότι σε περίπτωση εξόδου τα εταιρικά μερίδια δεν θα ακυρώνονται αλλά θα εξαγοράζονται από πρόσωπο που θα υποδεικνύει η εταιρεία, αντί καταβολής της πλήρους αξίας των μεριδίων που προσδιορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι οι εταίροι έχουν δικαίωμα προτίμησης στην εξαγορά, κατά το ποσοστό της συμμετοχής τους στην εταιρεία.

Άρθρο 93

Αποκλεισμός εταίρου

Αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, το δικαστήριο, μετά από αίτηση κάθε διαχειριστή ή εταίρου, μπορεί να αποκλείσει από την εταιρεία κάποιον εταίρο, αν υπήρξε γι' αυτό απόφαση των λοιπών εταίρων σύμφωνα με το άρθρο 72 παράγραφος 4. Η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από τη λήψη της απόφασης των εταίρων. Το δικαστήριο μπορεί να εκδίδει προσωρινή διαταγή με την οποία διατάσσει τα αναγκαία ασφαλιστικά μέτρα, που μπορεί να περι-

λαμβάνουν προσωρινή αναστολή του δικαιώματος ψήφου του υπό αποκλεισμό εταίρου. Από την τελεσιδικία της απόφασης και την καταβολή στον αποκλειόμενο της πλήρους αξίας των μεριδίων του, που προσδιορίζεται όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του προηγούμενου άρθρου, η εταιρεία συνεχίζεται μεταξύ των λοιπών εταίρων. Σε κάθε περίπτωση η εταιρεία μπορεί να αξιώσει αποζημίωση κατά το άρθρο 78 παράγραφος 4. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 4 του άρθρου 92.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Άρθρο 94

Δικαιώματα και υποχρεώσεις εταίρων

1. Αν δεν προβλέπεται κάτι άλλο στον παρόντα νόμο ή το καταστατικό, τα εταιρικά μερίδια παρέχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις, ανεξάρτητα από το είδος της εισφοράς στην οποία αντιστοιχούν. Για την παροχή στους εταίρους νέων δικαιωμάτων ή επιβολή νέων υποχρεώσεων απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού με συμφωνία όλων των εταίρων ή τη συναίνεση εκείνου, τον οποίο αφορά η υποχρέωση.

2. Κάθε εταίρος δικαιούται να λαμβάνει γνώση αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο της πορείας των εταιρικών υποθέσεων και να εξετάζει τα βιβλία και τα έγγραφα της εταιρείας. Δικαιούται επίσης με δαπάνες του να λαμβάνει αποσπάσματα του βιβλίου των εταίρων και του βιβλίου πρακτικών του άρθρου 66. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι τα δικαιώματα του παρόντος άρθρου ασκούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα όχι μεγαλύτερα του τριμήνου. Η εταιρεία μπορεί να αρνηθεί την παροχή πληροφοριών ή την πρόσβαση στα βιβλία αν υπάρχει σοβαρή απειλή στα επιχειρηματικά συμφέροντα της εταιρείας.

3. Κάθε εταίρος δικαιούται να ζητεί πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την κατανόηση και την εκτίμηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης της συνέλευσης.

4. Εταίροι που έχουν το ένα δέκατο (1/10) του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων δικαιούνται οποτεδήποτε να ζητήσουν από το

δικαστήριο το διορισμό ανεξάρτητου ορκωτού ελεγκτή-λογιστή για να διερευνήσει σοβαρές υπόνοιες παράβασης του νόμου ή του καταστατικού και να γνωστοποιήσει το αποτέλεσμα με έκθεσή του στους εταίρους και την εταιρεία.

Άρθρο 95
Συμβάσεις εταιρείας με εταίρους
ή το διαχειριστή

1. Κάθε σύμβαση μεταξύ εταιρείας και των εταίρων ή του διαχειριστή πρέπει να καταγράφεται στο βιβλίο πρακτικών του άρθρου 66 με μέριμνα του διαχειριστή και να ανακοινώνεται σε όλους τους εταίρους μέσα σε ένα μήνα από τη σύναψη της. Αν η εταιρεία είναι μονοπρόσωπη, η καταγραφή αυτή αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της σύμβασης, εκτός αν η σύμβαση αφορά τρέχουσες πράξεις που συνάπτονται υπό κανονικές συνθήκες.

2. Το καταστατικό μπορεί να υποβάλλει συγκεκριμένες ή και όλες τις συμβάσεις της παραγράφου 1 σε έγκριση των εταίρων.

3. Η εκτέλεση των συμβάσεων της παραγράφου 1 απαγορεύεται, εφόσον με την εκτέλεση αυτή ματαιώνεται, εν όλω ή εν μέρει, η ικανοποίηση των λοιπών δανειστών της εταιρείας.

4. Συμφωνίες εταιρείας και εταίρων, που αφορούν τη διαχείριση της περιουσίας της εταιρείας εκ μέρους των τελευταίων, είναι επιτρεπτές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'
ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ - ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 96
Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις

Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία συντάσσει ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν: (α) τον ισολογισμό, (β) το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως, (γ) τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων και (δ) προσάρτημα που περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και επεξηγήσεις για την πληρέστερη κατανόηση των άλλων καταστάσεων, καθώς και την ετήσια έκθεση του διαχειριστή για την εταιρική δραστηριότητα κατά τη χρήση που έληξε. Το καταστατικό μπορεί να

προβλέπει τη σύνταξη και άλλων οικονομικών καταστάσεων. Οι καταστάσεις υπογράφονται από το διαχειριστή και αποτελούν ενιαίο σύνολο.

Άρθρο 97
Απογραφή

Μια φορά το χρόνο, στο τέλος της εταιρικής χρήσης, ο διαχειριστής της εταιρείας υποχρεούται να συντάξει απογραφή όλων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού της, με λεπτομερή περιγραφή και αποτίμηση. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας καταρτίζονται από το διαχειριστή της με βάση την απογραφή αυτή.

Άρθρο 98
Τρόπος κατάρτισης και
δημοσίευσης καταστάσεων

1. Για την κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 42, 42α, 42β, 42γ, 42δ, 42ε, 43, 43α και 43γ του κ.ν. 2190/1920. Όταν κατά τις ισχύουσες διατάξεις οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, ισχύουν αναλόγως τα οριζόμενα στα άρθρα 134 επ. του κ.ν. 2190/1920.

2. Με μέριμνα του διαχειριστή γίνεται δημοσίευση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων στο Γ.Ε.ΜΗ. και την ιστοσελίδα της εταιρείας μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη λήξη της εταιρικής χρήσης. Σχετικά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 43β του κ.ν. 2190/1920.

Άρθρο 99
Έλεγχος

1. Για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 36, 36α, 37 και 38, καθώς και της παρ. 4 του άρθρου 43α του κ.ν. 2190/1920. Οι ελεγκτές ορίζονται από τους εταίρους και ο διορισμός τους καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ.

2. Ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες που κατά το κλείσιμο του ισολογισμού δεν υπερβαίνουν τα όρια των δύο από τα τρία κριτήρια του άρθρου 42α παρ. 6 του κ.ν. 2190/1920, απαλλάσσονται

από την υποχρέωση ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων τους από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές. Εφαρμόζονται αναλόγως οι παράγραφοι 7 και 8 του πιο πάνω άρθρου 42α.

Άρθρο 100

Έγκριση των καταστάσεων από τους εταίρους και διανομή κερδών

1. Για την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και τη διανομή κερδών απαιτείται απόφαση των εταίρων.

2. Κάθε έτος και πριν από κάθε διανομή κερδών πρέπει να κρατείται τουλάχιστον το ένα εικοστό (1/20) των καθαρών κερδών, για σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Το αποθεματικό αυτό μπορεί μόνο να κεφαλαιοποιείται ή να συμπληφίζεται με ζημίες. Πρόσθετα αποθεματικά μπορούν να προβλέπονται από το καταστατικό ή να αποφασίζονται από τους εταίρους.

3. Για να διανεμηθούν κέρδη, πρέπει αυτά να προκύπτουν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Οι εταίροι αποφασίζουν για τα κέρδη που θα διανεμηθούν. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ελάχιστη υποχρεωτική διανομή κερδών.

4. Η συμμετοχή των εταίρων στα κέρδη είναι ανάλογη προς τον αριθμό των μεριδίων που έχει κάθε εταίρος. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι για ορισμένο χρόνο, που δεν θα υπερβαίνει τη δεκαετία, κάποιος εταίρος ή εταίροι δεν μετέχουν ή μετέχουν περιορισμένα στα κέρδη ή στο προϊόν της εκκαθάρισης ή ότι έχουν δικαίωμα λήψης πρόσθετων κερδών.

5. Οι εταίροι που εισέπραξαν κέρδη κατά παράβαση των προηγούμενων παραγράφων οφείλουν να τα επιστρέψουν στην εταιρεία. Η αξίωση αυτή μπορεί να ασκηθεί και πλαγιαστικά από τους δανειστές.

6. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται και σε περιπτώσεις κεκρυμμένης καταβολής κερδών ή έμμεσης επιστροφής εισφορών.

Άρθρο 101

Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

1. Κάθε ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία, που διέπεται από το ελληνικό δίκαιο, αν είναι μητρική κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση Α' της παρ. 5 του άρθρου 42ε' του κ.ν. 2190/1920, υπο-

χρεούται να καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και ενοποιημένη έκθεση διαχείρισης.

2. Για την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 90 έως 109 του κ.ν. 2190/1920.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ' ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Άρθρο 102

Εταιρεία σε κατάσταση επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης

Αν η εταιρεία βρίσκεται σε κατάσταση επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης των οφειλών της, κατά την έννοια των άρθρων 3 παράγραφος 2 και 99 παράγραφος 1 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007), ο διαχειριστής υποχρεούται χωρίς υπαίτια βραδύτητα να συγκαλέσει συνέλευση των εταίρων, που θα αποφασίσει τη λύση της εταιρείας, την υποβολή αίτησης πτώχευσης ή έναρξης διαδικασίας εξυγίανσης ή την υιοθέτηση άλλου μέτρου.

Άρθρο 103

Λόγοι λύσης

1. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία λύεται: (α) οποτεδήποτε με απόφαση των εταίρων, (β) όταν παρέλθει ο ορισμένος χρόνος διάρκειας, εκτός αν ο χρόνος αυτός παραταθεί πριν λήξει με απόφαση των εταίρων, (γ) αν κηρυχθεί η εταιρεία σε πτώχευση, και (δ) σε άλλες περιπτώσεις που προβλέπει ο παρών νόμος ή το καταστατικό.

2. Η λύση της εταιρείας, αν δεν οφείλεται στην πάροδο του χρόνου διάρκειας, καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. με μέριμνα του εκκαθαριστή.

Άρθρο 104

Εκκαθάριση και εκκαθαριστής

1. Αν λυθεί η εταιρεία για οποιοδήποτε λόγο, εκτός από την κήρυξη αυτής σε πτώχευση, ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης. Μέχρι το πέρας της εκκαθάρισης η εταιρεία λογίζεται ότι εξακολουθεί και διατηρεί την επωνυμία της, στην οποία προστίθενται οι λέξεις «υπό εκκαθάριση».

2. Η εξουσία των οργάνων της εταιρείας κατά το στάδιο της εκκαθάρισης περιορίζεται στις

αναγκαίες για την εκκαθάριση της εταιρικής περιουσίας πράξεις. Ο εκκαθαριστής μπορεί να ενεργήσει και νέες πράξεις, εφόσον με αυτές εξυπηρετούνται η εκκαθάριση και το συμφέρον της εταιρείας.

3. Η εκκαθάριση ενεργείται από το διαχειριστή, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει διαφορετικά ή αποφάσισαν άλλως οι εταίροι. Οι εταίροι μπορούν να αποφασίσουν διαφορετικά από το καταστατικό μόνο με την πλειοψηφία του άρθρου 72 παράγραφος 5.

4. Οι διατάξεις για το διαχειριστή εφαρμόζονται ανάλογα και στον εκκαθαριστή.

Άρθρο 105 **Εργασίες εκκαθάρισης**

1. Με την έναρξη της εκκαθάρισης ο εκκαθαριστής υποχρεούται να ενεργήσει απογραφή των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της εταιρείας και να καταρτίσει οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσεως, οι οποίες εγκρίνονται με απόφαση των εταίρων. Εφόσον η εκκαθάριση εξακολουθεί, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να καταρτίζει στο τέλος κάθε έτους οικονομικές καταστάσεις.

2. Ο εκκαθαριστής υποχρεούται να περατώσει αμελλητί τις εκκρεμείς υποθέσεις της εταιρείας, να εξοφλήσει τα χρέη της, να εισπράξει τις απαιτήσεις της και να μετατρέψει σε χρήμα την εταιρική περιουσία. Κατά τη ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας ο εκκαθαριστής οφείλει να προτιμά την εκποίηση της επιχείρησης ως σύνολο, όπου τούτο είναι εφικτό.

3. Εταίροι με εξωκεφαλαιακές εισφορές εξακολουθούν και κατά το στάδιο της εκκαθάρισης να παρέχουν υπηρεσίες, που αποτελούν το αντικείμενο της εισφοράς τους, στο μέτρο που τούτο είναι αναγκαίο για τη διεκπεραίωση των εργασιών της εκκαθάρισης. Οι εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε εγγυητικές εισφορές εξακολουθούν να είναι υπόχρεοι έναντι τρίτων για την καταβολή των χρεών της εταιρείας για διάστημα τριών (3) ετών μετά τη λύση της εταιρείας.

4. Εάν το στάδιο εκκαθάρισης υπερβεί την τριετία, εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 49

παρ. 6 του κ.ν. 2190/1920. Το σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης εγκρίνεται με απόφαση των εταίρων κατά το άρθρο 72 παράγραφος 5. Η τυχόν αίτηση στο δικαστήριο υποβάλλεται από εταίρους που έχουν το ένα δέκατο (1/10) του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.

5. Μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, ο εκκαθαριστής καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις περάτωσης της εκκαθάρισης, τις οποίες οι εταίροι καλούνται να εγκρίνουν με απόφασή τους. Με βάση τις καταστάσεις αυτές ο εκκαθαριστής διανέμει το προϊόν της εκκαθάρισης στους εταίρους, ανάλογα με τον αριθμό των μεριδίων καθενός. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι στη διανομή προτιμώνται οι εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές. Με συμφωνία όλων των εταίρων ο εκκαθαριστής μπορεί να προβεί σε αυτούσια διανομή της περιουσίας.

6. Ο εκκαθαριστής μεριμνά για την καταχώριση της ολοκλήρωσης της εκκαθάρισης στο Γ.Ε.ΜΗ.

7. Ενώσω διαρκεί η εκκαθάριση ή μετά την περάτωση της πτώχευσης λόγω τελεσίδικης επικύρωσης του σχεδίου αναδιοργάνωσης ή για το λόγο του άρθρου 170 παράγραφος 3 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007), η εταιρεία μπορεί να αναβιώσει με ομόφωνη απόφαση των εταίρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' **ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ - ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ**

Άρθρο 106 **Μετατροπή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας σε άλλη εταιρική μορφή**

1. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία μπορεί να μετατραπεί σε εταιρεία άλλης μορφής με απόφαση των εταίρων, που λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 72 παράγραφος 5. Σε κάθε περίπτωση, εάν μετά τη μετατροπή εταίροι της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας πρόκειται να ευθύνονται για τα χρέη της εταιρείας, απαιτείται η ρητή συναίνεση τούτων.

2. Για τη μετατροπή ακολουθείται κατά τα λοιπά η διαδικασία που απαιτείται για τη σύσταση της νέας εταιρικής μορφής. Από την καταχώριση

στο Γ.Ε.ΜΗ. της απόφασης μετατροπής και του νέου καταστατικού, η μετατρεπόμενη ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία συνεχίζεται υπό τη νέα εταιρική μορφή. Η νομική προσωπικότητα συνεχίζεται και οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται στο όνομα της εταιρείας υπό τη νέα της μορφή, χωρίς να επέρχεται διακοπή της δίκης. Οι διοικητικές άδειες που είχαν εκδοθεί υπέρ της μετατρεπόμενης εταιρείας συνεχίζουν να υφίστανται.

3. Αν υπάρχουν μερίδια που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαιακές εισφορές, θα πρέπει πριν από τη μετατροπή να υπογραφεί σύμβαση μεταξύ εταιρείας και εταίρου που να ρυθμίζει την εκπλήρωση των σχετικών υποχρεώσεων μετά τη μετατροπή. Σχετική μνεία γίνεται στην απόφαση μετατροπής.

4. Αν υπάρχουν μερίδια που αντιστοιχούν σε εγγυητικές εισφορές, οι εταίροι με τα μερίδια αυτά εξακολουθούν να ευθύνονται και μετά τη μετατροπή για διάστημα τριών (3) ετών για τις εταιρικές υποχρεώσεις που γεννήθηκαν μέχρι την καταχώριση της μετατροπής στο Γ.Ε.ΜΗ., εκτός αν οι δανειστές της εταιρείας συγκατατέθηκαν εγγράφως στη μετατροπή της εταιρείας.

Άρθρο 107

Μετατροπή άλλης εταιρικής μορφής σε ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία

1. Εταιρεία άλλης μορφής μπορεί να μετατραπεί σε ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία με απόφαση των εταίρων ή των μετόχων, που λαμβάνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το νόμο για την περίπτωση λύσης της συγκεκριμένης εταιρικής μορφής. Σε κάθε περίπτωση, εάν εταίροι της εταιρείας πρόκειται να λάβουν μερίδια που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές, απαιτείται η συναίνεση τούτων.

2. Για τη μετατροπή ακολουθείται η διαδικασία που απαιτείται για τη σύσταση της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, όπως ορίζεται στο άρθρο 51.

3. Η απόφαση για μετατροπή με το καταστατικό της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας καταχωρίζονται στο Γ.Ε.ΜΗ, τα αποτελέσματα όμως της μετατροπής δεν επέρχονται, αν μέσα σε προθεσμία ενός (1) μήνα από την καταχώριση δανειστής ή δανειστές της εταιρείας προβά-

λουν έγγραφες αντιρρήσεις για τη μετατροπή. Με τις αντιρρήσεις αυτές οι δανειστές μπορούν να ζητήσουν επαρκείς εγγυήσεις, εφόσον η οικονομική κατάσταση της μετατρεπόμενης εταιρείας καθιστά απαραίτητη την προστασία αυτή. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις, τούτο σημειώνεται στο Γ.Ε.ΜΗ. με αίτηση της εταιρείας και η μετατροπή συντελείται από το χρόνο καταχώρισης της σημείωσης αυτής. Σε περίπτωση που προβληθούν αντιρρήσεις το δικαστήριο μπορεί, ύστερα από αίτηση της εταιρείας, να επιτρέψει τη μετατροπή, εάν κρίνει ότι η οικονομική κατάσταση της εταιρείας ή οι εγγυήσεις που έχουν λάβει οι δανειστές αυτοί ή οι εγγυήσεις που τους προσφέρονται δεν δικαιολογούν τις αντιρρήσεις τους. Η αίτηση κοινοποιείται στους δανειστές που έχουν προβάλει τις αντιρρήσεις. Η απόφαση του δικαστηρίου υπόκειται μόνο σε ανακοπή ερημοδικίας. Στην περίπτωση αυτή, η μετατροπή συντελείται με την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. της απόφασης που απορρίπτει τις αντιρρήσεις ή που απορρίπτει την ανακοπή ερημοδικίας.

4. Με τη συντέλεση της μετατροπής η μετατρεπόμενη εταιρεία συνεχίζεται με τη μορφή της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας. Η νομική προσωπικότητα συνεχίζεται και οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται στο όνομα της εταιρείας υπό τη νέα της μορφή, χωρίς να επέρχεται διακοπή της δίκης. Οι διοικητικές άδειες που είχαν εκδοθεί υπέρ της μετατρεπόμενης εταιρείας συνεχίζουν να υφίστανται.

5. Οι ομόρρυθμοι εταίροι της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας, η οποία μετατράπηκε σε ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία, εξακολουθούν να ευθύνονται επί πέντε (5) έτη μετά τη μετατροπή εις ολόκληρον και απεριόριστα για τις εταιρικές υποχρεώσεις που γεννήθηκαν μέχρι την καταχώριση της μετατροπής στο Γ.Ε.ΜΗ., εκτός αν οι δανειστές της εταιρείας συγκατατέθηκαν εγγράφως στη μετατροπή της εταιρείας.

Άρθρο 108

Συγχώνευση ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών

Η συγχώνευση ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση είτε

με σύσταση νέας εταιρείας. Στο παρόν κεφάλαιο η απορροφώσα εταιρεία και η νέα εταιρεία αποκαλούνται «συγχωνεύουσες» εταιρείες.

Άρθρο 109 **Σχέδιο συγχώνευσης**

1. Οι διαχειριστές των εταιρειών που συγχωνεύονται καταρτίζουν εγγράφως κοινό σχέδιο συγχώνευσης που, σε περίπτωση ίδρυσης νέας εταιρείας, περιλαμβάνει το καταστατικό της.

2. Το σχέδιο συγχώνευσης περιέχει τουλάχιστον: (α) Την επωνυμία, την έδρα και τον αριθμό Γ.Ε.ΜΗ. των εταιρειών που συγχωνεύονται, (β) Τον ορισμό της σχέσης ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων και την αιτιολόγησή της, ώστε να είναι δίκαιη και λογική. Η σχέση ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων αφορά το σύνολο των εισφορών των εταίρων των συγχωνευόμενων εταιρειών, αδιακρίτως εάν πρόκειται για κεφαλαιακές, εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές. Τα εταιρικά μερίδια που προκύπτουν από τη συγχώνευση αντιστοιχούν στο είδος της εισφοράς, το οποίο εκπροσωπούσαν τα παλαιά εταιρικά μερίδια, (γ) Την ημερομηνία από την οποία τα εταιρικά μερίδια παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής των εταίρων της ή των συγχωνευόμενων εταιρειών στα κέρδη της συγχωνεύουσας εταιρείας, καθώς και κάθε ειδικό όρο σχετικό με το δικαίωμα αυτό. (δ) Την ημερομηνία από την οποία οι πράξεις της ή των συγχωνευόμενων εταιρειών θεωρούνται, από λογιστική άποψη, ότι γίνονται για λογαριασμό της συγχωνεύουσας εταιρείας, καθώς και την τύχη των οικονομικών αποτελεσμάτων της ή των συγχωνευόμενων εταιρειών, τα οποία θα προκύψουν από την ημερομηνία αυτή μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συγχώνευσης όπως προβλέπεται στο άρθρο 112 παράγραφος 3.

3. Το σχέδιο συγχώνευσης καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ., στο οποίο υπάγεται καθεμιά από τις συγχωνευόμενες εταιρείες με αίτηση των διαχειριστών τους.

Άρθρο 110 **Προστασία των δανειστών**

Μέσα σε ένα μήνα από την τελευταία καταχώριση της παραγράφου 3 του προηγούμενου άρθρου,

οι δανειστές των συγχωνευόμενων εταιρειών, οι απαιτήσεις των οποίων γεννήθηκαν πριν από την καταχώριση αυτή, έχουν το δικαίωμα να προβάλουν έγγραφες αντιρρήσεις και να ζητήσουν επαρκείς εγγυήσεις, εφόσον η οικονομική κατάσταση των συγχωνευόμενων εταιρειών καθιστά απαραίτητη την προστασία αυτή. Ύστερα από αίτηση της οφειλέτριας εταιρείας το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει τη συγχώνευση παρά τις αντιρρήσεις δανειστή ή δανειστών, εάν κρίνει ότι η οικονομική κατάσταση των συγχωνευόμενων εταιρειών ή οι εγγυήσεις που έχουν ήδη λάβει οι δανειστές αυτοί ή οι εγγυήσεις που τους προσφέρονται δεν δικαιολογούν τις αντιρρήσεις τους. Η αίτηση κοινοποιείται στους δανειστές που έχουν προβάλει τις αντιρρήσεις. Η απόφαση του δικαστηρίου υπόκειται μόνο σε ανακοπή ερημοδικίας.

Άρθρο 111 **Εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών**

1. Για την εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιρειών και του δικαίου και λογικού της σχέσης ανταλλαγής συντάσσεται έκθεση προς τους εταίρους των εταιρειών αυτών σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 9α του κ.ν. 2190/1920.

2. Με κοινή εντολή των συγχωνευόμενων εταιρειών, τα πρόσωπα που προβαίνουν στην εκτίμηση μπορούν να συντάξουν ενιαία έκθεση για όλες τις εταιρείες. Με συμφωνία όλων των εταίρων των συγχωνευόμενων εταιρειών μπορεί να παραλείπεται η σύνταξη της παραπάνω έκθεσης.

Άρθρο 112 **Έγκριση της συγχώνευσης από τους εταίρους - Καταχώριση της απόφασης συγχώνευσης**

1. Το σχέδιο συγχώνευσης, καθώς και οι τροποποιήσεις του καταστατικού που απαιτούνται για την πραγματοποίησή της ή το καταστατικό της νέας εταιρείας, πρέπει να εγκρίνονται με απόφαση των εταίρων καθεμιάς από τις συγχωνευόμενες εταιρείες. Απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί, αν δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία προεπιστάσεως των δανειστών του άρθρου 110.

2. Αν η συγχώνευση πρόκειται να αποφασισ-

σθεί από τη συνέλευση των εταίρων, κάθε εταίρος έχει δικαίωμα ένα μήνα πριν από τη συνέλευση να λαμβάνει γνώση, στην έδρα της εταιρείας, τουλάχιστον: (α) του σχεδίου συγχώνευσης και (β) της έκθεσης του άρθρου 111. Η συνέλευση δεν μπορεί να λάβει απόφαση για τη συγχώνευση, αν δεν έχει τηρηθεί η παραπάνω προθεσμία.

3. Οι αποφάσεις των εταίρων που εγκρίνουν τη συγχώνευση μαζί με υπεύθυνη δήλωση των διαχειριστών των συγχωνευόμενων εταιρειών ότι τηρήθηκε η διαδικασία προστασίας των δανειστών του άρθρου 110, καταχωρίζονται στο Γ.Ε.ΜΗ, ύστερα από κοινή αίτηση των διαχειριστών.

Άρθρο 113

Αποτελέσματα της συγχώνευσης

Από το χρόνο της καταχώρισης του άρθρου 112 παράγραφος 3 επέρχονται, έναντι των συγχωνευόμενων εταιρειών και των τρίτων, αυτοδικαίως και χωρίς καμιά άλλη διατύπωση τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- (α) Η συγχωνεύουσα εταιρεία υποκαθίσταται σε όλα γενικώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ή των συγχωνευόμενων εταιρειών. Η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή. Στη συγχωνεύουσα εταιρεία περιέρχονται και οι διοικητικές άδειες που είχαν εκδοθεί υπέρ της συγχωνευόμενης εταιρείας.
- (β) Οι εταίροι της ή των συγχωνευόμενων εταιρειών γίνονται εταίροι της συγχωνεύουσας εταιρείας.
- (γ) Οι υποχρεώσεις των εταίρων που συμμετέχουν στις συγχωνευόμενες εταιρείες με εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές, εξακολουθούν να υφίστανται όπως και προηγουμένως.
- (δ) Οι συγχωνευθείσες εταιρείες παύουν να υπάρχουν.
- (ε) Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως στο όνομα της συγχωνεύουσας εταιρείας χωρίς να επέρχεται, λόγω της συγχώνευσης, διακοπή της δίκης.

Άρθρο 114

Ακυρωσία και ακυρότητα της συγχώνευσης

1. Η συγχώνευση είναι ακυρώσιμη υπό τις προϋ-

ποθέσεις του άρθρου 74 παράγραφος 1 ή, αν δεν τηρήθηκε η διαδικασία των παραπάνω άρθρων, άκυρη δε αν συντρέχουν οι περιπτώσεις του άρθρου 74 παράγραφοι 2 και 3.

2. Η συγχώνευση ακυρώνεται από το δικαστήριο μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, που υποβάλλεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την καταχώριση του άρθρου 112 παράγραφος 3. Το αρμόδιο δικαστήριο παρέχει στις ενδιαφερόμενες εταιρείες εύλογη προθεσμία για άρση των ελαττωμάτων της συγχώνευσης, εάν αυτό είναι εφικτό.

3. Η ακυρότητα της συγχώνευσης αναγνωρίζεται από το δικαστήριο μετά από αίτηση κάθε προσώπου που έχει έννομο συμφέρον, που υποβάλλεται μέσα σε έξι (6) μήνες από την καταχώριση του άρθρου 112 παράγραφος 3. Σε περίπτωση που ο σκοπός της συγχωνεύουσας εταιρείας είναι παράνομος ή αντίκειται στη δημόσια τάξη, καθώς και όταν από το καταστατικό της προκύπτει διαρκής παράβαση διατάξεων αναγκαστικού δικαίου, η προβολή της ακυρότητας δεν υπόκειται σε προθεσμία.

4. Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει άκυρη ή αναγνωρίζει την ακυρότητα της συγχώνευσης, καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. Εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την καταχώριση αυτή μπορεί να ασκηθεί τριτανακοπή κατά της παραπάνω απόφασης.

5. Η ακυρότητα της συγχώνευσης που κηρύχθηκε ή αναγνωρίστηκε, δεν θίγει το κύρος των υποχρεώσεων της συγχωνεύουσας εταιρείας που γεννήθηκαν κατά την περίοδο μετά την ημερομηνία καταχώρισης του άρθρου 112 παράγραφος 3 και πριν από την καταχώριση της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου. Οι εταιρείες που έλαβαν μέρος στην ακυρωθείσα συγχώνευση ευθύνονται εις ολόκληρον για τις υποχρεώσεις αυτές.

Άρθρο 115

Μη δίκαιη και λογική σχέση ανταλλαγής

1. Η συγχώνευση δεν κηρύσσεται άκυρη για το λόγο ότι η σχέση ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων των εταίρων των συγχωνευόμενων εταιρειών με εταιρικά μερίδια της συγχωνεύουσας εταιρείας δεν είναι δίκαιη και λογική. Στην περι-

πωση αυτή κάθε εταίρος της ή των συγχωνευόμενων εταιρειών μπορεί να αξιώσει από την συγχωνεύουσα εταιρεία την καταβολή αποζημίωσης σε μετρητά. Η αποζημίωση ορίζεται από το δικαστήριο μετά από αγωγή κάθε θιγομένου. Η αξίωση παραγράφεται μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από την καταχώριση του άρθρου 112 παράγραφος 3.

2. Το βάρος απόδειξης ότι η σχέση ανταλλαγής είναι δίκαιη και λογική φέρει η συγχωνεύουσα εταιρεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

Άρθρο 116

Προσαρμογή στις γενικές διατάξεις

1. Όπου στη νομοθεσία υπάρχουν ρυθμίσεις που αναφέρονται γενικά στις κεφαλαιουχικές εταιρείες: (α) οι ρυθμίσεις αυτές επεκτείνονται και στην ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία, εκτός αν από το νόμο ή τη φύση της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας συνάγεται κάτι διαφορετικό και (β) ως προς την ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία οι αναφορές σε ποσοστά επί του κεφαλαίου λογίζεται ότι αναφέρονται σε ποσοστά επί του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.

2. Όπου στη νομοθεσία ορίζεται ότι δραστηριότητα μπορεί να ασκείται από εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, εφεξής θα μπορεί να ασκείται και από ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες.

3. Η παράγραφος 4 του άρθρου 98 του Πτωχευτικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, καθώς και στην ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία.»

4. Η περίπτωση α΄ της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3777/2009 (Α΄ 127) αντικαθίσταται ως εξής:

«α) η ανώνυμη εταιρεία (Α.Ε.), η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ), η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία (ΙΚΕ), η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία και η Ευρωπαϊκή Εταιρεία (SE) με έδρα στην Ελλάδα».

5. Οι νόμοι που παρέχουν κίνητρα για τους μετασχηματισμούς επιχειρήσεων περιλαμβάνουν

στο πεδίο εφαρμογής τους και την ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία.

6. Η τρίτη παράγραφος του άρθρου 1047 του Κ.Πολ. Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, εκτός από τις ανώνυμες εταιρείες, τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης και τις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες, ως προς τα χρέη της παραγράφου 1, εδάφιο πρώτο του άρθρου αυτού, η προσωπική κράτηση διατάσσεται κατά των εκπροσώπων τους, και στις περιπτώσεις του άρθρου 947 παράγραφος 1 διατάσσεται κατά των νομίμων αντιπροσώπων του διαδίκου που τελεί υπό επιμέλεια.»

7. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 11 του π.δ. 34/1995 (Α΄ 30) αντικαθίσταται ως εξής: «Επιτρέπεται πάντως μετά τριετία από τη σύναψη της σύμβασης η παραχώρηση της χρήσης του μισθίου σε εταιρεία προσωπική ή περιορισμένης ευθύνης ή σε ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία ή σε ανώνυμη εταιρεία, που θα συσταθεί με ελάχιστη συμμετοχή και του μισθωτή κατά ποσοστό 35%.»

8. Το εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 11 του π.δ. 34/1995 καταργείται.

9. Το π.δ. 258/2005 «Καταστατικό του Οργανισμού Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών (Ο.Α.Ε.Ε.)» (Α΄ 316) τροποποιείται ως εξής:

α) Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 τροποποιείται ως εξής:

«2. Στην κατά την προηγούμενη παράγραφο υποχρεωτική ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. υπάγονται επίσης:

α) Τα μέλη ή μέτοχοι Οργανισμών, Κοινοπραξιών ή κάθε μορφής Εταιρειών, πλην των Ανωνύμων και των Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών, των οποίων ο σκοπός συνιστά δραστηριότητα, για την οποία τα ασκούντα αυτή πρόσωπα υπάγονται στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε.

β) Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου των Α.Ε., με αντικείμενο επιχειρήσεως επαγγελματική ή βιοτεχνική δραστηριότητα, εφόσον αυτά είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 5%.

γ) Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου των Α.Ε. με αντικείμενο επιχειρήσεως την εμπορία, τα οποία μετέχουν στο Εταιρικό Κεφάλαιο κατά ποσοστό τουλάχιστον 3%.

δ) Οι μέτοχοι των Ανωνύμων Εταιρειών, των

οποίων ο σκοπός είναι η μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων επί κομίστρω με αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης, εφόσον είναι κάτοχοι ονομαστικών μετοχών. Δεν υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. οι κατέχοντες ονομαστικές μετοχές, μίας ή περισσότερων από τις παραπάνω ανώνυμες εταιρείες, που αντιπροσωπεύουν ποσοστό επί αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης μικρότερο ή ίσο του 10%. Όσα από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου οδηγούν αυτοπρόσωπα το συνιδιόκτητο αυτοκίνητο δημόσιας χρήσης ή άλλο αυτοκίνητο ΔΧ της ίδιας ανώνυμης εταιρείας, δεν υπάγονται στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε. αλλά του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. Εάν δεν οδηγούν αυτοπρόσωπα το συνιδιόκτητο αυτοκίνητο της ίδιας ανώνυμης εταιρείας και δεν έχουν ασφάλιση από άλλη εργασία ή απασχόληση, ασφαλιζονται υποχρεωτικά στον Ο.Α.Ε.Ε.

ε) Οι διαχειριστές Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας που ορίστηκαν με το καταστατικό ή με απόφαση των εταίρων.

στ) Ο μοναδικός εταίρος Μονοπρόσωπης Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας.»

β) Στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 προστίθεται περίπτωση ζ' ως κατωτέρω:

«ζ. Οι εταίροι Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας.»

10. Μετά την περίπτωση ε' της παρ. 1 του άρθρου 101 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 2238/1994, Α' 151), προστίθεται περίπτωση στ' ως εξής:

«στ) Οι ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες».

11. Οι εκάστοτε ισχύουσες φορολογικές διατάξεις για τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) εφαρμόζονται και στις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες (Ι.Κ.Ε.).

Άρθρο 117

Προσαρμογή στο ν. 3853/2010

1. Το άρθρο 1 του ν. 3853/2010 (Α' 90) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1

Πεδίο Εφαρμογής - Σκοπός

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η απλοποίηση των διαδικασιών σύστασης προσωπικών και κεφαλαιουχικών εμπορικών εταιρειών και ειδικότερα των ομορρυθμών εταιρειών, των ετερο-

ρυθμών εταιρειών (κάθε μορφής), των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών, των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και των ανωνύμων εταιρειών (εφεξής: «Εταιρείες»).»

2. Η περίπτωση α' του άρθρου 2 του ν. 3853/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) «Υπηρεσία Μιας Στάσης»:

«αα) Με την επιφύλαξη του άρθρου 1 και του άρθρου 7 του ν. 3419/2005 (Α' 297), όπως αυτός τροποποιείται με το άρθρο 13 του παρόντος νόμου, τα φυσικά πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία ορίζονται ως αρμόδια για την έναρξη, διεκπεραίωση και ολοκλήρωση των διαδικασιών σύστασης ομορρυθμών και ετερορρυθμών εταιρειών (κάθε μορφής), ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και ανωνύμων εταιρειών. Ως «Υπηρεσία Μιας Στάσης» για τη σύσταση ομορρυθμών και ετερορρυθμών εταιρειών (κάθε μορφής) και ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών ορίζονται οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.) του άρθρου 2 του ν. 3419/2005 (Α' 297), όπως αυτός τροποποιείται με το άρθρο 13 του παρόντος νόμου, καθώς και τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) που λαμβάνουν την «πιστοποίηση παροχής υπηρεσιών μιας στάσης», όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 του παρόντος νόμου.

ββ) Ως «Υπηρεσία Μιας Στάσης» για τη σύσταση εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, ανωνύμων εταιρειών, καθώς και σε όλες τις περιπτώσεις που για τη σύσταση συντάσσεται συμβολαιογραφικό έγγραφο, ορίζεται ο συμβολαιογράφος που συντάσσει το συμβολαιογραφικό έγγραφο σύστασης. Το ίδιο ισχύει και για τις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες, για τη σύσταση των οποίων τυχόν συντάσσεται συμβολαιογραφικό έγγραφο.»

3. Στο ν. 3853/2010 προστίθεται άρθρο 5Α ως εξής:

«Άρθρο 5Α

Διαδικασία σύστασης ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών

1. Για τη σύσταση μιας ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, οι συμβαλλόμενοι ή ο μοναδικός ιδρυτής ή το πρόσωπο που είναι νόμιμα εξουσιοδοτημένο προς τούτο προβαίνουν, ενώπιον της «Υπηρεσία Μιας Στάσης», στις παρακάτω ενέργειες:

- α) Καταθέτουν το έγγραφο σύστασης της εταιρείας. Το έγγραφο αυτό περιβάλλεται τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου αν το επιβάλλει ειδική διάταξη νόμου, αν εισφέρονται στην εταιρεία περιουσιακά στοιχεία, για τη μεταβίβαση των οποίων απαιτείται ο τύπος αυτός, ή αν επιλέγεται από τα μέρη.
- β) Υποβάλλουν υπογεγραμμένη αίτηση καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ.
- γ) Υποβάλλουν αίτηση για την καταχώριση της επωνυμίας στο οικείο επιμελητήριο και για την εγγραφή της εταιρείας ως μέλους σε αυτό.
- δ) Καταβάλλουν το γραμμάτιο ενιαίου κόστους σύστασης εταιρείας.
- ε) Υποβάλλουν δήλωση για το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου και εξοφλούν άμεσα το φόρο που αναλογεί
- στ) Υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση για τη διεύθυνση της εταιρείας.
- ζ) Υποβάλλουν τις απαραίτητες αιτήσεις και συμπληρώνουν τα απαραίτητα έντυπα για τη χορήγηση αριθμού φορολογικού μητρώου.
2. Αυθημερόν ή το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα και μετά την ολοκλήρωση των ενεργειών που προβλέπονται στην παράγραφο 1, η «Υπηρεσία Μιας Στάσης» υποχρεούται να:
- α) Προβεί σε έλεγχο της αίτησης καταχώρισης και του εγγράφου σύστασης, ως προς τη νομιμοποίηση του αιτούντος και την πληρότητα των υποβαλλόμενων στοιχείων και εγγράφων, που αυτός υποβάλλει. Ιδιαίτερα ελέγχεται αν στο καταστατικό της εταιρείας αναφέρεται η επωνυμία, ο σκοπός και το ύψος του κεφαλαίου της εταιρείας, καθώς και αν με βάση τα υποβαλλόμενα έγγραφα, ο σκοπός της εταιρείας είναι παράνομος ή αντίκειται στη δημόσια τάξη, καθώς και αν ο μοναδικός ιδρυτής ή όλοι οι ιδρυτές είναι ανίκανοι για δικαιοπραξία.
- β) Προβεί, μέσω της πρόσβασης στα ηλεκτρονικά αρχεία του Γ.Ε.ΜΗ. σε προέλεγχο της επωνυμίας και στη χορήγηση προέγκρισης χρήσης. Εφόσον η προτεινόμενη επωνυμία προσκρούει σε προγενέστερη καταχώριση, η «Υπηρεσία Μιας Στάσης» ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους και, μετά από συνεννόηση μαζί τους, προβαίνει σε τροποποίηση της επωνυμίας.
- γ) Προβεί στην είσπραξη του γραμματίου ενιαίου κόστους σύστασης εταιρείας και του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, καθώς και τη χορήγηση σχετικής απόδειξης καταβολής του γραμματίου ενιαίου κόστους σύστασης εταιρείας και του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου.
- δ) Μεριμνήσει για τη χορήγηση Α.Φ.Μ. στους εταίρους, όπου απαιτείται, καθώς και για την έκδοση των απαιτούμενων πιστοποιητικών φορολογικής ενημερότητας.
- ε) Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, μεριμνήσει για την καταχώριση και εγγραφή της εταιρείας στην Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. του άρθρου 2 του ν. 3419/2005 (Α' 297) και για τη χορήγηση Αριθμού Γ.Ε.ΜΗ. και Κωδικού Αριθμού Καταχώρισης που προβλέπονται στην παρ. 7 του άρθρου 5 του ν. 3419/2005.
- στ) Μεριμνήσει, μέσω πρόσβασης στα οικεία ηλεκτρονικά αρχεία, για την έκδοση Α.Φ.Μ. της εταιρείας, καθώς και για την αποστολή ανακοίνωσης περί της σύστασης της εταιρείας, καθώς και των στοιχείων των εταίρων και διαχειριστών αυτής στους οικείους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης.
- ζ) Προβεί στην εγγραφή της εταιρείας στο αρμόδιο επιμελητήριο.
3. Εάν από τον έλεγχο που προβλέπεται στην περίπτωση Α' της παραγράφου 2, προκύψει ότι η αίτηση, τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά ή το έγγραφο σύστασης δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας, οι ενδιαφερόμενοι καλούνται, μέσω τηλεομοιοτυπίας ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, να προβούν εγγράφως στις αναγκαίες διευκρινίσεις, διορθώσεις ή συμπληρώσεις μέσα σε δύο εργάσιμες, ή, εφόσον δικαιολογείται από τις περιστάσεις, σε δέκα εργάσιμες ημέρες από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης. Η χορήγηση αυτής της προθεσμίας παρατείνει ανάλογα την προθεσμία που προβλέπεται παραπάνω στην παράγραφο 2. Αν η προθεσμία των δύο ή δέκα εργάσιμων ημερών παρέλθει άπρακτη ή τα στοιχεία, παρά την εμπρόθεσμη υποβολή τους, εξακολουθούν να μην πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου, η σύσταση της εταιρείας δεν καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. και το γραμμάτιο ενιαίου κόστους σύ-

στασης εταιρείας και ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου που καταβλήθηκαν επιστρέφονται, εν όλω ή εν μέρει σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κοινή υπουργική απόφαση της περίπτωσης Α' της παραγράφου 2 του άρθρου 4.»

4. Οι διατάξεις του άρθρου 42 του ν.δ. 30-26/1954 (Κώδικας περί Δικηγόρων) δεν εφαρμόζονται στη σύνταξη συμβολαιογραφικών εγγράφων σύστασης ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών ή τροποποίησης του καταστατικού τους.

Άρθρο 118 **Προσαρμογή στο Γ.Ε.ΜΗ.**

1. Η περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3419/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Η ένωση προσώπων που ασκεί εμπορία μέσω κύριας ή δευτερεύουσας εγκατάστασης στην ημεδαπή και κάθε εμπορική εταιρεία, εφόσον η σύστασή της έγινε κατά το ελληνικό δίκαιο, ήτοι η ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη (απλή ή κατά μετοχές) εταιρεία, ο αστικός συνεταιρισμός, στον οποίο περιλαμβάνεται ο αλληλοασφαλιστικός και ο πιστωτικός συνεταιρισμός, η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία, η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και η ανώνυμη εταιρεία. Από την εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. εξαιρούνται οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που προβλέπονται στο π.δ. 53/1987 (Α' 52), οι ναυτικές εταιρείες που συνιστώνται κατά το ν. 959/1979 (Α' 192) και οι ναυτιλιακές εταιρείες πλοίων αναψυχής που συνιστώνται κατά το ν. 3182/2003 (Α' 220).»

2. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3419/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«β. την παραλαβή, την πρωτοκόλληση και τον έλεγχο νομιμότητας των σχετικών αιτήσεων και των συνοδευτικών εγγράφων, καθώς και τον έλεγχο νομιμότητας των νομικών πράξεων, των δηλώσεων, των εγγράφων και των λοιπών στοιχείων που αφορούν τους υπόχρεους και δικαιολογούν την καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή, εκτός από τις περιπτώσεις σύστασης της ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης (απλής ή κατά μετοχές) εταιρείας, της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης και της ανώνυμης εταιρείας, όταν αυτή πραγματοποιείται από τις «Υπηρεσία Μιας Στάσης», όπως προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία».

3. Η παρ. 8 του άρθρου 7 του ν. 3419/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται για τις καταχωρίσεις που διενεργούν οι Υπηρεσίες Μιας Στάσης κατά το στάδιο σύστασης των ομόρρυθμων εταιρειών, των ετερόρρυθμων εταιρειών (κάθε μορφής), των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών, των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και των ανώνυμων εταιρειών, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.»

4. Η παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3419/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. των νομικών γεγονότων, δηλώσεων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, επέρχονται, ως προς τις ομόρρυθμες εταιρείες, τις ετερόρρυθμες εταιρείες (απλές ή κατά μετοχές), τις ανώνυμες εταιρείες, τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, τις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες, τους αστικούς συνεταιρισμούς, τις εταιρείες που αναφέρονται στις περιπτώσεις γ', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και τους υπόχρεους που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 1, τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- α. Τα υπό σύσταση νομικά πρόσωπα που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο αποκτούν νομική προσωπικότητα.
- β. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας που ρυθμίζουν τη μετατροπή ή το μετασχηματισμό των εταιρειών, συντελείται η μετατροπή των υπόχρεων εταιρειών σε ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες, αστικούς συνεταιρισμούς και σε εταιρείες που αναφέρονται στις περιπτώσεις γ', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1.
- γ. Επέρχεται η τροποποίηση του καταστατικού.
- δ. Συντελείται η συγχώνευση ή η διάσπαση, με μόνη την εγγραφή και πριν από τη διαγραφή της εταιρείας που απορροφάται ή διασπάται.
- ε. Επέρχεται η λύση, μετά από απόφαση των εταίρων ή έκδοση σχετικής διοικητικής πράξης.
- στ. Επέρχεται η αναβίωση.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄ ΠΟΙΝΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 119 Ποινικές διατάξεις

Τιμωρείται με τις ποινές του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα:

- α) Ο εταίρος ή διαχειριστής ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, που εν γνώσει του κάνει ψευδείς δηλώσεις που αφορούν την καταβολή του εταιρικού κεφαλαίου.
- β) Όποιος εκ προθέσεως παραλείπει τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων πέραν της προθεσμίας της παραγράφου 1 του άρθρου 98.
- γ) Όποιος εν γνώσει συνέταξε ετήσιες οικονομικές καταστάσεις κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου ή του καταστατικού.
- δ) Όποιος προβαίνει σε διανομή κερδών που δεν προκύπτουν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις ή προκύπτουν από ψευδείς ή παράνομες καταστάσεις.
- ε) Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου 47, της παραγράφου 1 του άρθρου 66 και της παραγράφου 7 του άρθρου 79.
- στ) Ο διαχειριστής που παραλείπει να αναπροσαρμόσει (αυξήσει ή μειώσει) το κεφάλαιο στις περιπτώσεις που ορίζονται στα άρθρα 77 παρ. 4, 82 παρ. 1, 87, 90 παρ. 3, 92 παρ. 4 και 93 τελευταίο εδάφιο.

Άρθρο 120

Διευκόλυνση μετατροπής υφιστάμενων εταιρειών περιορισμένης ευθύνης σε ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία - Έναρξη σύστασης Ι.Κ.Ε.

1. Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2013, υφιστάμενες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης μπορούν να μετατραπούν σε ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες κατά το άρθρο 107, εάν αυτό αποφασισθεί από τη συνέλευση των εταίρων, που λαμβάνεται είτε με πλειοψηφία τουλάχιστον των δύο τρίτων του όλου αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπούν τα δύο τρίτα του όλου εταιρικού κεφαλαίου, είτε με πλειοψηφία τουλάχιστον

των τριών τετάρτων του όλου εταιρικού κεφαλαίου. Ρήτρες του καταστατικού που προβλέπουν μεγαλύτερα ποσοστά πλειοψηφίας δεν λαμβάνονται υπόψη για την απόφαση αυτή.

2. Η υποβολή αιτήματος στην αρμόδια Υπηρεσία Μιας Στάσης για τη σύσταση ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας επιτρέπεται δύο μήνες μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΤΟ ΣΗΜΑ ΩΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟ ΑΓΑΘΟ

Άρθρο 131 Μεταβίβαση

1. Το δικαίωμα στο σήμα ή στην αίτηση κατάθεσης (δήλωση) μπορεί να μεταβιβασθεί, εν ζωή ή αιτία θανάτου, για το σύνολο ή μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία έχει κατατεθεί ή καταχωρισθεί, ανεξάρτητα από τη μεταβίβαση της επιχείρησης.

2. Η μεταβίβαση της επιχείρησης στο σύνολό της συνεπάγεται και τη μεταβίβαση του σήματος εκτός αν υπάρχει αντίθετη συμφωνία ή αυτό προκύπτει σαφώς από τις περιστάσεις.

3. Η συμφωνία για τη μεταβίβαση είναι έγγραφη. Έχει ισχύ έναντι των τρίτων μόνο μετά την καταχώρισή της στο μητρώο σημάτων.

4. Όταν μεταβιβάζεται σήμα κατά το χρονικό διάστημα που η υπόθεση είναι εκκρεμής ενώπιον της Υπηρεσίας Σημάτων ή της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων ή των αρμόδιων Διοικητικών Δικαστηρίων ή του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο μεταβιβάζων δικαιούται να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση.

5. Μέχρι και την ενώπιον του διοικητικού εφετείου συζήτηση ο καταθέτης μπορεί να αποκτήσει εκ μεταβίβασης προγενέστερο σήμα που κωλύει την καταχώριση της κρινόμενης δήλωσής του, οπότε η καταχώριση της μεταβίβασης στο μητρώο σημάτων αίρει αυτοδικαίως το λόγο που κώλυε την καταχώριση. Το διοικητικό δικαστήριο δεσμεύεται να λάβει υπόψη την ως άνω μεταβίβαση με μόνη την προσκόμιση αντιγράφου της μερίδας του σήματος όπου σημειώνεται η μεταβίβαση.

Άρθρο 132 **Άδεια χρήσης**

1. Επιτρέπεται η παραχώρηση αποκλειστικής ή μη χρήσης του εθνικού ή διεθνούς με ισχύ στην Ελλάδα σήματος για μέρος ή το σύνολο των καλυπτόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών και για το σύνολο ή τμήμα της Ελληνικής Επικράτειας. Είτε ο δικαιούχος, με δήλωσή του, είτε ο αδειούχος, με εξουσιοδότηση του δικαιούχου, ενημερώνουν το μητρώο σημάτων για την παραχώρηση.

2. Ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα που παρέχει το σήμα κατά του αδειούχου που παραβιάζει διατάξεις της σύμβασης για την παραχώρηση άδειας χρήσης σχετικά με:

- α) τη διάρκεια της άδειας,
- β) τη μορφή, με την οποία μπορεί, σύμφωνα με την καταχώριση, να χρησιμοποιηθεί το σήμα,
- γ) το είδος των προϊόντων ή των υπηρεσιών, για τις οποίες έχει παραχωρηθεί η άδεια,
- δ) την περιοχή, μέσα στην οποία επιτρέπεται η χρήση του σήματος,
- ε) την ποιότητα των προϊόντων που κατασκευάζει ή των υπηρεσιών που παρέχει ο αδειούχος.

3. Τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν ότι ο αδειούχος χρήσης σήματος δικαιούται να παραχωρεί περαιτέρω άδειες χρήσης αυτού με τη διαδικασία και τους όρους της παραγράφου 1.

4. Τις αξιώσεις επί προσβολής του σήματος ασκεί αυτοτελώς και ο αδειούχος χρήσης σήματος, εφόσον συναινεί ο δικαιούχος. Εφόσον δεν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά, ο αποκλειστικός αδειούχος μπορεί, και χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου, να ασκήσει αυτοτελώς τις αξιώσεις επί προσβολής σήματος όταν ο τελευταίος, μολονότι ειδοποιήθηκε για την προσβολή του σήματος, δεν ασκεί τις αξιώσεις του σε εύλογο χρονικό διάστημα.

5. Όταν ο δικαιούχος ασκεί αγωγή, ο αδειούχος μπορεί να ασκήσει παρέμβαση και να ζητήσει αποκατάσταση της ζημίας που ο ίδιος υπέστη.

6. Όταν λύεται ή τροποποιείται η συμφωνία παραχώρησης άδειας χρήσης, το βιβλίο σημάτων ενημερώνεται σχετικά.

7. Δήλωση του σηματούχου περί λήξεως της παραχώρησης χρήσεως επιφέρει αυτοδικαίως τη διαγραφή της άδειας που έχει καταχωρισθεί στο μητρώο.

Άρθρο 133 **Εμπράγματα δικαιώματα -** **Αναγκαστική εκτέλεση-Πτωχευτική διαδικασία**

1. Επί του σήματος μπορεί να συσταθεί ενέχυρο ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα.

2. Το σήμα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αναγκαστικής εκτέλεσης.

3. Το σήμα ανήκει στην πτωχευτική περιουσία.

4. Οι πράξεις της προηγούμενης παραγράφου επί του σήματος εγγράφονται στο μητρώο σημάτων, σε περίπτωση δε πτώχευσης, και ύστερα από αίτηση του συνδίκου.

Άρθρο 200 **Σύμβαση μεσιτείας**

8. Σε κάθε αμφοτεροβαρή σύμβαση επί ακινήτου, η οποία καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, ενσωματώνεται ως περιεχόμενο υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986, των συμβαλλομένων περί μεσολάβησης ή μη μεσίτη ακινήτων στην κατάρτισή της και σε θετική περίπτωση τα στοιχεία του μεσίτη, τον αριθμό Γ.Ε.ΜΗ. αυτού και τον αριθμό φορολογικού του μητρώου, καθώς και το ποσό ή το ποσοστό της μεσιτικής αμοιβής.

9. Οι συμβαλλόμενοι σε σύμβαση σχετική με ακίνητα δεν είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν αμοιβή σε πρόσωπα, τα οποία προσέφεραν υπηρεσίες μεσιτείας, χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 198 και των παραγράφων 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 214 **Τροποποίηση διατάξεων** **περί ναυτικών προνομίων**

Το άρθρο 205 του ν. 3816/1958 (Α' 32), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 15 του ν. 1711/1987, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 205

Είναι προνομιούχοι επί του πλοίου και του ναύλου κατά την κατωτέρω τάξιν μόνον οι ακόλουθοι απαιτήσεις:

α) οι συναφείς προς την ναυσιπλοΐαν φόροι, τα

δικαστικά έξοδα τα γενόμενα προς το κοινόν συμφέρον των δανειστών, τα βαρύνοντα το πλοίον τέλη και δικαιώματα ως και τα εκ της ναυτολογήσεως των ναυτικών δικαιώματα του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου και τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν ή επιβάλλονται από το Γραφείο Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας υπέρ του Κεφαλαίου Ανεργίας και Ασθενείας Ναυτικών (Κ.Α.Α.Ν.),

- β) αι εκ της συμβάσεως εργασίας πηγάζουσαι απαιτήσεις του πλοιάρχου και του πληρώματος ως και από του κατάπλου του πλοίου εις τον τελευταίον λιμένα έξοδα φυλάξεως και συντηρήσεως,
- γ) τα έξοδα και αι αμοιβαί λόγω επιθαλασσίου αρωγής διασώσεως και ναυαγιαρέσεως,
- δ) αι λόγω συγκρούσεως ή προσκρούσεως πλοίων οφειλόμενοι αποζημιώσεις εις τα πλοία, τους επιβάτας και τα φορτία.
- Τα προνόμια προηγούνται της υποθήκης.»

Άρθρο 232

Περιορισμός υποχρεώσεων Α.Ε. και Ε.Π.Ε. για δημοσίευση πράξεων και στοιχείων

1. Όπου στον κ.ν. 2190/1920 και στο ν. 3190/1955 προβλέπεται δημοσίευση σε άλλα έντυπα μέσα, εκτός από το ΦΕΚ/ΤΑΕ-ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ, αυτή μπορεί να αντικαθίσταται με ανάρτηση των δημοσιευτέων πράξεων και στοιχείων στην ιστοσελίδα της εταιρείας, εφόσον η διεύθυνση αυτής έχει καταχωρισθεί στην Μερίδα της εταιρείας. Για την ανάρτηση των παραπάνω πράξεων και στοιχείων στην ιστοσελίδα της εταιρείας ενημερώνεται αμελλητί το οικείο Μητρώο. Προθεσμίες που συνδέονται με δημοσίευση σε άλλα έντυπα μέσα εκτός από το ΦΕΚ/ΤΑΕ-ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ. λογίζεται ότι εκκινούν ή λήγουν από την ημέρα που η εταιρεία ανακοίνωσε στο οικείο μητρώο την ανάρτηση στην ιστοσελίδα.

2. Αν η εταιρεία δε διατηρεί ιστοσελίδα ή δεν έχει καταχωρήσει αυτήν στην Μερίδα της, οι δημοσιεύσεις της προηγούμενης παραγράφου πραγματοποιούνται, εκτός από το ΦΕΚ/ΤΑΕ-ΕΠΕ και Γ.Ε.ΜΗ., και σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Άρθρο 249

Έννοια, εφαρμοζόμενες διατάξεις

1. Ομόρρυθμη είναι η εταιρεία με νομική προσωπικότητα που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και για τα χρέη της οποίας ευθύνονται παράλληλα όλοι οι εταίροι απεριόριστα και εις ολόκληρον.

2. Εφόσον δεν υπάρχει ειδική ρύθμιση στο παρόν κεφάλαιο, εφαρμόζονται στην ομόρρυθμη εταιρεία οι διατάξεις του αστικού κώδικα για την εταιρεία, με εξαίρεση τις διατάξεις των άρθρων 758 και 761 του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 250

Εταιρική επωνυμία

1. Η επωνυμία της ομόρρυθμης εταιρείας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις με την προσθήκη των λέξεων «ομόρρυθμη εταιρεία», ολογράφως ή με τη σύντμηση «Ο.Ε.».

2. Σε περίπτωση αποχώρησης εταίρου, το όνομα του οποίου περιέχεται στην εταιρική επωνυμία, απαιτείται η συγκατάθεση αυτού ή των κληρονόμων του για τη διατήρηση της επωνυμίας.

Άρθρο 251

Δημοσιότητα

1. Η ομόρρυθμη εταιρεία καταχωρίζεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) με τη σύμπραξη όλων των εταίρων. Στοιχεία που καταχωρίζονται είναι, κατ' ελάχιστον, το όνομα και η κατοικία των εταίρων, η εταιρική επωνυμία, η έδρα και ο σκοπός της εταιρείας, καθώς και ο εκπρόσωπός της. Κάθε μεταβολή των στοιχείων αυτών καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ.

2. Από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. η ομόρρυθμη εταιρεία αποκτά νομική προσωπικότητα.

3. Αν η εταιρεία αρχίσει την εμπορική της δραστηριότητα πριν από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ., οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται αναλόγως και ως προς αυτήν. Η μη καταχωρισθείσα στο Γ.Ε.ΜΗ. εταιρεία, η οποία ασκεί εμπορική δραστηριότητα, έχει ικανότητα δικαίου και πτωχευτική ικανότητα.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΣΩ

Άρθρο 252 Η εταιρική σύμβαση

Οι σχέσεις των εταίρων μεταξύ τους καθορίζονται από την εταιρική σύμβαση. Στις σχέσεις αυτές οι εταίροι ευθύνονται για κάθε πταίσμα.

Άρθρο 253 Λήψη αποφάσεων

1. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με συμφωνία όλων των εταίρων.

2. Εφόσον έχει συμφωνηθεί πλειοψηφική λήψη αποφάσεων, η πλειοψηφία υπολογίζεται εν αμφιβολία με βάση τον αριθμό των εταίρων.

Άρθρο 254 Διαχείριση

1. Δικαίωμα και υποχρέωση διαχείρισης έχουν όλοι οι εταίροι, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.

2. Εφόσον η διαχείριση ασκείται από όλους ή από περισσότερους εταίρους και δεν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση, κάθε διαχειριστής εταίρος μπορεί να ενεργεί μόνος. Αν ένας από τους λοιπούς διαχειριστές εταίρους εναντιώνεται στην ενέργεια μιας πράξης πριν από την εκτέλεσή της, ο διαχειριστής οφείλει να μην την τελέσει.

3. Η εξουσία διαχείρισης καταλαμβάνει όλες τις πράξεις συνήθους διοίκησης της εταιρείας. Για τη διενέργεια πράξεων που βρίσκονται εκτός της συνήθους διοίκησης απαιτείται η συναίνεση όλων των εταίρων.

4. Ο διαχειριστής έχει υποχρέωση πληροφόρησης σχετικά με την πορεία των εταιρικών υποθέσεων, καθώς και υποχρέωση λογοδοσίας.

Άρθρο 255 Κέρδη και ζημίες

Στο τέλος της εταιρικής χρήσης συντάσσεται λογαριασμός, από τον οποίο εμφανίζονται τα κέρδη ή οι ζημίες της εταιρείας. Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπεται ότι διανέμονται κέρδη και πριν από το τέλος της εταιρικής χρήσης με βάση προσωρινό λογαριασμό. Εκτός αντίθετης συμφωνίας, οι εταίροι μετέχουν στα κέρδη και τις ζημίες κατά το ποσοστό συμμετοχής τους.

Άρθρο 256 Μεταβίβαση εταιρικής συμμετοχής

Η εταιρική συμμετοχή μεταβιβάζεται ολικά ή μερικά, αν τούτο προβλέπεται στην εταιρική σύμβαση ή συναινούν όλοι οι εταίροι.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΞΩ

Άρθρο 257 Εξουσία εκπροσώπησης

1. Κάθε εταίρος έχει εξουσία εκπροσώπησης της εταιρείας, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.

2. Σε περίπτωση εκπροσώπησης από περισσότερους εταίρους, αρκεί η απευθυντέα προς την εταιρεία δήλωση βουλήσεως να περιέλθει σε έναν από αυτούς.

3. Η εκπροσωπευτική εξουσία εκτείνεται σε όλες τις δικαστικές και εξώδικες πράξεις που εμπíπτουν στην επιδίωξη του σκοπού της εταιρείας. Αν τελείται πράξη καθ' υπέρβαση του σκοπού της εταιρείας, η υπέρβαση αυτή μπορεί να προταθεί μόνο αν ο τρίτος τη γνώριζε ή οφείλε να τη γνωρίζει. Περιορισμοί της εκπροσωπευτικής εξουσίας με την εταιρική σύμβαση ή με απόφαση των εταίρων δεν προβάλλονται στους τρίτους.

Άρθρο 258 Ευθύνη εταίρων

1. Συμφωνία για περιορισμό ή αποκλεισμό της ευθύνης των εταίρων κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 249 δεν ισχύει έναντι των τρίτων.

2. Ο εταίρος που ενάγεται για εκπλήρωση

εταιρικής υποχρέωσης, μπορεί να προβάλει ενστάσεις που δεν θεμελιώνονται στο πρόσωπό του, μόνον εφόσον θα μπορούσαν να προβληθούν από την εταιρεία.

3. Ο εταίρος που εισέρχεται στην εταιρεία ευθύνεται απεριόριστα και εις ολόκληρον και για τα υπάρχοντα πριν από την είσοδό του εταιρικά χρέη. Αντίθετη συμφωνία δεν ισχύει έναντι των τρίτων.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΟΣ ΕΤΑΙΡΟΥ

Άρθρο 259 Λύση της εταιρείας

1. Η ομόρρυθμη εταιρεία λύνεται: α) με την πάροδο του χρόνου διάρκειάς της, β) με απόφαση των εταίρων, γ) με την κήρυξή της σε πτώχευση και δ) με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση εταίρου, εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος.

Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπονται και άλλοι λόγοι λύσης της εταιρείας.

2. Η αίτηση εκδικάζεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Άρθρο 260 Γεγονότα που επιφέρουν την έξοδο του εταίρου

1. Ο θάνατος, η πτώχευση και η υποβολή σε δικαστική συμπάρασταση εταίρου επιφέρουν την έξοδό του από την εταιρεία, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.

2. Η εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπει και άλλα γεγονότα που συνεπάγονται την έξοδο του εταίρου.

Άρθρο 261 Εκούσια έξοδος εταίρου

1. Ο εταίρος μπορεί με δήλωσή του προς την εταιρεία και τους λοιπούς εταίρους να εξέλθει από την εταιρεία, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.

2. Στην εταιρεία αορίστου χρόνου η αξία της συμμετοχής καταβάλλεται στον εξερχόμενο εταίρο στο τέλος της εταιρικής χρήσης.

3. Στην εταιρεία ορισμένου χρόνου η καταβολή

της αξίας συμμετοχής στον εξερχόμενο εταίρο εξαρτάται από τη συνδρομή σπουδαίου λόγου. Αν το δικαστήριο που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 259 κρίνει ότι δεν συντρέχει σπουδαίος λόγος, ο εταίρος δεν έχει αξίωση για καταβολή της αξίας της συμμετοχής του.

Άρθρο 262 Έξοδος εταίρου προκαλούμενη από ατομικό του δανειστή

Εφόσον η αναγκαστική εκτέλεση κατά της περιουσίας εταίρου από ατομικό δανειστή του αποβεί άκαρπη, ο δανειστής μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο της παραγράφου 2 του άρθρου 259 την έξοδο του εταίρου και τον καθορισμό της αξίας της συμμετοχής του.

Άρθρο 263 Αποκλεισμός εταίρου

Αν συντρέχει στο πρόσωπο ενός εταίρου περιστατικό που θα δικαιολογούσε τη λύση της εταιρείας σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 259, το μονομελές πρωτοδικείο μπορεί, ύστερα από αίτηση των λοιπών εταίρων, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, αντί της λύσης της εταιρείας, να διατάξει τον αποκλεισμό του εταίρου.

Άρθρο 264 Δικαιώματα και υποχρεώσεις εξερχόμενου και αποκλειόμενου εταίρου

1. Σε περίπτωση εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου η εταιρεία του αποδίδει αυτούσια τα αντικείμενα που είχε εισφέρει κατά χρήση.

2. Εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση, ο εξερχόμενος ή ο αποκλειόμενος εταίρος, με την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 261, έχει αξίωση κατά της εταιρείας για καταβολή της πλήρους αξίας της συμμετοχής του. Σε περίπτωση μη συμφωνίας των εταίρων ως προς την αξία συμμετοχής, η αξία που καταβάλλεται ορίζεται από το δικαστήριο το οποίο αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 259 με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

3. Αν η εταιρική περιουσία δεν επαρκεί για την κάλυψη των χρεών της εταιρείας, ο εξερχόμενος ή αποκλειόμενος εταίρος υποχρεούται να

τα καλύψει κατά το λόγο της συμμετοχής του στις ζημίες.

Άρθρο 265
Κληρονόμοι θανόντος εταίρου

1. Σε περίπτωση συνέχισης της εταιρείας με τους κληρονόμους θανόντος εταίρου κάθε κληρονόμος μπορεί να εξαρτήσει την παραμονή του στην εταιρεία από το αν θα λάβει τη θέση ετερόρρυθμου εταίρου. Εφόσον οι εταίροι δεν κάνουν δεκτή την πρόταση, ο κληρονόμος μπορεί να εξέλθει από την εταιρεία.

2. Τα ανωτέρω δικαιώματα μπορεί να ασκήσει ο κληρονόμος μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την αποδοχή της κληρονομίας ή την απώλεια του δικαιώματος για την αποποίηση της. Εφόσον ο κληρονόμος είναι ανίκανος ή περιορισμένα ικανός για άσκηση των πιο πάνω δικαιωμάτων, η προθεσμία αρχίζει από το διορισμό του νόμιμου αντιπροσώπου του.

3. Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να ορίζεται ότι αν ο κληρονόμος λάβει τη θέση ετερόρρυθμου εταίρου, το ποσοστό συμμετοχής του στα κέρδη θα είναι διαφορετικό από εκείνο του κληρονομούμενου.

Άρθρο 266
Συνέχιση της εταιρείας

Σε περίπτωση πτώχευσης της εταιρείας, με απόφαση όλων των εταίρων η εταιρεία μπορεί να συνεχισθεί μετά τη δικαστική επικύρωση του σχεδίου αναδιοργάνωσης της ή μετά την πτωχευτική της αποκατάσταση.

Άρθρο 267
Μονοπρόσωπη εταιρεία

Αν αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ένας ή περισσότεροι εταίροι και παραμείνει μόνο ένας εταίρος, η εταιρεία λύνεται, εφόσον μέσα σε δύο μήνες δεν δημοσιευτεί στο Γ.Ε.ΜΗ. η είσοδος νέου εταίρου.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟ
ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ - ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

Άρθρο 268
Στάδιο εκκαθάρισης

1. Αν σε περίπτωση λύσης της εταιρείας οι εταί-

ροι δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά, τη λύση της εταιρείας ακολουθεί η εκκαθάριση.

2. Τα ονόματα και η κατοικία των εκκαθαριστών εγγράφονται στο Γ.Ε.ΜΗ. Το ίδιο ισχύει και σε κάθε περίπτωση αντικατάστασης εκκαθαριστή.

3. Οι εκκαθαριστές υπογράφουν υπό την εταιρική επωνυμία με την προσθήκη των λέξεων «υπό εκκαθάριση».

4. Κατά την έναρξη και την περάτωση της εκκαθάρισης οι εκκαθαριστές συντάσσουν ισολογισμό.

5. Μετά την περάτωση της εκκαθάρισης η εταιρεία διαγράφεται από το Γ.Ε.ΜΗ. Τα βιβλία και τα έγγραφα της εταιρείας παραδίδονται προς φύλαξη σε έναν από τους εταίρους ή σε τρίτο. Σε περίπτωση διαφωνίας ο εταίρος ή ο τρίτος ορίζεται από το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Άρθρο 269
Παραγραφή

1. Σε περίπτωση λύσης της εταιρείας οι αξιώσεις κατά των εταίρων για εταιρικά χρέη παραγράφονται μετά πέντε έτη από την καταχώριση της λύσης της εταιρείας στο Γ.Ε.ΜΗ., εκτός αν η αξίωση κατά της εταιρείας υπόκειται σε βραχύτερη παραγραφή.

2. Αν η αξίωση του δανειστή κατά της εταιρείας καταστεί ληξιπρόθεσμη μετά την καταχώριση της λύσης της στο Γ.Ε.ΜΗ., η παραγραφή αρχίζει από το χρονικό σημείο, κατά το οποίο η απαίτηση καθίσταται ληξιπρόθεσμη.

3. Οι δυο προηγούμενες διατάξεις εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου από την εταιρεία.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟ

Άρθρο 270
Αστική εταιρεία με νομική προσωπικότητα

1. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, με εξαίρεση εκείνη της παρ. 3 του άρθρου 251, εφαρμόζονται αναλόγως και στην αστική εταιρεία με νομική προσωπικότητα.

2. Οι ειδικές διατάξεις για τις επαγγελματικές εταιρείες εξακολουθούν να ισχύουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 271

Έννοια. Εφαρμοζόμενες διατάξεις

1. Ετερόρρυθμη εταιρεία είναι η εταιρεία με νομική προσωπικότητα, που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και για τα χρέη της οποίας ένας τουλάχιστον από τους εταίρους ευθύνεται περιορισμένα (ετερόρρυθμος εταίρος), ενώ ένας άλλος τουλάχιστον από τους εταίρους ευθύνεται απεριόριστα (ομόρρυθμος εταίρος).

2. Εφόσον δεν υπάρχει ειδική ρύθμιση στο παρόν κεφάλαιο, στην ετερόρρυθμη εταιρεία εφαρμόζονται οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρεία.

Άρθρο 272

Εταιρική επωνυμία

1. Η επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρείας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων ομόρρυθμων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις, με την προσθήκη των λέξεων «ετερόρρυθμη εταιρεία», ολογράφως ή με τη σύντμηση «Ε.Ε.».

2. Αν στην επωνυμία ετερόρρυθμης εταιρείας περιληφθεί το όνομα ετερόρρυθμου εταίρου, τούτο έχει ως συνέπεια την απεριόριστη ευθύνη του, εκτός αν ο τρίτος που συναλλάχθηκε με την εταιρεία γνώριζε ότι είναι ετερόρρυθμος εταίρος. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται η παράγραφος 2 του άρθρου 250.

Άρθρο 273

Δημοσιότητα

Η ετερόρρυθμη εταιρεία εγγράφεται στο Γ.Ε.ΜΗ. Στοιχεία που καταχωρίζονται, εκτός από τα αναφερόμενα στη παράγραφο 1, του άρθρου 251, είναι κατ' ελάχιστον το όνομα, η κατοικία και η αξία της εισφοράς των ετερόρρυθμων εταίρων. Στο Γ.Ε.ΜΗ. καταχωρίζεται και κάθε μεταβολή των στοιχείων αυτών.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΥ ΕΤΑΙΡΟΥ

Άρθρο 274

Διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων

1. Ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν συμμετέχει στη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων, ούτε στη λήψη των αποφάσεων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.

2. Ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει δικαίωμα εναντίωσης σε πράξη που ενεργεί άλλος διαχειριστής εταίρος, εκτός αν η πράξη υπερβαίνει τη συνήθη διαχείριση. Στην τελευταία περίπτωση ο διαχειριστής οφείλει να μην τελέσει την πράξη αυτή.

Άρθρο 275

Δικαίωμα ελέγχου

Ο ετερόρρυθμος εταίρος έχει δικαίωμα ελέγχου των εταιρικών λογαριασμών και των βιβλίων της εταιρείας, εκτός αντίθετης πρόβλεψης στην εταιρική σύμβαση.

Άρθρο 276

Πράξεις ανταγωνισμού

Ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν μπορεί να ενεργεί για δικό του λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτου πράξεις που ανάγονται στο αντικείμενο της εταιρείας, εκτός αντίθετης πρόβλεψης στην εταιρική σύμβαση.

Άρθρο 277

Κέρδη και ζημίες

Οι διατάξεις του άρθρου 255 ισχύουν και ως προς τον ετερόρρυθμο εταίρο. Ο ετερόρρυθμος εταίρος συμμετέχει στις ζημίες της εταιρείας έως το ποσό της εισφοράς του, εκτός αν στην εταιρική σύμβαση προβλέπεται η συμμετοχή του για ορισμένο μεγαλύτερο χρηματικό ποσό.

Άρθρο 278

Εξουσία εκπροσώπησης

1. Ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει εξουσία εκπροσώπησης της εταιρείας.

2. Με την εταιρική σύμβαση μπορεί να ανατίθεται σε ετερόρρυθμο εταίρο η εκπροσώπηση

της εταιρείας. Για κάθε πράξη εκπροσώπησης από μέρους ετερόρρυθμου εταίρου ευθύνεται ο ίδιος ως ομόρρυθμος, εκτός αν ο τρίτος που συναλλάχθηκε μαζί του γνώριζε ότι είναι ετερόρρυθμος εταίρος.

Άρθρο 279

Ευθύνη ετερόρρυθμου εταίρου

1. Ο ετερόρρυθμος εταίρος, που έχει καταβάλει στην εταιρεία την εισφορά του, δεν ευθύνεται για τα χρέη της εταιρείας. Σε αντίθετη περίπτωση ευθύνεται προσωπικά μέχρι του ποσού της εισφοράς του.

2. Ο εισερχόμενος μετά τη σύσταση της εταιρείας ετερόρρυθμος εταίρος ευθύνεται και για τα προ της εισόδου του χρέη, σύμφωνα με την παράγραφο 1.

3. Αντίθετη συμφωνία όσον αφορά στην ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου, όπως ορίζεται στο παρόν άρθρο, δεν ισχύει έναντι των τρίτων.

Άρθρο 280

Ευθύνη ετερόρρυθμου εταίρου πριν την καταχώριση της εταιρείας

Σε περίπτωση έναρξης λειτουργίας της εταιρείας πριν από την εγγραφή της στο Γ.Ε.ΜΗ, κάθε ετερόρρυθμος εταίρος ευθύνεται για τα χρέη που δημιουργήθηκαν κατά το διάστημα αυτό ως ομόρρυθμος, εκτός αν οι τρίτοι γνώριζαν ότι συμμετείχε στην εταιρεία ως ετερόρρυθμος εταίρος. Το ίδιο ισχύει και αν ο ετερόρρυθμος εταίρος εισήλθε στην εταιρεία μετά την έναρξη λειτουργίας της, αλλά πριν από την εγγραφή της στο Γ.Ε.ΜΗ.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ

Άρθρο 281

Λύση της εταιρείας

1. Σε περίπτωση εξόδου, αποκλεισμού ή θανάτου του μοναδικού ομόρρυθμου εταίρου, η ετερόρρυθμη εταιρεία λύνεται, εκτός αν με τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης, που πρέπει να καταχωρισθεί μέσα σε δύο μήνες στο Γ.Ε.ΜΗ., ένας από τους ετερόρρυθμους εταίρους καταστεί ομόρρυθμος εταίρος ή αν εισέλθει στην εταιρεία νέος εταίρος ως ομόρρυθμος. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το άρθρο 259.

2. Αν μετά τη λύση της ετερόρρυθμης εταιρείας ακολουθήσει εκκαθάριση, καθήκοντα εκκαθαριστή ασκεί και ο ετερόρρυθμος εταίρος, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ

Άρθρο 282

Μετατροπή ετερόρρυθμης σε ομόρρυθμη εταιρεία

1. Σε περίπτωση εξόδου, αποκλεισμού ή θανάτου του μοναδικού ετερόρρυθμου εταίρου, η ετερόρρυθμη εταιρεία συνεχίζεται ως ομόρρυθμη.

2. Η ετερόρρυθμη εταιρεία μπορεί να μετατραπεί σε ομόρρυθμη με ομόφωνη απόφαση των εταίρων.

Άρθρο 283

Μετατροπή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία

1. Η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης μπορεί να μετατραπεί σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία με ομόφωνη απόφαση των εταίρων.

2. Από τη συντέλεση των διατυπώσεων δημοσιότητας, η μετατρεπόμενη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης συνεχίζεται με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας. Πριν από την ολοκλήρωση των διατυπώσεων δημοσιότητας του προηγούμενου εδαφίου, η μετατροπή δεν παράγει αποτελέσματα. Η μετατροπή δεν επιφέρει τη διακοπή των εκκρεμών δικών.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟ

Άρθρο 284

Ετερόρρυθμη εταιρεία κατά μετοχές

1. Η ετερόρρυθμη εταιρεία κατά μετοχές είναι η ετερόρρυθμη εταιρεία, στην οποία οι εταιρικές μερίδες παρίστανται με μετοχές. Κάθε εταιρική μερίδα αντιστοιχεί σε μία ή περισσότερες μετοχές.

2. Η επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρείας κατά μετοχές σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων ομόρρυθμων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις με την προσθήκη των λέξεων

«ετερόρρυθμη εταιρεία κατά μετοχές», ολογράφως ή με τη σύντμηση «Ε.Ε.Μ.».

3. Στην ετερόρρυθμη εταιρεία κατά μετοχές εφαρμόζονται το άρθρο 50α του ν. 3190/1955 (Α' 91) για την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, και κατά τα λοιπά οι κανόνες που ισχύουν στην ανώνυμη εταιρεία, στο μέτρο που συμβιβάζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και τη φύση της εταιρείας.

4. Οι σχέσεις των ομόρρυθμων εταίρων μεταξύ τους και έναντι των ετερόρρυθμων εταίρων ή τρίτων, καθώς και η διαχείριση της εταιρείας καθορίζονται σύμφωνα με τους κανόνες της ομόρρυθμης εταιρείας. Τα καθήκοντα όμως και η ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων ως διαχειριστών ρυθμίζονται από τις διατάξεις για την ανώνυμη εταιρεία.

5. Αν δεν ορίζει κάτι άλλο το καταστατικό, τα δικαιώματα των ομόρρυθμων εταίρων στη γενική συνέλευση είναι ανάλογα προς τον αριθμό των μετοχών που κατέχουν.

6. Αν δεν ορίζει κάτι άλλο το καταστατικό, τούτο μπορεί να τροποποιηθεί μόνο μετά από συναίνεση των ομόρρυθμων εταίρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΑΦΑΝΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Άρθρο 285 **Έννοια αφανούς εταιρείας**

1. Με τη σύμβαση της αφανούς εταιρείας ο ένας από τους εταίρους (εμφανής εταίρος) παραχωρεί σε άλλον ή άλλους εταίρους (αφανείς εταίρους) δικαίωμα συμμετοχής στα αποτελέσματα μιας ή περισσότερων εμπορικών πράξεων ή εμπορικής επιχείρησης, που διενεργεί στο όνομα του, αλλά προς το κοινό συμφέρον των εταίρων.

2. Η αφανής εταιρεία δεν έχει νομική προσωπικότητα και δεν καταχωρίζεται στο Γ.Ε.Μ.Η. Οι όροι της εταιρικής συμφωνίας αποδεικνύονται μόνο με έγγραφη συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών. Για τη συμφωνία αυτή εφαρμόζεται η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 393 Κ.Πολ.Δ.

3. Στην αφανή εταιρεία εφαρμόζονται οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την εταιρεία,

εκτός από εκείνες που δεν συμβιβάζονται με τη φύση της αφανούς εταιρείας.

Άρθρο 286 **Εισφορά αφανούς εταίρου**

Ο αφανής εταίρος καταβάλλει την εισφορά του στον εμφανή εταίρο. Το αντικείμενο της εισφοράς μεταβιβάζεται στον εμφανή εταίρο, εν όλω ή εν μέρει, ή παραχωρείται κατά χρήση.

Άρθρο 287 **Σχέσεις με τρίτους**

Οι τρίτοι αποκτούν δικαιώματα και αναλαμβάνουν υποχρεώσεις μόνον έναντι του εμφανούς εταίρου.

Άρθρο 288 **Διαχείριση της αφανούς εταιρείας**

1. Τη διαχείριση της αφανούς εταιρείας ασκεί ο εμφανής εταίρος.

2. Τα αποκτώμενα από τη διαχείριση της εταιρείας ανήκουν στον εμφανή εταίρο.

Άρθρο 289 **Κέρδη και ζημίες**

1. Ο αφανής εταίρος συμμετέχει στα κέρδη της εταιρείας κατά το ποσοστό ή το ποσό που έχει συμφωνηθεί στην εταιρική σύμβαση, άλλως εφαρμόζεται το άρθρο 763 του Αστικού Κώδικα.

2. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά, ο αφανής εταίρος μετέχει στις ζημίες που προκύπτουν κατά το ίδιο ποσοστό με τα κέρδη. Μπορεί να συμφωνηθεί ότι η συμμετοχή του στις ζημίες δεν υπερβαίνει την αξία της εισφοράς του.

3. Στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους ή στο χρόνο που έχουν συμφωνήσει τα μέρη, καθώς και σε περίπτωση λύσης της εταιρείας, ο εμφανής εταίρος έχει υποχρέωση να λογοδοτήσει και να καταβάλει τα αναλογούντα κέρδη στον αφανή εταίρο. Δεν αποκλείεται να συμφωνηθεί η καταβολή κερδών στον αφανή εταίρο και κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους, ιδίως κατά την ολοκλήρωση κάποιας πράξης ή επιχειρηματικής δράσης.

4. Ο αφανής εταίρος δεν υποχρεούται να επιστρέψει τα κέρδη που έλαβε σε προγενέστερες χρήσεις λόγω ζημιών μεταγενέστερων χρήσεων.

Άρθρο 290**Δικαιώματα του αφανούς εταίρου για έλεγχο**

Με την εταιρική σύμβαση ορίζονται τα δικαιώματα ελέγχου του αφανούς εταίρου σε σχέση με τις πράξεις ή την επιχείρηση, που αποτελούν αντικείμενο της αφανούς εταιρείας. Το δικαίωμα που αναφέρεται στο άρθρο 755 του Αστικού Κώδικα αφορά μόνο τα βιβλία και έγγραφα του εμφανούς εταίρου που έχουν σχέση με τις παραπάνω πράξεις ή την επιχείρηση.

Άρθρο 291**Λύση και εκκαθάριση της αφανούς εταιρείας**

1. Η αφανής εταιρεία λύνεται στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον Αστικό Κώδικα. Τη λύση ακολουθεί η εκκαθάριση.

2. Η εκκαθάριση της αφανούς εταιρείας διενεργείται από τον εμφανή εταίρο. Συνίσταται στην απόδοση στον αφανή εταίρο της αξίας της συμμετοχής του, μειωμένης κατά τις ζημίες που του αναλογούν. Η κατά χρήση εισφορά του αφανούς εταίρου επιστρέφεται αυτούσια.

3. Ο εκκαθαριστής έχει υποχρέωση στο τέλος κάθε ημερολογιακού εξαμήνου να παρέχει πληροφορίες στον αφανή εταίρο για την εξέλιξη των εργασιών της εκκαθάρισης, με έκθεση των αιτίων που παρεμπόδισαν την περάτωσή της.

Άρθρο 292**Πτώχευση του εμφανούς εταίρου**

1. Σε περίπτωση πτώχευσης του εμφανούς εταίρου, ο αφανής εταίρος μπορεί να αναγγεληθεί ως πτωχευτικός πιστωτής για την καταβληθείσα εισφορά του και το υπόλοιπο των κερδών, που προκύπτουν από τη διαχείριση της αφανούς εταιρείας.

2. Αν ο αφανής εταίρος δεν κατέβαλε την εισφορά του, οφείλει να την καταβάλει στην πτωχευτική περιουσία, στο μέτρο που απαιτείται για την κάλυψη της ζημίας που του αναλογεί. Καταβολή της εισφοράς που συνίσταται σε εργασία ή σε χρήση πράγματος δεν απαιτείται.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ****Άρθρο 293****Εφαρμοζόμενες διατάξεις**

1. Η κοινοπραξία είναι εταιρεία χωρίς νομική

προσωπικότητα. Εφόσον καταχωρισθεί στο Γ.Ε.ΜΗ. ή εμφανίζεται προς τα έξω, αποκτά, ως ένωση προσώπων, ικανότητα δικαίου και πτωχευτική ικανότητα.

2. Στην κοινοπραξία που συστήθηκε με σκοπό το συντονισμό της δραστηριότητας των μελών της εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για την αστική εταιρεία. Η σύμβαση κοινοπραξίας μπορεί να προβλέπει ότι για τις υποχρεώσεις της κοινοπραξίας έναντι τρίτων τα κοινοπρακτούντα μέλη θα ευθύνονται εις ολόκληρον.

3. Εφόσον η κοινοπραξία ασκεί εμπορική δραστηριότητα, καταχωρίζεται υποχρεωτικά στο Γ.Ε.ΜΗ. και εφαρμόζονται ως προς αυτήν αναλόγως οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρεία.

4. Οι ως άνω διατάξεις εφαρμόζονται και στις ειδικά ρυθμιζόμενες κοινοπραξίες, εκτός αν υπάρχει αντίθετη πρόβλεψη στην ειδική ρύθμιση.

Άρθρο 294**Μεταβατικές διατάξεις**

1. Ο παρών νόμος εφαρμόζεται και στις εταιρείες, οι οποίες κατά την έναρξη της ισχύος του δεν τελούν σε εκκαθάριση ή σε πτώχευση.

2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 18 - 28, 38, 39, 47 - 50 και 64 του Εμπορικού Νόμου.

3. Οι ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες εμπορικές εταιρείες που λειτουργούν κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου υποχρεούνται εντός εξαμήνου να προβούν σε καταχώριση της σχετικής εταιρικής σύμβασης στο Γ.Ε.ΜΗ., κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 251.

Άρθρο 321**Τροποποιήσεις των νόμων**

**1078/1980, 1882/1990, 3842/2010, 2238/1994,
3427/2005, 4002/2011, 4014/2011,
4015/2011 και 4038/2011**

1. Η περίπτωση γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 1078/1980 (Α' 238), όπως είχε τροποποιηθεί με την παράγραφο 1 του άρθρου 21 του ν. 3842/2010 (Α' 58), αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) οι πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου,».

2.α. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 26 του ν. 1882/1990 (Α' 43) προστίθεται προτελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Η πληροφόρηση μέσω ηλεκτρονικής υπηρεσίας για τη φορολογική ενημερότητα φυσικών ή νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων, όπως ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο, υπέχει θέση αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο από τον φορέα, υπηρεσία ή πρόσωπο που αιτήθηκε για τη λήψη του και μόνο για την αιτία που αναφέρεται στην αίτησή του.»

β. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 23 του ν. 3427/2005 (Α' 312), μετά το τρίτο εδάφιο, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Από το έτος 2012 και επόμενα η δήλωση στοιχείων ακινήτων υποβάλλεται ατομικά από κάθε φυσικό πρόσωπο, στο έτος που προκύπτει τέτοια υποχρέωση. Για την ακίνητη περιουσία των προστατευομένων, κατά τις διατάξεις του άρθρου 7 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ανήλικων τέκνων, η δήλωση υποβάλλεται από τον υπόχρεο γονέα στο όνομα του τέκνου.»

3.α. Η παράγραφος 3 του άρθρου 34 του ν. 3842/2010 (Α' 58) τροποποιείται ως εξής:

«Η δήλωση των φυσικών προσώπων συντίθεται μηχανογραφικά από το Υπουργείο Οικονομικών, χωριστά ανά φυσικό πρόσωπο, από τις δηλώσεις στοιχείων ακινήτων των υπόχρεων.»

β. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν από 1.1.2010.

4.α. Στην περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, που κυρώθηκε με το ν. 2238/1994 (Α' 151), προστίθεται νέο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Επίσης, δεν εκπίπτουν οι ακόλουθοι φόροι, τέλη και εισφορές που βαρύνουν την επιχείρηση:

αα) ο φόρος υπεραξίας λόγω αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων που προβλέπεται από την παράγραφο 3 του άρθρου 24 του ν. 2065/1992 (Α' 113),

ββ) ο φόρος ακίνητης περιουσίας της παραγράφου 2 του άρθρου 50 του ν. 3842/2010 (Α' 58),

γγ) το ενιαίο τέλος ακινήτων της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του ν. 3634/2008 (Α' 9),

δδ) το τέλος επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 (Α' 152),

εε) το έκτακτο ειδικό τέλος ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών του άρθρου 53 του ν. 4021/2011 (Α' 218),

ζζ) η έκτακτη εισφορά του πέμπτου άρθρου του ν. 3845/2010 (Α' 65),

ηη) η έκτακτη εισφορά του άρθρου 2 του ν. 3808/2009 (Α' 227) και

θθ) η έκτακτη εισφορά ακινήτων του άρθρου 3 του ν. 3808/2009.»

β. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου έχουν ισχύ από την έναρξη ισχύος των αντίστοιχων αναφερόμενων διατάξεων.

5. Στο τέλος του άρθρου 59 του ν. 2238/1994 προστίθεται νέα παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο της προσωρινής δήλωσης ΦΜΥ η οποία εκτός από τα ακαθάριστα ποσά, το φόρο και το ποσό της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 29 του ν. 3986/2011 που παρακρατήθηκε από ορισμένες κατηγορίες υπόχρεων στον προηγούμενο ημερολογιακό μήνα, δύναται να περιλαμβάνει και τις οφειλόμενες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που αντιστοιχούν στις ανωτέρω ακαθάριστες αποδοχές και γενικά ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα που αφορά την υποβολή των δηλώσεων αυτών.»

6.α. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 2238/1994 αντικαθίσταται ως εξής:

«Εξαιρείται το φυσικό πρόσωπο, που αποκτά αποκλειστικά ετήσιο εισόδημα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 16 μέχρι πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ.»

β. Το πέμπτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 2238/1994 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ειδικά, προκειμένου για τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία αποκτούν αποκλειστικά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, αυτά υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση, αν το ετήσιο φορολογούμενο εισόδημά τους υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, εφόσον έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα και δεν συντρέχει μία από τις περιπτώσεις α', ε', στ', η' και ι' αυτής της παραγράφου.»

γ. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου έχουν εφαρμογή για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2011 και μετά.

7. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 70Α του ν. 2238/1994 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Συνιστάται στη Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων και Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών πενταμελής Επιτροπή αποτελούμενη από έναν πρώην δικαστικό λειτουργό ή πρώην λειτουργό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ως Πρόεδρο, δύο υπαλλήλους με βαθμό τουλάχιστον Β΄ της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, έναν υπάλληλο του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος, προϊστάμενο οργανικής μονάδας επιπέδου Διεύθυνσης ή Υποδιεύθυνσης και έναν εκπρόσωπο του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.).»

8. Οι διατάξεις του άρθρου 77 του ν. 2238/1994 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Ιδιωτικά έγγραφα μίσθωσης αστικών ακινήτων ασχέτως ποσού μισθώματος ή γεωργικών ακινήτων, εφόσον το μίσθωμα είναι ανώτερο των εκατό (100) ευρώ κατά μήνα, υποβάλλονται με τη χρήση σύγχρονων ηλεκτρονικών μεθόδων και δικτυακών υποδομών από τον εκμισθωτή ή τον μισθωτή, μέσα στον επόμενο μήνα από τη σύνταξή τους.

2. Τα έγγραφα της προηγούμενης παραγράφου εφόσον δεν έχουν υποβληθεί, στερούνται κάθε αποδεικτικής δύναμης και δεν εξετάζονται από τα δικαστήρια και τις δημόσιες γενικά αρχές. Επίσης, στερούνται αποδεικτικής δύναμης και τα αντέγραφα, με τα οποία συμφωνείται μίσθωμα διαφορετικό από το καθοριζόμενο στο έγγραφο της μίσθωσης.

3. Αν μεταβιβασθεί η κυριότητα ακινήτου, ο νέος κύριος είναι αλληλεγγύως και εις ολόκληρο συνυπεύθυνος με τον προκάτοχο για την πληρωμή του φόρου των τριών (3) πριν από τη μεταβίβαση ετών, που αναλογεί επιμεριστικά στο εισόδημα του ακινήτου που μεταβιβάστηκε και προκύπτει από την εγγραφή που υπάρχει κατά την ημέρα της μεταβίβασης. Οι συμβολαιογράφοι έχουν υποχρέωση να υπενθυμίζουν τη διάταξη αυτή στους συμβαλλόμενους και να

αναγράφουν τούτο ρητά στο συμβόλαιο της αγοραπωλησίας.

4. Όσοι δεν υποβάλλουν τα έγγραφα μίσθωσης ακινήτου ή τα υποβάλλουν εκπρόθεσμα, καθώς και οι συμβολαιογράφοι που δεν εφαρμόζουν τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, υπόκεινται σε πρόστιμο που ορίζεται με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. 2523/1997.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να καθορίζονται ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία υποβολής τους και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών.»

9. Η υποπάργραφος 3β΄ του άρθρου 23 του ν. 4002/2011 (Α΄ 180) αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Της Διεύθυνσης και των Τμημάτων Α΄ - Σχεδιασμού, Διαχείρισης και Ελέγχου των Προγραμμάτων Οικονομικής Προσαρμογής, Β΄ - Παρακολούθησης της Εφαρμογής των Προγραμμάτων Οικονομικής Προσαρμογής που υλοποιούνται από υπηρεσίες εκτός του Υπουργείου Οικονομικών και Γ - Παρακολούθησης της Εφαρμογής των Προγραμμάτων Οικονομικής Προσαρμογής που υλοποιούνται από υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών προΐστανται υπάλληλοι, κατηγορίας ΠΕ, όλων των κλάδων του Υπουργείου Οικονομικών. Του Τμήματος Δ΄ - Γραμματειακής και Διοικητικής Υποστήριξης προΐστανται υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ.

Η τοποθέτηση των προϊσταμένων της Διεύθυνσης και των Τμημάτων διενεργείται με μόνη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Οι υπάλληλοι που τοποθετούνται προϊστάμενοι με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον το βαθμό Δ΄, μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών και άριστη γνώση μίας (1) τουλάχιστον εκ των γλωσσών εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά).

10. Οι διοικητικές λύσεις που εκδίδονται από τις φορολογικές διευθύνσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, είτε με τη μορφή εγκυκλίων είτε ατομικών απαντήσεων, αναρτώνται στο διαδίκτυο, ταυτόχρονα με τη διεκπεραίωσή τους, αφού προηγουμένως απαλειφθούν από τις ατομικές απαντήσεις τα στοιχεία των φορολογουμένων, καθώς και τυχόν αναφερόμενα ποσά φόρων.

11. α. Η παράγραφος 3 του άρθρου 15 του ν. 4015/2011 (Α' 210) αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε ως εξής:

«3. Αγορές μεταχειρισμένων κινητών μέσων αγροτικής παραγωγής από ΣΑΟ έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση όπως το Δημόσιο».

β. Οι παράγραφοι 6 και 11 του άρθρου 15 του ν. 4015/2011 καταργούνται από τότε που ίσχυσε.

12. Αν ελλείπει ο Γενικός Γραμματέας της Γενικής Γραμματείας Φορολογικών και Τελωνιακών θεμάτων του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος προεδρεύει της Επιτροπής Διοίκησης Κρατικών Λαχείων (α.ν. 339/1936-Α' 512), στη θέση του Προέδρου της ως άνω Επιτροπής προεδρεύει Γενικός Γραμματέας ή Ειδικός Γραμματέας του Υπουργείου Οικονομικών που ορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών, με την απόφαση ορισμού των μελών της Επιτροπής ή Προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος ορίζεται με την ίδια απόφαση.

13. Η παράγραφος 9 του άρθρου 7 του ν. 4038/2012 (Α' 14) αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Επί ανωνύμων εταιρειών, οι μετοχές των οποίων ανήκουν, είτε στην «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε.», είτε στο Ελληνικό Δημόσιο, εφόσον στη Γενική τους Συνέλευση αυτό εκπροσωπείται από την «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε.», και δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του κ.ν. 2190/1920, κατά παρέκκλιση του ν. 3429/2005 (Α' 34), του άρθρου 42 του ν. 3943/2011 (Α' 66) και των σχετικών διατάξεων των καταστατικών τους.»

14. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 65 του ν. 2362/1995 (Α' 247) προστίθεται περίπτωση δ' που έχει ως εξής:

«δ. Εγγυήσεις που παρέχονται σε εταιρικές περιπτώσεις προκειμένου να διασφαλιστεί η παροχή υπηρεσιών δημοσίου ενδιαφέροντος από εταιρείες των οποίων η πλειοψηφία το μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο.»

Άρθρο 322

Μετασχηματισμοί επιχειρήσεων - Φορολογία μετοχών

1. Οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν.δ. 1297/1972 (Α' 217) αντικαθίστανται ως εξής:

«Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται επί συγχωνεύσεως ή μετατροπής επιχειρήσεων, οποιασδήποτε μορφής, σε ανώνυμη εταιρεία ή προς το σκοπό ίδρυσης ανώνυμης εταιρείας, καθώς και επί συγχωνεύσεως ή μετατροπής επιχειρήσεων, οποιασδήποτε μορφής, εφόσον σε αυτές δεν περιλαμβάνεται ανώνυμη εταιρεία, σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης ή προς το σκοπό ίδρυσης εταιρείας περιορισμένης ευθύνης.»

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν από το χρόνο λήξης που προβλεπόταν από τις αντικατασταθείσες διατάξεις.

3. Το άρθρο 12 του ν.δ. 1297/1972 παύει να ισχύει για συγχωνεύσεις ή μετατροπές επιχειρήσεων που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του νομοσχεδίου αυτού από τη δημοσίευση του παρόντος και μετά. Επίσης, παύει να ισχύει η παράγραφος 11 του άρθρου 7 του ν. 2386/1996 (Α' 43) για μετασχηματισμούς επιχειρήσεων που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως και 5 του ν. 2166/1993 (Α' 137). Το προηγούμενο εδάφιο καταλαμβάνει μετασχηματισμούς για την πραγματοποίηση των οποίων συντάσσονται ισολογισμοί μετασχηματισμού από τη δημοσίευση του παρόντος και μετά.

4. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του ν. 2166/1993 (Α' 137) προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής:

«Ειδικά για τη ζημία παρελθουσών χρήσεων της απορροφώσας ανώνυμης εταιρείας ή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του Κ.Φ.Ε.»

5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται για απορροφήσεις για την πραγματοποίηση των οποίων συντάσσονται ισολογισμοί μετασχηματισμού από τη δημοσίευση του παρόντος και μετά.

6. Στο άρθρο 109 του ν. 2238/1994 προστίθεται παράγραφος 6 που έχει ως εξής:

«6. Όταν μετατρέπεται ανώνυμη εταιρεία σε προσωπική εταιρεία, στα ήδη φορολογηθέντα κέρδη που υφίστανται κατά το χρόνο της μετατροπής επιβάλλεται σε βάρος του νομικού προσώπου ο οριζόμενος από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 54 του Κ.Φ.Ε. φόρος.

Επίσης, όταν η μετατροπή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης σε προσωπική εταιρεία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επιβάλλεται ο οριζόμενος από τις διατάξεις της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 55 φόρος. Το οφειλόμενο ποσό φόρου αποδίδεται εφάπαξ, μέσα στον επόμενο από την ολοκλήρωση της μετατροπής μήνα, με τα έντυπα απόδοσης του παρακρατούμενου σύμφωνα με τις πάνω διατάξεις φόρου. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου έχουν εφαρμογή και για τα αφορολόγητα αποθεματικά που έχουν σχηματιστεί λόγω πραγματοποίησης παραγωγικών επενδύσεων με βάση αναπτυξιακό νόμο, καθώς και από αφορολόγητα έσοδα ή αυτοτελώς φορολογηθέντα εισοδήματα. Τα ανωτέρω δεν έχουν εφαρμογή για τα φορολογηθέντα κέρδη παρελθουσών χρήσεων που έχουν σχηματισθεί από εταιρείες περιορισμένης ευθύνης μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2010.»

7. Η παράγραφος 1 του άρθρου 16 του ν. 3943/2011 (Α' 66) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998 (Α' 31) και της παραγράφου 2 του άρθρου 27 του ν. 2703/1999 (Α' 72) εξακολουθούν να εφαρμόζονται για μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών (Χ.Α.) ή σε αλλοδαπό χρηματιστήριο ή σε άλλο διεθνώς αναγνωρισμένο χρηματιστηριακό θεσμό, κατά περίπτωση, οι οποίες έχουν αποκτηθεί μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2012. Για τις πιο πάνω μετοχές που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2013 και μετά έχουν εφαρμογή απο-

κλειστικά οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 38 του Κ.Φ.Ε.»

8. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 38 του ν. 2238/1994 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Τα κέρδη τα οποία αποκτούν φυσικά πρόσωπα ή επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. από την πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χ.Α. σε τιμή ανώτερη της τιμής απόκτησής τους, φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις, όταν οι μετοχές αυτές αποκτώνται με οποιονδήποτε τρόπο από την 1η Ιανουαρίου 2013 και μετά.»

9. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 38 του ν. 2238/1994 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Τα κέρδη από την πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χ.Α. σε τιμή ανώτερη της τιμής απόκτησής τους, που αποκτούν επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής με βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις, όταν οι μετοχές αυτές αποκτώνται με οποιονδήποτε τρόπο από την 1η Ιανουαρίου 2013 και μετά.»

10. Η παράγραφος 5 του άρθρου 16 του ν. 3943/2011 (Α' 66) αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 38 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος εξακολουθούν να εφαρμόζονται για μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών ή σε αλλοδαπό χρηματιστήριο και οι οποίες έχουν αποκτηθεί μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2012.»

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χορήγησης των κινήτρων, τις συνέπειες παραβίασης των όρων χορήγησής τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 1 και 3 του άρθρου 62 του Ν. 3982/11 (ΦΕΚ Α' 143).

ΠΟΛ. 1092/29-3-2012

**ΑΠΟΦΑΣΗ
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ,
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ,
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Το Τρίτο Μέρος του Ν. 3982/11 (ΦΕΚ Α' 143) και ειδικότερα τις παραγράφους 1, 3, 4 και 8 του άρθρου 62 αυτού.

2. Το άρθρο 90 του «Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ Α' 98).

3. Το Π.Δ. 27/96 (ΦΕΚ Α' 99) «Συγχωνεύσεις των Υπουργείων Τουρισμού, Βιομηχανίας Ενέργειας & Τεχνολογίας και Εμπορίου στο Υπουργείο Ανάπτυξης», το Π.Δ. 122/04 (ΦΕΚ Α' 85) «Ανασύσταση του Υπουργείου Τουρισμού» και το Π.Δ. 189/2009 «Καθορισμός και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων» (ΦΕΚ Α' 221).

4. Το Π.Δ. 185/2009 «Ανασύσταση του Υπουργείου Οικονομικών, συγχώνευση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών με τα Υπουργεία Ανάπτυξης και Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και μετονομασία του σε Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας» (ΦΕΚ Α' 213).

5. Το Π.Δ. 110/2011 (Α' 243) «Διορισμός Αντιπροέδρων της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».

6. Το Π.Δ. 65/2011 (ΦΕΚ Α' 147) «...Συγχώνευση των Υπουργείων Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.».

7. Την υπ' αριθ. Υ352/2011 (ΦΕΚ Β' 1603) Απόφαση του Πρωθυπουργού Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας Σωκράτη Ξυνίδαη».

8. Την αριθμ.Υ25/6-12-2011 (ΦΕΚ Β' 2792) απόφαση του Πρωθυπουργού σχετικά με την ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών Παντελή Οικονόμου.

9. Το Π.Δ. 229/1986 (ΦΕΚ Α' 96) «Σύσταση και Οργάνωση της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας» και το Π.Δ.396/1989 (ΦΕΚ Α' 172) «Οργανισμός της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

10. Το Π.Δ. 284/1988 (ΦΕΚ Α' 128) «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

11. Τον με αριθμό (ΕΚ) 800/2008 Κανονισμό της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2008 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά κατηγορία) (L 214/3-47)

12. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

Αποφασίζουμε

Άρθρο 1

**Απαλλαγή από φόρο μεταβίβασης
ακινήτων και δωρεάς**

1. Δικαιούχοι της απαλλαγής είναι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν εγκατασταθεί, πρόκειται να εγκατασταθούν ή να μετεγκατασταθούν εντός του Επιχειρηματικού Πάρκου, ΒΙΠΕ, ΒΕΠΕ, ΒΙΠΑ και ΒΙΟΠΑ και ασκούν ή πρόκειται να ασκήσουν επιχειρηματική δραστηριότητα της παρ. 1 του άρθρου 43 του Ν. 3982/ 2011.

2. Αντικείμενο της απαλλαγής είναι κάθε σύμβαση αγοραπωλησίας ή δωρεάς έκτασης κατά πλήρη κυριότητα ή κατ' επικαρπία που βρίσκεται εντός του Επιχειρηματικού Πάρκου καθώς επίσης και εντός ΒΙΠΕ, ΒΕΠΕ, ΒΙΠΑ και ΒΙΟΠΑ, όπως αυτά ορίζονται με τη διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 62 του Ν. 3982/2011.

3. Οι προϋποθέσεις χορήγησης της απαλλαγής είναι σωρευτικά οι ακόλουθες:

α) η μη περαιτέρω μεταβίβαση με οποιαδήποτε αιτία σε τρίτο ή η σύσταση δικαιώματος επι-

καρπίας υπέρ τρίτου επί της αποκτώμενης έκτασης, για πέντε (5) έτη από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης και

- β) η έκδοση άδειας λειτουργίας στην αποκτώμενη έκταση επιχειρηματικής δραστηριότητας της παρ. 1 του άρθρου 43 του Ν. 3982/2011 μέσα σε χρονικό διάστημα πέντε (5) ετών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης καθώς και η μη ανάκληση αυτής μέσα σε χρονικό διάστημα πέντε (5) ετών από την ημερομηνία έκδοσής της.

4. Για τη χορήγηση της απαλλαγής, μαζί με την υποβαλλόμενη δήλωση φόρου μεταβίβασης ή δωρεάς κατά περίπτωση συνυποβάλλονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- α) τοπογραφικό διάγραμμα με επ' αυτού δήλωση από ιδιώτη μηχανικό κατ' αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 651/1977 και Ν. 1337/1983 ότι η αποκτώμενη έκταση βρίσκεται μέσα σε Επιχειρηματικό Πάρκο, ΒΙΠΕ, ΒΕΠΕ, ΒΙΠΑ ή ΒΙΟΠΑ και
- β) υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου της απαλλαγής ότι δε θα μεταβιβάσει με οποιαδήποτε αιτία ούτε θα συστήσει δικαίωμα επικαρπίας επί της αποκτώμενης έκτασης, πριν την παρέλευση πενταετίας από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης καθώς επίσης ότι θα λειτουργήσει σε αυτήν επιχειρηματική δραστηριότητα κατά την έννοια της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου για πέντε (5) έτη τουλάχιστον από την ημερομηνία έκδοσης της άδειας λειτουργίας.

5. Σε περίπτωση μη τήρησης των προϋποθέσεων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, αίρεται η χορηγηθείσα φορολογική απαλλαγή και ο δικαιούχος υποχρεούται, πριν τη μεταβίβαση ή τη σύσταση δικαιώματος επικαρπίας επί της αποκτώμενης έκτασης ή εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από την ανάκληση της άδειας λειτουργίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας ή από την παρέλευση άπρακτου του χρονικού διαστήματος των πέντε (5) ετών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, χωρίς να εκδοθεί η άδεια λειτουργίας που προβλέπεται στην περίπτωση β' της παραγράφου 3 του παρόντος, σε υποβολή δήλωσης και καταβολή

εφάπαξ του φόρου μεταβίβασης ή δωρεάς, κατά περίπτωση, που αναλογεί στην αξία του ακινήτου. Ο φόρος υπολογίζεται με βάση την αξία του ακινήτου κατά το χρόνο άρσης της απαλλαγής ως ανωτέρω, με εφαρμογή των συντελεστών που ίσχυαν κατά το χρόνο χορήγησης της απαλλαγής, εκτός εάν ο φόρος που αναλογεί στην αξία του ακινήτου του χρόνου χορήγησης της απαλλαγής είναι μεγαλύτερος, οπότε καταβάλλεται ο μεγαλύτερος αυτός φόρος.

Άρθρο 2

Απαλλαγή από φόρο εισοδήματος

1. Δικαιούχοι του εν λόγω κινήτρου δύνανται να είναι επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα του δευτέρου μέρους του Ν. 3982/2011, οι οποίες μετεγκαθιστούν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα σε Επιχειρηματικά Πάρκα, ΒΕΠΕ, ΒΙΠΕ, ΒΙΠΑ και ΒΙΟΠΑ, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή με την οποία λειτουργούν.

2. Η υπεραξία που προκύπτει από την πώληση ακινήτων και λοιπών εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων της προηγούμενης παραγράφου, οι οποίες μετεγκαθίστανται στις παραπάνω περιοχές, απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος κατά το μέρος που αντιστοιχεί στο κόστος μετεγκατάστασής τους. Στο κόστος μετεγκατάστασης δεν περιλαμβάνεται το κόστος αγοράς νέων πάγιων στοιχείων. Η απαλλαγή αυτή χορηγείται με την προϋπόθεση ότι το ποσό της προκύπτουσας υπεραξίας θα εμφανισθεί σε ιδιαίτερο λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή της επιχείρησης και την κατηγορία των βιβλίων του Κ.Β.Σ. που τηρούν.

3. Σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης του πιο πάνω αποθεματικού, αυτό υπόκειται σε φορολογία ως ακολούθως:

- α) Για τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 101 του Ν. 2238/1994 (ΦΕΚ Α' 151), με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 106 του ίδιου νόμου.
- β) Για τα πρόσωπα της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του Ν. 2238/1994, με το συντελεστή που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του ίδιου νόμου. Για την καταβολή

του οφειλόμενου φόρου υποβάλλεται ιδιαίτερη δήλωση μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου μήνα από αυτόν εντός του οποίου λαμβάνεται η απόφαση από το αρμόδιο όργανο για διανομή ή κεφαλαιοποίηση του αποθεματικού.

Ο φόρος που προκύπτει καταβάλλεται σε τρεις (3) ίσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη ταυτόχρονα με την υποβολή της δήλωσης, οι δε υπόλοιπες δύο μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των δύο (2) επόμενων, από την υποβολή της δήλωσης, μηνών.

γ) Για τις ατομικές επιχειρήσεις, το διανεμόμενο ή κεφαλαιοποιούμενο αποθεματικό προστίθεται στα κέρδη της επιχείρησης στη χρήση εντός της οποίας πραγματοποιήθηκε η διανομή ή κεφαλαιοποίηση του αποθεματικού.

4. Σε περίπτωση που η επιχείρηση παύει τη δραστηριότητά της εντός του Επιχειρηματικού Πάρκου ΒΙΠΕ, ΒΕΠΕ, ΒΙΠΑ και ΒΙΟΠΑ πριν την πάροδο πέντε (5) ετών από τη μετεγκατάστασή της, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των περιπτώσεων β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου, ενώ για τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 101 του Ν. 2238/1994 το αφορολόγητο αποθεματικό φορολογείται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 106 του ίδιου νόμου, στη χρήση εντός της οποίας έπαυσε η επιχείρηση τις δραστηριότητές της.

Άρθρο 3 Εξαιρέσεις

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 1 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού 800/2008, στο καθεστώς ενισχύσεων του οποίου υπάγεται ο Ν. 3982/2011, οι προβλεπόμενες στο άρθρο 62 φοροαπαλλαγές δεν εφαρμόζονται προς ενίσχυση δραστηριοτήτων:

- α) στον τομέα του άνθρακα, με εξαίρεση τις ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση, τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία και τις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος,
- β) στον τομέα του χάλυβα,
- γ) στον τομέα της ναυπηγίας και
- δ) στον τομέα των συνθετικών ινών.

Άρθρο 4 Έναρξη ισχύος

Η απόφαση αυτή θα δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η ισχύς της αρχίζει από τη δημοσίευσή της.

Ο αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών,
Ανάπτυξης
Παντελής Οικονόμου

Ο αναπληρωτής Υπουργός
Ανταγωνιστικότητας και ναυτιλίας
Σωκράτης Ξυνίδης

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του άρθρου 5 του ν. 4038/2012, α) Η Β1/47883/4534/2010 υ.α. (ΦΕΚ Β' 1644-ΑΔΑ 4ΙΞΨ1-Ξ), β) Η Β1/47832/4533/11-10-2010 εγκύκλιος (ΑΔΑ 4ΙΚ81-6), γ) Β1/53534/5213/19-11-2010 εγκύκλιος (ΑΔΑ 4Ι0Β1-Σ).

Εγκ. υπ' αριθ. Β1/8535/980/16-3-2012

Υπουργ. Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων

Σας αποστέλλεται απόσπασμα του Φ.Ε.Κ. 14/Α'2-2-2012 στο οποίο δημοσιεύθηκε ο νόμος υπ' αριθμ. 4038/2012 «Επείγουσες ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012 – 2015». Με το άρθρο 5 του νόμου επέρχονται τροποποιήσεις στο ισχύον μέχρι σήμερα πλαίσιο που διέπει τις εμπορευματικές μεταφορές με φορτηγά δημόσιας χρήσης και ιδίως την ίδρυση και λειτουργία των μεταφορικών επιχειρήσεων

Α. Νομική μορφή των μεταφορικών επιχειρήσεων.

Από την έναρξη ισχύος του νόμου, οι μεταφορικές επιχειρήσεις μπορούν να είναι είτε φυσικά πρόσωπα είτε εταιρίες του εμπορικού νόμου. Οι μεταφορικές επιχειρήσεις άλλης νομικής μορφής που λειτουργούσαν κατά την έναρξη ισχύος του ν. 3887/2010 (π.χ. ΙΜΕ –ΕΠΕ) εξακολουθούν να λειτουργούν με την ίδια νομική μορφή μέχρι 27-1-2022 σύμφωνα με τις παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 14 του ν. 3887/2010 όπως ισχύει. Σημειώνεται ότι από την έναρξη ισχύος του ν. 3887/2010 η ίδρυση νέων ΙΜΕ-ΕΠΕ δεν είναι δυνατή, καθόσον οι διατάξεις που προέβλεπαν τη σύστασή τους (ν. 383/76) έχουν καταργηθεί με το άρθρο 15 του ν. 3887/2010. Επίσης, δεν είναι δυνατή η ένταξη σε ΙΜΕ-ΕΠΕ Φ.Δ.Χ. ιδιοκτησίας μεταφορέων που εισηλθαν στο επάγγελμα μετά την ισχύ του ν. 3887/2010.

Β. Κατάργηση της ειδικής εισφοράς της παραγράφου 7 του άρθρου 14 και έκδοση Άδειας Οδικών Μεταφορών.

Με το άρθρο 5 του ν. 4038/2012 τροποποιείται η παράγραφος 1 του άρθρου 14 του ν. 3887/2010 και επέρχεται σύντμηση της μεταβατικής περιόδου, η οποία έληξε την 27η Ιανουαρίου 2012. Ως

εκ τούτου και σε συνδυασμό με τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 5 του ν. 3887/2010, από την ημερομηνία αυτή, εκδίδεται Άδεια Οδικών Μεταφορών (Α.Ο.Μ.). Η άδεια αυτή διαφέρει από την άδεια άσκησης επαγγέλματος οδικού μεταφορέα εμπορευμάτων («άδεια οδικού μεταφορέα»), η έκδοση της οποίας είναι προαπαιτούμενο για την έκδοση της Α.Ο.Μ. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3887/2010, η Α.Ο.Μ. χορηγείται στην επιχείρηση και της επιτρέπει να εκτελεί δημόσιες οδικές εμπορευματικές μεταφορές.

Συνεπώς, η Α.Ο.Μ. χορηγείται στις νέες επιχειρήσεις (φυσικά πρόσωπα ή εταιρίες) οι οποίες εισέρχονται στο επάγγελμα από την 27η Ιανουαρίου 2012 και μετά και θέτουν σε κυκλοφορία φορτηγό το οποίο θα διενεργεί μεταφορές για λογαριασμό τρίτων (Φ.Δ.Χ.) είτε με τη διαδικασία των άρθρων 4 και 5 του ν. 3887/2010 (αρχική χορήγηση Φ.Δ.Χ.), είτε κατόπιν μεταβίβασης. Επίσης, χορηγείται σε ήδη λειτουργούσες μεταφορικές επιχειρήσεις οι οποίες θέτουν σε κυκλοφορία νέο ΦΔΧ αυτοκίνητο με τη διαδικασία των άρθρων 4 και 5 του ν. 3887/2010.

Για τη χορήγηση αδειών κυκλοφορίας νέων ΦΔΧ αυτοκινήτων, οι ενδιαφερόμενες μεταφορικές επιχειρήσεις καταβάλλουν αντί της προβλεπόμενης στην παράγραφο 7 του άρθρου 14 ειδικής εφάπαξ υπέρ του δημοσίου εισφοράς, ειδική εισφορά, η οποία δεν ξεπερνά το διοικητικό κόστος αδειοδότησης. Η εισφορά αυτή, καθορίστηκε με την Β1/7357/786/2012 (ΦΕΚ 249 Β') κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, στο ποσό των 1000 ευρώ για την έκδοση Α.Ο.Μ. και 500 ευρώ για τη χορήγηση αδειών κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ. Επισημαίνεται, ότι η κατάργηση της ειδικής εισφοράς της παραγράφου 7 του άρθρου 14 έχει ως αποτέλεσμα τον μηδενισμό της άυλης υπεραξίας των αδειών Φ.Δ.Χ κατά την αποτίμηση του εισφερόμενου κεφαλαίου στις συνιστώμενες μεταφορικές εταιρίες (παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 3887/2010).

Η Α.Ο.Μ. εκδίδεται από τη Διεύθυνση Εμπορευματικών Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων με την υποβολή αίτησης, με πλήρη στοιχεία της μεταφορικής επιχείρησης συνοδευόμενης από τα εξής δικαιολογητικά:

1. α) Νομίμως επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του καταστατικού για την εταιρία. Ειδικά για εται-

ρείες τύπου ΑΕ και ΕΠΕ, το ΦΕΚ δημοσίευσης του καταστατικού, ΦΕΚ δημοσίευσης τυχόν τροποποιήσεων αρχικού καταστατικού της εταιρίας καθώς και ΦΕΚ κωδικοποίησης του καταστατικού, αν υπάρχει.

- β) Για εταιρείες τύπου ΟΕ και ΕΕ, νομίμως επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του καταστατικού και πιστοποιητικό περί μη τροποποίησης καταστατικού από το αρμόδιο Πρωτοδικείο.
- γ) Έγγραφο διορισμού του νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας
- δ) Σε περίπτωση που η αίτηση υποβάλλεται μέσω αντιπροσώπου, εξουσιοδότηση του αντιπροσώπου από το φυσικό πρόσωπο ή το νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας, με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του.

2. Φωτοαντίγραφο της άδειας άσκησης επαγγέλματος οδικού μεταφορέα σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1071/2009 (υποβάλλεται αντί των δικαιολογητικών γ', δ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3887/2010 όπως ισχύει), που έχει επικυρωθεί νομίμως εντός των 30 ημερών πριν την υποβολή της αίτησης.

3. Βεβαίωση της Δ.Ο.Υ. για την καταβολή της εισφοράς (1000 ευρώ) του άρθρου 1 της Β1/735-7/786/2012 κ.υ.α. (ΦΕΚ Β' 249)

4. Υπεύθυνη δήλωση του φυσικού προσώπου ή του νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας στην οποία δηλώνονται τα απαραίτητα στοιχεία για τη διεκπεραίωση της αίτησης και την αυτεπάγγελτη υπηρεσιακή αναζήτηση δικαιολογητικών.

Η Α.Ο.Μ. εκδίδεται εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης πλήρους φακέλου δικαιολογητικών. Επισημαίνεται, ότι η χορήγηση Α.Ο.Μ. γίνεται προς φυσικά πρόσωπα που είναι έλληνες υπήκοοι ή υπήκοοι κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΕΟΧ (Ελβετία, Νορβηγία, Λιχτενστάιν), ή σε εταιρίες που έχουν έδρα σε αυτές τις χώρες και εγκατάσταση στην Ελλάδα. Η χορήγηση Α.Ο.Μ. σε φυσικά πρόσωπα υπηκόους τρίτων χωρών ή σε εταιρίες τρίτων χωρών είναι δυνατή σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 2 του νόμου μόνον εφ' όσον έχει συναφθεί διμερής συμφωνία οδικών εμπορευματικών μεταφορών ή οικονομικής συνεργασίας μεταξύ της Ελλάδας και αυτής της τρίτης χώρας, στην οποία να προβλέπεται ρητά η δυνατότητα των Ελλήνων υπηκόων και εταιρειών να ασκούν τη δραστηριότητα των οδικών εμπορευ-

ματικών μεταφορών στο έδαφος του άλλου κράτους (αμοιβαιότητα, σχετ. παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3887/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 4038/2012).

Για τη θέση σε κυκλοφορία νέων Φ.Δ.Χ. με τη διαδικασία των άρθρων 4 και 5 του ν. 3887/2010 (αρχική χορήγηση) απαιτείται να έχει εκδοθεί προηγουμένως η Α.Ο.Μ. στο όνομα της μεταφορικής επιχείρησης. Επίσης, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 5 η εισφορά για την έκδοση της Α.Ο.Μ. είναι ανάλογη του αριθμού των ΦΔΧ που θα τεθούν σε κυκλοφορία. Συνεπώς, απαιτείται η καταβολή εισφοράς υπέρ του δημοσίου για κάθε ΦΔΧ που τίθεται σε κυκλοφορία με τη διαδικασία αυτή. Η βεβαίωση καταβολής της εισφοράς για το Φ.Δ.Χ. υποβάλλεται κατά την έκδοση άδειας κυκλοφορίας ΦΔΧ στην αρμόδια διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών των Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας. Το ύψος της εισφοράς καθορίστηκε με το άρθρο 2 της Β1/7357/786/2012 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων στο ποσό των 500 ευρώ ανά Φ.Δ.Χ.

Για την έναρξη της έκδοσης Α.Ο.Μ. απαιτείται η έκδοση της απόφασης του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων με την οποία καθορίζεται το ύψος και ο τρόπος απόδειξης της οικονομικής επιφάνειας σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 5 του ν. 3887/2010 όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4038/2012.

Γ. Έκδοση άδειας άσκησης επαγγέλματος οδικού μεταφορέα μετά την ισχύ του ν. 4038/2012.

Με το άρθρο 5 του ν. 4038/2012 τροποποιήθηκε το άρθρο 5 του ν. 3887/2010 το οποίο προβλέπει ότι για την έκδοση της Α.Ο.Μ. τα δικαιολογητικά απόδειξης της οικονομικής επιφάνειας καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων. Επειδή, όπως αναφέρθηκε, η έκδοση της άδειας άσκησης επαγγέλματος και συνεπώς η απόδειξη της οικονομικής επιφάνειας είναι προαπαιτούμενο για την έκδοση της ΑΟΜ, τα δικαιολογητικά αυτά υποβάλλονται στη Διεύθυνση Μεταφορών της Περιφέρειας κατά την έκδοση της άδειας άσκησης επαγγέλματος και για κάθε επόμενο ΦΔΧ πέραν του πρώτου, κατά την έκδοση άδειας κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ. Ο τρόπος αυτός απόδειξης της οικονομικής επιφάνειας ισχύει για τις μεταφορικές επιχειρήσεις

που εισέρχονται στο επάγγελμα μετά την 27η Ιανουαρίου 2012 και οι οποίες, όπως αναφέρθηκε, υποχρεούνται σε έκδοση Α.Ο.Μ και για τις μεταφορικές επιχειρήσεις που λειτουργούσαν ήδη κατά την παραπάνω ημερομηνία εφόσον υποχρεούνται σε έκδοση Α.Ο.Μ. σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην πρώτη παράγραφο του Β του παρόντος (θέτουν σε κυκλοφορία Φ.Δ.Χ. με τη διαδικασία των άρθρων 4 και 5 του ν. 3887/2010, αρχική χορήγηση). Επί του εντύπου της άδειας άσκησης επαγγέλματος, όταν η απόδειξη της οικονομικής επιφάνειας γίνεται σύμφωνα με την ανωτέρω αναφερόμενη απόφαση, τίθεται σημείωση «Η κατάλληλη οικονομική επιφάνεια αποδείχθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της υ.α...», η οποία υπογράφεται και σφραγίζεται από την υπηρεσία.

Δ. Έκδοση άδειας κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω για την έκδοση άδειας κυκλοφορίας ΦΔΧ στο όνομα μεταφορικών επιχειρήσεων που θέτουν σε κυκλοφορία ΦΔΧ με τη διαδικασία του άρθρων 4 και 5 του ν. 3887/2010 (αρχική χορήγηση) απαιτείται, πέραν της άδειας άσκησης επαγγέλματος οδικού μεταφορέα καθώς και δικαιολογητικών που απαιτούνται από άλλες διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας (π.χ. για την καταλληλότητα του οχήματος από τεχνικής πλευράς), η υποβολή στη Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφέρειας των εξής δικαιολογητικών:

- α) Φωτοαντιγράφου της Α.Ο.Μ. (Η υπηρεσία ελέγχει τα αναγραφόμενα στο φωτοαντίγραφο στοιχεία, μέσω του ΑΔΑ, με βάση την απόφαση χορήγησης Α.Ο.Μ. όπως αυτή αναρτήθηκε στο Πρόγραμμα «Διαύγεια»).
- β) Απόδειξης της κατάλληλης οικονομικής επιφάνειας για το ΦΔΧ σύμφωνα με το σημείο δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 3887/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 4038/2010.
- γ) Βεβαίωση της καταβολής εισφοράς υπέρ δημοσίου για κάθε ΦΔΧ (500 ευρώ)
- δ) Απόδειξης των χώρων στάθμευσης σύμφωνα με το οριζόμενα στο κεφάλαιο Γ' της υ.α. Β1/ 47-833/4534/2010 (ΦΕΚ Β' 1644).

Τα παραπάνω δικαιολογητικά απαιτούνται τόσο για τις νέες επιχειρήσεις όσο και για τις ήδη λειτουργούσες που θέτουν σε κυκλοφορία Φ.Δ.Χ. με τη διαδικασία των άρθρων 4 και 5 του ν. 3887/2010.

Επίσης τα δικαιολογητικά αυτά, πλην του αποδεικτικού καταβολής εισφοράς υπέρ του δημοσίου για το Φ.Δ.Χ., απαιτούνται και στην περίπτωση που το Φ.Δ.Χ. τίθεται στη διάθεση της μεταφορικής επιχείρησης του ν. 3887/2010 με μίσθωση οχήματος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις «περί μίσθωσης φορτηγών χωρίς οδηγό στις οδικές εμπορευματικές μεταφορές», κατά τη θεώρηση του μισθωτηρίου από την αρμόδια Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών των Περιφερειακών Ενοτήτων.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 4, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4038/2012, οι άδειες κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ. χορηγούνται αποκλειστικά για φορτηγά τα οποία εμπίπτουν στην κατηγορία EURO V ή μεταγενέστερων οδηγιών που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων και δεν επιτρέπεται η αντικατάστασή τους με άλλα φορτηγά μεγαλύτερου ή μικρότερου μικτού βάρους.

Διευκρινίζεται ότι οι παραπάνω περιορισμοί αναφορικά με την κατηγορία του φορτηγού και τη δυνατότητα αντικατάστασης των Φ.Δ.Χ. με άλλα αυτοκίνητα μικρότερου ή μεγαλύτερου μικτού βάρους αφορά μόνο στα Φ.Δ.Χ. αυτοκίνητα που τίθενται σε κυκλοφορία σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του ν. 3887/2010. Τα Φ.Δ.Χ. αυτοκίνητα που κυκλοφορούν κατά την έναρξη ισχύος του ν. 3887/2010 μπορούν να αντικαθίστανται με άλλα μικρότερου ή μεγαλύτερου μικτού βάρους (σχετ. η παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3887/2010 και εγκύκλιος Β1/53534/5213/19-10-2010).

Ε. Μεταβίβαση Φ.Δ.Χ.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 3887/2010 είναι δυνατή η μεταβίβαση τόσο των Φ.Δ.Χ. που κυκλοφορούν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 3887/2010 όσο και των Φ.Δ.Χ. που κυκλοφόρησαν μετά, συνεισώς και των Φ.Δ.Χ. που τίθενται σε κυκλοφορία σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του ν. 3887/2010. Οι μεταφορικές επιχειρήσεις - κάτοχοι Α.Ο.Μ. σύμφωνα με τα ανωτέρω, μπορούν να θέσουν σε κυκλοφορία Φ.Δ.Χ. είτε με τη διαδικασία του άρθρων 4 και 5 του ν. 3887/2010 είτε μετά από μεταβίβαση Φ.Δ.Χ.. Τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά στην τελευταία περίπτωση (έκδοσης αδειών κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ. κατόπιν μεταβίβασης) είναι τα αναφερόμενα στο Δ εκτός της βεβαίωσης καταβολής εισφοράς υπέρ δημοσίου για το Φ.Δ.Χ.).

Οι μεταφορικές επιχειρήσεις που λειτουργούν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 3887/2010 χωρίς να διαθέτουν Α.Ο.Μ. μπορούν να αποκτούν Φ.Δ.Χ. μόνο κατόπιν μεταβίβασης σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα ισχύοντα. Σημειώνεται, ότι στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται η απόδειξη της ύπαρξης χώρων στάθμευσης κατά την έκδοση της άδειας κυκλοφορίας (σχετ. η Β1/ 53534/5213/19-11-2010 εγκύκλιος).

ΣΤ. Συνολική διαδικασία για την έκδοση άδειας Φ.Δ.Χ. (αρχική χορήγηση).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η διαδικασία για την έκδοση άδειας κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ. σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του ν. 3887/2010 έχει συνολικά ως εξής:

1. Έκδοση άδειας άσκησης επαγγέλματος από την αρμόδια Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφερειακής Ενότητας της χώρας.

2. Χορήγηση Α.Ο.Μ. από τη Διεύθυνση Οδικών Εμπορευματικών Μεταφορών του ΥΠΥΜΕΔΙ σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Β.

3. Έκδοση άδειας κυκλοφορίας από την αρμόδια Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφερειακής Ενότητας της χώρας, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Δ.

Ζ. Βεβαίωση λειτουργίας.

Για την έκδοση άδειας κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ. με τη διαδικασία των άρθρων 4 και 5 του ν. 3887/2010 απαιτείται η καταχώριση των στοιχείων της επιχείρησης στο ON-LINE σύστημα από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών των Περιφερειακών Ενότητων. Επίσης κατά την έκδοση νέας άδειας κυκλοφορίας ή κατά τη θεώρηση του μισθωτηρίου Φ.Δ.Χ. εκδίδεται μηχανογραφικά από την αρμόδια διεύθυνση η «Βεβαίωση λειτουργίας μεταφορικής επιχείρησης του ν. 3887/2010», η οποία απεικονίζει την κατάσταση της επιχείρησης αναφορικά με τα διαθέσιμα Φ.Δ.Χ.. Η βεβαίωση αυτή εκδίδεται: α) για τις νέες επιχειρήσεις του ν. 3887/2010 κατά την έκδοση της πρώτης άδειας κυκλοφορίας είτε από μεταβίβαση είτε με αρχική χορήγηση β) για τις ήδη λειτουργούσες μεταφορικές επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις του ν. 3887/2010 (φυσικά πρόσωπα ή εταιρίες της περίπτωσης α' της παραγράφου 7 του άρθρου 2 του ν. 3887/2010 όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4038/2012 που διαθέτουν χώρους στάθμευσης για το σύνολο των Φ.Δ.Χ.). Η

καταχώριση των μεταφορικών επιχειρήσεων και η έκδοση της βεβαίωσης λειτουργίας γίνεται σύμφωνα με τις οδηγίες που θα αποσταλούν από τη Διεύθυνση Οργάνωσης και Πληροφορικής του Υπουργείου. Η βεβαίωση λειτουργίας επανεκδίδεται σε κάθε μεταβολή των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτήν. Επί του εντύπου της βεβαίωσης λειτουργίας που εκδίδεται στο όνομα μεταφορικών επιχειρήσεων οι οποίες διαθέτουν Α.Ο.Μ. σημειώνεται ο αριθμός Α.Ο.Μ. και η ημερομηνία έκδοσης Α.Ο.Μ. Η σημείωση αυτή υπογράφεται και σφραγίζεται από την υπηρεσία.

Η. Κατηγορίες μεταφορών με Φ.Δ.Χ.

Με την παράγραφο 4 του άρθρου 5 του ν. 4038/2012 τροποποιείται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 2 ν. 3887/2010 και παρέχεται το δικαίωμα διενέργειας με το ίδιο φορτηγό τόσο εθνικών όσο και διεθνών μεταφορών, υπό την προϋπόθεση ότι οι μεταφορείς διαθέτουν την κατάλληλη άδεια άσκησης επαγγέλματος οδικού μεταφορέα. Οι μεταφορείς που έχουν εισέλθει στο επάγγελμα πριν την έναρξη της εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) 1071/2009 και διαθέτουν άδεια άσκησης επαγγέλματος εθνικών μεταφορών θα πρέπει να τροποποιήσουν την άδεια αυτή εφόσον διαθέτουν Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Επάρκειας (ΠΕΕ) εθνικών και διεθνών μεταφορών και επιθυμούν τη δραστηριοποίηση και στα δύο είδη μεταφορών. Μεταφορείς που κατέχουν άδεια άσκησης επαγγέλματος για εθνικές και διεθνείς μεταφορές καλύπτουν την προϋπόθεση της επαγγελματικής επάρκειας για τη δραστηριοποίηση παράλληλα και στα δύο είδη μεταφορών. Οι άδειες άσκησης επαγγέλματος που θα εκδοθούν βάσει ΠΕΕ του Κανονισμού 1071/2009 πληρούν την προϋπόθεση της επαγγελματικής επάρκειας για τις εθνικές και διεθνείς μεταφορές.

Στις άδειες κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ. μεταφορικών επιχειρήσεων οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις δραστηριοποίησης στις εθνικές και διεθνείς μεταφορές, σύμφωνα με την άδεια άσκησης επαγγέλματος, αναγράφεται στο πεδίο των Παρατηρήσεων «Εθνικές και Διεθνείς Μεταφορές» υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται και οι λοιπές προϋποθέσεις της ισχύουσας νομοθεσίας για τη διενέργεια διεθνών μεταφορών (π.χ. για τις μεταφορές ευπαθών προϊόντων προϋποθέσεις της Συμφωνίας

ΑΤΡ). Οι άδειες κυκλοφορίας των Φ.Δ.Χ. διεθνών μεταφορών, εφόσον έχουν εκδοθεί βάσει ΠΕΕ εθνικών και διεθνών μεταφορών, δεν απαιτείται να αντικατασταθούν με νέες καθώς η ένδειξη διεθνών μεταφορών στο έντυπο της άδειας κυκλοφορίας υποδηλώνει το δικαίωμα διενέργειας εθνικών και διεθνών μεταφορών (άρθρο 2 παρ. 6 του ν.3887/2010). Ωστόσο σε περίπτωση αντικατάστασης του εντύπου της άδειας κυκλοφορίας για οποιονδήποτε λόγο θα αναγραφεί η νέα ένδειξη «Εθνικές και Διεθνείς Μεταφορές». Οι άδειες κυκλοφορίας Φ.Δ.Χ. εθνικών μεταφορών απαιτείται να αντικατασταθούν με νέες στις οποίες θα αναγράφεται στο πεδίο των Παρατηρήσεων «Εθνικές και Διεθνείς Μεταφορές», εφόσον η μεταφορική επιχείρηση πρόκειται να δραστηριοποιηθεί και στις διεθνείς μεταφορές και διαθέτει κατάλληλο ΠΕΕ σύμφωνα με τα ανωτέρω. Επισημαίνεται, ότι οι μεταφορικές επιχειρήσεις που ήδη λειτουργούν κατά την 27η Ιανουαρίου 2012 δεν υποχρεούνται σε έκδοση Α.Ο.Μ. προκειμένου να αντικαταστήσουν τις άδειες κυκλοφορίας των Φ.Δ.Χ. και να επεκτείνουν το μεταφορικό έργο αυτών.

Ομοίως, οι μεταφορείς νομαρχιακών μεταφορών προκειμένου να αποκτήσουν το δικαίωμα διενέργειας εθνικών ή εθνικών και διεθνών μεταφορών απαιτείται να διαθέτουν κατάλληλη άδεια άσκησης επαγγέλματος και να αντικαταστήσουν το έντυπο της άδειας κυκλοφορίας, ώστε στο σχετικό πεδίο να αναγραφεί «Εθνικές Μεταφορές» ή «Εθνικές και Διεθνείς Μεταφορές». Σημειώνεται ότι από την 27η Ιανουαρίου 2012 τα είδη οδικών εμπορευματικών μεταφορών είναι δύο (Εθνικές και Διεθνείς), συνεπώς οι μεταφορείς που διαθέτουν Φ.Δ.Χ. νομαρχιακών μεταφορών θα πρέπει άμεσα να προσαρμοστούν στις διατάξεις του νέου νόμου αντικαθιστώντας τα έντυπα των αδειών κυκλοφορίας των Φ.Δ.Χ.

Η απαίτηση αυτή ισχύει και για τις ήδη λειτουργούσες μεταφορικές επιχειρήσεις που είχαν εξαιρεθεί από την υποχρέωση έκδοσης άδειας άσκησης επαγγέλματος σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 346/2001 ή προγενέστερων αυτού (μεταφορείς νομαρχιακών μεταφορών με Φ.Δ.Χ. μικτού βάρους μέχρι 6 τόνους ή μεταφορείς βυτιοφόρων λυμάτων). Επειδή, όπως αναφέρθηκε, για την προσαρμογή στο νέο νόμο απαιτείται η έκδοση της άδειας άσκησης

επαγγέλματος, παρέχεται προθεσμία ενός χρόνου (μέχρι 27-1-2013) προκειμένου να αντικατασταθούν οι άδειες κυκλοφορίας νομαρχιακών Φ.Δ.Χ. Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 1 του Κανονισμού 1071/2009 οι διατάξεις του Κανονισμού δεν εφαρμόζονται στις μεταφορικές επιχειρήσεις που ασκούν το επάγγελμα του οδικού μεταφορέα εμπορευμάτων αποκλειστικά και μόνο με μηχανοκίνητα οχήματα ή συνδυασμούς οχημάτων των οποίων η μέγιστη επιτρεπόμενη μικτή μάζα δεν υπερβαίνει του 3,5 τόνους, εκτός αν η εθνική νομοθεσία ρυθμίζει το θέμα με διαφορετικό τρόπο. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3887/2010 (άρθρα 2 και 5) η απόδειξη της πλήρωσης των προϋποθέσεων του Κανονισμού 1071/2009 απαιτείται για την έκδοση της Α.Ο.Μ., ανεξαρτήτως της μέγιστης αποδεκτής μάζας φορτωμένου οχήματος (ΜΑΜΦΟ, παλαιότερα μικτού βάρους) των χρησιμοποιούμενων Φ.Δ.Χ., συνεπώς η έκδοση της άδειας άσκησης επαγγέλματος απαιτείται για όλες τις μεταφορικές επιχειρήσεις οδικών εμπορευματικών μεταφορών.

Θ. Άρση περιορισμών στην μετατροπή των Φ.Δ.Χ.

Σύμφωνα με τις παραγράφους 4, 5 και 6 του άρθρου 14 του ν.3887/2010 σε συνδυασμό με την παράγραφο 6 του άρθρου 2 του ν. 3887/2010 από την 27η Ιανουαρίου 2012 οι μεταφορές με Φ.Δ.Χ. διακρίνονται σε Εθνικές και Διεθνείς, ενώ οι Νομαρχιακές και Ειδικές μεταφορές καυσίμων που προβλέπονταν για την μεταβατική περίοδο παύουν να υφίστανται ως ξεχωριστή κατηγορία μεταφορών.

Εξάλλου, παύει η απαγόρευση της δραστηριοποίησης φυσικών προσώπων - μεταφορέων στις διεθνείς μεταφορές, η οποία προβλεπόταν στο άρθρο 16 της Φ/205/68/1/83 υ.α. (ΦΕΚ Β' 220). Ιεucrκρινίζεται ότι σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του ν. 3887/2010, οι διεθνείς μεταφορές διενεργούνται με Φ.Δ.Χ. μικτού βάρους άνω των 3,5 τόνων.

Επισημαίνεται, ότι οι κατηγορίες Φ.Δ.Χ. με βάση τον «τύπο αμάξης» και τα μεταφερόμενα είδη, σύμφωνα με τις διατάξεις της Ε-118000/3370/1970 υ.α καθώς και οι σχετικές αναγραφές επί του εντύπου της άδειας κυκλοφορίας εξακολουθούν να ισχύουν. Η αλλαγή κατηγορίας, όπως αναφέρθηκε, επιτρέπεται, εφόσον πληρούνται για την επιχείρηση και το όχημα οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα νομοθεσία προϋποθέσεις.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ

Με την από 3-4-2012 απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου, εγκρίθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 284/1993 (Φ.Ε.Κ. 123/27.7.1993, τ. Α'), η τροποποίηση του άρθρου 3 του καταστατικού της εταιρείας με την επωνυμία «ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΔΗΣ – ΙΩΑΝΝΑ ΚΛΙΚΙΖΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ», που αφορούν αντίστοιχα στην επωνυμία, συμμετοχή – εισφορές – διανομή – προείσπραξη κερδών και διοίκηση – εκπροσώπηση – διαχείριση, και η κωδικοποίηση του καταστατικού της εταιρείας «ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΔΗΣ – ΙΩΑΝΝΑ ΚΛΙΚΙΖΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ», η οποία μετά την είσοδο σε αυτήν της συμβολαιογράφου Αθηνών Γαρυφαλιάς Καρρά φέρει την επωνυμία «ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΔΗΣ – ΙΩΑΝΝΑ ΚΛΙΚΙΖΟΥ – ΓΑΡΥΦΑΛΙΑ ΚΑΡΡΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ».

Η τροποποίηση έχει ως εξής:

«ΑΡΘΡΟ 2ο ΕΠΩΝΥΜΙΑ

Επωνυμία της εταιρείας θα είναι «ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΔΗΣ – ΙΩΑΝΝΑ ΚΛΙΚΙΖΟΥ – ΓΑΡΥΦΑΛΙΑ ΚΑΡΡΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ».

ΑΡΘΡΟ 6ο

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ – ΕΙΣΦΟΡΕΣ – ΔΙΑΝΟΜΗ – ΠΡΟΕΙΣΠΡΑΞΗ ΚΕΡΔΩΝ

Α. Οι εισφορές των εταίρων συνίστανται στην παροχή των υπηρεσιών τους ως συμβολαιογράφων.

Β. Οι εταίροι-ιδρυτικά μέλη εισέφεραν στην εταιρεία ο καθένας τον πάγιο εξοπλισμό τους, όπως αυτά (πάγια) προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία καθενός των εταίρων. Οι εταίροι υποχρεούνται στη χρήση των Ι.Χ. επιβατικών αυτοκινήτων τους για τις ανάγκες της εταιρείας.

Γ. Η συμμετοχή των εταίρων στα καθαρά κέρδη και τις ζημιές της εταιρείας ορίζεται σε ποσοστό ενενήντα δύο τοις εκατόν (92%) για τον εκ των εταίρων Σταμάτη Καταπόδη του Στεφάνου, πέντε τοις εκατόν (5%) για την εκ των εταίρων Γαρυφαλιά Καρρά του Θεμιστοκλή και τρία τοις εκατόν (3%) για τον εκ των εταίρων Ιωάννα Κλικίζου του Δημητρίου. Τα κέρδη της εταιρείας είναι αυτά. Που απομένουν μετά την αφαίρεση από τα έσοδα, κάθε εί-

δους εξόδων και δαπανών για τη λειτουργία της εταιρείας. Αυτά μοιράζονται στους εταίρους στο τέλος κάθε έτους και το αργότερο μέχρι την 15η Ιανουαρίου του επομένου έτους. Οι εταίροι δικαιούνται να προεισπράττουν ποσοστό 80% από τα κέρδη της εταιρείας μηνιαία, που θα υπολογίζονται κατά την διανομή.

Επίσης για το συμβολαιογράφο που θα επιδείξει ιδιαίτερη δραστηριότητα και ζήλο στο χειρισμό των υποθέσεων που του έχουν ανατεθεί ή που θα πετύχει διεύρυνση της πελατείας ή σύμβαση υπέρ της εταιρείας σοβαρού αντικειμένου μπορεί να προβλεφθεί και έκτακτη αμοιβή με ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων.

ΑΡΘΡΟ 8ο

ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Διαχειριστής της εταιρείας ορίζεται ο εταίρος Σταμάτης Καταπόδης του Στεφάνου και αναπληρώτριες διαχειρίστριες οι εταίροι Γαρυφαλιά Καρρά του Θεμιστοκλή και Ιωάννα Κλικίζου του Δημητρίου.

Ο διαχειριστής έχει τη διοίκηση του νομικού προσώπου της εταιρείας, φροντίζει και διαχειρίζεται τις υποθέσεις της και την αντιπροσωπεύει εξώδικα και δικαστικά. Οι αναπληρώτριες διαχειρίστριες αναπληρώνουν το διαχειριστή: α) όταν αυτός από λόγους πραγματικούς ή νομικούς κωλύεται ν' ασκήσει τη διοίκηση και διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων και β) όταν τα συμφέροντά του συγκρούονται με τα συμφέροντα της εταιρείας.

Ο διαχειριστής και οι αναπληρώτριες διαχειρίστριες μπορούν να ανακληθούν για σπουδαίο λόγο που θεωρείται ιδίως η βαριά παράβαση καθηκόντων ή η ανικανότητα για τακτική διαχείριση. Εάν συντρέχει περίπτωση ανακλήσεως, ο άλλος εταίρος δικαιούται να καταγγείλει την εταιρεία για σπουδαίο λόγο.

Ο διαχειριστής και οι αναπληρώτριες διαχειρίστριες έχουν δικαίωμα να παραιτηθούν από τα έργα της διαχείρισης μόνο για σπουδαίο λόγο.

Ο διαχειριστής και οι αναπληρώτριες διαχειρίστριες ευθύνονται απέναντι στους λοιπούς εταίρους για κάθε πταίσμα. Επίσης έχουν την υποχρέωση στο τέλος κάθε έτους και το αργότερο μέχρι της 31ης Ιανουαρίου του επομένου έτους να λογοδοτή-

σουν στους λοιπούς εταίρους και να παραδώσουν στην εταιρεία κάθε τι που έλαβαν, από οποιαδήποτε αιτία, κατά την εκτέλεση της διαχείρισης ή απέκτησαν από την εκτέλεσή της.

Αμοιβή για την διαχείριση θα οφείλεται μόνο με ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων.

Δικαιοπραξίες που επιχείρησαν ο διαχειριστής και οι αναπληρώτριες διαχειρίστριες μέσα στα όρια της εξουσίας που τους παρέχει το καταστατικό δεσμεύουν την εταιρεία.

Εναντίωση στις αποφάσεις του διαχειριστή και των αναπληρωτριών διαχειριστριών επιτρέπεται μόνο εάν αυτό υπερβαίνει την αρμοδιότητά του, κατά τα ανωτέρω ή ένεκα σπουδαίου λόγου».

Κατά τα λοιπά, ισχύουν όλοι οι λοιποί όροι του καταστατικού της εταιρείας.

Η περί εγκρίσεως της τροποποίησης του κατα-

στατικού της εταιρείας απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου έχει ως ακολούθως:

Το Δ.Σ. μετά από εισήγηση του Προέδρου κ. Κωνσταντίνου Βλαχάκη και το σχετικό έλεγχο νομιμότητας που ενήργησε, εγκρίνει ομόφωνα την τροποποίηση του καταστατικού της προαναφερθείσας συμβολαιογραφικής εταιρίας, κρίνοντας ότι συντρέχουν οι νόμιμοι όροι για την έγκρισή του και ορίζει:

1. Τη δημοσίευση της απόφασης του Δ.Σ. στη «Συμβολαιογραφική Επιθεώρηση».

2. Τη σημείωση της τροποποίησης δίπλα στην εγγραφή της εταιρίας στο ειδικό Μητρώο του οικείου Συμβολαιογραφικού Συλλόγου.

3. Την κοινοποίηση της απόφασης σε όλα τα μέλη της εταιρείας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΜΟΙ

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4055/12-2-2012/ΦΕΚ 51/9-3-2012 (τ. Α'). Δίκαιη δίκη και εύλογη διάρκεια αυτής.	147
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4061/2012/ΦΕΚ 66/22-3-2012 (τ. Α'). Διαχείριση και προστασία ακινήτων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων-Ρύθμιση εμπραγμάτων δικαιωμάτων και λοιπές διατάξεις.	225
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4067/2012/ΦΕΚ 79/09.04.2012 (τ. Α'). Νέος Οικοδομικός Κανονισμός.	231
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4072/ΦΕΚ 86/11.4.2012 (τ. Α'). Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος – Νέα εταιρική μορφή – Σήματα – Μεσίτες Ακινήτων – Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων και αλιείας και άλλες διατάξεις.....	286

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΠΟΛ. 1092/29-3-2012. Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χορήγησης των κινήτρων, τις συνέπειες παραβίασης των όρων χορήγησής τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 1 και 3 του άρθρου 62 του Ν. 3982/11 (ΦΕΚ Α' 143).	324
--	------------

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Εγκ. υπ' αριθ. Β1/8535/980/13-3-2012 Υπουργ. Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων. Διευκρινίσεις για την εφαρμογή του άρθρου 5 του ν. 4038/2012, α) Η Β1/47883/4534/2010 υ.α. (ΦΕΚ Β' 1644-ΑΔΑ 4ΙΞΨ1-Ξ), β) Η Β1/47832/ 4533/11-10-2010 εγκύκλιος (ΑΔΑ 4ΙΚ81-6), γ) Β1/53534/5213/19-11-2010 εγκύκλιος (ΑΔΑ 4Ι0Β1-Σ).	327
---	------------

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ

Εταιρεία Συμβολαιογράφων ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΔΗΣ – ΙΩΑΝΝΑ ΚΛΙΚΙΖΟΥ – ΓΑΡΥΦΑΛΙΑ ΚΑΡΡΑ	332
--	------------

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Κωδικός 6064

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ

Πρόεδρος Συντονιστικής Επιτροπής
Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδος
Αφροδίτης 1, Βάρκιζα Αττικής 166 72
Τηλ. 210 8970054, 210 8971939

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

**ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΦΕΤΕΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ**

Γ. Γενναδίου 4 – Αθήνα 106 78
Τηλ. 210 33 07 450, 210 33 07 460
Fax: 210 38 48 335, 210 38 12 249
E-mail: notaries@notariat.gr

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΜΠΙΡΗΣ

Νομικός Σύμβουλος του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετείων Αθηνών-Πειραιώς-Αιγαίου και Δωδεκανήσου
Γ. Γενναδίου 4 – Αθήνα 106 78
Τηλ. 210 33 07 470, 210 33 07 480

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ:

Κ. ΠΛΕΤΣΑΣ – Ζ. ΚΑΡΔΑΡΗ Ο.Ε.

Χαρ. Τρικούπη 107, Αθήνα 114 73
Τηλ: 210 36 07 132, 210 38 20 148
Fax: 210 38 20 148
e-mail: info@typografio.gr

Μετά την κατάργηση του Ειδικού Λογαριασμού του άρθρου 30 του Ν. 4507/1966, η δαπάνη εκτύπωσης της Συμβολαιογραφικής Επιθεώρησης βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, στον φορέα 17-130 (υποθηκοφυλακεία) και τον ΚΑΕ 08000843.
